

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJvyššIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1/2023

OBSAH

Rozhodnutia vo veciach obchodnoprávných

ROZHODNUTIE č. 1 - Žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu

Žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu (podaná za účinnosti Civilného sporového poriadku) je žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku. Jej prípustnosť je podmienená existenciou osobitného predpisu, ktorý určitú osobu oprávňuje podať týmto predpisom špecifikovanú určovaciu žalobu.11

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. októbra 2022 sp. zn. 1Obdo/51/2021)

ROZHODNUTIE č. 2 - Rozsudok pre zmeškanie žalovaného

Súd pri rozhodovaní rozsudkom pre zmeškanie žalovaného podľa § 273 CSP, okrem splnenia formálnych predpokladov uvedených v § 273 CSP zväži aj to, či tvrdenia žalobcu sú dostatočne presvedčivé, prípadne, či nie sú rozporné.26

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. decembra 2022 sp. zn. 2Obdo/54/2022)

ROZHODNUTIE č. 3 - Zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností uvedených v žalobe

Za zmenu žaloby podľa § 140 ods. 2 CSP je potrebné považovať také doplnenia, či upresnenia skutočností tvrdených v žalobe, ktoré majú dopad na iné posúdenie skutkového základu oproti skutkovému základu uvedenému v žalobe.39

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. apríla 2022 sp. zn. 2Obdo/4/2021)

ROZHODNUTIE č. 4 - Odvolanie proti rozhodnutiu o výške trov konania priznaných v platobnom rozkaze

Podľa § 357 písm. m) CSP nie je prípustné odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania, a to ani v prípade, ak súd prvej inštancie o

trovách konania (o nároku a o výške) rozhodol v rámci platobného rozkazu vydaného sudcom.58

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. januára 2022 sp. zn. 2Obdo/108/2021)

ROZHODNUTIE č. 5 - Znalecké dokazovanie

I. V zmysle § 185 ods. 1 CSP patrí do právomoci súdu rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, resp. nevykoná, a preto súd nemusí v prípade dvoch protichodných záverov v znaleckých posudkoch nariadiť ďalšie znalecké dokazovanie, ak zväži jeho nehospodárnosť vo vzťahu k skutkovým okolnostiam, ktoré vyplynuli z iných dôkazov.

II. Právo strany sporu predložiť súkromný znalecký posudok nie je podmienené predchádzajúcim nariadením znaleckého dokazovania zo strany súdu, keďže žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu.67

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. júna 2022 sp. zn. 2Obdo/53/2021)

ROZHODNUTIE č. 6 - Konanie o zrušenie neodkladného opatrenia, Prípustnosť odvolania

I. Konanie o zrušenie neodkladného opatrenia je konaním o parciálnej otázke súvisiacej s takým typom procesného postupu, ktorý per se nie je považovaný za konanie vo veci samej ani za konanie, ktorým sa vec končí.

II. Podľa ustanovenia § 357 písm. e) CSP je odvolanie prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým súd zrušil neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie podľa ustanovenia § 334 a § 335 ods. 1 CSP, t. j. odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie návrh na zrušenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia zamietne.80

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. júla 2022 sp. zn. 5Obdo/37/2021)

ROZHODNUTIE č. 7 - Vecné odôvodnenie odporu

I. Keďže ustanovenie § 11 ods. 2 v spojení s § 12 ods. 1 písm. c) zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov viaže podanie odporu žalovaným v ním zvolenej elektronickej forme na predpísaný formulár, potom pre akceptovanie odporu by jeho obsah mal byť zahrnutý do tohto predpísaného formulára (elektronickej podoby).

II. Ak aj súčasťou tohto formulára priamo textovo vyjadrené vecné odôvodnenie odporu nebolo, postačoval odkaz v príslušnej rubrike formulára na jeho prílohu obsahujúcu celý text odporu vrátane jeho vecného odôvodnenia. Takto podaný odpor, z ktorého sú zrejmé jeho náležitosti, vrátane stanovených v § 11 ods. 1 zákona o upomínacom konaní, je potrebné považovať za odpor podaný s vecným odôvodnením.91

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. januára 2022 sp. zn. 5Ndob/1/2022)

ROZHODNUTIE č. 8 - Zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania

I. Konanie pred všeobecným súdom o žalobe na zrušenie rozsudku rozhodcovského súdu podľa zákona č. 244/2002 Z. z. na rozhodcovské konanie nenadväzuje a nie je možné ho považovať za ďalšie opravné konanie. Predmetom takého konania všeobecného súdu nie je vecná správnosť rozhodnutia rozhodcovského súdu vo veci samej. Zisťovanie priebehu konania rozhodcovského súdu a ním vydaného rozsudku je v súdnom konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku predmetom dokazovania všeobecného súdu a tým otázkou skutkovou a následne právnou, avšak výlučne z hľadiska úvah o procesnom postupe rozhodcovského súdu v rámci posudzovaných dôvodov pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona č. 244/2002 Z. z. (obdobne R 56/2020)

II. Pod zásadu rovnosti účastníkov konania v zmysle § 40 ods. 1 písm. g) vo väzbe na § 17 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení do 31. decembra 2014 je možné subsumovať aj požiadavku na riadne odôvodnenie tuzemského rozhodcovského rozsudku.

III. Porušenie zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania z hľadiska preskúmateľnosti odôvodnenia tuzemského rozhodcovského rozsudku však možno konštatovať len celkom výnimočne, v prípadoch predstavujúcich extrémny zásah do práva na spravodlivý proces (napr. pri úplnej absencii odôvodnenia rozhodcovského rozsudku, ktoré dohodou účastníkov nebolo z jeho náležitostí vylúčené alebo pri celkom chýbajúcom zaoberaní sa pre vec zásadnými skutkovými a právnymi námietkami

účastníka rozhodcovského konania), ktorým by došlo úplne k popretiu alebo zjavnému porušeniu rovnosti účastníkov rozhodcovského konania.97

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. mája 2022 sp. zn. 5Obdo/52/2021)

ROZHODNUTIE č. 9 - Aktívna legitímácia konateľa, ktorý je spoločníkom, podľa § 131 Obchodného zákonníka

Ak je žalobcom konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorý je zároveň jej spoločníkom, potom sa na právne posúdenie jeho aktívnej legitímácie v konaní vzťahuje ustanovenie § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka a súd neskúma splnenie aj osobitnej podmienky (obmedzenie práva spoločníka) podľa ustanovenia § 131 ods. 2 Obchodného zákonníka, týkajúceho sa len spoločníka.137

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27. septembra 2022 sp. zn. 5Obdo/25/2021)

ROZHODNUTIE č. 10 - Splnomocnenie člena predstavenstva

Ak stanovy spoločnosti určujú, že v mene spoločnosti musia konať spoločne najmenej dvaja členovia predstavenstva, člen predstavenstva môže udeliť individuálnu plnú moc na konkrétny právny úkon inému členovi predstavenstva. Je však neprípustné, aby pri takomto spôsobe konania v mene spoločnosti členovia predstavenstva udelili len jednému z nich generálnu (všeobecnú) plnú moc alebo plnú moc, rozsah ktorej je vymedzený iba druhom právnych úkonov.164

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. decembra 2021 sp. zn. 4Obdo/114/2020)

ROZHODNUTIE č. 11 - Paušálna náhrada nákladov s uplatnením pohľadávok

I. Veriteľ má nárok na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávok podľa § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s § 2 Nariadenia Vlády SR č. 21/2013 Z. z. vo výške 40,- eur za každú pohľadávku, ktorá je predmetom samostatnej faktúry za dodávku tovaru alebo poskytnutie služby, a to aj v prípade, že si pohľadávky uplatňuje spoločne v jednom súdnom konaní. Takáto faktúra musí zodpovedať jednej ucelenej obchodnej transakcii smerujúcej k dodávke tovaru alebo k poskytnutiu služieb za odplatu, teda nesmie byť účelovo delená.

II. Výška náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v zmysle § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka je určená paušálne a nezávisí na dĺžke

omeškania s úhradou pohľadávky, ani na výške pohľadávky. Táto náhrada je splatná ex lege po uplynutí lehoty splatnosti pohľadávky.194

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. novembra 2022 sp. zn. 2Obdo/59/2021)

ROZHODNUTIE č. 12 - Záložné právo k pohľadávke poddlžníka

I. Ak bol vznik záložného práva k pohľadávke poddlžníkovi oznámený alebo preukázaný, je poddlžník v súlade s § 151mb ods. 3 Občianskeho zákonníka povinný splniť svoj peňažný záväzok záložnému veriteľovi aj po zániku záložného dlžníka (právnickej osoby, ktorá zanikla bez právneho nástupcu), ktorý nie je totožný s osobou obligačného dlžníka.

II. Zánikom právnickej osoby bez právneho nástupcu záväzok (bez ďalšieho) nezaniká.214

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 8. decembra 2021 sp. zn. 1Obdo/62/2020)

ROZHODNUTIE č. 13 - Označenie vlastníkov bytov a bytových domov v zmluvných vzťahoch

Všeobecné označenie vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome v zmluve spôsobom, že ide o vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome s konkrétnym súpisným číslom, označením vchodov bytového domu a s uvedením presnej adresy, na ktorej sa bytový dom nachádza (ulica, súpisné číslo a orientačné číslo, obec), ako účastníkov právneho úkonu (vzťahu), spĺňa zákonnú podmienku určitosti podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.229

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. septembra 2022 sp. zn. 3Obdo/25/2022)

ROZHODNUTIE č. 14 - Platnosť zmluvy o dielo uzatváraná obcou

Pre platnosť zmluvy o dielo s predmetom diela vypracovanie ekonomicko-projektovej dokumentácie potrebnej na žiadosť obce o finančnú pomoc z prostriedkov Regionálneho operačného programu sa vyžaduje, aby obec ako objednávateľ pri jej uzatváraní postupovala podľa zákona o verejnom obstarávaní.239

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2022 sp. zn. 3Obdo/40/2021)

ROZHODNUTIE č. 15 - Poistenie majetku – primerané zníženie poistného plnenia

I. Vzhľadom na kogentnosť ustanovenia § 809 Občianskeho zákonníka a stanovený preventívny charakter povinností, ktoré poistený musí dodržiavať na predídenie vzniku poistnej udalosti, či zmiernenie jej následkov, v prípade vzniku poistnej udalosti a súčasného zistenia porušenia povinností zo strany poisteného, je nutné skúmať, či medzi porušením povinnosti a poistnou udalosťou, je príčinná súvislosť v tom zmysle, či dané porušenie povinnosti mohlo prispieť k vzniku poistnej udalosti alebo k zväčšeniu rozsahu jej následkov.

II. Nie každé porušenie zákonnej, či zmluvnej povinnosti poisteného prispieva k vzniku poistnej udalosti alebo k zvýšeniu rozsahu jej následkov. Dôsledky uvedené v § 809 Občianskeho zákonníka nastávajú len vtedy, ak sú splnené obe zákonom predpokladané podmienky, a to 1/ ak poistený (prípadne iná osoba, ktorá má právo na plnenie poisťovateľa) porušil povinnosť vedome a 2/ ak táto povinnosť má podstatný vplyv na vznik poistnej udalosti, resp. zväčšenie rozsahu jej následkov. V takom prípade je poisťovateľ oprávnený poistné plnenie znížiť, a to v rozsahu, v akom malo porušenie povinností podstatný vplyv na vznik poistnej udalosti alebo na zväčšenie rozsahu jej následkov, nie však bez ďalšieho poistného plnenia odmietnuť'.251

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. júla 2022 sp. zn. 4Obdo/45/2021)

ROZHODNUTIE č. 16 - Platnosť vystavenia zmenky

I. Emisia zmenky ako cenného papiera je právny úkon viazaný na splnenie kumulatívne stanovených podmienok, a to platnosť zmenky - cenného papiera s náležitosťami stanovenými Zákonom zmenkovým a šekovým a odovzdanie zmenky prvému majiteľovi (tu žalobcovi). Pokiaľ sú uvedené zákonné podmienky kumulatívne splnené, nie je možné konštatovať neplatnosť právneho úkonu vystavenia zmenky pre obchádzanie zákona v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keďže pri emisii cenných papierov podľa osobitnej úpravy v Zákone o cenných papieroch vo väzbe na Zákon zmenkový a šekový sa uvedená skutočnosť skúmať nemôže, čo vyplýva z abstraktnosti emisie cenných papierov.

II. Samotný právny úkon vystavenia zmenky nemôže byť neplatný pre obchádzanie zákona v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

III. Materiálna vada spočívajúca v prejave vôle vystaviteľa zmenky, nemá vplyv na záväzok avalistov zo zmenky, pretože z hľadiska zmenkovej zaviazanosti sa posudzuje záväzok každého zmenkového dlžníka samostatne.272

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. októbra 2022 sp. zn. 5Obdo/27/2021)

ROZHODNUTIE č. 17 - Premlčanie pri uplatnení nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci

I. Podľa § 19 ods. 1, 2, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov premlčacia doba nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci spočíva odo dňa podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, maximálne do uplynutia 6 mesiacov, a to bez ohľadu na to, či žiadosť o predbežné prerokovanie bola podaná na príslušný orgán alebo nie.

II. V prípade podania novej žiadosti o prerokovanie toho istého nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci na príslušný orgán, pokračuje spočívanie premlčacej doby len do naplnenia obdobia spočívania celkovo v trvaní 6 mesiacov. Spočívanie premlčacej doby, ktorá začala plynúť po podaní predchádzajúcej žiadosti, i keď na nepríslušný orgán, sa zarátava do celkovej 6-mesačnej doby možného spočívania premlčacej doby.294

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. októbra 2021 sp. zn. 4Obdo/35/2020)

ROZHODNUTIE č. 18 - Právo na podporu podľa zákona č. 309/2009 Z. z.

Právo na podporu podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. januára 2014 vzniká výrobcovi elektriny, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady, bez ohľadu na splnenie podmienok pre vznik podpory predchádzajúcim odlišným výrobcom - prevádzkovateľom totožného zariadenia. Nevrátenie doplatku výrobcom elektriny (predchádzajúcim prevádzkovateľom zariadenia) nemôže mať vplyv na možnosť vzniku práva na podporu subjektu odlišného od toho, ktorému povinnosť vznikla.309

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. mája 2022 sp. zn. 5Obdo/24/2021)

ROZHODNUTIE č. 19 - Postúpená pohľadávka partnera verejného sektora a nárok postupníka na úroky z omeškania

I. Pri postúpenej pohľadávke na základe zmluvy, ktorá inak spĺňa definíciu uvedenú v § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení účinnom do 31.8.2016 je definícia zmluvy uvedená pod písm. d/) je potrebné aplikovať § 2 ods. 1 písm. a) bod 6 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov a z neho vyvodit', či subjekt, na ktorý bola pohľadávka postúpená (postupník) spĺňa v ňom uvedené definičné znaky partnera verejného sektora (pozitívna definícia) a súčasne, či ho povinnosti registrovať sa v registri partnerov verejného sektora nezbavujú podmienky uvedené v § 2 ods. 2, 3 a 5 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov (negatívna definícia). Ak postupník definičné znaky uvedené v § 2 ods. 1 písm. a) bod 6 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov nespĺňa, prípadne síce spĺňa, ale ho vylučujú dôvody uvedené v § 2 ods. 3, 4 alebo 5 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nie je nositeľom povinnosti zápisu do registra partnerov verejného sektora.

II. Na zmluvu o postúpení pohľadávok, ktorá inak spadá pod zmluvy uvedené v § 2 ods. 1 písm. e) (predtým d/) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov, avšak ktorá bola uzavretá po 31.7.2017, nie je možné aplikovať povinnosť uvedenú v § 23 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pretože toto ustanovenie sa vzťahuje len na zmluvy uzavreté pred 1.2.2017.

III. Ak pred postúpením pohľadávky partnera verejného sektora na postupníka, ktorý nemá povinnosť zápisu do registra partnerov verejného sektora, došlo k omeškaniu dlžníka, má postupník nárok aj na úrok z omeškania za obdobie omeškania dlžníka s úhradou pohľadávky pôvodnému veriteľovi (postupcovi) pred postúpením pohľadávky. Ak postupník má povinnosť zápisu do registra partnerov verejného sektora, má nárok na tento úrok z omeškania až po svojom zápise do tohto registra (s poukazom na § 19 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov). V takom prípade tiež platí, že v období do zápisu postupníka do registra partnerov verejného sektora, dlžník nie je v omeškani a môže nezapísanému postupníkovi aj odprieť plniť postúpenú pohľadávku (§ 19 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).330

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2022 sp. zn. 4Obdo/35/2021)

ROZHODNUTIE č. 20 - Vyplatenie odmien a prémie zamestnancovi ako odporovateľný právny úkon

Vyplatenie odmeny a prémie zamestnancovi úpadcu má charakter právneho úkonu, ktorému možno odporovať žalobou o neúčinnosť právneho úkonu podľa § 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii.352

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. mája 2022 sp. zn. 5Obdo/8/2021)

ROZHODNUTIE č. 1

Žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu

§ 137 písm. d) CSP

Žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu (podaná za účinnosti Civilného sporového poriadku) je žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku. Jej prípustnosť je podmienená existenciou osobitného predpisu, ktorý určitú osobu oprávňuje podať týmto predpisom špecifikovanú určovaciu žalobu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. októbra 2022 sp. zn. 1Obdo/51/2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1 Okresný súd Partizánske (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5Cb/14/2018-171 zo 7. marca 2019 určil, že kúpna zmluva uzavretá dňa 5.03.2018 medzi žalovaným 1/ ako predávajúcim a žalovaným 2/ ako kupujúcim, na základe ktorej bolo prevedené vlastníctvo bytu č. 1-2608, nachádzajúceho sa na Landererovej ulici č. 8, na 26. nadzemnom podlaží a parkovacích státi č. 155 a 156, vyjadrených ako spoluvlastnícky podiel na nebytovom priestore č. 2-SO7b o veľkosti 142716/7300999, ktoré sú zapísané na LV č. XX, katastrálne územie Staré Mesto, obec Bratislava - mestská časť Staré Mesto, okres Bratislava I, vedený Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor, je neplatná. Ďalším výrokom súd prvej inštancie rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov konania vo výške 100% voči žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne.

2 Proti predmetnému rozsudku podali obaja žalovaní odvolanie. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) prvou výrokovou vetou rozsudku č. k. 16Cob/71/2019-308 z 12. augusta 2020 odmietol odvolanie žalovaného 1/ ako oneskorene podané a druhou výrokovou vetou rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, nárok ktorý sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne.

3 Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), keď v danej veci nezistil dôvod na zopakovanie alebo doplnenie dokazovania, vykonaného pred súdom prvej inštancie, a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Aplikujúc ustanovenie § 380 ods. 2 CSP z úradnej povinnosti zisťoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadami, ktoré sa týkajú procesných podmienok, pričom žiadne procesné vady (zakladajúce dôvod pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP) v konaní nezistil.

4 V rámci úradného postupu podľa § 380 ods. 2 CSP odvolací súd tiež posudzoval žalovaným 2/ namietané porušenie ustanovenia § 20 písm. a/ CSP o výlučnej miestnej príslušnosti a o skúmaní príslušnosti podľa § 41 CSP, a to vo väzbe na odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a/ CSP (porušenie procesného postupu súdu pri skúmaní procesných podmienok, za ktorých môže súd konať a rozhodnúť). Poukázal na to, že uzatvorením kúpnej zmluvy dňa 5.03.2018 vznikla žalovanému 1/ ako predávajúcemu povinnosť predmet kúpy odovzdať žalovanému 2/ ako kupujúcemu a zároveň žalovanému 2/ ako kupujúcemu vznikla povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť žalovanému 1/ ako predávajúcemu dohodnutú cenu podľa § 588 Občianskeho zákonníka. Z tvrdení strán sporu a z vykonaného dokazovania nebolo sporné, že predmetom zmluvy bol konkretizovaný byt, jeho príslušenstvo a jeho súčasť. Išlo o dvojstranný právny úkon, na základe ktorého vznikol medzi žalovanými 1/ a 2/ (obligálny) záväzkový právny vzťah. K prevodu vlastníckeho práva sa však vyžadoval aj modus, t. j. zápis práva do katastra nehnuteľností s vecno-právnym účinkom (§ 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Zo stavu zápisu vkladu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností ku dňu rozhodnutia súdu vyplýva, že k zápisu vlastníckeho práva v prospech žalovaného 2/ nedošlo z dôvodu prerušenia katastrálneho konania. S poukazom na to, že medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ pôsobia vo vzťahu k predmetu kúpnej zmluvy iba obligálne účinky, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie pri skúmaní miestnej príslušnosti v rozsahu podľa § 41 CSP nepochybil. Súd prvej inštancie vec prejednal a rozhodol ako všeobecný súd povinného, rešpektujúc skutočnosť, že na konanie nie je daná výlučná miestna príslušnosť súdu, v ktorého obvode sa nachádza nehnuteľnosť, špecifikovaná a konkretizovaná ako predmet kúpnej zmluvy. Žalobca sa proti žalovaným 1/ a 2/ nedomáha určenia vlastníckeho práva ako vecného práva k nehnuteľnostiam, ale predmetom uplatneného nároku je určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, na základe ktorej vznikol medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ záväzkový vzťah len s obligálnymi účinkami. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a/ CSP preto nie je daný.

5 Ako nedôvodné vyhodnotil odvolací súd aj tvrdenie žalovaného 2/, že žalovaný 1/ nebol riadne predvolaný na pojednávanie dňa 7.03.2019, z ktorého dôvodu sa ho nezúčastnil, a pre uskutočnenie pojednávania v neprítomnosti žalovaného 1/ preto neboli splnené procesné podmienky. Poukázal na obsah spisu, z ktorého vyplýva, že u žalovaného 1/ nastali účinky doručenia predvolania na pojednávanie podľa § 32 ods. 5 písm. b/ zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) dňa 26.02.2019, a to márnym uplynutím 15-dňovej úložnej lehoty, ktorá začala plynúť 9.02.2019 (a plynula do 25.02.2012). Zároveň medzi časom doručenia predvolaní na pojednávanie stranám a pojednávaním dňa 7.03.2019 bola dodržaná lehota najmenej 5 dní podľa § 178 ods. 2 CSP. Keďže tvrdenie žalovaného 2/ nemá oporu v listinách, ktoré tvoria obsah súdneho spisu, odvolací súd uzavrel, že uplatnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP nie je dôvodné a pre prejednanie veci boli splnené procesné podmienky, za ktorých mohol súd prvej inštancie konať a o veci na pojednávaní dňa 7.03.2019 aj rozhodnúť.

6 Z hľadiska meritórneho odvolacieho prieskumu považoval odvolací súd za podstatné tvrdenia žalovaného 2/ o nesprávnom posúdení aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a jeho naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Odvolací súd poukázal na

odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, z ktorého vyplýva, že súd prvej inštancie posúdil žalobu ako žalobu určovacíu podľa § 137 písm. c/ CSP. Predchádzajúca právna úprava podľa Občianskeho súdneho poriadku rozlišovala v § 80 písm. c/ medzi určením (ne)existencie práva a právneho vzťahu, pričom uvedené rozlíšenie nemalo vecný význam, keďže obidva použité pojmy (právo a právny vzťah) mali rovnaký obsah. Z uvedeného dôvodu nová právna úprava Civilného sporového poriadku určenie (ne)existencie právneho vzťahu výslovne neuvádza, pričom tým nedošlo k žiadnej materiálnej zmene. Napriek tomu, že dôvodová správa k CSP naznačuje, že žaloba o neplatnosť právneho úkonu je žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP, odvolací súd sa s týmto názorom nestotožnil. Argumentoval tým, že žaloby o neplatnosť právneho úkonu sa v doterajšej doktríne (napr. Rubeš, J. a kol. Komentár k Občianskemu súdnemu poriadku. 2. diel. Osveta : Bratislava 1959, s. 607) i judikatúre (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/187/2016) vždy považovali za žaloby o určenie, že tu nie je právny vzťah (právo) založený takýmto úkonom. Podľa názoru odvolacieho súdu, (ne)platnosť právneho úkonu nie je „právnou skutočnosťou“, ale právnym hodnotením (následkov) určitej skutočnosti. Preto odvolací súd (zhodne s názorom súdu prvej inštancie) považoval žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy za žalobu o určenie, že tu nie je právo založené takýmto právnym úkonom.

7 Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom súdu prvej inštancie, že v danom spore má žalobca naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 6.03.2018, uzatvorenej medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/. Poukázal na to, že žalobca svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení odôvodňoval tým, že ako spoločník žalovaného 1/ je majiteľom obchodného podielu definovaného v § 114 ods. 1 Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“). Medzi jeho práva patria predovšetkým majetkové práva spoločníka, podiel na zisku, na likvidačnom zostatku, resp. vyrovnací podiel. Žalobca vstupoval do spoločnosti žalovaného 1/ svojím vkladom, pričom odôvodnene očakával, že v prípade, ak spoločnosť dosiahne zisk, bude na tomto zisku profitovať pomerom svojho vkladu na základnom imaní spoločnosti. S poukazom na definíciu podielu podľa § 60 v spojení s § 6 ods. 1 a 3 Obch. zák. uviedol, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom kúpnej zmluvy zo dňa 6.03.2018, boli obchodným majetkom žalovaného 1/. S uvedením konkrétnych tvrdení v odsekoch 16 až 18 žaloby zdôraznil, že nehnuteľnosti boli predané jednak pod cenu, za ktorú boli nadobudnuté, a jednak drasticky pod trhovú hodnotu. Predaj nehnuteľností sa uskutočnil v čase, kedy žalovaný 1/ spláca úver poskytnutý bankou na kúpu týchto nehnuteľností a nehnuteľnosti tvoria záloh na základe záložnej zmluvy, uzavretej medzi bankou a žalovaným 1/. Žalovaný 1/ uzavrel kúpnu zmluvu so žalovaným 2/ bez súhlasu financujúcej banky, povinnosť ktorá mu vyplýva z bodu 6.5 produktových podmienok (dlžník nesmie bez súhlasu banky realizovať žiadny úkon, ktorým by znížil hodnotu svojho majetku a ani nesmie scudzit' žiadnu časť svojho majetku). Ak kúpna cena nezodpovedá hodnote prevádzaného majetku, automaticky sa to prejavuje aj v znížení podielu spoločníka na čistom obchodnom imaní a dochádza k zásahu do jeho majetkových práv. Znižuje sa výška obchodného majetku spoločnosti a zároveň výška podielu spoločníka, čo bez ďalšieho v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) sp. zn. 2Obo/222/01, uverejneného v časopise Zo súdnej praxe pod č. 41/2002, zakladá naliehavý právny záujem spoločníka ako žalobcu. Žalovaný 1/ sa vlastne zbavil majetku bez primeraného protiplnenia. Vzhľadom k tomu, že ešte nedošlo k porušeniu majetkových práv žalobcu,

nakoľko vlastníctvo nehnuteľností na žalovaného 2/ nebolo do katastra nehnuteľností ešte zavkladované (nenastali vecno-právne účinky prevodu vlastníctva), žalobcovi reálne hrozí zníženie jeho majetkových práv a majetkových práv žalovaného 1/. Ďalšie argumenty, ktoré odôvodňujú naliehavý právny záujem na určení, súvisia s hroziacimi sankciami zo strany financujúcej banky. Žalobcovi taktiež hrozia sankcie v daňovo-právnej rovine, a to v podobe dorubenia dane a uloženia príslušnej sankcie žalovanému 1/ práve z dôvodu neprimeranosti kúpnej ceny k hodnote prevádzaných nehnuteľností. Podľa názoru žalobcu je kúpna zmluva absolútne neplatným platným úkonom pre rozpor so zákonom, pre rozpor s dobrými mravmi a pre rozpor so zásadou poctivého obchodného styku podľa § 135a a § 265 Obch. zák. a podľa § 39 a § 3 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) z dôvodov, ktoré žalobca podrobne uviedol v žalobe.

8 Odvolací súd ďalej poukázal na závery, vyplývajúce z uznesenia sp. zn. 6Obo/222/2007, v ktorom NS SR uviedol: „... spoločník obchodnej spoločnosti má spravidla právny záujem na určení platnosti resp. neplatnosti právnych úkonov, ktoré spoločnosť vykonala v prípade, ak by tieto úkony ohrozovali záujmy spoločníka. Záujmom spoločníka predovšetkým je, aby spoločnosť podnikala, vykonávala svoju činnosť za účelom dosiahnutia zisku (§ 2 Obchodného zákonníka), a aby spoločník svojím vkladom do spoločnosti sa podieľal aj na výsledku podnikania spoločnosti a na rozdelení zisku (§ 59 ods. 1, § 82, § 123 Obchodného zákonníka). Je nepochybné, že spoločník môže vykonávať svoje práva týkajúce sa riadenia spoločnosti a kontroly jej činnosti na valnom zhromaždení, že sa môže domáhať vyslovenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia súdom (§ 122, § 131 Obchodného zákonníka). Nevyužitie tohto práva však nemôže znamenať stratu možnosti podať určovaciu žalobu, ktorou by sa domáhal určenia neplatnosti právnych úkonov vykonaných spoločnosťou, ak sa spoločník domnieva, že tieto právne úkony spôsobili spoločnosti ujmu, zmenšenie majetku a dokonca zánik podnikania.“ Za stotožnenia sa s názorom vysloveným v citovanom rozhodnutí a pri zohľadnení, že ustanovenie § 122 ods. 1 Obch. zák. malo v čase vydania rozhodnutia Najvyšším súdom Slovenskej republiky rovnaké znenie ako v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy dňa 5.03.2018, odvolací súd nezistil dôvod na odklon od názoru vysloveného v predmetnom rozhodnutí. Tento názor podporujú aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, na ktoré poukázal žalobca v žalobe, pričom právna úprava citovaného zákonného ustanovenia v Českej republike bola do 31.12.2013 rovnaká, s rovnakým významom a výkladom.

9 V súvislosti s námietkou nesprávneho posúdenia aktívnej vecnej legitímácie žalobcu odvolací súd upriamil pozornosť na výsledky dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré žalovaný 2/ nepoprel účinným spôsobom podľa § 151 ods. 2 CSP, keď neuviedol vlastné skutkové tvrdenia, ani nepredložil listiny preukazujúce opak. Tvrdenia žalovaného 2/ považoval odvolací súd za príliš všeobecné, konštatujúc, že bez ich časovej a vecnej konkretizácie nie je zrejmé, ktoré skutkové tvrdenia zo žaloby žalovaný 2/ vo vyjadrení k žalobe a v doplnení vyjadrenia zo dňa 6.08.2018 popieral. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaný 2/ nepoprel skutkové tvrdenia žalobcu uvedené v odsekoch 4 - 11 žaloby a súd prvej inštancie ich správne hodnotil ako nesporné. Preukázaný a nesporný obsah týchto skutkových tvrdení zakladá v danom spore aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu ako spoločníka žalovaného 1/. Tvrdenia žalovaného 2/, že žalobca zámerne opomína, že PhDr. Ľubica Šorlová prispela

sama vkladom na kúpu bytu sumou 56.000,- eur, že žalovaný 2/ v určených splátkach zaplatí v predpísaných lehotách cenu, prispieva na úhradu úveru v Slovenskej sporiteľni a úver je pravidelne splácaný v mesačných splátkach, s čím je žalobca uzrozmeneý, pretože banka si voči žalovanému 1/ neuplatňuje žiadne nároky, odvolací súd posúdil ako neprípustné novoty v odvolacom konaní podľa § 366 CSP. Pokiaľ žalovaný 2/ rozporoval záver súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena s poukazom na to, že súd prvej inštancie nevykonal ani tie dôkazy, ktoré vyplynuli z obsahu jeho vyjadrenia k žalobe a jeho doplnenia, odvolací súd poukázal na obsah spisu, z ktorého je zrejmé, že k vyjadreniu zo dňa 3.08.2018 žalovaní 1/ a 2/ priložili účtovnú závierku žalovaného 1/ za r. 2016 a 2017 a poznámky k nej. Tieto listiny boli hodnotené súdom prvej inštancie na pojednávaní dňa 7.03.2019 a súd prvej inštancie ich uviedol aj v odseku 3 odôvodnenia rozsudku. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že žalovaní 1/ a 2/ neodôvodnili, čo týmito listinami mienili preukazovať, resp. ktoré ich skutkové tvrdenia, týkajúce sa predmetu konania, majú tieto listiny podporovať.

10 Na základe uvedeného odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie dostatočným spôsobom vykonal dokazovanie, zaoberajúc sa tvrdeniami a dôkazmi strán v spore, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami podľa § 191 CSP a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver. Odvolací súd nezistil žiadne dôvody na iné posúdenie skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie a v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP). Za skutkovo a právne správny považoval odvolací súd aj výrok o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Žalobcovi ako plne úspešnej strane sporu patrí proti žalovaným 1/ a 2/ podľa § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

11 O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi ako úspešnej strane sporu priznal proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, pričom zároveň vyslovil, že tento nárok sú žalovaní 1/ a 2/ povinní zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP.

12 Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný 2/ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 420 písm. f/ CSP. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne, alternatívne aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súčasťou dovolania bol aj návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 2 CSP.

13 Žalovaný 2/ (ďalej aj „dovolateľ“) odvolaciemu súdu vytýkal, že svoje rozhodnutie založil na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), keď žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy nesprávne považoval za žalobu o určenie, že tu nie je právo založené takýmto právnym úkonom podľa § 137 písm. c/ CSP. Odvolací súd na základe tohto neprávneho právneho názoru potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý na skutkový stav aplikoval nesprávnu právnu normu (§ 137 písm. c/ CSP) a dospel tak k nesprávnejmu právnejmu

posúdeniu aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní. Keďže správne mal byť žalobcom uplatnený nárok posúdený podľa § 137 písm. d/ CSP, sudy oboch inšancií mali dospieť k záveru, že žalobca nie je aktívne vecne legitímovaný na podanie žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, pretože neexistuje osobitný predpis, z ktorého by vyplývala aktívna vecná legitímácia na podanie takejto žaloby. Dovolateľ poukázal na to, že pri posúdení, či tu je alebo nie je právo alebo právny vzťah, je potrebné vždy najskôr vyriešiť (prejudiciálnu) otázku existencie právnej skutočnosti, na základe ktorej mal právny vzťah alebo právo vzniknúť. Typickou právnou skutočnosťou, s ktorou zákon spája vznik záväzkového vzťahu, ktorého obsahom sú jednotlivé subjektívne práva a povinnosti, je zmluva (dvojstranný právny úkon). Podľa názoru dovolateľa, výrok o neplatnosti zmluvy, najmä ak ide (ako v posudzovanom prípade) o absolútnu neplatnosť, má rovnaký obsah a význam ako výrok o neexistencii zmluvy. Absolútna neplatnosť právneho úkonu teda znamená, že právny úkon tu nie je, je ničotný, resp. neexistuje. Výrok „právny úkon tu nie je, neexistuje“ však nemožno stotožňovať s výrokom „právny vzťah alebo právo tu nie, neexistuje“. Ak je totiž právny úkon predpokladom vzniku právneho vzťahu, otázka existencie právneho úkonu (jeho platnosti) bude voči otázke existencie právneho vzťahu vždy otázkou predbežnou (prejudiciálnou). Dovolateľ tiež zdôraznil, že právna úprava CSP vypustila možnosť domáhať sa určenia (ne)existencie právneho vzťahu, a to bez ohľadu na existenciu naliehavého právneho záujmu. Podľa názoru dovolateľa, ak existuje právna norma, ktorá zodpovedá žalobcom vymedzenému predmetu konania, t. j. § 137 písm. d/ CSP, potom nebol dôvod, aby si odvolací súd ultra petitem vyložil uplatnený nárok žalobcu tak, aby bolo možné použiť nesprávne zvolenú právnu normu podľa § 137 písm. c/ CSP. Odmietnutím predmetnej žaloby ako neprípustnej by ani teoreticky nemohlo dôjsť k odmietnutiu spravodlivosti, pretože posúdenie veci podľa relevantnej právnej normy je realizáciou ústavného práva na súdnu ochranu, právo ktoré prináleží aj žalovanému, a zároveň to nevylučuje, aby sa žalobca domáhal právnej ochrany iným spôsobom (súladným so zákonom).

14 Ďalej dovolateľ poukázal na to, že žaloba bola podaná za účinnosti nového procesného predpisu (CSP), ktorý priniesol zásadnú zmenu oproti Občianskemu súdnemu poriadku (ďalej aj OSP) v úprave určovacích žalôb, keď upravil žalobu o určenie právnej skutočnosti ako osobitný druh určovacej žaloby, pričom výslovne stanovil, že jej prípustnosť musí vyplývať z osobitného predpisu. Na túto zmenu reagovala aj rozhodovacia prax dovolacieho súdu, z ktorej vyplýva, že podľa novej právnej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia NS SR vydané vo veciach sp. zn. 5Obo/12/2018 (v spojení s 5Obo/4/2015), 6Cdo/30/2018, 6Cdo/15/2017 a 3Cdo/203/2018. Pokiaľ aj odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v doterajšej doktríne a judikatúre sa žaloby o neplatnosť právneho úkonu vždy považovali za žaloby o určenie, že tu nie je právny vzťah (právo) založený takýmto úkonom, je to irelevantné, vzhľadom na zmenu právnej úpravy, ktorá sa premietla aj do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ani odkaz dovolacieho súdu na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/187/2016 (ktoré len pre úplnosť uvádza, ako tomu bolo pri žalobách podaných za účinnosti OSP) nemožno považovať za relevantný a odôvodňujúci aplikáciu § 137 písm. c/ CSP, najmä ak v čase rozhodovania odvolacieho súdu existovala na riešenie danej otázky ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

15 Podľa názoru dovolateľa je jeho dovolanie prípustné tiež podľa § 420 písm. f/ CSP, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu je rozhodnutím arbitrárnym a prekvapivým a zároveň jeho odôvodnenie nespĺňa kvalitatívne predpoklady podľa § 393 ods. 3 CSP, podľa ktorého je odvolací súd povinný odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dôkladne odôvodniť. Odvolaciemu súdu v tejto súvislosti vytýkal, že svoj právny názor, podľa ktorého žalobu o neplatnosť právneho úkonu nepovažuje za žalobu o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP, odôvodnil iba odkazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/187/2016 a bližšie nešpecifikovanú doterajšiu judikatúru, pričom bližšie nerozvedol ani úvahy, ktoré ho viedli k záveru, že neplatnosť právneho úkonu nie je právnou skutočnosťou. Pokiaľ odvolací súd argumentoval odkazom na komentár k OSP z roku 1959, dovolateľ poukázal na iný komentár k § 80 písm. c/ OSP z roku 2010, podľa ktorého bola neplatnosť právneho úkonu považovaná za právnú skutočnosť už podľa predchádzajúcej právnej úpravy, t. j. za účinnosti OSP. Odvolací súd sa tiež v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezmenil, čo ho viedlo k zásadnému obratu jeho právneho názoru ohľadom aplikácie § 137 písm. d/ CSP v porovnaní s obsahom výzvy sporovým stranám podľa § 382 CSP zo dňa 25. mája 2020. Odvolací súd rozhodol v rozpore s princípom právnej istoty, keďže v čase jeho rozhodovania už existovala ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu a zároveň iný senát Krajského súdu v Trenčíne v konaní o určenie neplatnosti záložnej zmluvy potvrdil zamietajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie s odôvodnením, že ide o žalobu podľa § 137 písm. d/ CSP, a nie o žalobu podľa § 137 písm. c/ CSP.

16 Na výzvu súdu prvej inštancie zaslal žalobca písomné vyjadrenie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného 2/ odmietol alebo zamietol a aby žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania. Alternatívne navrhol, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu, resp. súdu prvej inštancie tak, že vyhovie žalobe a zmení formuláciu výroku v kontexte obsahu žaloby. Podľa názoru žalobcu, dovolanie obsahuje len formálne námietky, ktoré nie sú spôsobilé zvrátiť materiálne správne a spravodlivé rozhodnutie vo veci. Žalovaný 2/ sa dovoľáva formalistického výkladu práva, ktorého dôsledkom by bolo popretie zmyslu zákona a odopretie spravodlivosti voči žalobcovi. Odvolací súd sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, pretože posudzoval diametrálne odlišný skutkový stav ako v odkazovaných rozhodnutiach NS SR, keď navyše vo veci sp. zn. 5Obo/4/2015 rozhodoval NS SR ako súd odvolací. V ostatných prípadoch súdy rozhodovali v čase, keď už došlo k zápisu vecných práv, prípadne sa vôbec nejednalo o vecné práva zapisované do katastra nehnuteľností a v konečnom dôsledku aplikovali ustanovenie § 80 písm. c/ OSP, teda iný (predchádzajúci) právny predpis ako v prejednávanej veci. Odvolací súd v tejto súvislosti nezaťažovali ani zvýšené nároky na odôvodnenie jeho rozhodnutia, keďže v skutočnosti sa o odklon nejednalo (dovolacím súdom boli posudzované odlišné skutkové situácie podľa iného právneho predpisu). Dovolateľom odkazovaný rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/198/2018 zo dňa 25.09.2019 taktiež posudzoval odlišný skutkový stav a pokiaľ by sa aj jednalo o obdobné skutkové stavy, uvedené bez ďalšieho nemôže predstavovať porušenie práva na spravodlivý proces vo forme porušenia právnej istoty. Pokiaľ ide o odôvodnenie aplikácie ustanovenia § 137 písm. c/ CSP, odvolací súd túto otázku považoval za ťažiskovú odvolaciu námietku a

venoval jej náležitú pozornosť. Len subjektívna nespokojnosť dovolateľa s obsahom odôvodnenia rozhodnutia bez ďalšieho nepredstavuje zásah do práva na spravodlivý proces.

17 K dovolateľom tvrdenej neexistencii osobitného predpisu, podľa ktorého by bolo možné určiť neplatnosť kúpnej zmluvy k nehnuteľnosti, žalobca poukázal na ustanovenie § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len „katastrálny zákon“), podľa ktorého „ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu alebo neplatnosti dobrovoľnej dražby, okresný úrad vyznačí stav pred týmto právnym úkonom alebo pred dobrovoľnou dražbou.“ Z dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z. z., ktorým bolo citované znenie prijaté, vyplýva, že navrhovaná právna úprava počíta so stavom, keď nie je vždy možné podať žalobu o určenie vlastníckeho práva. S poukazom na to, že zákon č. 125/2016 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravil len poznámku pod čiarou č. 10eb, ktorá po novom odkazuje na § 228 CSP, avšak do znenia samotného § 34 ods. 2 katastrálneho zákona nezasiahol, sa žalobca domnieva, že zákonodarca zámerne ponechal znenie katastrálneho zákona pripúšťajúce žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu, a to práve kvôli možným situáciám, kedy nie je možné podať žalobu o určenie vlastníckeho práva. Uvedená argumentácia bola aplikovaná tiež Krajským súdom v Banskej Bystrici, ktorý rozsudkom zo dňa 30.05.2019, sp. zn. 12Co/49/2018 potvrdil rozhodnutie o určení neplatnosti právneho úkonu.

18 Pokiaľ žalovaný 2/ v dovolaní naznačil, že správnym postupom podľa § 137 písm. c/ CSP by bola žaloba domáhajúca sa určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, žalobca vyjadril pochybnosti o úspechu takejto žaloby s poukazom na to, že žalovaný 1/ je naďalej evidovaný ako vlastník nehnuteľností, keďže došlo k prerušeniu vkladového konania a prevod vlastníckeho práva nebol završený právoplatným vkladom vlastníckeho práva v prospech žalovaného 2/. Uvedené potvrdzuje aj dovolateľom odkazované uznesenie NS SR zo dňa 22.12.2016, sp. zn. 5Obo/2015, podľa ktorého ak žaloba nesmeruje proti aktuálne zapísanému vlastníkovi spornej nehnuteľnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva žalobcu. Okrem toho, ak by aj súd deklaroval vlastnícke právo, tak to ešte neznamená, že by nemohlo dôjsť k zápisu vlastníckeho práva na základe spornej kúpnej zmluvy, pretože také rozhodnutie súdu nemusí bez ďalšieho znamenať, že nedošlo k uzavretiu platnej zmluvy o prevode vlastníckeho práva. Ak by súd neplatnosť zmluvy konštatoval iba v odôvodnení rozhodnutia, príslušný okresný úrad by nemohol odmietnuť vykonať zápis dotknutého vlastníckeho práva, pretože k tomu potrebuje súdne rozhodnutie vydané v súlade s § 34 ods. 2 katastrálneho zákona, t. j. určenie neplatnosti právneho úkonu. Nasvedčuje tomu aj prax katastrálnych úradov, prezentovaná o i. v katastrálnom bulletine a tiež odborná literatúra, ktorá výrok rozsudku považuje za jediné jeho časť, ktorá nadobúda právoplatnosť, a ktorá následne zaväzuje strany sporu, prípadne aj iné subjekty určené zákonom. Vyššie uvedená argumentácia a súvisiace pochybnosti pritom platia primerane aj vo vzťahu k určení neexistencie vlastníckeho práva.

19 Napokon žalobca poukázal tiež na to, že v ustanovení § 137 CSP zákonodarca len demonštratívny spôsobom uviedol jednotlivé druhy žalôb, čo je vyjadrené slovom „najmä“. Keďže tento výpočet nie je ohraničený, je možné domáhať sa súdnej ochrany aj inými žalobami, ktoré nie sú výslovne uvedené v písmenách a/ až d/ tohto ustanovenia. Ak hmotné právo v ustanovení § 34 ods. 2 katastrálneho zákona pripúšťa súdne rozhodnutie o neplatnosti právneho úkonu, žalobca považuje za súladné so zákonom, aby súd za týchto špecifických okolností pripustil jeho žalobu, a to za podmienky preukázania naliehavého právneho záujmu. Nejde o extenzívny výklad § 137 CSP, ale o výnimku, ktorú je nutné akceptovať v súlade so zásadou, že ohrozenému právu subjektu musí byť podľa CSP poskytnutá účinná a spravodlivá ochrana. Poukázal pritom na „procesnoprávne osobitosti súvisiace s prerušeným konaním o vklade vlastníckeho práva“, ktoré podľa jeho názoru odôvodňujú, aby svoju žalobu formuloval práve uvedeným spôsobom. Pokiaľ by žalobca nemohol postupovať podľa § 137 písm. d/ CSP pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie a neexistenciu osobitného predpisu, a ani podľa § 137 písm. c/ CSP pre (vyššie prezentované) pochybnosti o existencii naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva, resp. o účinkoch takého určenia vo vzťahu k prerušenému vkladovému konaniu a zároveň by sa nemohol domôcť ochrany v zmysle výroku rozsudku súdu prvej inštancie (ako namieta dovolateľ), potom žalobcovi nie je zrejmé, akým iným procesne prípustným spôsobom by mal postupovať. Akceptácia argumentácie dovolateľa by podľa názoru žalobcu viedla k záveru, že žalobca sa nemôže domáhať ochrany svojich práv a oprávnených záujmov. Zároveň žalobca poprel, že by mal inú, ako využitú možnosť postupu pri ich ochrane, a pokiaľ by si aj dovolací súd osvojil argumentáciu žalobcu o neexistencii právnych prostriedkov ochrany žalobcu v danom špecifickom prípade, žalobca má za to, že tento nedostatok právnej úpravy je potrebné preklenúť ústavne konformným výkladom, t. j. pripustením osobitného druhu žaloby, ktorý zohľadní špecifiká danej situácie. Pre prípad, ak by dovolací súd považoval námietku nesprávneho právneho posúdenia veci za dôvodnú, žalobca navrhol, aby dovolací súd podľa § 449 ods. 3 CSP zmenil rozsudok odvolacieho súdu, resp. rozsudok súdu prvej inštancie a upravil formuláciu výroku tak, aby zodpovedala ochrane práv a oprávnených záujmov žalobcu a zároveň bola v súlade so zákonom. Pritom zdôraznil, že vyjadrenie „čoho sa domáha“ je jednoznačne uvedené v petite žaloby, kde žalobca s ohľadom na nejednoznačnú právnu úpravu uviedol alternatívny petit.

20 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas, oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenej v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

21 Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

22 Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú

alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

23 V posudzovanom prípade dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V rámci vymedzenia dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 1 CSP) uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pretože odvolací súd žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (nesprávne) považoval za žalobu o určenie, že tu nie je právo založené takýmto právnym úkonom podľa § 137 písm. c/ CSP. Uvedeným nesprávnym právnym posúdením veci sa odvolací súd zároveň odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe NS SR, podľa ktorej je žaloba o neplatnosť právneho úkonu (podľa novej procesnej úpravy Civilného sporového poriadku) žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP. Ako príklad uvedenej rozhodovacej praxe dovolateľ uviedol rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vydané vo veciach sp. zn. 5Obo/12/2018 (v spojení s 5Obo/4/2015), 6Cdo/30/2018, 6Cdo/15/2017 a 3Cdo/203/2018.

24 Ako ďalší dovolací dôvod dovolateľ uviedol existenciu tzv. vady zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, zakladajúcej (v prípade jej zistenia) tak prípustnosť, ako aj dôvodnosť dovolania (§ 431 ods. 1 CSP). Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uvedenú procesnú vadu videl dovolateľ v tom, že odvolací súd vydal prekvapivé a arbitrárne rozhodnutie a svoj záver o prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP, ktorým sa odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dôkladne neodôvodnil tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 393 ods. 3 CSP.

25 Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktorý sa vymyká zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie faktická (ne)činnosť súdu, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení, resp. možnosť jej aktívnej účasti v spore, predchádzajúca vydaniu súdneho rozhodnutia. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021 vyplýva, že za súčasť procesného postupu sa považuje aj rozhodnutie súdu, ktoré je vyvrcholením procesného postupu súdu a najdôležitejším procesným úkonom súdu. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je totiž vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd

procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol) a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené.

26 Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa otázkou procesnej prípustnosti podanej žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP alebo § 137 písm. d/ CSP zaoberal v súvislosti s odvolacou námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a (ne)existencie jeho naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Ešte pred rozhodnutím o odvolaní žalovaných 1/ a 2/ zaslal odvolací súd stranám výzvu podľa § 382 CSP (nachádza sa v spise na č. l. 223-224), aby sa vyjadrili k možnému použitiu právnych noriem, ktoré neboli pri doterajšom rozhodovaní veci použité, pričom výslovne uviedol aj ustanovenie § 137 písm. d/ CSP. Dovolací súd súhlasí s tým, že u sporových strán mohla predmetná výzva navodiť dojem, že odvolací súd mieni prípustnosť podanej žaloby posudzovať podľa ustanovenia § 137 písm. d/ CSP, t. j. v nadväznosti na (ne)existenciu osobitného predpisu, z ktorého vyplýva možnosť podania takej žaloby. Z tohto pohľadu sa rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý následne ustanovenie § 137 písm. d/ CSP neaplikoval, keďže prípustnosť žaloby vyvodil z ustanovenia § 137 písm. c/ CSP, skutočne môže javiť ako prekvapivé. Podľa názoru dovolacieho súdu však nejde o takú prekvapivosť napadnutého rozhodnutia, ktorá by viedla k potrebe jeho zrušenia, ako by tomu bolo napríklad v prípade, ak by odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie na základe odlišného právneho posúdenia veci, s ktorým predtým sporové strany neoboznámil a nedal im možnosť sa k nemu vyjadriť. Pokiaľ ide o namietané porušenie ustanovenia § 393 ods. 3 CSP, z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sa podľa názoru dovolacieho súdu nedá dospieť k záveru, že by sa odvolací súd chcel vedome odchyliť od ustálenej rozhodovacej praxe (čo by viedlo k povinnosti tento svoj odklon náležite odôvodniť), keď naopak, svoju argumentáciu oprel o doterajšiu doktrínu a judikatúru, ktorá žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu považovala za žalobu o určenie, že tu nie je právny vzťah (právo) založené právny úkonom, nereflektujúc však zmenu procesnej úpravy po 1. júli 2016 a judikatórny posun v otázke prípustnosti určovacích žalôb o určenie (ne)platnosti právnych úkonov. V konečnom dôsledku však závery odvolacieho súdu, vyjadrené predovšetkým v odseku 34 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, sú podľa názoru dovolacieho súdu dostatočne jasné a zrozumiteľné, dôkazom čoho je aj podané dovolanie, v ktorom bol dovolateľ schopný tieto závery jednoznačne identifikovať a argumentačne spochybníť. Prípadné nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu teda nedosahujú intenzitu tzv. vady zmätočnosti, vyžadovanú ustanovením § 420 písm. f/ CSP, t. j. že sa sporovej strane odňala možnosť náležite argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho závermi) v rámci využitia prípadných mimoriadnych opravných prostriedkov. Prípustnosť dovolania preto v posudzovanom prípade - podľa názoru dovolacieho súdu - z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

27 Dovolateľ ďalej prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, keď odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie prípustnosti podanej žaloby (o určenie neplatnosti v žalobe bližšie špecifikovanej kúpnej zmluvy) podľa § 137 písm. c/ CSP, keď správne mala byť prípustnosť žaloby posudzovaná podľa § 137 písm. d/ CSP. Spochybnením právneho záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy) predstavuje žalobu o určenie, že tu nie je právo

založené takýmto právnym úkonom podľa § 137 písm. c/ CSP, dovolateľ podľa názoru dovolacieho súdu vymedzil právnú otázku relevantnú podľa § 421 ods. 1 CSP, t. j. takú, na ktorej riešení odvolací súd založil napadnuté rozhodnutie, resp. ktorá bola pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúca (kľúčová). V prípade tzv. určovacích žalôb je totiž správne posúdenie podmienok procesnej prípustnosti podanej žaloby prvotnou otázkou, ktorú musí súd skúmať, a to vzhľadom na ich odlišné vymedzenie v § 137 písm. c/ CSP v porovnaní s § 137 písm. d/ CSP. Kým ustanovenie § 137 písm. c/ CSP podmieňuje prípustnosť žaloby o určenie, či tu je alebo nie je právo, existenciou naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení (s výnimkou prípadov, keď prípustnosť takej žaloby vyplýva z osobitného predpisu a právny záujem žalobcu sa prezumuje), ustanovenie § 137 písm. d/ CSP podmieňuje prípustnosť žaloby o určenie právnej skutočnosti výlučne existenciou osobitného predpisu, ktorý určitú osobu oprávňuje (prípadne jej ukladá) podať bližšie špecifikovanú určovaciu žalobu.

28 Ako príklad ustálenej rozhodovacej praxe, od ktorej sa mal odvolací súd pri riešení takto vymedzenej právnej otázky odchýliť, dovolateľ uviedol rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Obo/12/2018 (v spojení s 5Obo/4/2015), 6Cdo/30/2018, 6Cdo/15/2017 a 3Cdo/203/2018. Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane judikuje, že ustálená rozhodovacia prax NS SR je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach NS SR, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach NS SR, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia NS SR názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali (k uvedenému porovnaj napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017, 8Cdo/33/2017).

29 Z dovolateľom odkazovaných rozhodnutí majú v prejednávanej veci relevanciu len uznesenia sp. zn. 6Cdo/30/2018 z 18.12.2018 a sp. zn. 3Cdo/203/2018 z 28.11.2019. Vo veci sp. zn. 5Obo/12/2018 rozhodoval NS SR ako súd odvolací (uvedené platí aj o uznesení sp. zn. 5Obo/4/2015 z 22.12.2016, ktoré bolo vydané v rovnakom spore), a preto nejde o rozhodnutie NS SR ako súdu dovolacieho. Vo veci sp. zn. 6Cdo/15/2017 sa jednalo o spor o určenie vlastníckeho práva podľa § 80 písm. c/ OSP, teda iný predmet sporu ako v posudzovanom prípade. Vo veci sp. zn. 6Cdo/30/2018 bol predmetom dovolacieho prieskumu rozsudok odvolacieho súdu, potvrdzujúci rozsudok súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti v nej špecifikovaných zmlúv o pôžičkách, uzavretých medzi žalovaným 1/ ako veriteľom a žalovaným 2/ ako dlžníkom. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení. NS SR dovolanie žalobcu odmietol ako procesne neprípustné (§ 447 písm. c/ CSP), keď v procesnom postupe súdov oboch inštancií nezistil dovolateľom namietanú vadu podľa § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žaloba bola podaná za účinnosti OSP, v dôsledku čoho konajúce súdy správne posudzovali podmienky procesnej prípustnosti takejto žaloby podľa § 80 písm. c/ OSP (v zmysle prvej vety § 470 ods. 2 CSP). NS SR dospel k záveru, že ak súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nedostatok naliehavého právneho

záujmu a odvolací súd jeho rozhodnutie ako vecne správne potvrdil (pričom dovolateľ správnosť tohto právneho názoru v dovolaní nenamietal) a následne sa nezaoberal opodstatnenosťou žaloby vo veci samej, nešlo o postup, ktorým by konajúce súdy porušili kogentné ustanovenie procesného predpisu. Len „pre úplnosť“ NS SR dodal, že žaloba by nebola procesne prípustná ani podľa procesnej úpravy CSP, keďže podľa § 137 písm. d/ CSP možno žalobou požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu (takým osobitným predpisom nie je dovolateľom uvádzané ustanovenie § 37 ods. 4 ZKR). Posledné dovolateľom citované uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/203/2018 z 28.11.2019 je zjavne založené na odlišnom výklade intertemporálnych ustanovení CSP, keď napriek skutočnosti, že žaloba o určenie neplatnosti právnych úkonov bola (rovnako ako vo veci sp. zn. 6Cdo/30/2018) podaná ešte za účinnosti OSP, NS SR nepovažoval dovolanie žalovanej za procesne prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP s odôvodnením, že: „...v dôsledku (...) posunu v úprave procesného práva (...) otázka existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení môže byť po 1. júli 2016 významnou (a môže od nej závisieť rozhodnutie súdu, dovolaním napadnuteľné rozhodnutia odvolacích súdov z toho samozrejme nevynímajúc) len u žalôb o určenie existencie alebo neexistencie práva. (...) Táto otázka však nadobudnutím účinnosti novej úpravy civilného procesu naopak stratila na význame u novo zakotvených žalôb o určenie právnej skutočnosti, u ktorých bola možnosť žaloby podmienená niečím iným, a to tým, že táto možnosť vyplýva z osobitného predpisu...“. Z odseku 21 odôvodnenia tohto rozhodnutia súčasne vyplýva, že vyššie spomínaným „posunom v úprave procesného práva“ mal NS SR na mysli o. i. „...obohatenie zákonného výpočtu možných žalôb o žaloby na určenie právnej skutočnosti, v tomto prípade za podmienky, že to vyplýva z osobitného predpisu (kam zjavne patria i skôr výslovne neupravené žaloby o platnosť, či neplatnosť právnych úkonov, ktoré mimo akúkoľvek pochybnosť sú jednými z právnych skutočností).“

30 Z vlastnej rozhodovacej činnosti sú dovolaciemu súdu známe aj ďalšie nepublikované rozhodnutia NS SR ako súdu dovolacieho, ktoré boli vydané pred vyhlásením napadnutého rozsudku, a v ktorých NS SR riešil otázku stretu doterajšej a novej procesnej úpravy. Ide najmä o uznesenie sp. zn. 4Cdo/17/2019 z 29. januára 2020, v ktorom NS SR skúmal prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v súvislosti s dovolateľom nastolenou právnou otázkou - „žaloba o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy ako žaloba o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP nevyplýva zo žiadneho osobitného predpisu.“ Konštatoval, že otázka bola vyriešená uzneseniami NS SR sp. zn. 6Cdo/15/2017, sp. zn. 6Cdo/30/2018 a sp. zn. 5Obo/12/2018, teda ešte pred vydaním dovolaním napadnutého rozhodnutia. Poukázal na to, že oproti pôvodnej právnej úprave v OSP nová právna úprava CSP rozlišuje žaloby na určenie práva (§ 137 písm. c/ CSP) a žaloby na určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d/ CSP). „U žalôb na určenie práva nová právna úprava zotrvala na preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (s výnimkou, ak tento naliehavý záujem vyplýva z osobitného predpisu). U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmienila nová právna úprava možnosť ich podania vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Podľa novej právnej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu. Táto právna úprava však nebola v čase rozhodovania súdu prvej inštancie účinná a konajúce súdy tak musia úkony strán sporu (§ 470

ods. 2 CSP) posudzovať podľa účinkov a podmienok uvedených v OSP v znení účinnom v čase ich uskutočnenia. Takýto postup (žalovanými požadovaná aplikácia predpokladu naliehavého právneho záujmu daného výlučne zákonom pre určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP) by bol ústavne nekonformným výkladom danej normy. Je teda potrebné osvedčiť naliehavý právny záujem výlučne vo vzťahu k pôvodne predvídanému postupu v ust. § 80 písm. c/ OSP.“ Obdobne bol problém stretu starej a novej procesnej úpravy určovacích žalôb riešený aj v uzneseniach NS SR sp. zn. 8Cdo/196/2019 z 18.09.2019 a sp. zn. 7Cdo/139/2019 z 30.01.2020.

31 Z vyššie citovaných rozhodnutí - podľa názoru dovolacieho súdu - vyplýva, že už v čase rozhodovania odvolacieho súdu v prejednávanej veci existovala ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, ktorá bez akýchkoľvek pochybností považovala žaloby o určenie (ne)platnosti právnych úkonov, podané po 1. júli 2016, za žaloby o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP, ktorých prípustnosť je podmienená existenciou osobitného predpisu. Uvedenú rozhodovaciu prax potvrdzujú aj ďalšie (t. j. po rozhodnutí odvolacieho súdu vydané) rozhodnutia vo veciach sp. zn. 7Cdo/268/2019, 4Obdo/56/2020, 4Obdo/71/2020, 4Cdo/26/2021, 9Cdo/7/2021. Dovolací súd poukazuje na to, že uznesenie sp. zn. 7Cdo/268/2019 z 25.11.2020 bolo dokonca publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát (R 14/2021). Právny názor, podľa ktorého podľa novej právnej úpravy CSP nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov (právnej skutočnosti), ak to nevyplýva z osobitného predpisu, je prijímaný naprieč senátmi tak občiansko-právneho, ako aj obchodno-právneho kolégia NS SR a vo veci rozhodujúci senát nevidí ani v posudzovanom prípade dôvod na odklon od uvedeného právneho názoru.

32 S poukazom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že je daná prípustnosť dovolania žalovaného 2/ podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a zároveň je predmetné dovolanie aj dôvodné. Vo vzťahu k argumentácii odvolacieho súdu, ktorou odôvodnil svoj nesprávny právny záver o prípustnosti podanej žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP, dovolací súd poukazuje na to, že ak by bolo pravdivé tvrdenie odvolacieho súdu, podľa ktorého je žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu vo svojej podstate žalobou o určenie, že tu nie je právo založené takýmto (ne)platným) právnym úkonom, potom dovolaciemu súdu nie je zrejmé, prečo súd prvej inštancie rozhodol tak, že určil neplatnosť zmluvy, namiesto výroku o neexistencii (ňou založeného) práva, čím by vyhovel dikcii zákona. Podľa ustanovenia § 217 ods. 1 CSP je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Preto by v zásade nemalo byť prípustné určovať vo výroku rozsudku minulé deje. Voči úvahe odvolacieho súdu, že neplatnosť právneho úkonu nie je právnou skutočnosťou, ale predstavuje právne posúdenie následkov určitej skutočnosti, dovolací súd v zásade nenamieta, avšak predmetná úvaha opäť nevysvetľuje, prečo by malo byť takéto právne posúdenie vyjadrené práve vo výroku rozsudku. Slovné spojenie „o určenie právnej skutočnosti“, používané v § 137 písm. d/ CSP, predstavuje - podľa názoru dovolacieho súdu - akúsi legislatívnu skratku, zahŕňajúcu viaceré špeciálne určovacie žaloby (napríklad o neplatnosť dobrovoľnej dražby, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, o neplatnosť výpovede z nájmu bytu, o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia kapitálovej obchodnej spoločnosti, o neplatnosť uznesenia členskej schôdze

družstva a pod.), ktorých prípustnosť vyplýva z osobitného predpisu, vrátane dôvodu, pre ktorý zákonodarca považoval za potrebné, aby súd určil právnu skutočnosť (ako minulú udalosť).

33 Na základe vyššie uvedeného dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie, keďže nápravu nebolo možné dosiahnuť len zrušením odvolacieho rozhodnutia (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP), v rámci ktorého bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne sa zaoberať prípustnosťou podanej určovacej žaloby v zmysle záväzného právneho názoru dovolacieho súdu, vyjadreného v tomto rozhodnutí (§ 455 CSP). Dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov nižšej inštancie vo vzťahu k obom žalovaným, hoci dovolanie podal len jeden z nich (žalovaný 2/), a to s prihliadnutím na povahu procesného spoločenstva na strane žalovaných ako spoločenstva nerozlučného (§ 77 CSP), pre ktoré je typické, že procesný úkon jedného zo spoločníkov platí aj pre ostatných. K požiadavke sporových strán na iné ako kasačné rozhodnutie dovolacieho súdu, len pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že to nebolo možné, vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) a skutočnosť, že konajúce súdy prípustnosť žaloby neposudzovali podľa správneho procesného predpisu (§ 137 písm. d/ CSP), keď neskúmali existenciu osobitného predpisu, z ktorého by pre súd vyplývala možnosť určiť neplatnosť spornej kúpnej zmluvy. Akékoľvek úvahy dovolacieho súdu o tom, či taký osobitný predpis existuje, a či je ním žalobcom odkazované ustanovenie § 34 ods. 2 katastrálneho zákona, by tak boli predčasné.

ROZHODNUTIE č. 2

Rozsudok pre zmeškanie žalovaného

§ 273 CSP

Súd pri rozhodovaní rozsudkom pre zmeškanie žalovaného podľa § 273 CSP, okrem splnenia formálnych predpokladov uvedených v § 273 CSP zväži aj to, či tvrdenia žalobcu sú dostatočne presvedčivé, prípadne, či nie sú rozporné.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. decembra 2022 sp. zn. 2Obdo/54/2022)

Z o d ť v o d n e n i a :

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 15. októbra 2020, č. k. 27Cb/131/2019-119 (ďalej aj „rozsudok pre zmeškanie žalovaného“ alebo „kontumačný rozsudok“), uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 19.854,24 eura od 28. októbra 2016 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a žalobcovi priznal náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100%.

1.1. V odôvodnení uviedol, že žalobca bol úspešný v spore vedenom na okresnom súde pod sp. zn.: 34Cb/186/2014, pričom v danom konaní bol dňa 23. júla 2019 vyhlásený rozsudok, ktorým súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 46.527,32 eura spolu s príslušenstvom a zároveň priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Vzhľadom k tomu, že žalobca si v konaní predchádzajúcom rozsudku neuplatnil celý nárok na príslušenstvo spojené s pohľadávkami voči žalovanému, predmetom tohto konania je nárok žalobcu na úroky z omeškania, o ktorých nebolo rozhodnuté rozsudkom.

1.2. Uznesením zo dňa 17. augusta 2020 (na č.l. 111 spisu) súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť v určenej lehote 15 dní písomne sa vyjadriť k žalobe a v prípade, ak nárok uplatnený v žalobe neuzná, aby v tomto svojom vyjadrení uviedol rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva, a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd poučil žalovaného o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie v prípade nesplnenia povinnosti uloženej týmto uznesením. Žalovanému bolo predmetné uznesenie doručené dňa 20. augusta 2020, tento si však nesplnil povinnosť uloženú mu uznesením a k žalobe sa nevyjadril.

1.3. Okresný súd vo veci preto postupom podľa ust. § 273 C.s.p. rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 30. septembra 2020, č.k. 27Cb/131/2019-19, bol žalovanému doručený dňa 30. septembra 2020 (č.l. 122 spisu).

2. Proti rozsudku zo dňa 30. septembra 2020, č.k. 27Cb/131/2019-119, podal dňa 15. októbra 2020 odvolanie žalovaný z dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), d) C.s.p. (č.l.

195 a nasl. spisu). Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie neprerušil konanie, hoci bol na to povinný podľa ust. § 162 ods. 1 písm. a/ C.s.p., čím znemožnil žalovanému vykonanie akýchkoľvek jeho procesných práv a porušil jeho právo na spravodlivý proces. Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie bol povinný skúmať skutkový stav žaloby v súlade s § 273 C.s.p. a v prípade jeho spornosti rozsudok pre zmeškanie nevydať. Podľa názoru žalovaného neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie. Poukázal na nález Ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 373/2020 podľa ktorého: „súd, ktorý rozhoduje rozsudkom pre zmeškanie, musí vždy s ohľadom na okolnosti prípadu uvážlivo posúdiť, či vydanie takéhoto rozhodnutia je na mieste, či jeho vydaním nedôjde k narušeniu procesnej rovnosti účastníkov konania“.

3. Podaním zo dňa 15. októbra 2020 (na čl. 127 a nasl. spisu) podal žalovaný aj návrh na zrušenie rozsudku okresného súdu zo dňa 30. septembra 2020, č.k. 27Cb/131/2019-119 v zmysle ust. § 277 a nasl. C.s.p. spolu s vyjadrením k žalobe, kde uviedol, že ospravedlniteľnosť konkrétneho dôvodu zmeškania lehoty je potrebné posúdiť vo svetle všetkých okolností konkrétneho prípadu zohľadňujúc pritom najmä účel inštitútu kontumačného rozsudku, v prípade pochybností by sa mal súd prikloniť na stranu žalovaného a jeho práva na spravodlivý proces. Následne žalovaný uviedol, že zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia k žalobe z toho dôvodu, že v dovolenkovom období došlo k náhodnému a ojedinelému nedorozumeniu v komunikácii medzi žalovaným a zamýšľaným právnym zástupcom v spore. V dôsledku tohto nedorozumenia nedošlo k prevzatiu právneho zastúpenia žalovaného a ani k podaniu vyjadrenia k žalobe v rámci súdom stanovenej poriadkovej lehoty.

3.1. Súčasťou návrhu žalovaného bol aj jeho návrh na prerušenie konania a podanie návrhu ústavnému súdu na začatie konania o súlade právnych predpisov, keďže výklad ust. § 273 C.s.p. - ak súd nebude mať dôvod zmeškania lehoty za ospravedlniteľný - je v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Uznesením č.k. 27Cb/131/2019-296 zo dňa 15. decembra 2021 rozhodol súd prvej inštancie tak, že návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol a zamietol návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

4.1. K návrhu žalovaného na prerušenie konania okresný súd uviedol, že predmetný dôvod prerušenia konania podľa ust. § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je naplnený vtedy, ak súd dospeje k záveru o možnom nesúlade konkrétneho zákonného ustanovenia - ktoré má na vec aplikovať - s ústavou. Súd upozornil na skutočnosť, že pri rozhodovaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie súd aplikuje ust. § 277 C.s.p., nie ust. § 273 C.s.p. Poukázal na aktuálnu rozhodovaciu prax ústavného súdu vo veciach rozhodovania v konaniach o súlade právnych predpisov v sp. zn. PL. ÚS 1/2018, PL. ÚS 24/2020, PL. ÚS 5/2021.

4.2. K návrhu žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie súd prvej inštancie uviedol, že pre jeho rozhodnutie je relevantné len znenie ustanovenia § 277 ods. 1 C.s.p., a to, či žalovaný z ospravedlniteľných dôvodov zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia k žalobe a následne, či žalovaný existenciu ním tvrdených „ospravedlniteľných dôvodov“ súdu preukázal.

Súd prvej inštancie sa zamerail na posúdenie, či „náhodné a ojedinelé nedorozumenie v komunikácii medzi žalovaným a jeho zamýšľaným právnym zástupcom v dovolenkovom období“ predstavuje ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý žalovaný zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia k žalobe, a pre ktorý by bolo možné vydaný rozsudok pre zmeškanie zrušiť. Súd pritom skonštatoval, že predmetný dôvod nie je možné považovať za ospravedlniteľný. V predmetnej veci nebolo sporné, že žalovaný sa v súdom určenej lehote k žalobe žalobcu nevyjadril, rovnako tak sa nevyjadril ani do vydania rozsudku pre zmeškanie z 30. septembra 2020, č. k. 27Cb/131/2019-119, ale vyjadrenie k žalobe doručil súdu až dňa 15. októbra 2020, t.j. v pätnásty deň po doručení rozsudku pre zmeškanie. K žalovaným označenému „ospravedlniteľnému dôvodu“, pre ktorý mal zmeškať lehotu na vyjadrenie k žalobe, súd uviedol, že už len spôsob, akým bol zo strany žalovaného tento dôvod, pre ktorý sa domáha zrušenia rozsudku pre zmeškanie, vymedzený, je do značnej miery všeobecný a vágny, čo považoval súd za neprípustné preto, aby mohol vôbec posúdiť dôvodnosť takéhoto návrhu, a nie takémuto návrhu vyhovieť. Žalovaný v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mala medzi ním a (zamýšľaným) právnym zástupcom prebehnúť akákoľvek komunikácia, v rámci ktorej malo dôjsť k (ojedinelému) zlyhaniu. Žalovaný udelil splnomocnenie na zastupovanie v konaní advokátskej kancelárii Allen & Overy Bratislava, s.r.o. až dňa 2. októbra 2020, t.j. až po doručení rozsudku pre zmeškanie žalovanému, čo nasvedčuje tomu, že žalovaný oslovil právneho zástupcu až po doručení rozsudku pre zmeškanie, a že žiadne rokovania medzi žalovaným a ním zamýšľaným právnym zástupcom nemohli prebiehať už v auguste 2020 po doručení uznesenia zo 17. augusta 2020, č. k. 27Cb/131/2019-111, ako sa to snažil v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie navodiť žalovaný. S poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ako nedôvodný zamietol.

5. Proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol a zamietol i návrh žalovaného na prerušenie konania, podal žalovaný dňa 13. januára 2022 odvolanie (na č.l. 305 spisu), v ktorom uviedol, že žalovaný sa chcel a bol pripravený sa k žalobe vyjadriť. Súd prvej inštancie stanovil žalovanému veľmi krátku 15-dňovú poriadkovú lehotu na vyjadrenie. Súd prvej inštancie mal podľa žalovaného povinnosť zvážiť vhodnosť vydania rozsudku pre zmeškanie a po zvážení okolností prípadu sa mal rozhodnúť ho nevydať, pretože ide o zjavne neprimeraný zásah do základného práva žalovaného na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Dôvodom zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe bolo ojedinelé nedorozumenie v komunikácii medzi žalovaným a jeho právnym zástupcom, ktoré viedlo k mylnej domnienke žalovaného, že právny zástupca prevzal zastúpenie v tejto veci a pripraví vyjadrenie. Vzhľadom na špecifickú hmotnoprávnu aj procesnú situáciu v konaní, nemohlo podľa žalovaného zmeškanie lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe viesť k akýmkoľvek priet'ahom v konaní.

6. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 31. marca 2022, č. k. 3Cob/39/2022-334 a 3Cob/40/2022 odvolanie žalovaného zo dňa 15. októbra 2020 proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I, č. k. 27Cb/131/2019-119 zo dňa 30.

septembra 2020 odmietol (prvý výrok), uznesenie Okresného súdu Bratislava I, č. k. 27Cb/131/2019-296 zo dňa 15. decembra 2021 potvrdil (druhý výrok) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu (tretí výrok).

6.1. Odvolací súd vo vzťahu k prejednaniu odvolania žalovaného voči rozsudku č. k. 27Cb/131/2019-119 uviedol, že v prejednávanej veci boli splnené všetky zákonné požiadavky pre možnosť súdu prvej inštancie rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie v zmysle ust. § 273 C.s.p. Podľa názoru odvolacieho súdu neboli v odvolacom konaní zistené také okolnosti, ktoré by boli spôsobilé kvalifikovať podanie žalovaného ako odvolanie v zmysle § 356 písm. b/ C.s.p., teda odvolanie, ktorým by žalovaný namietal, že neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie. Vzhľadom na tú skutočnosť, že boli splnené zákonné podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie a odvolanie smeruje voči rozsudku, voči ktorému nie je prípustné odvolanie podľa § 356 písm. b) C.s.p., odvolací súd odvolanie žalovaného, v súlade s § 386 písm. c/ C.s.p. odmietol.

6.2. Vo vzťahu k odvolaniu žalovaného voči uzneseniu č. k. 27Cb/131/2019-296 zo dňa 15. decembra 2021, ktorým súd prvej inštancie návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol a zamietol i návrh žalovaného na prerušenie konania, sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie v tom, že žalovaným uvádzaný ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe nemôže byť ani podľa názoru odvolacieho súdu posúdený ako ospravedlniteľný, a preto nebola splnená podmienka v súlade s § 277 ods. 2, C.s.p. na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Súd prvej inštancie podľa krajského súdu jasne a zrozumiteľne vysvetlil a odôvodnil prečo žalovaným uvedený „ospravedlniteľný“ dôvod zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe je zjavne nedôvodný, s názorom súdu prvej inštancie sa stotožnil a v ďalšom naň odkázal.

6.3. Vo vzťahu k námietke žalovaného, že vzhľadom na špecifické okolnosti prípadu by mal súd pri posudzovaní ospravedlniteľnosti dôvodu zmeškania lehoty vziať do úvahy, či zmeškanie lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe viedlo, alebo mohlo viesť, k akýmkoľvek prieťahom v konaní, aké bolo predchádzajúce správanie strán sporu (vrátane súvisiacich konaní), a či je vydanie kontumačného rozsudku v súlade s účelom tohto inštitútu, princípmi civilného procesu, a či nepredstavuje neprímeraný zásah do procesných práv žalovaného, odvolací súd uviedol, že táto je nedôvodná a je postavená na argumentácii Ústavného súdu SR vo vzťahu k § 274 C.s.p. Za situácie, keď žalobou uplatnený nárok predstavoval zaplatenie úrokov z omeškania a žalovaný sa k žalobe nevyjadril, nie je podľa krajského súdu na mieste posudzovať okolnosti prípadu, pretože z pohľadu súdu prvej inštancie podstatné a dôvodné špecifické okolnosti jednoznačne absentujú a to práve z dôvodu, že žalovaný sa k žalobe a jej dôvodom vôbec nevyjadril. Uviedol, že pred súdom prvej inštancie nebola žaloba zo strany žalovaného sporovaná, a preto postoj žalovaného (nevyjadrenie sa k žalobe), je jeho postojom k sporovému konaniu, jeho nekonanie nie je možné posúdiť ako konanie, ktoré vedie, alebo nevedie k prieťahom v konaní, vydanie napadnutého rozsudku pre zmeškanie je nesporne v súlade s účelom tohto inštitútu a je jednoznačne následkom pasivity žalovaného. Posúdenie materiálnej stránky žaloby a teda aj možnosť rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie je podľa názoru odvolacieho súdu obmedzená len na posúdenie, či by rozsudkom pre zmeškanie bolo uložené splnenie povinnosti zjavne nemožnej, abstraktnej, v rozpore s dobrými mravmi

alebo morálnymi hodnotami, alebo povinnosť nevyhnutelná, v posudzovanej veci sa o takto vymedzené plnenie nejedná.

6.4. Odvolací súd s prihliadnutím na skutočnosť, že v odvolaní podanom žalovaným proti rozsudku č. k. 27Cb/131/2019-119 neboli odvolacie dôvody v zmysle ust. § 356 písm. b/ C.s.p., len za splnenia, ktorých by bolo odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie prípustné, rozhodol v zmysle ust. § 386 písm. c/ C.s.p. o odmietnutí odvolania žalovaného.

6.5. O odvolaní žalovaného proti uzneseniu č. k. 27Cb/131/2019-296 rozhodol odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené v súlade s § 387 ods. 1, 2 C.s.p tak, že napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil. Žalobcovi voči neúspešnému žalovanému odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

7. Podaním zo dňa 28. apríla 2022, doručeným odvolaciemu súdu dňa 3. mája 2022, vzal žalobca žalobu v celom rozsahu späť a žiadal konajúci súd, aby predmetné konanie zastavil a zároveň rozhodol o vrátení súdneho poplatku v prospech žalobcu. Dôvodom späťvzatia žaloby bolo rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 167/2022-250 zo dňa 24. marca 2022, ktorý dospel k odlišnému právnomu záveru, ako okresné a krajské sudy v rámci svojej doterajšej rozhodovacej praxe v skutkovo a právne obdobných veciach týkajúcich sa oprávnenosti platby za prístup do distribučnej sústavy.

8. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dňa 20. júla 2022 dovolanie (na č.1. 341 spisu), prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p.

8.1. Dovolateľ vytýka súdom oboch inštancií, že tieto sa dopustili nesprávneho procesného postupu ich nesprávnym výkladom ust. § 273 C.s.p., pretože nevzali do úvahy všetky okolnosti prípadu s dôrazom na základné práva žalovaného, nevzali do úvahy princíp procesnej ekonomie, resp. neposúdili, či za daných okolností môže rozsudok pre zmeškanie prispieť k urýchleniu a zefektívneniu konania a taktiež nevzali do úvahy ani procesnú aktivitu žalovaného v ďalších súvisiacich konaniach. Vzhľadom na účel inštitútu rozsudku pre zmeškanie je podľa žalovaného ústavne konformný výklad ust. § 273 C.s.p. taký, že súd je povinný zvážiť všetky okolnosti prípadu a rozsudok pre zmeškanie nevydať v prípade, ak tento zjavne nesplní svoj účel. Vytýka súdom, že tieto pri svojom rozhodovaní nevzali do úvahy všetky okolnosti, posúdili iba splnenie formálnych podmienok pre vydanie kontumačného rozsudku, pričom len stroho skonštatovali, že dôvodom takéhoto rozhodnutia bola pasivita žalovaného.

8.2. V časti dovolania, kde žalovaný namieta nesprávnosť postupu súdov oboch inštancií pri rozhodovaní veci rozsudkom pre zmeškanie žalovaného tento taktiež uviedol, že sudy nepostupovali v súlade s ustanoveniami C.s.p., keďže namiesto vydania rozsudku pre zmeškanie bol súd prvej inštalacie povinný prerušiť konanie až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o predbežnej otázke, a preto na vydanie rozsudku pre zmeškanie zo strany súdu prvej inštalacie podľa žalovaného neexistoval legitímny dôvod a týmto nesprávnym postupom súdov bolo žalovanému znemožnené, aby uskutočňoval svoje základné práva (predkladať

dôkazy, vyjadriť sa potom, ako súd rozhodne o pokračovaní v konaní). Keďže v súdnej veci išlo o akcesorický nárok žalobcu, nemohlo sa o ňom rozhodovať skôr, ako sa skončilo súdne konanie o istine sp. zn. 34Cb/186/2014 a keďže odvolací súd túto procesnú vadu neodstránil ani po odvolaní, došlo podľa žalovaného k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.3. Dovolateľ namieta okrem nesprávnosti procesného postupu súdov naprieč celým konaním i neodôvodnenosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Konkrétne vytýka krajskému súdu, že tento sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s námietkou žalovaného, či má žalobcom uplatnený nárok oporu v hmotnom práve, keď vydaním rozsudku pre zmeškanie súd priznal žalobcovi úroky z omeškania z nároku, o ktorom nebolo právoplatne rozhodnuté, resp. i žalobu v konaní o nároku sp. zn. 34Cb/186/2014 vzal v priebehu konania žalobca späť. Taktiež vytýka odvolaciemu súdu, že tento sa v otázke ospravedlniteľnosti, resp. neospravedlniteľnosti dôvodu zmeškania lehoty na vyjadrenie iba stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a ďalšie odôvodnenie neposkytol.

8.4. Dovolateľ vytýka súdom oboch inštancií, že tieto vyložili ospravedlniteľnosť dôvodu zmeškania lehoty na vyjadrenie, ktorý je vecou voľnej úvahy súdu, v rozpore s účelom kontumačného rozsudku a v rozpore s právom žalovaného na spravodlivý proces. Namieta, že súdy pri uplatnení voľnej úvahy nezohľadnili okolnosti konkrétneho prípadu, neprihliadli na účel kontumačného rozsudku, ani na základné princípy civilného sporového konania, a to osobitne pokiaľ ide o kontumačný rozsudok podľa § 273 C.s.p., kde má súd nepochybne právo i povinnosť zvážiť, či vydanie rozsudku pre zmeškanie je za daných okolností vhodné a účelné. Konkrétne mal súd podľa dovolateľa vziať do úvahy, že zmeškanie lehoty na podanie vyjadrenia bola ojedinelá a zjavne neúmyselná chyba a že žalovaný vyvíjal v priebehu súvisiacich konaní procesnú aktivitu. Podľa dovolateľa je nesporné, že žalovaný mal vôľu sa k žalobe vyjadriť a zmeškanie súdom stanovenej lehoty nebolo dôsledkom jeho vedomého konania s cieľom zmarit' súdne konanie alebo spôsobiť priet'ahy v danom konaní, nesmerovalo k vytvoreniu akýchkoľvek procesných obštrukcií alebo priet'ahov.

8.5. S poukazom na uvedené žalovaný navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zo dňa 31. marca 2022, č. k. 3Cob/39/2022-334 a 3Cob/40/2022-334 zrušil, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 30. septembra 2020, č. k. 27Cb/131/2019-119, a zrušil uznesenie okresného súdu zo dňa 15. decembra 2021, č. k. 27Cb/131/2019-296 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. Žalovaný podaním zo dňa 12. augusta 2022 (na č.l. 375 a nasl. spisu) doručil súdu návrh na odklad vykonateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 27Cb/131/2019-119 a uznesenia krajského súdu č. k. 3Cob/39/2022-334. Svoj návrh odôvodnil existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktorými sú najmä skutočnosť, že ak by žalobca svoj domnelý neexistujúci nárok vymohol exekúciou, došlo by k jeho bezdôvodnému obohateniu na úkor žalovaného.

10. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne vyjadril podaním zo dňa 5. septembra 2022 (na č.l. 395 a nasl. spisu), kde uviedol, že odvolací súd sa v súdnej veci riadne nevysporiadal so späťvzatím žaloby, resp. na základe späťvzatia žaloby ešte pred právoplatnosťou rozhodnutia súdu prvej inštancie mal odvolací súd rozhodnúť postupom v zmysle ust. § 370 a nasl. C.s.p. Z uvedeného dôvodu žalobca nepovažoval za účelné a hospodárne vyjadrovať sa k obsahu dovolania a navrhol, aby odvolací súd z dôvodov osobitného zreteľa nepriznal náhradu trov žiadnej sporovej strane.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací (podľa § 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 2 písm. a/ C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p. veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. ako aj konanie, ktoré prechádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

12. Dovolací súd prioritne vo vzťahu k späťvzatiu žaloby v celom rozsahu upozorňuje na skutočnosť, že k predmetnému podaniu žalobcu došlo dňa 28. apríla 2022, teda až po vydaní uznesenia odvolacieho súdu zo dňa 31. marca 2022, ktorým odvolací súd odvolanie žalovaného proti rozsudku pre zmeškanie odmietol a uznesenie okresného súdu č. k. 27Cb/131/2019-296, ako vecne správne potvrdil. Z dôvodu chronologickej postupnosti v súdnej veci dovolací súd konštatuje, že nebolo možné, aby odvolací súd postupom v zmysle ust. § 370 C.s.p., rozhodol o pripustení, príp. nepripustení späťvzatia žaloby, a to napriek skutočnosti, že žalobca vzal žalobu späť skôr, ako rozhodnutie súdu prvej inštancie nadobudlo právoplatnosť (20. mája 2022).

12.1. V zmysle ust. § 438 ods. 1 a 2 C.s.p., na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak (ods. 1). Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzatí a o vzájomnej žalobe (ods. 2). Ustanovenie odseku 2 výslovne vylučuje aplikáciu ustanovení o pristúpení a zmene subjektov, o späťvzatí a zmene žaloby a ustanovení o vzájomnej žalobe. Vylúčenie v zákone vymenovaných inštitútov je odôvodnené predovšetkým tým, že dovolací súd preskúmava právoplatné rozhodnutia. Ich aplikácia by bola v rozpore s princípom právnej istoty a dôvery v právny poriadok. Z uvedených dôvodov dovolací súd na späťvzatie žaloby nemohol prihliadnuť.

13. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

14. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Dovolací súd musel prednostne posúdiť, či napadnuté uznesenie odvolacieho súdu možno považovať za rozhodnutie vo veci samej, resp. rozhodnutie, ktorým sa konanie končí v zmysle dikcie ustanovenia § 420 C.s.p.

15.1. Vychádzajúc z právnej úpravy obsiahnutej v základnom procesnom predpise možno uzavrieť, že rozhodnutiami odvolacieho súdu, vydanými formou uznesenia, ktorými sa konanie končí, sú nepochybne uznesenie o odmietnutí odvolania (§ 386 C.s.p.), uznesenie o zastavení odvolacieho konania pre späťvzatie odvolania (§ 369 ods. 3 C.s.p.), uznesenie o zastavení odvolacieho konania v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku, uznesenie o pripustení späťvzatia žaloby a zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a zastavení konania (§ 370 C.s.p.). Možno konštatovať, že rozhodnutiami odvolacieho súdu, ktorými sa konanie končí, sú aj uznesenia, ktorými dovolací súd potvrdil alebo zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým sa konanie končí. Pôjde teda o rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní proti tým uzneseniam podľa § 357 C.s.p., ktorými sa konanie končí, t.j. o zastavení konania, o odmietnutí podania, o odmietnutí žaloby na obnovu konania, o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že tieto rozhodnutia (podľa § 357 C.s.p.) možno preskúmať z dôvodu zmätočnosti, avšak z dôvodu zásadnej právnej významnosti sú z preskúmania dovolacím súdom vylúčené podľa § 421 ods. 2 CSP (viac pozri komentár Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016).

16. Podľa § 431 ods. 1, 2 C.s.p., dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

17. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. sú - zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ C.s.p. zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup

súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky, o ktorý prípad išlo i v súdnej veci.

18. Dovolací súd, ako opodstatnenú vyhodnotil už úvodnú námietku dovolateľa, ktorou vytyka súdom oboch inštancií, že tieto sa dopustili nesprávneho procesného postupu tým, že posúdili iba splnenie formálnych podmienok pre vydanie kontumačného rozsudku a nakoľko nevzali do úvahy všetky okolnosti prípadu s dôrazom na základné práva žalovaného, resp. neposúdili, či za daných okolností môže rozsudok pre zmeškanie prispieť k urýchleniu a zefektívneniu konania, nesprávne vyložili ust. § 273 C.s.p., z ktorého dôvodu došlo podľa dovolateľa k porušeniu jeho procesných práv.

19. Odvolací súd v bode 12. odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že „bolo nevyhnutné primárne sa zaoberať otázkou, či boli splnené podmienky pre konanie odvolacieho súdu, keďže z obsahu spisového materiálu, napadnutého rozsudku, jeho odôvodnenia i poučenia bolo zrejmé, že súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom pre zmeškanie podľa ust. § 273 C.s.p.“. Následne krajský súd uzavrel, že „v prejednávanej veci boli splnené všetky zákonné požiadavky pre možnosť súdu prvej inštancie rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie v zmysle ust. § 273 C.s.p.“.

19.1. Podľa ust. § 273 C.s.p. môže súd aj bez nariadenia pojednávania rozhodnúť o žalobe podľa § 137 písm. a) rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak a) uznesením uložil žalovanému povinnosť v určenej lehote písomne vyjadriť sa k žalobe a v tomto svojom vyjadrení uviesť rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva, a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení a žalovaný túto povinnosť bez vážneho dôvodu nesplnil; b) v uznesení podľa písmena a/ poučil žalovaného o následkoch nesplnenia takto uloženej povinnosti vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a c) doručil uznesenie podľa písmena a/ žalovanému do vlastných rúk.

20. Dovolací súd uvádza, že v súdnej veci, z hľadiska štádia konania a dispozičného princípu a jeho uplatnenia vo vzťahu ku konkrétnemu sporu, ide o kontumačný rozsudok vo fáze pred pojednávaním vo veci samej (resp. vydanie kontumačného rozsudku bez nariadenia pojednávania), vydaný bez návrhu sporovej strany (žalobcu), kde prevažuje princíp procesnej ekonómie nad princípom dispozičným.

20.1. Najvyšší súd považuje za podstatné v prvom rade pripomenúť nález Ústavného súdu SR z 23. mája 2013, sp. zn. IV. ÚS 71/2013-36, v zmysle ktorého súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho môže a musí odchýliť, pokiaľ to vyžaduje zmysel a účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov, ktoré majú svoj základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku. Do pozornosti dáva tiež čl. 2 ods. 1 Základných princípov C.s.p., podľa ktorého ochrana

ohrozených, alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

20.2. Skutkovým základom kontumačného rozsudku je žalobcom tvrdený skutkový stav - kontumačne sa vyhovie žalobcom tvrdenému nároku. Zákon výslovne vo svojej dikcii nezdôrazňuje, či sa môže takto postupovať aj vtedy, ak žaloba trpí takými vadami, ktoré odôvodňujú ustáliť, že tvrdenia žalobcu nie sú dostatočne presvedčivé, alebo sú dokonca rozporné, skrátka že za „normálnych okolností“ by mal žalobca v procese dokazovania problém spor procesne ustáť (vyhrať). Všetky tieto situácie pokrýva výraz „súd môže“ v hypotéze komentovaného ustanovenia; súd má teda možnosť zvážiť, či kontumačný rozsudok v tejto fáze (bez návrhu žalobcu a bez nariadenia pojednávania) vydá, alebo bude v konaní pokračovať. Vo fáze pojednávania, ak žalobca za splnenia prezumovaných podmienok (§ 274) vydanie kontumačného rozsudku navrhne, súd možnosť takejto úvahy nemá a je povinný nasledovať prejav dispozičného princípu a žalobe kontumačným rozsudkom vyhovieť. (ŠTEVČEK, M.-COVÁ, S.-BARICOVÁ, J.-MESIARKINOVÁ, S.-BAJÁNKOVÁ, J.-TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016).

21. V zmysle vyššie uvedeného súd je teda povinný skúmať, či žalobcom tvrdený skutkový stav je nesporný, a prihliadať na všetky skutočnosti, na ktoré súd zo zákona prihliadať má, a v prípade, že súd dospeje k názoru, že žalobcom tvrdený skutkový stav nie je nesporný, napriek tomu, že by boli splnené všetky podmienky na vydanie kontumačného rozsudku, súd takýto rozsudok nevydá.

21.1. Vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa ust. § 273 C.s.p. je procesným oprávnením súdu, čo vyplýva z hypotézy právnej normy - súd môže, nie povinnosťou. Vzhľadom na vyššie uvedené a vzhľadom na účel, ktorým je dosiahnutie efektívnejšieho a rýchlejšieho rozhodovania sporov, ako aj výrazný dopad tohto procesného inštitútu na základné procesné práva žalovaného, je súd prvej inštancie povinný, okrem posúdenia splnenia formálnych podmienok uvedených v ust. § 273 C.s.p. dôkladne zvážiť splnenie podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie, s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu a ak je vzhľadom na okolnosti prípadu vydanie rozsudku pre zmeškanie neúčelné a zároveň predstavuje neprímeraný zásah do práva žalovaného na spravodlivé súdne konanie, podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie nemôžu byť považované za splnené.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené, za nesprávny hodnotí najvyšší súd záver odvolacieho súdu uvedený v bode 15 odôvodnenia jeho rozhodnutia, v zmysle ktorého „za situácie, keď žalobou uplatnený nárok predstavoval zaplatenie úrokov z omeškania a žalovaný sa k žalobe nevyjadril, nebolo na mieste posudzovať okolnosti prípadu, pretože z pohľadu súdu prvej inštancie podstatné a dôvodné špecifické okolnosti jednoznačne absentovali a to práve z dôvodu, že žalovaný sa k žalobe a jej dôvodom vôbec nevyjadril“.

22.1. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za kľúčové upozorniť na skutočnosť, že žalobca už v bode 7. žaloby zo dňa 27. septembra 2019 (na č.l. 3 spisu) uviedol, že úhrady

platieb za prístup voči žalovanému sa žalobca domáhal v spore vedenom pod sp. zn. 34Cb/186/2014, pričom v danom konaní bol dňa 23. júla 2019 vyhlásený rozsudok, ktorým súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 46.527,32 eura s príslušenstvom, avšak rozsudok ku dňu prípravy žaloby v súdnej veci z dôvodu odvolania žalovaného nenadobudol právoplatnosť. Nemožno teda prisvedčiť odvolaciemu súdu, keď dôvodil, že „špecifické okolnosti veci, z dôvodu, že žalovaný sa k žalobe nevyjadril, jednoznačne absentovali“. Súd prvej inštancie mal už zo žaloby jednoznačné, že žalobný nárok predstavoval príslušenstvo, pričom neexistoval právoplatne priznaný hlavný nárok žalobcu a konanie o ňom v danom čase ešte len prebiehalo. Napokon i odvolací súd uviedol, že „posúdenie materiálnej stránky žaloby a teda aj možnosť rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie je obmedzená len na posúdenie, či by rozsudkom pre zmeškanie bolo uložené splnenie povinnosti zjavne nemožnej, abstraktnej, v rozpore s dobrými mravmi alebo morálnymi hodnotami alebo povinnosť nevyžiteľná“. Jeho následný dovetok, a síce, že „v posudzovanej veci sa o takto vymedzené plnenie nejedná“, je však v súvislostiach k súdnej veci podľa najvyššieho súdu nesprávny.

23. Účelom inštitútu rozsudku pre zmeškanie podľa § 273 C.s.p. je urýchlenie sporového konania. Jedná sa o fakultatívny nástroj na odstránenie procesnej pasivity žalovaného pod hrozbou najprísnejšej procesnej sankcie, straty sporu. Samotné vydanie rozsudku pre zmeškanie nemôže byť však automatické ani samoučelné.

24. Odvolací súd skonštatoval, že v prejednávanej veci v odvolacom konaní neboli zistené také okolnosti, ktoré by boli spôsobilé kvalifikovať podanie žalovaného ako odvolanie v zmysle § 356 písm. b/ C.s.p. (odvolanie, ktorým by žalovaný namietal, že neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie), z ktorého dôvodu odvolanie žalovaného v súlade s § 386 písm. c/, C.s.p. odmietol. Dovolací súd uzatvára, že v súdnej veci sa sudy nemali obmedziť výlučne na posúdenie splnenia formálnych podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ale mali právomoc a zároveň teda i povinnosť posúdiť i splnenie materiálnych podmienok na vydanie kontumačného rozhodnutia. V súvislosti s vyššie uvedeným dovolací súd uzatvára, že v súdnej veci neboli splnené všetky zákonné požiadavky pre rozhodnutie súdu rozsudkom pre zmeškanie v zmysle ust. § 273 C.s.p., a odvolanie žalovaného bolo potrebné kvalifikovať, ako odvolanie v zmysle ust. § 356 písm. b/ C.s.p.

25. Okrem dôvodnej námietky nesprávnosti procesného postupu uvedenej vyššie, dovolateľ vytýka krajskému súdu i nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia, spočívajúcu v tvrdení, že krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s námietkou žalovaného, či má žalobcom uplatnený nárok oporu v hmotnom práve, keď vydaním rozsudku pre zmeškanie súd priznal žalobcovi úroky z omeškania z nároku, o ktorom nebolo právoplatne rozhodnuté.

25.1. Dovolací súd už vo svojich skorších rozhodnutiach (napr. 3Obdo/72/2016, 3Obdo/72/2019) vyslovil, že o naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. ide aj vtedy, keď súd uskutoční výklad právneho predpisu na zistený skutkový stav veci, ktorý je

ústavne nesúladný, svojvoľný a bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia. Označená vada zmätočnosti je naplnená aj vtedy, keď určité skutočnosti v konaní strana namietala, avšak pri hodnotení skutkových zistení súdom tieto náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by napr. dostatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť, či irelevantnosť. Uvedenými nedostatkami podľa názoru dovolacieho súdu rozhodnutie odvolacieho súdu netrpí. Odvolací súd vo svojom odôvodnení jednoznačne uviedol, že „za situácie, keď žalobou uplatnený nárok predstavoval zaplatenie úrokov z omeškania a žalovaný sa k žalobe nevyjadril, nie je na mieste posudzovať okolnosti prípadu, pretože z pohľadu súdu prvej inštancie podstatné a dôvodné špecifické okolnosti jednoznačne absentujú... Posúdenie materiálnej stránky žaloby a teda aj možnosť rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie je podľa názoru odvolacieho súdu obmedzená len na posúdenie, či by rozsudkom pre zmeškanie bolo uložené splnenie povinnosti zjavne nemožnej, abstraktnej, v rozpore s dobrými mravmi alebo morálnymi hodnotami alebo povinnosť nevyožiteľná. V posudzovanej veci sa o takto vymedzené plnenie nejedná“. Z uvedeného je podľa dovolacieho súdu dostatočne zrejmý záver odvolacieho súdu o irelevantnosti námietok žalovaného vo vzťahu k posúdeniu materiálnej stránky veci. Rozhodnutie odvolacieho súdu nie je nepreskúmateľné z dôvodu jeho žalovaným namietanej nedostatočnej odôvodnenosti.

25.2. Dovolací súd však, bez ohľadu na vyslovenú dostatočnosť odôvodnenia záveru v rozhodnutí odvolacieho súdu, naopak vo vzťahu k nesprávosti jeho postupu, spočívajúcom v porušení kogentných procesných ustanovení, opätovne odkazuje na vyššie uvedené body 20. a nasl. svojho rozhodnutia a uzatvára, že konanie pred odvolacím súdom je tak poznačené vadou v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. a jediným možným prostriedkom nápravy porušenia uvedených práv žalovaného je zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu č. k. 3Cob/39/2022-334 a 3Cob/40/2022, ako i rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 27Cb/131/2019-119 zo dňa 30. septembra 2020 (§ 449 ods. 1, 2 C.s.p.) a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 C.s.p.), ktoré už bude zodpovedať požiadavkám spravodlivého súdneho procesu. V ďalšom postupe bude úlohou súdu zaoberať sa i späťvzatím žaloby v celom rozsahu zo dňa 28. apríla 2022 (č.l. 334a a nasl. spisu).

26. Dovolací súd zároveň zrušil i uznesenie okresného súdu z 15. decembra 2021, č. k. 27Cb/131/2019-296, ktorým súd zamietol návrh žalovaného na prerušenie konania a zamietol návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ako súvisiaci (závislý) výrok. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2005) sa ustálila na tom, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci.

26.1. Vydanie uznesenia o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania a zamietnutí návrhu žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie bolo jednostranne závislé od existencie rozhodnutia vo veci samej - rozsudku pre zmeškanie. Zrušením uznesenia odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvej inštancie tak uznesenie o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania a zamietnutí návrhu žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie vo veci samej by zostalo uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 15.

decembra 2021 osamotené, strácalo by rozumný zmysel, čo by odporovalo princípu právnej istoty (obdobne aj I. ÚS 549/2015, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012 a 2MObdoV/4/2012).

ROZHODNUTIE č. 3

Zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností uvedených v žalobe

§ 140 ods. 2 CSP

Za zmenu žaloby podľa § 140 ods. 2 CSP je potrebné považovať také doplnenia, či upresnenia skutočností tvrdených v žalobe, ktoré majú dopad na iné posúdenie skutkového základu oproti skutkovému základu uvedenému v žalobe.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. apríla 2022 sp. zn. 2Obdo/4/2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Žilina, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 21. júna 2019, č. k. 10Cb/230/2015-289, uložil žalovanému povinnosť odstrániť reklamnú stavbu z vonkajších stien zo strany Hviezdoslavovej ulice stavby s. č. XX, postavenej na pozemku CKN parcela. č. XX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 249 m², zapísanej na LV č. XX, k.ú. Žilina a uviesť steny do pôvodného stavu, a to všetko v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Samostatným výrokom okresný súd vzájomnú žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania okresný súd rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne okresný súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že žalobca je správcom majetku Slovenskej republiky, a to stavby súpisné č. XX v katastrálnom území Žilina na pozemku CKN parcela č. XX, zapísanej ako ústredné stavadlo na LV č. XX. Dňa 26. februára 2013 uzavrel žalobca s pôvodným žalovaným Zmluvu č. 874604541-4-2013 o nájme majetku v správe ŽSR (ďalej aj len „Zmluva“). Zmluva bola zverejnená v Centrálnom registri zmlúv dňa 28. februára 2013. Na základe Článku III Zmluvy žalobca prenechal pôvodnému žalovanému dve vonkajšie steny smerom do Hviezdoslavovej ulice stavby súpisné č. XX na parcele CKN č. XX v katastrálnom území Žilina, za účelom umiestnenia dvoch reklamných plôch. K Zmluve bol dňa 10. februára 2014 uzavretý Dodatok č. 1, zverejnený v Centrálnom registri zmlúv dňa 11. februára 2014, ktorým sa upravila účinnosť Zmluvy na 15. februára 2014. Na základe nájomného vzťahu založeného zmluvou pôvodný žalovaný umiestnil reklamnú plachtovinu na steny stavby. Ďalej žalobca v žalobe uviedol, že pôvodný žalovaný nepožiadal stavebný úrad o stavebné povolenie vopred a tak ho vybavoval dodatočne, čo sa mu nepodarilo a stavebný úrad nariadil reklamné plochy odstrániť. Pôvodnému žalovanému žalobca dňa 5. decembra 2014 doručil výpoveď Zmluvy z dôvodu porušenia jej Čl. VII bod 8., t. j. z dôvodu nepredloženia kópie stavebného povolenia na umiestnenie reklamného zariadenia v lehote šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti Zmluvy, čo bolo považované za závažné porušenie Zmluvy. Na základe uvedeného podľa Čl. IX bod 1.7 bola daná výpoveď Zmluvy s

trojmesačnou výpovednou lehotou. Prevzatím výpovede dňa 5. decembra 2014 začala výpovedná lehota plynúť dňa 1. januára 2015 a uplynula dňa 31. marca 2015. Od 1. apríla 2015 pôvodný žalovaný užíval steny budovy bez právneho dôvodu. Žalobca uviedol, že mu zanikla povinnosť prenechať steny budovy na umiestnenie reklamných nosičov a strpieť tam tieto nosiče, preto sa domáhal odstránenia reklamných nosičov z nehnuteľnosti v súlade s ust. § 682 a § 126 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a uvedenia nehnuteľnosti do pôvodného stavu.

3. Okresný súd z predložených listín žalobcu mal za to, že bolo preukázané skončenie nájmu výpoved'ou. Ďalej okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku v odseku 8. poukázal na list žalobcu zo dňa 5. októbra 2016, ktorým upozornil pôvodného žalovaného na porušenie povinnosti z nájomnej zmluvy, ktorý list pôvodný žalovaný prevzal dňa 10. októbra 2016 a následne dňa 31. októbra 2016 žalobca doručil pôvodnému žalovanému výpoveď nájomnej zmluvy zo dňa 17. októbra 2016, pre závažné porušenie povinností v zmysle Čl. IX bod 1.7 v spojení s Čl. VII bod 8. Zmluvy, a to nepredloženia stavebného povolenia. Trojmesačná výpovedná lehota začala plynúť dňa 1. novembra 2016, uplynula dňa 31. januára 2017, preto pôvodný žalovaný užíval predmet nájmu bez právneho dôvodu, z ktorého titulu sa žalobca domáhal ochrany v zmysle ust. § 682 a § 126 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Okresný súd ďalej uviedol, že žalobca predložil listinu označenú ako upozornenie na porušenie zmluvných podmienok, datovanú 5. októbra 2016, adresovanú pôvodnému žalovanému spolu s dokladom o doručení pôvodnému žalovanému dňa 10. októbra 2016 a výpoveď nájomnej zmluvy zo dňa 17. októbra 2016, doručenú pôvodnému žalovanému dňa 31. októbra 2016 (č. l. 83 spisu).

4. Uznesením zo dňa 13. septembra 2017, č. k. 10Cb/230/2015-112, konajúci súd pripustil zmenu strany sporu na strane žalovaného, vstupom do konania žalovaného SECURE INVESTMENT, s.r.o., so sídlom Gerlachovská 3105/11, 010 08 Žilina, IČO: 46 300 007 namiesto doterajšieho žalovaného EUNICA MEDIA, s. r. o., so sídlom Mariánske námestie 30/5, 010 01 Žilina, IČO: 44 081 481, a to za aplikácie ust. § 80 ods. 1, 2 a 3 C. s. p. Súd prvej inštancie mal na základe návrhu žalovaného a ním predloženej Kúpnej zmluvy zo dňa 1. septembra 2017 (č. l. 103 - 106 spisu) za preukázané, že po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod práv, o ktorých sa koná, a to prevod vlastníckeho práva pôvodného žalovaného k veci, k reklamnému zariadeniu s reklamnými plochami, ktorá bola predmetom konania. Okresný súd uviedol, že predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 15. decembra 2018, na základe čoho bola daná vecná legitímácia žalovaného.

5. Okresný súd Žilina v súvislosti s určitosťou a zrozumiteľnosťou návrhu zdôraznil, že výrok rozsudku v nadväznosti na žalobný návrh a obsah žaloby formuluje sám súd, ktorý nemôže priznať iné práva žalobcovi, resp. uložiť žalovanému iné povinnosti, než sú navrhnuté, ale súd svojím rozhodnutím musí žalobný petit vyčerpať a nesmie ho prekročiť. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobcom formulovaný návrh je určitý, pretože z neho vyplýva, že žalobca sa domáha odstránenia reklamných plôch z vonkajších stien nehnuteľnosti

identifikovanej ako stavba súpisné č. XX na parcele CKN č. XX v k.ú. Žilina, zapísanej ako ústredné stavadlo na LV č. XX, čo zodpovedá zápisu predmetnej stavby na výpise z LV č. XX pre k.ú. Žilina, t. j. z vonkajších stien nehnuteľnosti zo strany Hviezdoslavovej ulice a uvedenia stien do pôvodného stavu. Žalobca uviedol vypratanie formou odstránenia, t. j. požadoval odstránenie reklamnej stavby/plochy z presne špecifikovaného miesta, preto súd prvej inštancie nárok žalobcu posúdil ako vykonateľný a vymáhateľný.

6. Prvoinštančný súd poukázal na ust. § 43 ods. 2, 43a ods. 3 písm. r/ zákona č. 50/1976 Zb., § 126, § 682 Občianskeho zákonníka. Podľa výsledkov dokazovania bolo preukázané, že reklamné plochy na vonkajších stenách predmetnej nehnuteľnosti zo strany Hviezdoslavovej ulice umiestnil pôvodný žalovaný, a to obchodná spoločnosť EUNICA MEDIA, s. r. o., na základe existujúceho záväzkovo-právneho vzťahu so žalobcom, založeného Zmluvou č. 874604541-4-2013 o nájme majetku v správe ŽSR v znení Dodatku č. 1 zo dňa 10. februára 2014. Ďalej vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázané, že k zániku záväzkovo-právneho vzťahu medzi žalobcom a pôvodným žalovaným došlo na základe výpovede nájmovej zmluvy danej žalobcom pôvodnému žalovanému písomnou výpoveďou zo dňa 17. októbra 2016, s odkazom na Čl. VII bod 8. a Čl. IX bod 1.7 Zmluvy, ktorá bola doručená pôvodnému žalovanému dňa 31. októbra 2016 po upozornení na porušenie zmluvných podmienok zo strany žalobcu pôvodnému žalovanému listom zo dňa 5. októbra 2016. Nájomný vzťah medzi žalobcom a pôvodným žalovaným tak zanikol uplynutím trojmesačnej výpovednej lehoty dňom 31. januára 2017. Nebolo podľa okresného súdu sporné, že reklamné plochy/stavby neboli odstránené ani po skončení nájmu výpoveďou, a to aj napriek ust. § 682 Občianskeho zákonníka a Čl. V bod 3. Zmluvy, preto žalovaný nesplnil svoju zákonnú, ani zmluvnú povinnosť.

7. Podľa súdu prvej inštancie nebolo preukázané, že by ku dňu jeho rozhodnutia existoval na strane žalovaného právny dôvod, na základe ktorého by bol žalovaný oprávnený umiestniť reklamné plochy na vonkajších stenách zo strany Hviezdoslavovej ulice na stavbe súpisné č. XX, postavenej na pozemku CKN parcele č. XX, zastavané plochy a nádvoría o výmere 249 m², zapísanej na LV č. XX pre k.ú. Žilina, z ktorého dôvodu okresný súd za aplikácie ust. § 126 Občianskeho zákonníka žalobe žalobcu vyhovel a žalovanému uložil povinnosť reklamné plochy - stavby odstrániť a pri zohľadnení tej skutočnosti, že súčasťou predmetu prevodu na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi pôvodným žalovaným a žalovaným dňa 1. septembra 2017 bola aj reklamná konštrukcia a osvetlenie reklamného zariadenia, vrátane všetkého príslušenstva, uložil podľa žaloby žalovanému aj povinnosť uviesť steny do pôvodného stavu. Vzhľadom na charakter uloženého plnenia žalovanému, okresný súd určil žalovanému lehotu na splnenie uloženej povinnosti 15 dní od právoplatnosti rozsudku a túto považoval za dostatočnú.

8. Okresný súd v ďalšej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku poukázal na vzájomnú žalobu žalovaného, ktorú doručil okresnému súdu dňa 21. júna 2019, ktorou

požadoval, aby okresný súd zriadil na stavbe súpisné č. XX zapísanej na LV č. XX a postavenej na parcele KNC č. XX, k.ú. Žilina, za náhradu vecné bremeno v prospech žalovaného, spočívajúce v povinnosti vlastníka stavby súpisné č. XX, zapísanej na LV č. XX a postavenej na parcele KNC č. XX, k.ú. Žilina, strpieť na vonkajších stenách stavby súpisné č. XX, zapísanej na LV č. XX a postavenej na parcele KNC č. XX, k.ú. Žilina, zo strany Hviezdoslavovej ulice, umiestnenie reklamnej stavby s jednou alebo viacerými reklamnými plochami, jej užívanie, prevádzku, údržbu a opravy, ako aj v povinnosti strpieť prístup žalovaným oprávnených osôb k reklamnej stavbe za účelom jej prevádzky, údržby a opráv.

9. Prvoinštančný súd poukázal na ust. § 147 C. s. p. a uviedol, že hoci žalovaný odôvodnil vzájomnú žalobu na zriadenie vecného bremena najmä z dôvodu dlhotrvajúcej existencie a užívania reklamnej stavby a že žalovaný má záujem poskytovať odplatu za užívanie, takéto odôvodnenie bolo podľa okresného súdu nepostačujúce a neopodstatnené, pretože dlhodobá existencia a užívanie bolo z dôvodu Zmluvy o nájme, ktorá bola vypovedaná, nájomný vzťah bol riadne ukončený a právny titul na zotrvanie reklamnej stavby na stavbe žalobcu zanikol.

10. Podľa záverov okresného súdu skutkový stav prejednávaného sporu sa priechi ust. § 135c Občianskeho zákonníka, ktorý nie je možné aplikovať na daný stav a nebolo možné zriadiť vecné bremeno, pričom nejde o stavbu podľa občianskeho práva, ako ani o neoprávnenú stavbu a zároveň zriadenie vecného bremena by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Ak nebola splnená žiadna zákonná podmienka pre zriadenie vecného bremena, tak potom okresný súd vzájomnú žalobu žalovaného zamietol. Okresný súd dodal, že v danom prípade nejde o situáciu, kedy by bolo potrebné žalobcu obmedziť v prospech žalovaného. Konajúci súd preto žalobe žalobcu vyhovel a vzájomnú žalobu žalovaného zamietol.

11. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania okresný súd rozhodol v zmysle ust. § 255, § 262 C. s. p.

12. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, napadnutým rozsudkom zo dňa 17. júna 2020, č. k. 13Cob/214/2019-390 prvým výrokom návrh žalobcu zo dňa 26. augusta 2019 v spojení s podaním zo dňa 21. októbra 2019 na zmenu žalovaného pre konanie o žalobe žalobcu zamietol. Druhým výrokom návrh žalobcu zo dňa 21. októbra 2019 na vylúčenie vzájomnej žaloby žalovaného na samostatné konanie zamietol. Tretím výrokom rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 21. júna 2019, č. k. 10Cb/230/2015-289 potvrdil s tým, že žalobca má voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (štvrtý výrok).

13. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd s poukazom na § 387 ods. 1, 2 C. s. p. prioritne uviedol, že Kúpna zmluva zo dňa 1. augusta 2019, ktorú žalovaný označil

až v ním podanom odvolaní, nespĺňa zákonnú požiadavku prostriedku procesnej obrany, ktorý prostriedok žalovaný ako odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie v zmysle § 366 písm. d/ C. s. p. Krajský súd dodal, že dispozíciu s predmetom vlastníctva, a to s reklamným zariadením nepopiera, ale pokiaľ k nej došlo, a to v danom konaní už opätovne, t. j. pred okresným súdom na základe Kúpnej zmluvy zo dňa 1. septembra 2017 (č. l. 103-105 spisu) medzi pôvodným žalovaným ako predávajúcim EUNICA MEDIA, s. r. o., IČO: 44 081 481 a kupujúcim SECURE INVESTMENT, s. r. o. a v rámci odvolacieho konania podľa Kúpnej zmluvy zo dňa 1. augusta 2019 (č. l. 319-321 spisu), uzavretej medzi žalovaným ako predávajúcim a kupujúcim EUNICA Design, s.r.o., IČO: 47 085 959, tak podľa odvolacieho súdu nemôže ísť o dôkaz, ktorý nemohol žalovaný uplatniť bez svojej viny, čo je vyžadované ust. § 366 písm. d/ C. s. p., keďže tu ide o vedomú, dobrovoľnú vôľu žalovaného sa týmto spôsobom správať, a to predat' reklamné zariadenie, ktoré tvorí predmet žaloby žalobcu a súdneho konania.

14. Krajský súd zároveň zdôraznil, že návrh žalobcu na zmenu žalovaného a s tým súvisiaci návrh žalobcu na vylúčenie vzájomnej žaloby žalovaného na samostatné konanie posudzoval v kontexte celej danej sporovej právnej veci vo väzbe na Čl. 5 C. s. p. a časových momentov v spore uvedených skutočností. Odvolací súd postup žalovaného v odvolacom konaní s prihliadnutím na celý kontext danej sporovej veci vnímal ako postup, ktorý je s úmyslom vyhnúť sa uloženej povinnosti, oddaľovať konečné rozhodnutie vo veci, dispozíciou so svojím vlastníctvom zneužiť úpravu procesného nástupníctva pri singulárnej sukcesii a tým vyvolať v súdnom konaní priet'ahy, čo viedlo k zamietnutiu návrhu žalobcu na zmenu žalovaného. Súčasne odvolací súd zamietol aj návrh žalobcu na vylúčenie vzájomnej žaloby žalovaného na samostatné konanie, keďže tento návrh bol viazaný na návrh žalobcu na zmenu žalovaného, ku ktorej zmene nedošlo.

15. Odvolací súd k odvolacím dôvodom žalovaného obsiahnutých v ním podanom odvolaní zo dňa 9. augusta 2019, ktoré sa viazali k výrokovej časti rozsudku okresného súdu o povinnosti žalovaného odstrániť reklamnú stavbu uviedol, že ani jeden z nich nebol relevantný. Krajský súd mal podľa spisového materiálu za preukázané, že okresný súd v zmysle obsahu Zápisnice o pojednávaní konanom dňa 21. júna 2019 (č. l. 283 - 288 spisu) zaznamenal postup podľa ust. § 181 C. s. p., keď vyjadril, že vykonáva úkony a poučil o právach a povinnostiach v zmysle Civilného sporového poriadku. Krajský súd zvýraznil aj spôsob doterajšieho dokazovania, ktorý nepochybne viedol k vedomosti strán sporu čo je sporné, čo nie je sporné, ak vo veci bolo pôvodne rozhodnuté rozsudkom zo dňa 5. decembra 2017, č. k. 10Cb/230/2015-158. K zápisnici z tohto pojednávania odvolací súd dodal, že z nej vyplýva vykonané dokazovanie, ako aj vyjadrenie sudkyne v nadväznosti na námietku žalovaného s tým, že považuje petit žaloby za určitý. Krajský súd mal za to, že na pojednávaní konanom pred okresným súdom, a to dňa 21. júna 2019 bol vytvorený priestor k tomu, ak žalovaný nesúhlasil s dostatočnosťou vykonania úkonov v zmysle ust. § 181 C. s. p., aby uvedené mohol namietat' na samotnom pojednávaní pred okresným súdom. Tento odvolací dôvod žalovaného nemohol byť preto podľa odvolacieho súdu hodnotený ako relevantný s primeraným poukazom aj na

rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. júna 2012, sp. zn. IV. ÚS 326/2012.

16. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je ďalej zrejmé, že po oboznámení sa s obsahom žaloby, ďalších podaní žalobcu krajský súd konštatoval, že v danej sporovej veci nedošlo k zmene žaloby zo strany žalobcu, ktorá situácia by mala viesť k rozhodovaniu o prípustnosti zmeny žaloby s poukazom na ust. § 140 ods. 2 C. s. p., ktoré uviedol žalovaný v odvolaní v spojení aj s ust. § 142 ods. 1 C. s. p., na ktoré ustanovenie poukázal krajský súd. V danej veci podľa odvolacieho súdu nedošlo k zmene žaloby v zmysle ust. § 140 ods. 2 C. s. p., keďže od momentu vyvolania súdneho sporu, a to dorúčením žaloby na okresný súd dňa 28. apríla 2015, nedošlo k podstatnej zmene alebo k doplneniu rozhodujúcich skutočností tvrdých v žalobe. Žalobca od samotného začiatku vyvolania súdneho sporu odôvodňoval svoj žalobný nárok od tvrdenia zániku nájomnej zmluvy výpoveďou, t. j. táto skutočnosť, resp. tento spôsob zániku nájomného vzťahu s právnym predchodcom žalovaného počas celej doby súdneho sporu bol žalobcom uvádzaný. Žalobca od samého začiatku vyvolania súdneho sporu neuplatňoval iné právo, ako právo na ochranu svojho postavenia - vlastníctva vo väzbe na tvrdenie o zániku nájomného vzťahu, z ktorého zániku uplatňoval voči právnemu predchodcovi žalovaného žalobu o odstránenie reklamnej stavby/plochy zo steny jeho stavby. Pokiaľ aj žalobca na pojednávaní konanom pred okresným súdom dňa 21. júna 2019 uviedol, že navrhuje zmenu žaloby, tak posúdenie či o zmenu žaloby ide, je výlučne vecou súdu, pričom okresný súd podľa krajského súdu správne postupoval ak vyjadril, že nešlo o zmenu žaloby. Krajský súd dodal, že žalobca sa nedomáha niečoho iného než v pôvodnej žalobe zo dňa 21. apríla 2015, keď od samotného začatia konania sa domáha toho istého, a to odstránenia reklamnej stavby/plochy z určitého miesta, ktoré je identifikované určito a zrozumiteľne a uvedenia do pôvodného stavu.

17. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odvolacím dôvodom žalovaného v tom, že by petit, resp. žalobcom formulovaný návrh na rozhodnutie súdom bol neurčitý, nevykonateľný. Dodal, že žalobca vo svojom žalobnom petite presne špecifikoval nehnuteľnosť, uvedením čísla listu vlastníctva, katastrálneho územia, parcelného čísla, súpisného čísla, z ktorej žiadal odstrániť reklamnú stavbu/plochu, ktorá vyplývala zo zaniknutej Zmluvy o nájme č. 874604541-4-2013 zo dňa 26. februára 2013, uzavretej medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného (ďalej len „Zmluva o nájme“). Krajský súd zároveň považoval za potrebné dodať, že žalobný petit, ktorý uplatnil žalobca a ktorý vyjadril okresný súd vo výrokovej časti napadnutého rozsudku je vykonateľný, keďže je z neho zrejmé, akú povinnosť má žalovaný splniť, t. j. odstrániť reklamnú stavbu, u ktorej je presne identifikované miesto, súčasne s povinnosťou žalovaného uviesť toto miesto, a to stenu, ktorá je identifikovaná určito a presne údajmi nehnuteľnosti do pôvodného stavu.

18. K odvolacím dôvodom žalovaného, ktoré sa vzťahovali k napadnutému rozsudku okresného súdu vo výrokovej časti a k tomu viažucemu sa odôvodneniu, keď

vzájomná žaloba žalovaného na zriadenie vecného bremena v prospech žalovaného bola zamietnutá, sa odvolací súd stotožnil so závermi okresného súdu vyjadrenými nielen v odôvodnení napadnutého rozsudku, ktoré sa vzťahujú k žalobe žalobcu, ale aj so závermi, ktoré sa vyjadrili súdom prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu vzájomnej žaloby žalovaného a v podrobnostiach na tieto závery okresného súdu odkázal za aplikácie ust. § 387 ods. 2 C. s. p.

19. Záverom napadnutého rozhodnutia odvolací súd s poukazom na § 80 ods. 3 C. s. p. uviedol, že ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu, pričom pokiaľ došlo v rámci konania pred okresným súdom k zmene žalovaného, tak dispozíciu na zmenu žalovaného má žalobca. Vzhľadom k uvedeným zhodnoteniam krajský súd dodal, že pokiaľ žalovaný v odvolaní poukázal na právnu skutočnosť uzavretia Kúpnej zmluvy datovanej 1. augusta 2019, v ktorej vystupoval ako predávajúci a kupujúcim bol EUNICA Design, s.r.o., IČO: 47 085 959, predmetom ktorej kúpnej zmluvy mal byť prevod vlastníckeho práva k reklamnému zariadeniu - reklamnej stavby, tak je nepochybné, že žalovaný podľa ním poskytnutých tvrdení dobrovoľne predal reklamné zariadenie - stavbu a tým zodpovedá za plnenie povinnosti, ktorá mu bola uložená napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorú mal uloženú ako vlastníka reklamného zariadenia - stavby. Odvolací súd zdôraznil, že výrok rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu je záväzný pre žalovaného, ktorý ako vlastníka reklamnej stavby, ktorú podľa jeho tvrdení dobrovoľne predal, zodpovedá za súdnym rozhodnutím uloženú povinnosť, t. j. aj za to, že táto povinnosť ktorá sa vzťahuje aj k právnym nástupcom bude splnená právnymi nástupcami.

20. O nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C. s. p.

21. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalovaný (č. l. 414 spisu), prípustnosť ktorého odôvodnil § 420 písm. f/ C. s. p., teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa žalobcu ďalej napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.); resp. ktorú doposiaľ neriešil vôbec (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

22. Žalovaný (v ďalšom texte tiež ako „dovolateľ“) dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ C. s. p. vzhliadol v tom, že súd prvej inštancie v danej veci nesplnil svoju procesnú povinnosť podľa § 181 ods. 2 C. s. p. a po úkonoch po § 181 ods. 1 C. s. p., ale ani vôbec v žiadnom štádiu pojednávania neuviedol stranám, ktoré skutkové tvrdenia považuje za sporné a ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná; súd prvej inštancie taktiež neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci.

Uvedenú vadu procesného postupu súdu prvej inštancie žalovaný namietol vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd však vadný procesný postup súdu prvej inštancie aproboval (bod 46 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) a žiadnym spôsobom nenapravil, čím vada zmätočnosti v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/, § 420 písm. f/ C. s. p. prítomná v konaní pred súdom prvej inštancie zaťažuje i napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

23. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3MCdo/18/2010 a viaceré uznesenia odvolacích súdov, podľa ktorých v zmysle § 181 ods. 2 C. s. p. predvídateľnosť rozhodnutia a jeho účinkov je rovnako významná ako iné procesné postuláty; princípy legitímneho (oprávneného) očakávania a predvídateľnosť rozhodnutia sú totiž súčasťou právnej istoty - pojmového znaku právneho štátu. Pritom je žiaduce strany sporu oboznamovať (prirodzene bez náznaku zjavnej prejudikácie) o úvahách, ktorými sa súd pri posudzovaní veci zaoberá, tak, aby mali možnosť sa k nim vyjadriť, navrhnúť prípadné dôkazy a uvedomiť si svoju procesnú pozíciu, čo je v záujme predvídateľnosti postupu súdu a tým aj posilnenia práva na spravodlivý proces. Žalovaný preto nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého „ustanovenie § 181 ods. 2 C. s. p. nemá zákonné postavenie poučovacej povinnosti súdom a tým nemôže niesť so sebou dôsledok nesprávneho postupu, prípadne vadnosti konania pred okresným súdom“ (bod 46 odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu).

24. V okolnostiach prejedávanej veci zároveň možno podľa dovolateľa konštatovať, že v zápisnici o pojednávaní konanom pred súdom prvej inštancie 21. júna 2019 je na strane 2 síce uvedená veta v znení „Súd vykonáva úkony podľa § 181 C. s. p. a poučuje o právach a povinnostiach v zmysle C. s. p.“, avšak z obsahu zápisnice o pojednávaní nemožno ustáliť, že by súd prvej inštancie konkrétnym spôsobom realizoval svoju povinnosť podľa § 181 ods. 2 C. s. p. V tejto súvislosti žalovaný navrhol aj dovolaciemu súdu (tak ako navrhoval odvolaciemu súdu), aby si vypočul zvukový záznam z pojednávania pred súdom prvej inštancie konaného 21. júna 2019, vyhotovený podľa § 175 ods. 1 v spojení s § 98 ods. 1 C. s. p., z ktorého je jednoznačné, že súd prvej inštancie svoju povinnosť ustanovenú v § 181 ods. 2 C. s. p., nesplnil.

25. Nesprávne právne posúdenie veci v otázke, ktorá nemala byť v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu doposiaľ riešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.), vzhľadom dovolateľ v nesprávnej aplikácii § 366 písm. d/ C. s. p. Odvolací súd podľa dovolateľa de facto obmedzil množinu skutočností, ktoré sú prípustnými novotami v odvolacom konaní podľa § 366 písm. d/ C. s. p. výlučne na objektívne právne skutočnosti, teda na právne skutočnosti nezávislé od ľudského správania (čomu nasvedčuje aj formulácia odvolacieho súdu, že konanie pri predaji reklamného zariadenia nemôže byť situáciou, že by žalovaný ako odvolateľ bez svojej viny nemohol prevod svojho vlastníckeho práva ovplyvniť). Takéto ponímanie však podľa dovolateľa nemá oporu v zákone a je svojimi j protizmyselné.

26. Prvá právna otázka, ktorú tu odvolací súd riešil, sa dá podľa dovolateľa formulovať tak, či uzavretie zmluvy medzi žalovaným a treťou osobou, ku ktorému došlo po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, a to kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalovaný previedol vlastnícke právo k veci (reklamnej stavbe), ktorej odstránenia zo stavby žalobcu sa žalobca žalobou domáha, predstavuje prípustnú novotu v odvolacom konaní podľa § 366 písm. d/ C. s. p.

27. Pojem „bez svojej viny“ použitý zákonodarcom v § 366 písm. d/ C. s. p. je podľa dovolateľa potrebné chápať výlučne v procesnom význame, t. i. ako absenciu procesného zavinenia. Akákoľvek skutočnosť, ktorá nastala až po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, je skutočnosťou, ktorú strana sporu nemohla „bez svojej viny“ (bez svojho procesného zavinenia) uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, nakoľko v čase vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie taká skutočnosť ešte neexistovala. Skutočnosť, ktorá nastala po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie je preto podľa dovolateľa vždy prípustnou novotou v odvolacom konaní. Je pritom bez právneho významu, či ide o právnu skutočnosť subjektívnu (napr. právny úkon), alebo o právnu skutočnosť objektívnu (napr. smrť). Povaha právnej skutočnosti ako subjektívnej nijako totiž nevylučuje, že takú skutočnosť strana nemohla bez svojho procesného zavinenia uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, ak v tom čase taká skutočnosť ešte nenastala (neexistovala).

28. Ak by mal byť správny náhľad odvolacieho súdu, že „dobrovoľné, slobodné a vážne konanie“ strany sporu vylučuje, aby išlo o skutočnosť, ktorá je prípustným novým prostriedkom procesného útoku alebo prostriedkom procesnej obrany v odvolacom konaní, znamenalo by to podľa dovolateľa, že v odvolacom konaní nie je možné prihliadnuť na žiaden právny úkon, ktorý urobí niektorá strana sporu po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie (a teda v zásade, napr. ani na zánik žalovanej pohľadávky splnením, keďže aj splnenie dlhu predstavuje „dobrovoľné, slobodné a vážne“ konanie), čo žalovaný považuje za absurdné a rozporné s pravidlom, že aj pre odvolací súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu (§ 217 ods. 1 v spojení s § 378 ods. 2 C. s. p.), a nie stav v čase vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie, a teda odvolací súd musí pri svojom rozhodovaní zohľadniť - ako procesne prípustné novoty - aj také skutočnosti, ktoré nastali po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie a ktoré mu boli stranami sporu oznámené a preukázané.

29. Dovolateľ dodal, že aj v odbornej literatúre týkajúcej sa občianskeho súdneho konania sa konštatuje, že ak sa od vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa do vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu skutkový stav zmenil, odvolací súd na túto zmenu musí prihliadnuť; odvolací súd musí prihliadať aj na všetky zmeny v skutkovom stave veci, ku ktorým došlo po vyhlásení prvostupňového rozhodnutia. V odbornej literatúre v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku odznelo tiež stanovisko, že v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa možno uplatniť ako odvolací dôvod takú skutočnosť, ktorá nastala po tom, ako bol vyhlásený rozsudok súdu prvého stupňa, nakoľko tu pôjde o skutočnosť v zmysle § 205a ods. 1 písm. d/

Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016, ktorú účastník nemohol bez svojho procesného zavinenia označiť v prvostupňovom konaní, keďže vtedy ešte neexistovala.

30. Žalovaný vyjadril presvedčenie, že súdne rozhodnutie má vo všeobecnosti zodpovedať skutočným hmotnoprávnym pomerom, resp. súd sa má pri svojom najlepšom vedomí k nim aspoň čo najviac priblížiť, a je vylúčené, aby odvolací súd vedome ignoroval zmenu vlastníctva k predmetu sporu, ku ktorej došlo po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie a ktorá mu bola stranou sporu v odvolaní oznámená a preukázaná. Ani prípadné „reťazenie“ prevodov vlastníctva reklamnej stavby nie je a nemôže byť dôvodom, ktorý by odvolací súd oprávňoval ignorovať preukázanú zmenu vlastníckeho práva k predmetu sporu, ku ktorej došlo v súlade s právnym poriadkom, a uložiť povinnosť na odstránenie reklamnej stavby osobe, o ktorej v čase rozhodovania preukázateľne vie, že už vlastníkom reklamnej stavby nie je.

31. Dovolateľ preto uzavrel, že rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu je záväzný iba pre žalobcu a žalovaného, a nie aj pre spoločnosť EUNICA Design, s.r.o., ktorá je od 1. augusta 2019 vlastníkom reklamnej stavby. Týmto žalovaný v súvislosti s prvou právnou otázkou uzavrel, že akékoľvek skutočnosti a dôkazy, ktoré nastali (vznikli) po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, vrátane právnych úkonov strán sporu, sú procesne prípustnými novotami v odvolacom konaní v zmysle § 366 písm. d/ C. s. p., ktoré strana sporu bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

32. Podľa žalovaného preto treba zodpovedať nastolenú prvú právnú otázku tak, že uzavretie zmluvy medzi žalovaným a treťou osobou, ku ktorému došlo po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, a to kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalovaný previedol vlastnícke právo k veci (reklamnej stavbe), ktorej odstránenia zo stavby žalobcu sa žalobca žalobou domáha, predstavuje prípustnú novotu v odvolacom konaní podľa § 366 písm. d/ C. s. p., na ktorú odvolací súd musí pri svojom rozhodovaní prihliadnuť.

33. Druhá právna otázka, ktorá nemala byť v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ riešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.) a ktorú tu odvolací súd v napadnutom rozhodnutí riešil, sa dá podľa dovolateľa formulovať tak, či je dostatočne určitý a materiálne vykonateľný výrok rozsudku, ktorým sa žalovanému ukladá povinnosť odstrániť „reklamnú stavbu z vonkajších stien bližšie špecifikovanej budovy a uviesť steny do pôvodného stavu, ak samotná reklamná stavba“ nie je vo výroku rozsudku konkretizovaná ďalšími údajmi (napr. jej rozmermi, tvarom a pod.).

34. Podľa žalovaného je nevyhnutné vo výroku rozsudku, ktorým sa ukladá odstránenie určitej „reklamnej stavby“ z vonkajších stien budovy, okrem bližšej identifikácie budovy, na vonkajších stenách ktorej je reklamná stavba umiestnená, za účelom jeho určitosti

a materiálnej vykonateľnosti konkretizovať primeraným popisom aj túto samotnú reklamnú stavbu (napr. jej rozmermi, tvarom a pod.) tak, aby predmetná reklamná stavba nemohla byť zamenená s akoukoľvek inou reklamnou stavbou, ktorá môže byť (aj následne) na predmetnej budove tiež umiestnená. To platí osobitne v prípade, ak reklamná stavba - tak ako v prejednávanej veci - neprekrýva celú fasádu budovy, z ktorej sa má odstrániť, ale len jej časť.

35. Podľa žalovaného preto treba zodpovedať nastolenú druhú právnu otázku tak, že výrok rozsudku, ktorým sa žalovanému ukladá povinnosť odstrániť „reklamnú stavbu“ z vonkajších stien bližšie špecifikovanej budovy a uviesť steny do pôvodného stavu, ak samotná „reklamná stavba“ nie je vo výroku rozsudku konkretizovaná ďalšími údajmi (napr. jej rozmermi, tvarom a pod.), nie je dostatočne určitý a materiálne vykonateľný. Vo výroku takéhoto rozsudku je preto potrebné samotnú reklamnú stavbu konkretizovať aj jej primeraným popisom.

36. Tretia právna otázka, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu sp. zn. 1MObdov/19/2007, 1MObdov/21/2013 a 3Obdo/31/2009 (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.) sa dá podľa dovolateľa formulovať tak, či ide o zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 C. s. p. (podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe), ak žalobca v podanej vlastníckej žalobe voči žalovanému ako (predošlému) nájomcovi nehnuteľnosti tvrdil, že došlo k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami 31. marca 2015 výpoveďou žalobcu doručenou žalovanému 5. decembra 2014, avšak neskôr v priebehu konania uplatnil skutkové tvrdenie, že k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami došlo 31. januára 2017 - neskoršou výpoveďou žalobcu doručenou žalovanému 31. októbra 2016.

37. Dovolateľ v prvom rade zdôraznil, že od 13. februára 2017 sa žalobca nedomáhal na súde svojho nároku na tom skutkovom základe, že žalovanému skončil nájomný vzťah k vonkajším obvodovým stenám budovy výpoveďou k 31. marca 2015, ako to bola v pôvodne podanej žalobe, ale na tom - podstatne odlišnom - skutkovom základe, že žalovanému skončil nájomný vzťah k vonkajším obvodovým stenám budovy až neskoršou výpoveďou (iným právnym úkonom) k 31. januára 2017 (čiže až takmer dva roky po pôvodne žalobcom datovanom okamihu údajného skončenia nájmu a podania žaloby).

38. Žalovaný je názoru, že ak žalobca v priebehu sporu prednesie skutkové tvrdenie, že k zániku nájomného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, na základe ktorého sa žalobca domáha vypratania, resp. odstránenia veci žalovaného umiestnenej na predmete nájmu, došlo k neskoršiemu dátumu, než uvádzal pôvodne v žalobe, a to na základe iného právneho úkonu žalobcu (neskoršej výpovede), nesporne dochádza zo strany žalobcu v tomto smere k zmene žaloby po stránke skutkovej v zmysle § 140 ods. 2 C. s. p. Skutkové vymedzenie spôsobu a okamihu ukončenia nájomného vzťahu predstavuje podľa žalovaného podstatnú náležitosť

vlastníckej žaloby proti bývalému nájomcovi a zmena takéhoto skutkového tvrdenia je podstatnou zmenou rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. V tejto súvislosti z hľadiska substancovania žalobných tvrdení nepostačuje len číre tvrdenie žalobcu, že došlo k zániku nájomnej zmluvy výpoveďou (ako uvádza odvolací súd), ale je rozhodné i to, o akú výpoveď (aký právny úkon) a kedy na jej základe nájomná zmluva zanikla.

39. Podľa žalovaného preto treba zodpovedať nastolenú tretiu právnu otázku tak, že ide o zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 C. s. p. (podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe), ak žalobca v podanej vlastníckej žalobe voči žalovanému ako (predošlému) nájomcovi nehnuteľnosti tvrdil, že došlo k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami 31. marca 2015 výpoveďou žalobcu doručenu žalovanému 5. decembra 2014, avšak neskôr v priebehu konania uplatnil skutkové tvrdenie, že k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami došlo 31. januára 2017 neskoršou výpoveďou žalobcu doručenu žalovanému 31. októbra 2016.

40. Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení žalovaný dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žalovaný navrhol dovolaciemu súdu zrušiť ako závislé rozhodnutie aj uznesenie okresného súdu o výške náhrady trov konania.

41. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaného, dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie žalovaného zamietol ako nedôvodné, keďže považuje postup konajúcich súdov za zákonný a správny.

42. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpený podľa § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

43. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimocnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

44. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva,

že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

45. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., keďže má za to, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie je ďalej odôvodnené § 421 ods. 1 C. s. p., teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola doposiaľ vyriešená (§421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

46. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

47. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

48. Podľa § 428 C. s. p., dovolateľ musí v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

49. Podľa § 431 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

50. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

51. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

52. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. sú - zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

53. Vady v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., rešpektujúc ust. § 387 ods. 2 C. s. p. videl dovolateľ v tom, že súd prvej inštalácie v danej veci nesplnil svoju procesnú povinnosť podľa § 181 ods. 2 C. s. p. a po úkonoch podľa § 181 ods. 1 C. s. p., ale ani vôbec v žiadnom štádiu pojednávania neuviedol stranám, ktoré skutkové tvrdenia považuje za sporné a ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za nesporné; ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná; súd prvej inštalácie taktiež neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci.

54. Dovolací súd uvádza, že postup súdu v zmysle § 181 ods. 2 C. s. p. spočíva v určení, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za

nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

55. Cieľom ustanovenia § 181 ods. 2 C. s. p. je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho cieľom je zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv. Striktne nedodržanie postupu podľa ust. § 181 ods. 2 C. s. p. (predtým § 118 ods. 2 O. s. p.) zo strany súdu (spočívajúce v neuvedení, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov možno považovať za zhodné a ktoré zostali sporné, ktoré dôkazy súd vykoná a ktoré nevykoná, ako aj neuvedenie predbežného právneho posúdenia veci súdom) má za následok len tzv. inú vadu konania, avšak nezakladá to vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. Ak totiž predseda senátu toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva.

56. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 C. s. p.), berie do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas konania (čl. 11 ods. 4 C. s. p.) a pri zisťovaní skutkového stavu vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti (§ 186 ods. 2 C. s. p.). Pri výkone spravodlivosti preto súd nesmie byť obmedzovaný tak pôvodnými predbežnými závermi o skutkovej stránke veci, ako ani prípadným vlastným predbežným právnym posúdením.

57. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľ neodôvodnene namietal, že nedodržaním procesného postupu podľa ust. § 181 ods. 2 C. s. p. súd prvej inštancie porušil jeho právo na spravodlivý proces. Dovolací súd v tejto súvislosti zhodne s odvolacím súdom uvádza, že súd musí byť pri svojich právnych záveroch nezávislý a jeho slobodný myšlienkový postup je limitovaný iba obsahom objektívneho práva, ktoré v konkrétnej veci interpretuje a aplikuje. Priamo obmedzený teda nemôže byť ani vlastným predbežným právnym posúdením veci. V prejednávanom spore konajúci súd v Zápisnici o pojednávaní konanom dňa 21. júna 2019 (č. l. 283 - 288 spisu) vyjadril, že vykonáva úkony a poučenie o právach a povinnostiach v zmysle Civilného sporového poriadku s tým, že spôsob dokazovania nepochybne viedol k vedomosti strán sporu čo je sporné, čo nie je sporné (tak ako konštatoval aj odvolací súd).

58. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že ani prípadné porušenie ustanovenia § 181 ods. 2 C. s. p. (čo nie je prejednávaný prípad) žiadnym spôsobom nediskvalifikuje účastníka, napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k

vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a podobne. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) sú právny názor a hodnotiace úsudky súdu vlastné až samotnému rozhodnutiu vo veci, nie však postupu v zmysle ust. § 118 ods. 2 O. s. p. (§ 181 ods. 2 C. s. p.; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Cdo/3/2016 z 22. marca 2017, sp. zn. 5Cdo/211/2013 z 13. mája 2014).

59. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu, ani súdu prvej inštancie nedošlo k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., ktorá by zakladala porušenie práva na spravodlivý súdny proces tak, ako to má na mysli citované ustanovenie a v preskúmvanej veci tak nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p.

60. Odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vzhľadom na dovoľateľa vzhľadom pri posúdení ust. § 140 ods. 2 C. s. p. ohľadom zmeny žaloby, ak došlo k podstatnej zmene alebo doplneniu rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe.

61. Dovoľateľ v tejto súvislosti uviedol, že žalobca v podanej vlastníckej žalobe voči žalovanému ako (predošlému) nájomcovi nehnuteľnosti tvrdil, že došlo k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami 31. marca 2015 výpoveďou žalobcu doručenou žalovanému 5. decembra 2014, avšak neskôr v priebehu konania uplatnil skutkové tvrdenie, že k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami došlo 31. januára 2017 - neskoršou výpoveďou žalobcu doručenou žalovanému 31. októbra 2016.

62. V tejto súvislosti z hľadiska substancovania žalobných tvrdení podľa názoru dovoľateľa nepostačuje len číre tvrdenie žalobcu, že došlo k zániku nájomnej zmluvy výpoveďou (ako uvádza odvolací súd), ale je rozhodné i to, o akú výpoveď (aký právny úkon) ide a kedy na jej základe nájomná zmluva zanikla. Týmto ide podľa dovoľateľa o takú zmenu rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe, ktorú možno vyhodnotiť ako zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 C. s. p.

63. Podľa § 139 C. s. p., žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu.

64. Podľa § 140 ods. 1 C. s. p., zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo. Zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe (ods. 2). Za zmenu žaloby sa nepovažuje úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu (ods. 3).

65. Dovolací súd uvádza, že zmena žaloby ako dispozičný procesný úkon patriaci výlučne žalobcovi je v zmysle ust. § 132 ods. 2 C. s. p. podaním vo veci samej, ktorým žalobca môže meniť žalobu a určovať predmet konania. Zmena žaloby môže nastať v kvalitatívnej, kvantitatívnej rovine, ako aj v podstatnej zmene alebo doplnení rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Zmena žaloby však podlieha súhlasu súdu, ktorý o pripustení alebo nepripustení zmeny návrhu rozhoduje uznesením bez možnosti podať voči nemu odvolanie (§ 357 C. s. p.). Pokým súd nerozhodne o uplatnenej zmene žaloby, nemôže pokračovať v konaní a ak súd zmenu žaloby nepripustí, pokračuje v konaní o nezmenenej žalobe.

66. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že Civilný sporový poriadok za zmenu žaloby považuje aj „podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe“, ktorej explicitná úprava v predošlom procesnom kódexe Občianskeho súdneho poriadku absentovala. Tento legislatívny posun sa odvíja od súdnej praxe, ktorá ustálila, že za zmenu žaloby treba považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, tak následne činí na základe iných skutkových okolností než tých, ktoré uviedol v žalobe (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1MOBdoV/19/2007).

67. Zákonodarca zároveň v dôvodovej správe k Civilnému sporovému poriadku precizoval, že za zmenu žaloby je treba považovať akékoľvek zásahy, doplnenie, upresnenie uplatneného nároku alebo skutočností, o ktoré žalobca uplatnený nárok opiera.

68. Dovolací súd zdôrazňuje, že na rozdiel od kvalitatívnej alebo kvantitatívnej zmeny návrhu, podstatnou zmenou alebo doplnením rozhodujúcich skutočností, nedochádza k zmene žalobného petitu. Preto vyhodnotenie zásahu, doplnenia, upresnenia žalovaného nároku alebo skutočností uplatnených žalobcom v podanej žalobe podlieha hodnotiacemu úsudku konajúceho súdu, ktorý sa odvíja od žalobcom predloženého skutkového základu. Je však možné konštatovať, že za podstatnú zmenu skutkových okolností tvrdených v žalobe je potrebné považovať také doplnenia či upresnenia, ktoré môžu mať dopad na právny inštitút premlčania žalovaného nároku. Totiž bez konkretizácie začiatku a konca premlčacej lehoty uplatneného nároku, je akékoľvek následné právne posúdenie konajúcim súdom možné vyhodnotiť ako predčasné, nereflektujúce prejednávany spor a v ňom uplatnený žalobný nárok.

69. Najvyšší súd Slovenskej republiky týmto uzatvára, že ak žalobca v podanej žalobe poukazuje na zánik zmluvného vzťahu, v prejednávanom spore nájomného vzťahu výpoveďou zo skorším dátumom a v priebehu sporu žalobca toto skutkové tvrdenie zmení tak, že zánik zmluvného vzťahu odvodzuje novou výpoveďou inak datovanou, bez akýchkoľvek pochybností takáto zmena skutkových okolností môže vplývať na premlčanie žalovaného nároku, čím dochádza zo strany žalobcu v tomto smere k zmene žaloby po stránke skutkovej v

zmysle § 140 ods. 2 C. s. p. O takejto zmene musí konajúci súd rozhodnúť a až následne pristúpiť k právnomu posúdeniu veci.

70. Vzhľadom na uvedené závery, konajúce súdy nesprávne právne posúdili návrh žalobcu, ak dospeli k takému právnomu záveru, že od momentu vyvolania súdneho sporu (doručením žaloby na okresný súd dňa 28. apríla 2015), nedošlo k podstatnej zmene alebo k doplneniu rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe, pretože žalobca od samotného začiatku vyvolania súdneho sporu odôvodňoval svoj žalobný nárok od tvrdenia zániku nájomnej zmluvy výpoveďou. Dovolací súd dodáva, že zánik nájomného vzťahu výpoveďou medzi stranami sporný nebol, avšak okamih jeho zániku, resp. ukončenia zmluvného vzťahu bol v priebehu sporu žalobcom upresnený, čím svoj pôvodný žalobný návrh zmenil v takej časti, ktorá podstatným spôsobom môže vplývať na plynutie premlčania.

71. K ostatným právnym otázkam, ktorými dovolateľ dôvodil nesprávne právne posúdenie ohľadom takej otázky, ktorá nebola doposiaľ dovolacím súdom riešená v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. (body 26 až 32; 33 až 35) dovolací súd uvádza, že tieto sa majú týkať prípustnosti novoty v zmysle § 366 písm. d/ C. s. p. a určitosti a vykonateľnosti žalovaného petitu ohľadom presnej identifikácie „reklamnej stavby“. Tieto otázky je možné už z ich formulácie považovať za také, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení (a nie právneho posúdenia). Tieto však nemôžu založiť prípustnosť dovolania v tejto časti, nakoľko takéto otázky nemôžu byť predmetom skoršej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Totiž vyhodnotenie „nového dôkazu“, a to uzavretie zmluvy medzi žalovaným a treťou osobou, ku ktorému došlo po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, a to kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalovaný previedol vlastnícke právo k veci (reklamnej stavbe), môže byť predmetom len konkrétneho jedného sporového konania. Uvedené platí aj v prípade určitosti výroku rozsudku, ktorým sa žalovanému ukladá povinnosť odstrániť „reklamnú stavbu“ z vonkajších stien bližšie špecifikovanej budovy a uviesť steny do pôvodného stavu samotná „reklamná stavba“ nie je vo výroku rozsudku konkretizovaná ďalšími údajmi (napr. jej rozmermi, tvarom a pod.). Z tohto dôvodu, nemohol dovolací súd uskutočniť meritórny dovolací prieskum takto formulovanej dovolacej otázky.

72. Dovolací súd taktiež konštatuje, že záver o neprípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p. pri riešení tzv. skutkových otázok zaujal už vo svojich skorších rozhodnutiach (v podrobnostiach vid' aj 1Obdo/47/2017, 4Obdo/45/2017 a 5Obdo/22/2017), zotrúva na ňom a nevidí dôvod, aby sa od neho v rozhodovanej veci odklonil.

73. Osobitne dáva dovolací súd do pozornosti uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 416/2018, ktorým bolo úspešne podrobené testu ústavnosti uznesenie najvyššieho súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. 5Obdo/22/2017, a v ktorom ústavný súd skonštatoval, že „mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu a pokiaľ

závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať“.

74. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie zmeny žalobného návrhu v priebehu konania, a to uvedením rozhodných skutočností, z ktorého dôvodu najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.).

75. Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vec vrátil Okresnému súdu Žilina, ako súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

76. Dovolací súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o výške trov konania žalovaného (uznesenie zo dňa 11. augusta 2020, č. k. 10Cb/230/2015-410), keďže v danom prípade nebol viazaný rozsahom podaného mimoriadneho opravného prostriedku s poukazom na ustanovenie § 439 písm. a/ C. s. p. V prípade závislosti výrokov môže dovolací súd prejednať aj závislý výrok bez toho, aby bol dovolateľom napadnutý. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2004) sa ustálila na tom, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci.

77. Vydanie uznesenia o výške trov konania bolo jednostranne závislé od existencie rozhodnutia vo veci samej. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku okresného súdu, uznesenie o výške trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie vo veci samej by zostalo uznesenie o výške trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel a odporovalo by to princípu právnej istoty (obdobne aj I. ÚS 549/2015, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012 a 2MObdV/4/2012).

ROZHODNUTIE č. 4

Odvolanie proti rozhodnutiu o výške trov konania priznaných v platobnom rozkaze

§ 357 písm. m) CSP

Podľa § 357 písm. m) CSP nie je prípustné odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania, a to ani v prípade, ak súd prvej inštancie o trovách konania (o nároku a o výške) rozhodol v rámci platobného rozkazu vydaného sudcom.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. januára 2022 sp. zn. 2Obdo/108/2021)

Pozn.: vo veci bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú ÚS SR uznesením z 19. októbra 2022 sp. zn. I. ÚS/559/2022 odmietol

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Prievidza (ďalej aj „súd prvej inštancie“) platobným rozkazom zo dňa 25. novembra 2020, č. k. 12Cb/8/2020-90, výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi do 15 dní odo dňa doručenia tohto platobného rozkazu istinu 80.828,40 eura, spolu s úrokom z omeškania 9 % zo sumy 2.297,64 eura od 28.03.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 30.177,60 eura od 01.04.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 1.333,20 eura od 01.05.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 22.814,40 eura od 01.05.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 8.568 eur od 01.05.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 1.191,96 eura od 30.05.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 414,48 eura od 30.05.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 13.046,40 eura od 30.05.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 306,24 eura od 17.06.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 678,48 eura od 19.05.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 1.215,12 eura od 27.06.2020 do 02.07.2020, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 420 eur od 27.06.2020 do 10.08.2020, úrokom z omeškania 9 % zo sumy 721,44 eura od 28.07.2020 do 10.08.2020, a nákladmi spojenými s uplatnením pohľadávky 40,- eur, alebo, v tej istej lehote podať odpor na tomto súde. Vo výrokom II. súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatiť žalobcovi (k rukám právneho zástupcu žalobcu) náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 2.167,63 eura a ostatných trov konania vo výške 2.495,50 eura.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trenčíne uznesením z 3. februára 2021, č. k. 8Cob/3/2021-124, odmietol odvolanie žalobcu proti výroku II. platobného rozkazu Okresného súdu Prievidza zo dňa 25. novembra 2020, č. k. 12Cb/8/2020-90, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatiť žalobcovi (k rukám právneho zástupcu žalobcu) náhradu trov právneho zastúpenia vo výške

2.167,63 eura a ostatných trov konania vo výške 2.495,50 eura s tým, že žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Odvolací súd v rámci odôvodnenia napadnutého rozhodnutia poukázal na ust. § 357 písm. m/ CSP, podľa ktorého je odvolanie prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania. Z odvolania odvolací súd zistil, že žalobca namietol platobný rozkaz vydaný súdom prvej inštancie v časti priznanej náhrady trov konania, konkrétne výšky trov právneho zastúpenia, ktoré súd prvej inštancie podľa žalobcu nesprávne vyčíslil na sumu 2.167,63 eura, ktorá mala byť správne stanovená na sumu vo výške 2.867,51 eura.

4. Podľa názoru odvolacieho súdu z ust. § 357 písm. m/ CSP nevyplýva možnosť podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania. Dôsledkom absencie právomoci odvolacieho súdu rozhodovať o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o výške náhrady trov konania, odvolací súd skonštatoval neprípustnosť dovolania, ktorý záver vyplýva z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.09.2019, sp. zn. I. ÚS 207/2019.

5. Na doplnenie odvolací súd uviedol, že v predmetnom spore bol platobný rozkaz vydaný samosudcom, ktorý rozhodol nielen o nároku na náhradu trov konania, ale aj o výške náhrady trov konania. Z uvedeného dôvodu odvolací súd konštatoval nesprávnosť platobného rozkazu v časti poučenia o opravnom prostriedku, ktoré obsahovalo, že proti výroku o náhrade trov konania je odvolanie prípustné.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd odvolanie žalobcu odmietol podľa ust. § 386 písm. c/ CSP s tým, že podané odvolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné. Žalovanému odvolací súd trovy odvolacieho konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli.

7. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil tým, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (ust. § 420 písm. f/ CSP).

8. V rámci dovolania žalobca argumentoval komentárom k Civilnému sporového poriadku, konkrétne k ust. § 357 písm. m/ CSP, podľa ktorého „O nároku na náhradu trov vždy rozhoduje sudca. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie (§ 357 písm. m/). O výške náhrady trov konania rozhoduje súdny úradník. Proti jeho uzneseniu je zase prípustná sťažnosť (§ 239 ods. 1). Pri platobnom rozkaze sa však rozhodovanie o trovách konania nedelí na dve

spomenuté fázy, ale tak o nároku na náhradu, ako aj o výške náhrady rozhodne sudca súčasne v jednom výroku platobného rozkazu. Keďže sa v ňom rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania (nie je podstatné, že sa o ňom rozhodne aj o výške náhrady), možno vysloviť názor, že proti výroku o trovách konania obsiahnutého v platobnom rozkaze, ak ho vydal sudca, bude prípustné odvolanie (teda nie sťažnosť, ako je to v prípade, keď platobný rozkaz vydá súdny úradník).“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1203-1204).

9. Na podporu svojho názoru o prípustnosti odvolania proti platobnému rozkazu, ktorým bolo rozhodnuté o nároku na náhradu trov konania ako aj o výške náhrady trov konania, dovolateľ poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 04.11.2020, sp. zn. 15Co/87/2020, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 27.10.2020, sp. zn. 14CoCsp/44/2020, uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20.09.2018, sp. zn. 4Cob/134/2018, uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 07.10.2020, 9CoCsp/80/2020, uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 31.07.2018, sp. zn. 5Co/92/2018, a uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 27.09.2017, sp. zn. 17Co/327/2017.

10. Dovolateľ uviedol, že si je vedomý ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR spočívajúcej v uznesení zo dňa 28. februára 2018, sp. zn. 6Cdo/160/2017, publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 73/2018, ktorým bol vyslovený právny názor, že „Uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle ustanovenia § 420 CSP, i keď odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol samostatným uznesením vydaným až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.“. Z tohto uznesenia Najvyššieho súdu SR ďalej vyplýva, že „Zmysel ustanovenia a motivácia zákonodarcu obmedziť prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia sa dá jednoznačne vyvodiť z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku: „Predkladateľ obmedzuje možnosť podať dovolanie len na meritórne rozhodnutia (rozsudoché výroky) a z nemeritórnych rozhodnutí len voči tým, ktorými sa konanie končí (odmietnutie, zastavenie a pod.). Dôvodom je dôsledné a koncepčné uplatňovanie princípu mimoriadnosti opravných prostriedkov v tom zmysle, že na ich uplatnenie nie je právny nárok a navrhovateľ musí splniť prísnejšie podmienky prípustnosti.“

11. Pozornosť dovolateľ upriamil aj na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 15.08.2018, sp. zn. I. ÚS 275/2018, publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, pod č. 74/2018, podľa ktorého „Ustanovenie § 420 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj

rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvostupňového súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené.“.

12. S prihliadnutím na vyššie uvedené dovolateľ trval na tom, že odvolanie proti trovám konania v platobnom rozkaze vydaného sudcom mal odvolací súd preskúmať v zmysle ust. § 357 písm. m/ CSP, pričom odmietnutím odvolania odvolacím súdom sa konanie skončilo inak ako jeho vecným prejednaním. Týmto dovolateľ považoval prípustnosť ním podaného dovolania za danú. V závere dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. K dovolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj ako „dovolací súd“) [ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalobca v súlade s ust. § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (ust. § 447 písm. c/ CSP).

15. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

16. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou, ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené

všetky procesné podmienky, za splnenia, ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti.

17. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu vid' napr. III. ÚS 474/2017).

18. V zmysle ust. § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo, ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú vymenované v ust. § 420 písm. a/ až f/ CSP: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa ust. § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo, alebo nedošlo.

20. Podľa § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

21. Zo samej podstaty dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že právnú úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých možno na podklade dovolania výnimočne prelomiť záväznosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia súdu predstavujúceho už res iudicata, nemožno interpretovať rozširujúco. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

22. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (ust. § 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj ust. § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa ust. § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (ust. § 420 CSP v spojení s ust. § 431 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

23. V posudzovanom prípade dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ust. § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP sú - zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup

súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

25. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ napadol postup odvolacieho súdu, ktorým odvolanie žalobcu odmietol podľa ust. § 386 písm. c/ CSP ako podané proti uzneseniu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné. Dovolateľ trvá na prípustnosti odvolania proti platobnému rozkazu, ktorým bolo rozhodnuté o nároku na náhradu trov konania ako aj o výške náhrady trov konania vo forme uznesenia. Dôraz kládol dovolateľ na to, že pri platobnom rozkaze sa rozhodovanie o trovách konania nedelí na dve fázy (1. rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania a 2. rozhodnutie o výške náhrady trov konania), ale sudca rozhodne súčasne v jednom výroku platobného rozkazu o nároku na náhradu a aj o výške náhrady. Keďže sa v platobnom rozkaze rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania (nie je podstatné, že sa v ňom rozhodne aj o výške náhrady), preto je podľa dovolateľa prípustnosť odvolania proti výroku o trovách konania obsiahnutého v platobnom rozkaze, ak ho vydal sudca, daná (teda nie sťažnosť, ako je to v prípade, keď platobný rozkaz vydá súdny úradník). Na podporu prípustnosti dovolania voči napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolateľ poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 15.08.2018, sp. zn. I. ÚS 275/2018, publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, pod č. 74/2018.

26. Dovolací súd považuje za potrebné poukázať na skutkovú situáciu, ktorá je predmetom dovolacieho konania. V upomínacom konaní bol vydaný v prospech žalobcu platobný rozkaz (kde bolo rozhodnuté aj o trovách konania tak, ako si ich žalobca vyčíslil), voči ktorému podal žalovaný odpor. V dôsledku podania odporu proti platobnému rozkazu Okresný súd Banská Bystrica postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie príslušnému súdu, Okresnému súdu Prievidza, ktorý vo veci samej rozhodol platobným rozkazom (kde bolo rozhodnuté aj o trovách konania žalobcu v súlade s ich jediným vyčíslením, ktoré sa nachádzalo v súdnom spise - v návrhu na vydanie platobného rozkazu). Nakoľko Okresný súd Prievidza v platobnom rozkaze pri rozhodovaní o trovách konania priznal žalobcovi trovy konania bez toho, aby tam zohľadnil jeden úkon právnej služby - vyjadrenie k odporu. Žalobca podal proti výroku II. platobného rozkazu o trovách konania odvolanie. Odvolanie žalobcu proti napadnutej časti platobného rozkazu bolo odvolacím súdom odmietnuté z dôvodu jeho neprípustnosti, pretože odvolanie proti uzneseniu o priznanej výške náhrady trov konania nie je uznesením o nároku na náhradu trov konania (§ 357 písm. m/ CSP).

27. V súvislosti s uznesením Ústavného súdu SR z 15. augusta 2018, sp. zn. I. ÚS 275/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, pod č. 74/2018 (ďalej aj ako „uznesenie Ústavného súdu SR“), na ktoré poukázal dovolateľ, dovolací súd upriamil pozornosť na záver Ústavného súdu SR konštatovaný v uvedenom uznesení, podľa ktorého: „Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou

preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.“

28. V uvedenom uznesení Ústavný súd SR rovnako konštatoval: „V danom prípade bolo dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie okresného súdu o nároku na náhradu trov konania (nie o výške trov konania, pozn.), takže toto rozhodnutie ako rozhodnutie, ktorým sa pred odvolacím súdom konanie o tomto nároku s konečnou platnosťou skončilo, bolo možné z dôvodov zmätočnosti podľa § 420 CSP podrobiť prieskumu dovolacieho súdu.“

29. Dovolací súd s ohľadom na obsah uznesenia Ústavného súdu SR zastáva názor, že toto v sebe nezahŕňalo právne závery, ktoré by boli použiteľné v prospech žalobcu pri posudzovaní prípustnosti ním podaného dovolania. Podľa § 357 pís. m) CSP. „odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.“ V danom prípade však, vychádzajúc z podaného odvolania ako i dovolania, nesporne vyplýva, že žalobca namietal výšku priznaných trov konania a nie nárok na náhradu trov konania. V prípade, ak súd vydá platobný rozkaz, vychádza zo skutočností tvrdených žalobcom, o ktorých nemá pochybnosti a žalobe vyhovie v celom rozsahu, resp. v časti, v ktorej vydal platobný rozkaz. V takomto prípade je teda žalobcovi vždy priznaný nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu a teda odvolanie by úspešne proti tomuto nároku ani nemohol podať, nakoľko bol v tejto časti žalobca úspešný. Spornou môže ostať len samotná výška náhrady trov konania, pričom z § 357 písm. m) CSP však nevyplýva možnosť podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania, tak ako už bolo uvedené vyššie.

30. S prihliadnutím k argumentácii dovolateľa dovolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR zo dňa 26. septembra 2019, č. k. I. ÚS 207/2019-65 (ďalej aj ako „nález Ústavného súdu SR“), v ktorom bola ústavná sťažnosť podaná sťažovateľom (žalovaným) proti uzneseniu krajského súdu, ktorý výrokom II. rozhodol, že „Platobný rozkaz Okresného súdu Bratislava II zo dňa 6. októbra 2016 č. k. 18 Csp 28/2016-32, vo výroku II., ktorým súd uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu náhradu trov právneho zastúpenia 383,12 € na účet právneho zástupcu žalobcu, mení tak, že žalovaní v I., II. rade sú povinní zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania v sume 1.532,45 € k rukám právneho zástupcu žalobkyne s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného, do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.“ Sťažovateľ v konaní o ústavnej sťažnosti napadol uznesenie odvolacieho súdu o výške priznaných trov konania z dôvodu, že niektoré trovy konania (úkony právnej služby - podania) nepovažoval za účelne vynaložené.

31. V bode 42 nálezu Ústavného súdu SR sa uvádza, že: „Platobný rozkaz je rozhodnutie vo veci samej, ktoré je vydané v skrátrenom konaní, ktorého skutkovým základom sú len skutočnosti tvrdené žalobcom a preukázané ním predloženými listinnými dôkazmi. Uvedené ustanovenie z tohto dôvodu vyžaduje, aby skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje žalobou uplatnené právo, boli dostatočne osvedčené; požadované plnenie musí byť dovolené objektívnym právom. Záver, že uplatnené právo vyplýva zo žalobcom tvrdených skutočností, predpokladá také opísanie rozhodujúcich skutkových okolností, ktoré ich umožňujú posúdiť po právnej stránke (relevantné hmotné právo; pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4MCdo/8/2010 z 18. augusta 2010). Pre tento typ rozhodnutia je charakteristické súčasné rozhodovanie o predmete konania, ako aj o trovách konania. Rozhodovanie o trovách konania pritom zahŕňa: rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, rozhodnutie o výške náhrady trov konania.“.

32. Z bodu 46 nálezu Ústavného súdu SR vyplýva, že: „Ako bolo uvedené, podľa § 357 písm. m) CSP je odvolanie prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania. Z § 357 písm. m) CSP však nevyplýva možnosť podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania. Dôsledkom absencie právomoci odvolacieho súdu rozhodovať o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o výške náhrady trov konania, je neprípustnosť dovolania.“. V ďalšom Ústavný súd SR vo svojom náleze potvrdil neprípustnosť dovolania v prípade napadnutých rozhodnutí súdov nižšej inštancie o výške náhrady trov konania. Neprípustnosť dovolania v takejto situácii (obdobnej ako v prejednávanom spore, pozn. dovolacieho súdu) však podľa Ústavného súdu SR nie je prekážkou ústavného prieskumu napadnutého uznesenia krajského súdu ústavným súdom (nie je prekážkou ani podania dovolania generálnym prokurátorom, pozn. dovolacieho súdu).

33. Vzhľadom na zhodné závery Ústavného súdu SR v jeho uznesení a náleze o neprípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o výške náhrady trov konania, dovolací súd nevidí rozumný dôvod, aby sa od tohto ustáleného právneho názoru odchyľil.

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu podľa ust § 420 písm. f/ CSP nie je procesne daná, preto jeho dovolanie podľa ust. § 447 písm. c/ CSP, odmietol.

ROZHODNUTIE č. 5

Znalecké dokazovanie

§ 185 ods. 1 CSP

I. V zmysle § 185 ods. 1 CSP patrí do právomoci súdu rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, resp. nevykoná, a preto súd nemusí v prípade dvoch protichodných záverov v znaleckých posudkoch nariadiť ďalšie znalecké dokazovanie, ak zväži jeho nehospodárnosť vo vzťahu k skutkovým okolnostiam, ktoré vyplynuli z iných dôkazov.

III. Právo strany sporu predložiť súkromný znalecký posudok nie je podmienené predchádzajúcim nariadením znaleckého dokazovania zo strany súdu, keďže žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. júna 2022 sp. zn. 2Obdo/53/2021)

Pozn.: vo veci bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú ÚS SR nálezom z 20. decembra 2022 sp. zn. III. ÚS/615/2022 odmietol

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 23. októbra 2019, č. k. 38Cbi/10/2013-1341, určil, že žalobca je veriteľom pohľadávok prihlásených v konkurznom konaní na majetok úpadcu PREFA Sučany, a.s., so sídlom Podhradská cesta 2, 038 52 Sučany, IČO: 31 561 748, vedenom na Okresnom súde Žilina pod spisovou značkou 4R/1/2012, a to pohľadávky zapísanej v zozname pohľadávok pod poradovým číslom 413 vo výške 2 303 161,47 eura z právneho dôvodu Zmluvy o splátkovom úvere č. 584/2007 v cudzej mene zo dňa 21. februára 2007 v znení jej dodatkov č. 1 až 4 a pohľadávky zapísanej v zozname pohľadávok pod poradovým číslom 414 vo výške 1 177 913,29 eura z právneho dôvodu Zmluvy o kontokorentnom úvere č. 853/2006 zo dňa 15. marca 2006 v znení jej dodatkov č. 1 až č. 20, oboch prihlásených v podarí „E“ ako iná pohľadávky, pričom obe tieto pohľadávky sú oprávnené čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia zabezpečenia zabezpečovacími právami a poradia zabezpečovacích práv v rozsahu, v akom boli žalobcom prihlásené do konkurzného konania. Samostatným výrokom okresný súd rozhodol, že žalobca má voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na plnú náhradu trov konania, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na žalobu, podľa ktorej žalobca doloženými listinnými dôkazmi preukazoval uzavretie Zmluvy o splátkovom úvere č. 584/2007 v cudzej mene zo dňa 21. februára 2007 v znení jej dodatkov č. 1 až 4 (ďalej len „úverová zmluva 1“), na základe ktorej žalobca poskytol úpadcovi PREFA Sučany, a.s., úver v maximálnej výške 5 178 000,- eur pri konečnej splatnosti dňa 28. februára 2014. Dňa 5. apríla 2012 žalobca ako veriteľ vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru 1 a vyzval úpadcu na zaplatenie.

Ku dňu vyhlásenia konkurzu, t. j. k 23. mája 2013 žalobca evidoval vo svojom účtovníctve pohľadávku z úverovej zmluvy 1 (pohľadávka 1) v celkovej výške 2 303 161,47 eura. V tejto výške bola pohľadávka 1 prihlásená do konkurzu prihláškou a je vedená v zozname pohľadávok pod poradovým číslom 413. Žalobca ďalej uzavrel s úpadcom PREFA Sučany, a.s. aj Zmluvu o kontokorentnom úvere č. 853/2006 zo dňa 15. marca 2006 v znení jej dodatkov č. 1 až 20 (ďalej len „úverová zmluva 2“), na základe ktorej žalobca poskytol úpadcovi - PREFA Sučany, a.s. úverový rámec v maximálnej výške 8 929 000,- eur pri konečnej splatnosti dňa 28. februára 2014. Dňa 5. apríla 2012 a 10. apríla 2012 žalobca ako veriteľ vyhlásil mimoriadnu splatnosť úverovej zmluvy 2 a vyzval úpadcu na zaplatenie. Ku dňu vyhlásenia konkurzu žalobca evidoval vo svojom účtovníctve pohľadávku z úverovej zmluvy 2 („pohľadávka 2“) v celkovej výške 1 177 913,29 eura a v takejto výške bola pohľadávka 2 prihlásená do konkurzu prihláškou vedenou v zozname pohľadávok pod poradovým číslom 414. Prihlásené pohľadávky boli zabezpečené zabezpečovacími právami vzniknutými v poradí tak, ako to bolo vyjadrené v jednotlivých prihláškach.

2.1. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na nespornú skutočnosť, a to na postavenie žalobcu ako popretého veriteľa, ktorý si v konkurze prihlásil pohľadávku, na základe uzatvorených úverových zmlúv 1 a 2 v znení ich dodatkov. Žalovaný 1/ má postavenie správcu konkurznej podstaty a žalovaný 2/ (ďalej aj „žalovaný 2/“) má postavenie popierajúceho veriteľa v konkurznom konaní. V danej veci bolo pre dôvodnosť žaloby rozhodujúce a určujúce posúdenie otázky platnosti uzavretia úverovej zmluvy 1 a úverovej zmluvy 2, a to, či predmetné úverové zmluvy podpísal štatutárny orgán úpadcu, konkrétne p. Zvrškovec a p. Trojčák. Spornosť podpisu uvedených osôb na úverových zmluvách 1 a 2 zostala v konaní spornou otázkou, na ktorú okresný súd zameral dokazovanie v danej veci, pretože otázka vymáhateľnosti, výšky, poradia, zabezpečenia zabezpečovacími právami a poradia zabezpečovacích práv neboli procesnými stranami rozporované a okresný súd ich vyhodnotil ako nesporné.

2.2. Z obsahu spisu vyplýva, že pohľadávky žalobcu poprel žalovaný 2/ v celom rozsahu z dôvodu nepravosti p. Zvrškovec a p. Trojčáka, v dôsledku čoho žalovaný 2/ považoval úverové zmluvy 1 a 2 za absolútne neplatné. Z rovnakého dôvodu poprel pohľadávky žalobcu aj správca v postavení žalovaného 1/. Žalovaný 2/ ako dôkaz na dôvod popretia pohľadávok žalobcu predložil okresnému súdu Znalecký posudok č. 32/2012 zo dňa 14. mája 2012 a Doplnenie č. 1 k znaleckému posudku č. 32/2012 zo dňa 14. mája 2012, ktoré boli vypracované JUDr. Igorom Nitrianskym, znalcom z odboru písmaoznactvo, odvetvie ručné písmo, ktoré okresný súd v konaní vykonal ako listinný dôkaz. Tento posudok a jeho doplnenie boli spochybnené a jeho hodnovernosť bola vyvrátená odborným stanoviskom č. 18/2016 vypracovaným Mgr. Zelenkovou a znaleckým posudkom podaným ústne do zápisnice na pojednávaní zo dňa 5. septembra 2018 znalkyňou Mgr. Zelenkovou. Pokiaľ išlo o uznanie záväzku, okresný i krajský súd skonštatoval, že tento bol hodnotený ako platný a účinný právny úkon zakladajúci právne dôsledky vyplývajúce z ust. § 323 Obchodného zákonníka.

2.3. Z obsahu s vecou súvisiaceho spisu ďalej vyplýva, že v období od pojednávania konaného dňa 27. marca 2019 do pojednávania konaného dňa 23. októbra 2019, na ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom vo veci samej, samotný súd, ako aj procesné strany, prípadne ich právni zástupcovia vykonali písomné úkony smerujúce k nariadeniu znaleckého dokazovania súdom. Okresný súd za účelom nariadenia znaleckého dokazovania niekoľkokrát oslovil viacerých

znalcov za účelom zistenia možnosti vypracovania znaleckého posudku s otázkou zameranou na dĺžku času a výšku odmeny za vypracovanie posudku (úradný záznam zo dňa 16. apríla 2019 a 7. mája 2019 podľa č. l. 1125, 1205 spisu). Žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu okresnému súdu písomne oznámil, že trvá na tom, že s vykonaním znaleckého dokazovania nariadeným súdom nesúhlasí, pretože z jeho strany boli predložené dva znalecké posudky na sporné podpisy (Mgr. Saxovej a Mgr. Zelenkovej) a zároveň namietol znalkyňu Mgr. Strakovú, v prípade, že by ju okresný súd ustanovil ako znalkyňu (č. l. 1119-1125, 1177-1181 spisu). Znalkyňu Mgr. Strakovú namietol aj žalovaný 1/ (č. l. 1203B spisu). Žalobca zaslal okresnému súdu vyjadrenie poukazujúce na nedôvodnosť postupu súdu v súvislosti s nariadením znaleckého dokazovania (č. l. 1220-1223 spisu).

2.4. Okresný súd uznesením zo dňa 4. júna 2019, č. k. 38Cbi/10/2013-1250, nariadil znalecké dokazovanie znalcom Mgr. Eva Forgáčsová, znalcom z odboru písomoznalectvo.

2.5. Žalobca okresnému súdu doručil vyjadrenie znalkyne Mgr. Zelenkovej, ktorá opätovne nesúhlasila so závermi znalca JUDr. Nitrianskeho s odkazom na svoje odborné stanovisko č. 18/2016 (č. l. 1260-1273 spisu). Žalovaný 2/ prostredníctvom svojho zástupcu vo svojom písomnom vyjadrení trval na nariadení znaleckého dokazovania súdom za účelom vyriešenia sporných skutkových tvrdení strán, teda preukázania ich dôvodnosti, či nedôvodnosti v spore v zmysle č. l. 1299-1300 spisu.

2.6. Okresný súd uznesením zo dňa 9. júla 2019, č. k. 38Cbi/10/2013-1287, zrušil uznesenie zo dňa 4. júna 2019, č. k. 38Cbi/10/2013-1250, ktorým nariadil znalecké dokazovanie znalcom Mgr. Eva Forgáčsová, vzhľadom k tomu, že ustanovený znalec odmietol vykonanie znaleckého úkonu v zmysle ust. § 12 ods. 2 písm. c/ zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch a tlmočníkoch z dôvodov následne okresný súd nariadil pojednávanie na deň 23. októbra 2019, na ktorom súd zamietol dôkazný návrh žalovaného 2/ na vykonanie znaleckého dokazovania, zamietol návrh žalovaného 2/ na odročenie pojednávania, uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok vo veci samej. V odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval, že žalobcom predložené dôkazy, a to súkromné znalecké posudky, odborné stanoviská a ostatné vykonané dôkazy (listinné dôkazy, výsluchy sporových strán, svedkov, znalcov, prednesy právnych zástupcov) dali dostatočný záver o vzájomnom súlade o tom, že úverové zmluvy 1 a 2 podpísali oprávnené osoby, t. j. podpisy p. Zvrškovca a p. Trojčáka sú právne. Od pravosti podpisov uvedených osôb sa odvíjalo posúdenie platnosti, resp. neplatnosti úverových zmlúv 1 a 2. Z tohto dôvodu, ako aj za akceptovania hospodárnosti konania okresný súd nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie ďalším znaleckým posudkom, pretože všetky dôkazy predložené žalobcom za účelom preukázania pravosti podpisu p. Zvrškovca a p. Trojčáka vyhodnotil ako hodnoverné a postačujúce, zo strany žalobcu došlo k uneseniu dôkazného bremena vo vzťahu k preukázaniu oprávnenosti prihlásených pohľadávok a súd prvej inštancie teda vyhodnotil popretie pohľadávok žalobcu v konkurznom konaní žalovaným 1/ a 2/ ako nedôvodné a žalobe vyhovel, určiac, že žalobca je veriteľom pohľadávok z titulu úverových zmlúv 1 a 2 v rozsahu tak, ako vyplynul z výrokovej časti odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu.

3. Na odvolanie žalovaného 2/ Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“), ako súd odvolací, rozsudkom zo dňa 17. februára 2021, č. k. 13CoKR/16/2020-1517, rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 23. októbra 2019 potvrdil a priznal žalobcovi voči

žalovanému 2/ nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Vo vzťahu k odvolacím dôvodom žalovaného 2/ krajský súd uviedol, že ani jeden z nich nebol relevantný, pretože v konaní pred okresným súdom v dostatočnom rozsahu bolo vykonané dokazovanie, potrebné pre následne aj správne právne posúdenie sporovej veci a nedošlo ani k žiadnej inej vade konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie veci.

4. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vo vzťahu k zo strany žalovaným 2/ namietanému porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces súdmi nižších inšancií uviedol, že vo väzbe na popierací prejav žalovaného 2/, pre vyhodnotenie pravosti podpisov členov predstavenstva úpadcu p. Zvrškovca a p. Trojčáka, bolo pred okresným súdom v potrebnom a v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie. Pri tomto závere, za aplikácie ust. § 383 C. s. p., bol krajský súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, pretože nezistil dôvody pre zopakovanie a ani doplnenie dokazovania, a tým nebolo vyhovené ani návrhu žalovaného 2/ v odvolaní na vykonanie dokazovania pred odvolacím súdom, a to nariadením znaleckého dokazovania súdom ustanoveným znalcom na skúmanie pravosti podpisov p. Zvrškovca a p. Trojčáka. Odvolací súd nesúhlasil s odvolacím dôvodom žalovaného 2/ a síce, že nevykonaním navrhnutého dôkazu, a to súdno-znaleckého dokazovania neboli zistené rozhodujúce skutočnosti, naopak uviedol, že nevykonaním dôkazu navrhnutého žalovaným 2/ na predloženie okresného súdu súkromného znaleckého posudku, sa žalovanému 2/ ako sporovej strane neznemožnila realizácia jej patriacich procesných práv, ani možnosť jej aktívnej účasti na konaní, pretože do dispozičnej právomoci súdu v zmysle ust. § 185 ods. 1 C. s. p. patrí rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, resp. nevykoná. Oprávnenie žalovaného 2/ ako sporovej strany navrhnuť dôkazy nie je možné zamieňať s právom súdu, ktorý rozhoduje, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, resp. nevykoná.

4.1. Odvolací súd k návrhu žalovaného 2/, a to možnosti predloženia okresnému súdu súkromného znaleckého posudku k otázke, či podpisy p. Zvrškovca a p. Trojčáka, konajúcich za úpadcu, na rozhodných právnych úkonoch sú podpismi pravými alebo nie, ďalej uviedol, že možnosť na predloženie takéhoto dôkazu mal žalovaný 2/ vytvorenú v priebehu celého súdneho konania (12. septembra 2013 - 23. októbra 2019). K námietke prekvapivosti postupu súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že postup súdu prvej inštancie bol stranám dostatočne zrejmy, ak okresný súd uznesením č. k. 38Cbi/10/2013-1287 zo dňa 9. júla 2019 zrušil uznesenie č. k. 38Cbi/10/2013-1250 zo dňa 4. júna 2019, ktoré uznesenie bolo doručené sporovým stranám a následne bol stanovený termín pojednávania na deň 23. október 2019. Predvídateľnosť samotného postupu súdu prvej inštancie bola daná nielen týmito úkonmi okresného súdu, t. j. vyplynula zo zrušenia uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania a stanovenia termínu pojednávania, ale vychádzala aj z profesijného zastúpenia sporových strán v konaní, ktoré konanie patrí do okruhu tých v zmysle ust. § 90 ods. 1 C. s. p., žalovaný 2/ preto mal byť pripravený v dôkaznom stave aj k predloženiu súkromno-znaleckého posudku, o to viac, že v danom momente zrušenia uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania bolo dokazovanie pred okresným súdom v takom štádiu, z ktorého stranám sporu, teda aj žalovanému 2/ ako popierajúcemu veriteľovi, ktorý navyše je profesijne zastúpený advokátom, muselo byť zrejmé rozloženie dôkazného stavu, výpovedná hodnota jednotlivých dôkazov, resp. spochybnenie listinného dôkazu - posudku vypracovaného JUDr. Nitrianskym, predloženého žalovaným 2/, a to všetko za stavu existujúceho úkonu uznania pohľadávok žalobcu úpadcom. Krajský súd k

uvedenému navyše doplnil, že okresný súd podaním zo dňa 12. júla 2019 (č. 1. 1289 spisu) okrem zaslania uznesenia č. k. 38Cbi/10/2013-1287 zo dňa 9. júla 2019 spolu s podaním znalca zo dňa 2. júla 2019, zaslal zástupcovi žalovaného 2/ aj podanie žalobcu zo dňa 2. júla 2019 s prílohami, s možnosťou vyjadrenia sa a i tento úkon okresného súdu bol krajským súdom zaradený do úkonov postupu súdu prvej inštancie, ktorý v sebe obsahoval predvídateľnosť postupu pri konaní a rozhodovaní danej sporovej právnej veci, keď súd prvej inštancie zhodnotil doteraz vykonané a stranami predložené dôkazy a vyvodil, že je tu dôkazný stav, ktorý dáva logický a racionálny základ k tomu, aby vo veci mohlo byť rozhodnuté na nariadenom pojednávaní konanom pred okresným súdom dňa 23. októbra 2019. Krajský súd skonštatoval, že nebola zistená žiadna prekážka na strane žalovaného 2/ k tomu, aby si k svojim tvrdeniam o nepravosti podpisov p. Zvrškovca a p. Trojčáka zabezpečil súkromný znalecký posudok minimálne od momentu, keď bol spochybnený znalecký posudok ako listinný dôkaz, vypracovaný JUDr. Igorom Nitrianskym, Odborným stanoviskom č. 18/2016 zo dňa 30. decembra 2016, ktoré bolo vypracované Mgr. Máriou Zelenkovou a znaleckým posudkom podaným ústne do Zápisnice na pojednávaní konanom pred okresným súdom znalkyňou Mgr. Zelenkovou, ktoré pojednávanie sa konalo dňa 5. septembra 2018, nie je preto akceptovateľné, aby žalovaný 2/ možnosť k predloženiu takéhoto dôkazu viazal len na posledné meritórne pojednávanie konané pred okresným súdom dňa 23. októbra 2019. Odvolací súd s akcentom na rozhodnutie Ústavného súdu SR pod sp. zn. III. ÚS 20/2014-14 uviedol, že je evidentnou i tá skutočnosť, že súd prvej inštancie neskúmal vecnú správnosť odborných záverov, čo bol správny postup, ale dôsledne aplikoval ust. § 191 C. s. p. a vyhodnocoval dôkazy. V podstate sám súd prvej inštancie v odseku 53. odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol, že nemôže hodnotiť odborné závery znalca z hľadiska ich vecnej správnosti.

4.2. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej uviedol, že okrem odborných záverov, ktoré viedli k pravosti podpisov p. Zvrškovca a p. Trojčáka na rozhodných úverových zmluvách, nie menej významnú úlohu pri rozložení dôkazného bremena a konštatovaní unesenia dôkazného bremena žalobcom, že je veriteľom v konkurznom konaní prihlásených pohľadávok, zohráva úkon uznania záväzku zo strany úpadcu, ktorý bol podpísaný p. Zvrškovcom, ktorý úkon nebol spochybnený.

4.3. Krajský súd ďalej uviedol, že nie je možné priamo bez ďalšieho vychádzať z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR pod sp. zn. 32Cdo/2197/2016 zo dňa 28. marca 2018, ktorým v odvolaní argumentoval odvolateľ. V danom skutkovom stave nemal okresný súd k dispozícii dva znalecké posudky s rozdielnymi závermi, keďže oproti súhrnu odborných posudkov a dôkazov predložených žalobcom v záveroch, ktorý viedol k pravosti podpisov, tu nebol znalecký posudok s rozdielnym záverom, ak takýmto nemohol byť posudok predložený žalovaným 2/, a to posudok vypracovaný JUDr. Nitrianskym, ktorý bol hodnotený ako nezrozumiteľný, nepreskúmateľný, pre záver ktorého znalec nepracoval s vyhovujúcim porovnávacím materiálom. Potom tu nebola existencie konkurencie dvoch znaleckých posudkov s rozdielnymi závermi o rovnakej otázke. Navyše, posudok vypracovaný JUDr. Nitrianskym nemal charakter, resp. náležitosti znaleckého posudku a išlo o listinný dôkaz, preto ani v tomto smere nie je priamo aplikovateľné žalovaným 2/ uvádzané rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR. Postup a závery okresného súdu preto nie sú v rozpore ani s judikatúrou, na ktorú odkazoval žalovaný 2/, a to s judikatúrou o odstraňovaní rozporov znaleckých posudkov.

4.4. Krajský súd nezistil relevantnosť ani jedného z odvolacích dôvodov žalovaného 2/, preto rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správne rozhodnutie podľa ust. § 387 ods. 1 C. s. p. v spojení s ust. § 387 ods. 2 C. s. p., keď v podrobnosti záverov krajský súd odkázal na odôvodnenie rozsudku okresného súdu, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil.

4.5. Proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaného 2/, preto rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správne rozhodnutie podľa ust. § 387 ods. 1 C. s. p. v spojení s ust. § 387 ods. 2 C. s. p., keď v podrobnosti záverov krajský súd odkázal na odôvodnenie rozsudku okresného súdu, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil.

5. Proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný v druhom rade (ďalej aj „dovolateľ“) odôvodnené podľa § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ označil rozhodnutie krajského súdu v oboch jeho výrokoch za nesprávne, predčasné, ústavne neakceptovateľné a rozporné s konštantnou judikatúrou.

5.1. Dovolateľ vytýka súdom oboch inštancií vadnosť ich procesného postupu, nakoľko pri danom skutkovom stave, predložených dôkazných prostriedkoch zo strany žalobcu i žalovaného 2/ podľa dovolateľa existovala nesporne výrazná pochybnosť ku kľúčovej skutočnosti prípadu, a to či podpisy Ing. Františka Zvrškovca a Ing. Milana Trojčáka na úverových zmluvách sú ich skutočnými podpismi, a napriek tejto zásadnej pochybnosti a skutočnosti, že dovolateľ opakovane (naposledy vo vyjadrení zo dňa 7. augusta 2019) trval na vykonaní dôkazu znaleckým dokazovaním nariadeným súdom a na tento účel potom i súdom ustanoveným znalcom, a napriek tomu, že súd prvej inštancie pri akceptácii potreby vykonania tohto dôkazu i znaleckého dokazovania nariadil, ho prekvapivo nečakane nakoniec odmietol vykonať a k vysvetleniu tohto prekvapivého postupu súd pristúpil až na pojednávaní, na ktorom vo veci rozhodol. Dovolateľ vytýka okresnému súdu, že na predmetnom pojednávaní, potom, ako rozhodol, že návrh dovolateľa na vykonanie dôkazu znaleckým dokazovaním zamietla, ani nepripustil návrh dovolateľa na odročenie pojednávania za účelom zabezpečiť vlastný znalecký posudok a už len vyhlásil rozsudok. Uvedeným konaním sa súd prvej inštancie dopustil podľa dovolateľa nesprávneho procesného postupu tým, že bez zmeny skutkového stavu jednak nevykonal dôkaz, ktorý nariadil z vlastného presvedčenia o potrebe jeho vykonania a tiež odmietol právo dovolateľa predkladať dôkazy k rozhodujúcej skutočnosti prípadu, čím sa v činnosti súdu prvej a následne i druhej inštancie jednalo podľa dovolateľa o nepredvídateľné, prekvapivé a predčasné rozhodnutie. Dovolateľ popiera argument odvolacieho súdu a síce, že mal v konaní viac ako dostatok času na predloženie vlastného posudku a tvrdí, že skutočnosť, že súd nevykoná tento dôkaz sa dovolateľ dozvedel až po prednesení záverečných rečí na pojednávaní, kedy súd vyhlásil rozsudok. Dovolateľ namieta, že v zmysle ust. § 207 C. s. p. súd „nenariaďuje znalecké dokazovanie ustanovením znalca“, ale súd „nariaďi znalecké dokazovanie (teda vykonanie konkrétneho stranou sporu navrhnutého dôkazu a súčasne na jeho podanie ustanoví konkrétnu osobu znalca)“, z ktorého výkladu následne vyplýva, že zrušením uznesenia o ustanovení konkrétnej osoby znalca z určitých zákonných dôvodov samo o sebe nemôže znamenať i zrušenie uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania ako takého. V zmysle uvedeného a v kontexte s priebehom konania a dokazovania pred súdom prvej inštancie teda dovolateľ do posledného okamihu (pojednávania zo dňa 23. októbra 2019) očakával, že

súd vyhovie jeho návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania, a to i prostredníctvom osoby znalca odlišnej od Mgr. Eva Forgáčsová a toto nevykonanie pre rozhodnutie vo veci kľúčového dôkazu, ako aj spôsobu, ako k tomu došlo je podľa dovolateľa jednoznačne porušením práva na spravodlivý proces, od ktorej vady konania odvodzuje prípustnosť svojho dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p. Na podporu svojej argumentácie dovolateľ citoval z rozhodnutí Najvyššieho ČR pod sp. zn. 25Cdo/583/2011, 32Cdo/2197/2016, rozhodnutí Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 6Cdo/259/2010, 5Cdo/107/2019 a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. II. ÚS 168/2019 a III. ÚS 332/2009 a žiada, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

5.2. Nakoľko v prípade zachovania účinkov rozhodnutí hrozí podľa dovolateľa nenapraviteľná ujma v podobe zapísania sporných pohľadávok vo výške viac ako 100 mil. SKK do majetkovej podstaty úpadcu, dovolateľ požiadal v zmysle ust. § 444 ods. 2 C. s. p. o odklad právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

6. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovaného 2/ uviedol, že toto považuje v celom rozsahu za nedôvodné a zdôraznil, že rozhodnutia súdov oboch inštancie považuje za správne a dostatočne odôvodnené. Odkazujúc na rozhodnutie Ústavného súdu SR pod sp. zn. III. ÚS 332/2009, v zmysle ktorého nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR uviedol, že o porušení práva na spravodlivé súdne konanie by teda v prípade nevykonania navrhovaného dôkazu mohlo ísť jedine vtedy, ak na základe dôkazov vykonaných do času vydanie rozhodnutia okresného súdu nebolo možné bezpečne ustáliť, že rozporované podpisy sú podpismi pravými, o ktorú situáciu však v rozhodovanej veci nešlo. Poukázal na skutočnosť, že kým dovolateľ v priebehu konania predložil súdu jeden listinný dôkaz - posúdenie JUDr. Nitrianskeho, žalobca predložil súdu posudky dvoch znalkýň a znaleckého ústavu, ktoré potvrdili pravosť podpisov p. Zvrškovca a p. Trojčáka a uvedené, všetko za stavu existujúceho úkonu uznania pohľadávok žalobcu úpadcom ako i skutočnosti, že úpadca predmetné úvery skutočne čerpal, preukazuje dôvodnosť žalobou uplatňovaného nároku. V súvislosti s uvedeným je žalobca toho názoru, že z dôkazov vykonaných v konaní vo veci ku dňu, kedy okresný súd vo veci rozsudkom rozhodol, bolo možné skutkový stav bezpečne a bez pochybností ustáliť, z ktorého dovolanie žalovaného 2/ označil za neprípustné v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p.

7. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení zo dňa 20. septembra 2021 k dovolaniu žalovaného 2/ uviedol, že toto nepokladá za dôvodné a procesne prípustné a rozhodnutia súdov oboch inštancií považuje za správne a zákonné.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“), ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný 2/, zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 2/ treba odmietnuť.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

11. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 431 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. v spojení s § 431 ods. 1 C. s. p. a § 432 ods. 1 C. s. p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p. a tvrdí zásah súdov oboch inštancií do jeho práva na spravodlivý proces, keď pri danom skutkovom stave, predložených dôkazných prostriedkoch zo strany žalobcu, i žalovaného 2/, podľa dovolateľa existovala nesporne výrazná pochybnosť

ku kľúčovej skutočnosti prípadu, a to či podpisy Ing. Františka Zvrškovca a Ing. Milana Trojčáka na úverových zmluvách sú ich skutočnými podpismi, a napriek tejto zásadnej pochybnosti o skutočnosti, že dovolateľ opakovane (naposledy vo vyjadrení zo dňa 7. augusta 2019) trval na vykonaní dôkazu znaleckým dokazovaním nariadeným súdom a na tento účel potom i súdom ustanoveným znalcom, a napriek tomu, že súd prvej inštancie pri akceptácii potreby vykonania tohto dôkazu i znalecké dokazovanie nariadil, ho prekvapivo nečakane nakoniec odmietol vykonať. Dovolateľ vytýka okresnému súdu, že na predmetnom pojednávaní, potom, ako rozhodol, že návrh dovolateľa na vykonanie dôkazu znaleckým dokazovaním zamietla, ani nepripustil návrh dovolateľa na odročenie pojednávania za účelom zabezpečiť vlastný znalecký posudok a už len vyhlásil rozsudok. Uvedeným konaním sa súd prvej inštancie dopustil podľa dovolateľa nesprávneho procesného postupu tým, že bez zmeny skutkového stavu jednak nevykonal dôkaz, ktorý nariadil z vlastného presvedčenia o potrebe jeho vykonania a tiež odmietol právo dovolateľa predkladať dôkazy k rozhodujúcej skutočnosti prípadu, čím sa v činnosti súdu prvej a následne i druhej inštancie jednalo podľa dovolateľa o nepredvídateľné, prekvapivé a predčasné rozhodnutie.

15. Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariaču možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41).

16. V súvislosti s otázkou nevykonania dôkazu navrhovaného stranou sporu v kontexte prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ C. s. p. dovolací súd uvádza, že pokiaľ súd nevykonal v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p. (I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, IV. ÚS 511/2020). V súvislosti s uvedeným však dovolací súd považuje za potrebné upozorniť, že Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/2009). Práve z uvedeného dôvodu dovolací súd považoval za nevyhnutné zaoberať sa skutočnosťou, či o uvedený výnimočný prípad nejde aj v súdnej veci.

17. Najvyšší súd považuje za potrebné poukázať na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, ale neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, akým majú byť posúdené. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je v zásade v právomoci orgánu, ktorý rozhoduje o merite veci. Z uvedeného vyplýva, že právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe zahŕňa právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné (I. ÚS 52/2003).

18. V súvislosti s namietanými nedostatkami v procese dokazovania, dovolací súd zdôrazňuje, že posudzovanie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutia, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 C. s. p.) a nie sporových strán. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa súd stotožnil s jej právnymi názormi, s jej návrhmi dôkazov a ani s jej vyhodnotením dôkazov.

19. V zmysle citovaného rozhodnutia Ústavného súdu SR pod č. III. ÚS 332/2009 (obdobne v 5Cdo/107/2019) k porušeniu práva na spravodlivý proces dochádza v prípadoch, kedy súd nevykoná stranou navrhovaný dôkaz, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť. Z rozhodnutí súdov oboch inštancií, v ich organickej jednote v zmysle ust. § 387 ods. 2 C. s. p., jednoznačne vyplýva, že o takýto prípad porušenia práva sa v prejednávanej veci nejedná. Z priebehu konania, ako i rozhodnutí súdov je zreteľné, že stranami v konaní predložené dôkazy (súkromné znalecké posudky, odborné stanoviská) a ostatné vykonané dôkazy (listinné dôkazy, výsluchy strán, svedkov, znalcov, prednesy právnych zástupcov) dali súdom dostatočný záver o vzájomnom súlade v tom, že úverové zmluvy 1 a 2 podpísali oprávnené osoby, t. j. p. Zvrškovec a p. Trojčák. Súd prvej inštancie považoval všetky dôkazy predložené žalobcom za účelom preukázania pravosti podpisu p. Zvrškovec a p. Trojčák za hodnoverné a postačujúce, dôvodil, že došlo k uneseniu dôkazného bremena vo vzťahu k preukázaniu oprávnenosti prihlásených pohľadávok, preto nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie ďalším znaleckým posudkom. Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že v predmetnej veci, kedy navrhol súdu doplnenie dokazovania ďalším znaleckým posudkom, resp. odročenie pojednávania z dôvodu zabezpečenia ďalšieho znaleckého posudku zo strany žalovaného 2/, a tento jeho návrh zamietol, išlo „o nevykonanie dôkazu, ktorý mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, z ktorého dôvodu došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces (6Cdo/259/2010)“, s týmto nemožno súhlasiť. Je zjavné, že súd prvej inštancie ku dňu uskutočnenia pojednávania dňa 23. októbra 2019 bezpečne ustálil skutkový stav veci. V tejto súvislosti ako nedôvodnú hodnotí dovolací súd i námietku dovolateľa argumentačne opretú o rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR pod sp. zn. 25Cdo/583/2001, nakoľko predmetné rozhodnutie pojednáva o situácii, v ktorej súd v prípade rozporu medzi dvomi znaleckými posudkami môže rozhodnúť o preskúmaní týchto posudkov ďalším znalcom. V súdnej veci žalobca predložil odborné stanovisko JUDr. Zelenkovej č. 18/2016 zo dňa 30. decembra 2016, Znalecký posudok JUDr. Zelenkovej podaný ústne do zápisnice na pojednávaní zo dňa 5. septembra 2018, vyjadrenie JUDr. Zelenkovej zo dňa 6. júna 2019, Znalecký posudok Mgr. Saxovej č. 5/2018 (pojednávanie zo dňa 5. septembra

2018) a 6/2018 (pojednávane zo dňa 10. januára 2019), vyjadrenie Mgr. Saxovej k ZP č. 6/2018 na pojednávaní zo dňa 27. marca 2019 ako i Znalecký posudok Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ. Žalovaný súdu predložil ako listinný dôkaz Znalecký posudok JUDr. Nitrianskeho č. 32/2012 zo dňa 14. mája 2012 a jeho Doplnenie č. 1 zo dňa 25. februára 2012. V konkrétnych súvislostiach, ako i s akcentom na ust. § 209 ods. 2 C. s. p. teda nie je možné hovoriť o existencii dvoch navzájom si odporujúcich znaleckých posudkoch. Dovolací súd však ako obiter dictum uvádza, že automatické nariadenie tretieho znaleckého dokazovania pri dvoch protichodných záveroch nemusí byť vždy správne a ani hospodárne.

20. Do dispozičnej právomoci súdu v zmysle ust. § 185 ods. 1 C. s. p. patrí rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, resp. nevykoná. Súd vykonáva dokazovanie a hodnotí predložené dôkazy podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku. V preskúmvanej veci nemal dovolací súd za preukázané, že by sa týmto postupom súdy nižšej inštancie neriadili.

20.1. Aj znalecký posudok musí súd hodnotiť voľne, v súvislosti s ostatnými vykonanými dôkazmi a z hľadiska jeho vnútornej logiky. Súd síce nemôže hodnotiť, a v prejednávanej veci ani nehodnotil, správnosť odborných záverov vyjadrených znalcom, avšak môže výsledky znaleckého dokazovania hodnotiť voľne, t. j. vo vzťahu k skutkovým okolnostiam, ktoré vyplynuli z iných dôkazov (Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované a doplnené vydání. Praha: Linde, 2011, s. 249).

20.2. Na základe vyššie uvedeného, z obsahu spisu, ako i z precízne odôvodnených rozhodnutí súdov oboch inštancií jednoznačne vyplýva ich zákonný postup tak v procese dokazovania, ako i hodnotenia dôkazov a ich následného rozhodnutia, ktoré dôkazná situácia v danej veci indikovala.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky má za to, že dovolateľ v zásade namieta i prekvapivosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, resp. odvolacieho súdu, čím malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, keď odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch, ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana sporu možnosť vyjadrovať sa, právo argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné.

22. Princíp právnej istoty znamená, že strany môžu predvídať obsah súdneho rozhodnutia v konkrétnej právnej veci. O nečakané (prekvapivé) rozhodnutie odvolacieho súdu ide vtedy, ak sa odvolací súd v rozhodujúcich okolnostiach odklonil od rozhodnutia súdu prvej inštancie alebo ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana sporu možnosť vyjadrovať sa, právo argumentovať,

prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné.

23. Konanie na odvolacom súde je poznačené vadou zmätočnosti uvedenou v ustanoveniach § 420 písm. f/ C. s. p. zakladajúcou prípustnosť dovolania v súvislosti s námietkou „prekvapivosti“ rozhodnutia výlučne vtedy, ak sú kumulatívne splnené nasledujúce podmienky:

1/ Odvolací súd vo veci meritorne rozhodol;

2/ Na hmotnoprávne posúdenie uplatneného nároku aplikoval „nové“ ustanovenia právneho predpisu (t. j. zákonné ustanovenia, ktoré bolo prvýkrát v priebehu súdneho sporu použité až v meritórnom rozhodnutí odvolacieho súdu);

3/ Predmetné ustanovenie bolo pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúce a

4/ Odvolací súd nevyzval stany sporu, aby sa k použitiu tohto „nového“ ustanovenia vyjadril.

Ak nebola splnená čo i len jedna z vyššie uvedených kumulatívnych podmienok, nie je vo veci daná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. (obdobne v 3Obdo/1/2019).

23.1. Dovolací súd poukazuje na to, že námietka žalovaného 2/ obsahovo pod tieto kritéria nespadá. V danom prípade nemožno rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) považovať za prekvapivé, či v rozpore s princípom právnej istoty, čím nie je daný dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f/ C. s. p.

24. Žalovaný 2/ v rámci svojej námietky prekvapivosti rozhodnutia súdu prvej inštancie „odobraného“ rozhodnutím odvolacieho súdu, vytýka súdu prvej inštancie, že tento sa dopustil podľa dovolateľa nesprávneho procesného postupu tým, že bez zmeny skutkového stavu jednak nevykonal dôkaz, ktorý nariadil z vlastného presvedčenia o potrebe jeho vykonania a tiež odmietol právo dovolateľa predkladať dôkazy k rozhodujúcej skutočnosti prípadu. Dovolateľ je tiež toho názoru, že zrušenie uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania konkrétnym znalcom, nie je zrušením nariadeného znaleckého dokazovania en loc, a bolo teda pre neho prekvapením, keď súd prvej inštancie tento dôkaz nevykonal.

24.1. Z obsahu s vecou súvisiaceho spisu vyplýva, že okresný súd uznesením zo dňa 4. júna 2019, č. k. 38Cbi/10/2013-1250, nariadil znalecké dokazovanie znalcom Mgr. Eva Forgáčsová, ktoré následne zrušil uznesením zo dňa 9. júla 2019, č. k. 38Cbi/10/2013-1287, ktoré spolu s podaním žalobcu zo dňa 2. júla 2019 doručil dovolateľovi spolu s výzvou na vyjadrenie. Následne súd prvej inštancie nariadil pojednávanie na deň 23. októbra 2019 (predvolanie bolo žalovanému doručené dňa 26. septembra 2019 na č. l. 1313D spisu), na ktorom vo veci rozhodol. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že z uvedeného procesného postupu, spočívajúceho v nepokračovaní v znaleckom dokazovaní a nariadení pojednávania vo veci, musel byť obom stranám sporu známy ďalší zvolený procesný postup súdu smerujúci k rozhodnutiu vo veci, a to obzvlášť s prihliadnutím na množstvo dôkazných prostriedkov predložených počas konania. Vo všeobecnosti predvídateľne je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní, o ktorý uvedený prípad sa jedná i v súdnej veci. Dovolací súd s akcentom na zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* naviac súhlasí so záverom odvolacieho súdu, že možnosť na predloženie dôkazov mali strany sporu vytvorenú počas celého konania a bolo iba na nich, ako s ňou naložia, preto nie je možné akceptovať, aby

žalovaný 2/ možnosť označovania (navrhovania) dôkazov, zúžil iba na posledné pojednávanie vo veci.

24.2. Vo vzťahu k námietke dovolateľa týkajúcej sa prekvapivosti postupu okresného súdu, ktorý uznesením najprv nariadil znalecké dokazovanie znalcom Mgr. Eva Forgáčsová a následne toto uznesenie zrušil, dovolací súd záverom uvádza, že uznesenie o ustanovení znalca (§ 207 C. s. p.) je uznesením, ktorým sa upravuje vedenie konania, zostáva tak bez vplyvu na rozhodnutie vo veci samej a nemôže privodiť vážnejšiu ujmu na právach strán sporu. Súd týmto uznesením nie je viazaný a môže ho zmeniť, prípadne vydať nové uznesenie, ktorým bude otázka vedenia konania upravená inak, pričom výslovné zrušenie predchádzajúceho rozhodnutia nie je potrebné (obdobne v 5Cdo/101/2010).

25. Dovolací súd záverom pripomína, že v posudzovanom prípade bolo potrebné zohľadniť, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti ako vecne správne. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich jednotu. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa žalobca domáhal, čo navrhoval, z ktorých osvedčených skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

25.1. Dovolací súd pripomína, že do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/2004) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/2004).

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaného 2/ podľa ust. § 420 písm. f/ C. s. p. nie je procesne daná, preto jeho dovolanie podľa ust. § 447 písm. c/ C. s. p., odmietol.

ROZHODNUTIE č. 6

Konanie o zrušenie neodkladného opatrenia

Prípustnosť odvolania

§ 334, § 335 ods. 1 a § 344 CSP

§ 357 písm. e) CSP

I. Konanie o zrušenie neodkladného opatrenia je konaním o parciálnej otázke súvisiacej s takým typom procesného postupu, ktorý per se nie je považovaný za konanie vo veci samej ani za konanie, ktorým sa vec končí.

II. Podľa ustanovenia § 357 písm. e) CSP je odvolanie prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým súd zrušil neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie podľa ustanovenia § 334 a § 335 ods. 1 CSP, t. j. odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie návrh na zrušenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia zamietne.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. júla 2022 sp. zn. 5Obdo/37/2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 10CbZm/1/2019-630 zo dňa 17.8.2020 v znení opravného uznesenia č. k. 10CbZm/1/2019-783 zo dňa 29.9.2020 zamietol návrh žalovaného na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Žilina, sp. zn. 10CbZm/1/2019-86 zo dňa 22.3.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 14CoZm/4/2019-194 zo dňa 30.4.2019.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplataenia pohľadávky voči žalovanému a nariadenia zabezpečovacieho opatrenia na zabezpečenie zmenkovej pohľadávky uplatnenej v konaní, ktorým by súd zriadil záložné právo k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalovaného.

3. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 10CbZm/1/2019-86 zo dňa 22.3.2019 návrh žalobcu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol z dôvodu, že navrhované zabezpečovacie opatrenie sa vzťahuje k nároku uplatnenému zo zmenky predloženej žalobcom vo fotokópii, pričom v zmenkovom vzťahu žalobca vystupuje ako zmenkový veriteľ, ktorý právo zo zmenky nadobudol indosamentom a žalovaný vystupuje v pozícii avalistu. Bez predloženia originálu zmenky nebolo možné žalobcom uplatnený nárok, pre ktorý požaduje

ochranu navrhovaným zabezpečovacím opatrením, vyhodnotiť ako dôvodný. Na základe odvolania žalobcu, odvolací súd rozhodnutím č.k. 14CoZm/4/2019-194 zo dňa 30.4.2019 rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil, vzhľadom k predloženiu originálu zmenky, keď z nej bolo osvedčené postavenie žalovaného ako zmenkového ručiteľa, ktorú skutočnosť žalovaný v podanom vyjadrení k žalobe zo dňa 20.3.2019, ani vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu zo dňa 16.4.2019 proti zamietajúcemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie nenamietal, pričom dospel k záveru, že boli naplnené kumulatívne zákonom stanovené podmienky pre nariadenie navrhovaného zabezpečovacieho opatrenia.

4. Žalovaný návrhom zo dňa 8.4.2020 navrhol zrušenie zabezpečovacieho opatrenia podľa ust. § 334 v spojení s ust. § 344 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). Návrh odôvodnil skutočnosťami, ktoré vyšli najavo na pojednávaní konanom dňa 25.2.2020, z ktorých má byť zrejmé, že postup žalobcu ako údajného veriteľa z úverového vzťahu zabezpečeného zmenkou spoločnosti AFG s.r.o. ako dlžníka z úverového vzťahu a spoločnosti VS Agro s.r.o., ako nadobúdateľa obchodných podielov v spoločnosti AFG s.r.o., v rámci výkonu záložného práva, je koordinovaný, a nie je vedený s poctivým úmyslom.

5. Súd prvej inštancie posudzoval, či v danej veci nastali dôvody na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia. Ako nesporné vyhodnotil to, že žalovaný má z predmetnej zmenky postavenie zmenkového ručiteľa, tiež že žalobca osvedčil obavu z ohrozenia budúceho možného výkonu súdneho rozhodnutia vo vzťahu k žalovanému a nároku, ktorý je predmetom konania, čím osvedčil skutočnosti odôvodňujúce jeho obavu, že zo strany žalovaného dôjde k takému nakladaniu s majetkom, ktoré by mohlo mať za následok zmarenie možnosti žalobcu uspokojiť svoju pohľadávku, pre ktorú je vedené súdne konanie. Žalobca osvedčil nakladanie s majetkom žalovaného v priebehu konania a rozhodovania súdu o navrhovanom zabezpečovacom opatrení. K zriadeniu záložného práva na nehnuteľnostiach žalovaného došlo potom, ako žalobca osvedčil správanie žalovaného, ktoré smerovalo k nakladaniu s nehnuteľným majetkom v podobe jeho prevodu na tretiu osobu. Vo vzťahu ku konaniu žalovaného súd prvej inštancie posudzoval osvedčenie naliehavosti pre úpravu právnych pomerov sporových strán za účelom zabezpečenia budúceho možného výkonu súdneho rozhodnutia v prospech žalobcu.

6. Súd prvej inštancie uzavrel, že v štádiu rozhodovania súdu prvej inštancie o zrušení nariadeného zabezpečovacieho opatrenia je vzhľadom na postavenie procesných strán a výšku zmenkovej pohľadávky, pri súčasnom osvedčení konania žalovaného po podaní žaloby, odôvodnený záver pre trvanie nariadeného zabezpečovacieho opatrenia. Napriek žalovaným spochybnenému nároku žalobcu je podľa súdu prvej inštancie potrebné prihliadnuť na reálnu hrozbu zmarenia výkonu súdneho rozhodnutia. Osobitne posudzoval, či prípadným neúčelným trvaním účinkov zabezpečovacieho opatrenia nevzniká alebo sa nerozširuje škoda, prípadne iná ujma na strane žalovaného, voči ktorému zabezpečovacie opatrenie smeruje, avšak z návrhu

žalovaného na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia táto okolnosť nevyplývala. Vo vzťahu k namietanej neprimeranosti zabezpečovacieho opatrenia súd poukázal na bod 28 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu č. k. 14CoZm/4/2019-194 zo dňa 30.4.2019, kde konštatoval, že zabezpečovacie opatrenie v menšom rozsahu zasahuje do vlastníckych práv žalovaného tým, že žalovanému nezabraňuje v uplatňovaní jeho vlastníckych práv, ale zabezpečuje len budúci možný výkon rozhodnutia miernejšou formou zásahu vo forme zriadenia záložného práva ako inštitútu procesného práva pre rýchle a pružné riešenie situácie, ktorá neznesie odklad. Otázku primeranosti konkrétneho zabezpečovacieho opatrenia je podľa názoru súdu prvej inštancie potrebné posudzovať a zohľadňovať vo vzťahu k zabezpečeniu konkrétnej pohľadávky medzi konkrétnymi účastníkmi záväzkovo-právneho vzťahu, a to medzi žalobcom a žalovaným vo vzťahu ku konkrétnemu konaniu súdu, nakoľko všetky podmienky zabezpečovacieho opatrenia súd skúma vo väzbe na predmet súdneho konania vo veci samej, nakoľko iba v súvislosti s nárokom uplatneným v meritórnom konaní je možné posudzovať, či je správne zvolený okruh strán konania, či je potrebné upraviť právne vzťahy medzi stranami daného konania prostredníctvom inštitútu zabezpečovacieho opatrenia, či je vhodne zvolený druh procesného opatrenia akým je neodkladné alebo zabezpečovacie opatrenie a efektívne naformulovaný jeho obsah ako aj celkovú opodstatnenosť nariadenia navrhovaného procesného opatrenia a primeranosť ukladanej povinnosti.

7. Na záver súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný v konaní dostatočne neosvedčil skutočnosti odôvodňujúce zrušenie nariadeného zabezpečovacieho opatrenia, a preto návrh žalovaného zamietol.

8. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 13Cob/8/2020-812 zo dňa 12.1.2021 odmietol odvolanie žalovaného zo dňa 24.9.2020 proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č.k. 10CbZm/1/2019-764 zo dňa 17.8.2020 v spojení s uznesením č.k. 10CbZm/1/2019-783 zo dňa 29.9.2020.

9. Odvolací súd poukázal na to, že podľa ust. § 357 písm. e/ CSP, je odvolanie prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa ust. § 334 a § 335 ods. 1 CSP, t. j. odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ak sa návrh na zrušenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia zamietne. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 357 CSP taxatívne vymenúva prípady, v ktorých pripúšťa možnosť podania odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie. Zákonodarcia v danom prípade obmedzil možnosť podania odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie týkajúceho sa rozhodovania o otázke zrušenia nariadeného neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia len na prípad, keď bolo neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie zrušené, t. j. odvolanie je prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým uznesením v rámci výrokovej časti by bolo rozhodnuté o zrušení neodkladného opatrenia, resp. o zrušení zabezpečovacieho opatrenia.

10. Na záver uviedol, že sa oboznámil aj s poučením obsiahnutým v napadnutom uznesení okresného súdu, z ktorého vyplýva, že žalovaný bol nesprávne poučený o možnosti podať odvolanie. Skutočnosť nesprávneho poučenia strán o prípustnosti odvolania proti napadnutému uzneseniu nezakladá procesnú legitimáciu uplatnenia opravného prostriedku, pretože prípustnosť odvolania je ex lege vylúčená (primerane uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžf 47/2010).

11. Proti uzneseniu odvolacieho súd podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil podľa § 420 písm. f/ CSP a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, zároveň žiadal priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

12. Dovolateľ uviedol, že uznesením odvolacieho súdu resp. tým, že dovolací súd odmietol odvolanie žalovaného bez jeho vecného prejednanja, dovolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čím je založená podľa dovolateľa prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

13. Za nesprávny považoval procesný postup odvolacieho súdu spočívajúci v odmietnutí odvolania s poukazom na ust. § 357 písm. e/ CSP, nakoľko podľa dovolateľa dané ustanovenie výslovne nenormuje, že by bolo odvolanie prípustné výlučne proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie neodkladné alebo zabezpečovacie opatrenie zrušuje. Má za to, že ust. § 357 písm. e/ CSP umožňuje podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia, pričom toto vymedzuje predmet konania, ktorým je zrušenie neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia. O zrušení neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia pritom možno rozhodnúť buď tak, že k zrušeniu dôjde alebo tak, že zrušeniu nedôjde, pričom v oboch prípadoch ide o uznesenia súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia. Poukázal na to, že ani striktným uplatnením výlučne jazykového výkladu ust. § 357 písm. e/ CSP nemožno dospieť k jednoznačným záverom odvolacieho súdu, ktorým odôvodnil uznesenie, keďže význam pojmu uznesenie o zrušení (opatrenia), nemožno bez ďalšieho obmedzovať iba na uznesenie, ktorým sa opatrenie zrušuje. Má za to, že aj rozhodnutie, ktorým sa opatrenie nezrušuje, je vo svojej podstate uznesením o zrušení opatrenia - hoc uznesenie negatívne, resp. vo vzťahu k návrhu na zrušenie opatrenia ide o uznesenie nevyhovujúce (zamietajúce návrh).

14. Akceptovanie právneho názoru odvolacieho súdu by viedlo k záveru, že konanie o návrhu na zrušenie opatrenia je jednak dvojinštančné vo vzťahu k strane, v prospech ktorej je

opatrenie nariadené a súčasne jednoništančné vo vzťahu k strane, proti ktorej resp. na ťarchu ktorej je opatrenie nariadené. Dovolateľ má za to, že sa nemožno domnievať, že by zákonodarca ust. § 357 písm. e/ CSP cielene sledoval zakotvenie vyššie uvedeného stavu, resp. že by k záverom odvolacieho súdu bolo možné dospieť aj teleologickým výkladom. Výklad prezentovaný odvolacím súdom považuje dovolateľ za rozporný s metódou systematického výkladu práva a tiež s ústavne konformným výkladom práva.

15. Záverom poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu 3Obo/14/2017 zo dňa 21.11.2017, podľa ktorého v ust. § 357 písm. n/ CSP zákon pripúšťa podať odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania podľa §162 ods. 1 písm. a/ a § 164 CSP. Najvyšší súd si v tomto prípade vyložil zákonný pojem „uznesenie o prerušení konania“ tak, že takýmto uznesením je nielen uznesenie, ktorým dôjde k prerušeniu konania, ale tiež uznesenie, ktorým dôjde k zamietnutiu návrhu na prerušenie konania. Tieto závery je možné podľa dovolateľa analogicky aplikovať aj na pojem „uznesenie o zrušení neodkladného, zabezpečovacieho opatrenia“, tak, že takýmto uznesením je nielen uznesenie, ktorým dôjde k zrušeniu neodkladného, zabezpečovacieho opatrenia, ale tiež uznesenie, ktorým dôjde k zamietnutiu návrhu na zrušenie neodkladného, zabezpečovacieho opatrenia.

16. Tiež poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. I. ÚS 559/2017-9, ktorý rozhodoval o ústavnej sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu, ktorým tento potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia. Ústavný súd SR v uvedenom konaní neidentifikoval žiadnu nezákonnosť, či inú vadu v súvislosti s postupom odvolacieho súdu, ktorý v danom prípade odvolanie neodmietol, ale ho vecne prejednal. Poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/117/2017 zo dňa 24.8.2017, kde dovolací súd rozhodoval o dovolaní voči rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zmenu neodkladného opatrenia, pričom podľa tam vysloveného názoru, návrh na zmenu neodkladného opatrenia vo svojej podstate obsahuje i návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, pričom najvyšší súd v danom rozhodnutí neidentifikoval ako problematické, že odvolací súd v danom prípade odvolanie neodmietol, ale vecne ho prejednal.

17. Uzavrel, že o rôznom prístupe k výkladu ust. § 357 písm. e/ CSP svedčí aj postup súdu prvej inštancie, ktorý v uznesení č. k 10CbZm/1/2019- 630 zo dňa 17.8.2020 poučil strany o tom, že proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie.

18. K dovolaniu žalovaného sa žalobca písomne nevyjadril.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom

(§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario), pred samotným vecným prejednaním skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

20. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

21. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom odvolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania, vyplývajúce z § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky odvolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Pri skúmaní prípustnosti dovolania dovolací súd vychádzal z toho, že dovolaním je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, vydané v konaní o návrhu na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia, pričom práve dôkladné skúmanie povahy napadnutého rozhodnutia (či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí) považoval za kľúčový aspekt pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania.

23. Dovolací súd preto v preskúmvanej veci zisťoval, či uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania voči uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia, napadnuté dovolaním, je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

24. Neodkladné opatrenie podľa Civilného sporového poriadku je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi subjektmi. Nariadením nezískava jeden z účastníkov práva, o ktorých sa má rozhodovať v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov. Navyše, Civilný sporový poriadok umožňuje v prípade zmeny pomerov jednak zrušiť z tohto dôvodu už nariadené neodkladné opatrenie alebo, naopak, napriek skoršiemu zamietnutiu návrhu na jeho

vydanie dovoľuje ho v prípade zmeny skutkových okolností významných pre rozhodnutie vydať, pretože takéto skoršie právoplatné rozhodnutie nezakladá prekážku rozhodnutej veci (§ 329 ods. 3 Civilného sporového poriadku). Nie je teda vylúčené, aby v prípade zmeny skutkových okolností významných pre rozhodnutie sťažovateľ znova o zrušenie neodkladného opatrenia požiadal.

25. Dovolací súd tu prioritne musel vyriešiť povahu rozhodnutia o zrušení neodkladného opatrenia. Keďže ide o rozhodnutie, ktoré je vydávané v rámci rozhodovania o už vydanom neodkladnom opatrení, nemožno opomenúť ustálenú judikatúru vo veciach neodkladných opatrení, podľa ktorej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa ust. § 420 CSP len vtedy, ak má charakter rozhodnutia vo veci samej (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 19. júna 2018, sp. zn. 4Obdo/66/2017, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 76/2018). Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca tu nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/157/2017). K uvedenému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí zo 14. júna 2017, sp. zn. 8Cdo/83/2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taktiež v uznesení z 11. októbra 2017, sp. zn. 3Cdo/157/2017, dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba.

26. V dovolaní poukazuje dovolateľ na rozhodnutia, ktoré podľa neho istým spôsobom odobrujú postup odvolacích súdov, ktorým prvoinštančné rozhodnutia o návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia podľa ust. § 334 CSP prejednávajú (neodmietajú).

27. V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/117/2017 bolo podané dovolanie podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, avšak dovolací súd vôbec neriešil otázky súvisiace s procesnou stránkou veci tak, ako si vyžaduje situácia vo veci prejednávanej, sústredil sa výlučne na splnenie podmienky formulovanej odsekom 2 citovaného zákonného ustanovenia. V danej veci bol podaný návrh na zmenu neodkladného opatrenia upravujúceho styk rodiča s maloletým dieťaťom (t. j. základ veci vychádzal z procesnej úpravy obsiahnutej v CMP), ktorý je (bod 10.3 cit. rozhodnutia) vo svojej podstate návrhom na zrušenie doterajšieho neodkladného opatrenia a zároveň návrhom na nariadenie nového neodkladného opatrenia. V bode 10.4.

dovolací súd výslovne uvádza, že „V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zamietajúce návrh na zmenu neodkladného opatrenia, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. d/ a e/ CSP. K rovnakému záveru dospel najvyšší súd aj v bode 14. uznesenia sp. zn. 3 Obdo 1/2017.“ Zároveň výslovne v bode 9.2 uvádza, že v konaní o dovolaní podanom po 1. júli 2016 už dovolací súd nemá povinnosť (ani možnosť) ex offio skúmať, či v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti.

28. Uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 559/2017 rovnako nijako neriešilo otázku prípustnosti dovolania, riešilo spôsob a mieru preskúmateľnosti rozhodnutia, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu podľa ust. § 334 CSP, pričom ústavný súd sa vo svojich úvahách vôbec nezaoberal tým, či je tento spôsob rozhodnutia procesne správny (t. j. či bolo odvolanie prípustné a ako o ňom mal procesne správne súd rozhodnúť).

29. Napokon, rozhodnutie sp. zn. 3 Obo/14/2017, na ktoré tiež odkazuje dovolateľ, je v kontexte úvah o konečnosti rozhodnutia nepoužiteľné aj vzhľadom na to, že koncepcne ide o úplne odlišný inštitút aj čo do riešenia toho, ako k nemu treba v dovolaní pristupovať (najmä čo do povinnosti uloženej ust. § 162 ods. 3 CSP).

30. Vo veci neodkladného opatrenia ako takého v danej veci dovolanie prípustné nie je (keďže konanie o spore vo veci samej stále prebieha), potom ani rozhodovanie o trvaní takého neodkladného opatrenia nemôže byť posúdené ako konanie a rozhodnutie, ktorým sa vec končí (to, že to nie je konanie vo veci samej, je nepochybné). Z povahy veci je zjavné, že pokiaľ dôjde k akémukoľvek rozhodnutiu súdov nižšej inštancie o tejto otázke (zrušení alebo nezrušení neodkladného opatrenia), stále existujú efektívne procesné nástroje (vôbec nie mimoriadnej povahy, ako dovolanie), ktoré môže strana pre zabezpečenie svojich práv súvisiacich s uplatneným nárokom, resp. nárokom, ktorému sa bráni, využiť. Teda pokiaľ k zrušeniu neodkladného opatrenia nedôjde (či už potvrdením rozhodnutia alebo odmietnutím odvolania), potom je možné opätovne, pri zmene skutkových okolností, podať návrh na zmenu takéhoto posúdenia. Pokiaľ dôjde k zrušeniu neodkladného opatrenia, je bez pochybností, že odvolací súd odvolanie prejedná. Dovolanie tu potom opäť stráca význam, keďže nastane buď situácia, že neodkladné opatrenie zostane zrušené, alebo dôjde k tomu, že bude naďalej trvať (odvolací súd zmení zrušujúce uznesenie súdu prvej inštancie), čo je však z procesného hľadiska stále to isté neodkladné opatrenie, voči ktorému ako takému dovolanie prípustné nie je (viď ustálená judikatúra citovaná v bode 25).

31. Uznesením o nariadení neodkladného opatrenia je súd viazaný, len čo ho vyhlásil; ak nebolo vyhlásené, len čo ho vydal (§ 237 ods. 1 CSP). Vykonateľným sa stáva v súlade so špeciálnym ustanovením § 332 CSP a právoplatnosť nadobúda v zmysle všeobecného

§ 238 ods. 1 CSP. Po konštituovaní právnych účinkov neodkladného opatrenia umožňuje zákon jeho zrušenie na základe univerzálneho kritéria, ktorým je odpadnutie dôvodov, pre ktoré bolo nariadené. O zrušení neodkladného opatrenia pre odpadnutie dôvodov môže súd rozhodnúť výlučne na návrh. Z procesného hľadiska je takýto návrh prípustný v nadväznosti na reálne právne účinky neodkladného opatrenia, teda od vykonateľnosti uznesenia, ktorým bolo nariadené. To platí bez ohľadu na právo protistrany podať proti uzneseniu o neodkladnom opatrení odvolanie. Pre neodkladné opatrenie je totiž rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP) a prípadné dodatočné odpadnutie dôvodov nemôže odvolací súd zohľadniť. Z daného hľadiska môže byť predmetom odvolacieho prieskumu iba plnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia v čase vydania napadnutého rozhodnutia, a nie odpadnutie dôvodov jeho nariadenia, ako to predpokladá § 334 CSP. Na základe rovnakého princípu nemôže byť dôvodom na zrušenie neodkladného opatrenia podľa § 334 CSP to, že podmienky na jeho nariadenie neboli (späťne) nikdy splnené. (Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, str. 1133)

32. Dovolací súd tu akcentuje, že konanie o zrušenie neodkladného opatrenia je konaním o parciálnej otázke súvisiacej s takým typom procesného postupu, ktorý per se nie je považovaný za konanie vo veci samej ani za konanie, ktorým sa vec končí.

33. V súvislosti s pochybnosťou vyslovenou v dovolaní ohľadom správnosti procesného postupu odvolacieho súdu (ktorým malo byť dovolateľovi odňaté právo na spravodlivý proces, keď bolo jeho odvolanie odmietnuté) dovolací súd poukazuje na komentár, ktorý samotný v kľúčových otázkach týkajúcich sa prípustnosti dovolania voči uzneseniu podľa § 334 CSP nie je úplne konsolidovaný.

34. V časti komentára venovanej ustanoveniu § 334 CSP sa uvádza: O návrhu na zrušenie neodkladného oparenia rozhoduje súd prvej inštancie, a to spravidla bez pojednávania (§ 339 CSP). Pokiaľ zistí splnenie zákonných dôvodov v zmysle § 334 CSP, uznesením neodkladné opatrenie zruší, inak návrh zamietne. Právne účinky neodkladného opatrenia zanikajú právoplatnosťou uznesenia o jeho zrušení. V súlade s § 357 písm. e) CSP je proti uzneseniu o zrušení neodkladného opatrenia podľa § 334 CSP, vrátane uznesenia o zamietnutí návrhu na jeho zrušenie, odvolanie prípustné. (Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, str. 1134).

35. V časti venovanej ust. § 357 CSP sa však uvádza nasledovné:

Zákon rozlišuje medzi zánikom neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia a jeho zrušením (§ 333 a nasl.). Súčasne zakotvuje viaceré dôvody na zrušenie neodkladného

opatrenia, a to v § 334, § 335, § 336 ods. 3, § 337 ods. 3 a v § 338. Treba však zdôrazniť, že spomedzi všetkých týchto dôvodov pre zrušenie neodkladného opatrenia iba niektoré z nich (teda nie všetky) zakladajú prípustnosť odvolania, a to tie, ktoré sú vymenované v § 334 a v § 335 ods. 1.

Týmito dôvodmi sú

- odpadli dôvody, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené,
- súd v rozhodnutí, ktorým odmietol žalobu (§ 129 ods. 3), zrušil aj neodkladné opatrenie, ktoré bolo nariadené až po začatí konania (t.j. po podaní žaloby),
- súd v rozhodnutí, ktorým zamietol žalobu (z dôvodu jej neopodstatnenosti, alebo tiež aj z dôvodu podľa § 78 ods. 2, § 278, resp. § 172 ods. 1 v spojení s § 278) zrušil aj neodkladné opatrenie, ktoré bolo nariadené až po začatí konania,
- súd v rozhodnutí, ktorým bolo zastavené konanie vo veci samej, zrušil aj neodkladné opatrenie, ktoré bolo nariadené až po začatí konania.

Proti uzneseniu o zrušení neodkladného opatrenia z ostatných dôvodov nie je odvolanie prípustné. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková,

J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1198 s.).

36. Z obsahu spisu je zrejmé, že návrh na vydanie neodkladného opatrenia bol podaný v priebehu súdneho sporu o zaplatenie žalovanej istiny spolu s príslušenstvom, resp. spolu s návrhom vo veci samej, a toto neodkladné opatrenie stále trvá. Pokiaľ súd prvej inštancie návrhu žalovanej na zrušenie neodkladného opatrenia nevyhovел a odvolací súd napadnutým rozhodnutím odvolanie odmietol, takéto rozhodnutie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím vo veci samej v zmysle § 420 CSP. Žalobcom navrhované neodkladné opatrenie bolo vydané v priebehu civilného sporového konania, v ktorom sa vo veci samej rozhoduje rozsudkom (§ 305 CSP). Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v danom prípade nie je (ani) rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. Aj po rozhodnutí o návrhu na neodkladné opatrenie, civilné sporové konanie žalobcu proti žalovanému pokračuje a súd prvej inštancie o veci samej ďalej koná a rozhodne (Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 2/2018, rozhodnutie č. 21, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. októbra 2017, sp. zn. 3Cdo/157/2017).

37. Je zjavné z vyššie formulovaných úvah dovolacieho súdu, že výsledok posúdenia správnosti alebo nesprávnosti procesného postupu odvolacieho súdu v prípade zamietnutia návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia súdom prvej inštancie, nemôže mať vplyv na konečnú úvahu dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania, a to primárne vo vzťahu k

charakteru inštitútu, ktorý je stále konaním o neodkladnom opatrení nariadenom v konaní o veci samej, voči ktorému dovolanie prípustné nie je.

38. Len na okraj dovolací súd, keďže je jeho úlohou aj procesne usmerniť postup súdov nižších inštancií a odstrániť pochybnosť strán o tom, že proces je vedený starostlivo, po zvážení argumentácie dovolateľa, musí konštatovať, že úvaha odvolacieho súdu nevykazuje znaky neprípustnej interpretácie zákonného znenia ust. § 357 CSP.

39. Podľa § 357 CSP, odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o a/ zastavení konania, b/ odmietnutí podania vo veci samej, c) odmietnutí žaloby na obnovu konania, d/ návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, e/ zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a 335 ods. 1, f/ návrhu na opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmých nesprávností, okrem odôvodnenia, g/ zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku, h/ zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, i) návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku, j/ odklade vykonateľnosti rozhodnutia, k) povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva, l/ zabezpečení dôkazného prostriedku, m/ nároku na náhradu trov konania, n/ prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164, o/ návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia.

40. Z ustanovenia § 357 CSP vyplýva, že zákonodarca zvolil niekoľko spôsobov vymedzenia prípustnosti odvolania, pričom precízne formuluje, či ide o uznesenie, vo vzťahu ku ktorému ide o akékoľvek procesné riešenie, alebo o uznesenie výlučne zamietajúce. Ak uvádza uznesenie o zrušení neodkladného opatrenia, a nie uznesenie o návrhu (tak, ako to zodpovedá písmenu d/), potom je dôvodné dovodiť, že zámerom bolo umožniť odvolací prieskum len vtedy, ak nastane v trvaní neodkladného opatrenia zmena, t.j. nie vtedy, keď jeho dôvody stále trvajú, pričom postačuje, že sa s návrhom vysporiada (vzhľadom na osobitosť tohto inštitútu a jeho rýchlosť) len súd prvej inštancie.

41. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže nie je daná procesná prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd dovolanie žalovaného podľa ust. § 447 písm. c/ CSP odmietol, keďže dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. S poukazom na uvedené sa dovolací súd už nezaoberal skúmaním vecnej dôvodnosti podaného dovolania.

ROZHODNUTIE č. 7

Vecné odôvodnenie odporu

§ 11 a § 12 zákona č. 307/2016 Z. z.

I. Keďže ustanovenie § 11 ods. 2 v spojení s § 12 ods. 1 písm. c) zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov viaže podanie odporu žalovaným v ním zvolenej elektronickej forme na predpísaný formulár, potom pre akceptovanie odporu by jeho obsah mal byť zahrnutý do tohto predpísaného formulára (elektronickej podoby).

II. Ak aj súčasťou tohto formulára priamo textovo vyjadrené vecné odôvodnenie odporu nebolo, postačoval odkaz v príslušnej rubrike formulára na jeho prílohu obsahujúcu celý text odporu vrátane jeho vecného odôvodnenia. Takto podaný odpor, z ktorého sú zrejmé jeho náležitosti, vrátane stanovených v § 11 ods. 1 zákona o upomínacom konaní, je potrebné považovať za odpor podaný s vecným odôvodnením.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. januára 2022 sp. zn. 5Ndob/1/2022)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Banská Bystrica listom z 29. októbra 2021 postúpil spor Okresnému súdu Nové Zámky, nakoľko žalobca v zákonom stanovenej lehote navrhol pokračovanie v konaní na príslušnom súde v zmysle ust. § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „zákon o upomínacom konaní“ alebo „zák. č. 307/2016 Z. z.“).

2. Okresný súd Nové Zámky s postúpením nesúhlasil a spor predložil podľa ust. § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“) Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti. Nesúhlas s postúpením sporu odôvodnil s poukazom na ust. § 11 ods. 1, 2, § 12 ods. 1, § 14 ods. 1, 3 zákona o upomínacom konaní, § 13, § 40 a § 43 ods. 2 CSP s tým, že odpor podaný žalovaným mal byť odmietnutý, nakoľko hoci ho žalovaný podal elektronicke prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu na predpísanom elektronickej formulári podľa zákona o upomínacom konaní, tento však nebol riadne vyplnený v časti jeho vecného odôvodnenia. Samotný odpor nebol obsiahnutý v konkrétnom tlačive predpísanom zákonom, ale nachádzal sa len v prílohách tohto tlačiva. Okresný súd Nové Zámky bol toho názoru, že obsah odôvodnenia odporu mal byť obsiahnutý už v samotnom formulári, a nie len ako jeho príloha. Na odmietnutie odporu je však kauzálne príslušný Okresný súd Banská Bystrica. Z uvedených dôvodov bol názoru, že

neboli splnené podmienky pre postúpenie veci Okresnému súdu Nové Zámky na pokračovanie v konaní.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Okresnému súdu Nové Zámky, vzhľadom na predloženie nesúhlasu s postúpením Okresným súdom Banská Bystrica, v zmysle ustanovenia § 43 ods. 2 CSP tento prejednal a dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Nové Zámky s postúpením nie je dôvodný a príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Nové Zámky.

4. Podľa ust. § 2 zákona o upomínacom konaní, na konanie je kauzálné príslušný Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd“).

5. Podľa ust. § 14 ods. 1 a ods. 3 veta prvá zákona o upomínacom konaní, odpor, ktorý súd neodmietol, odošle žalobcovi bez zbytočného odkladu spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril a aby v tej istej lehote navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku. Ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí.

6. Podľa ust. § 12 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa ust. § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

8. Podľa ust. § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

9. Podľa § 36 ods. 1 veta prvá CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný.

10. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

11. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súde viazané.

12. Z obsahu návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní v zmysle zák. č. 307/2016 Z. z. vyplýva, že ide o majetkový spor, o zaplatenie (postúpenej) peňažnej pohľadávky s príslušenstvom, v ktorom Okresný súd Banská Bystrica vydal dňa 17. septembra 2021 platobný rozkaz č. k. 29Up/1352/2021-50, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 25 000 eur, úrok z omeškania 9 % ročne zo sumy 25 000 eur od 13. novembra 2020 do zaplatenia, náklady spojené s uplatnením pohľadávky 40 eur, alebo v tej istej lehote podať odpor. V platobnom rozkaze súd žalovaného (o.i.) poučil o jeho možnosti podať odpor a v takom prípade o lehote na podanie odporu, o povinnosti podať ho s vecným odôvodnením ako aj o vyžadovanej forme podania odporu a o následkoch nedodržania zákonom vyžadovaných náležitostí odporu (jeho odmietnutím).

13. Proti platobnému rozkazu podal žalovaný odpor elektronicke a v rámci príloh k vyplnenému formuláru doložil odpor v písomnej listinnej forme.

14. Podľa ust. § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní, ak sa odpor podáva elektronickými prostriedkami, musí byť podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu.

15. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že odpor proti platobnému rozkazu možno podať v zásade dvomi spôsobmi, a to písomnou formou, teda podaný v listinnej podobe a podpísaný alebo elektronickými prostriedkami, pričom odpor podaný elektronickými prostriedkami musí byť podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu. Zákon akceptuje obe formy podania odporu a je na žalovanom, ktorú formu si zvolí.

16. Z ustanovenia § 11 ods. 1 zákona o upomínacom konaní vyplýva, že nevyhnutnou náležitosťou riadne podaného odporu, je odpor, ktorý musí byť vecne odôvodnený. Okresný súd Banská Bystrica žalovaného v doručenom platobnom rozkaze poučil aj o tom, že odmietne odpor, ktorý bude podaný bez vecného odôvodnenia, oneskorene, neoprávnenou osobou a tiež, že odpor podaný v elektronickej podobe odmietne aj vtedy, ak bude podaný elektronickými prostriedkami inak ako podľa ust. § 11 ods. 2 zák. č. 307/2016 Z. z. (bez autorizácie, bez použitia na to určeného elektronického formulára).

17. Z predloženého spisu (na č.l. 60 až 111) je nepochybné, že žalovaný podal odpor elektronicky v na to určenom formulári (dostupné na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti SR), avšak priamo v ňom bez vyjadrenia (vyplnenia) vecného odôvodnenia, ktoré v časti formulára výslovne určeného pre odôvodnenie odporu nahradil odkazom na prílohy, s textom: „V zmysle pripojenej prílohy - Odpor proti platobnému rozkazu“. V rámci viacerých listinných príloh žalovaný doložil odpor vyhotovený v písomnej listinnej podobe, datovaný dňom 8. októbra 2021, ktorý v mene žalovaného vyhotovil jeho splnomocnený právny zástupca (advokátska kancelária) a za menom konajúcej osoby (advokáta) je uvedený text: „(podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom)“.

18. Žalovaným zvolený spôsob elektronicky podaného odporu teda zodpovedá ust. § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní, keďže bol uskutočnený na predpísanom formulári. Náležitosti podľa ust. § 11 ods. 1 cit. zákona je rovnako potrebné považovať za splnené, keďže hoci vecné odôvodnenie odporu žalovaný priamo nezahrnul (neuviedol textovo) do predpísaného formulára, bol dostatočný jeho formulárový odkaz na súčasne pripojenú listinnú podobu odporu obsahujúceho aj vecné odôvodnenie.

19. Zo samotnej úpravy v ust. § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní vyplýva možnosť podať odpor niektorým z týchto spôsobov: a/ elektronickými prostriedkami prostredníctvom na to určeného formulára, ktorý musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu, b/ v listinnej podobe s využitím tlačiva (súdom doručovaného žalovanému spolu s vydaným platobným rozkazom), c/ v listinnej podobe bez využitia tlačiva. Ak sa podáva odpor elektronickými prostriedkami, je možné ho podať výlučne prostredníctvom na to určeného formulára, ktorý musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu [§ 23 zák. č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov] a odoslaný z portálu e-žaloby alebo prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy Slovensko.sk. Odpor v elektronickej podobe nie je možné podať e-mailom (§ 11 ods. 2 zák. č. 307/2016 Z. z. a contrario). Ustanovenie § 125 ods. 2 CSP sa pre podanie odporu v elektronickej podobe proti platobnému rozkazu vydanom v upomínacom konaní neuplatní. Ak sa podáva odpor v listinnej podobe, je potrebné ho súdu doručiť osobne alebo poštou.

20. Keďže ustanovenie § 11 ods. 2 v spojení s § 12 ods. 1 písm. c/ zákona o upomínacom konaní viaže podanie odporu žalovaným v ním zvolenej elektronickej forme na predpísaný formulár, potom pre akceptovanie odporu by jeho obsah mal byť zahrnutý do tohto predpísaného formulára (elektronickej podoby). Avšak ak aj v posudzovanom prípade súčasťou tohto formulára priamo textovo vyjadrené vecné odôvodnenie odporu nebolo, postačoval odkaz v príslušnej rubrike formulára na jeho prílohu obsahujúcu celý text odporu vrátane jeho vecného odôvodnenia. Takto podaný odpor, z ktorého sú zjavné jeho náležitosti, vrátane stanovených v § 11 ods. 1 zákona o upomínacom konaní, je potrebné považovať za odpor podaný s vecným odôvodnením.

21. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný v danom prípade zvolil takú formu a spôsob elektronického podania odporu, ktorú úprava v ust. § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní nevyklučuje. Podľa najvyššieho súdu je dôvodné v danom prípade vychádzať z takého výkladu uvedenej právnej normy, ktorý žalovaným zvolenú formu a spôsob podania odporu akceptuje. Relevantné bolo, že rubrika elektronicky podaného formulára určená pre odôvodnenie odporu vyplnená žalovaným bola, hoci len odkazom na pripojenú prílohu formulára, v ktorej sa nachádzal celý text odporu vrátane jeho vecného odôvodnenia. Za týchto okolností nebolo možné dospieť k záveru o absencii náležitosti odporu v zmysle § 11 ods. 1 zákona o upomínacom konaní.

22. Je potrebné prihliadať na to, že hoci zmyslom úpravy upomínacieho konania je primárne elektronizácia konania s cieľom zefektívnenia, zrýchlenia, zjednodušenia a hospodárnosti rozhodovania platobným rozkazom v takomto osobitnom type skráteného civilného konania, nemožno opomíňať jeho samotnú podstatu, ktorou je ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov (strán), ktorá musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (čl. 2 ods. 1 CSP vo väzbe na § 15 ods. 1 zákona o upomínacom konaní). Pre prílišný formalizmus pri interpretácii § 11 ods. 1 a 2 zákona o upomínacom konaní v takom prípade, aký predstavuje tu posudzovaný, niet miesta, keďže podaný odpor v podobe tak ako sa nachádza na č.l. 60 až 111 spisu (vrátane príloh) nepochybne umožňuje jeho vecné prejednanie súdom príslušným podľa CSP.

23. Najvyšší súd judikoval, že ak odpor proti platobnému rozkazu vydanému v konaní podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní doručený súdu elektronickými prostriedkami nebol podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára podľa § 11 ods. 2 zákona, nie sú splnené podmienky na postup podľa § 14 ods. 3 zákona (na postúpenie veci súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku). Na rozhodnutie o takto podanom odpore podľa § 12 ods. 1 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní je kauzálné príslušný Okresný súd Banská Bystrica (R 4/2020 - uznesenie najvyššieho súdu z 20. novembra 2019, sp. zn. 3Ndob/11/2019). Uvedený judikát sa však vo výsledku nevzťahuje na tu riešený prípad, ktorý z hľadiska úpravy v ust. § 11 ods. 2 cit. zákona predstavuje elektronicky podaný odpor prostredníctvom formulára, odkazujúceho v časti vecného odôvodnenia na rovnako elektronicky podanú (k formuláru pripojenú) listinnú prílohu obsahujúcu celý odpor. Ide teda o odlišnú procesnú situáciu, než ktorú riešil najvyšší súd v iných sporoch o (kauzálnu) príslušnosť, napr. sp. zn. 2Ndob/4/2021, sp. zn. 2Ndob/8/2021, resp. v rozhodnutiach, na ktoré poukázal v námietke nepríslušnosti Okresného súdu Nové Zámky žalobca, obsiahnutej v jeho podaní z 25. októbra 2021, sp. zn. 2Ndob/12/2020, 4Ndob/13/2020.

24. Najvyšší súd pri posudzovaní splnenia podmienok podania odporu žalovaným v zmysle ust. § 11 ods. 1 a 2 zákona o upomínacom konaní preferuje materiálne poňatie ochrany legitímnych práv sporových strán a ústavne konformný výklad tu aplikovaných noriem procesného práva. V tomto smere k interpretácii citovaných zákonných ustanovení v danom

spore najvyšší súd podporne a primerane poukazuje na rozhodovaciu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“), podľa ktorého je „povinnosťou všeobecného súdu neuplatňovať pozitivistický prístup nad podstatu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale hľadať (v medziach zákona) individuálnu spravodlivosť“ (nález I. ÚS 192/2015 zo 7. októbra 2015). Ústavný súd ďalej uviedol, že „orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávných princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu“ (nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 155/2017 z 31. augusta 2017). Tiež podľa nálezú ústavného súdu č. k. IV. ÚS 422/218-46 z 13. decembra 2018: „Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom. ...všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávných princípov (I. ÚS 306/2010). Interpretácia zákona však nemôže popierať účel a zmysel právnej úpravy a vo svojich dôsledkoch reštriktívne zasahovať do základných práv a slobôd, ktorých rešpektovanie je súčasťou základných princípov právneho štátu (m. m. II. ÚS 142/2015). Materiálny prístup ústavného súdu k ochrane ústavnosti vychádza z jeho stabilizovanej judikatúry, v ktorej uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, založené na interpretácii a aplikácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu a tiež toho, že pri riešení konkrétnych prípadov nemožno opomínať požiadavku, aby prijaté rozhodnutie (riešenie) bolo akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 95/08). Pri interpretácii a aplikácii právnych predpisov sú všetky orgány verejnej moci povinné uplatňovať ich ústavne konformný výklad. Ide o požiadavku, ktorú možno minimálne nepriamo vyvodiť aj z čl. 152 ods. 4 ústavy. Ustanovenie čl. 152 ods. 4 ústavy má v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu v štruktúre ústavných noriem charakter generálneho princípu výkladu a uplatňovania práva (porovnaj napr. PL. ÚS 15/98, PL. ÚS 21/08 alebo II. ÚS 148/06)“.

25. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v danom prípade odpor žalovaného proti platobnému rozkazu bolo potrebné považovať za podaný s vecným odôvodnením v súlade s ust. § 11 ods. 1 a 2 zákona o upomínanom konaní.

26. Z týchto dôvodov nesúhlas Okresného súdu Nové Zámky s postúpením sporu v zmysle § 14 ods. 3 zákona o upomínanom konaní Okresným súdom Banská Bystrica nebol dôvodný a na prejednanie a rozhodnutie sporu je príslušný Okresný súd Nové Zámky.

ROZHODNUTIE č. 8

Zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania

§ 40 ods. 1 písm. g) a § 17 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení do 31. decembra 2014

I. Konanie pred všeobecným súdom o žalobe na zrušenie rozsudku rozhodcovského súdu podľa zákona č. 244/2002 Z. z. na rozhodcovské konanie nenadväzuje a nie je možné ho považovať za ďalšie opravné konanie. Predmetom takého konania všeobecného súdu nie je vecná správnosť rozhodnutia rozhodcovského súdu vo veci samej. Zisťovanie priebehu konania rozhodcovského súdu a ním vydaného rozsudku je v súdnom konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku predmetom dokazovania všeobecného súdu a tým otázkou skutkovou a následne právnou, avšak výlučne z hľadiska úvah o procesnom postupe rozhodcovského súdu v rámci posudzovaných dôvodov pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona č. 244/2002 Z. z. (obdobne R 56/2020)

II. Pod zásadu rovnosti účastníkov konania v zmysle § 40 ods. 1 písm. g) vo väzbe na § 17 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení do 31. decembra 2014 je možné subsumovať aj požiadavku na riadne odôvodnenie tuzemského rozhodcovského rozsudku.

III. Porušenie zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania z hľadiska preskúmateľnosti odôvodnenia tuzemského rozhodcovského rozsudku však možno konštatovať len celkom výnimočne, v prípadoch predstavujúcich extrémny zásah do práva na spravodlivý proces (napr. pri úplnej absencii odôvodnenia rozhodcovského rozsudku, ktoré dohodou účastníkov nebolo z jeho náležitostí vylúčené alebo pri celkom chýbajúcom zaoberaní sa pre vec zásadnými skutkovými a právnymi námietkami účastníka rozhodcovského konania), ktorým by došlo úplne k popretiu alebo zjavnému porušeniu rovnosti účastníkov rozhodcovského konania.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. mája 2022 sp. zn. 5Obdo/52/2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej tiež „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 32Cb/12/2013-361 zo 16. februára 2017 (druhým v poradí) zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku č.: Rsp V - 156/2011 z 22.

novembra 2012, vydaného Rozhodcovským súdom Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave (ďalej aj „rozhodcovský súd“ alebo „RS SOPK“), ktorým zaviazal žalobcu (v rozhodcovskom konaní žalovaného) zaplatiť žalovanému (v rozhodcovskom konaní žalobcovi) sumu 524.083,42 eura s príslušenstvom. Zrušenie rozhodcovského rozsudku navrhol z dôvodov podľa ust. § 40 ods. 1 písm. c), g) a h) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení platnom a účinnom v čase podania žaloby (ďalej aj „zákon č. 244/2002 Z. z.“ alebo „ZRK“).

2. V návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku žalobca poukázal na porušenie rovnosti účastníkov konania a práva na spravodlivý proces, ktoré videl v arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozhodcovského rozsudku. Rozhodcovský súd sa podľa žalobcu nevysporiadal s jeho pre rozhodnutie podstatnými námietkami. Namietal, že rozhodcovský rozsudok bol vyhotovený 22. novembra 2012, pred doručením záverečných rečí účastníkov, a teda nezohľadnil fakty a tvrdenia, ktoré žalobca uviedol v záverečnej reči. Namietal, že rozhodcovský rozsudok bol vyhotovený skôr, ako mohol rozhodcovský súd vyhodnotiť všetky dôkazy. Žalobca žiadal súd, aby posúdil aj otázku platnosti rozhodcovskej zmluvy, pasívnej legitímácie a aby odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku.

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku skonštatoval, že v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku nejde o preskúvanie vecnej správnosti rozhodcovského rozsudku (t.j. o zisťovanie správnosti skutkových zistení a právneho posúdenia), ale súd skúma, či bolo rozhodcovské konanie postihnuté závažnou procesnou vadou. Poukázal na závery Krajského súdu v Bratislave v uznesení č. k. 1Cob/4/2014-207 z 27. novembra 2014, podľa ktorých za pasívne legitimovaného v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku považoval žalovaného a rozhodcovskú doložku posúdil ako platnú.

4. K námietke porušenia rovnosti účastníkov rozhodcovského konania súd prvej inštancie na základe preskúmania rozhodcovského spisu dospel k záveru, že obom stranám bola v rozhodcovskom konaní poskytnutá riadne a v dostatočnom rozsahu rovnaká možnosť uplatnenia procesných práv, dostatočná možnosť uplatnenia svojich tvrdení, námietok, dôkazov ako i možnosť vyjadrovať sa k dôkazom, skutočnostiam a tvrdeniam druhej strany a po formálnej stránke boli dodržané príslušné procesné postupy. Zo samotného rozhodnutia rozhodcovského súdu vyplýva, že sa záverečnými rečami zaoberal, posúdil ich a až následne rozhodoval. Záverečné reči účastníkov konania boli rozhodcovskému súdu doručené 29. novembra 2012 a rozhodcovský rozsudok bol rozhodcami/senátom rozhodcovského súdu prijatý až 14. decembra 2012, čo vyplýva aj z úradného záznamu Krajského súdu v Bratislave z 26. novembra 2014 o otvorení obálky so zápisnicou o porade o hlasovaní k rozhodcovskému rozsudku. Rozhodcovský súd dostatočne vyhodnotil ním zistený skutkový stav na to, aby vecne rozhodol, a to bez potreby doručovania písomných záverečných rečí účastníkom konania. Ani záverečná reč žalobcu nebola doručená žalovanému a nie je možné konštatovať porušenie rovnosti účastníkov konania.

5. Súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ žalobca porušenie rovnosti účastníkov rozhodcovského konania argumentoval tvrdeným antedatovaním zadávacích listov, tak rozhodcovský súd sa vysporiadal dostatočne aj s týmito tvrdeniami, keď za rozhodujúce považoval to, že žalovaný predložil zadávacie listy podpísané oprávnenou osobou uvedenou v zmluve o dielo (čl. 4 bod 4.3 zmluvy), pričom žalobca k tvrdeniu o pozmeňovaní predložených zadávacích listov a o ich antedatovaní nepredložil žiaden relevantný dôkaz. Pokiaľ rozhodcovský súd konštatoval, že zadávacie listy boli podpísané oprávnenými osobami, tak je možné dovodiť, že ich považoval za platné, a to aj v kontexte s podanou námietkou žalobcu o ich relatívnej neplatnosti. Vykonané práce vyplývajú z predložených preberacích protokolov jednotlivých častí stavby, ako aj zo skutočnosti, že celé dielo bolo skolaudované. Faktúry za vykonané práce vystavené žalovaným žalobca nerozporoval. Súd prvej inštancie mal za to, že sa rozhodcovský súd dostatočne vysporiadal aj s týmito námietkami žalobcu a nie je možné konštatovať porušenie rovnosti účastníkov konania. K námietke podľa § 40 ods. 1 písm. h) ZRK okresný súd uviedol, že neboli dané dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona. Aj keď sa žalobca návrhom zo dňa 16. januára 2013 domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku aj z tohto dôvodu, avšak v nasledujúcich písomných vyjadreniach ako aj na uskutočnených pojednávaníach tento zrušovací dôvod už neuvádzal. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

6. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 1Cob/145/2017-455 z 24. mája 2018 potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 32Cb/12/2013-361 zo 16. februára 2017 a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, preto ho potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

7. Odvolací súd uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie o nedôvodnosti žaloby, ktorý správne skonštatoval, že v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku nejde o preskúmavanie jeho vecnej správnosti (t.j. o zisťovanie správnosti skutkových zistení a právneho posúdenia), ale súd skúma, či bolo rozhodcovské konanie postihnuté závažnou procesnou vadou. Otázka pasívnej legitímácie žalovaného a otázka platnosti rozhodcovskej zmluvy bola riešená aj predchádzajúcim (zrušujúcim) rozhodnutím odvolacieho súdu v uznesení č. k. 1Cob/4/2014-207 z 27. novembra 2014. Za správne považoval, že súd prvej inštancie sa v ďalšom konaní zaoberal ostatnými dôvodmi uvedenými v žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku, a to porušením zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania ako aj tým, či v konaní boli dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania [§ 40 ods. 1 písm. g) a písm. h) ZRK]. Odvolací súd zdôraznil, že právna úprava umožňuje požiadať príslušný všeobecný súd o zrušenie rozhodcovského rozsudku len z formálnych dôvodov vymedzených v zákone o rozhodcovskom konaní a nie pre

porušenie hmotnoprávných predpisov, a teda napadnúť aj vecnú nesprávnosť rozhodcovského rozsudku.

8. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie považoval za rozhodujúce, že obom stranám bola v rozhodcovskom konaní poskytnutá riadne a v dostatočnom rozsahu rovnaká možnosť uplatnenia ich procesných práv, dostatočná možnosť uplatnenia ich tvrdení, námietok, dôkazov ako i možnosť vyjadrovať sa k dôkazom, skutočnostiam a tvrdeniam druhej strany a po formálnej stránke boli dodržané príslušné procesné postupy. Rokovací poriadok rozhodcovského súdu neobsahuje žiadne konkrétne ustanovenie, a to ani v § 5 tohto rokovacieho poriadku, o povinnosti doručovať záverečné reči stranám. K právu účastníka vyjadriť sa k dokazovaniu a jeho hodnoteniu, k právu na záverečnú reč a ich rozdielu, odvolací súd poukázal na závery v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2010, sp. zn. 2Cdo/154/2009.

9. K námietke voči úradnému záznamu odvolacieho súdu tento uviedol, že ide o obvyklý právny úkon súdnej praxe, pričom Krajský súd v Bratislave vykonal úradný záznam po tom ako pristúpil k otvoreniu obálky so zápisnicou o hlasovaní rozhodcovského súdu, z ktorej vyplynulo, že rozhodcovský rozsudok bol rozhodcami/senátom rozhodcovského súdu prijatý až 14. decembra 2012, teda až po doručení záverečných rečí rozhodcovskému súdu 29. novembra 2012. Všetky námietky v súvislosti s predmetným úradným záznamom vyhodnotil odvolací súd ako irelevantné.

10. Ohľadom odvolacej námietky súvisiacej s dôvodom podania návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku, či sú dané dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného predpisu, odvolací súd zdôraznil, že nie je možné požiadať súd o zrušenie rozhodcovského rozsudku pre porušenie hmotnoprávných predpisov, a teda napadnúť aj vecnú nesprávnosť rozhodcovského rozsudku. V prípade obnovy konania ide o mimoriadny opravný prostriedok, kedy ten, kto navrhuje obnovu konania, nemal žiadny podiel na tom, že sa v pôvodnom konaní nemohli predložiť, použiť skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy. Žalobca žiadne takéto relevantné skutočnosti vo svojom návrhu neuviedol. Tiež je pravdou, že v priebehu prvoinštančného konania žalobca tento zrušovacie dôvod v ďalšom už neuvádzal. S týmto záverom súdu prvej inštancie sa stotožnil aj odvolací súd. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP.

11. Rozsudok odvolacieho súdu v zákonnej lehote na podanie dovolania (§ 427 ods. 1 CSP) napadol dovolaním žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) a domáhal sa rozhodnutia, ktorým dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie, eventuálne, ktorým dovolací súd zmení rozsudok odvolacieho súdu č. k. 1Cob/145/2017-445 z 24. mája 2018 tak, že rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo 16. februára 2017, č. k. 32Cb/12/2013-361 sa mení tak, že sa

zrušuje rozhodcovský rozsudok Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave z 22. novembra 2012, č. Rsp V-156/2011. Zároveň dovolateľ žiadal náhradu trov konania ním vynaložených na súde prvej inštancie, odvolacieho konania a dovolacieho konania, vrátane trov právneho zastúpenia.

K vymedzeniu dôvodov dovolania.

12. Dovolateľ vymedzil dôvody dovolania kumulatívne, a to tak podľa ust. § 420 písm. f) CSP, ako aj podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Uviedol, že vadu podľa ust. § 420 písm. f) CSP vidí v tom, že odvolací súd ako ani súd prvej inštancie nevykonali kľúčový dôkaz v súlade s CSP, t.j. na pojednávaní, s možnosťou strán sa k nemu vyjadriť. Podľa neho išlo o nesprávny procesný postup, ktorým mu bolo znemožnené, aby ako žalobca uskutočňoval svoje základné procesné právo vyjadriť sa k rozhodujúcemu dôkazu. Nakoľko podľa dovolateľa išlo o rozhodujúci dôkaz a keďže odvolací súd nezabezpečil nápravu tohto stavu ani po odvolaní žalobcu, v ktorom túto skutočnosť namietal, došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Podľa dovolateľa jednou z rozhodujúcich otázok v konaní pred súdmi nižšej inštancie bol dátum prijatia a vydania rozhodcovského rozsudku. Ak rozhodcovský súd vyzval strany na predloženie záverečných prednesov, hoci rozsudok už existoval, išlo by o procesnú vadu, preto bolo podľa dovolateľa kľúčové skutkovo ustáliť, či dátum na rozhodcovskom rozsudku predstavuje skutočný dátum vydania alebo ide o chybu v písaní. Skonštatoval, že súde vychádzali z úradného záznamu krajského súdu o otvorení obálky so zápisnicou o porade a hlasovaní RS SOPK, ktorú však žalobca nevidel a nemal možnosť sa k nej vyjadriť. Uvedené namietal aj v odvolaní, na čo odvolací súd nesprávne pristúpil k analogickému použitiu ust. § 54 ods. 4 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súde, krajské súde, Špecializovaný trestný súd a vojenské súde v znení neskorších predpisov (ďalej aj „vyhl. č. 543/2005 Z. z.“), pričom tento procesný postup podľa dovolateľa mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva a zakladá porušenie práva na spravodlivý proces.

13. Dovolateľ považuje zápisnicu o hlasovaní RS SOPK za dôkaz, od ktorého záviselo rozhodnutie v spore, mal (má) preto záujem a zároveň procesné právo sa k tomuto dôkazu vyjadriť. Uviedol, že dotknutá zápisnica RS SOPK bola zrejme datovaná 14. decembra 2012 a rozhodcovský rozsudok bol datovaný 22. novembra 2012, pričom práve rozdiel medzi týmito dátumami bol pre spor rozhodujúci. Dovoláním namietané (ne)vykonanie dôkazu predstavuje porušenie základných procesných práv žalobcu. Podľa neho zápisnicu o hlasovaní rozhodcovského súdu nemožno bez ďalšieho identifikovať so zápisnicou o hlasovaní súdu, ide o diametrálne odlišné inštitúty. Na rozdiel od zápisnice o hlasovaní v súdnom konaní [§ 44 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) v znení účinnom v relevantnom čase], ktorá nesmie byť sprístupnená účastníkom konaní, účelom inštitútu zápisnice o hlasovaní v rozhodcovskom konaní je právna istota účastníkov. Analogické použite ust. § 54 ods. 4 vyhl. č. 543/2005 Z. z. je neprípustné aj z

dôvodu, že nejde o analogickú situáciu. Uvedené ustanovenie upravuje oboznamovanie sa so zápisnicou o hlasovaní pri rozhodovaní o opravnom prostriedku, čo žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ZRK nie je. Preto podľa dovolateľa utajenie zápisnice o hlasovaní rozhodcovského súdu nemožno pripodobniť k utajeniu zápisnice o hlasovaní súdu podľa § 44 OSP.

14. K namietanej vade podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ uviedol 4 otázky:

- a) „Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak sa rozhodcovský súd v odôvodnení rozhodcovského rozsudku nevysporiadal s kľúčovými námietkami jedného z účastníkov?
- b) Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, v ktorom sa rozhodcovský súd nevysporiadal s námietkou jedného z účastníkov, že kľúčový dôkaz je antedatovaný?
- c) Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak rozhodcovský súd síce účastníkom formálne poskytol možnosť doručiť záverečný písomný prednes, rozhodcovský súd ho však v rozhodcovskom rozsudku nebral do úvahy a nevysporiadal sa s jeho obsahom?
- d) Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak rozhodcovský súd stranám nedoručoval záverečné písomné prednesy, a tým im odoprel možnosť oboznámiť sa s obsahom záverečného písomného prednesu druhej strany, a procesne na neho akokoľvek reagovať, ak tieto prednesy obsahovali ucelenú skutkovú a právnu argumentáciu?"

15. Dovolateľ má za to, že v rozsahu týchto právnych otázok (ďalej aj „otázky a/ až d/“) napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci súdmi nižšej inštancie. Namieta nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodcovského rozsudku, že rozhodcovský súd sa s námietkami žalobcu nezaoberal, a teda nevysporiadal.

16. Dovolateľ otázku a/ považoval za takú, ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Uviedol, že dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa ust. § 40 ods. 1 písm. g) ZRK (v znení do 31. decembra 2014) bolo porušenie zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, a podľa jeho názoru za také porušenie je potrebné považovať aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia rozhodcovského súdu. Ak zákon vyžaduje pre rozhodnutie odôvodnenie, nemôže ísť len o formálnu povinnosť uviesť akékoľvek odôvodnenie, ale také, ktoré spĺňa kritérium preskúmateľnosti. Dovolateľ absenciu, resp. nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodcovského rozsudku považuje za porušenie rovnosti účastníkov v tom zmysle, že ak rozhodcovský súd vysvetlí len úspešnej strane, prečo bola úspešná, ale neúspešnej strane nevysvetlí, na základe čoho bola neúspešná, resp. prečo jej argumenty neboli vyhodnotené ako relevantné, tak ide o porušenie rovnosti účastníkov. K zrušiteľnosti rozhodcovského rozsudku pre jeho nepreskúmateľnosť poukázal na komentár k zákonu o rozhodcovskom konaní, rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (bližšie

dovolateľom nešpecifikované) a aj na zahraničnú literatúru a judikatúru. Podľa dovolateľa súdy nižšej inštancie nevenovali pozornosť nepreskúmateľnosti rozhodcovského rozsudku z hľadiska neposkytnutia odpovede na jednu z rozhodujúcich námietok žalobcu, len zhodne skonštatovali, že v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku nejde o preskúmavanie vecnej správnosti rozhodcovského rozsudku. Domáhal sa pritom prieskumu procesnej vady rozhodcovského rozsudku spočívajúcej v nepreskúmateľnom odôvodnení, v ktorom sa rozhodcovský súd nevysporiadal s kľúčovými námietkami žalobcu.

17. K otázke b/ dovolateľ skonštatoval, že rozhodcovský súd nemôže arbitrárne rozhodnúť na základe dôkazov, pri ktorých je vážne podozrenie, že boli antedatované a s touto skutočnosťou sa vôbec nevysporiadať. Nakoľko bola táto námietka v rozhodcovskom konaní vznesená, bolo povinnosťou RS SOPK sa s ňou vysporiadať a keďže rozhodcovský súd tak v odôvodnení rozhodcovského rozsudku nevykonal, je zaťažený procesnou vadou a je daný dôvod na jeho zrušenie. Ďalej dovolateľ namietal efektívne odopretie práva na záverečnú reč, ktoré odôvodnil obdobne ako v odvolaní tým, že RS SOPK v rozsudku nereflektoval na obsah záverečnej reči, keďže je pravdepodobné, že rozhodcovský rozsudok bol prijatý predtým, než žalobca svoju záverečnú reč predložil. Táto skutočnosť je sporná, keďže jediný dôkaz bol v konaní pred súdmi nižšej inštancie vykonaný nezákonným spôsobom a bez jeho možnosti vyjadriť sa k tomuto dôkazu, čo podľa dovolateľa zakladá dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f) CSP.

18. K otázke c/ dovolateľ uviedol, že podľa rozhodovacej praxe majú strany v súdnom konaní právo na záverečnú reč a odopretie tohto práva predstavuje zásah do základného práva na spravodlivý súdny proces. Právo na záverečnú reč nemožno naplniť tým, že formálne bude účastníkovi umožnené záverečnú reč predložiť, avšak v skutočnosti bude toto právo iluzórne, pretože rozhodcovský súd buď prijal rozhodcovský rozsudok ešte pred doručením záverečnej reči alebo záverečnú reč vôbec nebral do úvahy a v odôvodnení rozhodcovského rozsudku sa nevysporiadal ani len s podstatnou námietkou vznesenou v záverečnej reči. Dovolateľ ďalej namietal procesnú vadu spočívajúcu v nedoručení záverečných písomných prednesov stranám, a tým im RS SOPK nedal možnosť oboznámiť sa s ich obsahom, príp. v reakcii na ne ešte vyvinúť akúkoľvek procesnú aktivitu. Uviedol, že záverečné písomné prednesy tvorili ucelenú skutkovú a právnu argumentáciu, čo žalobca namietal ako jeden z dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku na súdoch nižšej inštancie.

19. K otázke d/ dovolateľ konštatoval, že dovolací súd opakovane riešil otázku doručovania súdnych podaní sporových strán na účely oboznámenia sa druhej sporovej strany s ich obsahom a prípadnej možnosti vyjadriť sa k nim, avšak v kontexte rozhodcovského konania a výkladu dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku táto otázka ešte vyriešená nebola.

20. Podporne poukázal na ust. § 26 ZRK s tým, že RS SOPK v odôvodnení rozsudku uviedol, že vychádzal aj zo záverečných písomných prednesov, s ich obsahom ale účastníkov rozhodcovského konania neoboznámil. Namietal, že s poukazom na ust. § 2 Rokovacieho poriadku RS SOPK musia byť všetky písomnosti týkajúce sa rozhodcovského konania predkladané v takom počte, aby mal každý z účastníkov, všetci členovia senátu RS SOPK, ako aj sekretariát súdu, po jednom vyhotovení. Ak samotný rokovací poriadok počíta s tým, že písomnosti predkladané jedným účastníkom sú určené do pozornosti aj druhému účastníkovi rozhodcovského konania, tak rozhodcovský súd má zabezpečiť doručovanie podľa § 5 ods. 3 alebo 4 Rokovacieho poriadku.

21. Dovolateľ poukázal na § 40 ods. 1 písm. g) ZRK (v znení účinnom do 31. decembra 2014), podľa ktorého bolo dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku porušenie zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania. Išlo o procesné vady rozhodcovského konania, medzi ktoré možno podľa dovolateľa zaradiť aj opomenutie rozhodcovského súdu doručovať dôležité podania účastníkov, vrátane záverečných písomných prednesov. Nedoručenie záverečných rečí stranám je podľa dovolateľa dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Názor odvolacieho súdu, že pri záverečných rečiach ide o akési zhrnutie návrhov strán smerujúcich výlučne voči rozhodcovskému súdu pred jeho rozhodnutím v otázke, z akých záverov by mal rozhodcovský súd vychádzať a ako by mal vec po právnej stránke posúdiť, považuje dovolateľ za nesprávny ako aj procesne a ústavne nekonformný.

22. Na záver dovolateľ uviedol, že sudy nižšej inštancie nesprávne vyhodnotili právnu otázku, či je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, pretože RS SOPK opomenul stranám doručovať záverečné písomné prednesy obsahujúce ucelenú skutkovú a právnu argumentáciu. Takýto procesný postup RS SOPK podľa dovolateľa zakladá závažnú procesnú vadu, ktorá odôvodňuje zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ide teda o otázku, od ktorej záviselo napadnuté rozhodnutie, a ktorá, ak by bola zodpovedaná správne, mala viesť k zrušeniu rozhodcovského rozsudku.

23. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý tvrdenie žalobcu, že boli porušené jeho práva tým, že sa súd nezoberal záverečnými rečami a tiež tým, že sa nemohol vyjadriť k dôkazu a jeho vykonaniu, považoval za nepravdivé, neopodstatnené, a teda nedôvodné. K nepreskúmateľnosti rozhodcovského rozsudku, porušeniu zásady rovnosti a poškodeniu práv žalobcu uviedol, že tieto žalobcove tvrdenia sú nepodložené a nedôvodné. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

24. K doručenému vyjadreniu žalovaného podal žalobca repliku, v ktorej, v polemike so stanoviskom žalovaného, v podstate zopakoval a zhrnul svoju argumentáciu už obsiahnutú v podanom dovolaní.

K prvému rozhodnutiu o dovolaní, sp. zn. 5Obdo/98/2020.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačí súd“) o dovolaní žalobcu rozhodol uznesením z 29. januára 2020, sp. zn. 5Obdo/98/2018 tak, že ho odmietol so záverom, že ani jedna zo žalobcom formulovaných otázok nespĺňa kritériá prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP a tiež z dôvodu absencie dôvodov prípustnosti a tým aj dôvodnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP.

26. Žalobca podal voči tomuto rozhodnutiu dovolacieho súdu v celom rozsahu, ako aj proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Cob/145/2017 z 24. mája 2020, ústavnú sťažnosť, o ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj ústavný súd“) svojím nálezom zo dňa 14. októbra 2021, č. k. III. ÚS 117/2021-79 (ďalej tiež „III. ÚS 117/2021“ alebo „Nález“), rozhodol tak, že 1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Obdo/98/2021 z 29. januára 2020 bolo porušené základné právo dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, 2. predmetné uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, 3. najvyšší súd zaviazal povinnosťou nahradiť dovolateľovi trovy konania v určenej výške a 4. vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

27. Ústavný súd na vysvetlenie dôvodov svojho rozhodnutia v odôvodnení nálezu uviedol, že podstata námietok v ústavnej sťažnosti spočívala v tom, či aplikácia noriem zákonného práva [§ 40 ods. 1 písm. g) ZRK] týkajúcich sa rozsahu prieskumu rozhodcovského rozsudku všeobecnými súdmi bola nesprávna v takej intenzite, že uvedené malo za následok porušenie základného práva na spravodlivý súdny proces. Z obsahu ústavnej sťažnosti identifikoval dve podstatné námietky: (i) námietka o spôsobe vykonania dôkazu súdmi (zápisnica o hlasovaní rozhodcovského súdu) a (ii) námietka kvality odôvodnenia rozhodcovského rozsudku, a to najmä v súvislosti s tým, či sa rozhodcovský súd dostatočne vysporiadal s námietkami sťažovateľa (tu dovolateľa) a či rozsah prieskumu, ktorý vykonali súdy vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku, bol ústavne konformný.

28. Vo vzťahu k prvej námietke (i), týkajúcej sa spôsobu vykonania zápisnice o hlasovaní rozhodcovského súdu, z ktorej vyplýva aj dátum skutočného vydania rozhodcovského rozsudku, a tiež k s tým súvisiacemu následnému zohľadneniu záverečného vyjadrenia sťažovateľa (tu dovolateľa) v rozhodcovskom rozsudku, ústavný súd konštatoval, že nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústava“).

29. Vo vzťahu k druhej námietke (ii), týkajúcej sa kvality odôvodnenia rozhodcovského rozsudku, ústavný súd poukázal na ustanovenie § 40 ods. 1 písm. g) ZRK, ako právnu normu s najširšou hypotézou v rámci procesného prieskumu, podľa ktorého dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku je porušenie zásady rovnosti účastníkov konania. Uviedol, že otázkou výkladu tohto ustanovenia je, či pod zásadu rovnosti účastníkov rozhodcovského konania je potrebné subsumovať aj požiadavku na riadne odôvodnenie rozhodcovského rozsudku. Podľa ústavného súdu rozhodcovské súdy síce nie sú orgány verejnej moci, keďže na základe rozhodcovskej doložky sa strany sporu dohodli, že spor budú rozhodovať iné osoby než súdy, avšak sú subjektom disponujúcim oprávnením rozhodnúť spor, a preto treba zvážiť, či sa na ne vzťahujú zásady spravodlivého súdneho procesu vyplývajúce z ústavy a dohovoru, ktoré okrem iného požadujú, aby sa všeobecné súdy vyhli arbitrárnemu alebo zjavne nepreskúmateľnému rozhodnutiu.

30. Ústavný súd uviedol, že dovolanie bolo (najvyšším súdom) odmietnuté z dôvodu, že sťažovateľ (dovolaťel) nepreukázal, že by ním nastolená otázka týkajúca sa nepreskúmateľnosti rozhodcovského rozsudku podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP bola pre rozhodnutie súdov nižšej inštancie kľúčová, pretože cez námietky nepreskúmateľnosti ide sťažovateľovi aj o skutkovú a vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku. Ďalej ústavný súd výslovne konštatoval, že: „Hoci možno súhlasiť s tým, že stranám v spore ide vždy o ich subjektívne vnímanú či už skutkovú alebo vecnú správnosť rozhodnutia, treba uviesť, že sťažovateľka formulovala dovoláciu právnu otázku tak, či je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak sa rozhodcovský súd v odôvodnení rozhodcovského rozsudku nevysporiadal s kľúčovými námietkami jedného z účastníkov. Z formulácie tejto otázky je zrejmé, že nadväzuje na to, že krajský súd sa v odôvodnení rozsudku vôbec nezaoberal otázkou, či absencia riadneho odôvodnenia rozhodcovského rozsudku zakladá dôvod na jeho zrušenie podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona o rozhodcovskom konaní. Preto nemožno súhlasiť s tým, že by takto nastolená otázka nebola pre rozhodnutie či už okresného alebo krajského súdu rozhodná, keďže predmetom ich právneho, nie skutkového posúdenia bola otázka, ako vykladať všeobecnú zásadu rovnosti účastníkov rozhodcovského konania tak, ako je obsiahnutá v § 40 ods. 1 písm. g) zákona o rozhodcovskom konaní. Právnou otázkou teda bolo, či súčasťou zásady rovnosti je i všeobecná požiadavka na riadne, hoc aj z pohľadu všeobecného súdu nesprávne, odôvodnenie rozhodcovského rozsudku“. Z uvedeného ústavný súd uzavrel, že najvyšší súd v namietanom rozhodnutí nesprávne posúdil dovolaťelom nastolenú právnu otázku, a to... „aj z pohľadu všeobecného významnú právnu otázku odôvodňovania rozhodnutí rozhodcovským súdom“ (III. ÚS 117/2021, ods. 20, 21).

31. Podľa ústavného súdu v tomto konaní sa najvyšší súd bude musieť vysporiadať s právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre právne posúdenie krajského súdu a ktorá spočíva v tom, či pod porušením zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona o rozhodcovskom konaní účinného do 31. decembra 2014 treba rozumieť aj také odôvodnenie rozhodcovského rozsudku, ktoré sa či už vôbec alebo nedostatočne zaoberalo skutkovými a právnymi námietkami účastníka rozhodcovského konania.

32. Podľa ust. § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

K ďalšiemu konaniu o dovolaní sp. zn. 5Obdo/52/2021

33. Dovolateľ následne podal písomné vyjadrenie „k nálezu ústavného súdu a k novému dovolaciemu konaniu“. Uviedol, že mu ide o stručné zhrnutie a doplnenie toho, ako sa už rozsiahlo vyjadroval v časti D.1 svojho dovolania. Toto vyjadrenie dovolateľa bolo nepochybne podané po uplynutí lehoty na podanie dovolania, preto nebolo doručované protistrane s tým, že dovolací súd na jeho vecný obsah ani nemohol prihliadať, keďže podľa samotného dovolateľa obsahovalo zhrňujúcu právnu argumentáciu, ktorá sa však časovo viazala na rozhodnutia viacerých európskych súdov, resp. na výstupy z odbornej diskusie konkrétneho právnického podujatia z r. 2021, ktoré v pôvodnom dovolaní uvedené neboli. Tento postup dovolacieho súdu vyplýva z ust. § 434 CSP, podľa ktorého dovolacie dôvody možno meniť alebo dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Dovolací súd len dodáva, že zrušením jeho prvého rozhodnutia o dovolaní nálezom ústavného súdu a vrátením veci na ďalšie konanie, sa dovolacie konanie vrátilo do štádia pred rozhodnutím najvyššieho súdu, a to so zachovaním všetkých pôvodných podmienok dovolacieho konania a lehôt, vrátane rozsahu a dôvodov dovolania tak, ako boli dovolateľom formulované v dovolaní pôvodne posudzovanom v konaní pod sp. zn. 5Obdo/98/2018. Po uplynutí lehoty na podanie dovolania, upravenej v ust. § 427 ods. 1 CSP, dovolacie dôvody rozširovať, meniť či dopĺňať, a teda ani argumentačne ďalej precizovať, nemožno.

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vrátení veci ústavným súdom na ďalšie konanie, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je v časti tvrdených vád v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné. Avšak vo zvyšnej časti, súc viazaný právnym názorom ústavného súdu, vysloveným v jeho náleze (III. ÚS 117/2021) vydanom v predmetnej veci (§ 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z.), dospel najvyšší súd k záveru o prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP a následne o jeho dôvodnosti, a preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP).

K prípustnosti dovolania.

35. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimocnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

36. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu.

37. Dovolateľ podal dovolanie z dôvodov podľa ust. § 420 písm. f) CSP a súčasne z dôvodov podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Je potrebné uviesť, že ust. § 420 zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani podmieňujúcu, ani vylučujúcu (uznesenie ústavného súdu zo dňa 25. apríla 2018, č. k. PLz. ÚS 1/2018-22).

38. Podľa ust. § 447 písm. c) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

K prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

39. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

40. Citované ustanovenie § 420 CSP upravuje tzv. vady zmätočnosti a je nevyhnutné, aby dovolateľ v dovolaní jednoznačne uviedol, ktorou z väd zmätočnosti uvedenou

pod písm. a) až f) je podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, poznačené a zároveň je jeho (procesnou) povinnosťou podľa ust. 431 ods. 2 CSP uviesť, v čom konkrétne táto vada spočíva.

41. V danom prípade žalobca v dovolaní namietol vadu zakotvenú v ust. § 420 písm. f) CSP, spočívajúcu v nesprávnom procesnom postupe súdu, ktorá mala dovolateľovi znemožniť, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

42. Pod pojmom nesprávny procesný postup je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu napr.: právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom vo svojom materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol strane rozsudok doručený do vlastných rúk. Naopak medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces.

43. K uvedenej vade malo dôjsť nesprávnym procesným postupom, ktorý predchádzal napadnutému rozsudku odvolacieho súdu potvrdzujúceho rozsudok súdu prvej inštancie, keď súd prvej inštancie ani odvolací súd nevykonali podľa dovolateľa kľúčový dôkaz v súlade s Civilným sporovým poriadkom, t. j. na pojednávaní, s možnosťou strán sa k nemu vyjadriť. Za taký dôkaz dovolateľ považoval zápisnicu o hlasovaní senátu rozhodcovského súdu vo vzťahu k spornému dátumu hlasovania (14. decembra 2012) a teda aj vydania písomného rozhodcovského rozsudku, ktorého vyhotovenie uvádza dátum 22. novembra 2012.

44. Dovolateľ vo vzťahu k vytknutému procesnému postupu pri dokazovaní za nepostačujúci považoval úradný záznam Krajského súdu v Bratislave z 26. novembra 2014, č. k. 1Cob/4/2014-202, ktorý v predchádzajúcom odvolacom konaní (výsledkom ktorého bolo rozhodnutie o zrušení v poradí prvého rozsudku súdu prvej inštancie), konštatoval za

prítomnosti všetkých členov odvolacieho senátu otvorenie obálky „so zápisnicou o porade o hlasovaní k Rozhodcovskému rozsudku Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory z rozhodcovského spisu RspV-156/2011“. Z predmetnej zápisnice o porade a hlasovaní bolo krajským súdom v úradnom zázname konštatované, že rozhodcovský rozsudok „bol prijatý uvedeným senátom dňa 14.12.2012“. Úradný záznam podpísali všetci členovia odvolacieho senátu.

45. Zo spisu vyplýva, že súd prvej inštancie pred vydaním v poradí druhého rozsudku č. k. 32Cb/12/2013-361 zo 16. februára 2017 vykonal dokazovanie na pojednávaní 24. januára 2017, na ktorom v prítomnosti oboch sporových strán vykonal dokazovanie aj „obsahom spisu na č.l. 1 až 349“. Súčasťou dokazovania pred súdom prvej inštancie tak nepochybne bol aj obsah úradného záznamu odvolacieho súdu z 26. novembra 2014. Po poučení podľa ustanovení § 182 CSP a § 154 CSP strany zhodne uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania a na záver nič neuviedli. Odvolací súd dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, vydal bez nariadenia pojednávania, pričom v zmysle ust. § 383 CSP vychádzal zo skutkového stavu, ako ho zistil súd prvej inštancie.

46. Z vyššie uvedeného vyplýva, že pokiaľ bola žalobcom spochybňovaná okolnosť dátumu vydania rozhodcovského rozsudku, pričom aj on sám v podanom dovolaní (bod 23.) uvádza, že v prípade dátumu 22. novembra 2012 mohlo ísť (len) o chybu v písaní vo vyhotovení rozhodcovského rozsudku, tak dokazovanie vykonané k tejto otázke súdom prvej inštancie obsahom úradného záznamu odvolacieho súdu z 26. novembra 2014 nebolo žalobcom na pojednávaní 24. januára 2017 namietané a až po ukončení dokazovania súdom prvej inštancie, v odvolaní proti prvoinštančnému rozsudku, žalobca vytýkal nevykonanie dokazovania priamo zápisnicou o hlasovaní rozhodcovského senátu. Žalobca však bol súdom prvej inštancie procesne poučený podľa ust. § 154 CSP o zákonnej koncentrácii konania. Je dôvodné na tomto mieste pripomenúť, že aj keď konanie o žalobe žalobcu o zrušení tuzemského rozhodcovského rozsudku (ďalej len „rozhodcovského rozsudku“) začalo dôjdením žaloby Okresnému súdu Bratislava I dňa 16. januára 2013, t. j. za účinnosti OSP, tak dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, boli vydané za účinnosti CSP, pričom bolo správne, ak sudy od 1. júla 2016 v prvoinštančnom a v nadväzujúcom odvolacom konaní procesne postupovali podľa ustanovení CSP. Vyplýva to z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Súčasne platí, že právne účinky úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované (§ 470 ods. 2 veta prvá CSP).

47. Zákonná koncentrácia civilného sporového konania je zakotvená v ust. § 154 CSP, podľa ktorého prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Uvedené znamená,

že procesné úkony sporových strán, podliehajúce zákonnej koncentrácii, nespôsobujú ex lege procesnoprávne účinky a súd na ne neprihliada, ak sú uplatnené po vyhlásení uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Medzi prostriedky procesného útoku na strane žalobcu nepochybne patria aj návrhy na vykonanie dôkazov, čo vyplýva z dikcie ust. § 149 CSP.

48. Relevantné z hľadiska prípustnosti dovolania z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je, že nevykonanie určitého dôkazu by mohlo mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP (k tomu pozri R 37/1993 obdobne aplikovateľný aj od 1. júla 2016 pre konania podľa CSP).

49. Dovolací súd pre úplnosť k vyššie uvedenému dáva do pozornosti aj rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. októbra 2020, sp. zn. 7Cdo/205/2019 (publikované v ZSP 1/2021), podľa ktorého: „Aj keď má strana sporu procesné oprávnenie navrhovať dôkazy, súd nemusí vykonať každý ňou navrhnutý dôkaz, musí však v rozhodnutí vysvetliť, prečo ho nevykonal. Súd môže nevyhovieť návrhu strany na vykonanie dokazovania len z dôvodu, že navrhnutý dôkaz: a) sa týka skutočnosti, ktorá je bez relevantnej súvislosti s predmetným konaním, b) nie je spôsobilý overiť alebo vyvrátiť tvrdenú skutočnosť a c) je vzhľadom na nepochybné výsledky dokazovania vykonaného inými dôkazmi nadbytočný. Pokiaľ tieto dôvody nie sú dané, súd nevyhovením návrhu na vykonanie dokazovania koná spôsobom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP“.

50. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov, resp. tohto, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá účastník konania (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1373). Najvyšší súd Slovenskej republiky a Ústavný súd Slovenskej republiky sa už viackrát vo svojich skorších rozhodnutiach vyjadrili, že z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (napr. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03 a napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/129/2018, 3Cdo/162/2018).

51. V danom prípade teda dovolateľ v podstate vytýka odvolaciemu súdu, že svoje rozhodnutie v skutkovej rovine oprel o výsledky dokazovania pred súdom prvej inštancie, ktorého súčasťou nebola zápisnica o hlasovaní rozhodcovského súdu a s vykonaním tohto dôkazu na pojednávaní za účasti žalobcu. Tento dôkaz bol navrhnutý žalobcom na preukázanie dátumu vydania predmetného rozhodcovského rozsudku.

52. Pokiaľ išlo o odstránenie pochybností o dátume vydania rozsudku, primárne z hľadiska zistenia (ne)existencie chyby v písaní vo vyhotovení písomného rozhodcovského rozsudku, tak podľa názoru odvolacieho súdu (v druhom odvolacom konaní) postačoval úradný záznam tohto súdu zo dňa 26. novembra 2014 (v prvom odvolacom konaní) a v ňom zachytené konštatovanie o dátume hlasovania rozhodcovského senátu 14. decembra 2012. Tento úradný záznam, verifikovaný podpismi všetkých členov odvolacieho senátu, bol súčasťou dokazovania pred súdom prvej inštancie. Súčasťou dokazovania bol aj list rozhodcovského súdu zo dňa 24. novembra 2014, adresovaný Krajskému súdu v Bratislave - Predloženie originálu súdneho spisu Rsp V - 156/2011, v ktorom generálny tajomník RS SOPK uvádza o. i. : „V spise založená strana obsahujúca zapečatenú obálku (doklad č. 230) obsahuje zápisnicu o porade a hlasovaní zo dňa 14.12.2012“. Za tohto stavu ďalšie spochybňovanie spôsobu zistenia skutočného dátumu vydania rozhodcovského rozsudku dovolateľom poukazovaním na procesný postup pri dokazovaní, nie je z hľadiska dodržania procesných práv žalobcu opodstatnené. Dovolací súd poukazuje tiež na to, že žalobca mal možnosť nahliadnuť tak do spisu rozhodcovského súdu ako aj do spisu súdu prvej inštancie, čo vo vzťahu k súdnemu spisu realizoval 20. marca 2013, 11. mája 2017 a 25. mája 2017 (č.l. 135, 410, 412 spisu).

53. Napokon dovolací súd uvádza, že je to súd, ktorý rozhodne, ktorý dôkaz vo veci vykoná a akým spôsobom. Nie je možné súhlasiť s dovolateľom ani v tom, že by súd prvej inštancie, či odvolací súd (v predchádzajúcom odvolacom konaní sp. zn. 1Cob/4/2014) prekročil svoju právomoc a vykonal dokazovanie k dátumu vydania rozhodcovského rozsudku nad rámec návrhov sporových strán. Ku dňu 26. novembra 2014 súd postupoval podľa úpravy OSP a z jeho ust. § 120 ods. 4 vyplýva možnosť súdu výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Pokiaľ ide o samotný úradný záznam zo dňa 26. novembra 2014, tak aj vo vzťahu k dátumu vydania rozhodcovského rozsudku ide len o opis, premietnutie totožných údajov zo zápisnice o hlasovaní do záznamu konajúceho súdu, avšak s verifikovaním tohto záznamu podpismi všetkých členov senátu. Takýto úradný záznam súdu potom vykazuje určité atribúty verejnej listiny. Podľa ustanovenia § 205 CSP listiny vydané orgánmi verejnej moci v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitným predpisom vyhlásené za verejné, potvrdzujú pravdivosť toho, čo sa v nich dosvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak.

54. Dovolateľ okrem trvania na dokazovaní priamo zápisnicou o hlasovaní rozhodcovského senátu však konkrétne nevysvetlil, prečo by konštatovanie obsahu zápisnice o hlasovaní RS SOPK zo dňa 14. decembra 2012, zachytené v úradnom zázname konajúceho všeobecného súdu, z procesného hľadiska nemalo mať kvalitu zákonného postupu a z dôkazného hľadiska kvalitu správnosti, pravdivosti a vierohodnosti. Inak povedané, z dovolania nie je možné vyvodit' rozumný a logický dôvod opakovania dokazovania zápisnicou o hlasovaní rozhodcovského senátu o dátume vydania rozhodcovského rozsudku, ktorý už raz nahliadnutím do zápisnice o hlasovaní rozhodcovského súdu zistil a verifikoval odvolací súd svojím úradným záznamom. Podstatná pre uvedený procesný postup súdu bola existujúca pochybnosť o správnosti dátumu vydania rozhodcovského rozsudku, vyvolaná dôvodmi samotnej žaloby o jeho zrušenie, pričom aj žalobca pripúšťal, že mohlo primárne ísť o chybu v písaní (či zrejmu nesprávnosť) pri vyhotovení rozhodcovského rozsudku. O to viac bol namieste procesný postup odvolacieho súdu, ktorý v predchádzajúcom odvolacom konaní (bez pojednávania) nahliadnutím do zápisnice o hlasovaní rozhodcovského senátu overil údaj skutočného dátumu prijatia rozhodnutia RS SOPK hlasovaním v senáte dňa 14. decembra 2012 a aj toto zistenie viedlo k zrušeniu v poradí prvého rozsudku súdu prvej inštancie.

55. Pokiaľ ide o chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti v písomnom vyhotovení rozhodcovského rozsudku, podľa ust. § 36 ods. 1 vety prvej zák. č. 244/2002 Z. z. v znení do 31. decembra 2014 ich mohol opraviť rozhodcovský súd z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť účastníka rozhodcovského konania do 30 dní od jeho vydania. To, že tak rozhodcovský súd ex offo nevykonal, resp. že o to nepožiadali účastníci rozhodcovského konania, nie je možné reparaovať zrušením rozhodcovského rozsudku v súdnom konaní vyvolanom žalobou podľa § 40 a nasl. citovaného zákona.

56. Dovolateľ podstatnú časť argumentácie, ktorou odôvodnil zásah do svojho práva na spravodlivý súdny proces, venoval tiež tomu, že sudy nižšej inštancie mu ako žalobcovi odopreli právo vyjadriť sa k rozhodujúcemu dôkazu (zápisnica o porade a hlasovaní rozhodcovského súdu), hoci pre utajenie tohto dôkazu neexistoval zákonný predpoklad ani legitímny dôvod. Podľa dovolateľa išlo teda o nesprávny procesný postup, ktorým bolo žalobcovi znemožnené, aby uskutočňoval svoje základné procesné právo vyjadriť sa k rozhodujúcemu dôkazu. V nadväznosti na už vyššie uvedené dovolací súd uvádza, že pokiaľ išlo o dátum rozhodnutia RS SOPK, dovolateľom nastolená otázka „utajenia“ obsahu zápisnice o hlasovaní rozhodcovského senátu, resp. či odvolací súd pri nakladaní so zápisnicou postupoval obdobne ako upravuje ust. § 54 ods. 4 vyhl. č. 543/2005 Z. z., nebola vo vzťahu k procesným právam dovolateľa relevantná. Žalobca, primárne ako účastník konania pred rozhodcovským súdom, sa rozhodcovskou zmluvou zaviazal, že sa podriadi pravidlám rozhodcovského konania. Podľa ust. § 26 ods. 2 veta prvá a druhá, ods. 3 zák. č. 244/2002 Z. z. v znení do 31. decembra 2014, rozhodcovský súd pripravuje a vedie rozhodcovské konanie v súlade s pravidlami dohodnutými účastníkmi rozhodcovského konania. Ak sa nedospeje k dohode o pravidlách, rozhodca pripravuje a vedie konanie podľa svojej úvahy, vždy však tak, aby sa skutkový stav zistil úplne, rýchlo a hospodárne. Stály rozhodcovský súd pripravuje a

vedie rozhodcovské konanie podľa svojho rokovacieho poriadku (§ 14). Ak rozhodcovský súd predložil súdu zápisnicu o hlasovaní rozhodcovského senátu zo dňa 14. decembra 2012 v zapečatenej obálke a pokiaľ odvolací súd pri vyhotovení úradného záznamu zo dňa 26. novembra 2014 tento postup rozhodcovského súdu rešpektoval, tak rovnako nejde o také porušenie procesných práv ako žalobca namieta v dovolaní v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP.

57. Dovolateľ tiež k okolnosti dátumu vydania rozhodcovského rozsudku uviedol, že: „S touto skutkovou otázkou sa nižšie súdy mohli vysporiadať rôznymi spôsobmi (napr. vypočítaním členov rozhodcovského súdu)“. Takýto dôkazný návrh však v konaní pred prvoinštančným ani odvolacím súdom zo strany žalobcu neodznal.

58. Pokiaľ ide o právo žalobcu vyjadriť sa k dokazovaniu vykonanému vo veci samej pred súdom prvej inštancie, tak toto bolo dodržané tak ako bolo konštatované dovolacím súdom vyššie (ods. 37, 38), čo nepochybne vyplýva z obsahu spisu, osobitne zo zápisnice o pojednávaní okresného súdu zo dňa 24. januára 2017. Preto v danom prípade nebol opodstatnený poukaz v dovolaní na judikatúru a rozhodnutia najvyššieho súdu a ústavného súdu (bod 28., 29. dovolania) k otázke nevyhnutnosti vykonania dokazovania procesne predpísaným spôsobom a k právu účastníka konania vyjadriť sa k vykonaným dôkazom (R 60/2008, uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 30. novembra 2017, sp. zn. 2Cdo/88/2017, uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 25. októbra 2017, sp. zn. 6Cdo/155/2017, nález ústavného súdu zo dňa 05. novembra 2008, sp. zn. II. ÚS 136/08). Ani v tejto otázke dovolací súd nezistil, že by súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

59. Dovolací súd dodáva, že vyššie uvedené závery (zhodne vyjadrené v jeho skoršom rozhodnutí vo veci sp. zn. 5Obdo/98/2018) boli podrobené ústavnoprávnemu prieskumu, pričom ústavný súd uzavrel (III. ÚS 117/2021, ods. 16.), že ak dovolateľ svoju námietku o nemožnosti vyjadriť sa k vykonaniu dôkazu zápisnicou o hlasovaní rozhodcovského súdu v prvom odvolacom konaní (výsledkom ktorého bola kasácia prvého rozsudku súdu prvej inštancie), neuplatnil po zrušujúcom uznesení krajského súdu v konaní pred okresným súdom, nedošlo k porušeniu jeho práva vyjadriť sa ku všetkým dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

60. Dovolací súd teda uzatvára, že nezistil prípustnosť a tým ani dôvodnosť žalobcovho dovolania z dôvodov podľa ust. § 420 písm. f) CSP a v tejto časti tak boli splnené predpoklady pre jeho odmietnutie podľa ust. § 447 písm. c) CSP.

K prípustnosti dovolania v zmysle § 421 písm. b) CSP.

61. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho v súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

62. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

63. Podľa obsahu dovolania jeho prípustnosť dovolateľ v danej veci vyvodzuje aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolateľ konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu nesprávneho vyriešenia ním formulovaných právnych otázok (a/ až d/), ktoré v dovolaní označil tiež nadpisom ako: a/ „Nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodcovského rozsudku“, b/ „Potenciálne antedatované kľúčové dôkazy“, c/ „Efektívne odopretie práva na záverečnú reč“ a d/ „Procesná vada v nedoručení záverečných písomných prednesov“.

64. Pre dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 CSP platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP.

65. Najvyšší súd vo svojej predchádzajúcej rozhodovacej praxi k otázke prípustnosti dovolania ustálil, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o právnu otázku, nie o otázku skutkovú. Z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotnoprávna ako aj procesnoprávna. Musí však ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, aj keby bola v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Dôvodnosť prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým

dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od tohto, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

66. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické (akademické, teoretické) otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi). Pre prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je relevantný len subjektívny názor dovolateľa, teda čo on sám z hľadiska svojho (ne)úspechu v spore považuje za právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a ani jeho hodnotenie právneho posúdenia veci súdom.

67. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju odvolací súd riešil, b/ vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená (pozri uznesenie najvyššieho súdu z 28. novembra 2019, sp. zn. 5Obdo/75/2019). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 2Cdo/54/2018, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

68. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP]. Za dovolacím súdom dosiaľ nevyriešené označil dovolateľ otázky, od ktorých podľa neho záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a to : a/ „Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak sa rozhodcovský súd v odôvodnení rozhodcovského rozsudku nevysporiadal s kľúčovými námietkami jedného z účastníkov?“ Dovolateľ túto otázku uviedol pod nadpisom „Nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodcovského rozsudku“. Ďalej išlo o otázku b/ „Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, v ktorom sa rozhodcovský súd nevysporiadal s námietkou jedného z účastníkov, že kľúčový dôkaz je antedatovaný?“ Dovolateľ túto otázku uviedol pod nadpisom „Potenciálne antedatované kľúčové dôkazy“. Otázku c/ „Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak rozhodcovský súd síce účastníkom formálne poskytol možnosť doručiť záverečný písomný prednes, rozhodcovský súd ho však v rozhodcovskom rozsudku nebral do úvahy a nevysporiadal sa s jeho obsahom?“, dovolateľ uviedol pod nadpisom „Efektívne odopretie práva na záverečnú reč“. Otázku d/ „Je daný dôvod na zrušenie

rozhodcovského rozsudku, ak rozhodcovský súd stranám nedoručoval záverečné písomné prednesy, a tým im odoprel možnosť oboznámiť sa s obsahom záverečného písomného prednesu druhej strany, a procesne na neho akokoľvek reagovať, ak tieto prednesy obsahovali ucelenú skutkovú a právnu argumentáciu?“ dovolateľ uviedol pod nadpisom „Procesná vada v nedoručení záverečných písomných prednesov“.

69. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ uviedol posúdenie veci uskutočnené odvolacím súdom, ktoré považuje za nesprávne a uviedol tiež, ako mal predmetné, podľa jeho názoru právne otázky, súd riešiť, čím splnil kritériá v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP.

70. Ako už dovolací súd uviedol vyššie, právna otázka položená dovolateľom v dovolaní musí byť zásadná (určujúca) pre rozhodnutie vo veci, čo znamená, že práve od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie súdu v spore. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver najvyššieho súdu rozhodujúceho o dovolaní.

71. Pokiaľ však vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí (sp. zn. 5Obdo/98/2018) dovolací súd uzavrel, že dovolateľom položené právne otázky (a/ - d/) uvedené kritérium nespĺňajú (s tým, že ich formulácia opomína základné závery rozhodujúce pre právne úvahy súdov nižších inštancií), tak ústavný súd v danej veci nepovažoval tento záver k prvej otázke (a/) za ústavne konformný a zrušil uznesenie najvyššieho súdu z 29. januára 2020 o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť. V Náleze ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ (tu dovolateľ) v súdnom konaní namietal, že rozhodcovský súd sa nevysporiadal s kľúčovými námietkami pre rozhodnutie v merite veci, a to najmä otázky platnosti zadávacích listov s poukazom na ich pozmeňovanie a relatívnej neplatnosti právneho úkonu pre absenciu písomnej formy zadávacích listov, keďže išlo najmä o posúdenie nárokov zo zmluvy o dielo. Pokiaľ krajský súd uvedené námietky vyhodnotil, že ide o namietanie vecnej nesprávnosti pre porušenie hmotnoprávných predpisov, ktoré nemôže preskúmať v rámci žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, tak takýto výklad je podľa ústavného súdu „zjavne nesprávny“, keďže námietky sa totiž týkajú toho, že v odôvodnení rozhodcovského rozsudku chýba akákoľvek zmienka o tom, ako sa rozhodcovský súd vysporiadal s otázkou platnosti zadávacích listov s poukazom na ich pozmeňovanie a s otázkou relatívnej neplatnosti právneho úkonu pre absenciu písomnej formy zadávacích listov. Podľa ústavného súdu teda sťažovateľ (tu dovolateľ) „sponchyňuje, že v tejto časti ide o zjavne neodôvodnený rozhodcovský rozsudok, a nie tak, ako to nesprávne právne posúdil krajský súd, že ide o námietky týkajúce sa vecnej nesprávnosti rozsudku“. Pokiaľ dovolací súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí konštatoval, že dovolateľ nepreukázal, že by ním nastolená otázka týkajúca sa nepreskúmateľnosti rozhodcovského rozsudku bola z hľadiska kritérií podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP pre rozhodnutie súdov nižšej inštancie kľúčová, pretože cez námietky nepreskúmateľnosti rozhodcovského rozsudku ide dovolateľovi aj o skutkovú a vecnú

správnosť rozhodcovského rozsudku, tak ústavný súd sa vyjadril, že hoci možno súhlasiť s tým, že stranám v spore ide vždy o ich subjektívne vnímanú či už skutkovú alebo vecnú správnosť rozhodnutia, tak dovolateľ formuloval dovolaciu právnu otázku tak, „či je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak sa rozhodcovský súd v odôvodnení rozhodcovského rozsudku nevysporiadal s kľúčovými námietkami jedného z účastníkov. Z formulácie tejto otázky je zrejmé, že nadväzuje na to, že krajský súd sa v odôvodnení rozsudku vôbec nezaoberal otázkou, či absencia riadneho odôvodnenia rozhodcovského rozsudku zakladá dôvod na jeho zrušenie podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona o rozhodcovskom konaní. Preto nemožno súhlasiť s tým, že by takto nastolená otázka nebola pre rozhodnutie či už okresného alebo krajského súdu rozhodná, keďže predmetom ich právneho, nie skutkového posúdenia bola otázka, ako vykladať všeobecnú zásadu rovnosti účastníkov rozhodcovského konania tak, ako je obsiahnutá v § 40 ods. 1 písm. g) zákona o rozhodcovskom konaní. Právnou otázkou teda bolo, či súčasťou zásady rovnosti je i všeobecná požiadavka na riadne, hoc aj z pohľadu všeobecného súdu nesprávne, odôvodnenie rozhodcovského rozsudku“.

72. Z uvedených záverov ústavného súdu vyplýva, že ak odvolací súd v napadnutom rozhodnutí žalobcom nastolené právne otázky týkajúce sa (ne)preskúmateľnosti odôvodnenia predmetného rozsudku rozhodcovského súdu, a to z hľadiska (ne)porušenia zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, neriešil, hoci ich ako zásadné pre rozhodnutie o zrušení rozhodcovského rozsudku riešiť mal, tak v tomto dovolacom konaní „sa najvyšší súd bude musieť vysporiadať s právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre právne posúdenie krajského súdu a ktorá spočíva v tom, či pod porušením zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona o rozhodcovskom konaní účinného do 31. decembra 2014 treba rozumieť aj také odôvodnenie rozhodcovského rozsudku, ktoré sa či už vôbec alebo nedostatočne zaoberalo skutkovými a právnymi námietkami účastníka rozhodcovského konania“.

K posúdeniu dôvodnosti dovolania.

73. Z odôvodnenia dovolania vyplýva, že dovolateľ za dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa ust. § 40 ods. 1 písm. g) ZRK v znení do 31. decembra 2014, považuje aj nepreskúmateľnosť rozhodcovského rozsudku vyvolanú absenciou jeho odôvodnenia k celej argumentácii žalobcu v rozhodcovskom konaní a podľa jeho predstáv, a to najmä k tvrdenej (ne)existencii a relatívnej neplatnosti zadávacích listov. Z rozhodnutia odvolacieho súdu (ods. 59 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie (najmä ods. 40, 42, 44, 46 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) výslovne vyplýva (a dovolateľ to napokon aj sám uvádza v dovolaní), že sudy nižších inštancií svoje rozhodnutia založili na tom, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo - v konaní nebolo preukázané, že by došlo k naplneniu dôvodov pre zrušenie rozhodcovského rozsudku zo dňa 14. decembra 2012 podľa ust. § 40 ods. 1 písm. g) ZRK. Z odôvodnenia tak rozsudku súdu prvej inštancie ako aj z potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu, ktoré z hľadiska nimi

uvádzaných dôvodov rozhodnutia spolu vytvárajú celok (§ 387 ods. 2 CSP), vyplýva, že pokiaľ žalobca v súdnom konaní argumentoval aj nepreskúmateľnosťou rozhodcovského rozsudku, tak sudy nižších inšancií zhodne konštatovali, že zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17 ZRK) nebola porušená a pokiaľ podľa ich názoru žalobcove námietky vo svojej podstate smerujú k vecnej správnosti rozhodcovského rozsudku, tak tieto sú z prieskumu všeobecného súdu vylúčené. Zdôraznil to odvolací súd v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku tak, že „právna úprava umožňuje požiadať príslušný všeobecný súd o zrušenie rozhodcovského rozsudku len z formálnych dôvodov vymedzených v zákone o rozhodcovskom konaní a nie je možné požiadať súd o zrušenie rozhodcovského rozsudku pre porušenie hmotnoprávných predpisov a teda napadnúť aj vecnú správnosť rozsudku.“ ... „Obom stranám bola v rozhodcovskom konaní poskytnutá riadne a v dostatočnom rozsahu rovnaká možnosť uplatnenia si procesných práv, dostatočná možnosť uplatnenia si svojich tvrdení, námietok, dôkazov ako i možnosť vyjadrovať sa k dôkazom, skutočnostiam a tvrdeniam druhej strany a po formálnej stránke boli dodržané príslušné procesné postupy.“

74. Vo svetle v tejto dovolacej veci záväzných právnych záverov ústavného súdu (III. ÚS 117/2021) však zodpovedanie otázok formulovaných dovolateľom, a/ „Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak sa rozhodcovský súd v odôvodnení rozhodcovského rozsudku nevysporiadal s kľúčovými námietkami jedného z účastníkov?“, b/ „Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, v ktorom sa rozhodcovský súd nevysporiadal s námietkou jedného z účastníkov, že kľúčový dôkaz je antedatovaný?“, a c/ „Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak rozhodcovský súd síce účastníkom formálne poskytol možnosť doručiť záverečný písomný prednes, rozhodcovský súd ho však v rozhodcovskom rozsudku nebral do úvahy a nevysporiadal sa s jeho obsahom?“, bolo nevyhnutné považovať za prípustný dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Niet pochyb, že základom týchto otázok sú námietky o nepreskúmateľnosti rozhodcovského rozsudku, a to, že podľa dovolateľa táto nepreskúmateľnosť tvorí dôvod porušenia zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania. Dovolací súd je preto povinný k týmto námietkam dovolateľa v súlade s Nálezom dať odpoveď na kľúčovú právnu otázku, ktorá ešte nebola v doterajšej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu vyriešená, a to, či pod porušením zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona o rozhodcovskom konaní účinného do 31. decembra 2014 treba rozumieť aj také odôvodnenie rozhodcovského rozsudku, ktoré sa či už vôbec alebo nedostatočne zaoberalo skutkovými a právnymi námietkami účastníka rozhodcovského konania.

K posúdeniu otázok a/ až c/ z hľadiska dôvodnosti dovolacieho dôvodu prípustného v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP

75. Dovolací súd uvádza, že pokiaľ predmetom rozhodovania súdov nižších inšancií bola žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku zo dňa 14. decembra 2012, potom pre zodpovedanie nastolenej dovolacej otázky vo vzťahu k procesnému postupu

rozhodcovského súdu, ktoré sa viazalo k vydaniu tohto jeho rozsudku, bolo potrebné vychádzať z právnej úpravy platnej a účinnej ku dňu podania žaloby o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku na (všeobecnom) súde, čo v danom prípade predstavuje predovšetkým zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení do 31. decembra 2014.

76. Podľa ust. § 14 ods. 1 a 2 ZRK, rokovací poriadok stáleho rozhodcovského súdu upravuje a) postup konania pred stálym rozhodcovským súdom, b) pravidlá o trovách rozhodcovského konania, c) pravidlá zmierovacieho konania, d) ďalšie náležitosti súvisiace s ochranou záujmov účastníkov rozhodcovského konania. (2) Vo veciach neupravených v rokovacom poriadku postupuje stály rozhodcovský súd podľa ustanovení tohto zákona.

77. Podľa ust. § 17 ZRK, účastníci rozhodcovského konania majú v rozhodcovskom konaní rovné postavenie. Každému účastníkovi rozhodcovského konania sa má poskytnúť rovnaká možnosť na uplatnenie jeho práv a na ich ochranu.

78. Podľa ust. § 26 ods. 3 ZRK, stály rozhodcovský súd pripravuje a vedie rozhodcovské konanie podľa svojho rokovacieho poriadku (§ 14).

79. Podľa ust. § 34 ods. 2 písm. g) ZRK, rozhodcovský rozsudok obsahuje odôvodnenie okrem prípadu, keď sa účastníci rozhodcovského konania dohodli, že rozhodcovský rozsudok netreba odôvodniť alebo ak ide o rozhodcovský rozsudok o dohodnutých podmienkach (§ 39).

80. Podľa ust. § 40 ods. 1 písm. g) ZRK, účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17).

81. Podľa ust. § 51 ods. 3 ZKR, ak tento zákon neustanovuje inak, na rozhodcovské konanie sa primerane vzťahujú ustanovenia všeobecného predpisu o konaní pred súdmi. 18) [odkaz pod čiarou 18) Občiansky súdny poriadok]

82. Podľa ust. § 157 ods. 2 OSP (v znení platnom a účinnom až do 30. júna 2016) v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

83. Podľa čl. 36 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „listina“), každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

84. Podľa čl. 6 ods. 1, veta prvá, Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (publikovaný oznámením Federálneho ministerstva zahraničných vecí pod č. 209/1992 Zb.; ďalej len „dohovor“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

85. Samotné rozhodcovské konanie je inštitútom súkromného práva, v ktorom rozhodcovia ako osoby súkromného práva rozhodujú spory na základe súkromnoprávneho aktu účastníkov konania. Uzavretím rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky sa strany dobrovoľne a vedome vzdávajú práva na súdnu ochranu vykonávanú prostredníctvom všeobecných súdov a zverujú ju rozhodcovskému súdu, ktorý je súkromnoprávnou osobou, pretože ho nemožno vzhľadom na jeho účel a charakter bez ďalšieho zaradiť k orgánom verejnej moci. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že strany rozhodcovskej zmluvy si musia byť vedomé možných negatívnych dôsledkov svojho rozhodnutia uprednostniť riešenie medzi nimi vzniknutých sporov prostredníctvom súkromnoprávnej osoby - rozhodcovského súdu pred súdnym orgánom Slovenskej republiky, čím sa ich základné právo na súdnu ochranu v istom zmysle stáva okliešteným rozsahom vyplývajúcim z § 40 zákona o rozhodcovskom konaní (m. m. III. ÚS 335/2010, I. ÚS 143/2013, I. ÚS 234/2013).

86. Prieskum rozhodcovského rozsudku je možný žalobou o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“) a je vymedzený v § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom v čase podania žaloby. Rozsah prieskumu rozhodcovských rozsudkov všeobecnými súdmi je výrazne obmedzený taxatívnym výpočtom § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní zameraným najmä na otázky procesného charakteru. Právnou normou s najširšou hypotézou v rámci procesného prieskumu je ustanovenie § 40 ods. 1 písm. g) zákona o rozhodcovskom konaní, podľa ktorého dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku je porušenie zásady rovnosti účastníkov konania. Otázkou výkladu tohto ustanovenia je, či pod zásadu rovnosti účastníkov rozhodcovského konania je potrebné subsumovať aj požiadavku na riadne odôvodnenie rozhodcovského rozsudku. Rozhodcovské súdy síce nie sú orgány verejnej moci, keďže na základe rozhodcovskej doložky sa strany sporu dohodli, že spor budú rozhodovať iné subjekty než súdy, avšak sú subjektom disponujúcim oprávnením rozhodnúť spor, a preto treba zvážiť, či sa na ne vzťahujú zásady

spravodlivého súdneho procesu vyplývajúce z ústavy a dohovoru, ktoré okrem iného požadujú, aby sa všeobecné súdy vyhli arbitrárnemu alebo zjavne nepreskúmateľnému rozhodnutiu (III. ÚS 117/2021, ods. 17.).

87. Podľa názoru ústavného súdu predmetná právna otázka je rozhodná nielen pre rozhodovanie súdov nižších inštancií v preskúmvanej veci, ale predstavuje „aj z pohľadu všeobecného významnú právnu otázku odôvodňovania rozhodnutí rozhodcovským súdom“ (III. ÚS 117/2021, ods. 21.).

88. Zákon o rozhodcovskom konaní z hľadiska jeho pôsobnosti vychádza z medzinárodných konceptov arbitrážneho konania a štandardnej akceptácie okruhu právnych vzťahov riešiteľných touto formou mimosúdneho riešenia sporov. Rozhodcovské konanie sa v zmysle odbornej literatúry zaraďuje medzi tzv. alternatívne metódy riešenia sporov. V porovnaní s klasickým spôsobom riešenia sporov, t. j. prostredníctvom štátnej sústavy súdov, disponuje viacerými špecifickými črtami a vlastnosťami. Rozhodcovské konanie je založené na zásadách, pričom niektoré sú totožné so zásadami konania pred štátnym súdom a niektoré sú diametrálne odlišné. Spoločným pre oba procesné postupy je cieľ, a to urovanie sporu. Samotný procesný postup a výsledok sú však odlišné. Pri urovaní sporu prostredníctvom súdneho konania dochádza k usporiadaniu práv a povinností prostredníctvom štátneho súdneho aparátu. V rozhodnej dobe (pre preskúmvanú vec) platiaci Občiansky súdny poriadok v § 7 ods. 1 upravoval právomoc súdov tak, že v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (s účinnosťou od 1. júla 2016 podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány).

89. Civilné súdne konanie je vymedzené tak, že ide o spôsob urovnávania vzťahov realizovaný a garantovaný štátnou mocou realizovanou prostredníctvom súdnych orgánov. Z toho vyplývajú a tým sú dané viaceré zásady charakteristické pre súdne konanie. Naproti tomu rozhodcovské konanie nepožíva niektoré výhody vyplývajúce zo zastrešenia súdneho konania štátnou mocou (predovšetkým nedostatok donucovacej právomoci v rámci fázy dokazovania), a to sa odráža aj na formulovaní a charakteristike viacerých základných zásad vlastných tomuto konaniu (napr. jeho neverejnosť).

90. Ako už vyššie dovolací súd uviedol, žalobca (dovolateľ), primárne ako účastník konania pred rozhodcovským súdom, sa rozhodcovskou zmluvou zaviazal, že sa podriadi pravidlám rozhodcovského konania (uvedené sa rovnako týka žalovaného). Obe strany ako účastníci rozhodcovského konania tým, že rozhodcovskou zmluvou dobrovoľne prejavili vôľu podriať sa rozhodcovskému súdu, jeho pravidlám a rozhodnutiu pri riešení ich právneho

sporu, zobrali na seba súkromnoprávny záväzok tak voči sebe navzájom, ako aj voči rozhodcovskému súdu (tieto záväzkové vzťahy je potrebné vnímať ako horizontálne). Je možné súhlasiť s názorom, že rozhodca (rozhodcovský súd) právo nenachádza, ale utvára (narovnáva, vyjasňuje, ustalaňuje) záväzkový vzťah namiesto strán (účastníkov rozhodcovského konania). Toto jeho zmocnenie nie je delegované zvrchovanou mocou štátu, ale je od nej autonómne, keďže pochádza zo súkromnej vlastnej moci (vôle) strán, ktorú mu rozhodcovskou zmluvou zverili (obdobne Ústavný súd ČR, Pl. ÚS 37/08). Pokiaľ platné právo umožňuje rozhodovať majetkové spory aj inými subjektami než štátnymi (súdmi), neznamená to, že ide o orgány verejnej moci, pričom vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku nezaručuje rozhodcovi postavenie orgánu verejnej moci (porovnaj uznesenie Ústavného súdu ČR zo 6. februára 2007, sp. zn. IV. ÚS 224/07, tiež uznesenie z 20. júla 2006, sp. zn. III. ÚS 32/06). Hoci rozhodcovský rozsudok, ako výsledok činnosti rozhodcovského súdu, je možné definovať ako určitý akt vyvolávajúci účinky res iudicata a tvoriaci exekučný titul, vo svojej podstate však nestráca súkromnoprávny charakter, ako inštitút súkromného práva, prostredníctvom ktorého strany uskutočňujú vlastnú zmluvnú autonómiu.

91. Uvedený súkromnoprávny charakter rozhodcovskej zmluvy a rozhodcovského konania, výsledkom ktorého je rozhodcovský rozsudok, však neznamená úplné vylúčenie ich podriadenia sa kontrole zo strany štátu [podľa § 42 ZRK v rozhodnom znení ustanovenia týkajúce sa zrušenia rozhodcovského rozsudku nemôžu účastníci rozhodcovského konania v rozhodcovskej zmluve vylúčiť okrem dôvodu podľa § 40 písm. h)]. Súkromnoprávny charakter rozhodcovskej zmluvy a rozhodcovského konania, výsledkom ktorého je rozhodcovský rozsudok, rovnako neznamená úplné vylúčenie ich podriadenia sa základným princípom, na ktorých sú postavené a z ktorých vychádzajú aj procesné pravidlá charakteristické pre civilné súdne konania a rozhodnutia štátnych justičných orgánov; tie však ponímané z hľadiska ich primeranosti pre rozhodcovské konanie. Takýmto základným princípom je aj právo na riadny a spravodlivý proces vyplývajúci z článku 36 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 46 ods. 1 ústavy.

92. Nepochybne účastníci tuzemského rozhodcovského konania sú súčasne subjektami podliehajúcimi právnemu poriadku Slovenskej republiky, a teda uzavretím rozhodcovskej zmluvy sa automaticky podriaďujú právomoci (všeobecného) súdu v prípade, že jeden z účastníkov neskôr podá žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle zákona o rozhodcovskom konaní.

93. Pokiaľ sa účastníci v rámci pravidiel rozhodcovského konania nedohodli, že písomný rozsudok rozhodcovského súdu má byť bez odôvodnenia, musí rozsudok obsahovať odôvodnenie, v ktorom rozhodcovský súd uvedie dôvody svojho rozhodnutia [§ 34 ods. 2 písm. g) ZRK].

94. Vzhľadom na výraz „primerane“ použitý v ustanovení § 51 ods. 3 ZRK, je potrebné pri interpretácii dotknutých ustanovení ZRK zohľadniť ustanovenia OSP, avšak za rešpektovania zásad, na ktorých spočíva osobitná úprava rozhodcovského konania. Samotnú zásadu rovnosti účastníkov ZRK nepribližuje stanovením konkrétnych práv a povinností účastníkov rozhodcovského konania, preto aj v tomto ohľade je potrebné primerane použiť príslušné ustanovenia OSP.

95. Ústavný súd sa už v minulosti vyjadril, že zásada rovnosti občanov pred zákonom ustanovená v čl. 12 ods. 1 ústavy sa v občianskom súdnom konaní transformuje do zásady rovnosti účastníkov konania (čl. 47 ods. 3 ústavy) a vzťahuje sa na všetky materiálne a procesné záruky a na každého. Rovnosť pred súdom je len výrazom rovnosti strán pred zákonom, v tomto prípade pred Občianskym súdnym poriadkom. Z toho vyplýva, že rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie oboch procesných strán pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorémukoľvek účastníkovi konania. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95).

96. Pokiaľ účastníkmi individuálne dohodnuté pravidlá rozhodcovského konania, rokovací poriadok rozhodcovského súdu, ani zákonná úprava rozhodcovského konania v ZRK, náležitosti odôvodnenia rozhodcovského rozsudku neupravujú, v takom prípade je možné a potrebné v zmysle ust. § 51 ods. 3 ZRK primerane vychádzať z ust. § 157 ods. 2 OSP, upravujúceho náležitosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Z hľadiska primeranosti aplikácie a interpretácie tohto zákonného ustanovenia vo vzťahu k náležitostiam (rozsahu a kvalite) odôvodnenia rozsudku rozhodcovského súdu, je však súčasne potrebné vychádzať z celkového zmyslu a účelu zákona o rozhodcovskom konaní, ktorým je úprava arbitrážneho alternatívneho systému a spôsobu riešenia určitých sporov, dobrovoľne zvoleného stranami sporu, ktorý má byť pružný, efektívny, hospodárny a bez zbytočného zaťažovania strán. Aj z tohto hľadiska, ktoré vychádza z dovolacím súdom tu preferovanej teleologickej metódy interpretácie právnych noriem, je potrebné pristupovať k výkladu jednotlivých ustanovení ZRK.

97. Ustanovenie § 40 ZRK umožňuje účastníkovi rozhodcovského konania, za splnenia zákonom stanovených podmienok a z taxatívne vymenovaných dôvodov, podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku a takto zvrátiť (pre neho) nepriaznivý výsledok rozhodcovského konania. Avšak zrušenie rozhodcovského rozsudku by malo byť ponímané ako najkrajnejší prostriedok a určite by k nemu nemalo dochádzať v každom prípade, keď niektorá zo strán nie je spokojná s výsledkom konania pred rozhodcovským súdom. (Pozri Hučková, R. Rozhodcovské konanie. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2013). Súdne konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku je osobitné konanie pred všeobecným súdom, ktoré nenadväzuje na konanie pred rozhodcovským súdom a nie je možné ho chápať ako jeho

pokračovanie. V podstate sa takto realizuje kontrolný mechanizmus všeobecného súdu ako justičného orgánu štátu voči rozhodovacej činnosti rozhodcovského súdu, avšak len pokiaľ o to účastník požiada podanou žalobou o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Rozsah tejto kontroly pritom musí byť starostlivo uvážení tak, aby na jednej strane nebolo popreté pravidlo, že v konaní pred rozhodcom má byť poskytnutá ochrana, a na strane druhej, aby tým neboli zotreté výhody rozhodcovského konania, a teda aj jeho praktická využiteľnosť. Účelom inštitútu zrušenia rozhodcovského rozsudku je umožniť ešte v inom konaní než v konaní o výkon rozhodnutia súdny prieskum toho, či boli splnené základné podmienky pre prejednanie a rozhodnutie veci rozhodcom (nález Ústavného súdu ČR z 8. marca 2011, sp. zn. I. ÚS 3227/07).

98. Ustanovenie § 40 ods. 1 písm. g) ZRK nie je možné interpretovať bez ustanovenia 17 tohto zákona, upravujúceho rovnosť účastníkov rozhodcovského konania. Je nepochybné, že súd rozhodujúci o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku sa musí obmedziť len na procesnú stránku rozhodcovského konania, teda či prebehlo tak ako podľa zákona (prípadne účastníkmi vopred dohodnutých pravidiel) malo. Všeobecný súd nie je oprávnený preskúmať napadnutý rozhodcovský rozsudok vecne, teda z hľadiska správnosti hodnotenia vykonaných dôkazov, správnosti skutkových zistení a následného právneho posúdenia veci. Ako už bolo povedané, žaloba na zrušenie rozhodcovského rozsudku nemôže predstavovať opravný prostriedok proti rozhodcovskému rozhodnutiu. Konanie pred všeobecným súdom o žalobe na zrušenie rozsudku rozhodcovského súdu podľa zákona č. 244/2002 Z. z. na rozhodcovské konanie nenadväzuje a nie je možné ho považovať za ďalšie opravné konanie. Predmetom takého konania všeobecného súdu nie je vecná správnosť rozhodnutia rozhodcovského súdu vo veci samej. Zisťovanie priebehu konania rozhodcovského súdu a ním vydaného rozsudku je v súdnom konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku predmetom dokazovania všeobecného súdu a tým otázkou skutkovou a následne právnou, avšak výlučne z hľadiska úvah o procesnom postupe rozhodcovského súdu v rámci posudzovaných dôvodov pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona č. 244/2002 Z. z. (R 56/2020). [Tu dovolací súd len poznamenáva, že na uvedených záveroch zotráva, pričom na ich správnosť a aktuálnosť nemá zásadný vplyv to, že základom tohto judikátu bolo práve uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/98/2018, zrušené v danej veci Nálezom, avšak z dôvodov do týchto záverov najvyššieho súdu priamo nezasahujúcich].

99. Ustanovenie § 17 ZRK je premietnutím zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania. Rovnosť účastníkov konania však, okrem zákona č. 244/2002 Z. z. výslovne pre účely rozhodcovských konaní, upravujú aj iné právne predpisy. Zásadu rovnosti účastníkov konania v pre vec rozhodnom čase upravoval Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 18 tak, že okrem iného účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. To znamená, že (tak všeobecný, ako aj rozhodcovský) súd musí účastníkovi konania, či už na strane žalobcu, alebo žalovaného, umožniť vyjadriť sa ku všetkému, čo sa v konaní udialo, ako aj k dôkazom, ktoré boli v konaní vykonané. Účastník konania má tiež právo vyjadriť sa k právnej a skutkovej stránke prejednávanej veci. Samotná podstata zásady rovnosti účastníkov

konania spočíva v tom, že všetci účastníci konania (či už občianskeho súdneho, alebo aj rozhodcovského) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok, bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Explicitne zásada rovnosti účastníkov konania znamená aj to, že od žiadneho účastníka sa nebudú vyžadovať procesné povinnosti, ktoré mu neukladá priamo procesné právo, a v prípade nesplnenia procesných povinností vyplývajúcich z procesného práva sa budú rovnako u každého účastníka sankcionovať (napr. neunesenie dôkazného bremena navrhovateľa). Účastníci rozhodcovského konania rovnako, ako aj účastníci civilného súdneho konania majú, okrem iného, právo predkladať rozhodcovskému súdu potrebné návrhy, navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa ku všetkým skutočnostiam. (Porovnaj Hučková, R., Treščáková, D., Zákon o rozhodcovskom konaní. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2018, 192 s.).

100. Niet pochyb, že vo vzťahu ku konaniu všeobecného súdu právo na odôvodnenie rozhodnutia je súčasťou práva na spravodlivý súdny proces zaručeného dohovorom (čl. 6 ods. 1). Právom na odôvodnenie rozhodnutia sa zaoberal vo svojich viacerých rozhodnutiach aj Ústavný súd Slovenskej republiky, v ktorých vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03), že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (napr. III. ÚS 19/03, III. ÚS 209/04, II. ÚS 78/05, II. ÚS 76/07). Judikatúrou súdov je dlhodobo ustálené, že pre oblasť občianskeho súdneho konania platia zásady spravodlivého súdneho procesu vyplývajúce z ústavy a dohovoru, ktoré okrem iného požadujú, aby sa všeobecné súdy vyhli arbitrárnemu alebo zjavne nepreskúmateľnému rozhodnutiu.

101. Aj z recentnej judikatúry ústavného súdu vo vzťahu k všeobecnému súdnictvu vyplýva, že jednou z garancií obsiahnutých v pojme práva na spravodlivý proces je aj celkom nepochybné právo účastníka na riadne odôvodnenie, nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu [§ 420 písm. f) CSP, pozn. dovolacieho súdu] preto nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou. Striktné oddeľovanie procesného postupu súdu a rozhodnutia, ktorý je jeho sumárom a výsledkom, nie je ústavne udržateľným konceptom, pretože celý faktický proces súdu a naň nadväzujúci myšlienkový proces hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41). Ústavný súd pakovane vo svojej judikatúre pripomína, že všeobecné súdy pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy

prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre účastníka konania. Pretože jednotlivci sa obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. ÚS 419/2021).

102. V právnom štáte, akým je aj Slovenská republika (čl. 1 ods. 1 ústavy) je rovnosť účastníkov považovaná za jednu zo základných zásad akéhokoľvek konania a tvorí súčasť verejného poriadku. V zmysle tejto zásady musí byť konanie (určitý formálny postup) vedené nestranne, bez zvýhodnenia jedného účastníka oproti druhému. Hoci rozhodcovské súdy nie je možné považovať za orgány viazané ústavnoprávnymi zárukami, tak práva vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy možno považovať za také, ktoré nevyhnutne prenikajú aj do rozhodcovského konania, predovšetkým z hľadiska zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania v zmysle § 17 ZRK v rozhodnom znení.

103. Dovolací súd už poukázal na rozdiel medzi rozhodcovským súdom a súdom všeobecným, preto aj z hľadiska rozhodovania o žalobe podľa § 40 ods. 1 písm. g) ZRK je žiaduce uviesť, že rozsudok súdu je akt verejnej moci, naproti tomu rozhodnutie rozhodcovského súdu predstavuje súkromnoprávny akt vydaný v zmluvne založenom konaní. Práve pre tento rozdiel nie je možné očakávať od odôvodnenia rozhodcovského rozsudku rovnako prísny štandard ako je to u odôvodnení rozsudkov súdu.

104. Vychádzajúc z vyššie uvedených úvah, premís a postulátov, aplikujúc ústavne konformný rámec posúdenia nastolenej otázky, ktorá sa vo svojej podstate týka vzťahu všeobecného a rozhodcovského súdnictva, dospel dovolací súd k nasledovným záverom:

I. Aj keď rozhodcovské súdy nie sú orgány verejnej moci, keďže na základe rozhodcovskej doložky (rozhodcovskej zmluvy) sa strany sporu dohodli, že ich spor budú rozhodovať iné subjekty než všeobecné súdy, avšak v konečnom dôsledku sú subjektom disponujúcim oprávnením rozhodnúť spor, čo tvorí totožný účel tak súdneho ako aj rozhodcovského konania, niet rozumného ani legálneho dôvodu, aby sa na konanie pred rozhodcovskými súdmi primerane nevzťahovali zásady spravodlivého súdneho procesu vyplývajúce z ústavy a dohovoru, ktoré okrem iného požadujú, aby sa súdy vyhli arbitrárnemu alebo zjavne nepreskúmateľnému rozhodnutiu. Z tohto hľadiska pod zásadu rovnosti účastníkov konania v zmysle § 40 ods. 1 písm. g) vo väzbe na § 17 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení do 31. decembra 2014 je možné subsumovať aj požiadavku na riadne odôvodnenie tuzemského rozhodcovského rozsudku.

II. Porušenie zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania z hľadiska preskúmateľnosti odôvodnenia tuzemského rozhodcovského rozsudku však možno konštatovať len celkom výnimočne a ojedinele, a to v prípadoch predstavujúcich extrémny zásah do práva na spravodlivý proces, (a to napríklad vtedy, ak by išlo o úplnú absenciu odôvodnenia

rozhodcovského rozsudku, ktoré dohodou účastníkov nebolo z jeho náležitostí vylúčené, alebo o celkom chýbajúce zaobranie sa pre vec zásadnými skutkovými a právnymi námietkami účastníka rozhodcovského konania), čo by v konkrétnych okolnostiach prípadu znamenalo takú intenzitu zásahu do práv dotknutého účastníka, že by došlo k úplnému popretiu alebo zjavnému porušeniu rovnosti účastníkov rozhodcovského konania.

III. Porušením zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania nemusí byť také odôvodnenie tuzemského rozhodcovského rozsudku, ktoré nereaguje na všetky skutkové a právne otázky nastolené účastníkom rozhodcovského konania. Podstatné je, aby z odôvodnenia rozhodnutia rozhodcovského súdu bolo možno vyznamenať zásadné dôvody jeho prijatia. To, že sa rozhodcovský súd v odôvodnení svojho rozsudku k niektorým skutkovým a právnym otázkam nastoleným účastníkom rozhodcovského konania výslovne nevyjadrí, ešte nemusí znamenať, že neboli pri rozhodovaní o spore predmetom jeho úvah, to platí rovnako, ak sa rozhodcovský súd v odôvodnení svojho rozsudku sústreďuje iba na rozhodujúci argument, pričom ostatné tým pádom nie sú relevantné. Uvedené bude vždy predmetom individuálneho posúdenia súdom rozhodujúcim o žalobe o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku, a to podľa konkrétnych okolností v tej - ktorej veci.

IV. Všeobecný súd rozhodujúci o žalobe o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku môže preskúmať odôvodnenie tohto rozsudku na základe vznesenej námietky jeho nepreskúmateľnosti len ako namietaný procesný postup rozhodcovského súdu, teda bez toho, aby sa zaoberal skutkovými zisteniami a právnymi závermi rozhodcovského súdu z hľadiska vecnej správnosti rozhodnutia. K zisťovaniu a záveru, či/že došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17 zákona o rozhodcovskom konaní) z hľadiska dodržania náležitostí (preskúmateľnosti) odôvodnenia rozhodcovského rozsudku, musí súd konajúci o žalobe z dôvodov podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení do 31. decembra 2014 pristupovať nanajvýš obozretne a skôr reštriktívne, keďže konanie pred všeobecným súdom o žalobe na zrušenie rozsudku rozhodcovského súdu podľa zákona č. 244/2002 Z. z. na rozhodcovské konanie nenadväzuje a nie je možné ho považovať za ďalšie opravné konanie. Predmetom takého konania všeobecného súdu nie je vecná správnosť rozhodnutia rozhodcovského súdu vo veci samej. Zisťovanie priebehu konania rozhodcovského súdu a ním vydaného rozsudku je v súdnom konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku predmetom dokazovania všeobecného súdu a tým otázkou skutkovou a následne právnou, avšak výlučne z hľadiska úvah o procesnom postupe rozhodcovského súdu v rámci posudzovaných dôvodov pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona č. 244/2002 Z. z. (R 56/2020).

105. Najvyšší súd pokiaľ ide o širšie osvetlenie úvah, z ktorých vychádzal pri prijatí výklade ust. § 40 ods. 1 písm. g) ZRK vo väzbe na § 17 ZRK, ďalej uvádza, že zákonodarca pri zostavovaní a prijímaní akejkoľvek právnej normy vychádza z určitého stavu spoločenských vzťahov, ktoré zamýšľa normovať, a to (zjednodušene povedané) buď už vzťahov existujúcich, ktoré chce prijímanou normou novo regulovať alebo zamýšľaný stav (vzťahy) novo vytvárať. Preto sa pri výklade textu zákona často súd uchýľuje k podpore napr. dôvodovou správou k tomuto zákonu, keď zisťuje čo bolo úmyslom zákonodarcu, ním zamýšľaným cieľom úpravy.

To však má (časovo) obmedzenú výpovednú hodnotu v zásade len o tom, čo bolo pôvodným zámerom normotvorcu v legislatívnom procese tvorby právnej normy. Pokiaľ ale ide o právnu normu, ktorá v nezmenenej podobe existuje a upravuje spoločenské (právne) vzťahy po dlhší čas, je opodstatnené a potrebné sa zaoberať aj tým, či sa (napr. vývojom spoločenských vzťahov, ktorých sa týka dotknutá právna úprava) nezmenili predpoklady správneho výkladu, pochopenia právnej normy pri jej aplikácii a interpretácii na určitý súdom posudzovaný individuálny vzťah (spor). Zmena týchto podmienok môže byť vyvolaná napr. aj vyvíjajúcou sa judikatúrou všeobecných súdov, ako aj súdu ústavného, alebo v európskom priestore ESLP alebo SD EÚ, ak ide o výklad noriem z hľadiska skúmania a zodpovedania v spore nastolených otázok možného porušenia práva strany (tu účastníka rozhodcovského konania) na spravodlivý proces. Napokon aj aktuálne platný Civilný sporový poriadok, ako základný kódex procesného práva, upravujúci civilné sporové súdne konanie, súdom s účinnosťou od 1. júla 2016 ukladá v čl. 3 ods. 1 jeho základných princípov, každé ustanovenie tohto zákona vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené. Základné ústavné princípy, na ktorých spočíva civilný súdny proces, však rovnako platili aj za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (do 30. júna 2016), v ktorom pokiaľ išlo o úpravu odňatia práva účastníka na konanie pred súdom [napr. § 237 ods. 1 písm. f) OSP], sa toto právo subsumovalo pod širší pojem práva na spravodlivý súdny proces, ako jeho súčasť.

106. Ústava Slovenskej republiky v čl. 152 ods. 4, v znení platnom aj v dobe rozhodnej pre tú posudzovanú vec, výslovne stanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

107. Žiada sa najvyššiemu súdu dodať, že možno súhlasiť s názorom Riccarda Guastiniho, podľa ktorého aplikácia práva a výklad práva majú určité hranice a pravidlá. „Konečné rozhodnutie totiž ovplyvňujú nielen praktické záujmy, ale aj idea spravodlivosti a - samozrejme - právna doktrína, resp. dogmatika (ako akási limitácia svojvoľnosti rozhodnutia)“. Aplikáčny postup by teda nemal sledovať vlastné záujmy sudcu, ale praktické záujmy spoločnosti a rešpektovať limity spravodlivosti a právnej doktríny. (pozri Gábriš, T. Preskriptívna teória práva. Metodológia aplikácie práva pre súčasnosť. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2020, s. 88). A tiež „(u)ž Aristoteles v Etike Nikomachovej tak upozorňuje na to, že politika a etika sú dve oblasti, ktoré na rozdiel od prírodných vied nevykazujú nemennosť a stálosť svojich axiémov, ale naopak, ich predpoklady sa neustále menia, tak ako sa s dobou menia náhľady na to, čo je správne, spravodlivé či dovolené/zakázané. Podobne pritom to, čo platí pre etiku a politiku, zjavne platí aj v práve.“ (pozri Gábriš, T., tamtiež, s. 90).

108. Z hľadiska interpretácie dotknutých ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z. v rozhodnom znení niet dôvodu pre iný ako uvedený prístup. Ustanovenie § 17 cit. zákona upravujúce rovnosť účastníkov rozhodcovského konania platí v rovnakom znení od 1. júla 2002 doteraz. Ustanovenie § 40 ods. 1 písm. g) cit. zákona v pre vec rozhodnom znení platilo od 1. júla 2002 do 31. decembra 2014. V tomto období už existovala rozvinutá judikatúra k otázke, či preskúmateľnosť rozhodnutia všeobecného súdu tvorí súčasť práva strany (účastníka civilného súdneho konania) na spravodlivý proces a teda, či naopak nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu môže predstavovať porušenie tohto práva patriaceho medzi základné ľudské práva chránené v SR tak ústavou ako aj dohovorom. Rozdielne prístupy a rozhodnutia všeobecných súdov k tejto otázke v súdnej praxi napokon zjednotil najvyšší súd prijatím Stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 3. decembra 2015 k výkladu § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, publikovaného ako judikát v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016, podľa ktorého „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“. [Dovolací súd len pre úplnosť v tomto smere poukazuje na názor ústavného súdu vyslovený v uznesení sp. zn. I. ÚS 44/2021 z 26. januára 2021, vo vzťahu k aplikabilite druhej vety stanoviska R 2/2016 po 1. júli 2016, v zmysle ktorého aktuálnosť stanoviska po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy dovolania je potrebné chápať v tom zmysle, že pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý proces do textu zákona sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnilo (obdobne II. ÚS 120/2020, tiež II. ÚS 419/2021)].

109. Riešenie nastolenej otázky nepreskúmateľnosti odôvodnenia rozhodcovského rozsudku nepochybne súvisí so zásadami uplatňovanými v rozhodcovskom konaní, a to nielen so zásadou rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, ale aj so zásadou zachovania práva na spravodlivý proces a zákazu denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti) a zásadou nezávislosti a nestrannosti rozhodcov a rozhodcovského súdu. Z ust. § 6a ZRK v rozhodnom znení vyplýva, že rozhodca je povinný vykonávať svoju funkciu tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov a aby nedochádzalo k porušovaniu ich práv a právom chránených záujmov, a aby sa práva na ich úkor nezneužívali. Uvedené úzko súvisí s vyššie uvedenými zásadami uplatňovanými v rozhodcovskom konaní, ktorých dodržaním je limitovaná aj činnosť a nezávislosť rozhodcu (rozhodcovského súdu). Preto pri hľadaní jednoznačnej odpovede, či preskúmateľnosť rozhodcovského rozsudku spadá do pôsobnosti zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, vychádzal najvyšší súd z toho, že tu ide aj o hľadanie rovnováhy medzi nezávislosťou rozhodcu (rozhodcovského súdu) založenou súkromnoprávnou zmluvou účastníkov s ich dobrovoľným záväzkom podriaďiť sa zmocneniu udelenému tomuto súdu spor účastníkov rozhodnúť na jednej strane a na strane

druhej právom účastníka na súdnu ochranu, ktoré znamená súdnu (verejnoprávnu, štátnu) kontrolu zákonnosti procesného priebehu rozhodcovského konania z hľadiska dodržania zásady rovnosti jeho účastníkov. Uvedené zásady uplatňované v rozhodcovskom konaní sú vo svojej podstate zhodné s tými, ktoré platia aj pre občianske súdne konanie (civilný sporový proces).

110. Za súčasť procesného postupu rozhodcovského súdu v rozhodcovskom konaní je potrebné považovať aj odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodcovského rozsudku, pokiaľ nebolo dohodou účastníkov vylúčené [§ 34 ods. 1 písm. g) zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní].

111. Dovolací súd dospel k záveru, že preskúmateľnosť odôvodnenia rozhodcovského rozsudku je možné subsumovať pod zásadu rovnosti účastníkov rozhodcovského konania. Aj tu však musí prevažovať materiálny prístup súdu k ochrane práv nad formálnym, a preto z hľadiska nevyhnutného rešpektovania charakteru a špecifik rozhodcovského konania, jeho zmyslu a účelu, požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodcovského rozsudku (rozsah, podrobnosť, kvalitu) nemusia a ani nemajú byť totožné s tými, aké sú štandardne kladené na rozsudky všeobecných súdov. Dôležité je, či vo výsledku z hľadiska odôvodnenia rozsudku rozhodcovského súdu došlo k takému vychýleniu, zásahu do zásady rovnosti v (ne)prospech jednej zo strán rozhodcovského konania, ktoré vo svojej podstate predstavuje porušenie ústavou a dohovorom garantovaného práva na spravodlivý proces. Preto nemôže byť legitímnou požiadavka, aby na každú skutkovú a právnu otázku predostretú účastníkom rozhodcovského konania musel dať rozhodca (rozhodcovský súd) v odôvodnení svojho meritórneho rozhodnutia odpoveď, a za preskúmateľné môže byť považované aj také odôvodnenie, z ktorého obsahu, hoci by aj na určité otázky nastolené (neúspešným) účastníkom odpoveď neobsahovalo, je možné jednoznačne porozumieť dôvodom rozhodnutia. Aj v tomto ohľade pri hľadaní odpovede, či ide o otázky pre rozhodnutie vo veci najzásadnejšej povahy, ktorých riešenie sa malo premietnuť do odôvodnenia rozhodcovského rozsudku a či ich absencia v odôvodnení znamená porušenie rovnosti účastníkov konania z hľadiska nepreskúmateľnosti rozhodcovského rozsudku, je potrebné okrem ústavne konformného rámca posudzovania, prihliadať na súkromnoprávny charakter rozhodcovského konania a z neho vyplývajúce špecifiká, s dôrazom na jeho zásady, zmysel a účel.

112. To, že všeobecný súd má mať pri rozhodovaní o žalobe o zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku z dôvodov podľa § 40 ods. 1 písm. g) ZRK v rozhodnom znení, považovanej za určitý mechanizmu štátnej (verejnoprávnej) kontroly procesného postupu rozhodcovského súdu v rozhodcovskom konaní z hľadiska dodržania zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, obmedzený priestor, vyplýva práve z toho, aby táto kontrola neprimerane nezasahovala do súkromnoprávných vzťahov založených rozhodcovskou zmluvou, t. j. nad mieru nevyhnutnú pre dodržanie základných zásad rozhodcovského konania. K uvedenému, z hľadiska zvýraznenia dôležitosti súkromnoprávneho konsenzuálneho základu

rozhodcovského konania a jeho vedenia, dovolací súd v danej veci podporne a len primerane poukazuje na uznesenie ústavného súdu z 13. marca 2013, sp. zn. I. ÚS 143/2013, podľa ktorého: „V posudzovanom prípade sťažovateľ napáda postup rozhodcovského súdu, ktorý v jeho veci nekoná bez prietáhov, teda jeho právna vec sa nachádza v štádiu pred vydaním meritórneho rozhodnutia. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že viaceré aspekty rozhodcovského konania sú upravené priamo v zákone o rozhodcovskom konaní, z ktorého súčasne vyplýva jeho konsenzuálny základ. Podľa § 26 ods. 2 ZRK rozhodcovský súd pripravuje a vedie rozhodcovské konanie v súlade s pravidlami dohodnutými účastníkmi rozhodcovského konania. Ak sa nedospeje k dohode o pravidlách, rozhodca pripravuje a vedie konanie podľa svojej úvahy, vždy však tak, aby sa skutkový stav zistil úplne, rýchlo a hospodárne. Podľa odseku 3 tohto ustanovenia stály rozhodcovský súd pripravuje a vedie rozhodcovské konanie podľa svojho rokovacieho poriadku. Vzhľadom na uvedený zmluvný základ vedenia rozhodcovského konania, a teda jeho rýdzo súkromnoprávny charakter, je vylúčená možnosť ústavného súdu zasiahnuť do vedenia rozhodcovského konania a poskytnúť tak ochranu sťažovateľom označeným právam“.

113. Keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, podľa právne záväzného názoru ústavného súdu vysloveného v Náleze, záviselo od vyriešenia otázok (a/ až c/) nastolených žalobcom v dovolaní, ústavným súdom abstrahovaných a zhrnutých do kľúčovej právnej otázky, či pod porušením zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona o rozhodcovskom konaní účinného do 31. decembra 2014 treba rozumieť aj také odôvodnenie rozhodcovského rozsudku, ktoré sa či už vôbec alebo nedostatočne zaoberalo skutkovými a právnymi námietkami účastníka rozhodcovského konania, na ktorú dovolací súd odpovedal kladne, musel zároveň konštatovať, že ak sa odvolací súd preskúmateľnosťou rozsudku rozhodcovského súdu napadnutého žalobou podľa § 40 ods. 1 písm. g) ZRK v rozhodnom znení nezaoberal so záverom, že žalobca sa v skutočnosti domáha prieskumu skutkových zistení a právnych záverov prijatých rozhodcovským súdom, tak išlo z jeho strany o nesprávne právne posúdenie veci. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu teda záviselo od vyriešenia uvedenej právnej otázky a ako už predtým konštatoval ústavný súd vo svojom Náleze, „krajský súd sa v odôvodnení rozsudku vôbec nezaoberal otázkou, či absencia riadneho odôvodnenia rozhodcovského rozsudku zakladá dôvod na jeho zrušenie podľa § 40 ods. 1 písm. g) ZRK zákona o rozhodcovskom konaní.predmetom ich právneho, nie skutkového posúdenia bola otázka, ako vykladať všeobecnú zásadu rovnosti účastníkov rozhodcovského konania tak, ako je obsiahnutá v § 40 ods. 1 písm. g) zákona o rozhodcovskom konaní. Právnou otázkou teda bolo, či súčasťou zásady rovnosti je i všeobecná požiadavka na riadne, hoc aj z pohľadu všeobecného súdu nesprávne, odôvodnenie rozhodcovského rozsudku“.

114. Teda to, či v danom prípade ide o rozsudok rozhodcovského súdu, ktorého odôvodnenie je nepreskúmateľné a ak áno, či z tohto dôvodu došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (tu v neprospech žalobcu) s následkom zrušenia dotknutého rozhodcovského rozsudku, musí byť predmetom opätovného posúdenia podľa

konkrétnych okolností týkajúcich sa procesného postupu rozhodcovského súdu v dotknutom rozhodcovskom konaní, a ktoré, vzhľadom na dovolacím súdom konštatované nesprávne právne posúdenie, doteraz vôbec nebolo predmetom rozhodovania zo strany odvolacieho súdu.

115. Z uvedených dôvodov bolo dovolanie žalobcu posúdené dovolacím súdom ako dôvodné. Ak sa odvolací súd z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia nastolenej právnej otázky, podstatnej pre rozhodnutie vo veci, t. j. preskúmateľnosťou rozhodcovského rozsudku z hľadiska porušenia zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania vôbec nezaoberal, jeho rozhodnutie je tiež predčasné a tým nesprávne. Boli tak naplnené podmienky podľa § 449 ods. 1 CSP pre zrušenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a dovolací súd podľa § 450 CSP vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Z tohto dôvodu už dovolací súd samostatným výrokom nerozhodoval o odmietnutí tej časti dovolania, v ktorej dovolateľ vo vzťahu k postupu oboch súdov nižších stupňov neprípustne a zároveň nedôvodne tvrdil zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

116. V ďalšom konaní sa odvolací súd bude opätovne zaoberať odvolaním žalobcu, za rešpektovania vyššie uvedeného právneho názoru dovolacieho súdu k otázke namietanej nepreskúmateľnosti rozhodcovského rozsudku z hľadiska dodržania zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania v zmysle právnej úpravy zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení do 31. decembra 2014.

117. Vzhľadom na zistenie dôvodov vedúcich k zrušeniu napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k prvej až tretej dovolacej otázke (a/ až c/), ktoré z hľadiska tvrdení žalobcu o nedostatočnom odôvodnení rozhodcovského rozsudku súviseli s námietkou porušenia zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, ich riešenie musí byť primárne predmetom ďalšieho konania a nového posúdenia veci odvolacím súdom.

K posúdeniu otázky d/ z hľadiska prípustnosti dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP

118. Pokiaľ ide o poslednú otázku d/ „Je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak rozhodcovský súd stranám nedoručoval záverečné písomné prednesy, a tým im odoprel možnosť oboznámiť sa s obsahom záverečného písomného prednesu druhej strany, a procesne na neho akokoľvek reagovať, ak tieto prednesy obsahovali ucelenú skutkovú a právnu argumentáciu?“, dovolateľ ju označil ako procesnú vadu v nedoručení záverečných písomných prednesov (účastníkom v rozhodcovskom konaní; pozn. dovolacieho súdu). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ v tejto časti napadnutému odvolaciemu rozsudku, ako aj rozhodnutiu súdu prvej inštancie vytýka, že uvedenú skutočnosť, považovanú žalobcom za nesprávny procesný postup rozhodcovského súdu, odvolací súd ani súd prvej inštancie vecne nepovažovali

za právny dôvod zrušenia predmetného rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. g) ZRK. Z dôvodov napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd sa námietkou žalobcu o nedoručení mu písomného záverečného prednesu protistrany v rozhodcovskom konaní z hľadiska porušenia zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského rozsudku zaoberal, keďže prijal záver, že: „Obom stranám bola v rozhodcovskom konaní poskytnutá riadne a v dostatočnom rozsahu rovnaká možnosť uplatnenia si procesných práv, dostatočná možnosť uplatnenia si svojich tvrdení, námietok, dôkazov ako i možnosť vyjadrovať sa k dôkazom, skutočnostiam a tvrdeniam druhej strany a po formálnej stránke boli dodržané príslušné procesné postupy.“ To, že žalobca sa nestotožňuje so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu z hľadiska posúdenia dodržania zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, ako vyjadril odvolací súd v napadnutom rozsudku, samé osebe nezakladá prípustnosť dovolania z hľadiska nastolenej dovolacej otázky. Dovolateľ síce formálne dodržal náležitosti v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP, keď formuloval dovolaciu otázku, uviedol právne posúdenie veci, ktoré zo strany vec rozhodujúcich súdov nižších inštancií pokladá za nesprávne a tiež, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Avšak dovolacia otázka (d/) tak ako je formulovaná, nedovoľuje najvyššiemu súdu dať z hľadiska správneho právneho posúdenia v danej veci požadovanú zovšeobecňujúcu odpoveď, a to interpretovaním príslušnej právnej normy bez toho, aby súčasne vec skutkovo neprehodnocoval. Odpoveď, či došlo alebo nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci v zmysle § 40 ods. 1 písm. g) ZRK z hľadiska položenej otázky d/, t.j. vo vzťahu k nedoručeniu záverečných prednesov stranám pred písomne vydaným rozhodcovským rozsudkom z hľadiska formálneho dodržania procesných pravidiel rozhodcovského konania, totiž v každej jednotlivej posudzovanej veci závisí (skutkovo) od konkrétnych výsledkov dokazovania, jeho hodnotenia a posúdenia, a to nielen samotného nedoručenia vyjadrení, ale aj ich obsahu. Dovolací súd však v dovolacích veciach dokazovanie nevykonáva (nie je tzv. skutkovým súdom). Z ust. § 442 CSP vyplýva, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Pokiaľ však dovolateľ právnu otázku formuluje a odôvodňuje všeobecne a hypoteticky (v dovolaní v bode 105 všeobecne, bez konkretizácie uvádza, že po oboznámení sa so záverečným prednesom protistrany mohol ešte vyvinúť relevantnú procesnú aktivitu, ktorou by výsledok rozhodnutia mohol zvrátiť, napr. mohol urobiť návrh na doplnenie dokazovania alebo „žiadať senát o možnosť zaujať stanovisko k novým a prekvapivým skutkovým a právnym argumentom protistrany“), tak ako je to v prípade tu nastolenej otázky d/, potom takáto otázka podľa dovolacieho súdu netvorí v preskúmavanej veci prípustný dovolací dôvod. Navyiac, dovolateľ podľa odôvodnenia dovolania odchyľne od položenej otázky v skutočnosti vytýka postup rozhodcovského súdu z hľadiska nedoručenia písomného záverečného prednesu len dovolateľovi ako žalujúcej strane, ktorá bola neúspešná a nesúhlasil s názorom súdov nižšej inštancie, že pre dodržanie zásady rovnosti v danom prípade stačilo, že záverečné prednesy neboli doručené ani jednému z účastníkov rozhodcovského konania. Dovolací súd v tomto ohľade len pripomína svoju viazanosť dovolacími dôvodmi v zmysle § 440 CSP.

119. Dovolací súd teda konštatuje, že hoci kľúčovou v odvolacom konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku bola v rovine skutkovej ako aj právnej otázka, či (ne)došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, avšak nie z hľadiska

dovolaťom všeobecne nastolenej otázky d/. V tejto časti preto neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Aj vo vzťahu k tejto časti dovolania platí, že dovolací súd samostatným výrokom nerozhodoval o jeho odmietnutí pre neprípustnosť z hľadiska nesplnenia podmienok v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ak po zistení prípustnosti a dôvodnosti zvyšnej časti dovolania rozhodol o zrušení napadnutého rozsudku ako celku (ods. 114).

120. Len na okraj dodáva dovolací súd k argumentácii dovolateľa, že ani závery v rozsudku ESLP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike z 13. januára 2015, sťažnosť č. 17127/12 (v zmysle ktorého aj keď vyjadrenie odporcu neobsahovalo žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa sťažovateľka už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a podľa vlády nemalo vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, bolo formulované ako právna a skutková argumentácia a sťažovateľke mala byť daná možnosť oboznámiť sa s ním a keďže tomu tak nebolo, došlo k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivé konanie, zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru), nemožno chápať absolútne, bez vyhodnotenia konkrétnych skutkových a právnych súvislostí v tej - ktorej posudzovanej veci. V tejto súvislosti dovolací súd podporne odkazuje na rozhodnutie ústavného súdu z 31. marca 2022, sp. zn. I. ÚS 163/2022, v ktorom prehľadne zhrnul, že: „Neskôr začal ESLP k otázke posudzovania kontradiktórnosti pristupovať menej rigidne, a pripustil, že je potrebné zohľadniť aj to, či vyjadrenie protistrany obsahovalo také skutkové alebo právne argumenty, ktoré by mohli ovplyvniť výsledok sporu alebo či zvolené právne riešenie dávalo vôbec nejaký priestor na diskusiu (pozri Vokoun proti Českej republike, rozsudok zo dňa 3. júla 2009, ods. 26). Tento prístup sa prejavil v ďalšej rozhodovacej činnosti ESLP napr. Stepinska proti Francúzsku, rozsudok zo dňa 15. 6. 2004, č. 1814/02, § 17-20; P. D. proti Francúzsku, rozsudok zo dňa 20. 12. 2005, č. 54730/00, ods. 31-35; Salé proti Francúzsku, rozsudok, zo dňa 21. 3. 2006, č. 39765/04, ods. 17-20; Fougère proti Francúzsku, rozhodnutie zo dňa 19. 9. 2006, č. 10397/03, oddiel B; Société Diffusion Pédagogique Calédonienne proti Francúzsku, rozhodnutie zo dňa 12. 10. 2006, č. 26814/02, oddiel 1; Verdú proti Španielsku, rozsudok zo dňa 15. 2. 2007, č. 43432/02, ods. 25-28; Eisenfeld a Duker proti Taliansku a Flatov proti Taliansku, rozhodnutie zo dňa 2. 9. 2008, č. 541/08 a 625/08, oddiel B; Ringier Axel Springer Slovakia, a. s. proti Slovensku, rozhodnutie zo dňa 4. 10. 2011, č. 35090/07, ods. 89-91; Čičmanec proti Slovenskej republike, rozsudok zo dňa 28. 6. 2016, ods. 60-65). [ods. 25.] Ústavný súd v tejto súvislosti vo vzťahu k vyššie uvedenej otázke uzatvára (zohľadňujúc recentnú rozhodovaciu činnosť ESLP, pozn.), že princíp kontradiktórnosti konania, ktorý je nesporne obsahom práva na spravodlivý proces nemožno chápať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe ktorých možno dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola možnosť strany sporu zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany naozaj reálne zmarená a tým jeho pozícia objektívne oslabená (I. ÚS 145/2021). K tomuto materiálnemu výkladu zásady kontradiktórnosti konania sa v poslednom období priklonil i ESLP (Puškárová proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 19356/14, Nerušil proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 37016/15 a naposledy vo veci Sarkocy proti Slovensku z 22. 9. 2020, sťažnosť č. 36446/17). Pri posudzovaní porušenia princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ku ktorému dochádza nedoručením vyjadrenia účastníka konania (strany sporu) protistrane, je potrebné

zohľadniť obsahový význam neoboznámeneho vyjadrenia (napr. rozsudok ESĽP z 18. 10. 2007 vo veci Asnar proti Francúzskej republike, sťažnosť č. 12316/04; rozsudok ESĽP z 3. 7. 2008 vo veci Vokoun proti Českej republike, sťažnosť č. 20728/05) (I. ÚS 50/2022).“ [ods. 26.]

ROZHODNUTIE č. 9

Aktívna legitímácia konateľ'a, ktorý je spoločníkom, podľa § 131 ObZ

§ 131 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka

Ak je žalobcom konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorý je zároveň jej spoločníkom, potom sa na právne posúdenie jeho aktívnej legitímácie v konaní vzťahuje ustanovenie § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka a súd neskúma splnenie aj osobitnej podmienky (obmedzenie práva spoločníka) podľa ustanovenia § 131 ods. 2 Obchodného zákonníka, týkajúceho sa len spoločníka.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27. septembra 2022 sp. zn. 5Obdo/25/2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 26Cb/346/2016-192, zo dňa 10. októbra 2018, v prvom výroku žalobu zamietol. Druhým výrokom žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobca sa ako konateľ a spoločník obchodnej spoločnosti Plastcom, spol. s r.o., Hattalova 4, Bratislava, IČO: 17 318 378 (ďalej tiež „žalovaný“ alebo „Plastcom, spol. s r.o.“) domáhal, aby súd rozhodol o neplatnosti uznesenia č. 2 mimoriadneho valného zhromaždenia (ďalej tiež „VZ“) obchodnej spoločnosti Plastcom, spol. s r.o., ktoré sa konalo dňa 8. augusta 2016 a na ktorom bola schválená ročná účtovná závierka a rozdelenie zisku za rok 2015. Podľa žaloby má žalovaná spoločnosť štyroch spoločníkov, ktorí sú zároveň aj jej konateľmi, pričom v mene spoločnosti konajú dvaja konatelia spoločne. Žalovaný na zabezpečenie svojej prevádzky využíval úver, avšak dvaja konatelia (Ing. Horňák, Ing. Somorčíková) bez súhlasu ostatných dvoch spoločníkov a konateľov vypovedali úverové zmluvy, čím sa žalovaný dostal do platobnej neschopnosti. Z tohto dôvodu bolo Ing. Somorčíkovou zvolané valné zhromaždenie na deň 8. augusta 2016, ktoré bolo so súhlasom všetkých spoločníkov presunuté na deň 4. augusta 2016, pričom sa uvedeného dňa uskutočnilo. Pred hlasovaním o schválení ročnej účtovnej závierky a rozdelení zisku Ing. Somorčíková a Ing. Horňák vyhlásili, že ak niektorí zo spoločníkov neschvália ročnú účtovnú závierku a rozdelenie zisku, zdržia sa hlasovania o záväznej ponuke na úver. Žalobca a Ing. Jurík hlasovali proti rozdeleniu zisku, toto uznesenie nebolo schválené. Následne pri hlasovaní o odsúhlasení ponuky na úver sa spoločníci Ing. Horňák a Ing. Somorčíková zdržali hlasovania. Po konaní valného zhromaždenia dňa 4. augusta 2016, bolo konateľkou Ing. Somorčíkovou zaslané oznámenie, že termín valného zhromaždenia zvolaného na deň 8. augusta 2016 platí. Pred konaním valného zhromaždenia dňa 8. augusta 2016 spoločníci, Ing. Jurík a Ing. Kabát, urobili vyhlásenia (s notársky osvedčeným podpisom) kde uviedli, že (síce) budú hlasovať na valnom zhromaždení za schválenie ročnej účtovnej závierky a rozdelenie zisku (avšak) pod protiprávnymi hrozbami, hrubým nátlakom a vyhrážkami ostatných dvoch konateľov, a to z dôvodu ochrany svojho majetku a pracovníkov, keď bez

schválenia záväznej ponuky na úver so schválením ročnej účtovnej závierky a rozdelením zisku by spoločnosti hrozila likvidácia (ďalej tiež „Vyhlásenie“). Na valnom zhromaždení konanom dňa 8. augusta 2016 sa zúčastnili všetci spoločníci, prijali uznesenie č. 2 o schválení ročnej účtovnej závierky za rok 2015 a rozdelení zisku a uznesenie č. 3 - schválenie úverových zmlúv a schválenie zabezpečenia úverov; za uznesenia hlasovalo 100 % spoločníkov.

3. Súd prvej inštancie nepovažoval za spornú aktívnu legitímáciu žalobcu, ani dodržanie zákonnej lehoty na podanie žaloby o vyslovenie neplatnosti valného zhromaždenia. Uviedol, že z hľadiska dôvodov neplatnosti uznesení valného zhromaždenia právna teória rozlišuje formálne a materiálne nedostatky. Za splnenia podmienok podľa ust. § 131 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „OBZ“) môže byť podľa judikatúry nedodržanie formy, obsahu a termínu doručenia pozvánky dôvodom neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia pre nedostatky pri jeho zvolávaní. Konštatoval, že v danom prípade nebol dodržaný postup pri zvolávaní valného zhromaždenia podľa stanov a zákona. Pôvodne síce bolo valné zhromaždenie zvolané na deň 8. augusta 2016, čo však bolo následne so súhlasom všetkých spoločníkov zmenené na deň 4. augusta 2016. S argumentáciou žalobcu o porušení postupu pri zvolaní valného zhromaždenia konaného 8. augusta 2016 súd prvej inštancie súhlasil, konštatujúc, že došlo k formálnym vadám pri zvolaní valného zhromaždenia.

4. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“, „NS SR“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. Obdo V 30/2001 z 29. októbra 2003, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. R 80/2004 (ďalej tiež „ZRS“) a mal za to, že zhodným prejavom vôle všetkých spoločníkov môžu byť prípadné formálne chyby pri zvolávaní valného zhromaždenia zhojené rovnako, ako môže byť s ich súhlasom na rokovanie zaradená záležitosť, ktorá nebola zaradená do pôvodného programu. Prejavom spoločníka o tom, že netrvá na niektorej zložke predpísaného formálneho postupu pri zvolávaní valného zhromaždenia je prípadná formálna vada zhojená. Zhrnul, že v danom prípade sa žalobca dostavil na valné zhromaždenie aj napriek „agresívnej komunikácii“, o programe valného zhromaždenia vedel vopred a za jednotlivé uznesenia hlasoval. To, že pred valným zhromaždením urobil Vyhlásenie, v ktorom deklaroval, že nie je to jeho slobodná voľba, ak bude hlasovať za prijatie uznesenia o schválení účtovnej závierky a rozdelení zisku, vyplýva, že urobil kompromisné rozhodnutie, aby bolo prijaté uznesenie č. 3. Pri hlasovaní sa osobitne neskúma výkon hlasovacieho práva konkrétnym spôsobom, pričom spoločník nemá povinnosť hlasovať, má právo hlasovať (v súlade) so svojím vnútorným presvedčením a racionálne v súlade so svojimi záujmami.

5. Podľa názoru súdu prvej inštancie, v konaní o vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia môže súd žalobu zamietnuť aj v prípade, ak uznesenie valného zhromaždenia je síce v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo stanovami, ale neobmedzuje práva spoločníka, ktorý sa neplatnosti uznesenia domáha. Uznesením č. 2 bolo súčasne prijaté rozhodnutie o schválení riadnej účtovnej závierky za rok 2015, pričom uznesenie podľa súdu nemohlo žiadnym spôsobom obmedziť práva žalobcu. Žalobca v žalobe ani neuviedol konkrétne skutočnosti, aké jeho právo bolo uznesením č. 2 obmedzené.

Napadnutým uznesením bolo rozhodnuté o rozdelení zisku vychádzajúc z účtovnej závierky, a ani v tomto prípade nebol žalobca na svojich právach spoločníka obmedzený. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“).

6. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/83/2019-255, zo dňa 17. septembra 2020, napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že uznesenie č. 2 mimoriadneho valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti Plastcom, spol. s r. o., ktorým sa schválila ročná účtovná závierka a rozdelenie zisku za rok 2015, konaného dňa 8. augusta 2016, je neplatné. Zároveň priznal žalobcovi proti žalovanému právo na plnú náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

7. Odvolací súd dospel k záveru o dôvodnosti žalobcovho odvolania a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel. Za podstatné považoval to, že žalobca napáda neplatnosť uznesenia č. 2 mimoriadneho valného zhromaždenia žalovaného konaného dňa 8. augusta 2016, v zmysle ust. § 131 ods. 1, 2 OBZ, a to ako spoločník a konateľ žalovaného. Žalovaný konanie valných zhromaždení dňa 4. augusta 2016 a 8. augusta 2016 nespochybnil a zo skutkového stavu, na ktorý poukázal aj súd prvej inštancie, vyplýva, že vo vzťahu k valnému zhromaždeniu konanému 8. augusta 2016 nebol dodržaný postup podľa stanov a zákona, keď pôvodne bolo valné zhromaždenia zvolané na deň 8. augusta 2016 a so súhlasom všetkých spoločníkov zmenené na deň 4. augusta 2016. Podľa odvolacieho súdu s argumentáciou žalobcu o porušení postupu zvolania valného zhromaždenia konaného dňa 8. augusta 2016 súd prvej inštancie súhlasil dôvodne, keďže došlo k formálnym vadám pri jeho zvolaní. Súd prvej inštancie tiež správne uviedol, že nedodržanie formy, obsahu a termínu doručenia pozvánky môže byť podľa zaužívanej judikatúry za splnenia podmienok ust. § 131 OBZ dôvodom neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia pre nedostatky pri zvolávaní valného zhromaždenia. Z týchto skutočností však súd prvej inštancie nevyvodil žiadny právny záver v súlade s ustanovením § 131 ods. 1 OBZ, len s poukazom na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 30/2001 zo dňa 29. októbra 2003 konštatoval, že prejavom spoločníka o tom, že netrvá na niektorej zložke predpísaného formálneho postupu pri zvolávaní valného zhromaždenia je prípadná formálna vada zhojená. Ďalej sa zaoberal už len splnením podmienok v zmysle ustanovenia § 131 ods. 2 OBZ. Takýto postup, keď súd prvej inštancie opomenul vyvodit' právne závery z aplikovaného ustanovenia § 131 ods. 1 OBZ, považoval odvolací súd za nesprávny.

8. Ďalej uviedol, že v konaní bolo preukázané a nesporné, že v prípade valného zhromaždenia dňa 8. augusta 2016 nebol dodržaný postup podľa Spoločenskej zmluvy žalovaného a zákona. Pôvodne bolo valné zhromaždenie zvolané na deň 8. augusta 2016, avšak so súhlasom všetkých spoločníkov bol termín jeho konania zmenený na deň 4. augusta 2016. Pri valnom zhromaždení, ktoré sa konalo dňa 8. augusta 2016, nebolo dodržané ustanovenie čl. VII bod 1.5 Spoločenskej zmluvy žalovaného, podľa ktorého „Termín a program valného zhromaždenia treba oznámiť spoločníkom najmenej 15 dní pred dňom jeho konania a to písomnou pozvánkou.“, pričom dané ustanovenie spoločenskej zmluvy žalovaného je v podstate zhodné so znením zákona (§ 129 ods. 1 OBZ). Konštatoval, že v danom prípade ide o

formálny nedostatok pri postupe a spôsobe zvolávania valného zhromaždenia spoločnosti Plastcom, spol. s r.o., na ktorom bolo prijaté uznesenie č. 2, a ktoré sa uskutočnilo dňa 8. augusta 2016 za prítomnosti všetkých spoločníkov, vrátane žalobcu. Žaloba bola doručená súdu dňa 11. októbra 2016, t.j. v zákonnej lehote, žalobcom - Ing. Jánom Kabátom, ktorý je spoločníkom a konateľom žalovaného. Z ust. § 131 ods. 1 OBZ vyplýva, že konateľ spoločnosti je jedným z taxatívne ustanovených subjektov, oprávnených podať žalobu na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti. Konateľ môže podať v takomto prípade žalobu bez ohľadu na to, akým spôsobom je v spoločenskej zmluve upravené konanie za spoločnosť, pretože vo svojom práve na podanie žaloby o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia nemôže byť konateľ obmedzovaný spôsobom konania za spoločnosť, t.j. v prípade, ak je v spoločenskej zmluve upravený spôsob konania tak, že konajú dvaja konatelia spoločne, môže ktorýkoľvek z týchto konateľov samostatne podať žalobu o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia (Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 5. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2016, s. 1691). Odvolací súd mal za preukázané splnenie všetkých predpokladov vyžadovaných ustanovením § 131 ods. 1 OBZ a podporne poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Obo/339/98 (publikovaný v Zo súdnej praxe, 1999, č. 3, s. 60., ZSP č. 31/1999), podľa ktorého „Dôvodom na vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti súdom môže byť aj nedodržanie postupu pre zvolávanie valného zhromaždenia, určeného zákonom alebo spoločenskou zmluvou (stanovami).“

9. Ako dôvodnú odvolací súd vyhodnotil námietku žalobcu, že neučinil prejav vôle, z ktorého by bolo zrejmé, že chcel zhojiť formálne chyby pri zvolávaní valného zhromaždenia konaného dňa 8. augusta 2016, resp. z ktorého by bolo zrejmé, že netrvá na tom, aby bol dodržaný formálny postup pri zvolávaní valného zhromaždenia na deň 8. augusta 2016. Naopak, z Vyhlásenia dňa 8. augusta 2016 o 8.30 hod. podpísaného pred notárom vyplynulo, že žalobca pred konaním valného zhromaždenia vyhlásil, že opakovanie valného zhromaždenia dňa 8. augusta 2016 považuje za protiprávne. Pri neexistencii prejavu vôle žalobcu o tom, že netrvá na niektorej zložke predpísaného formálneho postupu, nemohla byť zhojená vada pri zvolávaní valného zhromaždenia žalovaného na deň 8. augusta 2016.

10. Keďže boli zistené dôvody v zmysle § 131 ods. 1 OBZ na vyslovenie neplatnosti uznesenia č. 2 valného zhromaždenia konaného dňa 8. augusta 2016 obchodnej spoločnosti Plastcom, spol. s r.o., na návrh jej konateľa, a to z dôvodu formálnych nedostatkov pri postupe a spôsobe zvolávania tohto valného zhromaždenia, tak podľa odvolacieho súdu skúmanie dôvodov v zmysle § 131 ods. 2 OBZ bolo zo strany súdu prvej inštancie nadbytočné. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a 2 CSP, § 256 CSP.

11. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a zároveň z ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP, navrhujúc najvyššiemu súdu, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil.

12. K namietanej vade podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že nakoľko žalobca svojou účasťou, súhlasným konaním a aktívnym prístupom na valnom

zhromaždení konanom dňa 8. augusta 2016 v Nitre, a tým, že nepredložil na valnom zhromaždení Vyhlásenie, preukázal, že súhlasil s konaním a priebehom tohto valného zhromaždenia. Dovolateľ označil konštatovanie odvolacieho súdu o nátlakovom správaní spoločníkov (Ing. Somorčíkovej a Ing. Horňáka; pozn. dovolacieho súdu) za vykonštruované a arbitrárne. Uviedol, že odvolací súd mal posúdiť prejednávajúcu vec tak, že zistené skutkové okolnosti sú v súlade s úpravou podľa ust. § 129 OBZ, a nie v rozpore s ňou. Namietol, že odvolací súd následne nesprávne právne posúdil aj právnu otázku obsiahnutú v ust. § 131 OBZ. Dovolateľ mal za to, že valné zhromaždenie zvolané konateľkou Ing. Somorčíkovou s termínom konania 8. augusta 2016 bolo zvolané riadne písomnou pozvánkou dňa 21. júla 2016 s programom rokovania. Spoločníci sa o tomto termíne dozvedeli dňa 22. júla 2016, čím im začala plynúť lehota dňa 23. júla 2016, ktorá ku dňu konania valného zhromaždenia bola 17 dní. Spoločníci mali dostatok času sa oboznámiť s programom valného zhromaždenia, s písomnosťami predkladanými na rokovanie a náležite sa pripraviť na zasadnutie. Každý spoločník mal možnosť v primeranej lehote sa dozvedieť o konaní valného zhromaždenia a rozhodnúť sa, či sa na ňom zúčastní. Zákonná lehota 15 dní, ako aj lehota uvedená v spoločenskej zmluve žalovaného, ktorá je identická, bola dodržaná, a to bez ohľadu na skutočnosť, že aj dňa 4. augusta 2016 sa konalo valné zhromaždenie, na ktorom však neboli prijaté žiadne uznesenia, ktoré by boli následne korigované na zasadnutí valného zhromaždenia dňa 8. augusta 2016.

13. Za nesprávne považuje dovolateľ právne posúdenie so záverom, že v prípade valného zhromaždenia dňa 8. augusta 2016 nebol dodržaný postup podľa spoločenskej zmluvy žalovaného a zákona (ods. 15 odvolacieho rozhodnutia). V ďalšom sa nestotožnil ani so záverom odvolacieho súdu, že v posudzovanej veci bolo nedodržanie formy, obsahu a termínu doručenia pozvánky podľa zaužívanej judikatúry a § 131 OBZ dôvodom neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia pre nedostatky pri jeho zvolávaní. Poukázal na to, že ani jeden zo spoločníkov nemusel prejaviť vôľu smerujúcu k tomu, že by mal vyhlásiť do zápisnice z valného zhromaždenia zo dňa 8. augusta 2016, že netrvá na niektorej zložke predpísaného formálneho postupu pri zvolávaní valného zhromaždenia, a tým by mala byť prípadná formálna vada zhojená, pretože žiadne predpísané formálne postupy pri zvolávaní valného zhromaždenia na deň 8. augusta 2016 neboli porušené, žiadna formálna vada nevznikla, a teda nemusela byť ani zhojená prejavom vôle spoločníkov.

14. Podľa dovolateľa sa mal odvolací súd odkloniť od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/2/2017 zo dňa 30. januára 2018, podľa ktorého jedným z dôvodov na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti súdom môže byť aj nedodržanie postupu na zvolanie valného zhromaždenia určeného zákonom alebo spoločenskou zmluvou. O taký prípad nejde, ak písomná pozvánka bola zaslaná spoločníkovi v súlade so zákonom a spoločenskou zmluvou pred konaním valného zhromaždenia.

15. Tiež poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 45/2014-32 zo dňa 23. januára 2014, ktorý k výkladu ust. § 131 OBZ zaujatého súdmi nižšej inštancie konštatoval, že tento nejaví známky ústavnej nekonformnosti. Uviedol, že podľa

ústavného súdu, príslušné ustanovenie Obchodného zákonníka treba aplikovať spôsobom, ktorý objasnil i krajský súd, že podľa § 131 ods. 2 OBZ súd môže na návrh spoločníka určiť neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, len ak porušenie zákona, spoločenskej zmluvy alebo stanov mohlo obmedziť práva spoločníka, ktorý sa určenia neplatnosti domáha. „Pokiaľ návrh na určenie neplatnosti valného zhromaždenia podáva spoločník..., súd nemôže návrhu vyhovieť pri splnení ostatných požadovaných podmienok len vtedy, ak porušenie zákona, relevantných právnych aktov, mohlo obmedziť práva tohto spoločníka, ktorých určenia sa domáha. Ustanovenie § 131 ods. 2 Obchodného zákonníka vylučuje možnosť podať žalobu vo všeobecnom záujme zo strany spoločníka. Spoločník teda nemôže úspešne žalovať o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, pokiaľ ním neboli porušené,... obmedzené práva, to v praxi znamená, že súd na návrh spoločníka nemôže určiť neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, i keď by boli evidentne splnené ostatné hmotnoprávne podmienky podľa § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka, nakoľko podmienka uvedená v ods. 2 § 131 Obch. zákonníka má povahu špeciálnej hmotnoprávnej podmienky voči podmienke v ods. 1 a súd na ňu prihliada ex offo“.

16. Vzhľadom na uvedené bol dovolateľ názoru, že ak v posudzovanom prípade pri zvolávaní valného zhromaždenia nebol porušený zákon ani spoločenská zmluva, a v tejto súvislosti neboli ani obmedzené, porušené, ani ohrozené práva spoločníka (žalobcu), a ak odvolací súd pri rozhodovaní nezobral do úvahy takto zistený skutkový stav a písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahovalo zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, tak rozhodnutie trpí aj vadou nepreskúmateľnosti rozhodnutia. K namietanej vade podľa ust. § 420 písm. f/ CSP malo dôjsť aj svojvoľným procesným postupom odvolacieho súdu pri hodnotení dôkazu ohľadom tvrdeného vyvíjania nátlaku na konateľov/spoločníkov, ktorý spísali Vyhlásenie pred notárom v čase pred začiatkom konania valného zhromaždenia dňa 8. augusta 2016, a s ktorým sa mal odvolací súd stotožniť. Tvrdenie odvolacieho súdu o nátlakovom správaní sa spoločníkov považuje za vykonštruované a arbitrárne. Postupom odvolacieho súdu malo dôjsť k zásahu do práv žalovaného v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, založené na ľubovôli súdu, neopierajúce sa o zákon. Zároveň podľa dovolateľa z neho vyplýva zjavná neodôvodnenosť a rozpor medzi súvislosťami právnych argumentov odvolacieho súdu so skutkovými okolnosťami prerokúvaného prípadu a s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, a teda s uplatnením nárokov obranou proti takémuto uplatneniu.

17. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolateľ aj v prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko založil svoje rozhodnutie vo veci na iných, zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie. Podľa dovolateľa odvolací súd nahrádzal činnosť prvoinstančného súdu a suploval jeho chýbajúce závery, pričom týmto postupom strane konania neumožnil vyjadriť sa k týmto iným (odlišným) právnym záverom, a teda nemal možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné.

18. Dovolateľ označil za nesprávny postup odvolacieho súdu, keďže mal nariadiť pojednávanie, vypočúť žalovaného (konateľov Ing. Horňáka a Ing. Somorčíkovú), prípadne iné osoby, dať mu možnosť vyjadriť sa k nastoleným otázkam, ktoré odvolací súd potreboval ozrejmiť v súvislosti s „údajným“ vyvíjaním nátlaku na žalobcu, posúdiť z právneho hľadiska vec a až potom vydať rozhodnutie. Nakoľko takto odvolací súd nepostupoval a v rozhodnutí uvádzal závery, ktoré neboli podložené a žalovanej strane nebol poskytnutý priestor sa k nim vyjadriť a argumentovať, porušil jej právo na spravodlivý proces. Dovolateľ zároveň označil rozhodnutie za nepreskúmateľné, spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení v ťažiskovej otázke, od ktorej záviselo správne rozhodnutie a právne posúdenie predmetnej veci. Odvolací súd svoje rozhodnutie podľa dovolateľa riadne neodôvodnil a svoj záver zaujal bez zrejmych odpovedí na všetky skutkovo a právne relevantné otázky, čo malo za následok vydanie arbitrárneho rozhodnutia. Dovolateľ tiež požiadal „z dôvodu princípu spravodlivosti a práva na spravodlivé súdne konanie“ a tiež vzhľadom na iniciovanie žalobcom a Ing. Juríkom za spoločnosť Plastcom spol. s r.o., podanie žalôb dňa 16. novembra 2020 na Ing. Horňáka a Ing. Somorčíkovú na vrátenie vyplateného zisku, o odklad právoplatnosti rozhodnutia podľa § 444 ods. 2 CSP.

19. K dovolaniu sa vyjadril žalobca a označil ho za nedôvodné a za nespĺňajúce podmienky prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 a § 421 CSP, keďže dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 a § 432 CSP. Preto navrhol, aby najvyšší súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. f) CSP odmietol, resp. zamietol.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je v časti prípustné avšak nie je dôvodné a je potrebné ho zamietnuť (§ 448 CSP).

21. Primárne dovolací súd z už vyššie uvedeného sumarizuje námietky (ďalej aj „námietky a/ až e/“), ktorými dovolateľ vytýka postupu a rozhodnutiu odvolacieho súdu, že: a/ k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie došlo bez doplnenia resp. zopakovania dokazovania vo veci a za tým účelom bez nariadeného pojednávania, b/ tvrdenie o nátlakovom správaní spoločníkov v odôvodnení napadnutého rozsudku nemá podklad vo vykonanom dokazovaní, resp. je výsledkom svojvoľného hodnotenia dôkazov („je vykonštruované a arbitrárne / ľubovôľa súdu“), c/ odôvodnenie napadnutého rozsudku je nepreskúmateľné, d/ ide o prekvapivé rozhodnutie [námietky a/ až d/ v zmysle § 420 písm. f) CSP], e/ pri právnom posúdení veci došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu k interpretácii ust. § 129 ods. 1 OBZ a § 131 ods. 1 a 2 OBZ [námietky v zmysle § 421 písm. a) CSP].

K právnej úprave prípustnosti dovolania.

22. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu

prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

23. Podľa ustanovenia § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP).

24. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP).

26. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prevej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

27. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

28. Podľa ustanovenia § 442 CSP, dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

29. Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP). Súčasná právna úprava však už neumožňuje súdu ex offio prihliadať na vady zmätočnosti, t. j. závažné procesné pochybenia, v dôsledku existencie ktorých je potrebné rozhodnutie vždy zrušiť. Tieto vady vznikajú ako dôsledok nesplnenia procesných podmienok konania [vady zmätočnosti podľa § 420 písm. a) - d) CSP] alebo ich zákon za vady zmätočnosti sám označuje [vady zmätočnosti podľa § 420 písm. e) a f) CSP]. (II. ÚS 347/2022, ods. 23)

K prípustnosti dôvodov dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

30. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany ako dôsledok nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Relevantnými znakmi, charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva.

31. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

32. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb., v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej len „ústava“). Pod pojmom nesprávny procesný postup je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu napr.: právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom vo svojom materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol strane rozsudok doručený do vlastných rúk. Naopak medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces.

33. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

34. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne záver dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

K námietkam a/ a b/ (absencia odvolacieho pojednávania a vady dokazovania)

35. V danom prípade žalovaný v súvislosti s tvrdenou vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP konkrétne namietal, že (a/) k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie došlo bez doplnenia resp. opakovania dokazovania vo veci a za tým účelom bez nariadeného pojednávania a tiež, že (b/) tvrdenie o nátlakovom správaní spoločníkov v odôvodnení napadnutého rozsudku nemá podklad vo vykonanom dokazovaní, resp. je výsledkom svojvoľného hodnotenia dôkazov („je vykonštruované a arbitrárne / ľubovôľa súdu“).

36. Dovolací súd primárne uvádza, že vo vzťahu k posúdeniu prípustnosti dovolania [u dovolacích dôvodov v zmysle § 420 písm. f) CSP aj ich opodstatnenosti] bolo podstatné, na akom skutkovom a právnom základe založil odvolací súd napadnuté rozhodnutie. Týmto rozhodnutím zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a vyhovel žalobe o vyslovenie neplatnosti predmetného uznesenia valného zhromaždenia žalovaného ako obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným, konaného dňa 8. augusta 2016. Dôvodom neplatnosti vyslovenej v zmysle § 131 ods. 1 OBZ, bolo skutkové zistenie okolností zvolania valného zhromaždenia žalovaného konaného dňa 8. augusta 2016 a záver o formálnych vadách zvolania tohto valného zhromaždenia, v rozpore so zákonnou úpravou v zmysle § 129 ods. 1 OBZ a Spoločenskou zmluvou žalovaného v článku VII. bod 1.5 (tu pre nedodržanie lehoty oznámenia termínu valného zhromaždenia spoločníkom najmenej 15 dní pred dňom jeho konania). Zo spisu vyplýva, že v tomto pre rozhodnutie vo veci kľúčovom závere sa odvolací súd pridržal skutkových zistení uzavretých už na súde prvej inštancie, ktorý v odôvodnení svojho rozsudku (ods. 10 a 11) konštatoval, že až po konaní valného zhromaždenia 4. augusta 2016 „konateľka p. Somorčíková elektronicky preposlala oznámenie v ktorom uviedla, že na VZ v skrátenej lehote 04.08.2016 nebola schválená RÚZ a rozdelenie zisku a úver, že platí termín konania VZ 08.08.2016 s nezmeneným programom. Žalobca pred konaním VZ 08.08.2016 urobil vyhlásenie, v ktorom popisoval kroky konateľky p. Somorčíkovej a p. Hornáka a uviedol, že bude hlasovať za RÚZ a rozdelenie zisku a návrhu úverových zmlúv, že tak koná pod protiprávnymi hrozbami, hrubým nátlakom a vyhrážkami v záujme ochrany svojho majetku a ochrany pracovníkov“. Súd prvej inštancie uzavrel, že „nedodržanie formy, obsahu a termínu doručenia pozvánky môže byť podľa zaužívanej judikatúry za splnenia podmienok § 131 dôvodom neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia pre nedostatky pri zvolávaní valného zhromaždenia. Tak ako vyplýva zo skutkového stavu nebol dodržaný postup pri zvolaní Valného zhromaždenia podľa stanov a zákona“.

37. Pokiaľ však súd prvej inštancie s odkazom na závery rozsudku najvyššieho súdu z 29. októbra 2003, sp. zn. Obdo V 30/2001 (R 80/2004), konštatoval následné akceptovanie vadného zvolania valného zhromaždenia, za ktoré považoval prejav vôle žalobcu tým, že sa žalobca (spolu s ostatnými spoločníkmi) na dotknuté valné zhromaždenie dostavil a bez ďalšieho na ňom hlasoval, a keďže o programe valného zhromaždenia vedel vopred (mal možnosť sa pripraviť), pričom z toho, že pred jeho konaním urobil vopred Vyhlásenie, v ktorom deklaroval, že nie je to jeho slobodná voľba, ak bude hlasovať za prijatie uznesenia o schválení účtovnej závierky a rozdelení zisku, vyplýva, že urobil kompromisné rozhodnutie, aby bolo prijaté uznesenie č. 3, tak s takýmto právnym posúdením skutkového stavu a záverom, sa odvolací súd nestotožnil.

38. Podľa dovolacieho súdu skutkový stav zistený v prvoinštančnom konaní vo vzťahu k posúdeniu splnenia podmienok podľa § 129 ods. 1 vo väzbe na § 131 ods. 1 CSP odvolací súd nemodifikoval (ods. 13), avšak ho inak právne posúdil, keď v odôvodnení napadnutého rozsudku (ods. 15 - 18) uviedol, že „v prípade valného zhromaždenia dňa 08.08.2016 nebol dodržaný postup podľa Spoločenskej zmluvy žalovaného a zákona“... a „...mal odvolací súd preukázané splnenie všetkých predpokladov vyžadovaných ustanovením § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia.“ Odchylné od súdu prvej inštancie posúdil skutočnosť, že žalobca sa tohto formálne vadne zvolaného valného zhromaždenia žalovaného, konaného 8. augusta 2016, zúčastnil, keď uviedol, že „žalobca neučinil žiadny prejav vôle, z ktorého by bolo zrejmé, že chcel zhojiť formálne chyby pri zvolávaní valného zhromaždenia“ a ďalej, že naopak z Vyhlásenia spoločníka predtým podpísaného u notára vyplýva, že opakovanie valného zhromaždenia považuje za protiprávne. Podľa dovolacieho súdu „pri neexistencii prejavu vôle žalobcu o tom, že netrvá na niektorej zložke predpísaného formálneho postupu, nemohla byť zhojená vada pri zvolávaní valného zhromaždenia spoločnosti žalovaného na deň 08.08.2016“. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ odvolací súd pri týchto kľúčových záveroch vychádzal zo skutkového stavu uzavretého pred súdom prvej inštancie, bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania, potom jeho postup, ktorým o odvolaní žalobcu rozhodol bez nariadenia pojednávania, je potrebné hodnotiť ako súladný s ust. § 385 ods. 1 CSP (a contrario), podľa ktorého na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Samotný odvolací súd tento svoj postup dostatočne vysvetlil v napadnutom rozhodnutí, keď uviedol v ods. 5 odôvodnenia, že nenariadil pojednávanie, nakoľko ustanovenie § 385 CSP je v zásade fakultatívne, t.j. odvolací súd pojednávanie nariaďovať nemusí, nariaďuje ho iba v dvoch prípadoch, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak si to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa dovolacieho súdu o takýto prípad v danej veci nešlo a zdôraznil, že vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie.

39. Pokiaľ ide o konštatovanie v závere ods. 17 napadnutého rozsudku o nátlakovom správaní dvoch spoločníkov, toto bolo odvolacím súdom uvedené len navyše (a formulačne nie úplne vhodne), avšak bez relevantného vplyvu na predtým vyslovený a odôvodnený záver o neexistencii prejavu vôle žalobcu o tom, že netrvá na niektorej zložke predpísaného formálneho postupu pri zvolávaní valného zhromaždenia spoločnosti žalovaného na deň 8. augusta 2016.

Podstatné bolo, že odvolací súd pri rozhodovaní reálne vychádzal zo skutkového stavu uzavretého pred súdom prvej inštancie, v rámci ktorého bolo zistené Vyhlásenie žalobcu a jeho obsah (ods. 11 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), pričom súd prvej inštancie k tomu uviedol, že „skutkový stav uvádzaný v bode 10), 11), 12) nebol sporný“; a teda ani ďalšie dokazovanie k pravosti a pravdivosti Vyhlásenia ako listinného dôkazu vedené nebolo. Je teda zrejmé, že pokiaľ súd prvej inštancie s poukazom na závery rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 30/2001 z 29. októbra 2003 videl analógiu s tu posudzovaným prípadom v tom, že ak sa žalobca dotknutého valného zhromaždenia, napriek svojmu predchádzajúcemu Vyhláseniu, zúčastnil a o dotknutom uznesení hlasoval, a tým prejavil vôľu, že netrvá na predpísanom formálnom postupe pri zvolávaní valného zhromaždenia, tak naopak odvolací súd v tých istých okolnostiach taký prejav vôle žalobcu, ktorým by došlo k zhojeniu formálnych väd zvolania valného zhromaždenia žalovaného z 8. augusta 2016, nevzhladol a rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za odporujúce uvedenému rozhodnutiu najvyššieho súdu. Podľa dovolacieho súdu to, či určité konanie alebo opomenutie, vyjadrené resp. urobené výslovne alebo iným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejsť, je alebo nie je určitým prejavom vôle (§ 35 ods. 1 OZ) a s akými právnymi účinkami, je nepochybne otázkou právneho posúdenia, teda podradenia zisteného skutkového stavu právnym normám o prejave vôle určitých subjektov a ich interpretácie. Z tohto hľadiska preto pri vyslovení odlišného právneho názoru odvolacím súdom o (ne)existencii určitého prejavu vôle žalobcu vo vzťahu ku konvalidácii formálnych väd pri zvolávaní napadnutého valného zhromaždenia žalovaného, ktorý viedol k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie, avšak vychádzajúceho z totožných skutkových zistení, nebolo nevyhnutné zopakovať alebo dopĺňať dokazovanie a z tohto dôvodu nariadovať na prejednanie veci v odvolacom konaní pojednávanie (§ 385 ods. 1 CSP). V tejto časti preto najvyšší súd v procesnom postupe dovolacieho súdu nezistil nezákonnosť, a teda dôvodnosť námietky dovolateľa o porušení jeho práva na spravodlivý proces, a tým ani prípustnosť týchto dovolacích dôvodov v zmysle § 420 písm. f) CSP.

40. Z totožných dôvodov dovolací súd nezistil ani potrebu dopĺňať dokazovanie výsluchom žalovanej obchodnej spoločnosti prostredníctvom niektorého z jej konateľov (okrem žalobcu), alebo „iných osôb“, ako uvádzal dovolateľ v časti VII. podaného dovolania, ktoré ani nekonkretizoval. Dovolací súd zdôrazňuje, že samotná, hoci aj v napadnutom rozhodnutí navyše konštatovaná okolnosť (žalobcom tvrdeného) nátlaku určitých spoločníkov žalovaného, nebola pre rozhodnutie vo veci určujúca a dokazovanie v tomto smere by nemohlo nič podstatné zvrátiť na právnom posúdení a záveroch, z ktorých vychádzalo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

41. Dovolací súd len pripomína, že pri preskúmaní veci v rozsahu dovolacích dôvodov je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho ustálil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu

práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

42. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo strany konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo riadili sa výkladom všeobecných záväzných predpisov, ktoré predkladá účastník konania. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou, ale len na tie, ktoré majú pre spor podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (III. ÚS 209/04). Skutočnosť, že žalovaný mal na vec odlišný názor a že rozhodnutie súdu nebolo odôvodnené podľa jeho predstáv, nezakladá vadu podľa ust. § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

43. Nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000, ako aj na rozhodnutia 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) napríklad v uznesení, sp. zn. II. ÚS 465/2017 a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (taktiež aj IV. ÚS 228/2020).

44. Dovolací súd tiež poukazuje na to, že dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy a v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon. Žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 Základných princípov CSP). Rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie strán sporu. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia, čo nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

K námietke c/ (nepreskúmateľnosť, arbitrárnosť)

45. Dovolateľ ďalej namietal vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP z dôvodu nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Tú v podstate videl v absencii odôvodnenia konštatovania o nátlakovom správaní dvoch spoločníkov žalovaného (ods. 17 odvolacieho rozsudku), avšak ako už dovolací súd vysvetlil vyššie, uvedené nebolo pre rozhodnutie v danej veci kľúčové, a preto toto navyše formulované konštatovanie

odvolacieho súdu z hľadiska pre rozhodnutie vo veci podstatných dôvodov nebolo potrebné v napadnutom rozhodnutí ďalej rozvíjať a touto otázkou sa podrobne zaoberať. Dovolací súd vníma z pohľadu dotknutých osôb citlivosť formulácie tohto konštatovania súdu, avšak trestnoprávne konotácie, uvádzané v dovolaní, pre riešenie daného sporu medzi konateľmi/spoločníkmi a obchodnou spoločnosťou s ručením obmedzeným, predmetom ktorého je neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti, nemajú žiadny relevantný význam.

46. Ďalej dovolateľ v závere čl. VI. dovolania vyjadril názor, že ak (podľa neho) „nebol pri zvolávaní VZ porušený zákon ani spoločenská zmluva a v tejto súvislosti neboli ani obmedzené, porušené, ani ohrozené práva spoločníka /žalobcu/ a ak odvolací súd pri svojom rozhodovaní nezobral do úvahy takto zistený skutkový stav a písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu“, potom napadnuté rozhodnutie trpí vadou nepreskúmateľnosti. Tu je však potrebné uviesť, že dovolateľ za skutkový stav, ktorý odvolací súd mal zobrať do úvahy, považuje vlastnú predstavu o skutkovom stave, na ktorý viaže uvedenú námietku, keď podľa neho bolo pre valné zhromaždenie žalovaného konané 8. augusta 2016 postačujúce, že konateľka Ing. Somorčíková na tento termín a s rovnakým programom zvolala 21. júla 2016 valné zhromaždenie, ktoré sa napokon so súhlasom všetkých spoločníkov uskutočnilo v zmenenom termíne 4. augusta 2016. Teda ide o iný skutkový stav, než z ktorého vychádzali v tejto časti oba sudy nižších inštancií, keď z ich rozhodnutí je zreteľné, že to valné zhromaždenie, ktoré konateľka žalovaného 21. júla 2016 zvolala pôvodne na termín 8. augusta 2016, bolo vykonané v zmenenom termíne 4. augusta 2016, a teda aj jeho program sa naplnil (konzumoval) vykonaním valného zhromaždenia v termíne 4. augusta 2016. Niet teda pochyb, že žalobou v danej veci bolo napadnuté ďalšie, iné valné zhromaždenie žalovaného, zvolané konateľkou až po uskutočnení valného zhromaždenia konaného 4. augusta 2016, a ani jeden zo súdov nižších stupňov nekonštatoval, že sa na posudzované valné zhromaždenie môžu vzťahovať okolnosti zvolania predchádzajúceho valného zhromaždenia, napokon konaného 4. augusta 2016. Je tomu tak logicky preto, že zvolanie a program učinенý vo vzťahu k tomuto predchádzajúcemu valnému zhromaždeniu, ktoré sa uskutočnilo, už nie je možné vzťahovať aj na iné, ďalšie, časovo nasledujúce valné zhromaždenie, hoci konateľka opätovne 4. augusta 2016 oznámila rovnaký program („Pripomínam spoločníkom, že platí termín konania VZ 8.8.2016 o 10.00 hod. v PLASTCOM Nitra, zvolanom v riadnom termíne s nezmeneným programom:...“). Preto ak odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nekorešpondovalo s takýmto, dovolateľom podsúvaným odlišným skutkovým stavom, než z ktorého v skutočnosti vychádzali v rozhodnutiach oba sudy nižších inštancií, hoci s rozdielnym právnym posúdením a záverom, tak v takom prípade dovolací súd v uvedenom nevzhliadol nedostatočnosť, a tým nepreskúmateľnosť odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

47. Pokiaľ ďalej dovolateľ v čl. VII dovolania všeobecne uviedol, že odvolací súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil a svoj záver k otázke právnej aj skutkovej zaujal bez zrejmých a jasných odpovedí na všetky skutkovo a právne relevantné otázky, tak dovolací súd sa s takouto námietkou nemohol stotožniť.

48. Do práva na spravodlivý proces nepochybne patrí právo sporovej strany na preskúmateľné a dostatočne odôvodnené súdne rozhodnutie, s náležitosťami vyžadovanými zákonnou úpravou procesného práva (sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Na to, aby odôvodnenie rozhodnutia spĺňalo všetky zákonom požadované náležitosti, nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď na každý argument sťažovateľa. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgias c. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

49. V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 220 ods. 2 CSP).

50. V napadnutom rozsudku odvolací súd dostatočne ozrejmil, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že žalobca neučinil žiadny prejav vôle, z ktorého by bolo zrejmé, že chcel zhojiť formálne chyby pri zvolávaní valného zhromaždenia konaného dňa 8. augusta 2016, resp. že by netrval na tom, aby bol dodržaný formálny postup pri zvolávaní tohto valného zhromaždenia a v tejto súvislosti poukázal na Vyhlásenie žalobcu z 8. augusta 2016, práve v ktorom žalobca deklaroval svoju skutočnú vôľu.

51. Odvolací súd prijal záver o neplatnosti uznesenia č. 2 v zmysle ust. § 131 ods. 1 OBZ, z jasne formulovaných a konkretizovaných dôvodov formálnych nedostatkov pri postupe a spôsobe zvolávania valného zhromaždenia a vysvetlil tiež dôvody, pre ktoré nepoužil ust. § 131 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa pritom vyjadril ku všetkým podstatným a pre posúdenie veci relevantným odvolacím námietkam, tiež sa vysporiadal s argumentáciou oboch sporových strán, s touto sa zaoberal, zhodnotil ju a dostatočne objasnil dôvody pre zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Nešlo teda o taký prípad nepreskúmateľnosti, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najnákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

52. Tu sa pre úplnosť dovolaciemu súdu žiada dodať, že otázka aplikácie § 131 ods. 1 a 2 OBZ súvisí s otázkou aktívnej legitímácie žalobcu domáhajúceho sa vyslovenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia súdom, vo väzbe na jeho právny status k žalovanej obchodnej spoločnosti. K tomu renomovaní právni teoretici uvádzajú, že: „Pri žalobe o určenie neplatnosti valného zhromaždenia rozlišujeme medzi troma skupinami žalobcov s rôznymi podmienkami aktívnej legitímácie. Všetci žalobcovia žalujú vo svojom mene, nie v mene spoločnosti. Každý znáša dôkazné bremeno, že uznesenie valného zhromaždenia je v rozpore

so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo stanovami. Okrem toho, niektorým žalobcom právo ukladá ďalšie podmienky. Po prvé, najširšie návrhové oprávnenie majú členovia riadiacich a kontrolných orgánov (konateľ alebo člen predstavenstva, likvidátor, správca v konkurze alebo reštrukturalizácii, alebo člen dozornej rady) bez ohľadu na to, či sú sami oprávnení konať v mene spoločnosti. Zákon u týchto navrhovateľov nevyžaduje žiadnu osobitnú podmienku. Nemusia byť uznesením individuálne dotknutí, hoci sa ich uznesenie môže dotýkať. Vychádza sa z tohto, že ich úlohou nie je chrániť vlastné subjektívne práva a záujmy, ale dbať o súlad uznesení valného zhromaždenia s právom“. (OVEČKOVÁ, O., CSACH, K., ŽITŇANSKÁ, L. Obchodné právo 2. Obchodné spoločnosti a družstvo. Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2020, s. 323 - 324). Z uvedeného vyplýva, že ak odvolací súd pri rozhodovaní prihliadol primárne na postavenie žalobcu ako konateľa spoločnosti, čo dostatočne vo svojom rozhodnutí vysvetlil, potom nemožno takéto rozhodnutie ani z hľadiska tejto časti jeho odôvodnenia považovať za svojvoľné, arbitrárne, nepreskúmateľné, či inak ústavne neudržateľné, ako namieta dovolateľ.

53. Dovolací súd konštatuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu ako celok spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Rozhodnutie obsahuje zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol stručný obsah napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, rozhodujúci skutkový stav a vlastné právne posúdenie veci, v rámci ktorého uviedol, ktoré právne normy aplikoval, ako ich interpretoval na daný skutkový stav a vysporiadal sa aj s príslušnou judikatúrou (osobitne s rozsudkami najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 30/2001 a sp. zn. 3 Obo 339/98).

54. Dovolací súd z vyššie uvedeného dospel k záveru a zhrňa, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, resp. svojvoľné. Len dodáva, že pokiaľ žalovaný namieta aj správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, tak táto námietka z hľadiska vád zmätočnosti nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Najvyšší súd má teda za to, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu. Napokon sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania ani podľa ust. § 421 ods. 1 CSP.

K námietke d/ (prekvapivosť rozhodnutia)

55. Podľa názoru dovolateľa v konaní došlo aj k vydaniu prekvapivého rozhodnutia odvolacím súdom, ktorý mal založiť svoje rozhodnutie na iných, zásadne odlišných právnych záveroch, ako súd prvej inštancie. Odvolací súd mal suplovať chýbajúce závery súdu prvej inštancie, a teda týmto postupom odvolací súd strane konania neumožnil vyjadriť sa k týmto odlišným právnym záverom, argumentovať, predkladať nové dôkazy, čo malo mať za následok prekvapivosť súdneho rozhodnutia, ktoré bolo v rozpore s legitímnymi očakávaniami žalovaného.

56. Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní

57. Tiež Ústavný súd SR vo svojej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016, I. ÚS 736/2016).

58. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd preskúmal tvrdenia dovolateľa, či išlo o prekvapivé rozhodnutie, a či spôsob rozhodovania odvolacieho súdu možno z tohto hľadiska považovať za ústavne konformný. Z obsahu spisu vyplýva, že strany sporu mali dostatočný priestor argumentovať a tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska preukázania pre vec relevantnej otázky ne/dodržania formálneho postupu pri zvolávaní valného zhromaždenia konaného 8. augusta 2016. Žalobca aj žalovaný túto možnosť v konaní využili a súdy oboch nižších inštancií sa ich jednotlivými námietkami zaoberali a aj vysporiadali. Podstatné bolo, že odvolací súd na skutkový stav uzavretý pred súdom prvej inštancie aplikoval totožné právne normy, tiež judikatúru najvyššieho súdu, avšak pri ich interpretácii dospel k odlišným záverom ako súd prvej inštancie. Pritom žalovaný mal v konaní tak pred súdom prvej inštancie ako aj po podaní žalobcovho odvolania súdmi vytvorený dostatočný priestor pre zaujatie svojho stanoviska, k dôkazným návrhom, k argumentom protistrany, k vyjadreniu právneho názoru na prejednávajúcu vec. Tu zvyrazňuje dovolací súd, že v odvolaní žalobcu (č. l. 201-207 spisu) a vo vyjadrení žalovaného k odvolaniu (č. l. 229-230) je obsiahnutá právna argumentácia strán, a to len tá (nie iná), ktorá bola predmetom posúdenia a rozhodnutia odvolacím súdom. Za tohto stavu nie je možné považovať rozhodnutie odvolacieho súdu za prekvapivé, pričom dovolateľ nemôže legitímne očakávať strany v spore stotožňovať s právom na úspech v konaní. Priamo

zákonná úprava v § 388 CSP umožňuje v opodstatnených prípadoch zmenu súdneho rozhodnutia v odvolacom konaní a len skutočnosť, že sa napokon neúspešná sporová strana s rozhodnutím z hľadiska odlišného právneho posúdenia veci s odvolacím súdom nestotožní, neznamená prekvapivosť tohto rozhodnutia v rovine zmätočnosťnej vady. Preto v danom prípade nemožno rozhodnutie odvolacieho súdu považovať za prekvapivé s prípadným procesným dôsledkom, ktorým by došlo na strane žalobcu k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie odvolacieho súdu nevykazuje znaky prekvapivého ani arbitrárneho rozhodnutia, čím z hľadiska uvedenej námietky nie je daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

59. Dovolací súd dodáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí ani právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva procesnej strany, ak si neosvojí ním navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, IV. ÚS 251/03, II. ÚS 3/97).

60. Dovolací súd uzatvára, že v prejednávanom prípade nedošlo k namietanému porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces, a teda nebol postupom odvolacieho súdu vylúčený z realizácie svojich procesných práv. Za týchto okolností tvrdenie dovolateľa, že postupom súdu došlo k procesným vadám v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, nie je opodstatnené a z tohto dôvodu podané dovolanie nebolo možné považovať za prípustne podané.

K námietke e/ (nesprávne právne posúdenie veci), k prípustnosti dôvodov dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP

61. V súvislosti s uplatnenými dôvodmi prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 CSP dovolací súd uvádza, že pre úspešnosť dovolania pre riešenie právnej otázky podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ CSP, musí dovolateľ vymedziť dovolací dôvod spôsobom upraveným v ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP, teda tak, že uvedie právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, a konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku významnú pre rozhodnutie sporu správne vyriešiť, t. j. predložiť vlastnú právnu argumentáciu, ktorej opodstatnenosť, resp. neopodstatnenosť má dovolací súd v nadväznosti na právne závery odvolacieho súdu posudzovať.

62. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zároveň dovolací súd uvádza, že argumentácia dovolateľa musí byť prispôbena tomu, že dovolanie opierajúce sa o dovolací dôvod podľa § 432 CSP je zamerané výlučne na riešenie právnych otázok, ktoré sú významné aj pre rozhodnutie konkrétneho sporu, čo znamená, že nesmie ísť o otázky hypotetické, prípadne akademické.

63. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010).

64. Z vyššie uvedeného vyplýva rozsah i obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť. Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Ak bude dovolateľ tvrdiť, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu. Predložením vlastnej verzie skutkového stavu, ktorý považoval za dôležitý pre rozhodnutie, dovolateľ nesmeruje proti právnemu posúdeniu veci, ale proti skutkovým zisteniam. Nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko je dovolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny názor na jej riešenie (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

65. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytyčaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. ktorá ešte v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola riešená. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8.06.2017).

66. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa

riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté sponchybnovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

67. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky alebo dotknutej judikatúry dovolateľom, dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382)

68. Z dovolania vyplýva, že žalovaný vytýka odvolaciemu súdu viaceré nesprávnosti, kritizuje správnosť jeho úvah, spôsob vykonania a hodnotenia dôkazov ako aj jeho záverov, a neopodstatnenosť niektorých jeho konštatovaní. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (vid' R 54/2012 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013). Prípustnosť dovolania nastáva vtedy, ak dovolací súd sám dospeje k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ním riešená právna otázka po právnej stránke zásadný význam pre riešený spor skutočne má. V tomto smere nie je relevantný subjektívny názor dovolateľa. Tu dovolací súd poukazuje aj na názor vyslovený v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. III. ÚS 405/2021-54 z 23. júna 2022, podľa ktorého „ úlohou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je v prípade, že ním dovolateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom...riešenie zásadných právnych otázok, ktoré neboli vyriešené dovolacím súdom v jeho rozhodovacej praxi [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP], prípadne zjednocovanie judikatúry [§ 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP]. Aj z týchto dôvodov preto prípadné rozhodnutie najvyššieho súdu v dovolacom konaní presahuje hranice inter partes, keďže má oveľa širší a všeobecnejší dosah pre aplikačnú prax všeobecných súdov.“

69. Obsahom dovolacích námietok je v podstate to, že odvolací súd sa nevysporiadal s argumentáciou žalovanej strany, že valné zhromaždenie konané dňa 8. augusta 2016 bolo zvolané riadnou písomnou pozvánkou zo dňa 21. júla 2016, a že žalobca súhlasným konaním a aktívnym prístupom na valnom zhromaždení konanom dňa 8. augusta 2016, na ktorom nepredložil svoje Vyhlásenie podpísané u notára, takto preukázal, že súhlasil s konaním a priebehom daného valného zhromaždenia, čo bolo dôvodom, že rozhodnutie odvolacieho súdu má spočívať v nesprávnom právnom posúdení veci a je v rozpore so zákonom, ako aj kritika spôsobu hodnotenia dôkazov súdmi a tiež namietanie ne/vykonania dokazovania súdmi nižšej

inštancie. Za nesprávne považuje dovolateľ tiež neaplikovanie ust. § 131 ods. 2 OBZ, keďže žalobca je aj spoločníkom žalovaného.

70. Dovolací súd k ust. § 421 ods. 1 CSP zdôrazňuje, že prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je striktno limitovaná tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia určitej, dovolateľom nastolenej právnej otázky. V danom prípade dovolateľ z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom tvrdí, že napadnutým rozsudkom došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, avšak nepredkladá žiadnu ním priamo formulovanú právnu otázku, ktorá by mala základ v odklone od existujúcej judikatúry. Dovolací súd sa preto zameril na celkový kontext dovolateľových námietok k právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom, ako vyplývajú z obsahu dovolania.

71. Podstata argumentácie žalovaného, ktorú prezentoval v konaní pred súdmi nižších inštancií, ako aj v dovolaní, spočívala v jeho predpoklade o dodržaní formy, obsahu a termínu doručenia pozvánky na valné zhromaždenia konané dňa 8. augusta 2016, keď za dostatočné považoval doručenie pozvánky na valné zhromaždenie, ktoré sa síce malo konať dňa 8. augusta 2016, ale so súhlasom všetkých spoločníkov bolo presunuté na deň 4. augusta 2018. Mal za to, že zákonná lehota 15 dní, rovnako určená aj v spoločenskej zmluve, bola dodržaná, bez ohľadu na to, že dňa 4. augusta 2016 sa konalo valné zhromaždenie žalovaného. Odvolací súd však dovodil, že žalovaný v prípade valného zhromaždenia dňa 8. augusta 2016, zvolávaného až po vykonaní valného zhromaždenia 4. augusta 2016, nedodrжал postup podľa spoločenskej zmluvy a zákona, a teda nedodrжал formu, obsah a termín doručenia pozvánky na valné zhromaždenie.

72. Dovolací súd opätovne poukazuje na to, že nie je oprávnený posudzovať a prehodnocovať procesne náležitým spôsobom zistený a ustálený skutkový stav zo strany súdov nižšej inštancie a zaoberať sa skutkovými otázkami. Súdny dospeli k záverom vyjadreným vo svojich rozhodnutiach na základe riadne vykonaného dokazovania, v súlade so zákonom stanoveným procesným postupom. Spochybňovanie výsledkov vykonaného dokazovania a skutkových záverov alebo polemizovanie s odôvodnením rozhodnutia súdov oboch inštancií nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

73. Pokiaľ sa teda námietky dovolateľa týkali vykonaného dokazovania, keďže žalobca nesúhlasil ani so spôsobom vyhodnotenia dôkazov súdmi nižšej inštancie a tiež pokiaľ z podaného dovolania vyplývala nespokojnosť dovolateľa s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu vo väzbe na ním predkladanú vlastnú konštrukciu predpokladov, z ktorých podľa neho mal odvolací súd vychádzať, tak uvedené nezodpovedá vymedzeniu dovolacích dôvodov v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP.

74. Dovolací súd z obsahu dovolania v časti namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle dovolateľom (najmä v bodoch IV. až VI. dovolania) výslovne uvádzaného ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, v danom prípade identifikoval tri do úvahy pripadajúce právne otázky, od ktorých podľa dovolateľa záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa zmenilo rozhodnutie prvej inštancie, a to, 1/ či v prípade, aký predstavuje

prejednávanej vec, došlo k prejavu vôle žalobcu ako spoločníka žalovaného o tom, že netrvá na niektorej zložke predpísaného formálneho postupu pri zvolávaní valného zhromaždenia, a to z hľadiska dovolateľom tvrdeného odklonu v rozhodnutí odvolacieho súdu od rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obdo V 30/2001 z 29. októbra 2003 (v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 80/2004) a 2/ či bol dodržaný formálny postup zvolávania valného zhromaždenia žalovaného konaného dňa 8. augusta 2016, a to z hľadiska dovolateľom tvrdeného odklonu od uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/2/2017 z 30. januára 2018 (v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 87/2018) a 3/ či pre určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným podľa ustanovení § 129 ods. 1 a § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka na základe žaloby podanej konateľom spoločnosti, ktorý je zároveň aj jej spoločníkom, postačuje zistenie formálnych väd pri zvolávaní valného zhromaždenia, alebo je potrebné z hľadiska aktívnej legitimácie prihliadať aj na žalobcov status spoločníka a kumulatívne skúmať predpoklady podľa ust. § 131 ods. 2 Obchodného zákonníka, a to z hľadiska dovolateľom tvrdeného odklonu od uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Obdo/24/2011-297 z 30. apríla 2013, pričom dovolateľ poukázal aj na s týmto rozhodnutím súvisiace uznesenie ústavného súdu č. k II. ÚS 45/2014-32 z 23. januára 2014, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/75/2010-261 z 11. apríla 2011.

75. K prvej otázke dovolací súd uvádza, že podľa rozhodnutia odvolacieho súdu nedošlo zo strany žalobcu k takému prejavu vôle, ktorým by mohli byť zhojené súdmi nižších inštancií zistené a v ich rozhodnutiach špecifikované formálne vady zvolávania valného zhromaždenia žalovaného konaného dňa 8. augusta 2016. Za taký prejav vôle dovolateľ (odhliadnuc od ním opakovane tvrdeného splnenia všetkých formálnych náležitostí pre platné zvolanie valného zhromaždenia na deň 8. augusta 2016 bez ohľadu na to, že sa takto zvolané valné zhromaždenie konalo 4. augusta 2016) s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obdo V 30/2001 z 29. októbra 2003, považoval v podstate samotnú účasť žalobcu na napadnutom valnom zhromaždení konanom 8. augusta 2016, to, že o uzneseniach na valnom zhromaždení hlasoval a v jeho priebehu neoznámil svoje výhrady pred konaním valného zhromaždenia spísané pred notárom vo Vyhlásení. Z uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva záver, citovaný aj v rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií, že: „Prejavom spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným o tom, že netrvá na niektorej zložke predpísaného formálneho postupu pri zvolávaní valného zhromaždenia môže byť formálna vada zvolania valného zhromaždenia zhojená. Prejav vôle musí urobiť spoločník, vo vzťahu ku ktorému predpísaný formálny postup dodržaný nebol“. Odvolací súd právne posúdil konkrétne skutkové okolnosti ako vyplynuli z dokazovania vykonaného a uzavretého vo veci pred súdom prvej inštancie tak, že z nich nemožno uzavrieť existenciu takéhoto prejavu vôle žalobcu, keď výslovne uviedol, že „...žalobca neučinil žiadny prejav vôle, z ktorého by bolo zrejmé, že chcel zhojiť formálne chyby pri zvolávaní valného zhromaždenia konaného dňa 08.08.2016, resp. z ktorého by bolo zrejmé, že netrvá na tom, aby bol dodržaný formálny postup pri zvolávaní valného zhromaždenia na deň 08.08.2016. Naopak, z Vyhlásenia spoločníka spoločnosti Plastcom, spol. s r.o., Ing. Jána Kabáta, spísanom dňa 08.08.2016 o 08.30 hod.....vyplýva, že žalobca pred konaním valného zhromaždenia vyhlásil, že opakovanie

valného zhromaždenia dňa 08.08.2016 v Nitre o 10:00 hod považuje za protiprávne,...“. Išlo teda o právne posúdenie individuálnych skutkových okolností v danej veci, čiastočne odlišných od tých, ktoré tvorili základ rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci sp. zn. Obdo V 30/2001, keďže v danej veci odvolací súd zobral do úvahy aj to, že žalobca ako spoločník urobil dotknuté Vyhlásenie (deklarujúce jeho skutočnú vôľu). Je tiež potrebné poukázať na logický rozpor v argumentácii dovolateľa, ktorá tak nepodporuje odôvodnenie prípustnosti jeho dovolania v tom, že na jednej strane opakovane tvrdil, že napadnuté valné zhromaždenie konané 8. augusta 2016 bolo potrebné považovať za riadne zvolané už pozvánkou z 21. júla 2016 na valné zhromaždenie napokon uskutočnené 4. augusta 2016, no na druhej strane sa domáhal, aby súd uznal existenciu prejavu vôle žalobcu konvalidujúceho formálne vady zvolávania (o ktorých súčasne tvrdil že neexistujú). Dovolací súd ďalej uvádza, že námietky dovolateľa vo vzťahu k prvej otázke sa v podstate týkajú sporného právneho posúdenia určitých okolností, komisívneho resp. omisívneho správania žalobcu ako prejavu vôle, ktorým by mohli byť zhojené formálne vady zvolávania valného zhromaždenia. Z tohto hľadiska je však analógia s dotknutým judikátom len čiastočná, keď v judikáte najvyšší súd vychádzal z toho, že z konania dotknutého valného zhromaždenia bol vyhotovený zápis, v jeho úvodnej časti bolo konštatované, že valné zhromaždenie bolo zvolané spôsobom uvedeným v spoločenskej zmluve a je uznášaniaschopné, zápis bol podpísaný žalobcom a druhou spoločníčkou. K tomu najvyšší súd uviedol, že: „Konštatovanie je tak nepochybne prejavom vôle všetkých spoločníkov považovať valné zhromaždenie za platne zvolané napriek prípadným formálnym vadám pri jeho zvolaní i prejavom vôle zúčastniť sa ho, tým viac, že uznesenie valného zhromaždenia bolo prijaté hlasmi všetkých spoločníkov“. Zásadný rozdiel v danej veci oproti judikátu spočíva v individuálnych skutkových okolnostiach tu posudzovanej veci, a to predovšetkým v existencii Vyhlásenia žalobcu (totožného s vyhlásením ďalšieho spoločníka Ing. Juríka) z 8. augusta 2016, čo bolo z hľadiska prejavu vôle žalobcu posudzované odvolacím súdom v napadnutom rozsudku. Z týchto dôvodov nedošlo napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu k odklonu od citovaného judikátu ako namietal dovolateľ. Len to, že sa dovolateľ s právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným k tejto otázke nestotožnil, neznamená nesprávne právne posúdenie veci. Dovolací súd teda v tejto časti nezistil odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi, čo zakladá dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

76. K druhej právnej otázke dovolací súd uvádza, že podľa dovolateľa sa odvolací súd svojím rozhodnutím odklonil od judikátu najvyššieho súdu R 87/2018. Uvedený judikát však vychádza z iného skutkového stavu, pričom predmetom dovolacieho rozhodnutia bolo rozhodnutie zamietajúce žalobu z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty podľa § 131 ods. 1 OBZ. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí uviedol, že pod nedodržanie postupu zvolania valného zhromaždenia nespadá situácia, ak písomná pozvánka na valné zhromaždenie bola zaslaná spoločníkov v súlade so spoločenskou zmluvou poštou na ním uvedenú adresu jeho bydliska tak, aby ju dostal v určenej lehote pred konaním valného zhromaždenia, aj keď si zásielku v odbernej lehote nevyzdvihol, pretože uložením zásielky na pošte sa pozvánka dostala do dispozície spoločníka, čím bol naplnený postup pre zvolávanie valného zhromaždenia upravený spoločenskou zmluvou. Ďalej sa vyjadril aj k inej otázke, ku ktorej vyslovil záver, že: „Zákon s nedostatkami formálnych náležitostí, t. j. neosvedčenia podpisu predsedajúceho v zápisnici z valného zhromaždenia podľa § 127a ods. 3 v spojení s § 125 ods. 1 písm. e/, f/, i/, j/ a ods. 2

OBZ nespája neplatnosť uznesenia v nej obsiahnutého. Obchodný zákonník neustanovuje lehotu, dokedy k osvedčeniu podpisu musí dôjsť, ani neodkazuje na úpravu neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia pre prípad, že k splneniu tohto predpokladu nedošlo. Zákonná požiadavka osvedčenia pravosti podpisu je len predpokladom zápisu schopnosti listiny do obchodného registra. Rozhodujúcim momentom pre prijatie uznesenia je dosiahnutie potrebného volebného kvóra“. Pokiaľ teda dovolateľ videl „odklon“ od ním zvýrazneného všeobecného konštatovania najvyššieho súdu v uvedenom uznesení sp. zn. 5Obdo/2/2017 z 30. januára 2018, že: „O taký prípad nejde, ak písomná pozvánka bola zaslaná spoločníkovi v súlade so zákonom a spoločenskou zmluvou pred konaním valného zhromaždenia“, tak dovolací súd uvádza, že dovolateľ tvrdí odklon prepája na inú skutkovú okolnosť, než ktorá bola v tu posudzovanej veci ustálená v konaní pred súdmi nižších inštancií. Vychádza totiž len zo svojho tvrdenia, že pre riadne zvolanie (aj) napadnutého valného zhromaždenia konaného 8. augusta 2016 stačilo zvolanie z 21. júla 2016 (predchádzajúceho) valného zhromaždenia, s doručením pozvánky spoločníkom 22. júla 2016, a to bez ohľadu na to, že sa toto (predchádzajúce) valné zhromaždenie uskutočnilo 4. augusta 2016. Dovolací súd teda v tejto časti nezistil odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi, čo zakladá dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

77. K tretej právnej otázke dovolací súd uvádza, že odvolací súd ďalej posúdil vec tak, že ak žalobu o určenie neplatnosti valného zhromaždenia podal žalobca aj v postavení konateľa (a zároveň spoločníka) spoločnosti s ručením obmedzeným, potom pre rozhodnutie bolo relevantné len skúmanie splnenia podmienok podľa § 131 ods. 1 OBZ vo väzbe na § 129 ods. 1 OBZ, a nie aj podmienky (obmedzenia práv spoločníka) podľa § 131 ods. 2 OBZ. Podľa dovolateľa sa tým odvolací súd odklonil od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/24/2011 z 30. apríla 2013, avšak aj tu je potrebné uviesť, že v uvedenom rozhodnutí dovolacieho súdu nebola riešená totožná situácia ako v tu posudzovanej veci, keďže išlo o posudzovanie vzťahu ust. § 131 ods. 2 OBZ (lex specialis) k ust. § 131 ods. 1 OBZ v prípade žaloby o neplatnosť valného zhromaždenia podanej (len) spoločníkom.

78. Z vyššie uvedeného vyplýva, že za situácie konštatovanej odlišnosti skutkového stavu a riešených otázok nemohlo dôjsť napadnutým rozhodnutím dovolacieho súdu k dovolateľom tvrdenému odklonu od označených rozhodnutí dovolacieho súdu, a teda ani nebolo možné konštatovať prípustnosť dovolania z dôvodov nastolených dovolateľom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

K posúdeniu tretej otázky podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

79. Odhliadnuc od vyššie uvedeného dovolací súd vo vzťahu k tretej otázke zistil prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keďže spĺňa v týchto zákonných ustanoveniach stanovené podmienky prípustných dovolacích dôvodov. Dotknutá právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Pritom je vecou dovolacieho súdu, aby právnu otázku ako vyplýva z dovolacieho dôvodu posúdil z hľadiska toho, či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 336/2019).

80. Ako už dovolací súd poukázal vyššie (ods. 52), odvolací súd v situácii, že žalobca je súčasne konateľom aj spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným, pri rozhodovaní o jeho žalobe o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia tejto obchodnej spoločnosti z hľadiska právnej úpravy tohto právneho inštitútu ako prostriedku ochrany zákonnosti pri prijímaní rozhodnutí valným zhromaždením v ust. § 131 OBZ, prihliadol na (súbežné) postavenie žalobcu ako konateľa spoločnosti s tým, že v takomto prípade už nie je potrebné skúmať a preukazovať splnenie podmienky obmedzenia (porušenia) práv v zmysle § 131 ods. 2 OBZ, viazanej len na spoločníka.

81. Podľa ust. § 131 ods. 1 a 2 OBZ, každý spoločník, konateľ, likvidátor, správca konkurznej podstaty, vyrovnací správca alebo člen dozornej rady môže podať návrh na súd na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, ak je v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo so stanovami. Rovnaké právo má aj bývalý spoločník alebo konateľ, ak sa ho uznesenie valného zhromaždenia týka. Toto právo však zanikne, ak ho oprávnená osoba neuplatní do troch mesiacov od prijatia uznesenia valného zhromaždenia alebo ak valné zhromaždenie nebolo riadne zvolané, odo dňa, keď sa mohla o uznesení dozvedieť. (1) Súd môže na návrh spoločníka určiť neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia len ak porušenie zákona, spoločenskej zmluvy alebo stanov mohlo obmedziť práva spoločníka, ktorý sa určenia neplatnosti domáha. (2)

82. Z ustanovenia § 131 ods. 1 OBZ vyplýva, že obsahuje taxatívny výpočet osôb aktívne legitimovaných na podanie žaloby o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, a teda inej osobe zákon takúto aktívnu legitimáciu nepriznáva. „V súdnom konaní sa bude súd vždy zaoberať otázkou aktívnej legitimácie navrhovateľa. Podanie žaloby neoprávnenou osobou (mimo okruhu určených v odseku 1) bude nevyhnutne viesť k zamietnutiu žaloby bez ohľadu na to, či táto osoba preukáže naliehavý právny záujem na určení neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia podľa § 137 písm. c) CSP...“ (Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 5. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2016, s. 565 - 566). Dovolací súd pri zodpovedaní dotknutej otázky z hľadiska úpravy v ust. § 131 ods. 1 a 2 OBZ, vychádza ďalej z názoru s ktorým sa stotožňuje, že „pri žalobe o určenie neplatnosti valného zhromaždenia je potrebné rozlišovať medzi troma skupinami žalobcov s rôznymi podmienkami aktívnej legitimácie. Všetci žalobcovia žalujú vo svojom mene, nie v mene spoločnosti. Každý znáša dôkazné bremeno, že uznesenie valného zhromaždenia je v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo stanovami. Okrem toho, niektorým žalobcom právo ukladá ďalšie podmienky. Po prvé, najširšie návrhové oprávnenie majú členovia riadiacich a kontrolných orgánov (konateľ alebo člen predstavenstva, likvidátor, správca v konkurze alebo reštrukturalizácii, alebo člen dozornej rady) bez ohľadu na to, či sú sami oprávnení konať v mene spoločnosti. Zákon u týchto navrhovateľov nevyžaduje žiadnu osobitnú podmienku. Nemusia byť uznesením individuálne dotknutí, hoci sa ich uznesenie môže dotýkať. Vychádza sa z tohto, že ich úlohou nie je chrániť vlastné subjektívne práva a záujmy, ale dbať o súlad uznesení valného zhromaždenia s právom. Po druhé, žalobu o určenie neplatnosti môže podať spoločník, avšak iba vtedy, ak porušenie zákona, spoločenskej zmluvy alebo stanov mohlo obmedziť jeho práva (§ 131 ods. 2 OBZ). Spoločník tak musí byť individuálne dotknutý (resp.

musí byť splnený predpoklad spôsobilosti takéhoto dotknutia) nielen samotným uznesením (jeho obsahom), ale aj samotným porušením práva, ktoré má byť dôvodom jeho neplatnosti. ... Po tretie bývalý spoločník a bývalý konateľ môžu podať žalobu o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia len vtedy, ak sa ich uznesenie týka (§ 131 ods. 1 druhá veta OBZ). Pri spoločníkovi nejde o samostatnú požiadavku a vecne sa zhoduje so spôsobilosťou uznesenia obmedziť jeho práva.“ (OVEČKOVÁ, O., CSACH, K., ŽITŇANSKÁ, L. Obchodné právo 2. Obchodné spoločnosti a družstvo. Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., 2020, s. 323 - 326).

83. Obchodný zákonník pri každej zo spomínaných troch kategórií oprávnených osôb z hľadiska preukázania ich aktívnej vecnej legitímácie na podanie žaloby o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia stanovuje odlišné podmienky. Dovolací súd dospel k záveru, že ak žalobcom je spoločník, ktorý je zároveň konateľom spoločnosti, potom sa na právne posúdenie jeho aktívnej legitímácie v konaní vzťahuje ustanovenie § 131 ods. 1 OBZ a súd neskúma splnenie aj osobitnej podmienky podľa ustanovenia § 131 ods. 2 OBZ, týkajúcej sa len spoločníka. Z dikcie ustanovenia § 131 ods. 1 OBZ vyplýva, že ak je v konaní o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia žalobcom konateľ žalovanej spoločnosti, k aktívnej legitímácii mu stačí preukázať tento svoj status a pre úspešnosť žaloby ďalej to, že napadnuté uznesenie valného zhromaždenia je v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo so stanovami žalovanej spoločnosti. Inak povedané, zákonná úprava vo vzťahu ku konateľovi (a k ďalším osobám vymenovaným v § 131 ods. 1 OBZ s výnimkou spoločníka) nevyžaduje kumulatívne splnenie podmienky podľa § 131 ods. 2 OBZ, stanovenej pre prípad žaloby o neplatnosť valného zhromaždenia podanej takým spoločníkom, ktorý súbežne nevykonáva aj funkciu konateľa spoločnosti. Z hľadiska právneho statusu žalobcu k/v žalovanej spoločnosti v spore o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia teda podľa dovolacieho súdu je potrebné zákonnú úpravu v ust. § 131 ods. 1 a 2 OBZ vykladať tak, že § 131 ods. 2 OBZ predstavuje osobitné ustanovenie, ktoré sa týka výhradne osoby oprávnenej podať žalobu o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia (len) v postavení spoločníka žalovanej spoločnosti. Ak je však žalobcom spoločník, ktorý zároveň vykonáva aj funkciu konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným, potom ustanovenie § 131 ods. 2 priamo aplikovať nemožno, keďže u konateľa spoločnosti zákon v § 131 ods. 1 OBZ nevyžaduje žiadnu osobitnú podmienku (tu aplikujúc § 131 ods. 2 a contrario).

84. Dovolací súd k ďalšej argumentácii dovolateľa viažucej sa k ust. § 131 ods. 2 CSP len na okraj uvádza, že samotné ustanovenie § 131 ods. 2 OBZ bolo do Obchodného zákonníka prijaté dodatočne, novelou v zákone č. 500/2001 Z. z., s účinnosťou od 1. januára 2002, pričom podľa (Veľkého) komentára renomovaných autorov (Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2022, s. 633 - 635) doteraz existujú odlišné pohľady na interpretáciu tohto zákonného ustanovenia tak v rozhodovacej praxi všeobecných súdov, ústavného súdu (najmä v náleze sp. zn. IV. 434/2010-39 zo 16. júna 2011) ako aj v názoroch právnych teoretikov (napr. Ovečková, O. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. Bratislava : Iura Edition, 1995, s. 462), pri porovnaní aj s dôvodovou správou k § 131 OBZ v celom znení. Avšak vzhľadom na vyššie prijatý záver k interpretácii ust. 131 ods. 1 OBZ a ust. § 131 ods. 2 OBZ aplikovaného a contrario z hľadiska tu posudzovanej otázky aktívnej legitímácie osoby oprávnenej na podanie žaloby o neplatnosť uznesenia valného

zhromaždenia, ktorá vo vzťahu k žalovanej obchodnej spoločnosti má zároveň postavenie tak spoločníka ako aj konateľa, sa dovolací súd výkladom ustanovenia § 131 ods. 2 OBZ v odlišnom prípade žaloby podanej len spoločníkom, nemal dôvod zaoberať.

85. Podľa ust. § 447 písm. c) a písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, alebo nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

86. Podľa ust. § 448 CSP, dovolací súd zamietne dovolanie, ak dovolanie nie je dôvodné.

87. Dovolací súd záverom konštatuje, že dovolateľ z hľadiska dôvodov zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP podal dovolanie proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, čo zakladá dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. c) CSP a v časti z hľadiska dôvodov nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP neodôvodnil dovolanie prípustnými dovolacími dôvodmi, čo zakladá dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

88. Dovolací súd však vzhľadom na prípustnosť dovolania v časti dôvodov v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP týkajúcich sa tretej právnej otázky, uskutočnil vo veci meritórny prieskum. Z právnych záverov dovolacieho súdu vyššie formulovaných k zodpovedaniu tretej právnej otázky podstatnej pre rozhodnutie sporu, vyplýva, že odvolací súd napadnutým rozsudkom rozhodol vecne správne, ak vyhovie žalobe založil aj na závere o preukázaní aktívnej legitímácie žalobcu čo by konateľ spoločnosti podľa § 131 ods. 1 OBZ, a to bez ohľadu na to, či by bola u neho zároveň ako spoločníka splnená aj podmienka obmedzenia práv v zmysle § 131 ods. 2 OBZ. Dovolanie žalovaného bolo preto v tejto časti posúdené ako nedôvodné. Z tohto záveru, v spojení s predtým konštatovanou neprípustnosťou dovolania z hľadiska dôvodov v zmysle § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP [§ 447 písm. c) a f) CSP], dovolací súd vo výsledku rozhodol meritórne o zamietnutí dovolania podľa § 448 CSP.

ROZHODNUTIE č. 10

Splnomocnenie člena predstavenstva

§ 191 ods. 1 Obchodného zákonníka

Ak stanovy spoločnosti určujú, že v mene spoločnosti musia konať spoločne najmenej dvaja členovia predstavenstva, člen predstavenstva môže udeliť individuálnu plnú moc na konkrétny právny úkon inému členovi predstavenstva. Je však neprípustné, aby pri takomto spôsobe konania v mene spoločnosti členovia predstavenstva udelili len jednému z nich generálnu (všeobecnú) plnú moc alebo plnú moc, rozsah ktorej je vymedzený iba druhom právnych úkonov.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. decembra 2021 sp. zn. 4Obdo/114/2020)

Pozn.: vo veci bola podaná ústavná sťažnosť, ktorej ÚS SR nálezom nevyhovel – IV.ÚS 295/2022 z 27. septembra 2022

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Žilina ako súd prvej inštancie (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 18Cb/271/2017-532 zo dňa 16. 05. 2019, svojím prvým výrokom zamietol návrh žalovaného v 1. rade na prerušenie konania. V poradí druhým výrokom rozhodol, že nahrádza vyhlásenie vôle žalovaného v 1. rade, žalovaného v 2. rade a žalovaného v 3. rade tak, že dáva súhlas na vyplatenie finančných prostriedkov zo súdnej úschovy, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 15U/2/2014 v prospech žalobcu vo výške 2.160.712,65 eura. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol v poradí tretím výrokom tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v 1. rade, žalovanému v 2. rade a žalovanému v 3. rade v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia.

2. Z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku vyplýva, že žalobca sa žalobou zo dňa 28. 11. 2017, domáhal nahradenia súhlasu žalovaných v 1. až 3. rade s vydaním sumy vo výške 2.160.712,65 eura žalobcovi ako príjemcovi zo súdnej úschovy vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 15U/2/2014. Žalobu odôvodnil tým, že uznesením č. k. 15U/2/2014-65 zo dňa 03. 04. 2014 bola do súdnej úschovy prijatá suma 2.160.712,65 eura od zložiteľa Obec Závod, pre príjemcov žalobcu a žalovaných v 1. až 3. rade, a to z dôvodu, že má dôvodné pochybnosti, kto je veriteľom. Následne žalobca podal na okresný súd žiadosť o vydanie predmetu úschovy z titulu nároku na zmluvnú odmenu za vykonanie diela v zmysle Zmluvy o dielo č. 2/2012 zo dňa 17. 09. 2012 v znení Dodatku č. 1 uzatvorenej medzi žalobcom ako

zhotoviteľom a Obcou Závod ako objednávateľom. Žalovaní v 1. až 3. rade taktiež podali žiadosť na vydanie predmetu úschovy z dôvodu zmlúv o postúpení pohľadávok uzatvorených so žalobcom, na základe ktorých mali nadobudnúť vlastnícke právo k častiam pohľadávky žalobcu. Okresný súd Žilina predmetné žiadosti zamietol z dôvodu, že je potrebný súhlas všetkých označených príjemcov, ktorý však daný nebol. Žalovaní v 1. až v 3. rade podali obdobné žaloby ako žalobca, ktoré sú vedené pod sp. zn. 10Cb/25/2017, 25C/26/2017 a 10Cb/53/2017. Žalobca mal za to, že je jediným oprávneným príjemcom na vydanie predmetu úschovy, nakoľko všetky zmluvy o postúpení sú neplatné, keďže za žalobcu podpisoval PhDr. Gašperák ako predseda predstavenstva a súčasne aj ako zástupca podpredsedu predstavenstva, pričom však výkon funkcie člena štatutárneho orgánu je nezastupiteľný, preto PhDr. Gašperák takto konať nemohol. Plná moc bola dokonca prečiarknutá, a teda žalobca konal na základe neplatnej plnej moci.

3. Súd prvej inštancie vo vzťahu k návrhu žalovaných prerušiť toto konanie do právoplatného skončenia konaní vedených na okresnom súde pod sp. zn. 10Cb/25/2017, 25C/26/2017 a 10Cb/53/2017 (č. l. 160) uviedol, že všetky predmetné konania sú prerušené do právoplatného skončenia tohto konania, preto nebol daný žiadny dôvod pre prerušenie tohto konania tak, ako to navrhovali žalovaní s poukazom na § 164 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), a taktiež nebol podaný ani zhodný návrh na prerušenie konania v zmysle 163 C. s. p. Súd prvej inštancie preto návrhu žalovaných nevyhovela a konanie neprerušila. Prvoinštančný súd zamietol aj návrh žalovaných v 1. až 3. rade na spojenie vecí vedených pod sp. zn. 10Cb/25/2017, 25C/26/2017 a 10Cb/53/2017, pod toto konanie (č. l. 355).

4. V ďalšej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na vykonaným dokazovaním zistený skutkový stav. Uviedol, že Okresný súd Žilina uznesením sp. zn. 15U/2/2014 zo dňa 03. 04. 2014 rozhodol o prijatí do úschovy finančných prostriedkov vo výške 2.160.712,65 eura od zložiteľa Obec Závod, za účelom splnenia záväzku v prospech príjemcov BCI, a.s., OHL ŽS SK, a.s., TuCon, a. s. a UNISTAV spol. s r. o. (č. l. 10). Dôvodom úschovy bola skutočnosť, že uschovávateľ nevedel, kto je oprávnený na plnenie, teda kto je veriteľom. Mal za preukázané, že žalobca a žalovaní v 1. až 3. rade podali žiadosť na vydanie predmetu úschovy v konaní sp. zn. 15U/2/2014 a za nepochybné mal, že súhlas všetkých označených príjemcov daný nebol. Predmet úschovy do vydania rozhodnutia v danej veci vydaný nebol.

5. Súd prvej inštancie mal ďalej za preukázané, že žalobca ako zhotoviteľ uzatvoril s objednávateľom Obec Závod Zmluvu o dielo č. 2/2012 dňa 17. 09. 2012 (rub č. l. 19) a Dodatok č. 1 k zmluve (rub č. l. 24). Za zhotoviteľa konal a zmluvu podpísal Vladimír Gašperák ako predseda predstavenstva a Ján Bodis ako podpredseda predstavenstva. V. Gašperák vo svojom mene ako predseda predstavenstva a zároveň na základe plnej moci za J. Bodisa oznámil Obci Závod postúpenie pohľadávok, a to listom zo dňa 30. 10. 2013, doručeným dňa 05. 11. 2013 (č. l. 140).

6. Súdu prvej inštancie bolo predložené plnomocenstvo Ing. Jána Bodisa (rub č. 1. 30), ktorým poveril výkonom podpredsedu predstavenstva PhDr. Vladimíra Gašperáka, predsedu predstavenstva, v súvislosti s ukončením pracovného pomeru ku dňu 11. 10. 2013 a vzdania sa mandátu podpredsedu predstavenstva ku dňu 11. 10. 2013, aby v období od 11. 10. 2013 do 30. 10. 2013 podpisoval dokumenty za splnomocniteľa ako podpredsedu predstavenstva. Plnomocenstvo je zo dňa 10. 10. 2013 a je podpísané Ing. Jánom Bodisom a aj PhDr. Vladimírom Gašperákom s uvedením, že plnomocenstvo prijíma. Predložené plnomocenstvo je dvoma čiarami celé prečiarknuté. Žalobca listom doručeným Obci Závod dňa 20. 11. 2013 oznámil zánik funkcie PhDr. Vladimíra Gašperáka ako predsedu a člena štatutárneho orgánu žalobcu k 25. 10. 2013 s tým, že mu boli odvolané všetky udelené plné moci.

7. Pre nahradenie súhlasu s vydaním úschovy musel súd prvej inštancie prejudiciálne posúdiť, kto je oprávneným príjemcom, a teda, či došlo k platnému postúpeniu pohľadávky žalobcu na žalovaných. Konštatoval, že medzi stranami bolo nesporné, že dňa 30. 10. 2013 boli uzavreté zmluvy o postúpení pohľadávok, a to Zmluva o postúpení pohľadávok medzi žalobcom a žalovaným v I. rade, predmetom ktorej bolo postúpenie pohľadávky žalobcu voči dlžníkovi Obec Závod vo výške 915.140,43 eura, ďalej Zmluva o postúpení pohľadávok uzatvorená medzi žalobcom ako postupcom a UNISTAV spol. s r.o., ako postupníkom, predmetom ktorej bolo postúpenie pohľadávky žalobcu voči dlžníkovi Obec Závod vo výške 700.742,19 eura, napokon Zmluva o postúpení pohľadávok uzatvorená medzi žalobcom ako postupcom a TuCon, a.s. ako postupníkom, predmetom ktorej bolo postúpenie pohľadávky žalobcu voči dlžníkovi Obec Závod vo výške 544.833,03 eura. Spornou v konaní bola otázka, či plná moc udelená J. Bodisom Vladimírovi Gašperákovi je platná, a teda či zmluvy o postúpení zo dňa 30. 10. 2013 sú platné. Z predložených zmlúv vyplývalo, že za žalobcu podpísal zmluvy V. Gašperák tak, že uviedol svoje 2 podpisy, a to ako predseda predstavenstva, a zároveň na základe plnej moci udelenej J. Bodisom. Z výpisu z obchodného registra žalobcu mal súd za zrejmé, že v spornom období, t. j. v čase uzavretia zmlúv o postúpení a v čase udelenia plnomocenstva, spôsob konania žalobcu bol nasledovný: „V mene spoločnosti konajú predseda a ktorýkoľvek podpredseda spoločne alebo obidvaja podpredsedovia spoločne. Podpisovanie za spoločnosť sa vykoná tak, že k vytlačenému alebo napísanému názvu spoločnosti, menu a funkcii podpisujúci pripojí svoj podpis.“ Súd zdôraznil, že pre platnosť úkonu bolo nutné, aby sa za žalobcu konalo tak, ako to vyplýva zo zápisu v obchodnom registri. V spornom období predsedom predstavenstva bol Vladimír Gašperák do 25. 10. 2013 a Ján Bodis bol podpredsedom predstavenstva rovnako do 25. 10. 2013. Zo záznamu zo zasadnutia predstavenstva žalobcu zo dňa 07. 10. 2013 vyplývalo, že J. Bodis oznámil ukončenie pracovného pomeru, keďže bol generálnym riaditeľom a zároveň aj ukončenie funkcie podpredsedu predstavenstva ku dňu 11. 10. 2013. V. Gašperák predložil žiadosť o ukončenie jeho funkcie predsedu predstavenstva. Z rozhodnutia predstavenstva vyplynulo, že súhlasí s ukončením funkcie J. Bodisa ako podpredsedu k 11. 10. 2013 a V. Gašperáka vo funkcii predsedu ku dňu skončenia pracovného pomeru dohodou. Z predmetného rozhodnutia bolo tiež

zrejme, že vzhľadom k tomu, že nie je možné k dátumu 11. 10. 2013 previesť zmenu funkcie členov predstavenstva zápisom do obchodného registra, bude dané splnomocnenie na výkon činnosti podpredsedu predstavenstva pre V. Gašperáka na obdobie od 11. 10. 2013 do 30. 10. 2013 (č. l. 139). Napriek tomuto rozhodnutiu predstavenstva, zápis do obchodného registra bol vykonaný v zmysle § 194 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObchZ“) tak, že V. Gašperákovi a J. Bodisovi skončila funkcia dňa 25. 10. 2013. Vyplývajúc z uvedeného, J. Bodis a V. Gašperák v čase podpisovania zmlúv o postúpení pohľadávky už neboli členmi predstavenstva, napriek tomu V. Gašperák podpísal zmluvy ako predseda predstavenstva, hoci v tom čase už predsedom predstavenstva nebol a zmluvy podpísal aj za ďalšieho člena predstavenstva na základe plnej moci. Podľa žalovaných, im však plná moc pri podpise zmlúv nebola predložená, ale iba tvrdená. Pokiaľ im bola predložená následne, tak bola predložená prečiarknutá. Napriek tomu nezisťovali okolnosti prečiarknutia, resp. nespochybňovali danú plnú moc, pravdepodobne z dôvodu, že by to bolo pre nich nevýhodné, nakoľko sa stali veriteľmi práve na základe daných zmlúv. Prvoinštančný súd poukázal na to, že žalovaní v 1. až 3. sú právnickými osobami, teda predpokladá sa u nich určitá profesionalita, určité právne vedomie, určité znalosti. Na predloženej plnej moci bolo uvedené, že J. Bodis sa vzdal funkcie k 11. 10. 2013, napriek tomu žalovaní akceptovali plnú moc J. Bodisa udelenú V. Gašperákovi na podpísanie zmlúv, ku ktorým došlo po skončení funkcie J. Bodisa. Okresný súd považoval za irelevantné, že J. Bodis udelil plnú moc V. Gašperákovi na obdobie do 30. 10. 2013, pokiaľ mu skončila funkcia pred týmto dátumom, nakoľko nie je možné konať za niekoho, komu už funkcia skončila. Považoval za neprípustné, aby niekto konal na základe plnej moci za J. Bodisa aj po skončení jeho funkcie, a to bez ohľadu na to, že plná moc bola udelená ešte počas jeho funkcie. Okresný súd konštatoval, že výmaz predsedu a podpredsedu z obchodného registra má iba deklaratórny charakter, pričom údaje zapísané v obchodnom registri sú účinné voči tretím osobám odo dňa ich zverejnenia. V zmysle § 27 ods. 3 ObchZ to neplatí, ak zapísaná osoba preukáže, že tretia osoba o týchto údajoch alebo o obsahu listín vedela. Na plnej moci je výslovne uvedené, že podpredseda predstavenstva sa vzdáva funkcie k 11. 10. 2013. Hoci žalovaní nemuseli mať vedomosť, že J. Bodisovi skončila funkcia dňa 25. 10. 2013, keďže pravdepodobne to ešte nebolo v tom čase zrejme z výpisu z obchodného registra, nepochybne však museli z plnej moci mať vedomosť, že sa funkcie vzdal k 11. 10. 2013, aj keď v skutočnosti skončila jeho funkcia dňa 25. 10. 2013, teda pred uzavretím zmlúv. Zároveň žalovaní uviedli, že plná moc im bola predložená až po uzavretí zmlúv, teda zmluvu podpisovali iba s V. Gašperákom bez predloženia plnej moci, dokonca plná moc im bola predložená prečiarknutá. Napriek tomu zmluvy podpísali bez plnej moci, resp. s prečiarknutou plnou mocou, čo vyvolávalo pochybnosti o jej platnosti, bez preverenia spôsobu konania žalobcu podľa výpisu z obchodného registra, podľa ktorého V. Gašperák sám konať nemohol, ale iba s podpredsedom. Z výpisu z obchodného registra žalovaným muselo byť známe, že za žalobcu podpisuje predseda a podpredseda spoločne alebo dvaja podpredsedovia. Predložená plná moc bola prečiarknutá, čo aj laickým pohľadom vyvoláva pochybnosti o platnosti plnej moci a aký je skutočný prejav vôle. Žalovaní sa napriek tomu uspokojili s tvrdením V. Gašperáka, že plná moc je platná.

8. Súd prvej inštancie uviedol, že hoci právna úprava pripúšťa zastúpenie, nie je možné akceptovať zastúpenie medzi členmi predstavenstva navzájom. S poukazom na § 191 ods. 1, § 187 ods. 1 písm. a/ a c/ ObchZ uviedol, že stav, keď v prípade zakotveného spôsobu konania - spoločne predseda a podpredseda predstavenstva, podpredseda splnomocní predsedu na svoje zastupovanie pri všetkých úkonoch spojených s jeho funkciou, neguje - obchádza vôľu akcionárov, valného zhromaždenia, či dozornej rady vyjadrenú v stanovách, a tým sa obchádza aj zákon, ktorý práve im zveruje určenie spôsobu konania štatutárneho orgánu v mene spoločnosti. Ak by valné zhromaždenie chcelo prejavíť vôľu, aby v mene spoločnosti konal iba predseda samostatne, prejavilo by túto svoju vôľu v stanovách a následne by sa táto jeho vôľa prejavila aj zápisom do obchodného registra. Okresný súd nesúhlasil s tým, aby podpredseda predstavenstva udelil plnú moc predsedovi predstavenstva, na základe čoho by jedna osoba vystupovala ako predseda, a zároveň ako podpredseda predstavenstva a v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“, „ústavný súd“ alebo „ÚS SR“) sp. zn. I. ÚS 198/2009.

9. Podľa prvoinštančného súdu v danom konaní bolo podstatné to, že za žalobcu nekonali oprávnené osoby, keďže jednak nie je možné zastúpenie podpredsedu predsedom predstavenstva a jednak V. Gašperák a J. Bodis skončili funkciu ešte pred uzavretím zmlúv o postúpení, a to k 25. 10. 2013. Okresný súd mal za to, že bolo vecou žalovaných konať obozretne a dôsledne, mali požadovať plnú moc a vychádzať z výpisu z obchodného registra, podľa ktorého za žalobcu koná spoločne predseda predstavenstva s podpredsedom alebo dvaja podpredsedovia. Štatutárny orgán je povinný vykonávať svoju funkciu s odbornou a s náležitou starostlivosťou, konať profesionálne, so záujmami spoločnosti, konať zodpovedne a svedomito, súčasne je povinný konať tak, aby zabránil vzniku škody. Súd mal za zrejmé, že žalovaní tak nekonali, keďže si nepreverili existenciu a platnosť plnomocenstva, ako ani spôsob konania žalobcu, čo bolo jednak v ich záujme a zároveň to bolo aj ich povinnosťou. Napriek tomu sa bez relevantného dôvodu spoliehali na žalobcu a dôverovali mu, a teda nepostupovali obozretne, starostlivo a odborne.

10. Súd prvej inštancie zdôraznil, že v zmysle ustálenej súdnej praxe a v zmysle výkladu zákonných ustanovení, ak má spoločnosť stanovené, že konajú v jej mene dvaja konatelia/členovia predstavenstva spoločne, nie je možné, aby jeden z nich splnomocnil druhého z nich; taká plná moc je neplatná a ide o obchádzanie zákona. Tzv. pravidlo „štyroch očí“ nie je síce, na rozdiel od Českej republiky, v slovenskom právnom poriadku upravené, je však doktrínálne prevzaté a sleduje účel kontrolovať jeden druhého. Podľa okresného súdu, povinnosť vzájomnej kontroly (zodpovednosti), nie je možné vylúčiť tým, že by dvaja členovia predstavenstva udelili generálnu plnú moc iba jednému z nich. Takýto postup by bol v rozpore s právnou úpravou konania štatutárneho orgánu v zákone a v stanovách spoločnosti, zvlášť, ak jednou z osôb konajúcich pri udelení plnej moci menom predstavenstva, je sám splnomocnený člen predstavenstva. Podľa názoru okresného súdu je vylúčené, aby osoba, ktorá v mene spoločnosti koná priamo, mohla v mene spoločnosti konať aj nepriamo ako jej zástupca, či už na základe udeleného splnomocnenia, poverenia, resp. na základe konania v zmysle § 15

ObchZ. Poukázaním na rozhodnutia NS ČR sp. zn. 29Odo 1082/2005 a sp. zn. 29Cdo 659/00, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16Cob 259/2017, rozhodnutie NS ČR sp. zn. 29Cdo 659/00, súd prvej inštancie vyslovil, že nie je možné, aby predseda predstavenstva obišiel zákon tým, že bude konať naraz ako predseda predstavenstva a zároveň ako splnomocnený podpredseda. Konanie člena predstavenstva je priamym konaním právnickej osoby. Pokiaľ konal len predseda, hoci mal konať s podpredsedom spoločne, nekonala právnická osoba riadne a úkon je absolútne neplatný.

11. K tvrdeniu žalovaných, ktorí odkazom na Ústavu Slovenskej republiky tvrdili, že čo nie je zakázané, je dovolené, okresný súd zdôraznil, že nie je dovolené, aby sa takýmto spôsobom obchádzal zákon.

12. Okresný súd ďalej konštatoval, že v bežnej praxi je vylúčené, aby niekto konal na základe prečiarknutej plnej moci a aby druhá strana takú plnú moc bez náležitého preukázania akceptovala. Poukázal na to, že žalovaní dokonca uviedli, že neboli oboznámení s plnou mocou, konali v dobrej viere s V. Gašperákom s tým, že V. Gašperák pozná spôsob konania žalobcu a že podpisuje zmluvu v súlade so spôsobom zapísaným. Uvedené uviedol Jozef Hric na pojednávaní v konaní sp. zn. 25C/26/2017 (č. l. 414). Okresný súd poznamenal, že spôsob konania bol zapísaný v obchodnom registri, takže verejnosti bol daný spôsob známy, bolo preto vecou žalovaných si to preveriť a konať v súlade s daným zápisom. Dokonca aj V. Gašperák ako svedok uviedol, že nevyklučuje, že predložil k zmluve prečiarknutú plnú moc. Následne uviedol, že k postúpeniu predložil už prečiarknutú plnú moc (č. l. 417 - 418). Ing. S. Bodis uviedol, že predmetnú plnú moc odvolal a on ju prečiarkol dňa 25. 10. 2013 (č. l. 418).

13. Súd prvej inštancie na základe uvedeného zhodnotil, že pokiaľ sa žalovaní v 1. až 3. rade spoliehali na to, že V. Gašperák koná správne, hoci bez predloženia plnej moci, resp. následne predloženej prečiarknutej plnej moci a zároveň v rozpore so spôsobom konania zapísaným v obchodnom registri, takýto postup je neakceptovateľný a neprijateľný. Tvrdenie, že konali v dobrej viere a že verili V. Gašperákovi, je neakceptovateľné a takýto postup medzi podnikateľskými subjektmi neprípustný. K tvrdeniu žalovaných v 1. až 3. rade o prípustnosti zastúpenia J. Bodisa V. Gašperákom, okresný súd poukázal na zaužívanú súdnu prax a na zásady práva, v zmysle čoho nie je také zastúpenie možné ani prípustné, keďže v mene spoločnosti koná predseda a podpredseda vždy spoločne, čím je takto prejavená vôľa spoločnosti a nie je možný iný spôsob konania, ani zastúpenie podpredsedu predsedom, teda nepriame konanie.

14. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že svedok J. Bodis potvrdil, že bol podpredsedom žalobcu, následne bola jeho funkcia ukončená, avšak nevedel uviesť, z akých dôvodov. Nepamätal si, či dával V. Gašperákovi nejaké splnomocnenie, ale podpis na predložennom plnomocnenstve potvrdil. Uviedol však, že ak nejaké splnomocnenie dával, tak na

prevádzkové záležitosti, keďže zároveň bol aj generálnym a ekonomickým riaditeľom. Znenie plnej moci však vysvetliť nevedel. Čo sa týka postúpenia pohľadávok, s postúpením nesúhlasil. Svedok V. Gašperák uviedol, že zmluvy o postúpení uzavrel, a to po vzdaní sa funkcie. Nevedel sa vyjadriť k dôvodu prečiarknutia plnej moci, ani si nepamätal, kto ju prečiarkol. Plnú moc mu doniesol J. Bodis, ale kto vypracoval zmluvy o postúpení, to uviesť nevedel, hoci na rozdiel od J. Bodisa podpisoval dané zmluvy, pričom si bol vedomý, že je oprávnený podpisovať zmluvy spolu s podpredsedom. Uvedené svedecké výpovede vyhodnotil okresný súd za nepodstatné, nakoľko nič relevantné nepreukázali, okrem potvrdenia, že V. Gašperák podpisoval predmetné zmluvy.

15. V rámci ďalšieho vykonaného dokazovania okresný súd za nehodnovernú posúdil listinu predloženú žalovaným v 3. rade zobrazujúcu poslednú stranu nejakej zmluvy, nakoľko nebola predložená celá zmluva, ale iba posledná strana nejakého dokumentu a nebolo zrejmé ani to, kto na danú stranu vpísal dátum 31. 10. 2013. Z ničoho ďalej nevyplývalo, kedy danú stranu podpísali J. Bodis a V. Gašperák a či ju nepodpísali ešte počas trvania ich funkcie u žalobcu. Daná listina bola irelevantná a nič podstatné nepreukázala. Za hodnoverné súd nepovažoval ani čestné prehlásenie V. Hruboša zo dňa 11. 03. 2019, keďže išlo o listinu s prehlásením osoby mimo súd a bez náležitého poučenia a zároveň išlo o vyhlásenie so značným časovým odstupom. Z obsahu čestného prehlásenia konateľa spol. CORAX SK, s.r.o. vyplývalo, že zmluvu o postúpení podpísal dňa 31. 10. 2013 so žalobcom v zastúpení V. Gašperáka a J. Bodisa, ktorí mu neoznámili, že nie sú oprávnenými osobami za žalobcu. K uzavretiu zmluvy však nedošlo, nakoľko S. Bodis oznámil odvolanie V. Gašperáka a J. Bodisa k 25. 10. 2013, preto od investora nebol daný súhlas k uzavretiu zmluvy.

16. Ďalšie dokazovanie súd prvej inštancie nevykonal, nakoľko to nepovažoval za potrebné, keďže mal za to, že vykonané dokazovanie bolo postačujúce na zistenie skutkového stavu a strany v konaní ďalšie dokazovanie už ani nenavrhovali. Vyhodnotiac vykonané dôkazy podľa § 191 C. s. p., súd prvej inštancie žalobnému návrhu vyhovel konštatujúc, že je vylúčené zastúpenie podpredsedu predstavenstva predsedom predstavenstva pre obchádzanie zákona. Dané splnomocnenie posúdil za neplatné a za neplatné vyhodnotil aj zmluvy o postúpení pohľadávok z dôvodu, že zo strany žalobcu neboli podpísané oprávnenými osobami. Za podstatné prvoinštančný súd považoval to, že je vylúčené zastúpenie podpredsedu predsedom predstavenstva, inak by došlo k obchádzaniu zákona, čo nemôže požívať právnu ochranu. Z uvedeného dôvodu k platnému splnomocneniu dôjsť nemohlo, preto aj zmluvy o postúpení pohľadávok, ktoré uzavrel žalobca so žalovanými v 1. až 3. rade, vyhodnotil okresný súd za neplatné, pretože neboli uzavreté oprávnenými osobami, a tým nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky žalobcu na žalovaných. Súd prvej inštancie uzavrel, že veriteľom pohľadávky, ktorá je predmetom úschovy, je žalobca, ktorý je oprávneným príjemcom. Z tohto dôvodu jeho žalobe vyhovel.

17. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 C. s. p., v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p., a žalobcovi ako plne úspešnej strane v konaní priznal trovy konania voči žalovaným v 1. až 3. rade.

18. Na odvolanie žalovaného v 1. rade proti druhému a tretiemu výroku prvoinstančnému rozsudku z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ C. s. p., ďalej žalovaných v 2. a 3. rade, rovnako proti druhému a tretiemu výroku prvoinstančného rozsudku z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ C. s. p., Krajský súd v Žiline ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 13Cob/207/2019-776 zo dňa 27. 05. 2021, rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdil, stotožniac sa s jeho odôvodnením v celom rozsahu.

19. Podstatou odvolania žalovaných v 1. až 3. rade bola námietka nesprávnych skutkových zistení okresného súdu podľa výsledkov vykonaného dokazovania a v dôsledku toho nesprávne právne posúdenie veci, súčasne tvrdenie o jednostrannosti a nespravodlivosti rozhodnutia prvoinstančného súdu, nespĺňajúceho náležitosti riadneho odôvodnenia.

20. Za nerelevantnú vyhodnotil odvolací súd námietku žalovaných spočívajúcu v tvrdení o nespravodlivom a nesprávnom súdnom rozhodnutí prvoinstančného súdu, majúc za to, že jeho odôvodnenie má atribúty vyžadované ust. § 220 ods. 2 C. s. p., keďže okresný súd vyjadril žalobcov nárok, obranu žalovaných k tomuto nároku a na základe výsledkov dokazovania vyvodil skutkové závery, ktoré aj právne vyhodnotil. Za nedôvodnú odvolací súd vyhodnotil aj námietku žalovaných o nedostatočne zistenom skutkovom stave, vykonanom dokazovaní a jeho zhodnotení, zdôrazniac, že nie je možné zamieňať právo žalovaných ako sporovej strany predkladať/označovať dôkazy, s oprávnením súdu, ktorý rozhoduje o tom, ktoré z dôkazov vykoná, resp. nevykoná. Odvolací súd po oboznámení sa s postupom okresného súdu konštatoval, že obidvom sporovým stranám boli vytvorené rovnaké podmienky na uplatňovanie prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany a okresný súd pri vyvodzovaní záverov zohľadnil skutkové okolnosti, dôkazy, ako aj právnu argumentáciu, ktorá v konaní vyplývala tak z vyjadrení predložených žalovanými ako aj žalobcom. V konaní bol zachovaný princíp rovnosti zbraní, nakoľko tak žalobca, ako aj žalovaní, mali vytvorené rovnaké podmienky v uplatňovaní svojich práv, vrátane plnenia si svojej dôkaznej povinnosti.

21. Aj podľa odvolacieho súdu bola podstatnou z hľadiska posúdenia nároku žalobcu v predmetnom konaní, otázka platnosti uzatvorených zmlúv o postúpení pohľadávok. K tomu, aby bolo možné posúdiť predmetné zmluvy ako platný úkon, odvolací súd považoval za nevyhnutné, aby spĺňali náležitosti vyjadrené v ust. § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), zakotvujúcim právnu úpravu zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorá platí aj pre obchodno-právne vzťahy.

22. Poukázaním na ust. § 13 ods. 1, 2 ObchZ, § 20 ods. 1, § 31 ods. 1 OZ, § 191 ods. 1, 2 ObchZ, ako aj údaje z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Žilina, Oddiel: Sa, Vložka číslo: 237/L, odvolací súd konštatoval, že v danom prípade predstavenstvo bolo štatutárnym orgánom spoločnosti a jeho konanie, resp. konanie jeho členov v súlade so zápisom v obchodnom registri je priamym konaním právnickej osoby. Na platné uzavretie zmlúv o postúpení pohľadávok sa vyžadovalo konanie spôsobom, ktorý vyplýval zo zápisu v obchodnom registri. Spôsob konania znamená určenie, ako kolektívny orgán, ktorý je tvorený niekoľkými členmi, prejavuje vôľu právnickej osoby navonok vo vzťahu k tretím osobám. Nedodržanie spôsobu konania v mene spoločnosti vedie k neplatnosti právneho úkonu, pretože vôľa právnickej osoby navonok voči tretím osobám sa musí prejavovať zákonom predpokladaným spôsobom, t. j. určeným spôsobom konania spoločnosti. Spôsob konania spoločnosti v súlade s princípom materiálnej publicity obchodného registra v rozhodnom čase bol vymedzený jasne a zrozumiteľne spôsobom, ktorý nevzbudzoval žiadne pochybnosti o tom, kto podpisuje zmluvy. Na základe uvedeného, ako aj poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 198/2009, rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 2Odo 1082/2005 a sp. zn. 29Cdo 659/00, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 13Cob/259/2017 (ktorými v odôvodnení svojho rozhodnutia dôvodil aj súd prvej inštancie), ako aj ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29Cdo 1227/2007, sp. zn. 32Cdo 4133/2009 a 30Cdo 998/2014, rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 31Cob 64/2014, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“, „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) sp. zn. 5Cdo 42/2007, odvolací súd konštatoval, že ak stanovy spoločnosti určujú, že menom spoločnosti musia konať spoločne najmenej dvaja členovia predstavenstva, nie je prípustné, aby dvaja členovia predstavenstva udelili generálnu plnú moc len jednému z nich, pretože takýto postup by bol v rozpore s právnou úpravou konania štatutárných orgánov spoločnosti v zákone a stanovách spoločnosti, a to tým viac, ak je jednou z osôb konajúcich pri udelení plnej moci sám splnomocnený člen predstavenstva.

23. Vo vzťahu k námietke žalovaných spočívajúcej v tvrdení, že v danom prípade sa nejednalo o generálnu plnú moc, a preto na uvedené konanie nie je možné použiť rozhodnutie ústavného súdu, ani judikatúru českých súdov, keďže nie je vylúčené, aby člen predstavenstva, ktorého stanovy spoločnosti oprávňujú k právnym úkonom, udelil za predstavenstvo menom spoločnosti individuálnu plnú moc ku konkrétnemu právnemu úkonu inému členovi predstavenstva z dôvodu dočasnej prekážky, ktorá mu bráni vo výkone konateľského oprávnenia, odvolací súd poukázal na znenie Plnomocenstva zo dňa 10. 10. 2013 nachádzajúceho sa na č. l. 30 spisu, ktoré korešpondovalo s obsahom Záznamu zo zasadnutia predstavenstva spoločnosti BCI, a.s. zo dňa 07. 10. 2013. Podľa názoru odvolacieho súdu, plnomocenstvo splnomocnenec udelil splnomocniteľovi na zastupovanie vo všetkých veciach a vykonávanie všetkých úkonov bez toho, aby boli určité veci, či právne úkony z oprávnenia zastupovať vylúčené, t. z. išlo o všeobecnú plnú moc, ktorej udelenie je však neprípustné. V danom prípade nešlo o taxatívny výpočet jednotlivých oprávnení, ale o splnomocnenie na všetky úkony spojené s podpisovaním. Ani formulácia týkajúca sa vymedzenia určitého

obdobia neznamena obmedzenie tohto splnomocnenia a nevylúčila žiadne právne konanie v rozsahu tohto splnomocnenia, udeleného k zastupovaniu vo všetkých veciach. Za tejto situácie preto nebolo možné na predmetnú plnú moc prihliadať ako na relevantnú. Vo vzťahu k hodnoteniu plnomocnenstva odvolací súd v rámci eurokomformného výkladu poukázal na závery vyjadrené v rozhodnutiach NS ČR sp. zn. 26Cdo 420/2002, sp. zn. 26Cdo 356/2000, sp. zn. 30Cdo 3382/2007, ďalej rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. 1. ÚS 433/01 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 37/2008 (správne malo znieť „1Obo 37/2008“ - pozn. dovolacieho súdu).

24. K námietkam žalovaných v 1. až 3. rade, spočívajúcim v tvrdení, že plná moc nemusela byť súčasťou písomného vyhotovenia zmluvy, že boli ubezpečení o oprávnenosti konania PhDr. Gašperáka za žalobcu, ako aj že plná moc bola predložená až následne, pričom na nej nachádzajúce sa dve čiary nemajú za následok jej zánik v zmysle úpravy Občianskeho zákonníka, odvolací súd uviedol, že v prípade, ak za stranu zmluvy túto uzavrel splnomocnenec, zo zmluvy musí byť uvedené zrejme, pričom plná moc nemusí tvoriť súčasť zmluvy. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením, že v danom prípade pre posúdenie oprávnenosti konať za žalobcu postačovalo len samotné ubezpečenie PhDr. Vladimíra Gašperáka o tom, že je oprávnený zmluvy o postúpení pohľadávok uzavrieť, pretože spôsob konania v mene obchodnej spoločnosti žalobcu v rozhodnom čase bol z verejného zoznamu zákonom určených údajov o zapisovaných subjektoch jasný, a to dvomi členmi predstavenstva spoločne, ktoré konanie v danom prípade dodržané nebolo. K tvrdeniu žalovaných, že im bola predložená prečiarknutá plná moc, odvolací súd dodal, že už táto skutočnosť sama osebe mala na ich strane vyvolať pochybnosti nielen o relevantnosti takejto listiny, ale i oprávnenosti konania PhDr. Vladimíra Gašperáka. K námietke žalovaných spočívajúcej v tvrdení, že neplatnosť predmetných zmlúv spôsobil svojím konaním žalobca, odvolací súd, odkazom na rozhodnutie ZSP 39/1998 uviedol, že dôsledky absolútnej neplatnosti zmluvy nie sú závislé na tom, kto neplatnosť zaviniel. Skutočnosť, že zmluva nebola podpísaná zákonným spôsobom, má za následok absolútnu neplatnosť zmluvy, pričom hmotnoprávnym dôsledkom absolútnej neplatnosti podľa § 39 OZ je to, že následky právneho úkonu nenastanú. Právny úkon je neplatný od počiatku (ex tunc) a nie je možné ho konvalidovať.

25. Na základe vyššie uvedených zhodnotení sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že plnomocnenstvo Ing. Bodisa udelené PhDr. Vladimírovi Gašperákovi je v rozpore so spôsobom konania v mene žalobcu zapísaného v obchodnom registri a že uvedený postup obchádza zákon, nakoľko konanie na základe takéhoto plnomocnenstva by nahrádzalo činnosť štatutárneho orgánu. Spôsob konania zmluvných strán v rozhodnom čase bol vymedzený jasne a zrozumiteľne spôsobom, ktorý nevzbudzoval žiadne pochybnosti o tom, kto podpisuje zmluvy. Ak nebol dodržaný spôsob, akým majú príslušní členovia predstavenstva podľa zápisu v obchodnom registri zaväzovať spoločnosť, potom spoločnosť nie je zaviazaná.

26. Odvolací súd dospel k záveru, že z dôvodu neplatnosti podpisu konajúcej osoby, žalobcovi z predmetných zmlúv nevznikli žiadne práva a povinnosti, nakoľko Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 30. 10. 2013 nie sú platným právnym úkonom. Za stavu absolútnej neplatnosti právneho úkonu zmlúv o postúpení pohľadávok, nebolo možné dôsledky absolútnej neplatnosti zmluvy hodnotiť cez prizmu dobrých mravov, pretože právny úkon predmetných zmlúv bol výsledkom zmluvnej voľnosti obchodných strán v rámci ich profesionálneho podnikania, prípadne rizika spojeného s týmto podnikaním. V danom prípade nebolo podstatné, ktorá strana absolútnu neplatnosť zavinila a či niektorá strana konala v dobrej viere. Pre neprejavenu vôľu konajúcej osoby môže byť v rozpore s dobrými mravmi len preto, že došlo k nevyváženosti vyplývajúcej práve z dôsledku tejto absolútnej neplatnosti, pretože z neplatnej zmluvy nemohla žiadna z jej strán nadobudnúť žiadne práva a povinnosti. Vzhľadom na vyslovený právny názor o absolútnej neplatnosti uzatvorených zmlúv o postúpení pohľadávok, odvolací súd sa nezaoberal ďalšími námietkami vznesenými v priebehu konania a v podaných odvolaniach, k okolnostiam ich uzatvárania a následnému správaniu sa žalobcu, nakoľko neboli relevantné.

27. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p., v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C. s. p., a žalobcovi ako úspešnej strane sporu priznal voči žalovaným v 1. až 3. rade nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 C. s. p.

28. Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť dňa 19. 06. 2020.

29. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalovaní v 2. a 3. rade (č. l. 815 - 835), prípustnosť ktorého vyvodili z ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p., a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

30. Vo vzťahu k procesnej vade konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., žalovaní namietli nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu pre jeho zmätočnosť tvrdiac, že jeho odôvodnenie je vnútorne rozporné, nedostatočne a neurčité. Súčasne namietli prekvapivosť rozsudku tvrdiac, že jeho odôvodnenie je založené na iných právnych záveroch ako rozsudok súdu prvej inštancie.

31. Žalovaní v 2. a 3. rade (ďalej tiež len „žalovaní“) konajúcim súdom vytkli, že v ich rozsudkoch nie je nikde vysvetlené, z akého zákonného ustanovenia vyplýva zákaz udeliť plnomocenstvo jedným členom predstavenstva druhému členovi predstavenstva na konkrétne vymedzené (krátke) časové obdobie z konkrétneho a objektívneho dôvodu. Konajúce súdy svoje rozhodnutia „opreli“ o rozhodnutia iných súdov (krajské súdy, Najvyšší súd ČR a Ústavný súd SR), hoci ich rozhodnutia zohľadňujú diametrálne odlišný skutkový stav, kedy medzi

členmi štatutárneho orgánu bola udelená generálna plná moc na neobmedzený čas a bez akéhokoľvek relevantného dôvodu. Žalovaní tak majú za to, že súdy nižších inštancií pri svojom rozhodovaní vychádzali z rozhodnutí, ktoré sa na daný skutkový stav nevzťahujú. Konajúcim súdom, poukazom na rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo 227/2004 z 31. 05. 2005, vytkli, že sa vôbec nezaoberali ich argumentáciou, že údajnú neplatnosť plnomocenstva, ako aj zmlúv o postúpení pohľadávok, nezapríčinili žalovaní. Žalovaní nepreskúmateľnosť napadnutých rozhodnutí vzhliadajú v tvrdení, že tieto nedávajú odpoveď na to, prečo by jeden člen predstavenstva nemohol splnomocniť druhého na dočasné zastupovanie z objektívneho dôvodu a na konkrétne vymedzené (krátke) časové obdobie. Nestotožňujú sa s argumentáciou súdov, že sa takýmto postupom obchádza vôľa akcionára, nakoľko toto plnomocenstvo bolo udelené len do času, kedy bude zvolané valné zhromaždenie, v ktorého kompetencii je vzniknutú situáciu (rezignáciu člena štatutárneho orgánu) vyriešiť zvolením alebo vymenovaním nového člena predstavenstva. Tvrdia, že v predmetnom prípade nejde o situáciu, kedy sa jeden člen štatutárneho orgánu bezdôvodne rozhodne, že nebude en bloc vykonávať svoju funkciu a splnomocní na všetky úkony druhého člena predstavenstva.

32. V ďalšej časti dovolania žalovaní vo vzťahu k procesnej vade konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., odvolaciu súdu vytkli, že v bode 73. odôvodnenia rozsudku posúdil zmluvy o postúpení pohľadávok ako neplatné pre vadu formy právneho úkonu, t. j. pre nedodržanie písomnej formy, a to bez toho, že by tento názor bol v doterajšom priebehu konania avizovaný, či už zo strany žalobcu, alebo zo strany súdu prvej či druhej inštancie, nakoľko v prvoinštančnom rozsudku sa takýto právny názor ani raz nespomína. Žalovaní sa preto domnievajú, že ak odvolací súd mienil odôvodniť neplatnosť právneho úkonu - zmluvy o postúpení pohľadávky tým, že nebola dodržaná forma pre takýto právny úkon, mal postupovať v zmysle § 382 C. s. p., a vyzvať strany sporu, aby sa k takémuto právnemu názoru vyjadrili. Tým, že tak nepostupoval, založil svoje rozhodnutie na prekvapivých záveroch. Argumentujú nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 736/2016 z 05. 12. 2017 a uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 1/2018 z 21. 03. 2018 majú žalovaní za to, že odvolací súd v dôsledku takéhoto svojho konania porušil právo strán sporu náležite sa vyjadriť ku všetkým relevantným skutočnostiam, ktoré konanie má za následok porušenie práva žalovaných na spravodlivý proces.

33. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., žalovaní tvrdia, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené, konkrétne od vyriešenia otázky, či 1./ plnomocenstvo, ktorým podpredseda predstavenstva splnomocní predsedu predstavenstva, aby za neho konal v presne vymedzenom čase a z presne vymedzeného dôvodu (od oznámenia o vzdaní sa funkcie podpredsedu predstavenstva na predstavenstve spoločnosti z dôvodu odchodu do dôchodku do času zápisu týchto zmien do obchodného registra), je absolútne neplatným právnym úkonom v dôsledku obchádzania zákona alebo konania v rozpore so zákonom podľa § 39 OZ, súčasne, 2./ či je v súlade s poctivým obchodným stykom, ak zmluvná strana, ktorá iniciuje uzatvorenie zmluvy o postúpení pohľadávok a súčasne pripravuje návrh

jej znenia, týmto zapríčini jej neplatnosť, tejto neplatnosti sa následne po úspešnej reštrukturalizácii svojej spoločnosti domáha v súdnom konaní, čím z takého konania získa prospech, ktorý by inak nebola dosiahla.

34. Žalovaní sú toho názoru, že ide o otázky podstatného právneho významu, preto by mali byť vyriešené najvyššou súdnou autoritou, keďže ich posúdenie môže mať zásadný vplyv nielen na toto súdne konanie, ale aj na ďalšie konania a každodennú prax v obchodných spoločnostiach.

35. Vo vzťahu k prvej otázke žalovaní uviedli, že podpredseda predstavenstva žalobcu - Ján Bodis po tom, ako oznámil na predstavenstve vzdanie sa výkonu svojej funkcie u žalobcu, splnomocnil na základe rozhodnutia predstavenstva na čas odo dňa vzdania sa funkcie, do nadobudnutia účinnosti tohto vzdania sa, na výkon tejto činnosti predsedu predstavenstva - PhDr. Vladimíra Gašperáka. Toto splnomocnenie bolo obmedzené na krátky čas, najviac na 19 dní (od 11. 10. 2013 do 30. 10. 2013). Udelené bolo z dôvodu, že splnomocniteľ odišiel do dôchodku a nevedel garantovať riadny výkon funkcie podpredsedu predstavenstva do času, kým vzdanie sa výkonu tejto funkcie nadobudne účinnosť (uskutoční sa valné zhromaždenie). Za účelom, aby nebola ochromená činnosť žalobcu, splnomocnil na výkon tejto funkcie predsedu predstavenstva. Žalovaní poukázali na to, že v tom čase neboli splnené zákonné podmienky uvedené v § 66 ods. 2 ObchZ, v zmysle ktorého je vzdanie sa funkcie účinné odo dňa prvého zasadnutia valného zhromaždenia, ktoré je oprávnené vymenovať alebo zvoliť nového člena orgánu nasledujúceho po doručení vzdania sa funkcie. Prvé valné zhromaždenie sa v danom prípade konalo dňa 25. 10. 2013. Oznámenie o vzdaní sa funkcie pána Bodisa na predstavenstve spoločnosti tak vyvolalo účinky až ku dňu konania prvého valného zhromaždenia, t. j. dňa 25. 10. 2013. Ján Bodis bol preto oprávnený udeliť pánovi Gašperákovi plnomocnenstvo na zastupovanie dňa 10. 10. 2013, nakoľko jeho vzdanie sa funkcie člena štatutárneho orgánu na predstavenstve spoločnosti nevyvolalo žiadne právne účinky. Vo vzťahu k tretím osobám však táto zmena, teda vzdanie sa funkcie člena štatutárneho orgánu, nastala až zápisom do Obchodného registra SR, pokiaľ túto zmenu žalovaným ako tretím osobám žalobca neoznámil skôr. Z vykonaného dokazovania bolo nepochybne preukázané, že túto zmenu žalobca žalovaným v tomto termíne, teda pred zápisom zmeny do Obchodného registra SR, neoznámil.

36. Žalovaní sú toho názoru, že zastúpenie medzi jednotlivými členmi predstavenstva je vždy nutné posudzovať podľa konkrétnych okolností toho-ktorého prípadu, pričom je nevyhnutné brať do úvahy všetky individuálne aspekty skutkového stavu. Argumentujúc rozsudkom Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32Cdo 4133/2009 zo dňa 25. 01. 2011 tvrdia, že člen predstavenstva môže udeliť plnú moc na zastupovanie a podpisovanie v jeho mene, a nie každé takéto splnomocnenie je a priori obchádzaním zákona, ako to uviedli sudy nižších inšancií. Obchádzaním zákona nie je podľa ich názoru najmä prípad, keď ide o časovo obmedzené splnomocnenie na účely zabezpečenia riadneho a bezproblémového chodu

obchodnej spoločnosti. V prejednávanej veci nešlo o udelenie generálnej plnej moci, bez akýchkoľvek objektívnych dôvodov, a teda svojvoľné udelenie plnej moci jedným členom predstavenstva druhému na neobmedzené časové obdobie, ale išlo o splnomocnenie odôvodnené objektívnymi okolnosťami a ohraničené krátkym časovým obdobím.

37. Vo vzťahu k uzneseniu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 198/2009 zo dňa 14. 07. 2009, ktorým dôvodili súdy vo svojich rozhodnutiach, žalovaní uviedli, že v ňom ústavný súd vyslovil pochybnosť len nad platnosťou neobmedzeného generálneho plnomocnenstva udeleného na neobmedzený čas s možnosťou ďalej udeliť substitučnú plnú moc medzi členmi štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti. Ústavný súd však v rozhodnutí neprijal záväzné stanovisko, navyiac, v konaniach o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb posudzuje iba ústavnú udržateľnosť napadnutých rozhodnutí, pričom jeho úlohou nie je skúmať správnosť výkladu právnych noriem, ktorá činnosť prislúcha všeobecným súdom a zjednocovanie výkladu právnych noriem je úlohou Najvyššieho súdu SR.

38. Žalovaní tvrdia, že možnosť udeliť plnomocnenstvo podpredsedom predstavenstva inému členovi predstavenstva (vrátane predsedu predstavenstva) nie je v slovenskom právnom poriadku, osobitne ustanoveniami Obchodného zákonníka ani Občianskeho zákonníka explicitne obmedzená ani vylúčená. Z právnej úpravy nevyplýva a ani nemožno odvodiť záver, že by člen štatutárneho orgánu mohol udeliť plnú moc iba inej osobe, ako ďalšiemu členovi štatutárneho orgánu tejto spoločnosti. Pokiaľ takáto dikcia bola prijatá, tak v zásade bola formovaná výlučne judikatúrou, pričom v každom z prípadov, na ktoré poukazuje žalobca ako aj súdy nižších inštancií, išlo o udelenie generálnej plnej moci na neobmedzený časový úsek bez reálneho skutkového dôvodu na udelenie takejto plnej moci. Žalovaní sú toho názoru, že napriek tomu, že ust. § 191 ods. 1 ObchZ normuje spôsob konania štatutárneho orgánu spoločnosti, existujú v určitých konkrétnych prípadoch situácie, v ktorých je nutné sa od tohto konania odchýliť. Podľa názoru žalovaných nie je v silách zákonodarcu v zákonomnom texte normovať každú situáciu, ktorá v obchodnej spoločnosti môže nastať a práve preto je nutné, aby súd v prípade, ak sa jedná o nejakú špecifickú situáciu, ako je tomu nesporne aj v tomto prejednávanom prípade, nepostupoval absolútne dogmaticky, ale použil výklad zákona, ktorý bude spĺňať účel a zmysel právnej normy/právneho poriadku. Pokiaľ by totiž nebolo možné v žiadnom prípade splnomocniť iného člena štatutárneho orgánu, ako to naznačujú súdy nižších inštancií, bola by každá personálna zmena v rámci fungovania spoločnosti spájaná s pozastavením jej činnosti. Podľa žalovaných musí existovať mechanizmus, ktorý umožní spoločnosti bezproblémovo fungovať aj v prípade, keď v spoločnosti dôjde k zmenám v štatutárnych orgánoch. Takýmto mechanizmom môže byť podľa nich práve udelenie plnej moci odchádzajúcim členom inému členovi štatutárneho orgánu, aby do času, kým bude zvolané valné zhromaždenie, mohla spoločnosť riadne fungovať. Keďže právny poriadok takéto konanie nevyklučuje, resp. nezakazuje, majú žalovaní za to, že toto konanie je povolené, a preto argumentáciu súdu považujú za nesprávnu, aj s poukazom na čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

39. V ďalšej časti dovolania žalovaní namietli, že konaním žalobcu došlo ku konaniu v hrubom rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, a preto by toto jeho konanie nemalo požívať právnu ochranu. Súdu prvej inštancie žalovaní vytkli, že k tejto námietke sa takmer nevyjadril a odvolací súd tiež len stroho, v bode 86. odôvodnenia svojho rozsudku konštatoval, že za stavu absolútnej neplatnosti právneho úkonu zmlúv o postúpení pohľadávok nebolo možné dôsledky absolútnej neplatnosti zmluvy hodnotiť cez prizmu dobrých mravov, pretože právny úkon zmlúv o postúpení pohľadávok bol výsledkom zmluvnej voľnosti obchodných strán v rámci ich profesionálneho podnikania, prípadne rizika spojeného s týmto podnikaním. Poukázaním na § 265 ObchZ žalovaní tvrdia, že súd je oprávnený v dôsledku výnimočnosti situácie vstúpiť z titulu svojej mocenskej pozície do súkromnoprávneho vzťahu a odoprieť v krajnom prípade ochranu práv osobe, ktorá toto právo nadobudla v hrubom rozpore s morálnymi štandardami spoločnosti. Podľa názoru žalovaných sú splnené všetky predpoklady pre odmietnutie poskytnutia právnej ochrany žalobcovi, pretože tento úmyselne a ľstivo vylákal od žalovaných súhlas s prevodom vlastníckeho práva k jednotlivým častiam diela pod zámienkou postúpenia pohľadávok, ktorými sa mal zbaviť svojich záväzkov voči žalovaným. Následne bol zo strany žalobcu podaný návrh na povolenie jeho reštrukturalizácie, pričom žalovaní predpokladajú, že tento návrh musel byť zo strany žalobcu podaný najneskôr začiatkom decembra 2013, t. j. maximálne jeden mesiac po tom, ako došlo k postúpeniu pohľadávok zo žalobcu na žalovaných. Žalovaní sa domnievajú, že už v čase iniciovania uzavretia zmlúv o postúpení pohľadávok žalobca vedel, resp. minimálne musel zvažovať, že podá návrh na povolenie reštrukturalizácie svojej spoločnosti, túto zásadnú skutočnosť však žalovaným zatajil. Žalovaní tvrdia, že v prípade, ak by žalobca chcel so žalovanými jednať korektne, oznámil by im svoj zámer podať návrh na reštrukturalizáciu spoločnosti, aby sa oni sami mohli rozhodnúť, či zmluvy o postúpení pohľadávok uzavruť alebo si prihlásia svoje pohľadávky do reštrukturalizácie. Žalovaní uviedli, že lehota na prihlásenie pohľadávok do reštrukturalizácie žalobcu uplynula dňa 30. 01. 2014, kedy však nemali absolútne žiadnu vedomosť o tom, že by zmluvy o postúpení pohľadávok boli neplatné, resp. že by žalobca akokoľvek spochybňoval ich platnosť. Ich neplatnosť spôsobil žalobca, ktorý týmto spôsobom vyvolal omyl u žalovaných a z takého konania má získať neopodstatnenú výhodu v podobe vyplatenia tej časti celej ceny za dielo, ktorú vykonali žalovaní. Žalovaní zdôrazňujú, že zmluvy o postúpení pohľadávok pripravoval žalobca, ktorý v čase ich prípravy musel vedieť, že sa v jeho spoločnosti realizujú personálne zmeny v štatutárnom orgáne, teda že došlo k vzdaniu sa funkcie jedným členom predstavenstva, následne zmluvy zaslal žalovaným, podpísal ich, potom podal návrh na povolenie reštrukturalizácie (súc si vedomý, že žalovaní nemajú dôvod svoje pohľadávky do reštrukturalizácie voči nemu prihlásiť, domnievajúc sa, že pohľadávky nadobudli od žalobcu legitímne na základe podpísaných zmlúv o postúpení pohľadávok) a po týchto úkonoch sa žalobca dovoľával neplatnosti právneho úkonu. Žalobca takýmto spôsobom vyvolal u žalovaných omyl a z takéhoto konania má získať neopodstatnenú výhodu v podobe vyplatenia tej časti diela, ktorú vykonali žalovaní.

40. Konajúcim súdom žalovaní vytykajú, že sa nevysporiadali s absolútne neetickým, amorálnym, ľstivým a nekorektným správaním samotného žalobcu, konajúcim v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Tvrdia, že povinnosť obozretnosti a profesionality kladená na obchodnoprávne subjekty v obchodnoprávných vzťahoch (ktorého nedostatok im vytkli konajúce súdy v odôvodneniach svojich rozhodnutí) neznamená automaticky povinnosť obchodnoprávneho subjektu skúmať, či zmluvný partner nemá v úmysle svojím konaním ho oklamať, podviesť alebo inak uviesť do omylu pri koncipovaní alebo uzatváraní zmlúv. Žalovaní majú za nepochybné, že zo strany žalobcu išlo o úmyselné, pripravené a vysoko sofistikované konanie ľstou získať neoprávnený prospech na úkor žalovaných.

41. Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení žalovaní dovolaciemu súdu navrhli, aby rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/207/2019-776 zo dňa 27. 05. 2020 postupom podľa § 449 ods. 3 C. s. p., zmenil a žalobu zamietol, alebo postupom podľa § 449 ods. 2 C. s. p., označený rozsudok krajského súdu zrušil spolu s rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 18Cb/271/2017-532 zo dňa 16. 05. 2019 a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie, prípadne postupom podľa § 449 ods. 1 C. s. p., zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaní si súčasne uplatnili náhradu trov konania prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho. Postupom podľa § 444 ods. 2 C. s. p., žalovaní zároveň navrhli odloženie právoplatnosti rozsudku prvej inštancie v spojení s rozsudkom súdu odvolacieho.

42. K dovolaniu žalovaných sa vyjadril žalobca (písomným podaním zo dňa 21. 09. 2020 na č. 1. 905 - 906 spisu), ktorý navrhol dovolanie podľa § 447 písm. c/ C. s. p., odmietnuť, považujúc napadnuté rozhodnutie za správne, logické, vychádzajúce zo zisteného skutkového stavu, právnej úpravy a súladné s ustálenou súdnou praxou. Tvrdí, že súdy mimoriadne podrobne a obsiahlo vysvetlili, že zastupovanie jedného člena predstavenstva druhým členom predstavenstva je v rozpore so zákonom a zákon obchádza. Žalobca si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

43. Písomné vyjadrenie žalobcu bolo postupom okresného súdu podľa § 436 ods. 4 C. s. p., zaslané žalovaným, ktorí reagovali písomným vyjadrením z 27. 10. 2020 (č. 1. 921 - 923), v ktorom zotrvali na svojich dovolaciach námietkach zopakujúc, že v čase podpísania zmlúv o postúpení pohľadávok nemohli vedieť, že dňa 25. 10. 2013 došlo k zmene štatutárneho orgánu spoločnosti žalobcu. Zmluvy pripravil samotný žalobca, ktorý za osoby oprávnené podpisovať zmluvy označil PhDr. Gašperáka ako predsedu predstavenstva, zároveň PhDr. Gašperáka konajúceho na základe plnej moci udelenej Ing. Bodisom, podpredsedom predstavenstva. Žalovaní v danom čase nemohli mať žiadnu vedomosť ani pochybnosť o správnosti predmetného dokumentu, pretože nemali odkiaľ vedieť, že v rámci vnútorných procesov sa v spoločnosti žalobcu realizujú personálne zmeny.

44. V dovolacom konaní bolo najvyššiemu súdu doručené aj ďalšie písomné podanie žalobcu zo dňa 29. 07. 2021 s návrhom na rozhodnutie o dovolaní žalovaných, v rámci ktorého vyslovil názor o vecnej bezdôvodnosti predmetného dovolania s návrhom na jeho zamietnutie. Ďalšie vyjadrenia sporových strán už nenasledovali.

45. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podali včas strany sporu, v neprospech ktorých bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpení advokátkou v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaných je potrebné zamietnuť podľa § 448 C. s. p., pretože nie je dôvodné.

46. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Podľa § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí výlučne do právomoci dovolacieho súdu (vid'. sp. zn. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v jednotlivých ustanoveniach C. s. p. (obdobne aj sp. zn. I. ÚS 438/2017).

47. Z dovolania žalovaných vyplýva, že jeho prípustnosť vyvodzujú súbežne z ust. § 420 C. s. p., aj z ust. § 421 C. s. p., vo vzťahu ku ktorej okolnosti dovolací súd pre úplnosť poukazuje na uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo 1/2018 z 21. marca 2018, z ktorého vyplýva, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 C. s. p., a § 421 C. s. p., je prípustná, rovnako Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. PL. ÚS 1/2018 z 25. apríla 2018 vo veci zjednotenia odchylných právnych názorov senátov Ústavného súdu SR, týkajúcich sa kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 C. s. p., prijal zjednocujúce stanovisko, z ktorého vyplýva, že pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 C. s. p., ako aj ust. § 421 C. s. p., a Najvyšší súd SR sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C. s. p., poruší tým právo na prístup k súdu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

48. Dovolatelia prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prvej jeho časti založili na ustanovení § 420 C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a/ až f/ predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

49. Pokiaľ ide o namietanú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p., spočívajúcu v nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie, vyplývajúcu z tvrdenia dovolateľov, že jeho odôvodnenie je vnútorne rozporné, nedostatočné a neurčité, dovolací súd uvádza, že opodstatnenosť tejto námietky nevzhliadol.

50. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že dovolateľom namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). S týmto názorom sa stotožnil aj Ústavný súd SR (viď sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

51. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

52. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu korešponduje so zákonným ustanovením §-u 387 ods. 2 C. s. p., ktoré reflektuje na prípady potvrdenia rozhodnutia súdu

prvej inštancie, kedy odvolací súd spravidla vo svojom rozhodnutí preberá skutkové a právne závery súdu prvej inštancie. Takýto postup reaguje na súdnu prax v prípadoch úplných a presvedčivých rozhodnutí súdov prvej inštancie, kedy odôvodnenie rozhodnutia odvolacích súdov je len kopírovaním vecne správnych dôvodov. V takých prípadoch rozhodnutia obsahujú sporovým stranám známe podania, známe napadnuté rozhodnutia (rozsudok alebo uznesenie) a v závere obsahujú už len stručné konštatovania o správnosti a presvedčivosti napádaného rozhodnutia, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Práve naopak, v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku odvolací súd podrobne vysvetlil argumenty, pre ktoré sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením prvoinštančného rozhodnutia a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil vlastné dôvody v písomnom vyhotovení svojho rozhodnutia, a to práve k relevantným odvolacím námietkam žalovaných v 2. a 3. rade (body 66. a nasl. rozsudku odvolacieho súdu), vrátane dôvodu, pre ktorý považuje súd v konaní posudzované plnomocenstvo zo dňa 10. 10. 2013 za generálnu plnú moc (bod 82. rozsudku). Vyjadril sa aj k námietke žalovaných spočívajúcej v tvrdení, že neplatnosť predmetného plnomocenstva svojím konaním nezapríčinili, pričom svoje odôvodnenie podporil poukazom na rozhodnutie ZSP 39/1998. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, ktorý právne odôvodnil odkazom na relevantné ustanovenia právnych predpisov aplikovaných na posudzovanú vec, rovnako aj poukazom na judikatúru súdov Slovenskej i Českej republiky. Odvolací súd tak náležite reagoval na všetky relevantné námietky žalovaných, o ktorých v dovolaní tvrdia, že sa nimi nezaoberal, v ktorej súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

53. Žalovaní v 2. a 3. rade ďalej tvrdia, že k procesnej vade konania uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p., došlo tiež tým, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu je založené na iných právnych záveroch, než rozsudok súdu prvej inštancie, ktorá okolnosť spôsobuje jeho prekvapivosť. Žalovaní odvolaciemu súdu vytýkajú jeho právny názor o neplatnosti právneho úkonu - zmluvy o postúpení pohľadávok, pre nedodržanie písomnej formy, ktorý názor nebol v priebehu konania avizovaný ani zo strany súdu prvej inštancie, ani zo strany žalobcu, a ku ktorému sa žalovaní nemali možnosť vyjadriť.

54. Dovolací súd aj uvedenú námietku považuje za neopodstatnenú. Na odôvodnenie predmetného záveru dovolací súd uvádza, že krajský súd v bode 73. svojho rozsudku konštatoval podmienku platnosti zmluvy o postúpení pohľadávok, a to jej písomnú formu, pozostávajúcu z existencie písomnosti (ako prvej náležitosti jej platnosti) a podpisu (ako druhej náležitosti). Konštatoval, že nedodržanie písomnej formy robí právny úkon neplatným, ktorú okolnosť „vyzdvihol“ práve vo vzťahu k podpisu, ktorým je právny úkon zavŕšený a bez existencie ktorého je písomný právny úkon neplatný. Dovolací súd sa preto nestotožňuje s názorom dovolateľov o prekvapivosti rozsudku odvolacieho súdu, nakoľko tento nebol (nie je) založený na takej novej okolnosti, ktorú by neriešil už súd prvej inštancie, ktorého odôvodnenie súd odvolací doplnil s dôrazom na podpis, bez existencie ktorého písomný právny úkon za

platný považovať nemožno. Dovolací súd aj vo vzťahu k časti odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu ohľadne podmienok platnosti písomného právneho úkonu dodáva, že v plnej miere zodpovedá zákonnej požiadavke riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, rešpektujúc ustanovenie § 220 ods. 2 C. s. p., (uplatňované aj v odvolacom konaní podľa § 378 ods. 1 C. s. p.). Kľúčovou je v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu tá skutočnosť, že sa stotožnil s právnym záverom prvoinštančného súdu o neplatnosti podpisu konajúcej osoby na plnomocenstve udeleného Ing. Jánom Bodisom, podpredsedom predstavenstva obchodnej spoločnosti BCI, a.s. dňa 10. 10. 2013, PhDr. Vladimírovi Gašperákovi, predsedovi predstavenstva označenej obchodnej spoločnosti v dôsledku jeho rozporu so spôsobom konania v mene spoločnosti, zapísaného v obchodnom registri, ktorá okolnosť spôsobila neplatnosť zmlúv o postúpení pohľadávok zo dňa 30. 10. 2013. Dovolací súd na tomto mieste dodáva, aj s poukazom na ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR, že odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvoinštančného súdu, ako aj súdu odvolacieho, prípadne aj dovolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania.

55. Pre úplnosť vyššie uvedeného dovolací súd dodáva, že pokiaľ ide o podmienku prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., je tiež nevyhnutné posúdenie miery, do akej došlo postupom súdu k porušeniu práva strany na spravodlivý proces. Podmienka prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je totiž splnená, ak právo strany na spravodlivý proces bolo porušené len v časti konania, resp. do takej miery, že strana mohla uplatniť svoj vplyv na výsledok konania podaním odvolania. V prejednávanom prípade žalovaným obrana ich práv a oprávnených záujmov v rámci odvolacieho konania bezpochyby umožnená bola. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu SR, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej nedôvodnosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

56. Zhrnúc všetky vyššie uvedené skutočnosti, dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nie je poznačené žalovanými namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

57. Následne sa dovolací súd zaoberal tým, či je daná prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

58. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie,

v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

59. Dôvod prípustnosti dovolania konkrétne podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

60. Dovolací súd konštatuje, že pre jeho rozhodnutie vo veci je relevantné posúdenie len prvej dovolateľmi označenej otázky (vo vzťahu k druhej otázke vid' odôvodnenie nižšie), sformulovanej dovolateľmi v znení „Či plnomocenstvo, ktorým podpredseda predstavenstva splnomocní predsedu predstavenstva, aby za neho konal v presne vymedzenom čase a z presne vymedzeného dôvodu (od oznámenia o vzdaní sa funkcie podpredsedu predstavenstva na predstavenstve spoločnosti z dôvodu odchodu do dôchodku do času zápisu týchto zmien do obchodného registra), je absolútne neplatným právnym úkonom v dôsledku obchádzania zákona alebo konania v rozpore so zákonom podľa § 39 OZ“. Dovolatelia v dovolaní vymedzili právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považujú za nesprávne a uviedli, ako mal nastolenú právnu otázku podľa ich názoru správne riešiť. Predmetná otázka v nadväznosti na súdmi nižšej inštancie ustálený skutkový stav doposiaľ nebola predmetom dovolacieho prieskumu. Stav, keď v prípade zakladateľskou listinou zakotveného spoločného konania všetkých (resp. dvoch) konateľov obchodnej spoločnosti (s ručením obmedzeným), jeden konateľ splnomocní iného konateľa na svoje zastupovanie pri všetkých úkonoch spojených s funkciou konateľa, ktorá okolnosť neguje (obchádza) vôľu spoločníka vyjadrenú v zakladateľskej listine, a tým obchádza aj zákon, posudzoval Ústavný súd SR v konaní o ústavnej sťažnosti vedenom pod sp. zn. I. ÚS 198/09. Rovnako bola otázka neprípustnosti udelenia generálnej plnej moci dvomi členmi predstavenstva len jednému z nich, predmetom dovolacích konaní na Najvyššom súde ČR pod sp. zn. 29Odo 1082/2005, 29Cdo 1227/2007, 32Cdo 4133/2009, 29Cdo 943/2011 a 30Cdo 998/2014.

61. Nepochybňujúc význam rozhodnutí Ústavného súdu SR a historickú väzbu slovenskej a českej judikatúry, však Najvyšší súd SR pri súčasnom nastavení novej procesnej úpravy v novom civilnom procesnom kódexe, účinným od 1. júla 2016, konštatuje, že pre rozhodovacia činnosť súdov nižších inštancií (a s poukazom na ust. § 421 ods. 1 C. s. p.,

obzvlášť pre odvolacie súdy), je osobitne významná rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR ako súdu dovolacieho, vo vzťahu ku ktorej občianskoprávne kolégium NS SR dňa 10. 10. 2018 prijalo ako judikát rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/29/2017 zo dňa 24. 01. 2018 (pod č. R 71/2018), právna veta ktorého znie „Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV. vydaných ŠEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.“ S poukazom na vyššie uvedené, kedy pod pojem ustálenej súdnej praxe nemožno zahrnúť rozhodnutia ústavných súdov, tak Slovenskej, ako ani Českej republiky, ani rozhodovacie prax Najvyššieho súdu ČR, potom je nutné konštatovať, že dovolateľmi nastolenú právnu otázku v minulosti konkrétne Najvyšší súd SR neposudzoval, z ktorého dôvodu je daná potreba, aby dovolací súd, ako najvyššia súdna autorita (vo vzťahu ku ktorej zákonodarca zakotvil povinnosť dbať o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov vlastnou rozhodovacou činnosťou) túto otázku vyriešil. Súčasne však, neopomínajúc fakt, že argumentácia inými rozhodnutiami než rozhodnutiami dovolacieho súdu (vrátane rozhodnutí Ústavného SR, ako aj rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR) môže byť (a v prípade Ústavného súdu SR vzhľadom na záväznosť právneho názoru ústavného súdu vysloveného v jeho rozhodnutiach aj je) relevantná ako podporná argumentácia pri odôvodňovaní dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

62. Na základe zistených skutkových okolností súd prvej inštancie konštatoval neplatnosť zmlúv o postúpení pohľadávok v hodnote 2.160.712,65 eura zo dňa 30. 10. 2013 (č. l. 26, 27 a 29 spisu) pre neplatnosť podpisu konajúcej osoby, ktorú okolnosť vyvodil z tej skutočnosti, že tieto podpísal za žalobcu PhDr. Vladimír Gašperák ako predseda predstavenstva, súčasne ich podpísal V. Gašperák na základe plnej moci udelennej jeho osobe dňa 10. 10. 2013 Ing. Jánom Bodisom, podpredsedom predstavenstva žalobcu. So záverom prvoinštančného súdu o tom, že plnomocenstvo udelené V. Gašperákovi je v rozpore so spôsobom konania v mene žalobcu zapísaného v obchodnom registri, sa v plnom rozsahu stotožnil aj súd odvolací, konštatujúc, že v dôsledku nedodržania spôsobu, akým majú príslušní členovia predstavenstva podľa zápisu v obchodnom registri spoločnosť zaväzovať, táto zaviazaná nie je.

63. Žalovaní tvrdia, že konajúce súdy vyriešili pre vec relevantné právne otázky nesprávne. Tvrdia, že zastúpenie medzi jednotlivými členmi predstavenstva je vždy nutné posudzovať podľa konkrétnych okolností toho - ktorého prípadu a je nevyhnutné brať do úvahy všetky individuálne aspekty skutkového stavu, čo súdy podľa ich názoru neurobili a neprihliadli na to, že v predmetnom prípade nejde o generálnu plnú moc, ktorú by bol jeden člen predstavenstva svojvoľne udelil druhému členovi predstavenstva na neobmedzené časové obdobie, bez akýchkoľvek objektívnych dôvodov. Tvrdia, že v platných právnych predpisoch

nie je explicitne obmedzená a ani vylúčená možnosť udeliť plnomocenstvo inému členovi predstavenstva, preto podľa ich názoru plnomocenstvo udelené J. Bodisom pre V. Gašperáka je platné.

64. Problematika právneho konania za právnickú osobu je obsiahnutá jednak v Občianskom zákonníku (§ 20, resp. § 22 až § 33b), ako aj v Obchodnom zákonníku (§ 13 až § 16), pokiaľ ide o podnikajúcu osobu. V súlade s dikciou § 20 ods. 1 OZ právne úkony právnickej osoby vo všetkých veciach je oprávnený robiť jej štatutárny orgán.

65. Podľa § 13 ods. 1 ObchZ v znení platnom a účinnom v čase vykonania namietaného právneho úkonu, ak je podnikateľ fyzická osoba, koná osobne alebo za neho koná zástupca. Právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca.

66. Podľa § 13 ods. 2 ObchZ, ustanovenia tohto zákona o jednotlivých obchodných spoločnostiach a o družstve určujú štatutárny orgán, ktorého konanie je konaním podnikateľa.

67. Podľa § 66 ods. 2 ObchZ vzťah medzi spoločnosťou a členom štatutárneho alebo iného orgánu spoločnosti alebo spoločníkom pri zriaďovaní záležitostí spoločnosti sa spravuje primerane ustanoveniami o mandátnej zmluve, pokiaľ z ich dojednaní so spoločnosťou alebo iných ustanovení tohto zákona upravujúcich ich povinnosti nevyplýva iné určenie práv a povinností.

68. Podľa § 191 ods. 1 ObchZ, predstavenstvo je štatutárnym orgánom spoločnosti, ktorý riadi činnosť spoločnosti a koná v jej mene. Predstavenstvo rozhoduje o všetkých záležitostiach spoločnosti, pokiaľ nie sú týmto zákonom alebo stanovami vyhradené do pôsobnosti valného zhromaždenia alebo dozornej rady. Pokiaľ stanovy neurčia inak, je oprávnený konať v mene spoločnosti každý člen predstavenstva. Členovia predstavenstva, ktorí konajú v mene spoločnosti, a spôsob, ktorým tak robia, sa zapisujú do obchodného registra.

69. Podľa § 191 ods. 2 ObchZ, stanovy, rozhodnutia valného zhromaždenia alebo dozornej rady môžu obmedziť právo predstavenstva konať v mene spoločnosti, ale tieto obmedzenia nie sú účinné voči tretím osobám.

70. Z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Žilina, oddiel: Sa, Vložka číslo: 237/L v spornom období, t. j. v čase udelenia plnomocenstva dňa 10. 10. 2013, vyplýva spôsob konania za spoločnosť taký, že „V mene spoločnosti konajú predseda a ktorýkoľvek podpredseda spoločne alebo obidvaja podpredsedovia spoločne. Podpisovanie za spoločnosť sa

vykoná tak, že k vytlačenému alebo napísanému názvu spoločnosti, menu a funkcii podpisujúci pripojí svoj podpis.” Z výpisu z obchodného registra súčasne vyplýva, že v spornom období bol predsedom predstavenstva Vladimír Gašperák a Ján Bodis bol podpredsedom predstavenstva, obidvaja do 25. 10. 2013, kedy im funkcie (v zmysle nižšie uvedeného) skončili. Zo záznamu zo zasadnutia predstavenstva žalobcu zo dňa 07. 10. 2013 (č. l. 108, 139 spisu) vyplýva, že Ing. Ján Bodis oznámil ukončenie pracovného pomeru a ukončenie funkcie podpredsedu predstavenstva z dôvodu odchodu do starobného dôchodku ku dňu 11. 10. 2013. PhDr. Vladimír Gašperák predložil žiadosť o ukončenie činnosti funkcie predsedu predstavenstva v súvislosti s ukončením pracovného pomeru dohodou. Z rozhodnutia predstavenstva žalobcu vyplýva, že súhlasí s ukončením pracovného pomeru Ing. Bodisa a činnosti jeho funkcie podpredsedu predstavenstva ku dňu 11. 10. 2013, súčasne súhlasí s ukončením pracovného pomeru PhDr. Gašperáka a činnosti jeho funkcie predsedu predstavenstva ku dňu skončenia pracovného pomeru dohodou. Z predmetného rozhodnutia súčasne vyplýva, že vzhľadom k tomu, že k dátumu 11. 10. 2013 nie je možné previesť zmenu funkcie členov predstavenstva zápisom do obchodného registra, bude dané splnomocnenie na výkon činnosti podpredsedu predstavenstva pre PhDr. Gašperáka, predsedu predstavenstva, na obdobie od 11. 10. - 30. 10. 2013.

71. Dovolací súd pri posudzovaní dovolateľmi nastolenej právnej otázky, poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 198/09-14, ktorým dňa 14. 07. 2009 odmietol sťažnosť sťažovateľky - obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným, ako zjavne neopodstatnenú; v záujme presvedčivosti svojho rozhodnutia však konštatoval, že bezvýnimočné spoločné konanie všetkých konateľov ustanovené zakladateľskou listinou sťažovateľky je prejavom suverénnej a slobodnej vôle spoločníka sťažovateľky, aby konatelia pri právnych úkonoch, ktorými zaväzujú spoločnosť, konali tak, ako to vyjadril spoločník v zakladateľskej listine. Ak v prípade zakladateľskou listinou zakotveného spoločného konania všetkých (resp. v danom prípade dvoch) konateľov jeden konateľ splnomocní iného (druhého) konateľa na svoje zastupovanie pri všetkých úkonoch spojených s funkciou konateľa, neguje (obchádza) tento stav vôľu spoločníka vyjadrenú v zakladateľskej listine, a tým obchádza aj zákon, ktorý práve spoločníkovi (spoločníkom) zveruje určenie spôsobu konania konateľov v mene spoločnosti.

72. Dovolací súd ďalej poukazuje na záver Najvyššieho súdu ČR vyslovený v rozsudku sp. zn. 29Odo 1082/2005 zo dňa 24. 04. 2007, ktorý bol následne uverejnený v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 17/2008 a podľa ktorého, pokiaľ stanovy spoločnosti určujú, že v mene spoločnosti musia konať spoločne najmenej dvaja členovia predstavenstva, nie je prípustné, aby dvaja členovia predstavenstva udelili generálnu plnú moc len jednému z nich. Takýto postup súd vyhodnotil ako rozporný s právnou úpravou konania štatutárneho orgánu spoločnosti v zákone a stanovách spoločnosti.

73. S predmetným právnym záverom sa Najvyšší súd ČR stotožnil aj v ďalších svojich rozhodnutiach (príkladom uvedených v bode 60. tohto rozsudku), postupujúc tak v súlade s ustálenou súdnou praxou. S vyššie uvedenými závermi označených súdov (tak Ústavného súdu SR ako i Najvyššieho súdu ČR) nemá dovolací súd dôvod nesúhlasiť.

74. Vo vzťahu k Ústavnému súdu SR dovolací súd pripomína význam rozhodnutí ústavných súdov; osobitne v prípade ústavných súdov možno hovoriť o istej (precedentnej) súdnej doktríne, keďže ústavné súdy pravidelne odkazujú na svoje predchádzajúce rozhodnutia, a to nielen na výroky, ale aj (resp. najmä) na odôvodnenia (tzv. nosné dôvody rozhodnutia). Nerešpektovanie rozhodovacej praxe ústavného súdu by malo dopad na princíp právnej istoty ako imanentnej súčasť poňatia právneho štátu. Súčasne, rozdielne rozhodovanie vecí rovnakého druhu (všeobecnými súdmi i súdom ústavným), porušuje nielen zásadu rovnosti pred zákonom (ústavou) a s tým súvisiacu zásadu legitímnych očakávaní a zásadu tzv. formálnej spravodlivosti, ale taktiež aj zásadu efektívnosti a rýchlosti súdneho konania. Týmto dovolací súd reaguje na námietku žalovaných v dovolaní o tom, že ústavný súd vo vyššie označenom rozhodnutí (majúcim dosah aj na tu posudzovanú vec - pozn. dovolacieho súdu), neprijal záväzné stanovisko a že úlohou ústavného súdu nie je skúmať správnosť výkladu právnych noriem.

75. Najvyšší súd SR ďalej zdôrazňuje, že neodmieta ani judikatúru cudzích štátov a pristupuje k nej ako k možným návodom na aplikáciu slovenského práva. Predovšetkým rozhodovacia činnosť českých súdov predstavuje vzhľadom na spoločné historické právne základy neprehliadnuteľné impulzy možnej rozhodovacej súdnej činnosti. Vyššie citovaná judikatúra Najvyššieho súdu Českej republiky ponúka podrobnú analýzu problematiky udelenia plnomocenstva na konanie v mene predstavenstva akciovej spoločnosti len jednému členovi predstavenstva s jednoznačným záverom, že je neprípustné, aby člen predstavenstva udelil generálnu plnú moc inému členovi predstavenstva.

76. Žalovaní v dovolaní namietajú, že v prípade plnomocenstva zo dňa 10. 10. 2013 sa nejedná o generálnu plnú moc, z dôvodu ktorého sú vyššie označené rozhodnutia Ústavného súdu SR i Najvyššieho súdu ČR, ktorými vo svojich rozhodnutiach dôvodili vo veci konajúce súdy nižších inštancií, neaplikovateľné. Krajský súd v Žiline v odôvodnení svojho rozhodnutia sa otázkou, či posudzované plnomocenstvo má charakter generálnej plnej moci, podrobne venoval (bod 82. rozsudku odvolacieho súdu).

77. Z textu plnomocenstva (č. 1. 30 spisu) nepochybne vyplýva, že „Ing. Ján Bodis,...poveruje výkonom podpredsedu predstavenstva PhDr. Vladimíra Gašperáka, predsedu predstavenstva akciovej spoločnosti BCI, a.s.,...v súvislosti s ukončením pracovného pomeru ku dňu 11. 10. 2013 a vzdania sa mandátu podpredsedu predstavenstva ku dňu 11. 10. 2013 a vzhľadom na zápis nových členov predstavenstva spoločnosti do obchodného registra, aby v

období od 11. 10. 2013 do 30. 10. 2013 v súlade so smernicou OS-R1-110-17 „Podpisový poriadok BCI, a.s.“ podpisoval dokumenty za splnomocniteľa ako podpredsedu predstavenstva.“ Žalovaní tvrdia, že tým, že ide o plnomocenstvo ohraničené krátkym časovým obdobím a že je v ňom uvedený dôvod, pre ktorý podpredseda predstavenstva splnomocnil na zastupovanie svojej osoby predsedu predstavenstva, vylučuje možnosť naň nahliadať ako na generálnu plnú moc.

78. Krajský súd správne konštatoval, že vzhľadom na znenie textu plnomocenstva, ide o všeobecnú plnú moc, keďže bolo udelené na zastupovanie spojené s podpisovaním dokumentov, bez konkretizácie tých úkonov, ktoré by boli z neho vylúčené, a teda na zastupovanie vo všetkých úkonoch.

79. Podľa § 31 ods. 1 OZ, pri právnom úkone sa možno dať zastúpiť fyzickou alebo právnickou osobou. Splnomocniteľ udelí za týmto účelom plnomocenstvo splnomocnencovi, v ktorom sa musí uviesť rozsah splnomocnencovho oprávnenia.

80. Z textu citovaného ustanovenia vyplýva, že fyzická i právnická osoba sa môžu dať zastúpiť inou fyzickou alebo právnickou osobou, ak na tento účel udelia plnomocenstvo, aby za nich tieto osoby robili právne úkony. V záujme právnej istoty musí byť v plnomocenstve vždy uvedený rozsah oprávnenia zástupcu. Ak je zástupcom právnická osoba, oprávnenie zastupovať zastúpeného v mene právnickej osoby patrí priamo štatutárnemu orgánu právnickej osoby, pokiaľ tento orgán neudelil plnomocenstvo inej osobe (§ 31 ods. 2). Štatutárne orgány právnickej osoby sú určené priamo zákonom alebo zriaďovacou či zakladacou listinou (§ 20 ods. 1).

81. Plnomocenstvo je jednostranný právny úkon adresovaný tretím osobám, ktorým sa osvedčuje existencia a rozsah oprávnenia zástupcu konať v mene a na účet zastúpeného. Z hľadiska počtu právnych úkonov, na ktoré sa plnomocenstvo vzťahuje, sa rozlišuje 1./ všeobecné (generálne) plnomocenstvo oprávňujúce zástupcu na všetky právne úkony, 2./ osobitné (špeciálne) plnomocenstvo oprávňujúce zástupcu konať v rozsahu a/ iba jedného právneho úkonu, b/ určitého druhu právnych úkonov. Z hľadiska rozsahu oprávnenia daného zástupcovi v plnomocenstve zákon rozoznáva plnomocenstvo 1./ neobmedzené, ktoré ponecháva voľnosť konania zástupcovi, 2./ obmedzené, ktoré presne určuje hranice a spôsob konania zástupcu.

82. Problematike plnej moci sa venoval aj Najvyšší súd ČR (okrem mnohých ďalších) napríklad v rozsudku sp. zn. 26Cdo/356/2000 zo dňa 14. 07. 2001, v ktorom konštatoval, že „Plná moc je jednostranný právny úkon splnomocniteľa, ktorým prehlasuje voči tretej osobe, resp. tretím osobám, že splnomocnil inú osobu ako splnomocnenca, aby ho v

rozsahu uvedenom v plnej moci zastupoval. Plná moc môže byť všeobecná (generálna), t. j. taká, ktorá oprávňuje splnomocnenca k všetkým právnym úkonom okrem tých, ktoré vyžadujú zvláštnu plnú moc, alebo zvláštna (špeciálna), ktorá je obmedzená len na určitý právny úkon (na jeden alebo viac), prípadne na určitý druh právnych úkonov. Okrem prípadov, keď zákon výslovne požaduje špeciálnu plnú k určitému právnemu úkonu (napr. k odmietnutiu dedičstva), je vecou splnomocniteľa, či ku každému právnemu úkonu, ktorý má byť urobený v jeho zastúpení, udelí splnomocnencovi zvláštnu plnú moc, alebo mu udelí tzv. všeobecnú plnú moc. V každom prípade musí byť z plnej moci zrejмый rozsah oprávnenia splnomocnenca. Rozhodujúci je preto obsah plnej moci.“

83. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zákon i judikatúra súdov za podstatné pri rozlišovaní toho, kedy považovať plnú moc za všeobecnú alebo individuálnu (osobitnú, špeciálnu), považuje rozsah právnych úkonov, na vykonanie ktorých je udelené (na všetky, jeden alebo iba konkrétny druh právnych úkonov). Ohraničenie doby, na ktorú je plná moc udelená, ako aj dôvod, pre ktorý sa plná moc udeľuje, môže mať charakter doplňujúcich (konkretizujúcich) informácií, nie však pre určenie povahy plnej moci rozhodujúcich.

84. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že pokiaľ stanovy spoločnosti žalobcu (v čase od 12. 07. 2007 do 25. 11. 2013) určili, že konanie menom spoločnosti sa bude realizovať tak, že v mene spoločnosti konajú predseda a ktorýkoľvek podpredseda spoločne alebo obidvaja podpredsedovia spoločne, bolo neprípustné, aby podpredseda predstavenstva splnomocnil na zastupovanie svojej osoby pri podpisovaní dokumentov (v konkrétnom prípade išlo o zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 30. 10. 2013) predsedu predstavenstva, ktorá okolnosť viedla k tomu, že namiatané zmluvy dňa 30. 10. 2013 podpísal PhDr. Vladimír Gašperák raz ako predseda predstavenstva vo vlastnom mene a raz na základe plnej moci zo dňa 10. 10. 2013 za podpredsedu predstavenstva Ing. Jána Bodisa. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 42/2007 zo dňa 31. 01. 2008, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že „pokiaľ z výpisu z obchodného registra vyplýva určitý spôsob konania štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, treba ho dodržať (nielen pri uzatváraní kúpnej zmluvy, ale aj pri uzavretí zmluvy o budúcej zmluve).“ Pokiaľ teda žalobca v posudzovanej veci uvedeným spôsobom nekonal, bol obídený zákon, aj vôľa predstavenstva ako štatutárneho orgánu, ktorý určil konanie v mene spoločnosti vo vyššie uvedenom znení, cieľom ktorej okolnosti bolo zabezpečiť vzájomnú kontrolu a tiež zodpovednosť najmenej dvoch členov predstavenstva.

85. Konajúce súdy potom správne uzavreli, keď nepovažovali za platné také postúpenie pohľadávok v hodnote 2.160.712,65 eura, kedy za postupcu konal iba jediný člen predstavenstva žalobcu, hoci podľa spôsobu konania mali za spoločnosť konať dvaja členovia predstavenstva akciovej spoločnosti, navyše za situácie, kedy žalobca svoje konanie za spoločnosť realizoval prostredníctvom dvakrát prečiarknutého plnomocnenstva.

86. Vo vzťahu k prečiarknutiu plnomocenstva žalovaní v priebehu konania svoju obranu založili na tvrdení, že dve čiary vedené do podoby kríža na plnomocenstve nezakladajú jeho neplatnosť, či zánik. S uvedeným tvrdením, súladne s konajúcimi súdmi, nesúhlasí ani súd dovolací. Prečiarknutie textu vo všeobecnosti znamená, že sa naň nemá prihliadať. Svojím spôsobom ho možno považovať za konkludentný právny úkon, kedy je vôľa konajúceho prejavovaná konkludentným činom, t. j. inak než výslovne. Ide o prejav, ktorý nemá znaky výslovného prejavu, ale je viditeľný a nevzbudzujúci pochybnosti o tom, akú vôľu chce osoba prejaviť. Opačný výklad preškrtnutého (prečiarknutého) textu by bol v rozpore so všeobecne uznávanou a v spoločnosti prijímanou zásadou, kedy preškrtnutím (prečiarknutím) textu (celej listiny alebo jej časti) dáva konajúca osoba najavo, aby sa na text neprihliadalo a nebol vzatý do úvahy. Okrem uvedeného, opačný výklad by sa priečil tiež logickému vysvetleniu toho, prečo by autor textu (jeho pisateľ) text preškrtol (prečiarkol), pokiaľ by sa ním cítil byť viazaný.

87. Napokon, bez povšimnutia nemožno nechať ani tú okolnosť, na ktorú správne poukázal súd prvej inštancie, a to, že v čase podpísania zmlúv o postúpení pohľadávok, dňa 30. 10. 2013, Ing. J. Bodis a PhDr. V. Gašperák už neboli členmi predstavenstva, ani vo funkcii predsedu, či podpredsedu predstavenstva, napriek tomu V. Gašperák zmluvy podpísal.

88. Vo vzťahu dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., dovolatelia navrhli aj vyriešenie právnej otázky v znení „Či je v súlade s poctivým obchodným stykom, ak zmluvná strana, ktorá iniciuje uzatvorenie zmluvy o postúpení pohľadávok a súčasne pripravuje návrh jej znenia, týmto zapríčiní jej neplatnosť, tejto neplatnosti sa následne po úspešnej reštrukturalizácii svojej spoločnosti domáha v súdnom konaní, čím z takého konania získa prospech, ktorý by inak nebola dosiahla.“

89. Vo vzťahu k uvedenému dovolací súd zdôrazňuje a upozorňuje zároveň, že právnu otázku (od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 C. s. p., no zároveň aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 123/2020 zo dňa 15. 04. 2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 C. s. p., je možné vyvodiť, že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

90. Uvedená podmienka v danom prípade splnená nie je, nakoľko dovolatelia svojou otázkou „kopírujú“ skutkový stav veci v konkrétnom, posudzovanom spore. Pokiaľ by sa dovolací súd „snažil“ o zovšeobecnenie dovolateľmi nastolenej otázky (čo však nie je jeho úlohou), dospel by k záveru, že v podstate ide o posúdenie následkov absolútne neplatných právnych úkonov, ktorá problematika je však judikátorne vyriešená v mnohých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR ako súdu dovolacieho.

91. Za nesprávne žalovaní považujú konštatovanie odvolacieho súdu v odôvodnení jeho rozsudku o nemožnosti hodnotiť dôsledky absolútnej neplatnosti zmlúv cez prizmu dobrých mravov, nakoľko v situácii, kedy zmluvy o postúpení pohľadávok boli výsledkom zmluvnej voľnosti obchodných strán v rámci ich profesionálneho podnikania, prípadne rizika spojeného s týmto podnikaním, nebolo podstatné, ktorá strana absolútnu neplatnosť zavinila a či niektorá strana konala v dobrej viere.

92. Žalovaní tvrdia, že zmluvy o postúpení pohľadávok boli iniciované žalobcom, ktorý ako jediný mal na ich uzatvorení záujem, napriek tomu v zmluvách uviedol osoby, ktoré následne v súdnom konaní označil za osoby neoprávnené konať za žalobcu, ktorá okolnosť vedie žalovaných k presvedčeniu, že v predmetnom prípade išlo o úmyselné, pripravené a vysoko sofistikované konanie žalobcu.

93. Dovolací súd uvádza, že pri posudzovaní dovolateľmi nastolenej právnej otázky možno poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 96/1995, publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 39/1998, ktorým dôvodil v odôvodnení svojho rozsudku aj Krajský súd v Žiline a podľa ktorého „Absolútna neplatnosť právneho úkonu (negotium nullum) nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (ex lege), v dôsledku čoho sa hľadá na absolútnu neplatný úkon tak, ako keby nebol nikdy urobený.“

94. Dovolací súd k uvedenému dodáva, že dôsledkom absolútnej neplatnosti právneho úkonu je, že právny úkon nemá žiadne právne účinky, hľadá sa naň akoby neexistoval, preto odvolací súd správne konštatoval, že v takom prípade nemožno hodnotiť zmluvy o postúpení pohľadávok (ako absolútne neplatný právny úkon, ktorý neexistuje), ani cez prizmu dobrých mravov. Absolútne neplatná zmluva nikoho nezaväzuje, jej neplatnosti sa môže dovolať každý bez ohľadu na to, či bol alebo nebol účastníkom právneho úkonu. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nemožno dodatočne schváliť, ani odstrániť vadu, ktorá spôsobuje jeho neplatnosť. Na absolútnu neplatnosť je súd povinný prihliadať ex offio, teda aj bez toho, aby na to upozorňovali strany sporu.

95. Dovolací súd poukazuje tiež na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 42/2007 zo dňa 31. 01. 2008, v odôvodnení ktorého najvyšší súd konštatoval, že “Pokiaľ

žalobcovia namietajú, že neplatnosť predmetných zmlúv (išlo o zmluvy o budúcich zmluvách - pozn. dovolacieho súdu) spôsobila žalovaná, treba poukázať na to, že podľa ustálenej súdnej praxe dôsledky absolútnej neplatnosti zmluvy nezávisia od toho, kto neplatnosť zaviniť.“

96. Zhora uvedený záver je možné uplatniť aj v prejednávanej veci, kedy pri vyslovení absolútnej neplatnosti (troch) Zmlúv o postúpení pohľadávok v hodnote celkom 2.160.712,65 eura z dôvodu ich neplatného podpisu, nie je možné ich (ani teoreticky) posudzovať ani cez prizmu dobrých mravov, nakoľko zmluvy nemajú žiadne právne účinky a nezaväzujú. Išlo by v podstate o posudzovanie, či sa (akoby) neexistujúce právne úkony priečia dobrým mravom, a teda či sú neakceptovateľné z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi, čo je nemožné.

97. S poukazom na všetky vyššie uvedené závery dovolací súd uzatvára, že v posudzovanom prípade vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., daná nie je. Vo vzťahu k tvrdenému nesprávnemu vyriešeniu právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.), dovolací súd dospel k záveru, že žalovaní v 2. a 3. rade nedôvodne odvolaciemu súdu (ako aj súdu prvej inštancie) vytýkali nesprávne právne posúdenie veci a ich dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, na ktorého závery dovolací súd v plnom rozsahu odkazuje.

98. Vzhľadom na to, že v rozhodovanej veci odvolací súd správne posúdil právnu otázku podstatnú pre rozhodnutie vo veci, najvyšší súd podľa ustanovenia § 448 C. s. p., dovolanie žalovaných v 2. a 3. rade, ako nedôvodné zamietol.

99. Vo vzťahu k návrhu žalovaných na odklad právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 18Cb/271/2017-532 zo dňa 16. 05. 2019, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/207/2019-776 zo dňa 27. 05. 2020, dovolací súd pre úplnosť uvádza, že o tomto návrhu rozhodol uznesením sp. zn. 4Obdo/114/2020 zo dňa 07. 06. 2021, ktorým odložil právoplatnosť označených rozsudkov do rozhodnutia o dovolaní žalovaných v 2. a 3. rade.

ROZHODNUTIE č. 11

Paušálna náhrada nákladov s uplatnením pohľadávok

§ 369c Obchodného zákonníka

§ 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z.

I. Veriteľ má nárok na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávok podľa § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s § 2 Nariadenia Vlády SR č. 21/2013 Z. z. vo výške 40,- eur za každú pohľadávku, ktorá je predmetom samostatnej faktúry za dodávku tovaru alebo poskytnutie služby, a to aj v prípade, že si pohľadávky uplatňuje spoločne v jednom súdnom konaní. Takáto faktúra musí zodpovedať jednej ucelenej obchodnej transakcii smerujúcej k dodávke tovaru alebo k poskytnutiu služieb za odplatu, teda nesmie byť účelovo delená.

II. Výška náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v zmysle § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka je určená paušálne a nezávisí na dĺžke omeškania s úhradou pohľadávky, ani na výške pohľadávky. Táto náhrada je splatná ex lege po uplynutí lehoty splatnosti pohľadávky.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. novembra 2022 sp. zn. 2Obdo/59/2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Košice (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. marca 2020, č. k. 36Cb/126/2018-1099 rozhodol tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 713.029,70 eura s úrokom z omeškania vo výške 9,05% ročne do zaplataenia vo výroku špecifikovaných sumách; uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náklady spojené s uplatnením pohľadávky 20.360,- eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca žalobou podanou dňa 21. decembra 2018 navrhol, aby súd zaviazal žalovaného na zaplataenie 713.029,70 eura s príslušenstvom, titulom neuhradenia kúpnej ceny zdravotníckeho materiálu vyúčtovanej celkovo 509 faktúrami. Nárok odôvodnil tým, že predmetné pohľadávky žalobcovi postúpil ich pôvodný vlastník, spoločnosť BEZNOSKA Slovakia s.r.o. a to na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 2017/02/45 zo dňa 13. februára 2017.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 409 ods. 1, § 411, § 447, § 450 ods. 1, § 275 ods. 4, § 369, § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka a §§ 1 a 2 nariadenia vlády č. 21/2013 Z.z., upravujúce kúpnu zmluvu, povinnosti predávajúceho, povinnosť kupujúceho zaplatiť kúpnu cenu, prijatie návrhu zmluvy konkludentným konaním, omeškanie

dlžníka a nároky z toho plynúce. Ďalej podľa § 39, § 524 a § 525 Občianskeho zákonníka, upravujúce neplatnosť právneho úkonu, postúpenie pohľadávky, nemožnosť postúpenia niektorých pohľadávok.

4. Súd prvej inštancie uviedol, že v konaní nebolo sporné, že spoločnosť BEZNOSKA Slovakia s.r.o., ako predávajúci uzavrela so žalovaným viaceré kúpne zmluvy, na základe ktorých bol žalovanému dodaný tovar (rôzny zdravotnícky materiál) v celkovej hodnote 713.029,70 eura vyúčtovaný jednotlivými faktúrami; žalovaný doposiaľ tieto faktúry (kúpnu cenu) neuhradil a žalobca so spoločnosťou BEZNOSKA Slovakia s.r.o. uzavreli dňa 13. februára 2017 Zmluvu o postúpení pohľadávok č. 2017/02/45, podľa ktorej mali byť na žalobcu postúpené pohľadávky spoločnosti BEZNOSKA Slovakia s.r.o. uplatnené v spore.

5. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že spornou skutočnosťou je existencia dohody o zákaze postúpenia pohľadávok medzi žalovaným a spoločnosťou BEZNOSKA Slovakia s.r.o., ktorá by podľa § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka zakladala neplatnosť postúpenia pohľadávok na žalobcu.

6. Súd prvej inštancie poukázal, že z vyjadrenia žalovaného (vyjadrenie právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní dňa 11. februára 2020) ako aj z inej činnosti súdu (na súde prvej inštancie sa viedlo viaceré obdobných sporov) zistil, že medzi spoločnosťou BEZNOSKA Slovakia s.r.o. a žalovaným bola pri predaji tovaru bežne a dlhodobo zaužívaná prax, na základe ktorej predávajúci dodal do tzv. „konsignačných skladov“ rôzny tovar, ktorý podľa aktuálnej potreby neskôr žalovaný od žalobcu fakticky prevzal a použil pri výkone svojej zdravotníckej činnosti. Po prevzatí tovaru vystavil príslušný ošetrojúci lekár žalovaného tzv. „hlásenku“, ktorá predávajúcemu potvrdzovala prevzatie konkrétneho tovaru. Následne žalovaný vystavil objednávku pre predávajúceho.

7. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že okamihom prevzatia príslušného zdravotníckeho materiálu žalovaným z konsignačného skladu postupom podľa § 275 ods. 4 Obchodného zákonníka došlo zo strany žalovaného k akceptácii (prijatiu) návrhu predávajúceho (BEZNOSKA Slovakia s.r.o.) na predaj tovaru, t.j. došlo k uzavretiu príslušnej kúpnej zmluvy podľa § 409 Obchodného zákonníka. Žalovaný prevzatím konkrétneho tovaru zo skladu vykonal úkon, ktorým vyjadril svoj súhlas so zakúpením príslušného tovaru, pričom za návrh na uzavretie zmluvy považoval súd prvej inštancie samotné dodanie tovaru predávajúcim do konsignačného skladu. Následné vystavenie hlásenky, resp. aj objednávky je už pre vznik kúpnej zmluvy právne nepodstatné, keďže ide iba o potvrdenie realizácie konkrétnej kúpnej zmluvy. Medzi spoločnosťou BEZNOSKA Slovakia s.r.o. ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim boli uzavreté kúpne zmluvy v celkovej hodnote 713.029,70 eura. Na základe tejto skutočnosti podľa § 447 a § 450 Obchodného zákonníka vznikla žalovanému povinnosť zaplatiť kúpne ceny za tento dodaný tovar.

8. Súd prvej inštancie po oboznámení sa s obsahom spornej Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 2017/10/217, ktorú predložil žalobca spolu so žalobou uviedol, že nezistil žiadny dôvod, ktorý by mal za následok jej neplatnosť podľa § 39 Občianskeho zákonníka, respektíve iného zákonného ustanovenia. Skutočnosť, že žalobca si spolu s postúpenými pohľadávkami uplatňuje aj ich príslušenstvo, t.j. úrok z omeškania, nie je protizákonná a takáto možnosť vyplýva priamo z ustanovenia § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

9. Ďalej súd prvej inštancie k námietke žalovaného, že sa predávajúci a žalovaný dohodli na zákaze postúpenia pohľadávok predávajúceho voči žalovanému, na preukázanie ktorej obrany predložil žalovaný svoje objednávky, kde je uvedený zákaz postúpenia pohľadávok a tiež s poukazom na vyjadrenia zamestnancov žalovaného v rámci iného súdneho konania, ktoré malo preukázať existenciu dohody o zákaze postúpenia uviedol, že objednávka nebola návrhom žalovaného na uzavretie kúpnej zmluvy, pretože táto už bola platne uzavretá pred okamihom vystavenia objednávky a to samotným prevzatím tovaru z konsignačného skladu. Z tohto dôvodu vyplýva logický záver, že dohoda predávajúceho s kupujúcim o zákaze postúpenia pohľadávky na príslušnej objednávke nebola uzavretá. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť uvedenú samotným žalovaným, že žalovaný v spore žiadnu objednávku predajcovi nezaslal.

10. Ďalšiu procesnú obranu žalovaného, že bola uzatvorená Rámcová dohoda o zákaze postúpenia, ktorej existenciu by mali preukazovať (okrem predložených objednávok) aj vyjadrenia jeho zamestnancov v obdobných sporoch, súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedostatočnú, keďže z obsahu vyjadrení svedkov v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 31Cb/99/2017 nie je možné vyvodiť jednoznačný záver o existencii takejto dohody. Zákaz postúpenia pohľadávky je procesnou obranou žalovaného, t.j. je na žalovanom, aby v tomto smere predložil dostatočne relevantný dôkaz, čo sa však nestalo.

11. Keďže v konaní nebola preukázaná dohoda predávajúceho a kupujúceho o zákaze postúpenia uplatnených pohľadávok, súd prvej inštancie uviedol, že nie je možné dospieť k záveru, že Zmluva o postúpení pohľadávok č. 2017/10/45 zo dňa 13. februára 2017 je neplatná pre porušenie dohody o zákaze postúpenia pohľadávok podľa § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

12. Súd prvej inštancie s poukazom na § 409 a nasledujúcich Obchodného zákonníka a § 524 Občianskeho zákonníka zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi ním uplatnený nárok 713.029,70 eura. Keďže žalovaný nesplnil svoju povinnosť zaplatiť kúpne ceny dodaného tovaru včas (resp. doposiaľ vôbec nezaplatil), dostal sa do omeškania. Preto žalovanému vznikla podľa § 369 Obchodného zákonníka v spojení s § 1 ods. 2 Nariadenia vlády Slovenskej

republiky č. 21/2013 Z.z. povinnosť zaplatiť veriteľovi úrok z omeškania. Výška úroku z omeškania vyplýva z aktuálne platných výšok základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej k prvému dňu omeškania s uhradením faktúr.

13. Súd prvej inštancie zároveň dospel k záveru, že žalobcovi vzniklo právo aj na zaplatenie uplatnenej pohľadávky 20.360,- eur (509 faktúr x 40,- eur), titulom paušálnych náhrad nákladov spojených s uplatnením pohľadávok. Na zaplatenie kúpnych cien bol žalovaný vyzvaný samostatnými faktúrami. Za každé omeškание s uhradením faktúry vznikol veriteľovi (t.j. predávajúcemu, ktorý tieto svoje nároky neskôr postúpil žalobcovi) samostatný nárok na zaplatenie paušálnej náhrady nákladov podľa § 369c Obchodného zákonníka. Žalobca si uplatnil nárok na zaplatenie viacerých faktúr (509 kúpnych cien) v jednom súdnom konaní. Táto skutočnosť v zmysle platného právneho stavu nemá žiadny vplyv na už existujúci nárok veriteľa na zaplatenie viacerých paušálnych náhrad. Uplatnenie viacerých pohľadávok v jednom žalobnom návrhu nespôsobuje zmenu tohto nároku v tom zmysle, že sa viaceré nároky na paušálnu náhradu (v spore vo výške 20.360,- eur) zmenia na nárok iba vo výške 40,- eur. Výklad o vzniku tohto nároku až okamihom uplatnenia si zaplatenia pohľadávky prostredníctvom súdneho konania nemá oporu v žiadnom zákonnom ustanovení.

14. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

15. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Košiciach, ako súd odvolací, napadnutým rozsudkom zo dňa 5. augusta 2020, č. k. 4Cob/52/2020-1164, vo výrokoch o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 713.029,70 eura s priznanými úrokmi z omeškania v rozsudku súdu prvej inštancie a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky 40,- eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku o trovách konania, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I. napadnutého rozsudku). Ďalej rozsudok súdu prvej inštancie v prevyšujúcej vyhovujúcej časti zmenil tak, že náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 20.320,- eur zamietol (výrok II. napadnutého rozsudku). Žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok III. napadnutého rozsudku).

16. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd na doplnenie a zdôraznenie správnosti rozhodnutia okresného súdu zdôraznil, že medzi stranami nebolo sporné, že medzi spoločnosťou BEZNOSKA Slovakia s.r.o. ako postupcom a žalobcom ako postupníkom došlo dňa 13. februára 2017 k uzavretiu Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 2017/02/45, na základe ktorej žalobca ako postupník nadobudol pohľadávky v celkovej výške 753.609,60 eura voči žalovanému. Spoločnosť BEZNOSKA Slovakia s.r.o. vykonávala obchodnú činnosť v oblasti distribúcie liekov a zdravotníckych pomôcok (tovaru), ktoré dodávala žalovanému a za dodanie ktorých vystavila faktúry, ktorých zaplatenia sa žalobca v

spore domáha. Žalovaný výšku a splatnosť vystavených faktúr v spore nenamietal. Odvolací súd preto uzavrel, že súd prvej inštancie správne posúdil vzťah medzi postupcom a žalovaným, ako obchodnoprávny podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorý vznikol uzatvorením jednotlivých kúpnych zmlúv podľa § 409 a nasl. Obchodného zákonníka.

17. S námietkou žalovaného o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu z dôvodu, že Zmluva o postúpení pohľadávok je neplatná, sa odvolací nestotožnil, pretože nezodpovedá vykonanému dokazovaniu a judikatúre súdov. S poukazom na ust. § 524 ods. 1 a 2, § 525 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka odvolací súd uviedol, že pre úspech žalovaného v spore bolo jeho povinnosťou nielen tvrdiť, ale aj preukázať existenciu platnej dohody o zákaze postúpenia, keďže žalobca existenciu takejto dohody medzi postupcom a žalovaným riadne a včas namietal, pritom popretie existencie takejto dohody vyplýva aj z obsahu uzatvorenej Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 2017/02/45, v ktorej postupca prehlásil, že postúpenie pohľadávok nie je obmedzené na základe zmluvných, alebo zákonných ustanovení (článok II bod 2.2).

18. Odvolací súd dodal, že ak by objednávky žalovaného s textom odkazujúcim na § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, predstavovali návrh na uzatvorenie dohody o zákaze postúpenia, nemožno z nich a ani z následného správania postupcu, ktorý už pred vystavením objednávok realizoval jednotlivé dodávky tovaru pre žalovaného, jednoznačne vyvodiť vôľu postupcu uzavrieť dohodu o zákaze postúpenia pohľadávok, keďže zo strany predávajúceho s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, takýto jednoznačný prejav vôle chýba.

19. Ak žalovaný existenciu dohody o zákaze postúpenia pohľadávok vyvodzoval s poukazom na ustanovenie § 275 ods. 4 Obchodného zákonníka, podľa ktorého môže osoba prijímajúca ofertu robiť aj faktickým konaním, odvolací súd uviedol, že akceptácia návrhu (oferty) je možná podľa § 275 ods. 4 Obchodného zákonníka faktickým konaním, no aj v takomto prípade platí podľa § 44 ods. 1 Občianskeho zákonníka, že mlčanie alebo nečinnosť samy o sebe neznamenajú prijatie návrhu. Faktické dodanie tovaru predávajúcim a jeho prevzatie kupujúcim, nie je aj faktickým uzatvorením dohody o zákaze postúpenia pohľadávok a to aj s poukazom na to, že jednotlivé kúpne zmluvy boli uzatvorené a tovar dodaný už pred prípadným vystaveným objednávkami zo strany žalovaného, ktoré obsahovali odkaz na § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zároveň ak žalovaný namietal, že medzi stranami až do vyjadrenia žalobcu zo dňa 22. novembra 2019, ktoré bolo žalovanému doručené dňa 27. novembra 2019 nebola sporná skutočnosť, že medzi postupcom a žalovaným bol dohodnutý zákaz postúpenia, odvolací súd poukázal na skutočnosť, že žalobca už vo vyjadrení k odporu proti platobnému rozkazu (replike) zo dňa 26. apríla 2019 namietal, že postupca a žalovaný neuzavreli žiadnu dohodu o zákaze cesie pohľadávok a to ani výslovne a ani konkludentne. Ak žalovaný tvrdí, že nemal čas pripraviť doplňujúce návrhy na dokazovanie na pojednávanie dňa 3. decembra 2019, odvolací súd uviedol, že podanie žalobcu zo dňa 22. novembra 2019 bolo žalovanému doručené

dňa 27. novembra 2019, teda bola zachovaná lehota na prípravu pojednávania podľa § 178 ods. 2 C.s.p.

20. Podľa odvolacieho súdu vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, žalovaný existenciu dohody o zákaze postúpenia pohľadávok jednoznačne nepreukázal.

21. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že žalovaný v podanom odvolaní namietal aj nevykonanie navrhnutých dôkazov uvedených v jeho podaní zo dňa 3. januára 2020. Súd prvej inštancie nevykonanie navrhovaného dokazovania žalovaným podľa odvolacieho súdu riadne a logicky odôvodnil tým, že žalovaný tieto dôkazy nepredložil včas, preto na ne neprihliadol s poukazom na § 153 C.s.p. Odvolací súd navyše k návrhu žalovaného na doplnenie dokazovania zo dňa 3. januára 2020 uviedol, že z jeho obsahu jednoznačne vyplýva, že žalovaný až týmto podaním uviedol v konaní nové skutkové tvrdenie, že zákaz postúpenia bol dohodnutý už v rámcovej zmluve, ktoré tvrdenia sú v rozpore s jeho pôvodnou obranou v konaní. Žalovaný podľa odvolacieho súdu ani nevie označiť konkrétnu osobu (osoby), ktorá mala v mene postupcu údajnú dohodu o zákaze postúpenia so žalovaným uzatvoriť. Žalovaný navrhol výsluch neurčitých zamestnancov postupcu, resp. všeobecne štatutárny orgán postupcu, z čoho jednoznačne vyplýva, že sám žalovaný nemá ani vedomosť o konkrétnej osobe, ktorá by údajnú dohodu o zákaze postúpenia za postupcu so žalovaným uzatvorila. V prípade navrhovaného výsluchu MUDr. Jaroslava Šajtyho pritom žalovaný v podaní zo dňa 3. januára 2020 ani neuviedol, aké skutočnosti sa jeho výsluchom majú preukázať.

22. Odvolací súd preto napadnutým rozhodnutím dospel k záveru o vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý zaviazal žalovaného na úhradu peňažnej pohľadávky 713.029,70 eura, ktorá predstavuje nárok na úhradu kúpnej ceny dodaného tovaru pre žalovaného zo strany spoločnosti BEZNOSKA Slovakia s.r.o. a ktorá bola platne postúpená Zmluvu o postúpení pohľadávok č. 2017/02/45 zo dňa 13. februára 2017 na žalobcu. Keďže žalovaný neuhradil kúpnu cenu dodaného tovaru v lehote splatnosti, čo napokon ani v konaní nerozporoval, správne súd prvej inštancie zaviazal žalovaného aj na úhradu zákonných úrokov z omeškania z jednotlivých faktúr po lehote ich splatnosti podľa § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 1 nariadenia vlády č. 21/2013 Z.z. a paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eur podľa § 369c ods. 1, § 2 nariadenia vlády č. 21/2013 Z. z., a preto v tejto časti odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny, keďže odvolanie žalovaného v tejto časti rozhodnutia súdu prvej inštancie nebolo dôvodné.

23. Odvolanie žalovaného však bolo podľa odvolacieho súdu dôvodné proti tej časti tretieho výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým žalobcovi priznal nárok na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky nad 40,- eur, teda vo výške 20.320,- eur.

24. S poukazom na § 396c ods. 1 Obchodného zákonníka, § 2 nariadenia vlády SR č. 21/2013 Z. z, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka a § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka odvolací súd zdôraznil, že žalobcovi v spore vznikol nárok iba na jednu paušálnu náhradu nákladov vo výške 40,- eur, keďže v tomto jednom súdnom konaní bola uplatnená pohľadávka 713.029,70 eura, a to bez ohľadu na to, že táto bola žalovanému pôvodne fakturovaná viacerými faktúrami. Rozhodným kritériom bolo podľa krajského súdu uplatnenie pohľadávky v jednom súdnom konaní, čo v posudzovanom prípade predstavuje jednu pohľadávku vyčíslená žalobcom v konaní vo výške 713.029,70 eura, ktorej zodpovedá nárok na jednu paušálnu náhradu nákladov vo výške 40,- eur a nie spolu 509 paušálnych náhrad (za každú vystavenú faktúru), tak ako to nesprávne uviedol súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí, keď priznal žalobcovi nárok titulom paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 20.360,-eur.

25. Odvolací súd preto podľa § 388 C.s.p. zmenil tretí rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky tak, že nárok uplatnený žalobcom titulom paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v prevyšujúcej časti nad 40,- eur, ako nedôvodný zamietol, keďže neboli splnené podmienky pre potvrdenie napadnutého rozsudku, čo do paušálnej náhrady nákladov vo výške 20.320,- eur, ale neboli splnené podmienky ani pre jeho zrušenie.

26. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý bol v tomto odvolacom konaní úspešný priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania, ktoré je povinný nahradiť neúspešný žalovaný. O výške trov tohto odvolacieho konania podľa § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

27. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca voči druhému výroku napadnutého rozhodnutia (č.l. 1233 a nasl. spisu) a žalovaný voči všetkým výrokom napadnutého rozhodnutia (č.l. 1245 a nasl. spisu).

28. Žalobca prípustnosť dovolania odôvodnil ust. § 420 písm. f/ C.s.p., teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa žalobcu napadnuté rozhodnutie taktiež spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorú dovolací súd doposiaľ neriešil vôbec (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.).

29. Porušenie práva na spravodlivý proces vzhľadom žalobca v dvoch smeroch, kedy krajský súd rozhodol arbitrárne o nároku na náhradu paušálnych nákladov a nedostatočne odôvodnil napadnutý rozsudok z pohľadu princípu právnej istoty.

30. Žalobca vidí arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia v extrémnom interpretačnom excese odvolacieho súdu, ide o taký výklad zákona, ktorý nemá podľa žalobcu oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Z odôvodnení rozhodnutí súdov v tomto spore podľa žalobcu vyplýva, že súdy mali rozdielny pohľad na priznanie nároku na náhradu paušálnych nákladov spojených s uplatnením pohľadávok. Otázkou podľa žalobcu je, či možno nárok na náhradu paušálnych nákladov spojených s uplatnením pohľadávky priznať samostatne za každú osobitne fakturovanú pohľadávku. Podľa krajského súdu patrí žalobcovi len nárok na 40,-eur, t.j. akoby si uplatnil len jednu pohľadávku, keďže si ich uplatnil v jednom súdnom konaní. Žalobca v tejto súvislosti zdôraznil, že pred podaním žaloby sa rozhodol, že balík pohľadávok uplatní na súde jednou spoločnou žalobou. Vychádzal pritom aj zo základných zásad Civilného sporového poriadku podľa čl. 5 a čl. 17, kedy bol názoru, že podanie samostatných 509 žalôb by viedlo len k zbytočne vysokému nápadu Okresného súdu Košice II, v dôsledku čoho by mohlo prichádzať v jednotlivých konaniach (a to nielen tých, ktorých stranami by boli žalobca a žalovaný) k zbytočným priet'ahom. Žalobca dodal, že ak by sa akceptoval výklad krajského súdu, mohlo by to následne v praxi motivovať veriteľov množiť súdne spory a uplatňovať si svoje nároky jednotlivito, čo môže enormne preťažiť súdny systém.

31. V ostatnej časti k tomuto dovolaciemu dôvodu poukázal žalobca na podstatu a účel nároku na náhradu paušálnych výdavkov, predmet súdneho sporu tvoriaci 509 samostatných pohľadávok, výklad Európskej komisie k smernici č. 2011/7/EU zo dňa 16. februára 2011, ktorej transpozíciu predstavuje § 369c Obchodného zákonníka, odlišné rozhodnutia krajských súdov a výkladový prístup v Českej republike. Žalobca zároveň zdôraznil, že aj v prípade, ak by bol konajúci krajský súd subjektívne toho názoru, že výška paušálnej náhrady 40,- eur za každú súdom priznanú pohľadávku žalobcovi voči žalovanému je privysoká vzhľadom na množstvo žalovaných pohľadávok v jednom súdnom konaní, tento pocit je irelevantný a súd je povinný rešpektovať túto výšku s tým, že túto nie je oprávnený znížiť, alebo nepriznať.

32. Nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu z pohľadu právnej istoty je dané podľa žalobcu tým, že napádané rozhodnutie je veľmi stručné a všeobecné, kedy konajúci súd sa dostatočne nevysporiadal s odlišnou judikatúrou krajských súdov, aj keď na ňu žalobca v konaní upozorňoval. Krajský súd však argumentáciu v iných rozhodnutiach, vrátane jeho vlastného súdu (Krajského súdu v Košiciach), podľa žalobcu odignoroval, keď uviedol, že tieto nemajú charakter precedensu (bod 56. napadnutého rozsudku). Z uvedeného dôvodu atribút presvedčivosti napadnutému rozsudku chýba, čím podľa žalobcu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

33. Prítomnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 písm. b/ C.s.p. vzhľadom žalobca na nesprávnom právnom posúdení otázky „či veriteľovi prislúcha paušálna náhrada nákladov spojených s uplatnením pohľadávky samostatne za každú pohľadávku, ktorá je predmetom samostatnej faktúry“. Túto právnu otázku žalobca rozvinul aj v tú „či má žalobca, ktorý si uplatní v jednom súdnom konaní 509 pohľadávok pozostávajúcich z 509 samostatných faktúr nárok na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením týchto pohľadávok (§ 369c Obchodného zákonníka) len v rozsahu 40,- eur spoločne za všetky pohľadávky alebo v rozsahu 509 x 40,- eur, t.j. bude mu patriť paušálna náhrada nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eur za každú pohľadávku?“. Otázka by mohla byť podľa žalobcu položená aj všeobecne v znení, či „má veriteľ nárok na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávok (§ 369c Obchodného zákonníka) vo výške 40,- eur za každú žalovanú pohľadávku, pričom každá je predmetom samostatnej faktúry, aj ak ich uplatňuje spoločne v jednom súdnom konaní?“.

34. Od posúdenia tejto otázky podľa žalobcu záviselo rozhodnutie vo veci samej. Ak by odvolací súd vyhodnotil predmetnú právnu otázku opačne ako súd prvej inštancie, nemohol by rozsudok okresného súdu zmeniť tak, že žalobu v tejto časti zamietne. Podľa žalobcu by mala byť táto právna otázka riešená tak, že žalobca má nárok na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávok jednotlivo za každú samostatnú pohľadávku tak, ako vyplývajú z jednotlivých 509-tich faktúr. Aj v tejto časti poukázal žalobca na svoju argumentáciu smerujúcu k nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napádaného rozhodnutia odvolacieho súdu.

35. Žalobca preto navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, eventuálne vo veci sám rozhodol tak, že zmení napádané rozhodnutie tak, že rozsudok Okresného súdu Košice II, sp. zn. 36Cb/126/2018 zo dňa 10. marca 2020 v prevyšujúcej vyhovujúcej časti o priznaní náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 20.320,- eur, potvrdzuje. Žalobca zároveň požiadal o náhradu trov konania.

36. Žalovaný prípustnosť svojho dovolania rovnako odôvodnil ust. § 420 písm. f/ C.s.p., teda tým, že súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaný zdôraznil, že za naplnenie vymedzeného dôvodu prípustnosti dovolania je možné považovať situácie, kedy je jednak rozhodnutie nepreskúmateľné a jednak v prípade nesprávneho procesného postupu v prípade konania súdu, ktorým došlo k následku znemožňujúcemu procesnej strane, aby uskutočňovala jej procesné práva. Dovoláním sa domáha žalovaný aplikácie daného ustanovenia z oboch dôvodov, keďže okresný súd jednak „postupoval procesne nesprávne“ a jednak konajúce súdy takýto postup v rámci rozsudkov relevantným spôsobom neodôvodnili.

37. V podanom dovolaní žalovaný poukázal na porušenie ustanovení o koncentrácii konania, ako aj na skutočnosť, že konajúci súd neposkytol žiadnu odpoveď na výsluch žalovaným navrhovaného svedka MUDr. Šajtyho. Žalovaný ďalej poukázal na súčasť podania zo dňa 3. januára 2020, ktorého bol aj zoznam objednávok, ku ktorým sa konajúci súd vo svojom rozhodnutí nevyjadril.

38. Žalovaný je názoru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu uvedené v ods. 49 a 50. je nanajvýš formalistické a nepredstavuje relevantné vysporiadanie sa zo skutočnosťami uvádzanými v odvolaní, keďže sú v rámci odôvodnenia uvádzané v rovine, ktorá nevyplýva zo súdneho spisu. Konkrétne v prípade svedka MUDr. Šajtyho je zrejmé, že ten má vypovedať ku skutočnostiam uvedeným v prvom odseku časti I. podania zo dňa 3. januára 2020 ohľadom dohodnutého zákazu postúpenia s postupcom, pričom krajský súd v napadnutom rozhodnutí uvádza, že toto vymedzenie úplne absentuje. Ani jeden z konajúcich súdov sa podľa žalovaného relevantne nevysporiadal s jeho námietkou, prečo neboli prostriedky procesnej obrany uplatnené zo strany žalovaného uplatnené však a teda prečo neboli pripustené a vykonané.

39. Podľa žalovaného je zrejmé, že doručenie podania dňa 3. januára 2020 nevyžadovalo vykonanie žiadnych ďalších úkonov súdu, resp. nariadenie ďalšieho pojednávania. Rovnako považoval žalovaný za potrebné poukázať na včasnosť podania, keďže okresný súd neprijal na pojednávaní dňa 3. decembra 2019 žiadne uznesenie, ktorým by koncentroval konanie s pevne ohraničenou lehotou, ale len udelil sudcovskú lehotu dokedy požaduje návrhy, z ktorého dôvodu je podľa žalovaného potrebné vyhodnotiť včasnosť doručených návrhov výlučne s poukazom na ust. § 153 ods. 1 a 2 C.s.p. Žalovaný dodal, že medzi základné pravidlá civilného sporového konania patrí kontradiktórnosť a rovnosť strán konaní, pričom všeobecný súd je povinný postupovať spôsobom dodržiavaním princípu spravodlivého súdneho procesu. Žalovaný má za to, že bolo povinnosťou okresného súdu sa riadne zaoberať ním navrhovanými dôkazmi v rámci konania, keďže tieto podľa jeho názoru jednoznačne smerovali k ozrejmieniu skutkového stavu. Neprihliadnutie na takto navrhované dôkazy s poukazom na rýchlosť a hospodárnosť konania nie je preto na mieste, keďže ich vykonanie by nespôsobilo žiadne priet'ahy v konaní.

40. Žalovaný preto navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozhodnutím okresného súdu a priznal mu plnú náhradu trov konania.

41. Žalobca vo vyjadrení k podanému dovolaniu žalovaným uviedol, že ho považuje za nedôvodné. Dodal, že žalovaný odvodzoval údajný zákaz postúpenia žalovaných pohľadávok z postupcu na žalobcu ako postupníka uvedením odkazu na ustanovenia § 525

Občianskeho zákonníka na príslušné objednávky. Vôbec sa nezmiňoval o existencii akýchsi ústnych neformálnych rámcových zmlúv a ústnych dohodách o zákaze postúpenia. Titulom na existenciu zákazu postúpenia mali byť objednávky, ktoré miesto toho, aby predložil súdu a stali sa obsahom súdneho spisu, si ponechal u seba v nemocničnom archíve. Žalobca považuje žalovaného teórie o tom, že uvedením zákazu postúpenia na objednávkach a dodaním tovaru postupom prišlo k uzatvoreniu dohody o zákaze postúpenia pohľadávok, za nepravdivú, keďže v danom prípade sa jednalo o dodávku zdravotníckeho materiálu na základe systému konsignačného skladu a nie objednávok. Túto skutočnosť jasne potvrdil žalobca na pojednávaní dňa 3. decembra 2019. Niet preto podľa žalobcu najmenších pochyb, že k uzatvoreniu dohody o zákaze postúpenia medzi postupcom a žalovaným neprišlo. Žalobca zároveň zdôraznil, že aj v prípade, ak by boli postupcovi doručené nejaké objednávky, tak samotné uvedenie odkazu na ustanovenie § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bez písomného súhlasu postupcu ako akceptácie takejto oferty dlžníka, neznamená uzatvorenie dohody o zákaze postúpenia pohľadávky. Žalobca preto navrhol dovolanie žalovaného odmietnuť, prípadne zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

42. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

43. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)], po zistení, že dovolanie podali včas žalobca aj žalovaný, obaja zastúpení v súlade s § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu napadnuté dovolaním je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na nové prejednanie a rozhodnutie.

44. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

45. Podľa ustanovenia § 419 C.s.p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C.s.p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

46. Žalobca aj žalovaný vyvodzujú prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p., keďže majú za to, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie žalovaný ďalej odôvodňuje § 421 ods. 1 C.s.p., teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.).

47. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

48. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C.s.p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C.s.p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C.s.p., má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

49. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju sám, nakoľko nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 C.s.p. oprel dovolateľ prípustnosť dovolania (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020).

50. Podľa § 428 C.s.p., dovolateľ musí v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

51. Podľa § 431 ods. 1 C.s.p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

52. Podľa § 432 ods. 1 C.s.p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

53. Predmetom dovolacieho prieskumu je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodnutím bol rozsudok súdu prvej inštancie v časti zmenený a v časti potvrdený. Z tohto dôvodu je dovolanie voči napadnutému rozhodnutiu prípustné podľa § 420 C.s.p., pretože ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie v danom procesnom štádiu končí.

54. V posudzovanom prípade dovolateľa vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Túto vadu videl žalobca v tom, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený, nepreskúmateľný a arbitrárny. Žalovaný vzhladol porušenie práva na spravodlivý proces v postupe odvolacieho súdu, ktorý sa týkal vykonania dokazovania, resp. koncentracii konania.

55. Podľa § 185 ods. 1 C.s.p. súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 ods. 1 C.s.p.).

56. Pri uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 192, § 193, § 205 C.s.p.).

57. Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvej inštancie; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 384 C.s.p.).

58. Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 442 C.s.p.).

59. Keď Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže vykonávať dokazovanie, tak nemôže iba na základe súdnych spisov preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov súdom, lebo si nemôže pre svoje rozhodnutie zabezpečiť rovnaké podklady a predpoklady doplnením, alebo zopakovaním dokazovania, aké mal súd, ktorý dôkazy hodnotil. Zároveň dovolací súd poukazuje na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/46/2017 a obdobne aj sp. zn. 4Obdo/41/2017, v ktorom uviedol, že „súd v konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 C.s.p.) a nie sporových strán. Ak súd teda v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení“.

60. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uzavrel, že súd prvej inštancie správne posúdil vzťah medzi postupom a žalovaným ako obchodnoprávny podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorý vznikol uzatvorením jednotlivých kúpnych zmlúv podľa § 409 a nasl. Obchodného zákonníka s tým, že žalovaný zákaz postúpenia pohľadávky nepreukázal.

61. Osobitne odvolací súd konštatoval, že nevykonanie navrhovaného dokazovania žalovaným súd prvej inštancie riadne a logicky odôvodnil s odkazom na § 153 C.s.p., nakoľko žalovaný ním navrhované dôkazy nepredložil včas, preto na ne konajúci súd neprihliadol. Odvolací súd navyše k návrhu žalovaného na doplnenie dokazovania zo dňa 3. januára 2020 (dovolacia námietka, pozn. dovolacieho súdu) uviedol, že z jeho obsahu jednoznačne vyplýva, že žalovaný až týmto podaním uviedol v konaní nové skutkové tvrdenie, že zákaz postúpenia bol dohodnutý už v rámcovej zmluve, ktoré tvrdenia sú v rozpore s jeho pôvodnou obranou v konaní. Žalovaný podľa odvolacieho súdu ani nevie označiť konkrétnu osobu (osoby), ktorá mala v mene postupcu údajnú dohodu o zákaze postúpenia so žalovaným uzatvoriť. Žalovaný navrhol výsluch neurčitých zamestnancov postupcu, resp. všeobecne štatutárny orgán postupcu, z čoho jednoznačne vyplýva, že sám žalovaný nemá ani vedomosť o konkrétnej osobe, ktorá by údajnú dohodu o zákaze postúpenia za postupcu so žalovaným uzatvorila. V prípade navrhovaného výsluchu MUDr. Jaroslava Šajtyho pritom žalovaný v podaní zo dňa 3. januára 2020 podľa odvolacieho súdu ani neuviedol, aké skutočnosti sa jeho výsluchom majú preukázať.

62. Dovolací súd dodáva, že konajúci súd zhromažďuje dôkazy podľa procesnej iniciatívy sporových strán a tieto zhromaždené dôkazy vyhodnocuje aj v zmysle zásad hodnotenia dôkazov vyplývajúcich z ust. § 191 ods. 1 C.s.p. Dovolateľom spochybnená hodnotiacia úvaha odvolacieho súdu podľa zistenia dovolacieho súdu v prejednávanom spore zodpovedá zásadám formálnej logiky a je aj preskúmateľná. Je preto možné uzavrieť, že

odvolací súd dal v dôvodoch svojho rozhodnutia odpoveď, akým spôsobom hodnotil, okrem iného aj návrh žalovaného na doplnenie dokazovania zo dňa 3. januára 2020, ak uviedol, že žalovaný až týmto podaním uviedol v konaní nové skutkové tvrdenie spolu s návrhom na vypočutie svedka.

63. Vzhľadom na vyššie uvedené závery, podľa názoru dovolacieho súdu procesný postup odvolacieho súdu prebiehal v zmysle právnej úpravy Civilného sporového poriadku, žalovaný mal možnosť zúčastniť sa na úkonoch súdu prvej inštancie a proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podať odvolanie, čo aj urobil. Takýmto procesným postupom odvolacieho súdu preto podľa dovolacieho súdu nedošlo k tomu, že by súdy znemožnili žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.).

64. Pre úplnosť dovolací súd v súvislosti s dovolaním žalovaného uvádza, že jeho dovolanie smeruje proti všetkým výrokom napadnutého rozhodnutia, čiže v zmysle § 428 C.s.p. napáda rozhodnutie v celom rozsahu a to napriek skutočnosti, že rozsudok odvolacieho súdu bol vydaný čiastočne v prospech žalovaného, to vo výroku II, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 10. marca 2020, č. k. 36Cb/126/2018-1099 v prevyšujúcej vyhovujúcej časti tak, že náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 20.320,-eur zamietol. Žalovanému ako dovolateľovi v tejto časti nebola spôsobená ujma na jeho právach a preto žalovaný nie je osobou oprávnenou podať dovolanie proti tejto časti rozsudku odvolacieho súdu (§ 447 písm. b/ C.s.p.).

65. Ďalej dovolací súd uvádza, že porušenie procesných práv namietol žalobca v tom zmysle, že odvolací súd vydal napadnutý rozsudok, ktorý je nedostatočne odôvodnený, nepreskúmateľný a arbitrárny. Z dôvodu arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia túto vadu dôvodil žalobca tými istými argumentami, ktorými vyvodzoval dôvodnosť podaného dovolania aj nesprávnym právny posúdením veci podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., ktoré predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t.j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

66. Dovolací súd uvádza, že pokiaľ žalovaný nenamietal nesprávne zistenie skutkového stavu ale namietal to, ako na skutkový stav súd aplikoval právne normy, ako aj

výsledok takejto aplikácie, ide o namietanie nesprávneho právneho posúdenia, teda o otázku právnú (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 12. mája 2022, sp. zn. III. ÚS 97/2021).

67. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že dovolateľom nastolená otázka „či veriteľovi prislúcha paušálna náhrada nákladov spojených s uplatnením pohľadávky samostatne za každú pohľadávku, ktorá je predmetom samostatnej faktúry“; prípadne rozvinutá otázka „či má žalobca, ktorý si uplatní v jednom súdnom konaní 509 pohľadávok pozostávajúcich z 509 samostatných faktúr nárok na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením týchto pohľadávok (§ 369c Obchodného zákonníka) len v rozsahu 40,- eur spoločne za všetky pohľadávky alebo v rozsahu 509 x 40,- eur, t.j. bude mu patriť paušálna náhrada nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,-eur za každú pohľadávku? je právnou otázkou v kontexte skutkových okolností prejednávaneho prípadu, ktorú možno unifikovať v nasledovnom znení: „Má veriteľ nárok na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávok podľa § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s § 2 Nariadenia Vlády SR č. 21/2013 Z. z. vo výške 40,- eur za každú pohľadávku, pričom každá je predmetom samostatnej faktúry, aj v takom prípade, kedy si pohľadávky uplatňuje spoločne v jednom súdnom konaní?“. Zároveň ide o otázku rozhodnú, pretože táto je predpokladom na uplatnenie nákladov spojených s uplatnením pohľadávky a predmetom žalobného návrhu na uloženie žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi aj náklady spojené s uplatnením pohľadávky v správnej výške.

68. Poznajúc vlastnú rozhodovaciu prax dovolací súd konštatuje, že vyššie uvedené právne otázky neboli doposiaľ predmetom dovolacieho prieskumu, čím najvyšší súd dospel k záveru, že je daná prípustnosť dovolania podaného dovolateľom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

69. Podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ zo 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách, členské štáty zabezpečia, aby v prípade, že sa úrok z omeškania stane splatným v rámci obchodných transakcií v súlade s článkom 3 alebo 4, bol veriteľ oprávnený získať od dlžníka minimálne paušálnu sumu vo výške 40,- eur. Členské štáty zabezpečia, aby paušálna suma uvedená v odseku 1 bola splatná bez potreby upozornenia a bola náhradou za vlastné náklady veriteľa na vymáhanie (ods. 2). Veriteľ je oprávnený od dlžníka požadovať okrem paušálnej sumy uvedenej v odseku 1 primeranú náhradu všetkých nákladov na vymáhanie presahujúcich túto paušálnu sumu a vzniknutých v dôsledku dlžníkovho omeškania s platbou. Tieto náklady by mohli zahŕňať náklady vzniknuté okrem iného v dôsledku využitia služieb právniky alebo spoločnosti na vymáhanie dlhov (ods. 3).

70. Podľa § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka, omeškaním dlžníka vzniká veriteľovi okrem nárokov podľa § 369, 369a a 369b aj právo na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, a to bez potreby osobitného upozornenia. Výšku paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením. Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy a dlžníkom je spotrebiteľ (ods. 2).

71. Podľa § 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky z 23. januára 2013, č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka. Výška paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky podľa § 369c ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. je 40,- eur jednorazovo bez ohľadu na dĺžku omeškania.

72. Paušálna náhrada nákladov spojených s uplatnením pohľadávky bola do slovenského právneho poriadku implementovaná na základe Smernice 2011/7/EÚ a v zmysle dôvodovej správy k ustanoveniu § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka, táto predstavuje náhradu, tzv. administratívnych interných monitorovacích nákladov, ktoré vznikajú veriteľovi pri kontrole dodržiavania zmluvných záväzkov (ide najmä o náklady na vedenie evidencie pohľadávok, náklady súvisiace s telefonickou, alebo písomnou urgenciou dlžníka - táto však nie je podmienkou pre vznik nároku na paušálnu náhradu nákladov). Náhrada nákladov spojená s uplatnením pohľadávky, sa čo do výšky nemení ani v súvislosti s dĺžkou omeškania, či výškou dlhu.

73. Pre správne zodpovedanie dovolateľom nastolenej právnej otázky poukazuje Najvyšší súd Slovenskej republiky na Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 20. októbra 2022 vo veci C-585/20, ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa výkladu článku 2, článku 4 ods. 1, článku 6 a článku 7 ods. 2 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ zo 16. februára 2011.

74. Súdny dvor Európskej únie v dotknutom rozsudku zdôraznil, že cieľom Smernice 2011/7/EÚ je nielen odradiť od oneskorených platieb, aby sa zabránilo tomu, že by sa mohli stať finančne zaujímavými pre dlžníka z dôvodu nízkych úrokov alebo neexistencie úrokov, ktoré by sa účtovali v takejto situácii, ale aj účinne chrániť veriteľa pred takýmito oneskoreniami tým, že sa mu zabezpečí čo najúplnejšia náhrada nákladov na vymáhanie, ktoré vynaložil (rozsudok z 13. septembra 2018, Česká pojišťovna, C 287/17, EU:C:2018:707).

75. Za oneskorenú platbu je potrebné považovať každú platbu, ktorá nebola uskutočnená v rámci zmluvnej alebo zákonnej lehoty, nakoľko sa Smernica 2011/7/EÚ vzťahuje na všetky platby uskutočnené ako odplata za obchodné transakcie, resp. transakcie medzi podnikmi alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej moci, ktoré vedú k dodávke tovaru

alebo k poskytnutiu služieb za odplatu (čl. 1 ods. 2 a čl. 2 bod 1 Smernice 2011/7/EÚ). Týmto vymedzením, Smernica 2011/7/EÚ stanovuje súvislosť medzi minimálnou paušálnou sumou stanovenou v jej článku 6 ods. 1 a každou obchodnou transakciou nezaplatenou po termíne splatnosti uvedenou na faktúre alebo v rovnocennej výzve na zaplatenie. Ako uvádza odôvodnenie 18 tejto smernice, faktúry sa považujú za výzvy na zaplatenie, a preto predstavujú dôležité dokumenty v reťazci obchodných transakcií, najmä pokiaľ ide o určenie lehôt splatnosti.

76. Z uvedených skutočností možno vyvodit', že nárok na minimálnu paušálnu sumu stanovenú v článku 6 ods. 1 Smernice 2011/7/EÚ (ako aj právo vymáhať zákonné úroky z omeškania) a vzniká v dôsledku oneskorenej platby a sa týka obchodných transakcií posudzovaných jednotlivo s tým, že táto paušálna suma (rovnako ako zákonné úroky) sa stane splatná automaticky po uplynutí lehoty splatnosti. V tejto súvislosti poukázal Súdny dvor Európskej únie na čl. 17 Smernice 2011/7/EÚ, podľa ktorého platba dlžníka by sa mala na účely nároku, na úrok z omeškania považovať za oneskorenú platbu vtedy, ak veriteľ nemá dlžnú sumu k dispozícii v deň splatnosti za predpokladu, že splnil svoje zákonné a zmluvné povinnosti. Naopak na strane druhej zo znenia čl. 4 ods. 1 Smernice 2011/7/EÚ nevyplýva, že by rozhodnutie veriteľa predložiť jednému dlžníkovi jedno vymáhanie pohľadávky zahŕňajúcej viacero faktúr, ktoré neboli zaplatené v lehote splatnosti, mohlo zmeniť podmienky splatnosti zákonných úrokov z omeškania stanovených v tomto ustanovení alebo podmienok splatnosti minimálnej paušálnej sumy 40 eur stanovenej v článku 6 ods. 1 tejto smernice.

77. Dovolací súd s odkazom na citované závery Súdneho dvora Európskej únie týkajúce sa prejudiciálneho zodpovedania právnej otázky súvisiacej s nárokom na minimálnu paušálnu sumu stanovenú v článku 6 ods. 1 Smernice 2011/7/EÚ, resp. v ustanovení § 369c Obchodného zákonníka v spojení s § 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky z 23. januára 2013, č. 21/2013 Z. z. konštatuje, že minimálna paušálna suma vo výške 40,- eur, ako náhrada nákladov na vymáhanie je splatná veriteľovi, ktorý si splnil svoje povinnosti v súvislosti s každou platbou, ktorá nebola uskutočnená po termíne splatnosti odplaty za obchodnú transakciu uvedenú na faktúre alebo rovnocennej výzve na zaplatenie, okrem prípadu, že dlžník nie je zodpovedný za vzniknuté omeškanie. Preto v prípade podania jedinej žaloby na vymáhanie platby týkajúcej sa viacerých nezaplatených obchodných transakcií po termíne splatnosti, náležite uvedených vo faktúrach alebo v rovnocenných výzvach na zaplatenie, nemôže mať za následok zníženie minimálnej paušálnej sumy splatnej, ako náhrada nákladov na vymáhanie za každú oneskorenú platbu. Zníženie takejto náhrady by v konečnom dôsledku viedlo k oslobodeniu dlžníka od časti finančnej záťaže vyplývajúcej z jeho povinnosti zaplatiť na základe každej nezaplatennej faktúry po termíne splatnosti paušálnu sumu vo výške 40 eur stanovenú v ust. § 369c Obchodného zákonníka v spojení s § 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z.

78. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené právne závery konštatuje, že správne zodpovedanie dovolateľom nastolenej právnej otázky je také, že „Veriteľ má nárok na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávok podľa § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s § 2 Nariadenia Vlády SR č. 21/2013 Z .z. vo výške 40,- eur za každú pohľadávku, ktorá je predmetom samostatnej faktúry, a to aj v takom prípade, kedy si pohľadávky uplatňuje spoločne v jednom súdnom konaní. Musí však ísť o platby uskutočnené, ako odplaty za obchodné transakcie, resp. transakcie medzi podnikmi alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej moci, ktoré vedú k dodávke tovaru alebo k poskytnutiu služieb za odplatu (čl. 1 ods. 2 a čl. 2 bod 1 Smernice 2011/7/EÚ). Týmto vymedzením sú konajúce súdy viazané, a preto pri rozhodovaní o nároku na paušálnu náhradu nákladov v zmysle § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka musia skúmať súvislosť medzi každou obchodnou transakciou smerujúcou k dodávke tovaru alebo k poskytnutiu služieb za odplatu a faktúrou nezaplatenou v termíne splatnosti, prípadne výzvou na zaplatenie za obchodnú transakciu.

79. Vzhľadom na to, že v rozhodovanej veci odvolací súd nesprávne právne vec posúdil, ak dospel k záveru, že v prejednávanej spore si žalobca uplatňuje jednu pohľadávku vyčíslenú v konaní vo výške 713.029,70 eur, ktorej zodpovedá nárok na jednu paušálnu náhradu nákladov vo výške 40,- eur, a nie spolu 509 paušálnych náhrad (za každú vystavenú faktúru). Z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci nemôže obstať ani odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré nesie prvky nepreskúmateľnosti a nesprávnej interpretácie zákona popierajúcej účel a zmysel inštitútu nároku veriteľa na paušálnu náhradu nákladov vo výške 40,-eur. Týmto odvolací súd nesprávne posúdil právnu otázku podstatnú pre rozhodnutie vo veci, ktorú zároveň nedostatočne odôvodnil, a to nárok veriteľa na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávok podľa § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s § 2 Nariadenia Vlády SR č. 21/2013 Z. z. vo výške 40,- eur za každú pohľadávku uplatnenú jednou žalobou, a to z dôvodov uvádzaných vyššie. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, ako aj porušeniu práva na spravodlivý proces, z ktorého dôvodu dovolací súd žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.), a to v časti jeho II. výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 10. marca 2020, č. k. 36Cb/126/2018-1099 v prevyšujúcej vyhovujúcej časti tak, že náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 20.320,- eur zamietol. Najvyšší súd vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Košiciach na nové konanie a rozhodnutie (§ 450 C.s.p.).

80. Dovolací súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o výške trov konania (uznesenie zo dňa 3. mája 2021, č. k. 36Cb/126/2018-1284), keďže v danom prípade nebol viazaný rozsahom podaného mimoriadneho opravného prostriedku s poukazom na ustanovenie § 439 písm. a/ C.s.p. V prípade závislosti výrokov môže dovolací súd prejednať aj závislý výrok bez toho, aby bol dovolateľom napadnutý. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2004) sa ustálila na tom, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci.

81. Vydanie uznesenia o výške trov konania bolo jednostranne závislé od existencie rozhodnutia vo veci samej. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku okresného súdu, uznesenie o výške trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie vo veci samej by zostalo uznesenie o výške trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel a odporovalo by to princípu právnej istoty (obdobne aj I. ÚS 549/2015, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012 a 2MObdoV/4/2012).

ROZHODNUTIE č. 12

Záložné právo k pohľadávke poddlžníka

§ 151mb ods. 3 Občianskeho zákonníka

III. Ak bol vznik záložného práva k pohľadávke poddlžníkovi oznámený alebo preukázaný, je poddlžník v súlade s § 151mb ods. 3 Občianskeho zákonníka povinný splniť svoj peňažný záväzok záložnému veriteľovi aj po zániku záložného dlžníka (právnickej osoby, ktorá zanikla bez právneho nástupcu), ktorý nie je totožný s osobou obligáčného dlžníka.

IV. Zánikom právnickej osoby bez právneho nástupcu záväzok (bez ďalšieho) nezaniká.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 8. decembra 2021 sp. zn. 1Obdo/62/2020)

Pozn.: vo veci bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú ÚS SR uznesením z 13. októbra 2022 sp. zn. II. ÚS 445/2022 odmietol

Z o d ô v o d n e n i a :

1 Okresný súd Levice (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 13Cb/127/2010-892 z 12. júla 2016 zamietol návrh na prerušenie konania, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 112.936,68 € s 9% p. a. úrokom z omeškania zo sumy 37.645,56 € od 14. septembra 2010 do zaplatenia, s 9% p. a. úrokom z omeškania zo sumy 37.645,56 € od 1. januára 2011 až do zaplatenia, s 9% p. a. úrokom z omeškania zo sumy 37.645,56 € od 1. januára 2012 až do zaplatenia, všetko do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku a súčasne žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že vykonaným dokazovaním má za preukázané, že právny predchodca žalobcu, spoločnosť Ľudová banka, a. s. (neskôr s obchodným menom VOLKSBANK Slovensko, a. s. Sberbank Slovensko, a. s.), so sídlom Bratislava uzatvorila so žalovaným dňa 15. apríla 2005 písomnú zmluvu o úvere č. 1220256504 v znení dodatku č. 1 zo dňa 22. júna 2005, č. 2 zo dňa 31. augusta 2005, č. 3 zo dňa 25. septembra 2006, č. 4 zo dňa 25. septembra 2007, č. 5 zo dňa 26. júna 2008, č. 6 zo dňa 2. decembra 2008 a č. 7 zo dňa 27. novembra 2009, na základe ktorej predstavovala suma úveru celkom 738.811 eur. Za účelom zabezpečenia pohľadávky vyplývajúcej z úverovej zmluvy č. 1220256504 (ako aj úverovej zmluvy č. 4220250106) uzatvoril žalobca dňa 2. decembra 2008 ako záložný veriteľ so spoločnosťou ERBA s. r. o., so sídlom Šahy, ul. SNP 44, IČO: 363 984 97, v postavení záložcu, zmluvu o zriadení záložného práva k pohľadávkam voči jeho

dlžníkom. Záložné právo bolo zaregistrované v Notárskom centrálnom registri záložných práv dňa 2. decembra 2008 pod sp. zn. 34296/2008. Poukázal ďalej na to, že uznesením zo dňa 12. apríla 2010 č. k. 31R/3/2010-1030 Okresný súd Nitra povolil reštrukturalizáciu žalovaného, skutočnosť ktorá bola zverejnená v Obchodnom vestníku č. 72/2010 dňa 16. apríla 2010, pričom spoločnosť ERBA, s. r. o. si prihlásila svoju pohľadávku v sume 1.254.852,10 € proti žalovanému do reštrukturalizácie. Žalobca preukázal žalovanému výpisom z Notárskeho centrálného registra záložných práv sp. zn. 34296/2008 vznik záložného práva upozorniac ho, že v zmysle § 151mb ods. 3 Obč. zák. je povinný ako poddlžník, odo dňa oznámenia vzniku záložného práva, plniť svoj splatný peňažný záväzok voči spoločnosti ERBA, s. r. o. výlučne záložnému veriteľovi VOLKSBANK Slovensko, a. s. na účet, ktorý bol žalovanému oznámený. Z výpisu z obchodného registra súd prvej inštancie zistil, že uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 32K/58/2011-358 zo dňa 9. mája 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 1. júna 2012, bolo konkurzné konanie, vedené na spoločnosť ERBA, s. r. o., zastavené pre nedostatok majetku spoločnosti a spoločnosť bola dňom 6. septembrom 2012 vymazaná ex offo z obchodného registra. Súd prvej inštancie konštatoval, že si síce žalobca svoju pohľadávku z úverovej zmluvy č. 1220256504 voči žalovanému v reštrukturalizácii neuplatnil, a to ani napriek tomu, že bol na začatie reštrukturalizácie žalovaným upozornený písomným podaním z 22. marca 2010, avšak vyslovil názor, že reštrukturalizačný plán ako viacstranný právny úkon medzi dlžníkom a jeho veriteľmi (prípadne ďalšími účastníkmi plánu) nemôže odnímať subjektívne práva tretím, na reštrukturalizačnom pláne nezúčastneným osobám. So zreteľom na uvedené konštatoval, že sa ustanovenie reštrukturalizačného plánu, na základe ktorého veriteľa nemôžu vymáhať svoje pôvodné pohľadávky voči spoludlžníkom či ručiteľom, resp. z majetku tretích osôb, jednoznačne vzťahuje výlučne na veriteľov, ktorí boli účastníkmi plánu, ale v žiadnom prípade nemôže obmedzovať žalobcu. Súhlasil s názorom žalobcu, že opak by znamenal, že by na základe dohody dvoch strán (dlžník a veriteľa prihlásených pohľadávok) bolo možné odňať práva tretej nezúčastnenej strane (veriteľ neprihlásenej pohľadávky), čo by bolo v rozpore so základnými princípmi právneho štátu a ústavne garantovanou ochranou práv tretieho. Na podporu správnosti tohto názoru poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 604/2013-40. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca tým, že si neprihlásil svoju pohľadávku v reštrukturalizácii síce stratil možnosť si ju uplatniť úspešne od žalovaného ako dlžníka, avšak po preukázaní existencie záložného práva podľa § 151mb ods. 2 Obč. zák. je žalovaný povinný plniť žalobcovi ako poddlžník. Konštatoval, že zánik záložcu a jeho výmaz z obchodného registra nie je spôsobilý privodiť zákonný spôsob zániku záložného práva, záložné právo nezaniklo žiadnym zo spôsobov uvedených v § 151md ods. 1 Obč. zák. a naďalej existuje. V súvislosti s dohodami o započítaní, uzatvorenými medzi žalovaným a spoločnosťou ERBA, s.r.o. a ich vplyvom na plnenie žalovaného voči žalobcovi, súd prvej inštancie poukázal na názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 3. mája 2006 sp. zn. 21Cd 1891/2005 a to, že ak je zálohom pohľadávka a záložné právo je voči poddlžníkovi účinné a ak nebola zabezpečená pohľadávka riadne a včas uspokojená, je poddlžník povinný po splatnosti založenej pohľadávky plniť záložnému veriteľovi, i keď stanovené (dojednané) plnenie už poskytol svojmu veriteľovi (záložcovi) alebo aj keď (už skôr) voči nemu urobil iný právny úkon smerujúci k zániku záväzku (dlhu) zodpovedajúceho založenej pohľadávke. Súd prvej inštancie ďalej za nesprávnu označil úvahu žalovaného, že je na daný právny vzťah potrebné aplikovať ustanovenie § 549

Obč. zák., keď aplikáciu uvedeného ustanovenia na daný prípad považoval za vylúčenú. Súd dospel k záveru, že žalovaný sa dostal s plnením jednotlivých splátok do omeškania, preto žalobcovi priznal aj právo na úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti jednotlivých splátok. Sadzbu priznaného úroku z omeškania odôvodnil s odkazom na § 517 ods. 2 Obč. zák. a nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z. Výrok týkajúci sa nároku na náhradu trov konania odôvodnil ustanovením § 255 CSP a úspechom žalobcu v konaní v rozsahu 100%.

3 O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 26Cob/92/2016-977 zo 16. februára 2017 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ust. § 387 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100%.

4 Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, vyvodzujúc jeho prípustnosť z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP a namietajúc, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

5 Dovolací súd uznesením sp. zn. 1Obdo/7/2018 z 25. septembra 2019 rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/92/2016-977 zo 16. februára 2017 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

6 Krajský súd v Nitre vo veci opätovne rozhodol rozsudkom z 30. apríla 2020 č. k. 26Cob/17/2020-1166 tak, že rozsudok Okresného súdu Levice č. k. 13Cb/127/2010-892 zo dňa 12. júla 2016 potvrdil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% na účet právneho zástupcu žalobcu do troch dní od doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

7 Odvolací súd prejednal vec bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) v medziach podaného odvolania (§ 379 a 380 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je v danom prípade neopodstatnené, keďže rozsudok prvoinštančného súdu je vecne správny. Konštatoval, že sa v plnej miere stotožnil so závermi prvoinštančného súdu tak v oblasti skutkových zistení, ako aj vo vzťahu k právnomu posúdeniu veci.

8 V súvislosti s argumentáciou žalovaného uvedenou v odvolaní, ktorá smeruje proti záveru súdu prvej inštancie, v rámci ktorého ustálil, že zánik záložcu a jeho výmaz z obchodného registra bez právneho nástupcu, nie je spôsobilý privodiť zákonný spôsob zániku

záložného práva, odvolací súd na doplnenie argumentácie súdu prvej inštancie dodal, že medzi stranami sporu nebolo sporné, že dňa 2. decembra 2008, za účelom zabezpečenia pohľadávky, vyplývajúcej z úverovej zmluvy č. 122 025 6504, uzatvoril žalobca, v pozícii záložného veriteľa, s obchodnou spoločnosťou ERBA, s.r.o., so sídlom 936 01 Šahy, ul. SNP 44, IČO: 36 398 497, v pozícii záložcu, zmluvu o zriadení záložného práva k pohľadávkam voči jej dlžníkom. Záložné právo bolo k pohľadávkam zaregistrované v Notárskom centrálnom registri záložných práv dňa 2. decembra 2008 pod sp. zn. 34296/2008. Žalovaný návrhom zo dňa 19. februára 2010, ktorý podal na Okresný súd v Nitre dňa 19. februára 2010 navrhol, aby súd povolil jeho reštrukturalizáciu. Na základe tohto návrhu žalovaného Okresný súd Nitra uznesením zo dňa 12. apríla 2010 pod č. k. 31R/3/2010-1030 povolil jeho reštrukturalizáciu, čo bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 72/2010 dňa 16. apríla 2010. Rovnako tak nebolo sporné to, že obchodná spoločnosť ERBA, s.r.o. si prihlásila riadne a včas svoju pohľadávku proti žalovanému do reštrukturalizácie vo výške 1.254.852,10 eura, avšak žalobca nie. Okresný súd Nitra uznesením zo dňa 27. júna 2010 pod č. k. 31R/3/2010-2158, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku pod č. 148/2010 dňa 3. augusta 2010, potvrdil reštrukturalizačný plán žalovaného a skončil jeho reštrukturalizáciu. Z reštrukturalizačného plánu žalovaného, ktorý tvorí prílohu tohto uznesenia bolo zrejmé, že obchodnej spoločnosti ERBA, s.r.o. bolo priznané celkové uspokojenie zo zistenej sumy pohľadávok v percentuálnom vyjadrení 12%, čo predstavovalo sumu 150.582,25 eura. Žalovaný sa zaviazal zaplatiť výt'azok po štvrtinách vo výške 37.645,56 eura v lehotách určených v reštrukturalizačnom pláne. Dňa 1. júna 2010 žalobca preukázal žalovanému vznik záložného práva a vyzval žalovaného na plnenie. Vznik záložného práva preukázal žalobca výpisom z Notárskeho centrálného registra záložných práv sp. zn. 34296/2008. Súčasne žalobca upozornil žalovaného, že podľa § 151mb ods. 3 Obč. zákonníka je povinný ako poddlžník, odo dňa oznámenia vzniku záložného práva plniť svoje peňažné záväzky voči spoločnosti ERBA, s.r.o. výlučne záložnému veriteľovi - žalobcovi na číslo účtu 4040247401/3100, VS: 171478. Následne dňa 6. júla 2010 žalobca upozornil žalovaného na existenciu záložného práva k pohľadávkam, pričom žalovaný upozornenie prevzal dňa 8. júla 2010. Zdôraznil, že v súlade s ustanovením § 151mb ods. 3 Obč. zák. je povinný žalovaný plniť svoj splatný peňažný záväzok voči spoločnosti ERBA, s.r.o. výlučne záložnému veriteľovi VOLKSBANK Slovensko, a.s. a to na účet, ktorý bol žalovanému oznámený. V upozornení žalobca upriamil žalovanému pozornosť na znenie § 155 ods. 4 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého právo záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky z majetku tretích osôb zostáva nedotknuté. Podanie žalobcu zo dňa 6. júla 2010 bolo zasielané aj dozornej správkyni Mgr. Henriete Slavkovskej a Okresnému súdu Nitra k sp. zn. 31R/3/2010. Týmto momentom sa záložné právo na peňažnú pohľadávku stalo účinným voči poddlžníkovi (žalovanému) podľa § 151mb ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto ak chcel splniť reštrukturalizačný plán voči spoločnosti ERBA, s.r.o., mal poskytnúť v reštrukturalizačnom pláne určené plnenie žalobcovi ako poddlžník v zmysle § 151mb ods. 3 Občianskeho zákonníka.

9 Odvolací súd poukázal na nález Ústavného súdu SR v náleze sp. zn. IV.ÚS 604/2013-40 zo dňa 7. marca 2014, týkajúci sa predmetných strán sporu, v inom súdnom konaní, podľa ktorého ustanovenie reštrukturalizačného plánu, na základe ktorého veriteľa

nemôžu vymáhať svoje pôvodné pohľadávky voči spoludlžníkom či ručiteľom dlžníka (§ 155 ods. 4 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii), sa jednoznačne vzťahuje výlučne len na veriteľov, ktorí boli účastníkmi plánu, no nemôžu obmedzovať veriteľa, ktorý svoju pohľadávku v reštrukturalizácii neprihlásil (podľa novely Zákona o konkurze a reštrukturalizácii prijatej zákonom č. 348/2011 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2012 už reštrukturalizačným plánom nemôžu byť dotknuté práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných pohľadávok voči spoludlžníkom a ručiteľom dlžníka).

10 Ďalej uviedol, že z nálezu vyplýva záver, že žalobcovi, neprihlásením pohľadávky do reštrukturalizačného konania, týkajúceho sa žalovaného, sa síce jeho pohľadávka zmenila na naturálnu obligáciu voči žalovanému, avšak naďalej mu zostala možnosť vymáhať dlžnú sumu v zmysle záložného práva uzatvoreného so spoločnosťou ERBA, s.r.o., čo si aj riadne uplatnil voči poddlžníkovi, ktorým zhodou okolností bol žalovaný, avšak tento fakt neznamená, že by išlo aj pri pohľadávke uplatnenej zo záložného práva o naturálnu obligáciu voči žalovanému, preto akákoľvek argumentácia žalovaného bola v tomto ohľade irelevantná a už vyriešená judikatúrou, a to aj v sporoch, v rámci ktorých síce žalobca, vo veci samej neuspel, avšak v otázke možnosti uplatňovania si záložného práva voči tretím subjektom sa sudy zhodli. Poukázal napr. na stanovisko Krajskej prokuratúry v Prešove č. Kc 153/12-4, uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 18Er/348/2010 zo dňa 9. mája 2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 14CoE/110/2012-218 zo dňa 11. decembra 2012, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3CoZm/5/2013-135 zo dňa 29. januára 2014.

11 Ďalej odvolací súd konštatoval, že žalovaný sa nemohol zbaviť svojho záväzku ani započítacím úkonom voči záložcovi, poukazujúc aj na komentár Fekete, I: Občiansky zákonník. Veľký komentár.1.diel. Eurokódex. Bratislava 2011, z ktorého vyplýva, že ak je zálohom pohľadávka a záložné právo je voči poddlžníkovi účinné a ak nebola zabezpečená pohľadávka riadne a včas uspokojená, je poddlžník povinný po splatnosti založenej pohľadávky plniť záložnému veriteľovi, i keď stanovené (dojednané) plnenie už poskytol svojmu veriteľovi (záložcovi) alebo aj keď (už skôr) voči nemu urobil iný právny úkon smerujúci k zániku záväzku (dlhu) zodpovedajúcemu založenej pohľadávke (pozri rozhodnutie NS ČR z 3. mája 2006, sp. zn. 21Cdo 1891/2005).

12 V súvislosti so žalovaným podaným návrhom na prerušenie konania, oboznámiac sa s ním, mal odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, za to, že nie je dôvodné vyčkat' na skončenie konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 27Cb/240/2010 a to najmä z dôvodu, že v konaní sa nerieši otázka, ktorá by mohla mať význam na rozhodnutie v predmetnej veci, resp. že by súd nebol oprávnený si predmetnú otázku vyriešiť sám v rámci prejudiciálnej otázky. Prihliadol pritom najmä na skutočnosť, že v konaní na Okresnom súde Bratislava I nejde o konanie o neplatnosť zmluvy o zabezpečení záväzku, uzatvorenej medzi žalobcom a spoločnosťou ERBA, s.r.o., ako ani o neplatnosť úverovej zmluvy pod číslom 122 025 6504, uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 15. apríla

2005 v znení jej dodatkov, ale predmetom konania je náhrada škody uplatnená žalovaným ako jedným zo žalobcov voči žalobcovi ako žalovanému a len v rámci predbežných otázok súd prvej inštancie riešil aj platnosť zmluvných vzťahov uzatvorených medzi žalobcom a žalovaným dňa 2. decembra 2008, avšak doposiaľ nie právoplatne. Navyiac, takéto prerušenie konania považoval za nehospodárne, a to aj s prihliadnutím na časový úsek od podania návrhu na začatie konania a podania návrhu na prerušenie konania v predmetnom spore, čo zjavne navodzuje snahu žalovaného oddialiť rozhodnutie v predmetnej veci. Vyslovil záver, že takémuto postupu žalovaného nemožno preto priznať právnu ochranu, majúť pritom za to, že žalovaný súdu neosvedčil také skutočnosti, ktoré by zakladali možnosť súdu prerušiť predmetné konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 27Cb/240/2010.

13 Poukázal na § 164 CSP, upravujúci fakultatívne prerušenie konania, z ktorého vyplýva, že prerušenie konania je na zvážení súdu a je vyjadrené slovom môže.

14 Pokiaľ ide o žalovaným namietanú nesprávnu interpretáciu a aplikáciu ustanovenia § 151md ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, a to s poukazom na definíciu podniku vymedzenú v § 5 Obchodného zákonníka, odvolací súd s názorom žalovaného nesúhlasil, a to z dôvodu, že Obchodný zákonník vo svojej zákonnej definícii jednoznačne vychádza z chápania podniku ako predmetu (objektu) právnych vzťahov. Touto definíciou došlo k opusteniu chápania podniku ako subjektu právnych vzťahov, čo bolo chápanie dominantné za účinnosti Hospodárskeho zákona, ktorý bol zrušený Obchodným zákonníkom. Chápanie podniku ako predmetu právneho vzťahu znamená jeho chápanie ako predmetu vlastníctva a nie subjektu, čo znamená, že nemožno stotožňovať zánik právnickej osoby so zánikom podniku tak, ako sa to snažil navodiť žalovaný vo svojom odvolaní.

15 Inak povedané, nemožno súhlasiť s právnym názorom žalovaného o zániku záložného práva zo zákona podľa § 151md ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka v dôsledku zániku záložcu ako právnickej osoby bez právneho nástupcu.

16 Za nesporné považoval, že žalobca žalovanému zákonným spôsobom preukázal vznik záložného práva k pohľadávke tvoriacej predmet záložného práva, čím sa toto právo stalo voči poddlžníkovi účinné, ako ani nebola namietaná platnosť záložnej zmluvy, preto považoval za potrebné ustáliť, že aj po zániku záložcu a jeho výmaze z Obchodného registra bez právneho nástupcu už riadne a včas uplatnené záložné právo k pohľadávke tvoriacej predmet záložného práva naďalej voči žalovanému existuje.

17 Uzavrel, že zánik záložcu a jeho výmaz z Obchodného registra nie je spôsobilý privodiť ani zánik pohľadávky tvoriacej predmet záložného práva, a teda aj záložného

práva samotného, ktoré bolo už riadne a včas uplatnené, a to z dôvodu, že uplatnením záložného práva zo strany žalobcu voči žalovanému došlo v zmluvnom vzťahu medzi záložcom a žalovaným k zmene veriteľstva a namiesto záložcu sa stal pri pohľadávke tvoriacej predmet uplatneného záložného práva veriteľom žalobca, v dôsledku čoho žalovaný bol povinný plniť záväzok, ktorý mal voči záložcovi, priamo žalobcovi a len týmto plnením sa mohol zbaviť svojho záväzku voči záložcovi.

18 V dôsledku zmeny veriteľstva, a teda subjektu oprávneného na prijatie pohľadávky tvoriacej predmet záložného práva, ani dodatočný zánik záložcu bez právneho nástupcu už žiadnym spôsobom nemohol zasiahnuť do existencie pohľadávky, na ktorú bolo zákonným spôsobom uplatnené záložné právo žalobcom priamo voči žalovanému ako poddlžníkovi.

19 Odvolací súd k argumentácii žalovaného k uprednostneniu právnej úpravy Občianskeho zákonníka bez zohľadnenia ustanovení ZoKR uviedol, že mu nie je zrejmá podstata tejto námietky, keďže podľa jeho názoru ustanovenia Občianskeho zákonníka ohľadne vzniku záložného práva nie sú v rozpore s ustanoveniami ZoKR, pričom ZoKR aplikáciu týchto ustanovení ani žiadnym spôsobom nevylučuje. Poukázal na to, že sám žalovaný obchádza svoju vlastnú námietku tým, že napríklad na jeho argumentáciu, týkajúcu sa ručenia (s ktorou sa riadne vysporiadal súd prvej inštancie a netvorí predmet odvolacích námietok) aplikuje jednak ustanovenia Obchodného zákonníka a tam, kde mu to vyhovuje ustanovenia Občianskeho zákonníka, úplne ignorujúc skutočnosť, že úprava ručenia je v Obchodnom zákonníku komplexne riešená.

20 Rovnako tak sám žalovaný v rámci zániku záložného práva poukazuje na ustanovenia Občianskeho zákonníka, preto ani v tomto rozsahu nebolo odvolaciemu súdu zrejmé žalovaným vytýkané pochybenie súdu prvej inštancie.

21 Záverom odvolací súd ešte dodal, že neobstoja námietky žalovaného ani ohľadom popierania znakov právneho štátu, medzi ktoré patrí aj predvídateľnosť práva. V prípade, ak sa súd odchýli od skoršej rozhodovacej praxe, vyžaduje si to cieleňé zdôvodnenie odlišného stanoviska prijatého v obdobnej otázke, čo v danom prípade nebolo potrebné, pretože žiadna skutočnosť, ktorá by zmenila právne posúdenie veci, odchýlne od rozhodnutí vydaných v konaní vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 16Cb/3/2012 nenastala, ako ani žalovaným nebolo preukázané, že by sa zmenili nejakým spôsobom skutkové okolnosti. V ostatnom odvolací súd už len poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku.

22 Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu podľa § 387 ods. 1, 2 a 3 CSP ako vecne správne potvrdil.

23 O nároku o náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a v konaní plne úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia o odvolaní v zmysle § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

24 Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie vyvodzujúc jeho prípustnosť z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Konštatoval, že pre rozhodnutie v prejednávanej veci je rozhodujúce zodpovedanie na právnu otázku, či zánik záložcu - záložného dlžníka ako právnickej osoby bez právneho nástupcu, ktorý nie je totožný s osobou obligačného dlžníka, má za následok zánik pohľadávky ako predmetu záložného práva v zmysle § 151md ods. 1 písm. b/ Obč. zák., keďže neexistuje žiadny subjekt, na ktorý by táto pohľadávka prešla. Tak ako súdu prvej inštancie, ako aj odvolaciemu súdu vytýkal, že ich rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Upriamil pozornosť na to, že sa najvyšší súd už právnu otázkou zániku právnickej osoby ako obligačného dlžníka bez právneho nástupcu s vplyvom na záložné právo zaoberal (rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/5/2008), keď vyslovil názor, že záložné právo nezaniká ak dlh zodpovedajúci zabezpečenej pohľadávke nemôže byť uspokojený právnickou osobou ako dlžníkom preto, že zanikol bez právneho nástupcu. Ďalej uviedol, že zmysel zabezpečenej pohľadávky spočíva v tom, že veriteľ, ktorý nemôže byť uspokojený dlžníkom z dôvodov spočívajúcich v osobe dlžníka (vrátane toho, že dlžník, ktorý je právnickou osobou zanikol bez právneho nástupcu) má právo na uspokojenie svojej pohľadávky z predmetu záložného práva (vo veci sp. zn. 2Cdo/5/2008 viaznuceho na nehnuteľnostiach). Uviedol, že doposiaľ však súdnou praxou nebola riešená otázka zániku záložcu - záložného dlžníka ako právnickej osoby bez právneho nástupcu (nie je totožný s osobou obligačného dlžníka), so zánikom ktorého dochádza aj k zániku predmetu (pohľadávky) záložného práva a vplyv týchto okolností na záložné právo. Nesprávny výklad súdu prvého stupňa označil za odporujúci zneniu, resp. zmyslu vykladaného normatívneho textu ustanovenia § 151md ods. 1 písm. b/ Obč. zák., podľa ktorého záložné právo zaniká zánikom všetkých vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt (patria sem aj pohľadávky), na ktoré sa záložné právo vzťahuje. Zdôraznil, že ide o tri zložky, ktoré patria k podniku podľa § 5 Obchodného zákonníka. Za logické dovolateľ považoval, že zánik záložcu (záložného dlžníka) bez právneho nástupcu a jeho výmaz z obchodného registra vyvoláva aj zánik všetkých vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt (patria sem aj pohľadávky), na ktoré sa záložné právo vzťahuje, čo má logicky za následok aj zánik záložného práva zo zákona. Zdôraznil, že podnik v zmysle definície podniku v § 5 Obch. zák. predstavuje súbor troch zložiek podnikania, a to hmotných zložiek podnikania, nehmotných zložiek podnikania a osobných zložiek podnikania, pritom nehmotnými zložkami podnikania sú práva a iné majetkové hodnoty. Patrí sem najmä obchodné meno, obchodné tajomstvo, ochranné známky, know-how, dobrá povesť podniku (goodwill, Firmenwert), klientela, sieť obchodných vzťahov, trhovo ocenená povesť, predajnosť výrobkov, ale aj pohľadávky, cenné papiere, obchodný podiel a ďalšie. Inak povedané, zánikom podniku - ERBY, s.r.o. (právnickej osoby) ako záložcu

(záložného dlžníka) výmazom z obchodného registra bez právneho nástupcu pre nemajetnosť (neexistencia hmotných zložiek podnikania) došlo aj k zániku predmetu záložného práva - založenej pohľadávky ako inej majetkovej hodnoty (nehmotná zložka podnikania), na ktorú sa záložné právo vzťahuje, čo mal za následok zánik záložného práva zo zákona podľa § 151md ods. 1 písm. b/ Obč. zák. Konštatoval, že z logiky veci teda vyplýva, kde niet záložcu a kde neexistuje ani záloh, potom nemôže existovať ani záložné právo. Tiež neexistuje žiaden subjekt, na ktorého by táto založená pohľadávka prešla, keďže spoločnosť ERBA zanikla bez právneho nástupcu. Teda nie sú žiadne osoby, ktoré by vstúpili do práv a povinností spoločnosti ERBA, s.r.o., prípadne prevzali práva a záväzky, o ktoré v konaní ide. Takýto stav potom spôsobuje priamo zo zákona aj zánik záložného práva podľa § 151md ods. 1 písm. b/ Obč. zák. Len vznikom právneho nástupníctva by mohol pohľadávku účinne uplatniť záložný veriteľ (žalobca), čo ale nie je tento prípad. Právny vzťah označený ako akcesorický (záložné právo) pristupuje k hlavnému vzťahu (ITIMEX ako obligačný dlžník Sberbank ako veriteľ hlavného úverového vzťahu) a na vzťah hlavný je existenčne viazaný. Poukázal na tú skutočnosť, že uspokojenie záväzku z majetku obligačného dlžníka (ITIMEX, a.s.), t. j. pohľadávky spoločnosti Sberbank, a.s., z hlavného právneho vzťahu (úverovej zmluvy) nie je možné vymáhať súdnou cestou (nie je vynútiteľná súdom), pretože predmetná pohľadávka sa stala naturálnou obligáciou v dôsledku jej neprihlásenia do reštrukturalizačného konania dlžníka - spoločnosti ITIMEX, a.s. Konštatoval, že zánik právnickej osoby ako dlžníka (obligačného dlžníka) bez právneho nástupcu (rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/5/2008) nespôsobuje zánik akcesorického vzťahu, t. j. záložné právo naďalej trvá, a preto citovaný rozsudok ani nie je možné aplikovať na tento prípad. Zánik záložcu (záložného dlžníka ERBA, s.r.o.) bez právneho nástupcu pre nemajetnosť má za následok aj zánik jeho pohľadávky (založenej pohľadávky - predmet zálohu) ako inej majetkovej hodnoty, keďže neexistuje žiaden subjekt, na ktorý by táto pohľadávka prešla, preto došlo aj k zániku záložného práva (akcesorického vzťahu) zo zákona podľa § 151md ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka. Zánikom akcesorického vzťahu zanikajú aj účinky subsidiarity ako právneho nástroja záložného práva. Záložný veriteľ teda nemá čo účinne uplatniť, keďže zánikom záložcu bez právneho nástupcu došlo nepochybne aj k zániku jeho pohľadávky (založenej pohľadávky) ako inej majetkovej hodnoty. Podobne dovolateľ vo veci sp. zn. 16Cb/3/2012 Okresného súdu Levice, ktorého rozsudok z 21. februára 2014 bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 2. decembra 2014 č. k. 15Cob/112/2014-640 označil výklad aplikovaného ustanovenia § 151md ods. 1 písm. b/ Obč. zák. za neudržateľný až arbitrárny, pritom obidva sudy uvedenými rozhodnutiami riešili zásadnú právnu otázku zániku záložného práva zo zákona z dôvodu zániku záložného dlžníka bez právneho nástupcu. Konštatoval, že je pravdou, že žalobca (Sberbank Slovensko, a.s.) preukázal žalovanému (ITIMEX, a.s.) vznik záložného práva v súlade s ust. § 151mb ods. 2 Obč. zák., avšak dňom zániku záložného dlžníka (záložcu) - spoločnosti ERBA, s.r.o. bez právneho nástupcu, jej výmazom z obchodného registra dňa 6. septembra 2012 došlo aj k zániku založenej pohľadávky ako predmetu záložného práva, na ktoré sa záložné právo vzťahuje, a teda aj k zániku záložného práva zo zákona podľa § 151 md ods. 1 písm. b/ Obč. zák.

25 Dovolateľ nesúhlasil s tvrdením súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu vo veci sp. zn. 16Cb/3/2012 Okresného súdu Levice a sp. zn. 15Cob/112/2014 Krajského súdu v

Nitre, že podstatu sporu vyriešil v tejto konkrétnej veci nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 604/2013. Konštatoval, že sa ústavný súd vôbec nezoberal otázkou vplyvu zániku právnickej osoby bez právneho nástupcu, či už ako obligačného dlžníka, alebo záložného dlžníka - záložcu na záložné právo, ale len vyslovil, že veritelia, ktorí neprihlásili svoje pohľadávky v reštrukturalizácii, tieto môžu vymáhať i naďalej z majetku tretích osôb, a to voči ručiteľom dlžníka a spoludlžníkom (Zákon o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 31. decembra 2011, ust. § 155 ods. 1, 2 v spojení s § 155 ods. 4). Vyslovil názor, že pohľadávku však nie je možné vymáhať od dlžníka (žalovaného) po tom, čo došlo k zániku záložného práva (akcesorického vzťahu), pretože v postavení poddlžníka žalovaný vystupoval len do okamihu zániku záložného práva zo zákona (6. septembra 2012). Za neaplikovateľný na tento prípad označil rozsudok NS ČR sp. zn. 21Cdo/1891/2005, pretože záložné právo voči poddlžníkovi prestalo byť účinné dňom zániku záložného práva zo zákona zánikom záložného dlžníka bez právneho nástupcu, jeho výmazom z obchodného registra dňa 6. septembra 2012. Za nepravdivé označil tvrdenie odvolacieho súdu, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 27Cb/240/2010 sa nerieši otázka, ktorá by mohla mať význam na rozhodnutie predmetnej veci, resp., že by súd nebol oprávnený si predmetnú otázku vyriešiť sám v rámci prejudiciálnej otázky.

26 Záverom uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (aj keď rozsudok doposiaľ nie je právoplatný) sa preukázalo, že za škodu, ktorá vznikla v rámci investičných obchodov zodpovedá banka, a teda týmto tzv. prevádzkovým úverom banka sama sebe „sanuje“ (znižuje) škodu, ktorú spôsobila a za ktorú nesie aj plnú zodpovednosť. Vzhľadom na uvedené skutočnosti mal za to, že sú tu dôvody osobitného zreteľa a preto navrhol, aby dovolací súd podľa § 444 ods. 1 CSP samostatným rozhodnutím odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku.

27 Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu namietal, že podanie zo dňa 20. júla 2020 nespĺňa náležitosti upravené v § 127 ods. 1 CSP, keďže žalovaný, resp. jeho advokát dovolanie nepodpísal. Podpis advokáta sa totiž nachádza iba na titulnej strane, v záhlaví dovolania, pri označení strán a ich zástupcov. Umiestnenie podpisu na listine vyvoláva dôvodné pochybnosti o tom, že pisateľ sa s obsahom podania stotožňuje a že podanie je prejavom jeho vôle. Žalobca vyslovil názor, že advokát žalovaného svojim podpisom potvrdil nanajvýš to, že žalovaný je v dovolacom konaní zastúpený kvalifikovanou osobou (§ 429 ods. 1 prvá veta CSP). Ďalej uviedol, že ustanovenie § 127 ods. 1 CSP expressis verbis neupravuje miesto podpisu na podaní, avšak z poradia jednotlivých náležitostí (ich abecedného zoradenia) a samotného významu slova „podpis“ je zjavné, že ho nemožno umiestniť kdekoľvek v texte, ale iba pod textom podania (dovolania). Text napísaný pod (za podpisom) nereprezentuje relevantný prejav vôle osoby, ktorá sa podpísala. V súvislosti s významom umiestnenia podpisu na listine poukázal na článok autora I. Fekete „Podpis na súkromných listinách“, Justičná revue č. 2/2008, s. 213, ďalej aj na viaceré komentáre k Občianskemu zákonníku. Uzavrel, že vzhľadom na absenciu podpisu pod textom dovolania ide o vadné podanie. Zdôraznil, že advokát, ako profesionál musí mať nepochybne vedomosť o tom, čo je obsahom, náležitosťou dovolania. Konštatoval, že za

daných okolností nemožno takéto pochybenie tolerovať a vnímať preferovanie princípu, že podpis kryje iba text listiny, ktorý sa nachádza nad ním, ako bezúčelovú formalitu. Z tohto dôvodu navrhol dovolanie, ako nemajúce náležitosti podľa § 447 písm. d/ CSP odmietnuť. Ďalej uviedol, že pokiaľ žalovaný namieta, že odvolací súd pochybil, keď neprerušil konanie do právoplatného skončenia konania o náhradu škody, tak domnelé procesné pochybenie súdu neodôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Ďalej žalobca poukázal na právny poriadok Slovenskej republiky, z ktorého nevyplýva záver, že zánikom právnickej osoby bez právneho nástupcu zanikajú automaticky aj jej práva a záväzky. Pokiaľ zanikla právnická osoba bez právneho nástupcu je zrejmé, že tu nie je nikto, na koho by prešlo jej právo (komu treba plniť). Poukázal na ustanovenie § 579 ods. 2 Obč. zák., z ktorého však možno odvodiť, že právo zaniká, iba ak plnenie bolo obmedzené výlučne na osobu veriteľa. Ak bol však vznik záložného práva k pohľadávke poddlžníkovi oznámený alebo preukázaný, tak ako v prejednávanej veci, poddlžník (žalovaný) je v súlade s § 151mb ods. 3 Obč. zák. povinný plniť svoj splatný peňažný záväzok záložnému veriteľovi (žalobcovi). Žalobca je jedinou osobou oprávnenou na prijatie plnenia od žalovaného. Uzavrel, že za daných okolností nemožno uvažovať o zániku pohľadávky tvoriacej predmet záložného práva. Záložné právo k pohľadávke zostáva zachované aj v prípade zániku záložcu bez právneho nástupcu. Poukázal pritom na viaceré rozhodnutia a to rozsudok NS SR zo dňa 30. októbra 2007 sp. zn. 1Obo/14/2006, zo dňa 24. februára 2009 sp. zn. 2Cdo/5/2008, uznesenie z 29. marca 2012 sp. zn. 5Obo/6/2012 a uznesenie NS ČR z 19. augusta 2009 sp. zn. 29Cdo/5499/2007. Konštatoval ďalej, že všetky normatívne predpoklady na vznik povinnosti žalovaného (ako poddlžníka) plniť svoj splatný peňažný záväzok voči záložcovi výlučne žalobcovi, ako záložnému veriteľovi, boli splnené (§ 151mb ods. 3 Obč. zák.). Žalobca sa stal jedinou osobou oprávnenou na prijatie tohto plnenia. Zánik záložcu bez právneho nástupcu nie je sám osebe skutočnosťou spôsobujúcou zánik záložného práva (§ 151md ods. 1 Obč. zák.) ako správne konštatovali oba sudy nižších inštancií. Vyslovil názor, že okolnosti týkajúce sa záložcu nemajú vplyv na právne pomery žalovaného a s ohľadom na účel a charakter inštitútu záložného práva k pohľadávkam nemôžu mať za následok ani zánik jeho „autonómnej“ zákonnej povinnosti voči žalobcovi. Žalovaný nezanikol a nič mu aktuálne nebráni v tom, aby plnil žalobcovi. Uviedol, že akceptovaním názoru žalovaného o zániku záložného práva by bol žalobca neprípustným spôsobom ukrátený na svojich právach. Poukázal na to, že ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre už mnohokrát preukázal, že všeobecným súdom netoleruje formalistický postup, ktorým za použitia svojvoľnej alebo akokoľvek sofistikovanej argumentácie odôvodňujú zrejmu nespravodlivosť. Poukázal na to, že v konaní vedenom Okresným súdom Levice o zaplatenie tretej časti priznaného uspokojenia, v konaní s totožnými stranami a úplne identickými skutkovými a právnymi okolnosťami, bolo rozsudkom z 21. februára 2014 č. k. 16Cb/3/2012-572 v celom rozsahu vyhovené, rozsudok ktorý bol Krajským súdom v Nitre rozsudkom z 2. decembra 2014 č. k. 15Cob/112/2014-640 potvrdený, pričom rozhodnutie Krajského súdu v Nitre nebolo napadnuté mimoriadnym opravným prostriedkom. Návrh na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 444 ods. 1 CSP označil za nedôvodný a navrhol pre prípad, že by sa najvyšší súd nestotožnil s jeho argumentáciou o absencii náležitosti dovolania podľa § 428 CSP, aby rozsudkom v zmysle § 448 CSP dovolanie ako nedôvodné zamietol a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

28 V ďalšom vyjadrení žalovaného k vyjadreniu žalobcu zo dňa 24. augusta 2020 označil žalovaný vyjadrenie žalobcu za zmätočné a zavádzajúce v snahe odvrátiť pozornosť od merita veci.

29 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) pred samotným vecným prejednaním dovolania najskôr skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

30 Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

31 Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

32 Podľa § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

33 Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

34 Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom odvolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky odvolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

35 Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

36 Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu (nie skutkovú), na vyriešení ktorej spočívalo napadnuté rozhodnutie. Právna otázka musí byť označená v dovolaní spôsobom jasným, určitým a zrozumiteľným. Podľa tvrdenia dovolateľa, nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená otázka, či zánik záložcu - záložného dlžníka ako právnickej osoby bez právneho nástupcu, ktorý nie je totožný s osobou obligačného dlžníka mal za následok zánik pohľadávky ako predmetu záložného práva v zmysle § 151md ods. 1 písm. b/ Obč. zák., keďže neexistuje žiadny subjekt, na ktorý by táto pohľadávka prešla.

37 Úlohou dovolacieho súdu bolo preto posúdiť, či ide o otázku, ktorú dovolací súd doposiaľ ešte neriešil. Dovolací súd v tomto smere uvádza, že „ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (viď uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/29/2017 z 24. januára 2018, publikované pod č. 71 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky nie sú známe žiadne rozhodnutia alebo stanoviská NS SR ako súdu dovolacieho, ktoré by dovolateľom vymedzenú právnu otázku v minulosti vyriešili. Dovolací súd preto konštatuje, že ohľadom žalovaným namietanej právnej otázky, majúcej kľúčový význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu, nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe. Ani žalobca nenamietal, že by právna otázka, konkretizovaná žalovaným, bola už v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného je v danom prípade procesne prípustné.

38 Následne preto dovolací súd skúmal, či je podané dovolanie dôvodné, t. j. či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom

posúdení veci. Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, ku ktorej dochádza vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Z obsahu dovolaní napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd potvrdil rozsudok, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu v sume 112.936,68 eura spolu s 9% ročným úrokom z omeškania v rozsahu ako vyplýva z výroku rozhodnutia. Rozhodujúcou otázkou v preskúmvanej právnej veci je posúdenie, či zánik záložcu - záložného dlžníka (ERBA, s.r.o.) ako právnickej osoby bez právneho nástupcu, ktorý nie je totožný s osobou obligačného dlžníka (ITIMEX, a.s.), má za následok zánik pohľadávky ako predmetu záložného práva v zmysle § 151md ods. 1 písm. b/ Obč. zák., keďže neexistuje žiadny subjekt, na ktorý by táto pohľadávka prešla. Podľa názoru dovolacieho súdu z právneho poriadku Slovenskej republiky nevyplýva záver, že zánikom právnickej osoby bez právneho nástupcu zanikajú automaticky jej práva a záväzky. Z kogentného ustanovenia § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré obsahuje taxatívny výpočet dôvodov zániku záložného práva, nevyplýva, že zánik záložcu bez právneho nástupcu je sám osebe skutočnosťou spôsobujúcou zánik záložného práva. Dovolací súd sa stotožnil s názorom odvolacieho súdu, že zánik záložcu a jeho výmaz z obchodného registra nie je spôsobilý privodiť ani zánik pohľadávky, tvoriacej predmet záložného práva samotného, ktoré bolo už riadne a včas uplatnené. Záložné právo je právom subsidiárnym a akcesorickým. Subsidiarita záložného práva vyjadruje, že ide o podporný zdroj uspokojenia pohľadávky záložného veriteľa, ktorý sa uplatní vtedy, ak pohľadávka nebola dlžníkom dobrovoľne splnená a ani nezanikla iným spôsobom. Jeho akcesorická povaha znamená, že vzniká iba za predpokladu, že platne vznikla pohľadávka, na zabezpečenie ktorej má slúžiť, a že dochádza k jej zániku, ak zanikla zabezpečená pohľadávka. Princíp akcesority sa týka zabezpečenej pohľadávky a nie osoby dlžníka. Na podporu správnosti tohto záveru v súvislosti so zánikom práv a záväzkov pri zániku právnickej osoby bez právnych nástupcov dovolací súd poukazuje aj na dôvodovú správu k novele Obchodného zákonníka zákonom č. 390/2019 Z. z., a to konkrétne § 75k, ktorý upravuje dodatočnú likvidáciu majetku spoločnosti, ktorá napríklad prešla konkurzom, likvidáciou, či bola vymazaná bez akéhokoľvek procesu majetkového vysporiadania. Z dôvodovej správy vyplýva, že celý inštitút dodatočnej likvidácie majetku vychádza z toho, že zánikom spoločnosti (v danom prípade spoločnosti ERBA, s.r.o.) automaticky nezaniká „spiace“ majetkové oprávnenie spoločnosti k majetkovým hodnotám (vlastnícke právo či iné absolútne práva, postavenie oprávneného z pohľadávky), teda v danom prípade postavenie spoločnosti ERBA, s.r.o. z pohľadávky, ktorú mala voči žalovanému a ku ktorej bolo zriadené záložné právo v prospech žalobcu a ktorá teda tvorí predmet záložného práva a preto zákonodarca konštatoval, že nie je potrebné osobitne upraviť osud týchto pozícií - majetkových hodnôt zaniknutej spoločnosti.

39 Ak bol vznik záložného práva k pohľadávke poddlžníkovi oznámený alebo preukázaný, tak ako v prejednávanej veci, poddlžník (žalovaný) je v súlade s § 151mb ods. 3 Obč. zák. povinný plniť svoj splatný peňažný záväzok záložnému veriteľovi (žalobcovi), teda

aj po zániku záložcu ERBA, s.r.o. bez právneho nástupcu existuje ďalší subjekt práva, ktorý je oprávnený požadovať plnenie od žalovaného a ten je povinný toto plnenie poskytnúť.

40 Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd právnou otázkou, na ktorej založil svoje rozhodnutie, posúdil správne, a preto dovolanie žalovaného podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol a žalobcovi, ktorý bol v dovolacom konaní úspešný, priznal nárok na náhradu jeho trov podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a 262 ods. 1 a 2 CSP.

41 Keďže žalovaný vyvodil prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená) žalovaným namietané procesné pochybenie a to, že odvolací súd neprerušil konanie do právoplatného skončenia konania o náhradu škody, dovolací súd, súhlasne so žalobcom, nepovažoval za odôvodňujúce prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

42 Keďže dovolací súd dovolanie žalovaného podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol, za neopodstatnený považoval aj návrh žalovaného na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 CSP, pričom dovolací súd nie je povinný o ňom rozhodnúť osobitným výrokom (k uvedenému porovnaj uznesenie NS SR z 31. marca 2016 sp. zn. 3Cdo/616/2015).

ROZHODNUTIE č. 13

Označenie vlastníkov bytov a bytových domov v zmluvných vzťahoch

§ 37 Občianskeho zákonníka

Všeobecné označenie vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome v zmluve spôsobom, že ide o vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome s konkrétnym súpisným číslom, označením vchodov bytového domu a s uvedením presnej adresy, na ktorej sa bytový dom nachádza (ulica, súpisné číslo a orientačné číslo, obec), ako účastníkov právneho úkonu (vzťahu), spĺňa zákonnú podmienku určitosti podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. septembra 2022 sp. zn. 3Obdo/25/2022)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 1. decembra 2020, č. k. 11Cb/2/2020-108 v prvom výroku žalobu o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 11 465,31 eura s 9 % - ným úrokom z omeškania ročne od 24. augusta 2019 do zaplatenia zamietol a druhým výrokom uložil žalobcovi nahradiť žalovanému trovy konania v celom rozsahu, čo odôvodnil tým, že predmetná zmluva o dielo, ktorá bola uzatvorená písomne medzi objednávateľom označeným ako „Vlastníci bytov v bytovom dome na ulici V. P. Tótha 2025/19,21, Zvolen“ v zastúpení správcu - žalobcu a zhotoviteľom - žalovaným je absolútne neplatný právny úkon z dôvodu porušenia ustanovenia § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že pre platnosť právneho úkonu sa vyžaduje, aby tento bol urobený osobou oprávnenou na takýto právny úkon, pričom súd prvej inštancie mal za to, že tak, ako je v zmluve o dielo označený objednávateľ, a to slovami „Vlastníci bytov V.P. Tótha 2025/19,21, Zvolen“, je neurčité, keď predmetní vlastníci jednotlivých bytov mali byť označení spôsobom, a to menom a priezviskom jednotlivých vlastníkov, rodným číslom, resp. dátumom narodenia, pričom súd prvej inštancie poukázal na to, že uvedené označenie by malo korešpondovať minimálne s označením na listoch vlastníctva jednotlivých vlastníkov predmetných bytov v zmysle katastrálneho zákona. V prípade neoznačenia týchto vlastníkov menom, priezviskom, dátumom narodenia a inými nezameniteľnými identifikačnými údajmi nie je označenie objednávateľa v súlade s požiadavkou zákonodarcu v rámci určitosti právneho vzťahu, pretože nie je zrozumiteľné, kto je vlastníkom konkrétnych jednotlivých bytov. V zmysle § 9 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov platného k 13. októbru 2017 sa právne úkony týkajúce sa domu, spoločných častí domu a spoločných zariadení domu, príslušenstva a pozemku zaväzujú spoločenstvo; a ak sa spoločenstvo nezriaďuje, zaväzujú všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Z uvedeného teda vyplýva, že tak vážne právne úkony, akým zmluva o dielo bezpochyby je, musí byť

jednoznačne určené, kto sú vlastníci jednotlivých bytov v tom, ktorom bytovom dome, v kontexte čoho súd prvej inštancie poukázal na § 133 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom aj keď nejde o hmotnoprávny úkon, ktorým bezpochyby zmluva o dielo je, v tomto paragrafe sa jednoznačne uvádza, že fyzická osoba sa v žalobe označuje menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Zároveň súd prvej inštancie poukázal aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. februára 2020, sp. zn. II. ÚS 302/2019-44, kde sa v určitých častiach uvádza, že v bode 11. „do prijatia novely (myslí sa novela zákona č. 283/2018 Z. z.) bol v obdobných veciach správca oprávnený konať pred súdom pri správe domu za vlastníkov bytov a nebytových priestorov, keď stranami konania boli jednotliví vlastníci bytov a nebytových priestorov, ktorých správca zastupoval ako ich zákonný zástupca. V bode 25. sa uvádza, že v čase podania žaloby aktívna vecná legitímácia svedčila jednotlivým vlastníkom bytov a správca, na základe vtedy platnej právnej úpravy bol priamym zástupcom účastníkov bytov ex lege. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na to, že v predmetnom spore samotnými žalobcami boli vlastníci bytov. V tomto spore samotní vlastníci bytov vystupovali na strane žalobcov ako osoby označované menom, priezviskom, dátumom narodenia, ako aj bydliskom. Nedá sa preto prisvedčiť, že by pri hmotnoprávnom úkone uzatvárania, napr. zmlúv stačilo označenie vlastníka bytu, toho ktorého bytového domu, ale je potrebné podľa súdu označiť konkrétnu osobu, ktorá, ten ktorý byt vlastní. V prípade, ak k takémuto označeniu nedôjde, súd prvej inštancie mal za to, že samotná zmluva je v tejto časti neurčitá, a teda odporuje zákonu, spôsobuje absolútnu neplatnosť takéhoto právneho úkonu. Akákoľvek zmluva, prípadne iný hmotnoprávny úkon, ktorý sa týka výkonu správy domu, ktorý uskutočňuje správca, takýto úkon zaväzuje všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov, a preto je správne, ak v zmluve s dodávateľmi, napr. pri dodávke elektriny, plynu, vody, resp. zmluvy o bankových účtoch zmluvy o dielo sú označení ako zmluvná strana samotní vlastníci bytov. Správca bytov, ako v tomto prípade žalobca, nie je stranou, ktorá uzatvára zmluvu, ale je len zástupcom takejto strany. Preto v prípade, ak samotná strana nie je identifikovaná jednotlivými vlastními predmetných bytov, ktorí celú takúto stranu zmluvy tvoria, má to za následok nedostatočné označenie zmluvnej strany, a preto aj následne neplatnosť zmluvy. Správcovi bytov nič nebráni vypracovať listinu, v ktorej by figurovali všetci vlastníci bytov a pre zjednodušenie pri podpisovaní zmluvných právnych dohôd by predmetná listina s jednotlivými vlastními bytov bola neoddeliteľnou súčasťou takejto zmluvy, pričom by sa na strane, napr. ako v tomto prípade objednávateľa, síce v hlavičke uviedlo, že vlastníci bytov, ale podľa neoddeliteľnej súčasti tejto zmluvy by boli konkretizovaní jednotliví vlastníci bytov, čím by došlo k jednoznačnej identifikácii účastníkov, ktorí ten ktorý právny úkon uzatvárajú. V uvedenom kontexte súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2016, sp. zn. 1 Cdo 67/2014, ktorý uviedol „že realizáciou názoru žalobcov, že na identifikáciu žalobcov postačuje k návrhu priložiť internetový výpis z listu vlastníctva by v právnych vzťahoch dochádzalo k vážnemu narušeniu princípu právnej istoty. V civilnom konaní je nemysliteľné, aby sa určenie žalobcu a žalovaného prenechávalo niekomu inému napr. súdu.“; k čomu dodal, že aj keď ide o označenie účastníkov v rámci súdneho konania, mal za to, že takto by mali byť účastníci označovaní aj v rámci vzájomných právnych vzťahov, a to teda pri uzatváraní napr. aj zmluvy o dielo tak, ako to bolo v tomto prípade. Zmluva preto nebola uzatvorená v súlade so zákonom, a teda nebola uzatvorená s tým

subjektom, ktorý by mal vystupovať na strane objednávateľa, keďže nedošlo k určitému označeniu vlastníkov jednotlivých bytov predmetného bytového domu č. 19 a 21.

3. Sekundárne súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ ide o námietku, že žalobca nemá aktívnu legitimáciu na podanie predmetnej žaloby, s týmto sa nesúhlasil a mal za to, že aktívna legitimácia žalobcu je tu daná. Je potrebné poukázať na to, že došlo k rozdielnej úprave, a to do 31. októbra 2018 a od 1. novembra 2018, na základe novelizácie zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov zákonom č. 283/2018 Z. z., kde už jednoznačne z § 9 ods. 7 druhá veta vyplýva, že spoločenstvo a správca vo vlastnom mene zastupujú a konajú na účet vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom a iným orgánom verejnej moci. Keďže žaloba bola podaná dňa 11. novembra 2019, t. j. po účinnosti vyššie uvedenej novely súd prvej inštancie mal za to, že žalobca koná vo vlastnom mene, ale len na účet jednotlivých vlastníkov bytov, k čomu súd prvej inštancie poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 302/2019-44, kde v bode 11. sa okrem iného uvádza: „...od 1. novembra 2018 po nadobudnutí účinnosti predmetnej novely (myslí sa tým novela č. 283/2018 Z. z.) prešli práva na správcu, ktorý sa stal aktívne alebo pasívne legitimovaným a koná sám v danom súdnom alebo inom konaní za vlastníkov bytov a nebytových priestorov.“ Z uvedeného teda vyplýva, že samotné konanie žalobcu je v prípade konania pred súdom oprávnené a tento ani nemá oprávnenie žalobu podať v tom zmysle, že by napísal, že žalujúcimi sú jednotliví vlastníci bytov v jeho zastúpení, pretože v tomto prípade by išlo o zle označenú osobu na strane žalobcu. Okrajovo súd prvej inštancie poukázal na to, že z § 9 ods. 7, kde sa uvádza, že správca vo vlastnom mene zastupuje a koná na účet vlastníkov bytov je možno sa zamyslieť nad tým, či by v rámci petitu sa žalobca nemal domáhať zaplatenia žalovanej sumy tak, že by sa uviedlo, že žalovaný je povinný zaplatiť XY EUR na účet vlastníkov bytov, pretože v tomto prípade by mohlo dôjsť k tomu, že by síce došlo k zaplateniu určitej sumy, ale nie na účet vlastníkov bytov, ale na účet správcu, čo by nebolo s výslovnou dikciou predmetného § 9 ods. 7. K uvedenému však súd poukazuje len okrajovo, keďže toto nemá vplyv na predmetné rozhodnutie.

4. Na odvolanie žalobcu (č. I. 118 - 162) Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, rozsudkom z 24. novembra 2021, č. k. 41Cob/36/2021-195 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 C. s. p. a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý považoval predmetnú zmluvu o dielo za neplatný právny úkon, a to z dôvodu neurčitosti pri označení objednávateľa. V súdenom prípade bola uzavretá zmluva o dielo na obnovu bytového domu v celkovej sume vo výške 293 982,20 eura, z čoho je nepochybné, že sa jedná o taký právny úkon, z ktorého musí byť jednoznačne zrejmé, kto uvedenú zmluvu o dielo na strane objednávateľa uzatvára. Pokiaľ súd prvej inštancie uviedol, že podľa jeho názoru by mali byť vlastníci jednotlivých bytov označení menom, priezviskom, rodným číslom, resp. dátumom narodenia, odvolací súd sa priklonil k názoru, že na to, aby bola zmluva o dielo platným právnym úkonom, by postačoval odkaz na list vlastníctva k bytovému domu tak, ako to bolo uvedené v Zmluve o úvere uzavretej medzi Štátnym fondom rozvoja bývania a vlastníkmi bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na adrese Zvolen, V.P. Tótha 2025/19/21, v zastúpení správcom

Stavebné bytové družstvo Zvolen, z 18. januára 2018, na ktorú práve poukazoval žalobca, keď pri označení dlžníka okrem označenia Vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome adresa Zvolen, V.P. Tótha 2025/19/21, boli títo vlastníci bytov a nebytových priestorov identifikovaní podľa listu vlastníctva k bytovému domu, ktorý bol predložený veriteľovi v zmysle odseku 15.12 Zmluvy, ktorá je prílohou č. 1 Zmluvy. Podľa názoru odvolacieho súdu, ak by bol takto označený objednávateľ v Zmluve o dielo č. 1102017, uzavretej dňa 13. októbra 2017, bol by dostatočne určitým subjektom tak, ako to vyžaduje § 9 ods. 2 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a z takto uzavretej zmluvy by bolo zrejmé, kto je objednávateľom predmetných prác, a to konkrétne v čase uzatvorenia a podpísania Zmluvy o dielo. Odvolací súd pokračoval, že pokiaľ žalobca v odvolaní poukazoval na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 294/2018, prípadne rozhodnutie III. ÚS 311/2007, podľa ktorého „ak ide o takú zásadnú otázku, ktorá môže spôsobiť celkovú neplatnosť zmluvy s rozsiahlymi následkami, nemôže byť vyhodnotenie skutkového stavu formalistické, ale s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu musí dať v zásadných veciach konkrétnu a nespochybniteľnú odpoveď“, tak odvolací súd skonštatoval, že ustanovenie § 9 ods. 2 Zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov jednoznačne uvádza, koho zaväzujú právne úkony týkajúce sa domu, spoločných častí domu a spoločných zariadení domu, príslušenstva a pozemku, a to všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Potom, v prípade uzavretia zmluvy o dielo, by bolo postačujúce pri označení vlastníkov bytov a nebytových priestorov v zmluve odkázať na a pripojiť aktuálny list vlastníctva týkajúci sa vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ktorí predmetnú zmluvu o dielo uzatvárajú. Samotné rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/102/2017, na ktoré poukazuje v odvolaní žalobca, konštatuje, že „v predmetných sporoch nemusí v žalobe vymenovať všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ale postačí, ak v žalobe všeobecne uvedie, že pasívne legitimovaní sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v konkrétnom dome (prípadne priložili list vlastníctva, z ktorého sú konkrétni vlastníci bytových a nebytových priestorov zrejmi) a uvedie, že zo zákona koná v mene a na účet žalovaných vlastníkov bytov a nebytových priestorov správca“, pričom uvedené korešponduje aj so Zmluvou o úvere uzavretou so Štátnym fondom rozvoja a bývania, ku ktorej bol priložený list vlastníctva a v zmluve bol identifikovaný dlžník okrem iného listom vlastníctva k bytovému domu, ktorý bol predložený veriteľovi.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie (č. l. 228 - 231), ktorého prípustnosť vyvodil z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu v predmetnej veci záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli riešené.

7. Dovolateľ mal za to, že označenie vlastníkov ako zmluvnej strany spôsobom „Vlastníci bytov v bytovom dome na ulici V. P. Tótha 2025/19, 21, Zvolen“ je určité a obsahuje dostatočné množstvo identifikačných znakov na to, aby bolo možné v každom čase presne a nezameniteľne určiť okruh konkrétnych fyzických a právnických osôb, ktoré sú takto určenou zmluvnou stranou, nakoľko vlastníctvo každého bytu a nebytového priestoru je evidované v príslušnom katastrálnom operáte, keď každá stavba v určitej obci má zo zákona pridelené vlastné súpisné číslo ako jedinečný identifikátor, a teda je nezameniteľná s inou stavbou v danej obci. Práve preto je jednou z možností vyhľadávania informácií v katastri nehnuteľností SR

dostupnom na internete zadanie katastrálneho územia a súpisného čísla stavby - bytového domu, na základe ktorých internetový vyhľadávač identifikuje list vlastníctva, na ktorom je daný bytový dom evidovaný spolu s uvedením vlastníka/vlastníkov jednotlivých bytov a nebytových priestorov v dome. Na verejne dostupnom liste vlastníctva sú vlastníci evidovaní v rozsahu titul, meno, priezvisko, trvalé bydlisko a dátum narodenia pri fyzických osobách a obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo pri vlastníkoch - právnických osobách. Súpisné a orientačné číslo bytového domu v danom k.ú. je rovnako silný a nezameniteľný identifikátor ako číslo listu vlastníctva v danom katastrálnom území. Dokonca ide o spoľahlivejší identifikačný údaj, nakoľko číslo listu vlastníctva, na ktorom je nehnuteľnosť (a jej vlastníci) evidovaná, sa môže plynutím času zmeniť (najčastejšie sa tak deje pri rozdelení nehnuteľnosti, kedy je jedna evidovaná na liste vlastníctva s pôvodným číslom a ďalšia je evidovaná na novom liste vlastníctva). Označenie stavby súpisným číslom je pritom v podstate nemenný údaj, nakoľko súpisné číslo je stavbe pridelené obcou pri kolaudácii a takto určené súpisné číslo identifikuje stavbu spravidla po celý čas jej existencie. Súpisné číslo je jedinečný identifikátor konkrétnej stavby v určitej obci, ktorý stavbu odlišuje od iných stavieb v danej obci a je základným predpokladom na určenie adresy zapisovanej do registra adries podľa zákona č. 125/2015 Z. z. o registri adries. Preto, keď je zmluvná strana označená ako vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome s konkrétnym súpisným (a navyše aj orientačným) číslom, ide o nezameniteľne označenú skupinu fyzických a právnických osôb, ktorá je v každom čase presne a nezameniteľne identifikovateľná, na základe štátom vedenej evidencie vlastníkov nehnuteľností. Takéto označenie zmluvnej strany preto spĺňa všetky podmienky určitosti právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na špecifickosť zmluvných vzťahov uzatváraných vlastními bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, kedy podľa § 9 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z. „právne úkony týkajúce sa domu, spoločných častí domu a spoločných zariadení domu, príslušenstva a pozemku zaväzujú všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome“, je označenie zmluvnej strany ako vlastníkov bytov a nebytových priestorov v konkrétnom bytovom dome označenie, ktoré je plne v súlade s uvedeným zákonným ustanovením. Na druhej strane označenie vlastníkov len odkazom na list vlastníctva, resp. priloženie výpisu z listu vlastníctva k zmluve (ako to požaduje odvolací súd v napadnutom rozhodnutí) je z pohľadu § 9 ods. 2 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov nesprávne, nakoľko pri týchto typoch zmlúv je okruh účastníkov dynamický, mení sa plynutím času v súlade s tým, ako sa mení okruh vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. Okruh účastníkov hmotnoprávneho úkonu sa preto nedá zafixovať pri uzatvorení zmluvy vymenovaním fixného množstva vlastníkov podľa listu vlastníctva alebo priložením listu vlastníctva, nakoľko z právneho úkonu sú vždy zaviazaní len aktuálni vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. Okrem toho k zmluve priložený výpis z listu vlastníctva nemusí obsahovať správne informácie o vlastníkoch - napríklad v prípade dedenia alebo v prípade dobrovoľnej dražby, osoby, ktoré sú zapísané v deň uzavretia zmluvy na liste vlastníctva, v skutočnosti nemusia byť vlastními. Preto okrem toho, že označenie zmluvnej strany hmotnoprávneho úkonu ako vlastníci bytov konkrétneho/nezameniteľného bytového domu v určitej obci je nielen dostatočne určité, ale z právneho hľadiska aj korektnjšie ako priloženie výpisu z listu vlastníctva ako príloh k zmluve, prípadne len odkaz na číslo listu vlastníctva.

8. Dovolateľ pokračoval, že odvolací súd vo svojom rozsudku bezdôvodne upriamil svoju pozornosť na jedinú skutočnosť, a to tvrdenú neurčitost' špecifikácie subjektov na strane objednávateľa a na nej založil neplatnosť zmluvy o dielo. Rovnako k veci pristúpil súd prvej inštancie. Celý rad ďalších právne významných skutočností (t. j. skutočnosti, ktoré predchádzali uzavretiu zmluvy o dielo a následné správanie strán), ktoré naopak svedčili v prospech určitosti, a teda platnosti zmluvy o dielo, však odvolací súd ponechal bez relevantného dôvodu bez povšimnutia. Uzatvoreniu zmluvy o dielo predchádzalo schválenie investičnej akcie, výber zhotoviteľa, schválenie ceny diela a spôsobu financovania diela. Uvedené zo strany zhotoviteľa predpokladalo oboznámenie sa s budúcim staveniskom na mieste samom v taktom rozsahu, aby objednávateľovi mohol predložiť cenovú ponuku. Cenová ponuka zhotoviteľa bola adresovaná vlastníkom bytov v bytovom dome na ulici V. P. Tótha 2025/19, 21, Zvolen. V čase uzatvorenia zmluvy o dielo bolo teda zmluvným stranám nadovšetku pochybnosť jasná, kto je objednávateľom, kto je zhotoviteľom, aké dielo sa má zhotoviť, kde sa bude dielo zhotovovať, kedy má byť hotové a aká je výška odplaty zhotoviteľa. O ničom z tohto nebol medzi stranami spor. Racionálne uvažovanie nemôže viesť k záveru, že za situácie, keď vlastníci, správca a zhotoviteľ (žalovaný) nemajú žiadnu pochybnosť o tom, kto je objednávateľom diela, do tohto právneho vzťahu vstúpi súd, ktorý prednesie svoju vlastnú predstavu o tom, či je spôsob identifikácie objednávateľa dostatočne určitý. Dovolateľ zdôraznil, že odvolací súd vec vyhodnotil čisto formalisticky, bez prihliadnutia na okolnosti prípadu, ktoré uzatvoreniu zmluvy o dielo predchádzali a ktoré dovolateľ v podanom odvolaní voči rozsudku súdu prvej inštancie uviedol a zároveň nezdôvodnil, prečo ním tvrdenú neurčitost' označenia objednávateľa nie je možné odstrániť ani za použitia výkladových pravidiel obsiahnutých v § 35 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a § 266 ods. 1, 2 a 3 Obchodného zákonníka, hoci o tejto povinnosti všeobecných súdov hovorí pomerne rozsiahla judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky. Dovolateľ uzavrel, že vychádzajúc z princípu zachovania právnej istoty a z toho vyplývajúcej preferencie platnosti právneho úkonu pred jeho neplatnosťou platí, že aj v prípade určitých pochybností o určitosti obsahu právneho úkonu, tento bude neplatným len vtedy, ak tieto nedostatky nemožno preklenúť ani použitím interpretačných pravidiel stanovených v § 35 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a § 266 ods. 1, 2 a 3 Obchodného zákonníka, v súvislosti s čím vzniesol otázku zásadného právneho významu v znení: „Spĺňa taká identifikácia vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, ako účastníkov zmluvy (zmluvnej strany), podľa ktorej sú vlastníci určení popisne spôsobom, že ide o vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome s konkrétnym súpisným číslom, označením vchodov bytového domu a s uvedením presnej adresy, na ktorej sa bytový dom nachádza (ulica, súpisné a orientačné číslo, obec), zákonnú podmienku určitosti podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka?“

9. Žalovaný svoje právo nevyužil a k dovolaniu sa v súdom prvej inštancie stanovenej lehote nevyjadril (§ 436 ods. 3 in fine C. s. p.). Následne bolo 3. augusta 2022 Najvyššiemu súdu SR súdom prvej inštancie postúpené podanie žalovaného, v ktorom sa tento vyjadruje k dovolaniu tak, že toto považuje za nedôvodné, procesné neprípustné a z uvedených dôvodov ho navrhuje odmietnuť.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že pri svojom rozhodovaní a pri formulovaní záveru o absolútnej neplatnosti Zmluvy o dielo č. 1102017 zo dňa 13. októbra 2017 z dôvodu neurčitého označenia zmluvnej strany - objednávateľa, postupoval prílišne formalisticky, keď označenie objednávateľa „Vlastníci bytov v bytovom dome na ul. V.P.Tótha 2025/19,21 Zvolen“ považoval za neurčité, tzn. nie je jednoznačne zrejmé, kto uvedenú zmluvu o dielo na strane objednávateľa uzatvára. V doterajšej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa tento doposiaľ otázkou identifikácie vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, ako účastníkov zmluvy (zmluvnej strany) osobitne nezaoberal, čím je daná prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

13. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v zásade vyplýva, že tento považoval v Zmluve o dielo č. 1102017 z 13. októbra 2017 označenie objednávateľa „Vlastníci bytov v bytovom dome na ul. V.P.Tótha 2025/19,21, Zvolen“ za nedostatočne určité, keď z obsahu zmluvy (resp. jej príloh), bez ďalšieho nebolo možné určiť, ktoré konkrétne fyzické a právnické osoby predmetnú skupinu osôb tvoria. Podľa názoru odvolacieho súdu oproti názoru súdu prvej inštancie vyplýva, že na to, aby zmluva (právny úkon) bola dostatočne určitá, síce nie je potrebné, aby každý jeden z vlastníkov bol v zmluve individuálne uvedený v rozsahu meno a priezvisko (prípadne ďalšie identifikátory), avšak pri označení vlastníkov bytov a nebytových priestorov je (minimálne) potrebné v zmluve odkázať na a pripojiť aktuálny list vlastníctva týkajúci sa vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ktorí predmetnú zmluvu o dielo uzatvárajú (vid'. bod 35. in fine, resp. bod 36. druhá veta napadnutého rozsudku). Zásadnou otázkou v spore tak, ako ju identifikoval aj dovolateľ, preto bolo posúdenie, či označenie vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, ako účastníkov zmluvy (zmluvnej strany), podľa ktorej sú vlastníci určené popisne spôsobom, že ide o vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome s konkrétnym súpisným číslom, označením vchodov bytového domu a s uvedením presnej adresy, na ktorej sa bytový dom nachádza (ulica, súpisné a orientačné číslo, obec), spĺňa zákonnú podmienku určitosti podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

14. Ústavný súd dlhodobo uprednostňuje zmluvnú autonómiu pred prílišným formalizmom pri výklade zmlúv (I. ÚS 640/2014), preto striktne formalistický výklad právnej normy v kontexte predmetnej zmluvy vedie k nespravodlivému záveru, ktorý znamená porušenie základných práv (primerane I. ÚS 164/2012). Aj najvyšší súd vo svojej už ustálenej rozhodovacej praxi (viď. napr. rozsudok z 27. septembra 2001, sp. zn. 7MObdo/2/2000 (Zb. č. 9/2002), resp. rozsudok z 30. apríla 2008, sp. zn. 1ObdoV/2/2006-399) dlhodobo judikuje, že nepresnosti v označení účastníka zmluvy nespôsobujú neplatnosť zmluvy, ak je nepochybné, kto zmluvu uzavrel. Z ustálenej rozhodovacej praxe ďalej vyplýva, že prax, kedy všeobecné súdy uprednostňujú výklad vedúci k neplatnosti zmluvy, nie je ústavne konformná a je v rozpore s princípmi právneho štátu (opäť I. ÚS 640/2014). Len v prípade, ak pojmy použité na jazykové vyjadrenie obsahu právneho úkonu sú natoľko nejednoznačné alebo nejasné, že z nich nie je možné ani s prihliadnutím na vôľu účastníkov usudzovať o zámere, ktorý sa mal naplniť, môže byť opodstatnený záver o neurčitosti právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka (viď. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. apríla 2009 sp. zn. 5Cdo/205/2008).

15. Podporne možno poukázať aj na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Českej republiky (rozsudok z 10. apríla 1997, sp. zn. 2Cdon/386/1996, zhodne rozsudok z 27. októbra 1999, sp. zn. 2Cdon/824/1997), podľa ktorého: „Vada v označení osoby, ktorá činí právny úkon, nezpôsobuje sama o sobe jeho neplatnosť, pokiaľ lze z celého obsahu písomného prejavu vôľe jeho výkladom (§ 35 odst.2 obč.zák.), popř. objasnením skutkových okolností, za nichž byl právni úkon učiněn, zjistit, kdo byl vedle vlastníka předmětného objektu účastníkem smlouvy.“

16. Text zmluvy je prvotným priblížením sa k významu zmluvy, ktorý si chceli jej účastníci svojím konaním stanoviť, avšak doslovný výklad textu zmluvy môže, ale nemusí byť v súlade s vôľou konajúcich strán. Ak vôľa zmluvných strán smeruje k inému významu a ak sa podarí vôľu účastníkov procesom hodnotenia skutkových a právnych otázok ozrejmiť, má zhodná vôľa účastníkov zmluvy prednosť pred doslovným významom textu nimi formulovanej zmluvy. Vôľa je vnútorným stavom konajúcej osoby, ktorý nie je bezprostredne prístupný interpretovi právneho úkonu, a nie je interpretom tohto právneho úkonu poznateľný. Na vôľu je preto nutné hľadieť (usudzovať) z vonkajších okolností spojených s podpisom a realizáciou zmluvného vzťahu, hlavne na okolnosti spojené s podpisom zmluvy a následne na konanie účastníkov po podpise zmluvy. (I. ÚS 243/2007)

17. Posúdiac Zmluvu o dielo č. 1102017 z 13. októbra 2017 (č. l. 8-11) a tam uvedené označenie objednávateľa „Vlastníci bytov v bytovom dome na ul. V.P.Tótha 2025/19,21, Zvolen“, s prihliadnutím na predmet zmluvy (2.1 obnova bytového domu na ulici V.P.Tótha 2025/19,21, Zvolen) a v kontexte s vykonaným dokazovaním a skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie a doplneným odvolacím súdom, nemožno mať pochybnosti, kto je objednávateľom diela. Správca pri uzatváraní zmlúv nevystupuje ako účastník týchto zmlúv (ako zmluvná strana), pretože plnenia zo zmlúv nie sú poskytované správcovi, teda nie sú realizované v jeho prospech, ale sú realizované v prospech jednotlivých vlastníkov bytov či nebytových priestorov. Označenie skupiny fyzických a právnických osôb (účastníci právneho vzťahu v pozícii objednávateľa) ako vlastníci bytov v bytovom dome na ul. V.P.Tótha

2025/19,21, Zvolen predstavuje nezameniteľné kritérium dohľadateľnosti a možnosti individualizácie jednotlivých fluktujúcich osôb (v príslušnom čase), v prospech ktorých má byť zo zmluvy plnené. Podľa § 2c zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 31/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o označovaní ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní stavieb, je obec povinná určiť súpisné číslo každej budove nachádzajúcej sa na území obce. Súpisné číslo je jedinečné pre každú budovu v katastri obce, ktorá je povinná súpisné číslo určiť. Stavbu určenú adresou (ulica a obec) a súpisným a orientačným číslom nemožno zameniť za inú stavbu. Evidencia vlastníkov je verejne prístupná databáza, ktorá umožňuje okamžité dohľadanie a individualizovanie konkrétnych osôb, ktoré sú zo zmluvy oprávnené a zároveň povinné.

18. Súčasne je potrebné prihliadnuť aj na eventuálnu fluktuáciu vlastníkov bytov a nebytových priestorov v tom, ktorom bytovom dome, ktorá spôsobuje zmenu v osobe objednávateľa (v rozsahu konkrétnej fyzickej, resp. právnickej osoby). Správne preto uvádza žalobca, že všeobecné označenie zmluvnej strany ako vlastníci bytov a nebytových priestorov v konkrétnom bytovom dome predstavuje určité a vhodné označenie zmluvnej strany (primerane vid'. prechod práv a povinností zo scudzovateľa na nadobúdateľa podľa § 7a ods. 2 Zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov). Možno preto uzavrieť a zodpovedať žalobcom nastolenú právnu otázku (bod 8.) tak, že označenie vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome spôsobom, že ide o vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome s konkrétnym súpisným číslom, označením vchodov bytového domu a s uvedením presnej adresy, na ktorej sa bytový dom nachádza (ulica, súpisné a orientačné číslo, obec), ako účastníkov právneho úkonu (vzťahu), spĺňa zákonnú podmienku určitosti podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

19. Bez ohľadu na vyššie uvedené je však potrebné zdôrazniť, že v zmysle citovanej judikatúry (body 14. - 15.) a ustálených ústavnoprávných zásad, aj v prípade, pokiaľ by najvyšší súd dospel k záveru, že predmetné označenie účastníkov právneho úkonu (vzťahu) (bod 18.) je nepostačujúce, samé o sebe by to nezakladalo absolútnu neplatnosť predmetnej zmluvy, keď výkladové pravidlá (primerane bod 15.) umožňujú odstraňovať nedostatky určitosti právneho úkonu objasňovaním skutkových okolností, za akých bol úkon urobený. V tomto kontexte najvyšší súd odkazuje na Zmluvu o úvere č. 611/655/2017 z 18. januára 2018 (č. l. 156 - 162), ktorá predchádza Zmluve o dielo č. 1102017 z 13. októbra 2017 (č. l. 8 - 11), ktorej predmetom je poskytnutie úveru práve na vykonanie sporného diela a ktorej účastníci sú zhodne vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na ul. V.P.Tótha 2025/19,21, Zvolen, tzn. je evidentné, že ide o totožný okruh účastníkov právneho úkonu (vzťahu), čím by bolo možné odstraňovať prípadnú neurčitosť. Zásadnou skutočnosťou v spore je aj vyhlásenie žalovaného, že Zmluvu o dielo č. 1102017 z 13. októbra 2017 (č. l. 8 - 11) „ako takú nepopiera“ (č. l. 26 rub), tzn. sám nespochybňuje určitosť objednávateľa. Formálny výklad určitosti spornej zmluvy o dielo (resp. objednávateľa ako zmluvnej strany) sa mína predmetu sporu, keď existencia zmluvy a najmä dojednania o zmluvnej pokute [bod 5.4.1. Zmluvu o dielo č. 1102017 z 13. októbra 2017 (č. l. 9)] sporné neboli, sporným zostala aktívna vecná legitímácia správcu, ktorý fyzicky podpisuje zmluvu za všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom

dome, ale najmä splnenie zákonných, resp. zmluvných podmienok pre vznik nároku na uplatnenie zmluvnej pokuty, ktorým smerom mali súdy oboch inštancií zamerať dokazovanie.

20. Preto pokiaľ odvolací súd dospel rovnako ako súd prvej inštancie k záveru, že žaloba nie je dôvodná z dôvodu absencie platného dojednaní o zmluvnej pokute s ohľadom na neurčitosť pri označení objednávateľa, a z toho dôvodu zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny, vec nesprávne právne posúdil, a preto dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 C. s. p. v dovolaní napadnutom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvody, pre ktoré bolo potrebné zrušiť rozsudok odvolacieho súdu identifikoval dovolací súd aj pri rozhodnutí súdu prvej inštancie a aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 2 C. s. p.).

21. Dovolený súd napokon zrušil aj obsahovo nadväzujúce uznesenie Okresného súdu Zvolen z 13. januára 2022, č. k. 11Cb/2/2020-222 o trovách konania, keďže v tomto prípade nebol viazaný rozsahom dovolania (§ 439 písm. a/ C. s. p.) a rozhodovanie o trovách konania je jednostranne závislé od existencie právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Zrušením napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie tak uznesenie súdu prvej inštancie o trovách konania stratilo svoj podklad.

22. V ďalšom konaní sú súdy viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.). Súd prvej inštancie v ďalšom konaní, súc viazaný právnym názorom dovolacieho súdu o platne dojednanom ustanovení o zmluvnej pokute, opätovne posúdi aktívnu vecnú legitímáciu správcu, ktorý fyzicky podpisuje zmluvu za všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome a splnenie zákonných, resp. zmluvných podmienok pre vznik nároku na uplatnenie zmluvnej pokuty. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

ROZHODNUTIE č. 14

Platnosť zmluvy o dielo uzatváraná obcou

§ 39 Občianskeho zákonníka

Pre platnosť zmluvy o dielo s predmetom diela vypracovanie ekonomicko-projektovej dokumentácie potrebnej na žiadosť obce o finančnú pomoc z prostriedkov Regionálneho operačného programu sa vyžaduje, aby obec ako objednávateľ pri jej uzatváraní postupovala podľa zákona o verejnom obstarávaní.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2022 sp. zn. 3Obdo/40/2021)

Pozn.: vo veci bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú ÚS SR odmietol rozhodnutím z 20. septembra 2022 sp. zn. IV.ÚS 461/2022

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 18Cb/116/2015-718 zo dňa 5. decembra 2019 v spojení s opravným uznesením č. k. 18Cb/116/2015-904 zo dňa 3. júna 2020 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 107 035,72 eura s príslušenstvom (výrok I.). Vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 36 % (výrok III.).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 14Cob/88/2020-970 zo dňa 31. augusta 2021 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. a vo výroku III. potvrdil. Súčasne priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

3. Súdny oboch inštancií mali za preukázané, že Zmluvy o dielo I., II. a III., z ktorých odvodzoval žalobca svoj nárok na zapltenie žalovanej sumy ako doplatku ceny diela, boli platne uzatvorené podľa § 536 a nasl. Obchodného zákonníka. Ďalej mali na základe uznesenia obecného zastupiteľstva č. 16/08, prijatého na rokovaní obecného zastupiteľstva žalovaného dňa 23. januára 2008 za preukázané, že obecné zastupiteľstvo v Sučanoch pod bodom I. prerokovalo návrhy Zmlúv o dielo na spracovanie dokumentácie k predloženiu žiadosti na získanie nenávratných finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a že pod bodom II. obecné zastupiteľstvo súhlasilo s uzatvorením Zmlúv o dielo so spoločnosťami EFO CONSULTING, s.r.o., Sagacita, s.r.o. a Europrojekty - Lukáš Padych. Súdny mali ďalej za to, že predložený návrh zmluvy, ktorý prerokovalo obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí, obsahoval podstatné náležitosti Zmluvy o dielo v zmysle § 536 Obchodného zákonníka, a teda obecnému zastupiteľstvu bol zrejmý zhotoviteľ a aj predmet Zmluvy o dielo. S poukazom na tieto skutočnosti posúdili súdy Zmluvy o dielo I., II. a III. ako súladné s § 9 ods. 2 písm. e/ zákona č. 138/1991 Zb., lebo obecné zastupiteľstvo schválilo právne úkony Zmluvy o dielo I.,

II. a III., ktoré starosta obce podpísal na základe udeleného súhlasu obecným zastupiteľstvom. Platnosť uzatvorenia Zmlúv o dielo je podľa názoru konajúcich súdov potrebné vyhodnotiť aj v kontexte mandátnej zmluvy, ktorej obsah preukazuje, že zmluvné strany a teda aj obecné zastupiteľstvo žalovaného v čase schvaľovania návrhu mandátnej zmluvy malo vedomosť o tom, že s právnym predchodcom žalobcu bude žalovaný uzatvárať zmluvy na jednotlivé projekty. Pre posúdenie platnosti predmetných zmlúv v súvislosti s naplnením zákonného predpokladu § 9 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb. boli podľa názoru súdov rozhodné aj skutočnosti ohľadne rokovania o uzavretí predmetných zmlúv, ako to predpokladá aj § 266 ods. 3 Obchodného zákonníka, keď z vykonaného dokazovania vyplývalo, že v súvislosti s predloženým návrhom na uzavretie Zmluvy o dielo sa štatutárny zástupca právneho predchodcu žalobcu zúčastnil rokovaní obecného zastupiteľstva, že obecné zastupiteľstvo bolo informované ohľadne spracovávania projektovej dokumentácie za účelom získania finančnej pomoci v intenciách dojednania predmetu Zmluvy o dielo I., II. a III. a táto vôľa obecného zastupiteľstva bola prejavovaná zákonom predpokladaným spôsobom v uznesení č. 16/08. Vyslovený súhlas, prejav vôle obecného zastupiteľstva v predmetnom uznesení nevzbudzuje pochybnosti o tom, že obecné zastupiteľstvo súhlasí s uzatvorením Zmluvy o dielo aj so spol. Sagacita, s.r.o., lebo v bode I. uznesenia je výslovne prejavovaná vôľa, že obecné zastupiteľstvo prerokovalo návrhy vzorov Zmluvy o dielo na spracovanie dokumentácií k predloženiu žiadostí na získanie nenávratných finančných prostriedkov. Podľa právneho záveru konajúcich súdov teda bol naplnený § 9 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb. a § 11 ods. 4 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb.

4. K námietke žalovaného, že dotknuté Zmluvy o dielo sú neplatné pre rozpor so zákonom o verejnom obstarávaní súdy uviedli, že pre vyhodnotenie platnosti Zmluvy o dielo bolo rozhodné, že táto bola prejavom vôle žalovaného, t. j. že o tomto majetkovom právnom úkone rozhodlo obecné zastupiteľstvo uznesením č. 16/08. Súd prvej inštancie vychádzal aj z argumentácie právneho zástupcu žalobcu a z platne uzatvorenej mandátnej zmluvy, ktorou bolo preukázané, že došlo k riadnemu procesu výberu zmluvného partnera. Okrem uvedeného nebolo preukázané ani to, že bol podaný návrh na určenie neplatnosti Zmluvy o dielo I., II. a III. v zmysle § 148 zákona o verejnom obstarávaní.

5. K uznaniu dlhu zo dňa 18. februára 2013 súd prvej inštancie uviedol, že ak žalovaný nemohol zaplatiť svoj existujúci záväzok z predmetných Zmlúv o dielo v lehote ich splatnosti, nemožno potom úkon starostu, uznanie predmetných záväzkov veriteľovi, vyhodnotiť ako úkon v rozpore so zákonom v zmysle obrany žalovaného. Súd prvej inštancie mal za to, že právny úkon - uznanie záväzku, nezaložil nový záväzok, z nového právneho titulu, lebo ani neplnil uhradzovaciu funkciu, ani nespôsobil zánik pôvodného záväzku a jeho nahradenie novým záväzkom. Výklad v zmysle vyjadrenia žalovaného, podľa názoru súdu, by bol práve v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 OZ), aj v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku (§ 265 Obchodného zákonníka), keď neschopnosť žalovaného splniť tento záväzok v čase jeho splatnosti, zmluvné strany riešili uznaním predmetných existujúcich záväzkov. Uviedol tiež, že „preto nebolo dôvodné vychádzať zo stanoviska Ústavného súdu Slovenskej republiky v súvislosti s oprávnením starostu obce uskutočňovať právne úkony vo veciach majetku obce, ak toto nakladanie s majetkom obce nie je obmedzené zákonom alebo

samotnou obcou prostredníctvom záväzného aktu obecného zastupiteľstva, § 11 ods. 4 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb.“.

6. Odvolací súd k námietke žalovaného týkajúcej sa neplatnosti zmluvy o postúpení uzavretej dňa 23. júna 2014 medzi Sagacita s.r.o. ako postupcom a žalobcom ako postupníkom pre rozpor s § 59a Obchodného zákonníka uviedol, že zákonná úprava § 59a Obchodného zákonníka stanovuje podmienky, pričom až na základe ich komplexného splnenia a vyhodnotenia, by bolo možné konštatovať dôsledky uvádzané žalovaným v odvolaní, ktorých splnenie v štádiu k momentu vznesenia predmetnej námietky žalovaným na pojednávaní pred okresným súdom, a ani následne vo vyvolanom odvolacom konaní nie je možné ustáliť.

7. K námietke žalovaného ohľadom neplatnosti Zmluvy o dielo z dôvodu rozporu so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní odvolací súd uviedol, že žalovaným nebolo tvrdené a ani preukázané, že tak ako uviedol ústavný súd v citovanom rozhodnutí (III. ÚS 69/2010), na ktoré poukazoval žalovaný v odvolaní, by sa domáhal vyslovenia neplatnosti voči zmluvnej strane zo Zmlúv o dielo, ale domáhal sa vyslovenia voči neplatnosti v konaní, v ktorom žalobca nadobudol postúpenú pohľadávku a nebol zmluvnou stranou predmetných Zmlúv o dielo (ústavný súd vo svojom rozhodnutí výslovne uviedol „ak tak neurobili účastníci spornej zmluvy“). Ďalej uviedol, že ani správanie žalovaného nenasvedčuje tomu, že by verejné obstarávanie nebolo, keď žalovaný od právneho predchodcu žalobcu plnenie prijal. Tiež odvolací súd zdôraznil vo vzťahu ku svojim záverom, že východiská okresného súdu zostali žalovaným relevantne nespochybnené, a to „že došlo k riadnemu procesu výberu zmluvného partnera; mandátna zmluva bola vyhodnotená v spore vedenom pod sp. zn. 17Cb/109/2015 ako platne uzatvorená.“ V tejto súvislosti odvolací súd súčasne doplnil, že nie každé porušenie právnych predpisov o verejnom obstarávaní možno kvalifikovať za dôvod neplatnosti zmluvy uzatvorenej, na základe takéhoto verejného obstarávania v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Musí ísť o také porušenie zákona o verejnom obstarávaní, ktorého povaha a závažnosť spôsobujú rozpor samotného obsahu takejto zmluvy s ustanoveniami zákona, alebo majú za následok, že takáto zmluva z hľadiska účelu odporuje zákonu alebo ho obchádza (III. ÚS 69/2010). Ak potom žalovaný v odvolaní poukazoval nato, že samotným vykonaním verejného obstarávania mohla byť dosiahnutá podstatne výhodnejšia ponuka a podstatne lepšie podmienky, tak uvedené zostalo len v rovine tvrdení, na ktorom konštatovaní nemia nič ani obdobné zmluvy ako uvádzal žalovaný (pripojené) v prílohe zo dňa 15. novembra 2019.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonnej lehote žalovaný dovolanie, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalovaný prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. f/ C. s. p. a z § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C. s. p.

9. Dovolateľ namietal porušenie jeho procesných práv, ktoré odôvodňoval tým, že okresný, ani krajský súd sa nezaoberali otázkou právnej neúčinnosti zmluvy o postúpení pohľadávky v zmysle § 59a Obchodného zákonníka v znení účinnom do 1. januára 2016. Okresný súd sa s uvedenou námietkou absolútne nevysporiadal a krajský súd sa uvedenou námietkou nezaoberal s odkazom na systém neúplnej apelácie sa. Dovolateľ v tejto súvislosti

namietať, že takýto postup krajského súdu nie je správny, pretože systém neúplnej apelácie, ako i koncentrácia konania sa vzťahuje výlučne na prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, a nie na tzv. právnu argumentáciu. Argumentácia k aplikácii práva, tzv. právna argumentácia nie je procesne limitovaná, nakoľko vychádza zo zásady iura novit curia, ako i zo zásady rovnosti pred zákonom. Podľa názoru dovolateľa sa preto okresný, aj krajský súd mali zaoberať námietkou nedostatku aktívnej legitimácie v dôsledku neúčinnosti zmluvy, keďže podľa tvrdenia žalovaného žalobca, vzhľadom na nenaplnenie podmienok, ktorými bola podmienená účinnosť zmluvy v zmysle § 59a Obchodného zákonníka, aktívnou legitimáciou nedisponoval. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 16Co/342/2016, v zmysle ktorého „...z účelu a zmyslu § 59a Obchodného zákonníka potom možno vyvodiť, že predmetné ustanovenie sa vzťahuje aj na situácie, keď spoločnosť scudzuje majetok za peniaze, keďže aj scudzením majetku spoločnosti za peňažnú protihodnotu môže prísť k ovplyvňovaniu jej imania“.

10. Dovolateľ v rámci argumentácie prípustnosti dovolania z dôvodu odklonu od ustálenej súdnej praxe v súvislosti s posúdením neplatnosti zmlúv pre rozpor so zákonom uviedol, že v konaní tvrdil, že na dotknuté zmluvy o dielo nebolo vykonané žiadne verejné obstarávanie, pričom táto skutočnosť nebola vyvrátená žiadnym dôkazným prostriedkom. Ďalej uviedol, že v konaní poukazoval na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/40/2015, v zmysle ktorého „pokiaľ ide o samotnú neplatnosť zmluvy, táto zmluva je absolúten neplatná v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, v spojení s § 9, § 24 a nasl. a § 148 zákona o neverejnom obstarávaní; na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd prihliada ex offio a následky absolútnej neplatnosti právneho úkonu nemožno konvalidovať“. V dovolaní poukazoval tiež na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 69/2010, ako aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/21/2009, v zmysle ktorého „právnu úpravu ustanovenia § 148 zákona č. 25/2006 Z. z. treba považovať za komplementárnu vo vzťahu k právnej úprave § 39 Občianskeho zákonníka, teda za právnu úpravu rozširujúcu ochranu poskytovanú označeným ustanovením Občianskeho zákonníka zakotvením oprávnenia Úradu pre verejné obstarávanie napadnúť platnosť zmluvy uzavretej v rozpore s ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní vo verejnom záujme aj vtedy, ak by tak neurobili účastníci spornej zmluvy. Ustanovenia zákona č. 25/2006 Z. z. teda nevylučujú aplikáciu ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka v prípadoch, keď právny úkon svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, prípadne sa prieči dobrým mravom“. Vychádzajúc z neexistencie verejného obstarávania je podľa názoru dovolateľa zrejmé, že uvedené predstavuje flagrantné porušenie zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní.

11. Dovolateľ ďalej namietať odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/44/2018, sp. zn. 2Cdo/284/2006, sp. zn. Sžo 277/2008, Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 398/2008) v súvislosti s prijatým záverom o schválení posudzovaných Zmlúv o dielo obecným zastupiteľstvom. Dovolateľ má za to, že uznesenie obecného zastupiteľstva č. 16/2008 nemá materiálne náležitosti prejavu vôle, pritom je zrejmé, že právne účinky vyvolá len vtedy, ak spĺňa formálne a meritórne náležitosti. Z uznesenia obecného zastupiteľstva pri zmluvnom prevode konkrétneho majetku musí byť podľa názoru

dovolatela zrejme, aký prevod schvaľuje, čo je predmetom prevodu, teda ktorá nehnuteľnosť, v prospech koho a za akú cenu. V danom kontexte a analogicky je zrejme, že existencia materiálnych náležitostí sa viaže i k iným majetkovým právnym úkonom a z uznesenia obecného zastupiteľstva, ktorým obec prejavuje vôľu, musí byť zrejme, akú zmluvu schvaľuje a s kým má byť uzatvorená spolu s vymedzením jej predmetu a v prípade odplatných zmlúv, i vymedzenie odplaty. Podľa mienky dovolateľa z uznesenia obecného zastupiteľstva č. 16/2008 nevyplývajú minimálne dve materiálne náležitosti, a to predmet zmluvy a vymedzenie odplaty (resp. spôsob jej určenia alebo prejav vôle uzavrieť zmluvu bez jej určenia). V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na Nález Ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 165/2012, sp. zn. II. ÚS 922/2016, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/21/2002, sp. zn. 5Obdo/45/2013 a sp. zn. 5Obdo/44/2018). Rovnako sa podľa názoru dovolateľa vyžaduje súhlas obecného zastupiteľstva i vo vzťahu k uznaniu dlhu. Keďže v dôsledku absencie súhlasu ide o neplatný právny úkon, nemohol vyvolať právne účinky, ktoré zákon s ním spája a teda nebol spôsobilý privodiť pretrhnutie premlčacej lehoty. Preto má dovolateľ za to, že námietka premlčania vznesená v konaní bola dôvodná.

12. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu zo dňa 8. decembra 2021 prezentoval dôvody, pre ktoré sa podľa jeho názoru § 59a Obchodného zákonníka na daný prípad neaplikuje, pretože spoločnosť SAGACITA s.r.o. nenadobúdala majetok, ale postupovala pohľadávku, a teda nemala povinnosť postupovať podľa § 59a ods. 1 Obchodného zákonníka. Žalobca súčasne poukázal na skutočnosť, že žalovaný vznesol požiadavku aplikácie § 59a Obchodného zákonníka až na poslednom pojednávaní, preto podľa jeho mienky bola porušená zákonná a sudcovská koncentrácia konania.

13. K námietke dovolateľa, že súdy neprihliadli na námietku absolútnej neplatnosti právneho úkonu pre rozpor so zákonom o verejnom obstarávaní, žalobca uviedol, že s týmto tvrdením nesúhlasí, nakoľko súdy obidvoch stupňov sa s touto námietkou žalovaného vysporiadali. Poukázal pritom na bod 79. rozsudku súdu prvej inštancie a na body 134. a 135. rozsudku odvolacieho súdu.

14. K namietanému odklonu od ustálenej súdnej praxe v otázke posúdenia schválenia právneho úkonu obecným zastupiteľstvom žalobca uviedol, že uznesením č. 16/08 schválilo obecné zastupiteľstvo vzor Zmlúv o dielo a riadne splnomocnilo starostu na podpis týchto zmlúv. Vzor Zmlúv o dielo obsahoval všetky podstatné náležitosti, a teda existoval riadny, platný a dostatočne určitý prejav vôle obce s konkrétnym zmluvným vzťahom. Žalobca ďalej uviedol, že súdy oboch inštancií sa dôsledne zaoberali posúdením náležitostí uznesenia obecného zastupiteľstva č. 16/08, pričom riadne zistili skutkový stav veci, posúdili náležitosti uznesenia č. 16/08 a dospeli k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré náležité, jasne a výstižne odôvodnili. Pokiaľ ide o posudzovanie platnosti uznania dlhu, prezentoval žalobca názor, v zmysle ktorého na platnosť takého právneho úkonu nie je potrebné schválenie obecným zastupiteľstvom, nakoľko nejde o nakladanie s majetkom ani majetkovými právami obce. Uznanie záväzku plní deklaratórnu funkciu a nezakladá sa ním nový záväzok.

15. Na základe uvedených skutočností žalobca navrhoval, aby do volací súd dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietol alebo ako nedôvodné zamietol.

16. Najvyšší súd, ako súd dovolací, podľa § 35 C. s. p. po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je čiastočne dôvodné.

17. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

18. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je do volacím súdom rozhodovaná rozdielne.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

19. Pokiaľ ide namietanú vadu zmätočnosti, dovolací súd uvádza, že pre uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 C. s. p. a pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: i) nesprávny procesný postup súdu, ii) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň iii) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Dovolateľ v podanom dovolaní namietal porušenie jeho procesných práv z dôvodu, že okresný, ani krajský súd sa nezaoberali otázkou právnej neúčinnosti zmluvy o postúpení pohľadávky v zmysle § 59a Obchodného zákonníka v znení účinnom do 1. januára 2016.

21. Ohľadom posudzovania platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky vo všeobecnosti dovolací súd uvádza, že relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu procesnú legitimáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky; súd z takéhoto oznámenia vychádza bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení; dlžník sa v takomto prípade nemôže úspešne dovolať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky alebo jej neexistencie; to by mohol len vtedy, ak by postúpenie pohľadávky preukazoval zmluvou o postúpení postupník (už konštantná judikatúra formovaná najmä uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/210/2001 zo dňa 11. júna 2003, R 119/2003). Neskoršia súdna prax sa odklonila od

uvedeného názoru len v tom zmysle, že dlžník je oprávnený domáhať sa skúmania platnosti postúpenia, ak zmluva o postúpení pohľadávok bola uzavretá v rozpore so zákonom, kedy nie je rozhodujúce, či mu postúpenie oznámil postupca alebo preukázal postupník (rozsudok sp. zn. 1Cdo/76/2007 zo dňa 28. januára 2009, R 46/2009; zhodne Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. IV. ÚS/337/2012).

22. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolateľ na pojednávaní konanom prvoinštančným súdom dňa 5. decembra 2019, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, v rámci svojho prednesu uviedol, že „dokladám listiny - výpis z OR právneho predchodcu žalobcu, s ohľadom na právnu úpravu § 59a Obchodného zákonníka a v súvislosti s prevodom majetku z právneho predchodcu žalobcu na žalobcu... so záverom, že nevyplýva zo zbierky listín, že by predmetný úkon prevodu pohľadávky na žalobcu bol schválený, že by bola zmluva uložená do zbierky listín“.

23. Odvolací súd k odvolaciemu dôvodu dovolateľa, že súd prvej inštancie sa vo svojom rozsudku s námietkou dovolateľa o absencii aktívnej vecnej legitímácii žalobcu pre neúčinnosť zmluvy o postúpení pre nesplnenie povinností podľa § 59a Obchodného zákonníka vôbec nezaoberal, uviedol, že žalobca namietal aplikáciu § 59a Obchodného zákonníka s tým, že podľa žalobcu neboli splnené podmienky na jeho aplikáciu. Ďalej odvolací súd uviedol, že „zákonná úprava § 59a Obchodného zákonníka stanovuje podmienky, pričom až na základe ich komplexného splnenia a vyhodnotenia by bolo možné konštatovať dôsledky uvádzané žalovaným v odvolaní, ktorých splnenie v štádiu k momentu vznesenia predmetnej námietky na pojednávaní pred okresným súdom a ani následne vo vyvolanom odvolacom konaní nie je možné ustáliť“.

24. S poukazom na uvedené, podľa názoru dovolacieho súdu, nedošlo postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z § 420 písm. f/ C. s. p. V odôvodnení napadnutého rozsudku v bode 119. vysvetlil dôvody, so zreteľom na ktoré považoval za nedôvodnú odvolaciu námietku žalovaného, k odvolacej námietke žalovaného uviedol svoju argumentáciu v súlade so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie a vyplývajúcim z obsahu spisu. Jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny.

25. Dovolací súd s poukazom na uvedené uzatvára, že vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. dovolateľ neuviedol taký nesprávny procesný postup súdu, ktorý mu znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, teda v posudzovanom prípade nedošlo k vade zmätočnosti v zmysle citovaného ustanovenia.

26. Na rámec uvedeného dovolací súd uvádza, že z dikcie § 59a Obchodného zákonníka vyplýva, že sa vzťahuje len na odplatné nadobúdanie majetku spoločnosťou od jej zakladateľa alebo spoločníka (tzv. skrytý nepeňažný vklad), na základe zmluvy uzatvorenej medzi spoločnosťou ako nadobúdateľom (kupujúcim) na jednej strane a zakladateľom alebo spoločníkom ako prevádzajúcim (predávajúcim) na strane druhej, nie však na odpredaj majetku spoločnosti spoločníkovi. Hlavným účelom § 59a ods. 1 Obchodného zákonníka je zabránenie

obchádzaniu pravidla o splácaní nepeňažných vkladov a v tomto zmysle má byť aj predmetné ustanovenie vykladané (k tomu pozri aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Obdo/41/2020 zo dňa 28. júla 2021).

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

27. Dovolateľ ďalej založil prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe. Z § 432 ods. 1 a 2 C. s. p. vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Toto ustanovenie pritom nemôže byť posudzované izolovane, ale len v spojení s vyššie citovaným § 421 ods. 1 C. s. p.

28. Prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. založil dovolateľ na tvrdení, že odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) vec nesprávne právne posúdil, keď ustálil, že Zmluvy o dielo nie sú neplatné pre rozpor so zákonom o verejnom obstarávaní. Dovolateľ poukázal na odklon rozhodnutia odvolacieho súdu (ako i okresného súdu) od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu uvedenej v jeho rozhodnutiach sp. zn. 3Obdo/40/2015, sp. zn. 2Obdo/21/2009.

29. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že v zmysle rozhodnutia publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 C. s. p.) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

30. Právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v uvedených rozhodnutiach dovolateľ explicitne neformuloval. Keďže právna otázka podľa § 421 C. s. p. a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 C. s. p. sú spojené nádoby, najvyšší súd z textu dovolania ako celku

bez toho, aby dotváral vec na úkor procesnej protistrany, vyabstrahoval právnu otázku, ktorá bola rozhodná pre vyriešenie veci (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 336/2019, sp. zn. III. ÚS 580/2021). Dovolateľ namietal, že Zmluvy o dielo uzavreté s právnym predchodcom žalobcu sú absolútne neplatné, pretože na uvedené zmluvy nebolo vykonané žiadne verejné obstarávanie, pričom táto skutočnosť predstavuje porušenie zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní. Z takéhoto vymedzenia dovolacieho dôvodu najvyšší súd vyvodil, že právna otázka, pri vyriešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je otázka, či sa pre platnosť Zmluvy o dielo s predmetom diela vypracovanie ekonomicko-projektovej dokumentácie vyžaduje, aby obec ako objednávateľ pri jej uzatváraní postupovala podľa zákona o verejnom obstarávaní.

31. Oboznámením sa s referenčnými rozhodnutiami najvyššieho súdu označenými dovolateľom, odklonom od ktorých odvodzuje prípustnosť dovolania, najvyšší súd konštatuje, že tieto vyššie uvedenú otázku neriešili, pretože vychádzali z odlišného skutkového stavu. V spore sp. zn. 3Obdo/40/2015 žaloval Úrad pre verejné obstarávanie dva subjekty pre porušenie zákona o verejnom obstarávaní, pričom z neho vyplýva, že „pokiaľ ide o samotnú neplatnosť zmluvy, táto zmluva je absolútna neplatná v zmysel ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka ...v spojení s § 9, § 24 a nasl. a § 148 zákona o verejnom obstarávaní; na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd prihliada ex offio a následky absolútnej neplatnosti právneho úkonu nemožno konvalidovať“. Pokiaľ ide o rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/21/2009, v tomto sa najvyšší súd zaoberal skutkovým stavom, podľa ktorého žalobca (Mesto Považská Bystrica) žaloval právnickú osobu o neplatnosť koncesnej zmluvy z dôvodu, že postup v procese verejného obstarávania predchádzajúci uzavretiu zmluvy nebol dodržaný. V danom prípade najvyšší súd konštatoval, že „právnu úpravu ustanovenia § 148 zákona č. 25/2006 Z. z. treba považovať za komplementárnu vo vzťahu k právnej úprave § 39 Občianskeho zákonníka, teda za právnu úpravu rozširujúcu ochranu poskytovanú označeným ustanovením Občianskeho zákonníka zakotvením oprávnenia Úradu pre verejné obstarávanie napadnúť platnosť zmluvy uzavretej v rozpore s ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní vo verejnom záujme aj vtedy, ak by tak neurobili účastníci spornej zmluvy. Ustanovenia zákona č. 25/2006 Z. z. teda nevyklúčujú aplikáciu ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka v prípadoch, keď právny úkon svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, prípadne sa prieči dobrým mravom“.

32. S poukazom na uvedené považoval dovolací súd vyššie nastolenú právnu otázku za otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

33. Pre posúdenie dôvodnosti žalobcom uplatneného nároku na plnenie zo zmluvy o dielo uzavretej dňa 1. apríla 2008, zo Zmluvy o dielo uzavretej dňa 1. augusta 2008 a zo Zmluvy o dielo uzavretej dňa 1. júna 2009 medzi právnym predchodcom žalobcu ako zhotoviteľom a žalovaným ako objednávateľom, je potrebné sa prejudiciálne zaoberať otázkou platnosti týchto zmlúv vo svetle § 39 Občianskeho zákonníka. Predmetom týchto zmlúv bolo odplatné vypracovanie ekonomicko-projektovej dokumentácie potrebnej na žiadosti objednávateľa o finančnú pomoc z prostriedkov Regionálneho operačného programu.

34. Žalovaný má v zmysle § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení účinnom do 31. decembra 2009 postavenie verejného obstarávateľa. Podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona sú verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinní pri zadávaní zákaziek postupovať podľa tohto zákona. Zákazkou podľa § 3 ods. 1 zákona č. 25/2006 Z. z. je zmluva s peňažným plnením uzavretá medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi na jednej strane a jedným alebo viacerými úspešnými uchádzačmi na strane druhej, ktorej predmetom je dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby. Dôsledkom uzavretia zmluvy v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní je jej absolútna neplatnosť (§ 39 Občianskeho zákonníka). Na absolútne neplatný právny úkon sa hľadí, akoby od začiatku nevznikol a nie je pritom podstatné, ktorá zmluvná strana neplatnosť právneho úkonu spôsobila či zavinila.

35. S poukazom na uvedené je potrebné zodpovedať na vyššie nastolenú právnu otázku kladne, teda že pre platnosť zmluvy o dielo s predmetom diela vypracovanie ekonomicko-projektovej dokumentácie potrebnej na žiadosť obce o finančnú pomoc z prostriedkov Regionálneho operačného programu sa vyžaduje, aby obec ako objednávateľ pri jej uzatváraní postupovala podľa zákona o verejnom obstarávaní.

36. Nakoľko žalovaný opodstatnene vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci, dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by vzhľadom na nesprávnosť právnych záverov súdu prvej inštancie bol odvolací súd povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov C. s. p.) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a III. (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Martin na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

37. Prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. založil dovolateľ ďalej na tvrdení, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď ustálil, že posudzované Zmluvy o dielo boli riadne schválené obecným zastupiteľstvom, pričom v tejto otázke sa odvolací súd podľa názoru dovolateľa odklonil od ustálenej judikatúry - rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/44/2018, sp. zn. 5Obdo/45/2013, sp. zn. 3Obdo/21/2002, sp. zn. 2Cdo/284/2006 a nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 389/08, sp. zn. III. ÚS 165/2012, sp. zn. II. ÚS 922/2016.

38. Podľa názoru dovolateľa a z označených rozhodnutí vyplýva, že minimálnymi náležitosťami uzneseniami obecného zastupiteľstva o schválení právneho úkonu sú vymedzenie predmetu zmluvy a odplaty (resp. spôsob jej určenia alebo prejav vôle uzavrieť zmluvu bez jej určenia). Dovolateľ má súčasne za to, že tieto náležitosti v prípade uznesenia obecného zastupiteľstva č. 16/08 absentujú, a teda nejde o rozhodnutie o konkrétnom individualizovanom právnom úkone.

39. Pokiaľ ide o vymedzenie predmetu Zmlúv o dielo, súd prvej inštancie uviedol, že „z textu uznesenia č. 16/08 pod bodom I. vyplýva, že obecné zastupiteľstvo prerokovalo návrh na spracovanie dokumentácie k predloženiu žiadosti na získanie nenávratných finančných prostriedkov, čo korešponduje s predmetom ZoD I., II. a III. - vypracovanie projektovej dokumentácie potrebnej na žiadosti objednávateľa o finančnú pomoc“. K námietke žalovaného, že v návrhu ZoD nie je uvedený účel projektu, konajúci súd uviedol, že predmetné zmluvy bolo dôvodné vyhodnotiť aj v kontexte uzatvorenej mandátnej zmluvy, na základe ktorej právny predchodca žalobcu mal povinnosť pre žalovaného vytipovať výzvy jednotlivých ministerstiev, ktoré by mohla obec riešiť a na základe toho obec stanovila, o ktoré konkrétne výzvy sa bude uchádzať“. K námietke žalovaného, že návrh zmluvy neobsahuje dojednanie o výške odmeny, súd prvej inštancie uviedol, že „§ 536 ods. 3 Obchodného zákonníka nevylučuje uzavrieť zmluvu aj bez dohody o cene, keď výslovný súhlas s uzatvorením zmluvy vyplýva z prijatého uznesenia č. 16/08 pod bodom II. uznesenia prijatého dňa 23. januára 2008“. Pre úplnosť súd prvej inštancie uviedol, že „predmetom nároku v tomto spore nie je cena podľa čl. IV. 4.1. písm. a/. Prípadná neplatnosť by sa týkala len uvedeného zmluvného dojednania. Predmetný návrh zmluvy obsahuje v čl. IV. bod 4.1. pod písm. b/ návrh dohody o spôsobe určenia ceny (§ 536 ods. 3 Obchodného zákonníka), ktorý nárok je v tomto spore uplatnený“.

40. Odvolací súd sa s námietkou žalovaného týkajúcou sa nevymedzenia predmetu Zmlúv o dielo vysporiadal v bodoch 125. a 126., pričom poukázal na odôvodnenie rozsudku prvej inštancie a uviedol, že „námietky žalovaného v odvolaní nezodpovedajú odôvodneniu napadnutého rozsudku okresného súdu a zo zistených okolností potom nie je možné odvolaciemu súdu konštatovať, že konanie starostu predstavovalo svojvôľu“. Odvolací súd sa zároveň vysporiadal aj s rozhodnutiami označenými žalovaným, a to rozhodnutím sp. zn. 5Obdo/44/2018, sp. zn. 2Cdo/284/2006, nález ÚS sp. zn. III. ÚS 389/08).

41. Závery prijaté odvolacím súdom v dovolaní napadnutom rozhodnutí nemožno považovať za odklon od ustálenej judikatúry, nakoľko konajúce v danom prípade posudzovali náležitosti uznesenia obecného zastupiteľstva č. 16/08, pričom dospeli k záveru, že tieto boli splnené. Posudzovaním kritérií dotknutého uznesenia obecného zastupiteľstva a ich vyhodnotením za dané, nedošlo podľa názoru dovolacieho súdu k odklonu od referenčnej judikatúry, a preto v tejto časti považoval najvyšší súd dovolanie žalovaného za nedôvodné.

42. Dovolateľ v rámci námietky odklonu od ustálenej judikatúry tiež uviedol, že nevyhnutnosť schválenia právneho úkonu bola daná i vo vzťahu k uznaniu dlhu, ako súčasť majetkovoprávných úkonov obce.

43. Ustanovenie § 432 C. s. p. vyžaduje vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 C. s. p., aby dovolateľ uviedol právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dovolateľ tento dovolací dôvod spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniu § 432 C. s. p. nevymedzil, keď neuviedol žiadne skutočnosti, z ktorých vyvodzuje nesprávnosť právneho posúdenia.

44. Odvolací súd v bode 138. napadnutého rozhodnutia uviedol, že „vzhľadom na dôvody, vec v skutkovej a právnej rovine a okruh sporových strán nebolo možné aplikovať na danú vec rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 389/08“. Ďalej uviedol, že „v odvolacom konaní nebol dôvod na odklon od záverov okresného súdu najmä v odseku 80., 82. a 83.“. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí k uznaniu dlhu uviedol, že „ak žalovaný nemohol zaplatiť svoj existujúci záväzok z predmetných Zmlúv o dielo v lehote ich splatnosti, nemožno potom úkon starostu, uznanie predmetných záväzkov veriteľovi, vyhodnotiť ako úkon v rozpore so zákonom v zmysle obrany žalovaného“. Súd prvej inštancie mal za to, že právny úkon - uznanie záväzku, nezaložil nový záväzok, z nového právneho titulu, lebo ani neplnil uhradzovaciu funkciu, ani nespôsobil zánik pôvodného záväzku a jeho nahradenie novým záväzkom. Výklad v zmysle vyjadrenia žalovaného, podľa názoru súdu, by bol práve v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 OZ), aj v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku (§ 265 Obchodného zákonníka), keď neschopnosť žalovaného splniť tento záväzok v čase jeho splatnosti, zmluvné strany riešili uznaním predmetných existujúcich záväzkov. Uviedol tiež, že „preto nebolo dôvodné vychádzať zo stanoviska Ústavného súdu Slovenskej republiky v súvislosti s oprávnením starostu obce uskutočňovať právne úkony vo veciach majetku obce, ak toto nakladanie s majetkom obce nie je obmedzené zákonom alebo samotnou obcou prostredníctvom záväzného aktu obecného zastupiteľstva, § 11 ods. 4 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb.“.

45. Keďže dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p., keď neuviedol právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré pokladá za nesprávne, ani v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia, s poukazom na údajné rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu k nastolenej právnej otázke. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného v tejto časti považoval za nedôvodné.

ROZHODNUTIE č. 15

Poistenie majetku – primerané zníženie poistného plnenia

§ 809 Občianskeho zákonníka

I. Vzhľadom na kogentnosť ustanovenia § 809 Občianskeho zákonníka a stanovený preventívny charakter povinností, ktoré poistený musí dodržiavať na predídenie vzniku poistnej udalosti, či zmiernenie jej následkov, v prípade vzniku poistnej udalosti a súčasného zistenia porušenia povinností zo strany poisteného, je nutné skúmať, či medzi porušením povinnosti a poistnou udalosťou, je príčinná súvislosť v tom zmysle, či dané porušenie povinnosti mohlo prispieť k vzniku poistnej udalosti alebo k zväčšeniu rozsahu jej následkov.

II. Nie každé porušenie zákonnej, či zmluvnej povinnosti poisteného prispieva k vzniku poistnej udalosti alebo k zvýšeniu rozsahu jej následkov. Dôsledky uvedené v § 809 Občianskeho zákonníka nastávajú len vtedy, ak sú splnené obe zákonom predpokladané podmienky, a to 1/ ak poistený (prípadne iná osoba, ktorá má právo na plnenie poisťiteľa) porušil povinnosť vedome a 2/ ak táto povinnosť má podstatný vplyv na vznik poistnej udalosti, resp. zväčšenie rozsahu jej následkov. V takom prípade je poisťovateľ oprávnený poistné plnenie znížiť, a to v rozsahu, v akom malo porušenie povinností podstatný vplyv na vznik poistnej udalosti alebo na zväčšenie rozsahu jej následkov, nie však bez ďalšieho poistné plnenie odmietnuť.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. júla 2022 sp. zn. 4Obdo/45/2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5Cb/7/2019-180 z 26. júna 2019 rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 330.000,- eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne z dlžnej sumy od 06.10.2016 do zaplatenia v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol výrokom III. tak, že žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 97 %.

2. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistený skutkový stav právne posúdil za aplikácie ust. § 788 ods. 1, 3, § 797 ods. 1 a 2, § 797 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka v spojení s Článkom 7 ods. 1/ písm. f), Článkom 8 ods. 1) písm. a) Všeobecných poistných podmienok pre poistenie požiaru a následného prerušenia prevádzky - 2009 (ďalej len „VPP“) a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. V prvoinštančnom konaní nebolo sporné, že žalobca a žalovaný uzatvorili poistnú zmluvu, ktorá zabezpečovala poistenie objektu žalobcu

- Rekreačnú chata LUX, Oravice č. 88, 027 44 Tvrdošín, okrem iných aj pre poistenie požiaru, ktorý nastal na poistenom objekte dňa 14.02.2016 a ani to, že poistený poistnú udalosť v súlade s Článkom 7 ods. 2) písm. b) VPP oznámil žalovanému ako poistiteľovi dňa 15.02.2016, ktorý po skončení šetrenia tejto poistnej udalosti žalobcovi listom zo dňa 20.09.2016 oznámil jej ukončenie bez poskytnutia poistného plnenia z dôvodu hrubej nedbanlivosti, ktorej sa dopustil žalobca. Žalovaný hrubú nedbanlivosť žalobcu videl v porušení jeho povinnosti stanovenej v Článku 7 ods. 1), písm. f) VPP, a to riadne sa starať o poistené veci, predovšetkým udržiavať ich v dobrom technickom stave, používať ich podľa návodu na obsluhu a údržbu a na účel, na ktorý ich výrobca určil, a tiež odkazom na zákon č. 314/2001 Z.z., o ochrane pred požiarom, v zmysle ktorého žalobca porušil viacero ustanovení obsahujúcich povinnosti pri zabezpečovaní pravidelných preventívnych protipožiarnych prehliadok objektu a jeho zariadení, predovšetkým tie, na ktoré sa odvolá Správa o výsledku požiarotechnickej expertízy č. PEU1-27-005/2016 zo dňa 29.04.2016. Okresný súd vychádzajúc z ustanovenia § 797 ods. 4 Občianskeho zákonníka mal za to, že tento dôvod odmietnutia poistného plnenia sa nemôže meniť. Išlo o nedostatky, resp. porušenia ustanovenia § 4 písm. f/, k/, n/ a p/ zákona č. 314/2001 Z.z.; ustanovenia § 5 písm. a/, b/, e/ a f/ zákona č. 314/2001 Z.z., a porušením § 13 ods. 3 vyhlášky č. 401/2007 Z.z.

3. Ďalej súd prvej inštancie zvýraznil, že výsledkom Správy o výsledku požiarotechnickej expertízy bol záver o tom, že príčina požiaru bola nezistená, pričom boli preverované viaceré verzie vzniku požiaru, a to z hľadiska úmyselného zapálenia predmetu poistenia, ktoré sa pre absenciu označeného miesta možnej aplikácie akcelerátora horenia prípadným páchatelom a výsledkom obhliadky požiariska sa ukázalo ako nepravdepodobné. Bola vylúčená aj príčina vzniku požiaru z hľadiska možnej technickej poruchy na zariadení v spoločenskej miestnosti, kde po niekoľkonásobnom preskúmaní zúženého miesta požiariska neboli nájdené špecifické stopy, ktoré by naznačovali technickú poruchu, z ktorého dôvodu nebolo možné potvrdiť príčinu vzniku požiaru následkom technickej poruchy na elektrickom zariadení. Napokon sa skúmala príčina vzniku požiaru aj z hľadiska poruchy na zariadení v nízkotlakovej kotolni, s ktorou súvisel aj rad zistených a konštatovaných porušení žalobcu predovšetkým pravidelných a preventívnych prehliadok jej zariadení na úseku bezpečnosti a ochrany pred požiarom. Výsledkom bolo konštatovanie, že hoci jednotlivé zariadenia boli podrobené preskúmaniu, neboli na nich nájdené stopy, ktoré by naznačovali technickú poruchu s následným vznikom požiaru.

4. Vzhľadom na vyššie uvedené bolo súdom prvej inštancie konštatované, že aj keď sa v rámci zisťovania príčin vzniku požiaru v expertíznej správe (na jej strane 7) konštatovali viaceré nedostatky (zvlášť nevypracovaním a nevedením dokumentácie na úseku ochrany pred požiarom), porušenie žiadnej z nich nebolo príčinou vzniku poruchy s následkom vzniku požiaru. Príčina vzniku požiaru nebola zistená. Preto okresný súd nemohol konštatovať, že žalobca porušil svoju povinnosť starať sa o poistenú nehnuteľnosť a udržiavať ju v dobrom technickom stave, čím sa mal dopustiť hrubej nedbanlivosti, v dôsledku čoho by boli dané podmienky výluky podľa Článku 8 ods. 1) písm. a) VPP a neexistovala by povinnosť

žalovaného plniť. Pokiaľ išlo o skúmanie príčin vzniku požiaru z hľadiska poruchy na zariadení v nízkotlakovej kotolni a tam umiestneniu horľavých látok (čierneho uhlia ekohrášok) vo vzdialenosti menšej (60 cm) ako je dovoľená bezpečná vzdialenosť od spotrebiča - kotla ÚSPOR 50 (800 mm), tak súd prvej inštancie poukázal na to, že termickými expertíznymi skúškami nebolo zistené jeho mechanické a ani termické poškodenie. Pokiaľ išlo o inštalovanie kotla ÚSPOR 50 v nedostatočnej vzdialenosti od okolitých stavebných konštrukcií, tak ani jeho skúmaním a ani ostatných zariadení neboli nájdené stopy, ktoré by naznačovali technickú poruchu s následným vznikom požiaru o to viac, ak sa mal požiar podľa výsledku expertízy šíriť cez stropnú časť do samotnej kotolne a postupne do celej prístavby a následne do hlavnej chaty. Teda ani uvedené porušenia neznamenali vznik príčinu požiaru. Súd prvej inštancie uviedol, že ak správa používala pojem prístavby, dokazovaním bolo preukázané, že žalobca nerealizoval prístavbu k existujúcemu objektu, teda jej realizáciu nepreukázal žiaden v konaní získaný dôkaz o to viac, ak svedok Ing. Miloš Zoššák potvrdil, že keď robil na objekte kúrenie, predtým namontovaný kotol (zrejme elektrický) bol demontovaný, ale išlo o miesto, ktoré nebolo novopostavené, ale existujúce, išlo o kotolňu a priestor, ktorý tam už stál. Tento svedok potvrdil, že inštalácia sa vyhotovila tak, aby vyhovovala bezpečnostným a protipožiarnym požiadavkám, ktoré odsúhlasil revízny technik, čoho dôkazom bola „Správa o odbornej prehliadke nízkotlakovej kotolne“ vystavená pred jej uvedením do prevádzky dňa 9.1.2006, kedy došlo k inštalácii kotla ÚSPOR 50 Automat a bolo konštatované, že nízkotlaková teplovodná kotolňa je spôsobilá pre bezpečnú prevádzku. Podľa súdu prvej inštancie bolo preukázané, že v priebehu roku 1999 sa vykonalo na chate, t. j. v čase, keď žalobca nebol jej vlastníkom, len prestrešenie terasy, ku ktorému zámeru sa vyjadril aj Okresný úrad v Tvrdošíne, odbor životného prostredia č.j. 99/12989 a Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica kladne.

5. Vzhľadom k tomu, že dôvod odmietnutia poistného plnenia sa nemôže dodatočne meniť a žalovaný ako dôvod odmietnutia poistného plnenia uviedol hrubú nedbanlivosť, ktorá spočívala v porušení povinnosti riadne sa starať o poistené veci a udržiavať ich v dobrom technickom stave a používať ich podľa návodu na obsluhu, súd prvej inštancie ďalšiu argumentáciu žalovaného, na základe ktorej bola daná existencia výluky poistenia z dôvodu nesplnenia si povinnosti žalobcu ako poisteného podľa Článku 7 ods. 1) písm. a) VPP, a to povinnosť odpovedať pravdivo a úplne na všetky písomné otázky poisťiteľa týkajúce sa dojednávania poistenia ako aj zmeny poistenia, vyhodnotil ako právne irelevantnú. Navyiac, výpoveďou svedka Ľubomíra Ďjobeka bolo preukázané, že žalovaný prostredníctvom svojho sprostredkovateľa pristúpil k uzatvoreniu poistnej zmluvy po obhliadke objektu (vykonaného týmto sprostredkovateľom) a aj po jeho zobrazení prostredníctvom získaných fotografií z obhliadky. Podľa súdu prvej inštancie nebola preukázaná ani nepravdivosť tvrdenia žalobcu pri uzatváraní poistnej zmluvy v časti vypĺňania formulárovej predtlačky týkajúcej sa „informácií o poistnom riziku“ pod bodom 4/ a 5/, a to, či je v objekte samočinné hasiace zariadenie a elektrická požiarne signalizácia s vývodom na nepretržitú službu, a na ktoré žalobca odpovedal „áno“, pretože tieto sa v objekte aj nachádzali. Svedčilo o tom zistenie o nevykonaní pravidelných prehliadok hasiacich prístrojov a nástenných hydrantov, ktoré ako bolo konštatované v obsahu správy, boli funkčné, keďže nimi sa do príchodu hliadky začalo s

hasením a ani tvrdenie o elektrickej požiarnej signalizácii, keďže táto bola umiestnená v miestnostiach objektu poistenia, o čom svedčili žalobcom predložené fotografie. Súd prvej inštancie bol názoru, že ak pri uzavretí poistnej zmluvy malo ísť zo strany žalobcu o uvedenie nepravdivých informácií, formulárové tlačivo by muselo obsahovať podrobnejšiu a nie len všeobecnú špecifikáciu inštalovaných zariadení, ktoré by znamenali poistné riziko, čo sa ale v danom prípade nestalo. Ani ostatné argumenty ako kapacita lôžok, podľa názoru súdu prvej inštancie, nesúviseli s povinnosťou žalobcu starať sa o poistené veci a udržiavať ich v dobrom technickom stave, v súvislosti s ktorou bolo možné konštatovať hrubú nebanlivosť, ktorá by mala byť príčinou vzniku požiaru, a tým aj príčinou vzniku škody o to viac, ak aj v tomto prípade bola žalovanému prostredníctvom jeho sprostredkovateľa známa skutočnosť, že sa vytvára ponuka na poistenie Chaty LUX v Oraviciach, kde je ubytovanie pre 45 ľudí a kde sa nachádza reštaurácia a tenisové kurty, čoho dôkazom bola e-mailová správa zasielaná sprostredkovateľom žalovaného 02.10.2015, t. j. pred uzavretím poistnej zmluvy.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody súd prvej inštancie žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal na poistné plnenie do výšky poistnej sumy 330.000,- eur, nakoľko nastala skutočnosť, ktorá je poistnou udalosťou. Čo sa týka úroku z omeškania, súd prvej inštancie úrok z omeškania priznal podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v spojení s § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., počítajúc uplynutím 15 dní od ukončenia šetrenia poistnej udalosti (§ 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (t.j. v časti, pokiaľ žalobca žiadal priznať úrok z omeškania od ukončenia šetrenia poistnej udalosti, kedy žalovaný nebol ešte v omeškaní). Zamietajúca časť predstavovala aj rozdiel oproti žiadanému 5,05 % úroku z omeškania a priznanému úroku z omeškania, ktorá prislúcha len vo výške 5 % (§ 3 citovaného nariadenia).

7. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 13Cob/2/2020-313 z 9. decembra 2020 potvrdil rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 5Cb/7/2019-180 z 26. júna 2019 v napadnutom výroku I. o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 330.000,- eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne z dlžnej sumy od 06.10.2016 do zaplatenia v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku III. ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku; ďalej len „CSP“) a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania 97 %.

8. Vo veci odvolacej námietky, že nehnuteľnosť, resp. jej časť nebola spôsobilým predmetom poistenia (kotelňa, drevená prístavba), odvolací súd poukázal na vykonané dokazovanie, ktorým bolo preukázané, že poistná zmluva medzi žalobcom a žalovaným bola uzatvorená prostredníctvom poistného agenta Ľubomíra Ďjobeka, ktorý ako svedok do zápisnice o pojednávaní pred súdom prvej inštancie zo dňa 04. júna 2019 k okolnostiam jej uzatvárania uviedol, že žalobca mal záujem o poistenie chaty, že mu predložil návrh poistnej zmluvy, tento sa odsúhlasil, podpísal, predložil žalovanému, ktorý vydal certifikát o uzavretí

zmluvy, pričom žalovaný disponoval aj fotografickou dokumentáciou ohľadne objektu poistenia. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade bolo rozhodujúce preukázanie toho, čo bolo predložené žalovanému ako strane, ktorá uzatvára poistnú zmluvu v čase jej uzatvárania, teda bolo potrebné vychádzať z tejto svedeckej výpovede v tom smere, že sprostredkovateľ poistenia nafotil objekt poistenia, zaslal príslušné doklady, ktoré sám označil ako „splnenie podmienok intervencie“ a na základe týchto dokladov žalovaný pristúpil k uzatvoreniu poistnej zmluvy. Medzi stranami nebola vyvolaná spornosť v tom, že žalobca sa stal výlučným vlastníkom nehnuteľnosti v roku 2013 a k momentu, resp. od momentu uzatvorenia poistnej zmluvy v roku 2015, nebol preukázaný iný stav tejto nehnuteľnosti, teda vykonávané úpravy, prípadne stavebné úpravy tohto objektu. Odvolací súd poukázal na žalobcom predložený Znalecký posudok č. 6/2012 (nachádzajúci sa v prílohovej obálke na č. l. 128b spisu) k stanoveniu všeobecnej hodnoty predmetnej chaty dátumovo z 27.12.2011, Kolaudačné rozhodnutie na č. l. 138 spisu dňa 03.07.1987, Stanovisko k prestrešeni terasy je datované 11.06.1999, Potvrdenie o preskúšaní komína bolo datované 12.01.2006, Správa o odbornej prehliadke nízkotlakovej kotolne bola datovaná 09.01.2006, Správu o odbornej vonkajšej prehliadke tlakovej nádoby bola datovaná 09.01.2006, Správa o prvej odbornej prehliadke a skúške elektrickej inštalácie bola prehliadka vykonávaná v období od 20.02.2006 do 20.02.2006, ďalej vyjadrenie k montáži hlásičov požiaru v Chate LUX Oravice bolo datované dňom 29.05.2019 aj s pripojenými fotkami. Z výpovede svedka Ing. Miloša Zoššáka vyplynulo, že bol odborne spôsobilou osobou, že k existujúcemu kúreniu pripájal nový kotol - ÚSPOR 50 so zásobníkom, k čomu predložil správy datované rokom 2006, pričom potvrdil, že kotolňa, v ktorej bol inštalovaný, bola síce dosť malá, voči čomu mal výhrady, bola murovaná a iba vrch, t.j. strop kotolne bol drevený. Pôvodný kotol bol v čase montovania nového kotla demontovaný z dôvodu vyhovenia bezpečnostným a protipožiarnym požiadavkám s tým, že kúrenie zodpovedalo technickým požiadavkám, o čom svedčilo aj to, že bola vydaná revízna správa odborne spôsobilou osobou. Tiež bolo potvrdené, že nový priestor bol napojený na existujúci, čiže nebola tu potreba jeho skolaudovania, a tým pádom tvrdenie o tom, že sa daný priestor nestal predmetom poistenia, označil za bezpredmetný argumentujúci tým, že ak v roku 2015 bola uzatváraná poistná zmluva s miestom poistenia vymedzením a popisom nehnuteľnosti, bol nafotený objekt poistenia, zasláné príslušné doklady, potom kotolňa bola súčasťou tohto miesta poistenia, bola predmetom poistnej zmluvy, čo vyplývalo z Oddielu II, Článok 1, bod 3) písm. a) VPP, podľa ktorého „predmetom poistenia podľa ods. 1 sú v poistnej zmluve uvedené položky ako: budovy, haly, stavby a ich súčasti“. V danom prípade išlo o vec, ktorá bola odovzdaná do riadneho užívania, a listiny nepreukázali, že by nedošlo k úspešnému absolvovaniu preberacích testov. V danom prípade len výmena kotla nemala za následok to, že poistná zmluva sa na určený predmet poistenia nevzťahovala. Žalovanému na základe fotografií a ním žiadaných listín, čo potvrdil svedok p. Ďjobek, musel byť známy stav predmetu poistenia, a preto vzhľadom na časový odstup nemôže požadovať následne iné ním požadované doklady.

9. Ohľadne námietky žalovaného spočívajúcej v tom, že podľa neho v danom prípade sa jednalo o poškodenie spôsobené hrubou nedbanlivosťou žalobcu (predmet poistenia nezodpovedal príslušným bezpečnostným a technickým normám), a preto právo na poistné

plnenie žalobcovi nevzniklo (Článok 8 ods. 1) písm. a) VPP), odvolací súd poznamenal, že poisťiteľ môže odmietnuť poskytnúť poistné plnenie, prípadne uplatniť výluku len za predpokladu, ak vedomé alebo teda nedbanlivé porušenie povinnosti má podstatný vplyv na vznik poistnej udalosti (bez toho by zrejme k poistnej udalosti nebolo došlo, alebo na zväčšenie rozsahu následkov poistenej udalosti). K tomu, či žalobcovi vznikol nárok na poistné plnenie, či nešlo o porušenie jeho povinností, okresný súd vykonal dokazovanie správou Požiarno-technického a expertízneho ústavu Ministerstva vnútra SR, Bratislava zo dňa 29.04.2016 o výsledku požiarnotechnickej expertízy k prípadu požiaru. V predmetnej správe bolo primárne konštatované, že príčiny vzniku požiaru na troch úsekoch tak, ako vyjadril okresný súd v odseku 26. odôvodnenia rozsudku, a to a) úmyselné zapálenie, b) porucha na zariadení v nízkotlakovej kotolni a c) technická porucha na zariadenie v spoločenskej miestnosti, boli nezistené. Pokiaľ by išlo o možnú príčinu, a to poruchu na zariadení nízkotlakovej kotolne, na čo odkazoval žalovaný, tak z predmetnej správy nevyplývalo ani to, že nedodržanie bezpečnej vzdialenosti (800 mm) by bolo príčinou vzniku požiaru. Zároveň boli v správe popísané zistené nedostatky tak, ako popísal okresný súd a na ktoré poukazoval žalovaný. Správa v celom znení bola posudzovaná okresným súdom, pričom jej záver vo vzťahu k príčine požiaru bol potvrdený i listom Ministerstva vnútra SR Požiarno-technický a expertízny ústav zo dňa 10.05.2017, označený „Určenie príčinnej súvislosti príčiny vzniku požiaru chaty LUX v Oraviciach s nedostatkami konštatovanými počas vyšetrovania požiaru, v ktorom bolo vyjadrené stanovisko, podľa ktorého: „V rámci zisťovania príčiny vzniku predmetného požiaru nebolo možné preukázať príčinnú súvislosť medzi uvedenými nedostatkami a vznikom požiaru, nakoľko príčina vzniku požiaru je nezistená“. Zo záverov expertíznej správy a stanoviska Ministerstva vnútra SR nebolo tak možné uzavrieť, že v expertíze popísané nedostatky mali vplyv na vznik poistnej udalosti, teda nebol splnený zákonný predpoklad pre odmietnutie poistenia a ani predpoklad vyplývajúci z VPP, pretože otázky dodržania, či nedodržania príslušných bezpečnostných technických predpisov bolo potrebné posudzovať práve vo väzbe na to, či tu existovala príčinná súvislosť medzi zistenými nedostatkami a vznikom požiaru, čo preukázané nebolo.

10. Odvolací súd súhlasil so žalovaným, že v čase vzniku poistnej udalosti, i skončenia šetrenia poistnej udalosti zákonné ustanovenie § 797 ods. 4 nebolo účinné, avšak podľa názoru odvolacieho súdu toto právne posúdenie okresného súdu nemalo vplyv na podstatnú vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Podstatné bolo to, že žalovaný v rámci rozšírených dôvodov odmietnutia poistného plnenia v súdnom konaní nepreukázal, že žalobca mu neuviedol pravdivé informácie o predmete poistenia.

11. Keďže žalovaný nevyužil svoje právo, o ktorom bol poučený pred súdom prvej inštancie, t.j. uvádzať skutočnosti a tvrdenia, označovať dôkazy pred vyhlásením uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie pred súdom prvej inštancie, odvolací súd odvolací dôvod žalovaného k výške poistného plnenia vyhodnotil ako nový odvolací dôvod a doložený znalecký posudok ako nový dôkaz, pre relevantnosť ktorého dôvodu a dôkazu nebol tvrdený a ani preukázaný žiaden z taxatívnych dôvodov vyplývajúcich z ust. 366 písm. a) až d) CSP, a

tým odvolací súd na tento odvolací dôvod a k nemu priložený dôkaz neprihliadal. Ohľadne toho odvolací súd dal do pozornosti aj fakt, že žalovaný bol oboznámený so zistenými skutočnosťami už pri stave pred začatím súdneho konania v rámci šetrenia škodovej udalosti poukazujúc na výsledok šetrenia, obsah žaloby, z čoho vyplynulo, že žalovaný sa oboznamoval aj s výškou plnenia. Nešlo teda o skutočnosti žalovanému neznáme. Žalovaný len zanedbal svoju ostražitosť, ktorá sa premietla do nesplnenia si dôkaznej povinnosti, a teda do následku niešť zodpovednosť za neúspech v súdnom konaní.

12. Odvolací súd neprihliadol na uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 20. júna 2019, sp. zn. 14Cob/169/2018, na ktoré poukázal žalovaný, keďže z jeho obsahu vyplynulo, že sa jedná o odlišné výsledky dokazovania k stanoveniu príčiny požiaru vychádzajúce aj zo záverov a stanoviska Správy o výsledku požiaro-technickej expertízy, než v predmetnej odvolacej veci.

13. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

14. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolateľ vidí porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces najmä v skutočnosti, že súd prvej inštancie v konaní predchádzajúcom vydaniu druhostupňového rozhodnutia nevykonal žalovaným navrhnuté dôkazy, ktorých vykonanie bolo nevyhnutné pre riadne zistenie skutkového stavu zodpovedajúceho objektívnej pravde, pričom odvolací súd napriek tomu dokazovanie v tomto smere nedoplnil. Podľa žalovaného podstatným pre vydanie prvostupňového rozhodnutia bolo určenie, či predmet poistenia - nehnuteľnosť spĺňala všetky poistnou zmluvou vyžadované podmienky na to, aby bola spôsobilým predmetom poistenia v zmysle oddielu II čl. 1 ods. 2 VPP a či v danom prípade neboli naplnené niektoré podmienky uplatnenia výluky z poistenia v zmysle oddielu I čl. 8 ods. 1 písm. a/ VPP v spojení s oddielom I čl. 7 VPP, ktorý upravuje práva a povinnosti poisteného. Žalovaný namieta odmietnutie vykonania dokazovania prostredníctvom pripojenia spisu Požiarnotechnického a expertízneho ústavu a výsluchu svedka Ing. Michala Paála (ktorý mal vypracovať expertízu) a uloženia povinnosti príslušnému orgánu predložiť akékoľvek výsledky protipožiarnej kontroly, ktoré navrhol vykonať na pojednávaní zo dňa 4. júna 2019. Podľa žalovaného spis od Požiarnotechnického a expertízneho ústavu by mohol obsahovať ďalšie podrobnosti ohľadom vzniku požiaru a jeho možnej príčiny. Mal za to, že súd prvej inštancie zamietnutie vykonania navrhnutého dokazovania ani len riadne neodôvodnil, keďže v bode 51. svojho odôvodnenia len vo všeobecnej rovine skonštatoval, že mal dostatočne preukázaný skutkový stav pre svoje rozhodnutie.

15. Za porušenie práva na spravodlivý proces žalovaný označil aj konanie súdu prvej inštancie v spojení s konaním odvolacieho súdu, keď v plnom rozsahu vyhovel žalobe bez akéhokoľvek skúmania výšky nároku, ktorá nebola preukázaná a požadovaná v rozpore so zisteným skutkovým stavom. Mal za to, že súd prvej inštancie nesprávne postupoval, keď žalobcom označenú výšku uplatňovaného nároku v petite žaloby bolo treba vyhodnotiť ako nespornú, nakoľko žalovaný bol nečinný a svoju povinnosť poprieť skutkové tvrdenia týkajúce sa výšky konania nevyužila. Odvolací súd postupoval rovnako, nakoľko sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pričom neprimerane zaťažil dôkazným bremenom žalovaného ohľadne nesplnenia si dôkaznej povinnosti vo vzťahu k výške nároku. Podľa žalovaného si práve žalobca neslnil povinnosť zakotvenú v § 132 CSP. Argumentoval tým, že zo žiadneho ním predloženého dôkazu totiž nevyplýva, že by mu vznikol nárok na poistné plnenie vo výške 330.000,- eur. V tejto súvislosti poukázal na znalecký posudok č. 5/2012 (pozn. dovolacieho súdu - v označení tohto posudku sa žalovaný zrejme pomýlil, keď správne označenie posudku je č. 6/2012), z ktorého vyplynula hodnota nehnuteľnosti k 27. decembru 2011 vo výške 172.807,32 eura. Taktiež v priebehu konania namietal, že nehnuteľnosť bola s vysokou pravdepodobnosťou podpoistená, a preto je nevyhnutné poistné plnenie znížiť, pričom sa s danou námietkou súdy nijako nevysporiadali. Na záver zhrnul, že nakoľko zo žiadneho v žalobe konaní predložených dôkazov nevyplýva, že by výška škody na nehnuteľnosti vznikla vo výške 330.000,- eur, je zrejmé, že súdy nižšej inštancie sa výškou škody nezaoberali, rozhodli svojvoľne v rozpore so zisteným skutkovým stavom, pričom ich povinnosťou bolo, aby v prípade prijatia záveru o existencii nároku v súlade s § 151 ods. 2 CSP vyzval žalobcu na preukázanie výšky nároku požadovaného v žalobe.

16. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia nižšie uvedených právnych otázok, ktoré podľa neho v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené.

17. Podľa dovolateľa nebola doposiaľ v praxi dovolacieho súdu vyriešená právna otázka nasledovného znenia: „Ide o poistnú udalosť, ak škodová udalosť vznikla na veci, ktorá nespĺňa všetky v poistnej zmluve dohodnuté požiadavky na predmet poistenia“? Za nesprávne právne posúdenie považuje dovolateľ to, že odvolací súd podmienil posúdenie skutočnosti, či nehnuteľnosť predstavovala predmet poistenia existenciou príčinnej súvislosti medzi vytýkanými nedostatkami a škodovou udalosťou podľa oddielu I čl. 8 ods. 1 písm. a/ VPP. Žalovaný však namietal, že v zmysle ustanovenia oddielu II čl. 1 ods. 2 VPP kvalifikácia veci ako predmetu poistenia, resp. nespôsobilého predmetu poistenia je nezávislá od príčinnej súvislosti a nijako s ňou nesúvisí. Pri hodnotení, či určitá vec je spôsobilým predmetom poistenia treba vychádzať výlučne z podmienok determinujúcich túto spôsobilosť uvedených v poistnej zmluve, nakoľko zo žiadneho ustanovenia právnych predpisov ani VPP nevyplýva, že preukázanie príčinnej súvislosti je skutočnosťou relevantnou pre posúdenie, či vec spĺňala požiadavky predmetu poistenia. Podľa žalovaného je nepodstatné, či v danom prípade boli

splnené podmienky aplikácie výluky z poistenia, nakoľko v danom prípade nehnuteľnosť nebola predmetom poistenia a o poistnú udalosť vôbec nešlo. Tento záver odvolacieho súdu považuje za nesprávny. Bolo poukázané na ustanovenie § 806 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „OZ“) a na rozdiel medzi výlukou z poistenia a nespôsobilým predmetom. Podľa žalovaného v konaní bolo preukázané, že na vec sa poistenie nevzťahovalo, nakoľko nehnuteľnosť nespĺňala atribúty predmetu poistenia. Tvrdí, že príčinnú súvislosť medzi nespôsobilosťou nehnuteľnosti byť predmetom poistenia so škodovou udalosťou OZ preukázať nevyžaduje. Dôvodil, že v prípade existencie nespôsobilého predmetu poistenia nemôže dôjsť ani k poistnej udalosti, nakoľko predmet poistenia z kvalitatívneho hľadiska nespĺňa požiadavky predmetu, ktorý poistiteľ mal v záujme poistiť a prevziať poistné riziko (t.j. možnosť vzniku škodovej udalosti môže byť mnohonásobne vyššia, ako mohol odôvodnene predpokladať). V takom prípade preto ani nemožno uvažovať o možnosti aplikácie výluky z poistenia. Podľa žalobcu bolo v prípade predmetnej nehnuteľnosti preukázaná prítomnosť takých porušení právnych predpisov na úseku ochrany pred požiarmi, ktoré výrazne zvyšovali riziko vzniku škodovej udalosti vo forme požiaru.

18. Za ďalšiu doposiaľ neriešenú právnu otázku v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, žalovaný označil otázku nasledovného znenia „či možno v prípade vzniku škody v dôsledku požiaru konanie vo forme závažného porušenia predpisov na úseku ochrany pred požiarmi vyhodnotiť ako hrubú nedbanlivosť poisteného, oprávňujúcu poist'ovateľa uplatniť výluky z poistenia bez ohľadu na existenciu príčinnej súvislosti medzi porušením predpisov a vznikom škody“. Podľa neho odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď oprávnenie poistiteľa (žalovaného) poistné plnenie odmietnuť nesprávne podmienil preukázaním príčinnej súvislosti medzi hrubou nedbanlivosťou poisteného a vznikom škodovej udalosti. Uviedol, že si nie je vedomý ustanovenia právneho predpisu, ktoré by vyslovovalo predpoklad spočívajúceho v tom, že ak nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi nedodržaním príslušných bezpečnostných technických predpisov a vznikom požiaru, nebol splnený zákonný predpoklad pre odmietnutie poistného plnenia. Podľa dovolateľa, ak príčinou škodovej udalosti je požiar a je preukázané, že poistený závažným spôsobom porušuje svoje zmluvné povinnosti, najmä formou početného porušenia právnych predpisov na úseku ochrany pred požiarmi, nemožno od poist'ovateľa spravodlivo požadovať, aby uplatnenie výluky bolo podmienené preukázaním jednoznačnej príčiny požiaru a následne príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a vzniknutou škodou. Navyše, ak v prípade požiaru došlo k takému poškodeniu vecí, že jednoznačné preukázanie príčiny sa stalo nemožným, čo bolo aj príčinou nemožnosti určiť presné ohnisko požiaru, ktoré je dôležité pre určenie príčiny požiaru.

19. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že žalobu zamietne alebo alternatívne, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

20. K dovolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý považuje žalobcom podané dovolanie v celom rozsahu za nedôvodné. Uviedol, že žalovaný mal počas priebehu súdneho konania dostatočný priestor na to, aby sa vyjadril ku všetkým skutočnostiam, pričom v rámci procesnej obrany navrhol vykonanie dôkazov v zmysle § 153 ods. 1 CSP. Žalovaný mal odo dňa doručenia žaloby vedomosť o tom, čo je predmetom žalobného návrhu a čoho sa žalobca domáha, pričom výšku žalobcom uplatneného nároku namietal prvýkrát až v rámci podaného odvolania. Podľa žalobcu oba sudy nižšej inštancie riadne odôvodnili nevykonanie žalovaným navrhnutého dôkazu ohľadne predloženia spisu z vyšetrovania požiaru. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu žalobca uviedol, že zo stany žalovaného ide len o polemizovanie a spochybňovanie právnych názorov odvolacieho súdu a kritiku toho, ako odvolací súd pristúpil k riešeniu právnej otázky. Vzhľadom na ním uvedené navrhol, aby dovolací súd dovolanie podané žalovaným odmietol a priznal mu nárok na náhradu trov konania.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolaniu žalovaného je potrebné v časti vyhovieť.

22. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

23. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

26. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

27. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

28. Dovolateľ v dovolaní ako dôvod, z ktorého vyvodzuje jeho prípustnosť, uvádza ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, pričom túto vadu videl v tom, že odvolací súd nevykonal, resp. odmietol doplniť dokazovanie o ním navrhnuté dôkazy majúce tým na mysli najmä: a/ pripojenie spisu Požiarnotechnického a expertízneho ústavu, b/ vykonanie výsluchu svedka Ing. Michala Paála (ktorý mal vypracovať expertízu) a c/ uloženie povinnosti príslušnému orgánu predložiť akékoľvek výsledky protipožiarnej kontroly (dané navrhol vykonať na pojednávaní zo dňa 4. júna 2019). Vykonanie vyššie uvedených dôkazov žalovaný označil za nevyhnutné pre riadne zistenie skutkového stavu zodpovedajúceho objektívnej pravde. Ďalej porušenie práva na spravodlivý proces videl v konaní oboch súdov nižšej inštancie, nakoľko sa nezaoberali výškou nároku, ktorá nebola preukázaná a požadovaná v rozpore so zisteným skutkovým stavom, pričom ohľadne tohto bolo poukázané na znalecký posudok č. 5/2012, z ktorého vyplynula hodnota nehnuteľnosti k 27. decembru 2011 vo výške 172.807,32 eura namietajúc to, že povinnosťou súdov bolo, aby v prípade prijatia záveru o existencii nároku v súlade s § 151 ods. 2 CSP vyzval žalobcu na preukázanie výšky nároku požadovaného v žalobe.

29. S poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd konštatuje, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

30. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ v súvislosti s nesprávnym

procesným postupom odvolacieho súdu namietať, že odvolací súd a/ svoje rozhodnutie nepresvedčivo a arbitrárne odôvodnil a b/ nesprávne hodnotenie zisteného skutkového stavu.

31. Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporné aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne posudzovaných skutkových okolností bez toho, aby dostatočným spôsobom odôvodnili ich irelevantnosť.

32. Pokiaľ žalovaný v dovolaní namieta nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd pripomína, že dovolací súd vo svojich rozhodnutiach vydaných po 1. júli 2016 odkazoval aj na závery zjednocujúceho stanoviska, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3. decembra 2015 pod č. R 2/2016 podľa ktorého: „Nepreskúmateľnosť“ rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Dovolací súd v tomto smere poukazuje na názor ústavného súdu vyslovený v uznesení sp. zn. I. ÚS 44/2021 z 26. januára 2021, vo vzťahu k aplikabilite stanoviska R 2/2016 po 1. júli 2016, v zmysle ktorého: „z ústavnoprávneho hľadiska, ako aj z hľadiska relevantnej judikatúry ESLP ťažko bez ďalšieho prijať názor najvyššieho súdu vyslovený v jeho stanovisku R 2/2016, pretože k podstatnej zmene v právnej úprave prípustnosti dovolania po 1. júli 2016 nesporné došlo, pričom nemožno odhliadnuť od skutočnosti, že rovnakú, ale ani obdobnú úpravu, ktorá bola obsiahnutá v § 241 ods. 2 písm. b/ OSP (tzv. iná vada), Civilný sporový poriadok vo vzťahu k dovolaniu, resp. jeho odôvodneniu už výslovne ani neobsahuje. Aktuálnosť stanoviska po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy dovolania je preto potrebné chápať v tom zmysle, že pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý proces do textu zákona sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnilo.“ K tomu pozri tiež rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 120/2020.

33. Dovolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 314/2018 z 13.11.2018, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 47/2018,

ktorého právna veta znie: „Odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku.“ V bode 35 odôvodnenia predmetného nálezu ÚS SR konštatoval, že „absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama o sebe zakladá porušenie sťažovateľom namietaného základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, i práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“)“.

34. S poukazom na vyššie uvedené (body 30 - 33) dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie vykazuje znaky nepreskúmateľnosti rozhodnutia, nakoľko neobsahuje zásadné vysvetlenie - zdôvodnenie k niektorým podstatným námietkam žalovaného uvedeným v odvolaní.

35. Dovolací súd poukazuje na ust. § 387 ods. 3 CSP, podľa ktorého odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie (táto povinnosť však neznamená povinnosť súdu stotožniť sa so stanoviskom strany alebo jej právnymi názormi, je však potrebné so stanoviskami strán sporu prednesenými ku skutočnostiam, ktoré sú pre rozhodnutie sporu podstatné, argumentačne sa vysporiadať). Odvolací súd sa musí taktiež v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami a námietkami uvedenými v odvolaní.

36. V danom prípade rozhodnutie súdu prvej inštancie a ani rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje adekvátne odôvodnenie ohľadne odmietnutia, resp. nevykonania doplnenia navrhovaného dokazovania žalovaným, ktoré mali/mohli preukazovať nespôsobilosť nehnutel'nosti byť predmetom poistenia podľa poistnej zmluvy a možnosť uplatnenia výluky z poistenia. Išlo najmä o návrhy dôkazov: a/ pripojenie spisu Požiarnotechnického a expertízneho ústavu, b/ vykonanie výsluchu svedka Ing. Michala Paála (ktorý mal vypracovať expertízu) a c/ uloženie povinnosti príslušnému orgánu predložiť akékoľvek výsledky protipožiarnej kontroly. Súd prvej inštancie návrhy žalovaného na doplnenie dokazovania zamietol bez toho, aby mu poskytol presvedčivé odôvodnenie svojho rozhodnutia, pričom konštatovanie uvedené v bode 51. odôvodnenia jeho rozhodnutia nasledovného znenia, „že mal dostatočne preukázaný skutkový stav pre svoje rozhodnutie, a ďalšie dokazovanie s ohľadom na zásadu účinnej ochrany práv a právom chránených záujmov ako aj princípov právnej istoty nevykoná“, predstavuje len všeobecné zhodnotenie, ktoré nemožno pokladať za dostatočné odôvodnenia svojho rozhodnutia. Súd prvej inštancie je povinný poskytnúť riadnu odpoveď ohľadne predmetného návrhu žalovaného a to aj v prípade ak navrhnuté dôkazy nie sú spôsobilé objasniť skutočnosť rozhodujúce pre vydanie rozhodnutia v merite veci. Ani odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje presvedčivú odpoveď k relevantnej námietke

žalovaného o nedodržaní rovnosti strán v tomto konaní (najmä z pohľadu vykonávania dôkazov), neobsahuje dostatočné vysvetlenie prečo akceptoval postup súdu prvej inštancie, ktorý niektoré stranami sporu navrhnuté dôkazy nevykonal. Súd nemusí vykonať všetky stranami sporu navrhované dôkazy, avšak vo svojom rozhodnutí musí odôvodniť, ktoré dôkazy vykonal, a ktoré nie a prečo ich vykonanie nepovažoval za potrebné alebo prečo ich vykonať nemohol. K odvolacej námietke žalovaného o nevykonaní ním navrhnutých dôkazov odvolací súd reagoval v bodoch 56. až 58. odôvodnenia jeho rozhodnutia, avšak len všeobecne, bez konkrétnych záverov v ďalšom texte odôvodnenia, týkajúcich sa konkrétnych námietok žalovaného vznesených v odvolaní. Odvolací súd len vo všeobecnosti poukázal na zásady zisťovania skutkového stavu, vykonávania a hodnotenia dokazovania nadväzujúc tým na záver súdu prvej inštancie vyjadreného v bode 51. odôvodnenia jeho rozhodnutia, lenže bez poskytnutia odpovede, ku konkrétnej odvolacej námietke žalovaného. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd de facto ku konštatovanej správnosti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nedoplnil na zdôraznenie správnosti žiadne dôvody a rovnako neuviedol žiadne konkrétne dôvody k odvolacej námietke žalovaného týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia odmietnutia vykonania ním navrhovaných dôkazov. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vykonal len žalobcom navrhnuté dôkazy, pričom dôkazy navrhované žalovaným v konaní nevykonal a ich nevykonanie riadne a zrozumiteľne nevysvetlil. Odvolací súd nevykonával žiadne dôkazy, hoci nevykonanie niektorých riadne navrhnutých dôkazov súd prvej inštancie riadne nezdôvodnil, pričom žalovaný uvedené námietol v odvolaní, avšak odvolací súd rovnako bez náležitého zdôvodnenia, tieto dôkazy taktiež nevykonal.

37. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktoré je implikované aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavy“). Odôvodnenie je tou časťou rozhodnutia, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Aj v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavného súdu“) platí, že ak všeobecný súd nevykoná dôkaz navrhovaný stranou konania, hoci tento má preukazovať takú, medzi stranami konania spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná, či dokonca rozhodujúca, znemožní tým strane konania uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces. Znamená to vo svojich dôsledkoch aj porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (II. ÚS 168/2019).

38. Žalovaný označil za porušenie práva na spravodlivý proces aj konanie súdu prvej inštancie v spojení s konaním odvolacieho súdu spočívajúceho v priznaní nároku vo výške 330.000,- eur bez skúmania jeho výšky, hoci žalobca výšku tohto nároku ničím nepreukázal a súd neprimerane zaťažil žalovaného dôkazným bremenom k výške nároku. Zároveň opätovne poukázal na neprimeranosť uplatneného nároku, poukazujúc na znalecký posudok č. 5/2012, založený v spise, z ktorého vyplynula všeobecná hodnota nehnuteľnosti k 27. decembru 2011 vo výške 172.807,32 eura.

39. Dovolací súd ohľadne tejto námietky uvádza, že nie je dôvodná a poukazuje na odôvodnenie odvolacieho súdu, ktoré v tejto namietanej časti považuje za dostatočne odôvodnené. Z bodov 71. až 74 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd sa riadne vysporiadal s odvolacou námietkou ohľadne výšky poistného plnenia vo väzbe tvrdenia o podpoistení nehnuteľnosti, s doložením Znaleckého posudku č. 46/2016 zo dňa 29.03.2016. Výškou uplatneného nároku sa konkrétne zaoberal odvolací súd v rámci bodu 72. jeho odôvodnenia, kde veľmi podrobne uviedol skutočnosti týkajúce sa priebehu konania pred súdom prvej inštancie zdôrazňujúc to, že žalovaný mal možnosť v rámci písomného vyjadrenia k žalobe uviesť rozhodujúce skutočnosti, či pripojiť listiny, pričom sa aj vyjadril, avšak žiadnym spôsobom nenamietal výšku plnenia (len úrok z omeškania). Odvolacím súdom bolo zistené, že ani na pojednávaní konanom dňa 23. apríla 2019 nemal žalovaný k výške žalovanej pohľadávky žiadne pripomienky. Taktiež z bodu 74. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa zaoberal odvolacou námietkou žalovaného, ohľadne ktorej poskytol adekvátne odôvodnenie aj s prihliadnutím na § 151 ods. 1, 2 CSP. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu (bod 73. jeho odôvodnenia) aj ohľadne neprihliadnutia na predložený znalecký posudok zo strany žalovaného, nakoľko odvolacím súdom bolo jednoznačne zistené, že žalovným predložený dôkazný prostriedok vo vzťahu k dovolaním namietanému rozhodnutiu odvolacieho súdu a konaniu, ktoré mu predchádzalo, tak predstavuje prostriedok procesnej obrany žalovaného, ktorý neuplatnil pred súdom prvej inštancie, pričom žalovaný neuvádza v dovolaní niektorý zo zákonných dôvodov, len za splnenia ktorých by bolo možné prihliadať na novoty v konaní. Na doplnenie dovolací súd vo vzťahu k námietke ohľadne § 151 CSP uvádza, že povinnosť tvrdenia sa vzťahuje na skutkové okolnosti súvisiace s procesným útokom alebo procesnou obranou strany sporu a je koncepčným predpokladom tzv. sudcovskej koncentrácie civilného sporového konania (§ 153 CSP). Porušenie povinnosti tvrdenia sa považuje za procesnú pasivitu strany sporu, ktorá má za následok procesnú sankciu vo forme buď nespornosti nepopretých skutkových tvrdení protistrany (§ 151 ods. 1 CSP), alebo neúčinnosti nekvalifikovaného popretia skutkového tvrdenia protistrany (§ 151 ods. 2 CSP), pričom ak súd považuje skutkové tvrdenia strany podľa § 151 CSP za nesporné, nevykonáva o nich dokazovanie. V zmysle daného žalovaný nesie procesnú zodpovednosť za svoju pasivitu.

40. Vzhľadom na vyššie uvedené (bod 36. až 39 tohto odôvodnenia) dovolací súd dal čiastočne žalovanému za pravdu a konštatuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu odvolacieho súdu, a to v časti, v ktorej sa odvolací súd v spojení so súdom prvej inštancie nevysporiadal so všetkými jeho relevantnými argumentmi a námietkami (uvedené najmä v bode 14. tohto rozhodnutia dovolacieho súdu) v spojitosti s nedostatočným odôvodnením odmietnutia vykonania žalovným navrhnutých dôkazov (odmietnutie vykonania dokazovania prostredníctvom pripojenia spisu Požiarnotechnického a expertízneho ústavu a výsluchu svedka Ing. Michala Paála).

41. So zreteľom na vyššie uvedené súd prvej inštancie a ani odvolací súd v odôvodnení jeho rozhodnutia nenaplnili požiadavky plynúce zo základného práva žalovaného na súdnu ochranu, keďže odôvodnenie ich rozhodnutí nemožno považovať za uspokojujúce. Keďže odvolací súd náležitým spôsobom svoje rozhodnutie neodôvodnil v časti, v ktorej sa nevysporiadal so všetkými jeho relevantnými argumentmi a námietkami (uvedené najmä v bode 14. tohto rozhodnutia dovolacieho súdu) v spojitosti s nedostatočným odôvodnením odmietnutia vykonania žalovaným navrhnutých dôkazov (odmietnutie vykonania dokazovania prostredníctvom pripojenia spisu Požiarnotechnického a expertízneho ústavu a výsluchu svedka Ing. Michala Paála), je potrebné ho z uvedených dôvodov považovať (v okolnostiach rozhodovaného sporu) za nepreskúmateľné v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalovaného ako strany sporu na spravodlivý proces a konanie tak bolo zaťažené vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Postupom odvolacieho súdu teda došlo k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá zakladá porušenie práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP), v ktorom sa vysporiada s vytýkanými vadami, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní.

42. Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP pre nedostatok odôvodnenia (ktoré zakladá prípustnosť a aj dôvodnosť dovolania) a vrátenie veci na ďalšie konanie, dovolací súd sa nemohol v plnom rozsahu zaoberať prípustnosťou a dôvodnosťou dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

43. Dovolací súd však pre ďalší postup súdu a nové rozhodnutie vo veci ako obiter dictum k žalovaným nastoleným právnym otázkam považuje za potrebné uviesť nasledovné:

44. Vo veci prvej nastolenej otázky žalovaným daného znenia „či ide o poistnú udalosť, ak škodová udalosť vznikla na veci, ktorá nespĺňa všetky v poistnej zmluve dohodnuté požiadavky na predmet poistenia“?, dovolací súd musí konštatovať, že predmetná otázka nespĺňa atribút právnej otázky, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 CSP, ale jednoznačne sa jedná o otázku skutkového charakteru. Uvedené vyplýva aj z použitej argumentácie dovolateľa, podľa ktorého odvolací súd ohľadne konštatovania, či sa v danom prípade jedná, či nejedná o spôsobilý predmet poistenia konal nesprávne, ak skúmal príčinnú súvislosť medzi nespôsobilosťou nehnutel'nosti byť predmetom poistenia so škodovou udalosťou, nakoľko občiansky zákonník dané nevyžaduje taktiež poukazujúc na ustanovenie oddielu II čl. 1 ods. 2 VPP, ktoré je nezávislé, čo sa týka kvalifikácie veci ako predmetu poistenia od príčinnej súvislosti. Namietanie nesprávneho právneho posúdenia žalovaným v tomto konkrétnom prípade je založené na skutkovom zistení súdu prvej inštancie v spojení s odvolacím súdom a závere z neho vyplývajúcom (z vyhodnotenia vykonaných dôkazov - vid' bod 62 až 69 jeho odôvodnenia), a tiež na interpretácii ustanovení zakotvených vo VPP. Súdny, hoci žalobca toto namietol už v podanej žalobe, neposudzovali a nezaložili svoje rozhodnutie na závere, že

uvedené ustanovenia, z ktorých žalovaný vyvodzuje výluky z poistenia, sú ne/dostatočne určité (čo namietol žalobca, avšak súdy uvedené v rozhodnutí neposudzovali), ale rozhodnutie súdov bolo postavené na závere, že pre nezistenie príčiny požiaru, nie je možné posúdiť, že vznikol v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti žalobcu, a preto nezistil existenciu dôvodov pre výluky z poistenia, resp. pre záver, že žalovanému nevznikla povinnosť plniť. Dovolací súd sa nemôže zaoberať posudzovaním určitosti alebo neurčitosti zmluvných dojednaní, či platnosťou zmluvy, prípadne posudzovaním, či predmetná udalosť je poistnou udalosťou a či vec spĺňala požiadavky predmetu poistenia. Ohľadne zisťovania obsahu zmluvy (zmluvných dojednaní, vrátane všeobecných podmienok poistenia) dovolací súd poznamenáva, že uvedené predstavuje otázku zisťovania skutkového stavu a nie právneho posúdenia. Nejedná sa teda o právnu otázku zameranú na interpretáciu alebo aplikáciu konkrétneho zákonného ustanovenia, ktorá je predpokladaná v ust. § 421 ods. 1 CSP spôsobom zadaným judikatúrou najvyššieho súdu (napr. v uznesení sp. zn. 3Cdo/158/2017), ale jedná sa o skutkovú otázku, ktorú dovolací súd nie je oprávnený v zmysle § 442 CSP posudzovať na základe výsledkov dokazovania v tom - ktorom posudzovanom prípade. Naviac uvedenú otázku súdy neriešili a nezaujali k nej žiaden právny názor, ktorého ne/správnosť by bolo možné v dovolacom konaní preskúmať. Ak strana sporu v dovolacom konaní vytýka súdu, že jednotlivé ustanovenia zmluvy interpretoval nesprávne, v rozpore s jej skutočným obsahom, prípadne vo vzťahu ku konkrétnemu skutkovému stavu, ktorého sa zmluvné ustanovenie týka (tu poistná udalosť), ide o dovoláciu námietku, ktorá nevystihuje podstatu ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože takáto námietka sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom súd založil svoje právne závery. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý je výsledkom náležitého procesu dokazovania, nemožno považovať za právne posúdenie. Táto otázka by prípustnosť dovolania v tomto prípade nezaložila.

45. Žalovaný v rámci dovolania podľa § 421 CSP za ďalšiu otázku, ktorá podľa neho nebola riešená, považoval otázku nasledovného znenia „či možno v prípade vzniku škody v dôsledku požiaru konanie vo forme závažného porušenia predpisov na úseku ochrany pred požiarom vyhodnotiť ako hrubú nedbanlivosť poisteného, oprávňujúcu poisťovateľa uplatniť výluky z poistenia bez ohľadu na existenciu príčinnej súvislosti medzi porušením predpisov a vznikom škody“. Žalovaný za podstatu nesprávnosti právnych záverov odvolacieho súdu považuje to, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď oprávnenie poistiteľa (žalovaného) poistné plnenie odmietnuť nesprávne podmienil preukázaním príčinnej súvislosti medzi hrubou nedbanlivosťou poisteného a vznikom škodovej udalosti. Uviedol, že si nie je vedomý ustanovenia právneho predpisu, ktoré by vyslovovalo predpoklad spočívajúceho v tom, že ak nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi nedodržaním príslušných bezpečnostných technických predpisov a vznikom požiaru, nebol splnený zákonný predpoklad pre odmietnutie poistného plnenia. Dovolací súd uvádza, že súdy nižšej inštancie právne posúdili vec podľa § 788 ods. 1 a 3, § 797 a § 806 Občianskeho zákonníka v spojení s článkom 7 ods. 1, písm. f) a článkom 8 ods. 1 písm. a) VPP. Dovolací súd poznamenáva, že uvedené právne posúdenie súdmi nižšej inštancie malo byť ešte doplnené o právne úvahy súdov vyplývajúce z aplikácie § 799, § 809 Občianskeho zákonníka, v spojení s § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka a úpravy zakotvanej v oddiele II. článku 1 bodu 2 VPP.

46. Podľa § 799 ods. 1 až 3 OZ, poistený je povinný zachovávať povinnosti, ktoré boli dohodnuté alebo ktoré sú v tomto zákone alebo v poistných podmienkach ustanovené. (1) Kto má právo na plnenie, je povinný bez zbytočného odkladu poisťiteľovi písomne oznámiť, že nastala poistná udalosť, dať pravdivé vysvetlenie o jej vzniku a rozsahu jej následkov a predložiť potrebné doklady, ktoré si poisťiteľ vyžiada. Poistné podmienky mu môžu uložiť aj ďalšie povinnosti. (2) Ak malo vedomé porušenie povinností uvedených v odsekoch 1 a 2 podstatný vplyv na vznik poistnej udalosti alebo na zväčšenie rozsahu následkov poistnej udalosti, je poisťiteľ oprávnený plnenie z poistnej zmluvy znížiť podľa toho, aký vplyv malo toto porušenie na rozsah jeho povinností plniť. (3)

47. Podľa § 806 OZ, z poistenia majetku má poistený právo, aby mu bolo poskytnuté plnenie vo výške určenej podľa poistných podmienok, ak sa poistná udalosť týka veci, na ktorú sa poistenie vzťahuje.

48. Podľa § 809 ods. 1 a 2 OZ, poistený je povinný dbať, aby poistná udalosť nenastala; najmä nesmie porušovať povinnosti smerujúce k odvráteniu alebo zmenšeniu nebezpečenstva, ktoré sú mu právnymi predpismi uložené alebo ktoré vzal na seba poistnou zmluvou. (1) Ak poistený vedome alebo následkom požitia alkoholu alebo návykových látok porušil povinnosti uvedené v odseku 1 a toto porušenie podstatne prispelo ku vzniku poistnej udalosti alebo k väčšiemu rozsahu jej následkov, je poisťiteľ oprávnený plnenie z poistnej zmluvy primerane znížiť. To isté platí, ak porušil tieto povinnosti vedome alebo následkom požitia alkoholu alebo návykových látok ten, kto s poisteným žije v spoločnej domácnosti. (2)

49. Dané ustanovenie ukladá osobitné povinnosti len pre poistenie majetku, pričom ide o povinnosti preventívneho charakteru, ktorých účelom je predísť vzniku poistnej udalosti alebo zmierniť jej následky. Predovšetkým ustanovuje základnú povinnosť dbať, aby poistná udalosť nenastala, pričom túto základnú povinnosť podrobnejšie rozvádza príkladmi niekoľkých povinností. Podľa tohto ustanovenia poistený nesmie porušovať povinnosti smerujúce na odvrátenie alebo zmenšenie nebezpečenstva, ktoré sú mu uložené právnymi predpismi alebo ktoré vzal na seba poistnou zmluvou. Odsek 2 obsahuje sankciu za porušenie povinností ustanovenej v odseku 1 a táto sankcia spočíva v oprávnení poisťiteľa plnenie zo zmluvy primerane znížiť ak toto porušenie povinností podstatne prispelo ku vzniku poistnej udalosti, pričom zároveň musí ísť o vedomé porušenie povinností.

50. Podľa § 2 ods. 3 OZ, účastníci občianskoprávných vzťahov si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť.

51. Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

52. Z oddielu II. Článku 1 bodu 2 VPP vyplýva, že predmetom poistenia sú veci len, ak v čase uzavretia poistenia, ako aj v čase vzniku poistnej udalosti vyhovujú príslušným bezpečnostným a technickým normám, sú v prevádzkyschopnom stave a riadne udržiavané. Ďalej z oddielu I. Článku 8 ods. 1 písm. a/ VPP vyplýva, že právo na poistné plnenie nevznikne, ak ide o poškodenie, zničenie alebo stratu priamo alebo nepriamo spôsobené, vyplývajúce alebo zvýšené v dôsledku úmyselného konania alebo hrubej nedbanlivosti poisteného, jeho zástupcov ako aj iných osôb konajúcich z podnetu poisteného. Za hrubú nedbanlivosť sa považuje konanie poisteného smerujúceho k porušeniu ustanovení článku „Práva a povinnosti poistníka“, pričom žalovaný ako dôvod odmietnutia plnenia uviedol hrubú nedbanlivosť žalovaného ohľadne povinnosti stanovenej v článku 7 ods. 1/ písm. f/ VPP (riadne sa starať o poistené veci, predovšetkým udržiavať ich v dobrom technickom stave, používať ich podľa návodu na obsluhu a údržbu a na účel, na ktorý ich výrobca určil, a tiež odkazom na zákon č. 314/2001 Z.z., o ochrane pred požiarmi, v zmysle ktorého žalobca porušil viacero ustanovení obsahujúcich povinnosti pri zabezpečovaní pravidelných preventívnych protipožiarňach prehliadok objektu a jeho zariadení, predovšetkým tie, na ktoré sa odvolá Správa o výsledku požiarotechnickej expertízy č. PEU1-27-005/2016 zo dňa 29.04.2016) a nepravdivé uvedenie informácií. Aj z vyššie citovaných zákonných ustanovení a aj zo Všeobecných poistných podmienok vyplýva, že poistné plnenie poistenému nepatrí, resp. v zmysle zákonných ustanovení poistné plnenie možno poistenému znížiť, ak poškodenie, zničenie bolo priamo, či nepriamo spôsobené v dôsledku hrubej nedbanlivosti poisteného pri plnení, resp. neplnení povinností poisteného. S uvedeným názorom je súladný postup súdov nižšej inštancie v tejto veci, ak posudzovali otázku súvislosti medzi porušením povinnosti a vznikom škodovej udalosti.

53. Dovolací súd navyše v tejto súvislosti poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 56/2011-33 zo dňa 10. februára 2011 (i keď v danom prípade sa nejedná o spotrebiteľský charakter právneho vzťahu medzi sporovými stranami), v ktorom ústavný súd vyjadril názor, že v „prípade ustanovenia § 809 OZ však ide práve o ustanovenie, ktoré síce nie je gramaticky formulované ako prikazujúce alebo zakazujúce, avšak z jeho povahy vyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť..... Navyše tu treba poukázať na to, že vzhľadom na nesporné spotrebiteľský charakter daného právneho vzťahu medzi účastníkmi, tento charakter má za následok (v prospech spotrebiteľa) kogentný charakter ustanovenia § 802 a 809 aj v zmysle § 54 ods. 1 OZ, podľa ktorého sa zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve nemôžu odchyliť od zákona v neprospech spotrebiteľa. Možno teda zhrnúť, že ustanovenie § 802 ako aj § 809 OZ je kogentné ustanovenie, ktoré neumožňuje v tejto otázke odlišnú úpravu vôbec, a to ani vo VPP, pričom ak by aj kogentný charakter nevyplýval z povahy daného ustanovenia, nemožno sa podľa § 54 ods. 1 OZ od neho odchyliť v neprospech spotrebiteľa“.

54. Vzhľadom na kogentnosť ustanovenia § 809 OZ a ustanovený preventívny charakter povinností, ktoré je potrebné dodržiavať za účelom predídenia vzniku poistnej udalosti, či zmiernenia jej následkov, je bez akejkoľvek pochybnosti zrejmé, že v prípade vzniku poistnej udalosti (požiar v danom prípade) a súčasného zistenia porušenia povinností zo strany poisteného, je nutné skúmať, či medzi porušením povinnosti a poistnou udalosťou, je príčinná súvislosť v tom zmysle, či dané porušenie povinnosti mohlo prispieť k vzniku poistnej udalosti alebo k zväčšeniu rozsahu jej následkov. V zmysle uvedeného je nutné brať na zreteľ, že nie každé porušenie povinnosti zakotvené v zákone, či v poistnej zmluve je schopné vyvolať poistnú udalosť, ale slúži na to, aby sa eliminovala pravdepodobnosť vzniku poistnej udalosti, či pravdepodobnosť väčšieho rozsahu následkov. Uvedené vystihuje podstatu preventívneho charakteru (poistený nesmie porušovať povinnosti smerujúce na odvrátenie alebo zmenšenie nebezpečenstva). Dôsledky, ktoré zákon spája s porušením stanovených alebo dohodnutých povinností, nastávajú len vtedy, ak sú splnené obe zákonom predpokladané podmienky, a to 1/ ak poistený (prípadne iná osoba, ktorá má právo na plnenie poisťiteľa) porušil tieto povinnosti vedome a 2/ tieto povinnosti (povinnosť) majú podstatný vplyv na vznik poistnej udalosti, resp. zväčšenie rozsahu jej následkov. Vedomé porušenie povinností nie je totožné s ich úmyselným porušením. Pokiaľ poisťovateľ zistí vyššie uvedené okolnosti, je oprávnený poistné plnenie znížiť, a to v rozsahu, v akom malo porušenie povinností poisteným podstatný vplyv na vznik poistnej udalosti alebo na zväčšenie rozsahu jej následkov. Do úvahy teda prichádza len primerané zníženie poistného plnenia, a nie jeho odmietnutie. V danom prípade však poisťovateľ bez zváženia vyššie uvedených skutočností priamo odmietol poskytnúť poistné plnenie a v rámci konania poukazuje na výluky z poistenia. Ohľadne daného dovolací súd konštatuje, že zákonodarca upravil prevenčné povinnosti, ale nesankcionuje ich úplnou výlukou z poistného plnenia, ale len primeraným znížením, ak porušenie bolo v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Zatiaľ čo z ustanovení VPP, a to oddielu II. článku 1 bodu 2 v spojení s oddielom I. Článkom 8 ods. 1 písm. a/ VPP vyplýva, že úprava zakotvená vo VPP úplne vylučuje poistné plnenie pri porušení prevenčných povinností. Uvedené riešenie však podľa dovolacieho súdu umožňuje (a to bez bližšej konkretizácie porušenia a jeho závažnosti) vylúčiť z poistného plnenia aj také porušenie právnych povinností, ktoré nebolo v príčinnej súvislosti so vznikom poistnej udalosti (v prejednávacom prípade boli vytknuté nedostatky, resp. porušenia ustanovenia § 4 písm. f/, k/, n/ a p/ zákona č. 314/2001 Z.z.; ustanovenia § 5 písm. a/, b/, e/ a f/ zákona č. 314/2001 Z.z., a porušením § 13 ods. 3 vyhlášky č. 401/2007 Z.z.). V dôsledku kogentného charakteru ustanovenia § 809 OZ je zrejmé, že ustanovenia VPP sa by sa mali vykladať v prospech zákonnej úpravy - teda skúmať, či bolo uvedené porušenie v príčinnej súvislosti so vznikom poistnej udalosti. Ak nie - plnenie je potrebné poskytnúť. Podľa dovolacieho súdu by výluka z poistenia mala byť vo VPP presne konkretizovaná, špecifikovaná tak, aby bola jednoznačná a súladná so zákonnou úpravou, pričom by ju nemala svojou právnou konštrukciou obchádzať. Uvedené sa vzťahuje aj na definovanie predmetu poistenia v rámci ustanovení VPP. Ohľadne daného dovolací súd opätovne poukazuje na kogentný charakter ustanovenia § 809 a s ním súvisiaceho ustanovenia § 799 ods. 3 OZ, ktoré znamená, že kogentnosť neumožňuje odlišnú úpravu vôbec, a to ani vo VPP.

55. Keďže dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie z dôvodov uvedených vyššie (najmä body 36 - 41), úlohou odvolacieho súdu bude riadne sa vysporiadať s odvolacou námietkou žalovaného týkajúcou sa nevykonania ním navrhnutých dôkazov, zväžiť prípadne aj doplnenie dokazovania, aby bolo zabezpečené právo na spravodlivý proces vyváženým prístupom súdu k návrhom na vykonanie dôkazov oboch sporových strán (samozrejme po zrelej úvahe opodstatnenosti navrhnutých dôkazov pre predmet sporu a sporné otázky). V rámci nového rozhodovania odvolací súd zväží aj odporúčania dovolacieho súdu k druhej nastolenej otázke dovolateľa, pričom umožní obojstranným sporovým stranám sa k prípadnému použitiu nových právnych úvah, resp. aplikácie prípadne doposiaľ nepoužitých zákonných ustanovení, vyjadriť. Nové rozhodnutie odvolacieho súdu by malo dať relevantné odpovede na odvolacie námietky žalovaného a odvolací súd znova rozhodne aj o trovách pôvodného konania, ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

ROZHODNUTIE č. 16

Platnosť vystavenia zmenky

§ 39 Občianskeho zákonníka

§ 13 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch)

čl. I § 75, čl. I § 76 zákona č. 191/1951 Sb. zákon zmenkový a šekový

I. Emisia zmenky ako cenného papiera je právny úkon viazaný na splnenie kumulatívne stanovených podmienok, a to platnosť zmenky - cenného papiera s náležitosťami stanovenými Zákonom zmenkovým a šekovým a odovzdanie zmenky prvému majiteľovi (tu žalobcovi). Pokiaľ sú uvedené zákonné podmienky kumulatívne splnené, nie je možné konštatovať neplatnosť právneho úkonu vystavenia zmenky pre obchádzanie zákona v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keďže pri emisii cenných papierov podľa osobitnej úpravy v Zákone o cenných papieroch vo väzbe na Zákon zmenkový a šekový sa uvedená skutočnosť skúmať nemôže, čo vyplýva z abstraktnosti emisie cenných papierov.

II. Samotný právny úkon vystavenia zmenky nemôže byť neplatný pre obchádzanie zákona v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

III. Materiálna vada spočívajúca v prejave vôle vystaviteľa zmenky, nemá vplyv na záväzok avalistov zo zmenky, pretože z hľadiska zmenkovej zaviazanosti sa posudzuje záväzok každého zmenkového dlžníka samostatne.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. októbra 2022 sp. zn. 5Obdo/27/2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 1CbZm/58/2016-250 zo dňa 15. mája 2018 žalobu podanú žalobcom dňa 23. marca 2016 o zaplatenie 405 998,38 eura s príslušenstvom a zmenkovou odmenou 1353,33 eura v celom rozsahu zamietol a žalovaným 1/ až 4/ priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa domáhal vydania platobného rozkazu, ktorým súd uloží povinnosť všetkým štyrom žalovaným spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 405 998,38 eura s úrokom z omeškania 6% ročne z tejto sumy, a to od 26. marca 2013 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania. Žalobca podaním zo 6. júna 2016 žalobu rozšíril o zaplatenie zmenkovej odmeny 1353,33 eura. Napokon so súhlasom súdu dňa 15. mája 2018 žalobu zmenil tak, že zo sumy 405 998,38 eura požaduje od 26. marca 2013 do zaplatenia nie úrok z omeškania, ale zákonný úrok 6% ročne z dlžnej sumy.

3. Súd prvej inštancie poukázal na dôvody podanej žaloby, podľa ktorých žalobca bol spoločníkom obchodnej spoločnosti Trnava Building s.r.o. (žalovaný 3/) s obchodným podielom 50% (zo základného imania vo výške 2 mil. eur; pozn. dovolacieho súdu), zodpovedajúcim peňažnému vkladu v hodnote 1 000 000,- eur, ktorý bol splatený v rozsahu 500 000,- eur. Na základe Zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 25. septembra 2012 (ďalej tiež „zmluva“), boli časti obchodného podielu žalobcu (po jeho rozdelení; pozn. dovolacieho súdu) prevedené na žalovaných 1/ a 2/, na každého z nich v polovici, t. j. vo výške 25%, zodpovedajúcej peňažnému vkladu 500 000,- eur, za dohodnutú odplatu u každého z nich po 202 994,19 eura. Odplata bola podľa zmluvy v spojení s jej dodatkom č. 1 dojednaná tak, že každý z nadobúdateľov sa zaviazal zaplatiť prevádzajúcemu odplatu tým spôsobom, že 202 994,19 eura zaplatia do 7 dní odo dňa, kedy bude spoločnosti Trnava Building s.r.o. (ďalej tiež „spoločnosť“) poskytnutý úver na financovanie stavby bytového domu na Kapitulskej ul. v Trnave, alebo najneskôr do 6 mesiacov od podpisu zmluvy, a súčasne prevzatím záväzku v zmysle článku IV. ods. 4 a 5 zmluvy, podľa ktorého mal každý z nadobúdateľov prevziať na seba nielen časť záväzku prevádzajúceho na splatenie nového vkladu do spoločnosti, každý vo výške 250 000,- eur, ale aj pôvodného vkladu pri založení spoločnosti vo výške 47.005,81 eura, ktorý sa zaviazali vložiť na účet spoločnosti do 31. decembra 2012. Na zabezpečenie pohľadávky zodpovedajúcej odplate za prevod obchodného podielu žalovaným 1/ a žalovaným 2/, vystavil žalovaný 3/ dňa 25. septembra 2012 zmenku znejúcu na sumu 405 998,38 eura a žalovaní 1/, 2/ a 4/ sa (podpísaním zmenky) za zaplatenie zmenky zaručili. Napriek tomu, že zmenka sa stala splatnou dňa 25. marca 2013, nebola uhradená ani čiastočne. Žalobca v konaní argumentoval, že zmenka je abstraktný právny úkon, takže akékoľvek kauzálne námietky žalovaných nemajú opodstatnenie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ v rámci obrany proti žalobe potvrdili, že uzavreli so žalobcom dňa 25. septembra 2012 zmluvu o prevode obchodného podielu v spoločnosti žalovaného 3/. Namietli však, že konateľmi spoločnosti boli žalovaná 4/ a Ing. Miloslav Durec, ktorý v tom čase bol aj štatutárnym orgánom žalobcu a že v čase prevodu bol stav obchodnej spoločnosti iný, než deklaroval žalobca. Až po odovzdaní dokumentácie mali zistiť, že žalovaný 3/ má množstvo nevyplatených faktúr, čo následne spôsobilo vznik exekúcií a zapríčinilo stratový hospodársky výsledok spoločnosti za roky 2013 a 2014. Ak by žalobca nadobúdateľov jeho obchodného podielu upozornil na reálny stav spoločnosti, bola by zmenkou zabezpečená výška odplaty nižšia. Ak by žalovaní 1/ a 2/ o stave spoločnosti vedeli, nemohlo by ani dôjsť k zabezpečeniu pohľadávky zmenkou splatnou dňa 25. marca 2013, nakoľko pri takomto stave spoločnosti nebolo objektívne možné zaplatiť odplatu za prevod obchodného podielu. Žalovaní nesúhlasili s tvrdením žalobcu, že kauzálne námietky zmenkových avalistov nie sú prípustné. Uvedené odôvodnili tým, že zmluvu o prevode obchodného podielu ako kauzu zmenky vymedzil samotný žalobca, takže kauzálne námietky žalovaných 1/ a 2/ vychádzajú z ich zmluvného vzťahu k žalobcovi. Poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) sp. zn. 1MOBdoV/9/2007, z ktorého vyplýva, že abstraktný charakter zmenky v súdnom konaní je relevantný len dovtedy, pokiaľ nie je spojený s konkrétnym kauzálnym vzťahom. Žalovaní zmluvu o prevode obchodného podielu označili za absolútne neplatný právny úkon, keďže v nej musí byť výslovne uvedené, či je prevod

bezodplatný alebo odplatný. V prípade odplatného prevodu je podstatnou náležitosťou takej zmluvy uvedenie konkrétnej ceny alebo spôsobu jej určenia a absencia tejto náležitosti vedie k posúdeniu zmluvy ako neplatnej v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka (zák. č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej tiež „OZ“) pre jej neurčitosť. Dojednanie ceny za prevod obchodného podielu v článku II. ods. 1 a ods. 2 zmluvy je podľa žalovaných rozporuplné, neurčité a v dôsledku toho ide o právny úkon absolútne neplatný. Na základe neplatnej zmluvy nemohlo dôjsť k platnému prevodu obchodného podielu, pričom ak zmenka zabezpečuje neplatný právny úkon a žalobca by sa nemohol domáhať plnenia z neplatného právneho úkonu, nemá právo ani na plnenie zo zabezpečovacej zmenky.

5. Súd prvej inštancie konštatoval, že zmenka bola vystavená v Bratislave dňa 25. septembra 2012, s doložkami „na rad“ a „bez protestu“. Vystaviteľom je žalovaný 3/, ktorý bezpodmienečne prisľúbil, že dňa 25. marca 2013 zaplatí za túto zmenku žalobcovi sumu 405 998,38 eura v Bratislave. Ako ručiteľia zmenku podpísali žalovaní 1/, 2/ a 4/. Podľa súdu prvej inštancie zmenka obsahuje všetky náležitosti predpísané v ustanovení čl. I. § 75 zákona č. 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „Zákon zmenkový a šekový“, „zmenkový zákon“ alebo „ZZŠ“) pre vlastnú zmenku, a nakoľko všetky náležitosti sú vyjadrené určito a zrozumiteľne, je treba z formálno-právneho hľadiska považovať zmenku za platnú. Dôvod vystavenia zmenky nebol medzi stranami sporný. Kauzu zmenky vymedzenú v žalobe žalovaní nespochybnili a netvrdili, že by dôvodom vystavenia a avalovania zmenky nebolo zabezpečenie pohľadávky žalobcu na zaplatenie odplaty za prevod obchodného podielu. Proti povinnosti zmenku zaplatiť sa žalovaní bránili len námietkami vyplývajúcimi z mimozmenkového vzťahu.

6. Súd prvej inštancie súhlasil s argumentáciou žalovaných v tom, že hodnota obchodného podielu je závislá od hospodárenia spoločnosti, lebo majetková zložka obchodného podielu sa viaže na čisté obchodné imanie spoločnosti (§ 61 ods. 1 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, ďalej tiež „ObZ“). Pri odplatnom prevode však zákon nevyžaduje, aby cena za prevod obchodného podielu zodpovedala jeho reálnej hodnote, pretože výška ceny sa určuje dohodou medzi prevodcom a nadobúdateľom. Žalovaní 1/ a 2/ netvrdili, že im žalobca pred podpísaním zmluvy akýmkoľvek spôsobom bránil oboznámiť sa s aktuálnym stavom spoločnosti (v článku II. ods. 4 zmluvy dokonca prehlásili, že sa s aktuálnym stavom spoločnosti oboznámili). Mali teda sami možnosť zistiť, či spoločnosť svoje záväzky plní.

7. Ako nedôvodnú súd prvej inštancie vyhodnotil námietku žalovaných ohľadom absolútnej neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu pre neurčitosť výšky dojednanej odplaty. Podľa jeho názoru zmluva o prevode obchodného podielu v znení dodatku č. 1 je v údajoch o výške dojednanej odplaty určitá a dostatočne určito je dojednaný aj spôsob, akým má byť odplata zaplatená. Nevznikajú pochybnosti, akú sumu boli žalovaní 1/ a 2/ na splnenie záväzku zo zmluvy povinní vyplatiť priamo žalobcovi a akú časť mali za žalobcu vložiť na účet spoločnosti. Podľa žalobcu sa so žalovanými dohodol, že zmenkou bude zabezpečená len tá časť odplaty, ktorú mali žalovaní 1/ a 2/ plniť priamo jemu.

8. Súd prvej inštancie napriek vyššie uvedenému prijal záver, že žalobe nie je možné vyhovieť, čo odôvodnil tým, že zmenku zabezpečujúcu zaplatenie časti odplaty za prevod obchodného podielu vystavil žalovaný 3/, hoci on sám nemal voči žalobcovi žiadne záväzky a v zmysle prvej vety ustanovenia § 123 ods. 3 ObZ ani nesmel žalobcovi, ako spoločníkovi, jeho základný vklad vrátiť. Súd prvej inštancie aplikoval na danú situáciu ust. § 39 OZ, pričom poukázal na obchádzanie zákona v tom zmysle, že zo všetkých okolností, ktoré vyšli v konaní najavo, vyplynulo, že vystavenie zmenky žalovaným 3/ od počiatku smerovalo len k tomu, aby bola odplata za prevod obchodného podielu v rozpore so zákonom hradená z majetku žalovaného 3/. Zároveň poukázal na to, že podľa čl. III. ods. 1 a 2 zmluvy sa splatnosť odplaty primárne viazala na poskytnutie úveru žalovanému 3/, z čoho súd vyvodil, že odplata mala byť zaplatená z prostriedkov žalovaného 3/ získaných z úveru. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na znenie ust. § 115 ods. 4 ObZ, podľa ktorého prevodca obchodného podielu ručí za splácanie vkladu nadobúdateľmi jeho podielu. Nakoľko zabezpečovaciu zmenku vystavil žalovaný 3/, v konečnom dôsledku sa zaviazal vrátiť žalobcovi ním splatenú časť základného vkladu. Za týchto okolností je podľa súdu prvej inštancie potrebné považovať právny úkon vystavenia zmenky za absolútne neplatný pre obchádzanie zákona, a preto žalovaným nemohol uložiť povinnosť, aby žalobcovi zmenku zaplatili a žalobu v celom rozsahu zamietol.

9. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 2CoZm/1/2019-337 zo dňa 8. októbra 2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovaným 1/ až 4/ priznal voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

10. V odôvodnení odvolací súd s poukazom na § 387 ods. 1 a 2 CSP konštatoval vecnú správnosť prvoinstančného rozsudku a uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie. Za správny považoval súdom prvej inštancie zistený skutkový stav ako aj právny záver, že „napriek tomu, že zmenka po formálnej stránke spĺňa náležitosti stanovené zákonom, právny úkon vystavenia zmenky v spojitosti s kauzou je neplatný pre obchádzanie zákona“.

11. S námietkou odvolateľa o prekvapivosti prvoinstančného rozhodnutia sa odvolací súd vysporiadal úvahou, podľa ktorej bolo podstatné, že žalobca mal možnosť vecnej a právnej argumentácie, keďže vedel, že súd prvej inštancie okrem samotnej zmenky posudzuje aj okolnosti jej vystavenia a dôvod vystavenia žalovaným 3/. Uviedol, že vadou prekvapivosti trpia iba tie súdne rozhodnutia, ktoré vychádzajú z právnej kvalifikácie alebo posúdenia skutkových okolností, ktoré v spore nezazneli, nevedlo sa k nim dokazovanie a strany sporu k nim nesmerovali svoju procesnú aktivitu, čo však nie je prejednávaný prípad. Súd prvej inštancie teda svojim postupom neznamenil žalobcovi realizáciu jeho práv a nedošlo k porušeniu (práva) na spravodlivý proces.

12. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalobcu o chybnjej aplikácii ust. § 123 ods. 3 ObZ. Uviedol, že súd prvej inštancie dospel k správnej závere, že zmluva o prevode obchodného podielu je platným právnym úkonom, ale vystavenie zmenky žalovaným 3/ od počiatku smerovalo len k tomu, aby bola odplata za prevod obchodného podielu hradená

z majetku žalovaného 3/, čo je v rozpore s § 123 ods. 3 ObZ. Keďže zmenka je spojená s kauzou, ktorou je zmluva o prevode obchodného podielu, na vznik zmenkového záväzku sa vyžaduje, aby boli dodržané všeobecné náležitosti právneho úkonu. Odvolací súd ďalej uviedol, že žalobca ku dňu uzavretia zmluvy splatil len časť svojho vkladu do spoločnosti, a to napriek tomu, že podľa poslednej vety § 115 ods. 4 ObZ, ako prevodca ručil za splácanie vkladu nadobúdateľmi jeho podielu. Zabezpečovaciu zmenku vystavil žalovaný 3/, čím sa v konečnom dôsledku zaviazal vrátiť žalobcovi ním splatenú časť základného vkladu. Podľa odvolacieho súdu nie je rozhodujúce, z akých finančných prostriedkov spoločnosti sa mala poskytnúť odplata na základe zabezpečovacej zmenky, rozhodné je, že by išlo o vrátenie vkladu spoločníkovi, čo je neprípustné. Za podstatné v danom prípade odvolací považoval to, že žalobca kauzu vymedzil už v žalobe, čím pripustil kauzálne námietky a súd mohol posudzovať, či zmenkou mohol byť zabezpečený predmetný záväzok, resp. či vystavením zmenky nedošlo k porušeniu zákona. K obchádzaniu zákona dochádza v prípade, keď právny úkon nie je síce v priamom rozpore so zákonom, ale svojimi účinkami a najmä svojím účelom jeho cieľ a zmysel (ratio legis) obchádza. V prejednávanej veci síce Obchodný zákonník výslovne nezakazuje vystavenie zmenky, ale § 123 ods. 3 upravuje zákaz vrátenia vkladu spoločnosťou. Odvolací súd odkázal „na bohatú českú judikatúru“, s tým, že „(j)e pravdou, že ani jeden z judikátov sa netýka tzv. zmenkovej veci, a teda môže byť nastolená otázka, či v danom prípade možno aplikovať ustanovenie § 39 OZ na daný prípad“. Uzavrel, že vzhľadom na skutočnosť, že v konaní bola predmetom posudzovania zmenka v spojitosti s kauzou, nebol relevantný už len abstraktný charakter zmenky, ale bolo potrebné aplikovať aj všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej tiež ako „dovolateľ“) v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

14. Podľa dovolateľa je rozhodnutie odvolacieho súdu nesprávne, keďže záviselo od vyriešenia troch právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené a ktoré zároveň majú zásadný právny význam pre riešenie obdobných situácií v budúcnosti, pričom tieto právne otázky boli odvolacím súdom (a tiež súdom prvej inštancie) posúdené nesprávne.

15. Dovolateľ formuloval ním nastolené právne otázky (ďalej tiež „otázka a/, b/ alebo c“) nasledovne:

a/ „či môže byť právny úkon vystavenia zmenky posúdený ako absolútne neplatný právny úkon pre obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb.);

b/ či podľa právnej úpravy Obchodného zákonníka (zákona č. 513/1991 Zb.) účinnej ku dňu 25.09.2012 je možné považovať vystavenie zabezpečovacej vlastnej zmenky vystavenej na zabezpečenie zaplatenia ceny za prevod obchodného podielu, a to vystaviteľom - obchodnou spoločnosťou (žalovaným v 3. rade), v ktorej obchodné podiely sa prevádzajú, za obchádzanie

§ 123 ods. 3 Obchodného zákonníka, pojednávajúceho o nemožnosti spoločníka žiadať vrátenie vkladu, t. j. za obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb.).

Konkrétne v súdnej veci je otázkou, či vystavenie zabezpečovacej vlastnej zmenky vystaviteľom, a to spoločnosťou s ručením obmedzeným (žalovaným v 3. rade), na zabezpečenie záväzku prevádzajúceho (žalobcu) na zaplatenie ceny za obchodný podiel nadobúdateľmi ako novými spoločníkmi (žalovanými v 1. a 2. rade), ak prevádzajúci (žalobca) v čase prevodu nesplatil celý vklad do základného imania spoločnosti, ak bola zmenka vystavená v rovnaký deň ako bola uzatvorená zmluva o prevode obchodného podielu, ak podľa zmluvy o prevode obchodného podielu bola splatnosť ceny za prevod obchodného podielu do 7 dní od poskytnutia úveru tejto spoločnosti (žalovanému v 3. rade), avšak splatnosť ceny bola najneskôr do 6 mesiacov od uzatvorenia zmluvy, znamená obchádzanie § 123 ods. 3 Obchodného zákonníka, pojednávajúceho o nemožnosti spoločníka žiadať vrátenie vkladu, t. j. obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka;

c/ či avalisti (zmenkoví ručiteľia, žalovaní v 1., 2. a 4. rade), ktorí sa zaviazali za vystaviteľa vlastnej zmenky (žalovaného v 3. rade), sú zaviazaní na plnenie z vlastnej zmenky obsahujúcej všetky podstatné náležitosti podľa čl. I § 75 Zákona zmenkového a šekového, v prípade, 1/ ak právny úkon vystavenia zmenky vystaviteľom (žalovaným v 3. rade) je posúdený ako neplatný pre obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka, alebo 2/ ak vystaviteľ (žalovaný v 3. rade) nie je zaviazaný v dôsledku kauzy vyplývajúcej zo vzťahu medzi vystaviteľom (žalovaným v 3. rade) a remitentom (žalobcom).

16. V súvislosti s vyššie uvedenými otázkami dovolateľ uviedol, že sú významné tak pre rozhodnutie v danej veci, ako aj vzhľadom na ich možnú aplikabilitu pre riešenie obdobných prípadov (s prínosom pre rozhodovaciu prax dovolacieho súdu).

17. K prvej položenej otázke (a/) dovolateľ uviedol, že podľa jeho názoru samotný právny úkon vystavenia zmenky nemôže byť neplatný pre obchádzanie zákona v zmysle § 39 OZ. Otázka platnosti zmenky je upravená samostatne v ustanoveniach ZZŠ, pričom poukázal na znenie § 76 ods. 1 ZZŠ (správne malo byť ust. čl. I § 76 ods. 1 ZZŠ; pozn. dovolacieho súdu) a na rozsudok Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 5 Cmo 267/2007 zo dňa 31. júla 2008, v zmysle ktorého „(č)i určitá listina je alebo nie je zmenkou, rozhodujú predpisy zmenkového práva. Ustanovenia týkajúce sa všeobecne platnosti právnych úkonov tu nie sú použiteľné“. K emisii zmenky poukázal aj na ust. § 13 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch, so záverom, že neplatnosť právneho úkonu vystavenia zmenky pre obchádzanie zákona sa pri emisii cenných papierov skúmať nemôže, vychádzajúc z abstraktnosti cenných papierov. Zmenku je podľa dovolateľa preto možné posúdiť ako neplatnú iba pre jej rozpor s predpismi zmenkového práva (napr. chýbajúca náležitosť). Možné je pripustiť len záver o absolútnej neplatnosti zmenky pre jej rozpor s § 37 OZ v spojení s čl. I § 75 a 76 ZZŠ, ak nie sú dodržané náležitosti právneho úkonu, čo sa netýka súdnej veci. Dovolateľ k obrane voči plateniu zmenky aj z hľadiska doktríny poukázal na rozdiel medzi tzv. absolútnymi a relatívnymi námietkami. V prípade, ak zmenka zabezpečuje neprípustnú kauzu, obrana zmenkového dlžníka by mala spočívať v kauzálnej námietke neprípustnej kauzy, v rámci ktorej sa namieta,

že kauzálny záväzok nie je možné zabezpečiť zmenkou (napr. záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy). V prípade úspešnosti takej námietky súd nedeklaruje, že vystavenie zmenky je absolútne neplatné pre rozpor, resp. obchádzanie zákona, ale že kauza zmenky je neprípustná, v dôsledku čoho zmenkovému dlžníkovi nevznikla povinnosť na jej zaplatenie; samotná zmenka ako listina je platná, rovnako ako je platná aj jej emisia (právny úkon vystavenia zmenky). Dovolateľ zvýraznil, že v danej veci nebola žalovanými vznesená námietka neprípustnosti kauzy. Rovnako ani sudy nekonštatovali, že by kauza zmenky bola neprípustná. Sudy nižších inštancií nevyvodili, že vymedzená kauza zmenky (zabezpečenie zaplatenia ceny za prevod obchodného podielu) je kauza neprípustná, ani to, že zmluva o prevode obchodného podielu je neplatný právny úkon. Tiež vystavenie zmenky na zabezpečenie záväzku inej osoby z iného právneho úkonu je dovolené. Keďže zmenka je konštitutívny a tzv. dokonalý cenný papier, na vznik záväzkového vzťahu je potrebné splniť len zákonné formálne náležitosti zmenky, pričom zmenkový záväzok vznikne a existuje bez ohľadu na to, aby sa preukazovala kauza vzniku záväzku. Na platnosť zmenkového záväzku však kauza nemá žiaden vplyv. Dovolateľ teda zastáva názor, podľa ktorého právny úkon vystavenia zmenky je platný, pretože obsahuje všetky náležitosti podľa § 37 OZ v spojení s § 13 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a v spojení s čl. I § 75 ZZŠ.

18. K druhej položenej otázke (b/) dovolateľ uviedol, že zo strany súdov nižších inštancií došlo k chybnjej aplikácii právnej úpravy, ktorá nebola v čase uzatvorenia zmluvy o prevode obchodného podielu (25. septembra 2012) a v čase vystavenia zmenky účinná. Podľa dovolateľa (ak) sa na danú situáciu malo aplikovať ust. § 123 ods. 3 ObZ (tak) v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o prevode obchodného podielu a vystavenia zmenky, a podľa ktorého po dobu trvania spoločnosti nemôžu spoločníci žiadať vrátenie vkladu. Podľa dovolateľa toto ustanovenie neupravuje všeobecný zákaz vrátenia vkladu spoločníkom zo strany obchodnej spoločnosti, preto vystavením zmenky nemohlo dôjsť k porušeniu zákazu upraveného až v novelizovanom ust. § 123 ods. 3 ObZ (v znení od 29. apríla 2015). Pritom dovolateľ ako spoločník nemal zámer obchádzať ust. § 123 ods. 3 ObZ v rozhodnom znení v čase vystavenia zmenky, keďže nežiadal spoločnosť o vrátenie vkladu a ani neurobil žiadny úkon k tomu smerujúci. Taktiež poukázal na fakt, že zmenku podpísali okrem vystaviteľa aj ďalší traja zmenkoví dlžníci, z čoho vyplýva, že dovolateľ (žalobca), si mohol vybrať, voči komu sa bude domáhať svojho zmenkového nároku, t. j. nemusel svoj nárok voči vystaviteľovi zmenky vôbec uplatniť.

19. Dovolateľ tiež tvrdí, že konajúce sudy aplikovali čl. I § 7 ZZŠ nesprávne a že úplne opomenuli aplikovať čl. I § 32 ods. 2 ZZŠ, pričom ak by aj bol prejav vôle vystavenia zmenky neplatný pre obchádzanie zákona, bol by touto vadou postihnutý iba prejav vôle vystaviteľa a v zmysle čl. I § 7 ZZŠ táto vada by nemala vplyv na platnosť záväzkov ostatných osôb podpísaných na zmenke. Podľa čl. I § 32 ods. 2 ZZŠ, záväzok zmenkového ručiteľa je platný i vtedy, ak záväzok, za ktorý sa zaručil, je neplatný z iného dôvodu než pre vadu formy. Dovolateľ zdôraznil, že uvedené ustanovenie vyjadruje potvrdenie zásady samostatnosti zmenkových záväzkov, kedy k vzniku záväzku zmenkových ručiteľov nedôjde iba vtedy, keď je záväzok vystaviteľa neplatný pre formálnu vadu. Materiálne vady záväzku vystaviteľa teda nemajú vplyv na vznik záväzku zmenkového ručiteľa. V tejto súvislosti dovolateľ uvádza,

že ak konajúce súdy považovali za absolútne neplatný iba právny úkon vystaviteľa z dôvodu údajného obchádzania zákona, mali zaviazat' zmenkových ručiteľov na plnenie zo zmenky, nakoľko namietaná neplatnosť právneho úkonu vystavenia zmenky pre obchádzanie zákona je materiálna vada.

20. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd v zmysle § 449 ods. 3 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a sám rozhodol, že žalovaní 1/ až 4/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 405 998,38 eura spolu so 6% úrokom ročne z dlžnej sumy od 26. marca 2013 až do zaplataenia, a že žalobca má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (v konaní uplatňovanú zmenkovú odmenu žalobca do dovolacieho petitu nezahrnul; pozn. dovolacieho súdu).

21. K dovolaniu žalobcu sa písomne vyjadrili žalovaní, pričom podľa ich názoru je síce záväzok zo zmenky abstraktným, ale nie absolútnym záväzkom, preto sa nemožno domáhať zmenkového záväzku, ktorého základ tvorí neplatné právne konanie. Neexistencia záväzku a kauzy sa prenáša na zmenku, pričom kauza zmenky je pre rozpor so zákonom neprípustná, v dôsledku čoho zmenkový dlžník nie je povinný plniť zo zmenky. Rozpor kauzy zmenky so zákonom žalovaní odôvodnili tým, že dochádza k obchádzaniu kogentnej právnej úpravy zakotvenej v § 123 ods. 3 ObZ. V súvislosti s dovolateľom tvrdenou potrebou správnej aplikácie zákona v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o prevode obchodného podielu a vystavenia zmenky, žalovaní uviedli, že aj v tom čase bolo účelom právnej úpravy zamedziť obchodnej spoločnosti vrátiť spoločníkom vklady a novelizáciou sa len spresnila výkladová nejasnosť predmetného ustanovenia. Žalovaní sa stotožnili s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a uviedli, že pokiaľ určitá skutková podstata nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu individuálne doteraz vyriešená pre každé zákonné ustanovenie, nezakladá to prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP; nastolené dovolacie otázky v tomto prípade nie sú otázkami zásadného právneho významu. Dovolanie žalobcu preto navrhli ako neprípustné odmietnuť.

22. Dovolateľ v dovolacej replike nesúhlasil s tvrdením žalovaných, v zmysle ktorého je dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP prípustné len vtedy, keď ide o právnu otázku zásadného právneho významu, keďže takáto podmienka nie je pre prípustnosť dovolania daná. V súvislosti s ostatnými tvrdeniami žalovaných v ich vyjadrení k dovolaniu dovolateľ odkázal na svoju argumentáciu už obsiahnutú v jednotlivých častiach dovolania.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“, „NS SR“ alebo „dovolací súd“), ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru o prípustnosti časti dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP a následne o jeho dôvodnosti, a preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP).

K prípustnosti dovolania v zmysle § 421 písm. b/ CSP

24. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

25. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu.

26. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho v súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

27. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

28. Podľa obsahu dovolania jeho prípustnosť dovolaateľ v danej veci vyvodzuje výslovne z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolaateľ konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu nesprávneho vyriešenia ním formulovaných právnych otázok, vyššie uvedených pod písm. a/ až c/.

29. Pre dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 CSP platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Pokiaľ dovolaateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP.

30. Najvyšší súd vo svojej predchádzajúcej rozhodovacej praxi k otázke prípustnosti dovolania ustálil, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o právnu otázku, nie o otázku skutkovú. Z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotnoprávna ako aj procesnoprávna. Musí však ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení

ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, aj keby bola v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Dôvodnosť prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ust. § 421 CSP, má viazanosť dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od tohto, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

31. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické (akademické, teoretické) otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi). Pre prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je relevantný len subjektívny názor dovolateľa, teda čo on sám z hľadiska svojho (ne)úspechu v spore považuje za právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a ani jeho hodnotenie právneho posúdenia veci súdom.

32. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju odvolací súd riešil, b/ vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená (pozri uznesenie najvyššieho súdu z 28. novembra 2019, sp. zn. 5Obdo/75/2019). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 2Cdo/54/2018, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

K prípustnosti dovolacích otázok

33. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP]. Za dovolacím súdom dosiaľ nevyriešené označil dovolateľ otázky (a/ až c/), od ktorých podľa neho záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

34. Dovolateľ svojimi otázkami (ods. 15. vyššie) žiada dovolací súd v podstate o zodpovedanie nasledovných právnych otázok:

a/ Možno právny úkon vystavenia zmenky posúdiť ako úkon absolútne neplatný pre obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka ?

b/ Je možné považovať, podľa právnej úpravy Obchodného zákonníka účinnej ku dňu 25.09.2012, vystavenie zabezpečovacej vlastnej zmenky, vystavenej na zabezpečenie zaplatenia ceny za prevod obchodného podielu vystaviteľom - obchodnou spoločnosťou, ktorej obchodné podiely sa prevádzajú, za obchádzanie § 123 ods. 3 Obchodného zákonníka vedúce k neplatnosti podľa § 39 Občianskeho zákonníka ?

c/ Sú avalisti (zmenkoví ručiteľia, tu žalovaní v 1., 2. a 4. rade), ktorí sa zaviazali za vystaviteľa vlastnej zmenky (žalovaného v 3. rade), zaviazaní na plnenie z vlastnej zmenky v prípade:

- ak právny úkon vystavenia zmenky vystaviteľom (žalovaným v 3. rade)

je posúdený ako neplatný pre obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka, alebo - ak vystaviteľ (žalovaný v 3. rade) nie je zaviazaný v dôsledku kauzy vyplývajúcej zo vzťahu medzi vystaviteľom (žalovaným v 3. rade) a remitentom (žalobcom).

35. Z obsahu dovolania teda vyplýva, že dovolateľ uviedol posúdenie veci uskutočnené odvolacím súdom, ktoré považuje za nesprávne a uviedol tiež, ako mal predmetné, podľa jeho názoru právne otázky, súd riešiť, čím splnil kritériá v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP.

36. Ako už dovolací súd uviedol vyššie, právna otázka položená dovolateľom v dovolaní musí byť zásadná (určujúca) pre rozhodnutie vo veci, čo znamená, že práve od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie súdu v spore. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver najvyššieho súdu rozhodujúceho o dovolaní.

37. Sporové strany v dovolacom konaní vo svojich podaniach viedli právnu polemiku o tom, či medzi kritériá prípustnosti dovolania patrí i to, aby nastolené právne otázky (tu z hľadiska úpravy v ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP) boli otázkami zásadného právneho významu, teda s významom nielen pre riešenie individuálny spor strán, vždy vychádzajúci z konkrétnych okolností prípadu, ale aby mohol tvoriť zovšeobecňujúci základ aj pre riešenie budúcich možných obdobných sporov, teda sporov s analogickým skutkovým a právnym základom. Dovolateľ k tomu uviedol v dovolaní, že všetky z ním vymedzených otázok považuje za „dostatočne všeobecné na to, aby mohli byť aplikovateľné aj na iné obdobné prípady a v tomto smere môžu byť prínosom pre rozhodovacuú prax dovolacieho súdu“. Žalovaní naopak označili dovolacie otázky za neprípustné, pričom uviedli, že dovolací súd je oprávnený preskúmať len správnosť posúdenia takých právnych otázok zo strany odvolacieho súdu, ktoré majú charakter tzv. právnej otázky zásadného významu. Pod týmto pojmom podľa žalovaných možno rozumieť len také právne otázky, ktorých riešenie je významné nielen pre tú ktorú prejednanú vec, ale ich riešenie je významné aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky, t.j. právnymi otázkami zásadného právneho významu sú len také právne otázky, ktorých posúdenie má všeobecný vplyv na prípady podobnej povahy. Žalovaní sa domnievali, že otázky položené dovolateľom taký charakter nemajú a nakoľko tu už existuje aj ustálená zmenková judikatúra (túto neuviedli), podľa ktorej sa nemožno domáhať zmenkového záväzku, ktorému slúžilo za základ

neplatné právne konanie, resp. ničotné konanie, a to sa prenáša aj na záväzok zmenkových ručiteľov.

38. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že podmienka, aby právna otázka nastolená dovolateľom v zmysle ust. § 432 a § 421 ods. 1 CSP, bola zásadného právneho charakteru, resp. bola významná z hľadiska širšej rozhodovacej praxe, z uvedenej právnej úpravy prípustnosti dovolania nevyplýva. K tomuto sa celkom jasne už v minulosti vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“), keď napr. vo svojom náleze č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021 vyslovil, že „znenie § 421 ods. 1 CSP nevyžaduje ako podmienku prípustnosti dovolania, aby právna otázka, ktorá je predmetom dovolania, spĺňala aj podmienku „zásadného právneho významu“. Každá z otázok zakladajúcich prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP spĺňa svojím spôsobom požiadavku zásadného právneho významu, pretože účelom dovolacieho konania je aj usmerňovanie a zjednocovanie rozhodovacej činnosti všeobecných súdov autoritatívnym výkladom právnych noriem. Vyžadovanie formulácie dovolacej otázky ako otázky zásadného právneho významu ako ďalšej podmienky prípustnosti dovolania ide nad rámec zákonnej formulácie podmienok prípustnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie“. V náleze č. k. III. ÚS 405/2021-54 z 23. júna 2022 ďalej vysvetlil, že požiadavka, aby sa v dovolaní vytýkané nesprávne posúdenie muselo týkať otázky, ktorá svojou povahou musí byť judikatórne stabilizovateľná, inak povedané, musí v sebe skrývať potenciál byť predmetom judikatórneho ustálenia, by znamenala nový dôvod prípustnosti dovolania, k čomu však chýba opora v CSP (viď ods. 19. nálezu). Preto sa dovolací súd nemohol stotožniť s argumentáciou žalovaných o (ne)prípustnosti dovolacích dôvodov a priori z hľadiska toho, či právne otázky formulované dovolateľom predstavujú otázky zásadného právneho charakteru, resp. či musia byť významnými z hľadiska širšej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

39. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP podmieňuje prípustnosť dovolania kumuláciou dvoch predpokladov, a to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej otázky a zároveň, že táto právna otázka nebola vyriešená v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu (III. ÚS 656/2021).

40. Viazanosť dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne.

41. K prípustnosti dovolania vo vzťahu k dovolacej otázke b/

42. Z hľadiska prípustnosti dovolania z hľadiska otázky b/ formulovanej dovolateľom dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že nepredstavuje v danom prípade prípustný dovolací dôvod. Nastolená otázka vychádza z námietky dovolateľa, že odvolací súd dospel k nesprávne právnemu záveru o neplatnosti právneho úkonu vystavenia zmenky žalovaným 3/ dňa 25. septembra 2012 v dôsledku obídienia zákonného zákazu vrátenia vkladu spoločníkovi, za nesprávnej aplikácie tak ustanovenia § 39 OZ, ako aj ustanovenia § 123 ods. 3 ObZ v znení účinnom až od 29. apríla 2015. Odhliadnuc od súčasného tvrdenia o

tom, že emisiu zmenky možno právne posudzovať výhradne podľa osobitnej právnej úpravy zmenkového práva, resp. práva cenných papierov, je zrejmé, že dovolateľ predkladá dovolaciemu súdu otázku, ktorou sa odvolací súd v napadnutom rozsudku z hľadiska aplikácie a interpretácie ust. § 123 ods. 3 ObZ v znení k 25. septembru 2012, nezaoberal.

43. Z obsahu spisu a napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd pri rozhodovaní o peňažnom nároku žalobcu zo zmenky považoval za relevantné prejudiciálne posúdenie platnosti právnych úkonov strán z 25. septembra 2012 týkajúcich sa tak zmenky samotnej, ako aj kauzy zmenky. V súvislosti s tým však odvolací súd (ako ani súd prvej inštancie) pri rozhodovaní neaplikoval z hľadiska ním posudzovanej otázky zákazu vrátenia vkladu spoločníkovi právnu úpravu platnú a účinnú ku dňu 25. septembra 2012, ale na zistený skutkový stav (retroaktívne) aplikoval a interpretoval neskoršiu právnu normu s odlišným znením. Samotný dovolateľ poukázal na to, že pokiaľ by bolo vôbec potrebné v prejednávanej zmenkovej veci aplikovať ustanovenie § 123 ods. 3 ObZ, a to v znení k 25. septembru 2012, podľa ktorého po dobu trvania spoločnosti nemôžu spoločníci žiadať vrátenie vkladu, tak toto jeho znenie, odlišné od toho, z ktorého vychádzal odvolací súd, znamená v podstate potrebu zaoberať sa (skutkovými) okolnosťami, ktoré odvolací súd doteraz neskúmal, napr. tým, či v rozhodnej dobe spoločník (terajší dovolateľ) požiadal spoločnosť (žalovaného 3/) o vrátenie vkladu, resp. či urobil iný úkon k tomu smerujúci (bod 46. dovolania). Uviedol, že „...aj pokiaľ by malo ísť o vrátenie vkladu toto by muselo byť z vykonaného dokazovania zrejmé, že k nemu došlo, a to z účtovnej evidencie alebo rozhodnutia štatutárov, či valného zhromaždenia o vrátení vkladov, čo však zo zisteného skutkového stavu prvoinštančným a odvolacím súdom vôbec nevyplýva“. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nedáva žiadne odpovede vychádzajúce z takto formulovaného predpokladu zisťovania skutkového stavu a pokiaľ sa uvedená argumentácia, a teda aj položená dovolacia otázka b/, má týkať prehodnocovania aj skutkového stavu, tak uvedené sa vymyká prípustnému dovolaciemu prieskumu.

44. Podľa dovolacieho súdu sa teda odvolací súd v napadnutom rozhodnutí prejudiciálne síce dotkol otázky obchádzania zákona spojenej s vrátením vkladov obchodnou spoločnosťou spoločníkovi v súvislosti s vystavením zabezpečovacej zmenky, avšak za určujúcu nepovažoval právnu úpravu platnú v dobe uskutočnenia posudzovaných právnych úkonov. Pokiaľ vychádzal z odlišného znenia právnej úpravy, a to platnej v inom časovom období, potom doteraz nedal odpoveď na dovolateľom nastolenú dovolaciu otázku b/ formulovanú výslovne vo väzbe na znenie právnej úpravy Obchodného zákonníka účinnej ku dňu 25. septembra 2012.

45. V nadväznosti na uvedené dovolací súd považuje za dôležité zdôrazniť, že aplikácia ust. § 123 ods. 3 ObZ odvolacím súdom v znení účinnom v čase rozhodovania súdov nižších inštancií na danú vec má niekoľko aspektov. Okrem toho, že takéto právne posúdenie je v príkrom rozpore so základnými princípmi aplikácie práva (zákaz retroaktivity), dovolací súd z takejto interpretácie vôbec vychádzať nemôže, pretože dovolateľova otázka smeruje k zodpovedaniu toho, čo doposiaľ súdy nižších inštancií vôbec neposudzovali, keďže aplikovali úplne inú právnu úpravu. Interpretovaná právna norma (v čase od vykonania sporných úkonov do ich posúdenia súdmi) prešla výraznou zmenou. V čase, kedy došlo k spornému úkonu (k

uzavretiu zmluvy a vystaveniu zmenky), bolo účinné znenie ust. § 123 ods. 3 ObZ v nasledovnom znení: „Po dobu trvania spoločnosti nemôžu spoločníci žiadať vrátenie vkladu. Za vrátenie vkladu sa nepovažujú platby spoločníkom poskytnuté pri znížení základného imania. V čase, keď vydali rozhodnutia sudy nižších inštancií, bolo účinné nasledovné znenie: „Spoločnosť nesmie vrátiť spoločníkom ich vklady. Za vrátenie vkladu sa nepovažujú platby spoločníkom poskytnuté pri znížení základného imania a platby poskytnuté spoločníkom pri použití kapitálového fondu z príspevkov (§ 217a).“

46. Uvedená dovolacia otázka b/ s poukazom na predchádzajúci odsek teda nezodpovedá kritériám prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keďže dovolací súd môže v dovolacom konaní preskúmať a z hľadiska správnosti právneho posúdenia vecne vyriešiť len tie právne otázky, ktorými sa zaoberal a na ktoré dal odpoveď v napadnutom rozhodnutí odvolací súd. Napokon dovolací súd vo vzťahu k položenej otázke b/ poukazuje aj na určitý rozpor v dovolacích dôvodoch, keď dovolateľ na jednej strane v časti dovolania týkajúcej sa otázky a/ tvrdí, že právny úkon vystavenia zmenky ani nemôže byť posudzovaný podľa ust. § 39 OZ ako absolútne neplatný právny úkon pre obchádzanie zákona, no súčasne vyžaduje odpoveď týkajúcu sa práve takého posúdenia súdmi nižších inštancií vo väzbe na úpravu zákazu vrátenia vkladov spoločníkom spoločnosti (tu s ručením obmedzeným) v zmysle § 123 ods. 3 ObZ v rozhodnom znení. V tejto časti preto nebolo dovolanie odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, čo zakladá dôvod pre odmietnutie dovolania podľa ust. § 447 písm. f/ CSP.

K prípustnosti dovolania vo vzťahu k dovolacím otázkam a/ a c/

47. K otázkam a/ a c/ nastoleným dovolateľom dovolací súd uvádza, že z hľadiska úpravy v ust. § 432 ods. 1 CSP vo väzbe na ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP ich považuje za prípustne vymedzené dôvody dovolania, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od ich vyriešenia a súčasne ide o otázky, ktoré ešte neboli vyriešené v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu.

K dôvodnosti dovolania vo vzťahu k dovolacej otázke a/

48. Pokiaľ ide o otázku a/, dovolateľ sa ňou pýta, či môže byť právny úkon vystavenia zmenky posúdený ako absolútne neplatný právny úkon pre obchádzanie zákona podľa § 39 OZ.

49. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) na uvedenú otázku odpovedali kladne. S takým záverom sa dovolací súd nestotožňuje a v tejto časti považuje právne posúdenie sporu súdmi nižších inštancií za nesprávne, z nasledovných dôvodov.

50. Relevantné v danom prípade je, že predmetom sporu je peňažný zmenkový nárok žalobcu ako prvého majiteľa (remitenta) zmenky, uplatnený voči žalovaným 1/ až 4/ ako

zmenkovým dlžníkom, pričom žalovaný 3/ je vystaviteľom (emitentom) vlastnej zmenky a žalovaní 1/, 2/ a 4/ sú zmenkoví ručitelia (avalisti).

51. Zákon zmenkový a šekový predstavuje osobitnú právnu úpravu, v čl. I obsahuje úpravu zmenky. V slovenskom právnom prostredí platí pravidlo (vychádzajúce z rímskeho práva) *lex specialis derogat legi generali*, ktoré v podstate znamená, že prednosť má osobitná právna úprava pred všeobecnou, v tomto prípade prednosťne platí úprava týkajúca sa zmeniek obsiahnutá v ZZŠ, pred OZ ako generálnym všeobecným právnym predpisom občianskeho práva.

52. Odvolací súd napadnutým rozhodnutím potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie, stotožniac sa aj s jeho dôvodmi, ktorý posudzoval platnosť vystavenia zmenky žalovaným 3/ z hľadiska kritérií absolútnej neplatnosti právnych úkonov podľa ust. § 39 OZ, a to pre obchádzanie zákonnej úpravy obsiahnutej v ustanovení § 123 ods. 3 ObZ v aktuálnom znení k momentu vydania rozhodnutia. Avšak oba sudy nižších inštancií opomenuli, že Zákon zmenkový a šekový obsahuje samostatnú úpravu platnosti zmenky v čl. I § 76, podľa ktorého listina, v ktorej chýba niektorá náležitosť uvedená v predchádzajúcom paragrafe, nie je platná ako vlastná zmenka, s výhradou prípadov uvedených v nasledujúcich odsekoch. Dovolací súd uvádza, že pri vlastnej zmenke (rovnako tak pri cudzej zmenke, čl. I § 2 ZZŠ) vychádza zmenkové právo zo zásady, že zmenka je formálne platná, ak sú na nej uvedené podstatné náležitosti podľa čl. I § 75 ZZŠ. Ustanovenie čl. I § 76 ZZŠ túto zásadu prelamuje, keď taxatívne stanovuje výnimky z uvedenej zásady.

53. Sudy nižších inštancií v danom prípade posudzovali platnosť úkonu vystavenia zmenky, pričom na jednej strane dospeli k záveru, že predmetná zmenka je formálne platnou zmenkovou listinou, keďže obsahuje všetky náležitosti vyplývajúce pre vlastnú zmenku z čl. I § 75 ZZŠ, avšak súčasne považovali úkon jej vystavenia (emisie) za absolútne neplatný, a tým vo výsledku prijali (hoci nevyslovený) záver, že následkom neplatnosti emisie zmenky v podstate o platnú zmenku nejde. Vyplýva to napokon zo samotného rozhodnutia o zamietnutí žalovaného zmenkového nároku. Ak by totiž skutočne mal platiť záver deklarovaný oboma súdmi nižších inštancií o platnosti zmenky („z formálno-právneho hľadiska“, ods. 3. odôvodnenia napadnutého rozsudku), potom by podľa nej malo byť plnené. V tejto súvislosti bol podľa dovolacieho súdu opodstatnený poukaz dovolateľa na závery rozsudku Vrchného súdu v Prahe, sp. zn. 5 Cmo 267/2007 z 31. júla 2008, podľa ktorého to, „(č)i určitá listina je alebo nie je zmenkou, rozhodujú predpisy zmenkového práva. Ustanovenia týkajúce sa všeobecne platnosti právnych úkonov tu nie sú použiteľné“. (In: Právní rozhledy č. 23/2008).

54. Ďalej dovolací súd uvádza, že právna úprava emisie zmenky ako cenného papiera je obsiahnutá v ďalšom osobitnom zákone č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch). Podľa ust. § 2 ods. 1 tohto zákona v znení k 25. septembru 2012 (deň emisie zmenky), cenný papier je peniazmi oceneľný zápis v zákonom ustanovenej podobe a forme, s ktorým sú spojené práva podľa tohto zákona, a práva podľa osobitných zákonov [napr. ZZŠ podľa odkazu 1) pod čiarou], najmä oprávnenie požadovať určité majetkové plnenie alebo právo vykonávať

určité práva voči zákonom určeným osobám. Zákon o cenných papieroch v ust. § 2 ods. 2 do sústavy cenných papierov ako jeden z druhov cenných papierov vymenúva pod písm. i) zmenky, s odkazom 8) pod čiarou, ktorým je ZZŠ.

55. Podľa § 13 ods. 1 zákona o cenných papieroch, cenný papier je vydaný okamihom, keď má všetky náležitosti ustanovené týmto zákonom alebo osobitným zákonom a keď sa zákonom ustanoveným spôsobom stane majetkom prvého majiteľa alebo ak je v prípade zaknihovaného cenného papiera pripísaný na účet majiteľa, klientský účet alebo držiteľský účet.

56. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že emisia (vydanie, vystavenie) zmenky ako cenného papiera je právny úkon viazaný na splnenie kumulatívne stanovených podmienok, a to platnosť zmenky - cenného papiera s náležitosťami stanovenými Zákonom zmenkovým a šekovým a odovzdanie zmenky prvému majiteľovi (tu žalobcovi). Pokiaľ sú uvedené zákonné podmienky kumulatívne splnené, nie je podľa dovolacieho súdu možné konštatovať neplatnosť právneho úkonu vystavenia zmenky pre obchádzanie zákona v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keďže pri emisii cenných papierov podľa osobitnej úpravy v zákone o cenných papieroch vo väzbe na Zákon zmenkový a šekový sa uvedená skutočnosť skúmať nemôže, čo vyplýva z abstraktnosti emisie cenných papierov.

57. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého zmenku je možné posúdiť ako neplatnú len pre jej rozpor s predpismi zmenkového práva, napr. pre chýbajúcu náležitosť. Z toho vyplýva, že pripustiť by bolo možné skúmanie a záver o absolútnej neplatnosti zmenky len pre jej rozpor s § 37 OZ (neurčitosť, nezrozumiteľnosť úkonu) v spojení s čl. I § 75 a 76 ZZŠ, teda v prípade nedodržania esenciálnych náležitostí právneho úkonu. To však nepredstavuje daný prípad.

58. Obranou proti plateniu zmenky môžu byť námietky, ktoré sa súdnou praxou ako aj zmenkovou doktrínou považujú za tzv. absolútne alebo relatívne námietky. Absolútne námietky proti plateniu zmenky vyplývajú zo zmenky a majú pôvod najmä v predpisoch zmenkového práva (napr. vady listiny označenej ako zmenka). Za také však nie je možné považovať námietky neplatnosti zmenky pre jej rozpor so zákonom alebo obchádzanie zákona, keďže takúto neplatnosť predpisy zmenkového práva osobitne neupravujú, a tiež preto, že takéto námietky sú spájané s kauzou zmenky, ktorá patrí medzi relatívne námietky. Preto v prípade v súdnom konaní vznesených námietok proti plateniu zmenky pre jej rozpor so zákonom alebo pre obchádzanie zákona by mohlo ísť len o kauzálne námietky.

59. V danom prípade odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie posudzovali žalovanú zmenku ako zmenku zaisťovaciú, pričom hospodárskym účelom zo zmenky vyplývajúceho zmenkového záväzku bolo zabezpečenie kauzálneho záväzku zo zmluvy o prevode obchodného podielu medzi žalobcom (prevodcom) a žalovanými 1/ a 2/ (nadobúdateľmi). Je potrebné uviesť, že zmenkové právo upravuje neplatnosť zmenkových úkonov, a to v osobitných prípadoch. Ustanovenie čl. III § 3 sa týka vykonania zmenkového

úkonu splnomocnencom, ide o špeciálne ustanovenie k čl. I § 7 ZZŠ ohľadom náležitostí týkajúcich sa nepravého podpisu. V čl. III § 3a ide o úpravu neplatnosti zmenkových a šekových prejavov urobených v rozpore so zákazom použitia zmenky na zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy podľa osobitných predpisov. Toto sa však nevzťahuje na tu riešený spor, keďže záväzkové právne vzťahy medzi stranami nepochádzajú z práva spotrebiteľského, čo sporné nebolo a už súdy oboch nižších inštancií správne dospeli k záveru, že aj keď stranami (okrem žalovaného 3/) sú fyzické osoby, v danom prípade nemajú postavenie spotrebiteľov. Naviac, rozhodnou dobou pre právne posúdenie veci z hľadiska prijatých záverov o neplatnosti úkonu emisie zmenky, bol dátum 25. 09. 2012, pričom čl. III § 3a ZZŠ nadobudol účinnosť až 23. 12. 2015 v súvislosti s novelou uskutočnenou

č. 438/2015 Z. z. Preto právne vzťahy zo zmeniek vzniknutých do 22. 12. 2015 sa spravujú ZZŠ v znení do uvedeného dátumu a keďže prechodné ustanovenia k zák. č. 438/2015 Z. z. chýbajú, opačný výklad by predstavoval porušenie zákazu retroaktivity, t. j. neprípustnú aplikáciu právnej normy na minulé vzťahy.

60. Z vyššie uvedeného vyplýva, že ak by zmenka zabezpečovala neprípustnú kauzu (napr. záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy), potom obrana zmenkového dlžníka by mala spočívať v kauzálnej námietke neprípustnej kauzy, v ktorej sa namieta, že kauzálny záväzok nie je možné zabezpečiť zmenkou. Ani v prípade takej úspešne uplatnenej kauzálnej námietky však súd nekonštatuje, že vystavenie zmenky je neplatné pre rozpor so zákonom, resp. pre obchádzanie zákona, môže len vysloviť, že/či kauza zmenky je neprípustná a že/či zmenkovému dlžníkovi (ne)vznikla povinnosť na platenie. To sa však nedotýka zmenky - zmenkovej listiny samotnej, ktorá, vychádzajúc z jej abstraktnosti ako cenného papiera, zostáva platná, rovnako ako aj jej emisia.

61. Dovolací súd považuje za potrebné tiež uviesť, že podľa zmenkovej doktríny medzi kauzálne námietky pri zaist'ovacích zmenkách patrí aj námietka omylu v kauzálnej pohľadávke, ktorá v podstate vychádza z fiktívnosti zabezpečovanej pohľadávky (účastníci zmluvy o zabezpečení sa domnievali, že pohľadávka, ktorá má byť predmetom zabezpečenia, existuje, hoci tomu tak nie je, alebo dlžníkom či veriteľom je niekto iný, škoda v skutočnosti nevznikla a pod.), ďalej námietka neplatnosti kauzálneho záväzkového vzťahu, kedy skutočnosť zakladajúca dohodu o zabezpečení pohľadávky zmenkou je len zdanlivá pretože nejde o platné právne úkony, o platné konanie (neplatné zmluvy, ničotné zmluvy a pod.). Pokiaľ je dlžník zo zmenky odlišný od účastníkov zabezpečeného kauzálneho vzťahu, bude sa môcť dovolávať len neplatnosti absolútnej. Námietka relatívnej neplatnosti je jasne daná len tomu, v prospech ktorého je dôvod neplatnosti v zákone stanovený. Ak nie je zmenkový dlžník na zabezpečenom vzťahu vôbec účastný, nemôže mať túto námietku už z toto dôvodu. Opäť však nejde o vadnosť zmenky a teda námietku zmenkovú, ale iba kauzálnu. „Ani absolútna neplatnosť dôvodu kauzálnej pohľadávky nerobí zaist'ováciu zmenku neplatnou“. (Kovařík, Z. Směnka jako zajištění. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2002, s. 51).

62. Ďalej ide o námietku neplatnosti zmenkovej zmluvy o zabezpečení, keďže aj „zmluva, ktorá je bezprostredným dôvodom zmenky, môže trpieť obdobnými vadami ako

zmluvy kauzálna, vrátane rozlíšenia námietok absolútnych a relatívnych. Námietka tu smeruje do kvality prvku, ktorý platne dojednanú kauzálnu pohľadávku a platnú zmenku prepája, teda do zmenkovej zmluvy. Ak táto trpí vadami, ktoré ju činia neplatnou, potom neexistuje spôsobilé prepojenie oboch záväzkov a nemožno preto vôbec konštatovať, že zmenka čokoľvek zabezpečuje. Nie je teda možné ani o skutočnej zaistovacej zmenke hovoriť, ide o zaistovaciu zmenku len zdanlivo“.... „Zmenka samotná podľa uvedenej (zmenkovej) zmluvy poskytnutá však platná je“. (tamtiež, s. 51, 52).

63. V nadväznosti aj na vyššie uvedené je podľa dovolacieho súdu potrebné súhlasiť s dovolateľom, že v danom prípade žalovaní nevzniesli námietku neprípustnosti kauzy a túto nekonštatovali ani súdy nižších inšancií. Súdy nevyvodili, že by bola neprípustná kauza zmenky, ktorú tu predstavuje zabezpečenie zaplatenia ceny za prevod obchodného podielu, pričom samotnú zmluvu o prevode obchodného podielu (tu na námietky žalovaných), posúdili ako platný právny úkon. Predmetom obrany žalovaných v konaní, a tým pádom ani posúdenia súdmi nižších inšancií, nebola námietka neplatnosti zmenkovej zmluvy o zabezpečení. V napadnutom rozsudku bolo konštatované (ods. 4.), že proti povinnosti zmenku zaplatiť sa žalovaní bránili len námietkami vyplývajúcimi z mimozmenkového vzťahu.

64. Odvolací súd potvrdením rozsudku súdu prvej inštalácie prijal jeho názor, že samotné vystavenie zmenky na zabezpečenie záväzku inej osoby z iného právneho úkonu je dovolené, s čím dovolací súd súhlasí. Dovolací súd ďalej uvádza, že zabezpečovacia zmenka nevyžaduje, aby zmenkový dlžník bol účastníkom zabezpečeného vzťahu a takáto zmenka sa nepovažuje za bezdôvodnú, keď dostatočným dôvodom zmenky je dojednanie o tom, že povinnosť iného dlžníka bude zabezpečená zmenkou, ktorú podpísal (k tomu obdobne rozsudok Vrchného súdu v Prahe, sp. zn. 5 Cmo 516/2003 zo 17. februára 2004). Dovolací súd sa tiež stotožňuje s tým, že na vznik zmenkového záväzkového vzťahu je potrebné splniť len zákonné formálne náležitosti zmenky, pričom zmenkový záväzok vznikne a existuje bez ohľadu na to, aby sa preukazovala kauza vzniku záväzku. Na platnosť zmenkového záväzku však kauza nemá žiaden vplyv (k tomu obdobne Kovařík, Z. Zákon směnečný a šekový, Komentář, 6. dopl. vydání, Praha : C. H. Beck, 2014, s. 5 a nasl.).

65. Dovolací súd zdôrazňuje, že ak je teda zmenka z hľadiska dodržania jej náležitostí vyžadovaných predpismi zmenkového práva platná, potom je platná aj jej emisia, s následkom vzniku zmenkového záväzku medzi zmenkovým veriteľom (žalobcom) a zmenkovým dlžníkom (žalovaným 3/) a v danom prípade aj zmenkovými ručiteľmi (žalovanými 1/, 2/ a 4/), ktorí zmenku platne avalovali.

66. Z vyššie uvedeného vyplýva, že pokiaľ boli dodržané všetky zákonné podmienky platnosti emisie zmenky ako právneho úkonu, a to vzhľadom na dodržanie tak všeobecných náležitostí v zmysle § 37 OZ ako aj osobitných náležitostí v zmysle § 13 ods. 1 zákona o cenných papieroch a v spojení so záverom o platnosti zmenky vzhľadom na dodržanie všetkých náležitostí v zmysle čl. I § 75 ZZŠ, potom nemohlo byť správne právne posúdenie veci súdmi oboch nižších inšancií, podľa ktorého je právny úkon emisie zmenky neplatný pre obchádzanie zákona podľa ust. § 39 OZ. Dovolací súd v odpovedi na dovolaciu otázku a/

uzatvára, že samotný právny úkon vystavenia zmenky nemôže byť neplatný pre obchádzanie zákona v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

K dôvodnosti dovolania vo vzťahu k dovolacej otázke c/

67. Pokiaľ ide o otázku c/, dovolateľ sa ňou pýta, či sú avalisti (zmenkoví ručiteľia, tu žalovaní v 1., 2. a 4. rade), ktorí sa zaviazali za vystaviteľa vlastnej zmenky (žalovaného v 3. rade), zaviazaní na plnenie z vlastnej zmenky v prípade:

- ak právny úkon vystavenia zmenky vystaviteľom (žalovaným v 3. rade) je posúdený ako neplatný pre obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka, alebo
- ak vystaviteľ (žalovaný v 3. rade) nie je zaviazaný v dôsledku kauzy vyplývajúcej zo vzťahu medzi vystaviteľom (žalovaným v 3. rade) a remitentom (žalobcom).

68. Právna otázka zmenkového ručenia sa týka predovšetkým osobitnej právnej úpravy tohto právneho inštitútu v Zákone zmenkovom a šekovom, konkrétne v jeho čl. I § 7 a tiež v čl. I § 32 ods. 1 a 2 ZZŠ. V ustanovení čl. I § 7 ZZŠ je vyjadrená zásada samostatnosti posudzovania zmenkových záväzkov. Vyplýva to už z jeho textu, podľa ktorého ak sú na zmenke podpisy osôb, ktoré sa nemôžu zmenečne (zmenkovo) zaväzovať, podpisy nepravé, podpisy vymyslených osôb alebo podpisy, ktoré z nejakého iného dôvodu nezaväzujú osoby, ktoré sa na zmenku „podpísali“ alebo v mene ktorých bola zmenka podpísaná, nemá to vplyv na platnosť záväzkov ostatných osôb na nej podpísaných.

69. Podľa čl. I § 32 ods. 1 a 2 ZZŠ, (1) zmenečný ručiteľ je zaviazaný ako ten, za koho sa zaručil. (2) Záväzok zmenečného ručiteľa je platný i vtedy, ak záväzok, za ktorý sa zaručil, je neplatný z iného dôvodu než pre vadu formy.

70. K citovanej právnej úprave dovolací súd uvádza, že zmenkové právo vychádza z princípu samostatného posudzovania každého zmenkového záväzku, ktorý vzniká na základe prejavu vôle podpísaním zmenkového vyhlásenia. Znamená to, že materiálna vada podpisu nemá vplyv na ostatné materiálne zaväzujúce prejavy vôle osôb. Podpísanie zmenky je teda potrebné ponímať nielen formálne ako samotný podpis, ale predovšetkým ako prejavenie vôle konajúcej osoby. Z dikcie čl. I § 7 ZZŠ vyplýva, že stanovuje len demonštratívny výpočet materiálnych vád podpisov na zmenke, teda vymedzuje niektoré prípady, keď formálne správne podpisy zmenkovo nezaväzujú. Okrem toho však, práve pre len demonštratívny (neuzavretý) výpočet vád podpisov na zmenke, a znenie alebo podpisy, ktoré z nejakého iného dôvodu nezaväzujú osoby, ktoré sa na zmenku „podpísali“, je toto zákonné ustanovenie aplikovateľné aj na posúdenie iných prípadov vád podpisov na zmenke z hľadiska podpisom prejavenej vôle konajúcej osoby. Napríklad podľa Kovaříka sa toto zákonné ustanovenie vzťahuje na prípady, ak prejav vôle nebol vykonaný slobodne a vážne v zmysle § 37 ods. 1 OZ (Kovařík, Z. Zákon směnečný a šekový. Komentář. 6. dopl. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 5 a nasl.).

71. Je preto z ustanovenia čl. I § 7 ZZŠ možné dovodiť, že je aplikovateľný na prípad, keď bol súdmi nižších inšancií prejav vôle vystavenia zmenky posúdený ako neplatný pre obchádzanie zákona. Pri správnej interpretácii tohoto ustanovenia by potom súd musel

dospieť k záveru, že ak by teda aj bol v danej veci uvedenou vadou zaťažený prejav vôle vystaviteľa (žalovaný 3/), niet dôvodu, aby pri samostatnosti zmenkových záväzkov neboli povinní zo zmenky plniť avalisti (žalovaní 1/, 2/ a 4/).

72. Odvolací súd sa však nesprávne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že pravidlo vyplývajúce z čl. I § 7 ZZŠ nie je možné v danom prípade použiť, nakoľko dôvodom, pre ktorý zmenka žalovaného 3/ nezaväzuje, nie sú vady jeho podpisu, pričom k samostatnosti zmenkových záväzkov zmenkových ručiteľov sa odvolací súd nevyjadril (ods. 25.) a ďalej opomenul, tak ako aj súd prvej inštancie, pri právnom posúdení zmenkového nároku voči avalistom, aplikovať aj ustanovenie čl. I § 32 ods. 1 a 2 ZZŠ.

73. K zmenkovému (podľa znenia ZZŠ zmenečnému) ručeniu je vhodné uviesť, že aval, t.j. zmenkové ručenie, možno definovať ako špeciálny zmenkovoprávny zabezpečovací prostriedok, na základe ktorého sa avalista zaväzuje zaplatiť záväzok zo zmenky. V danom prípade má žalovaný 3/ postavenie avaláta, t.j. osoby, za ktorú sa avalista zmenkovo zaručil a avalistami, teda zmenkovými ručiteľmi, sú žalovaní 1/, 2/ a 4/. Ustanovenie čl. I § 32 ZZŠ upravuje postavenia avalistov a druhy avalov. Z čl. I § 32 ods. 1 ZZŠ vyplýva, že avalista je samostatný zmenkový dlžník, ktorý zodpovedá za platenie zmenky. Na rozdiel od ručiteľa zaviazaného za dlžníka podľa občianskeho práva, avalista nezaistúje povinnosť konkrétneho zmenkového dlžníka, ale zaistúje zaplatenie samotnej zmenky. Zásada akcesority sa uplatňuje len pri vzniku avalu, a to len v rozsahu, či záväzok avaláta je platný z hľadiska formy. Prípadné materiálne vady záväzku avaláta však nemajú vplyv na vznik záväzku avalistu, tu sa zásada akcesority neuplatňuje. Zásada subsidiarity je celkom potlačená, pričom z čl. I § 32 ods. 2 ZZŠ vyplýva, že avalista nemôže odvodzovať námietky voči plateniu zmenky od avaláta, môže uplatňovať len svoje vlastné námietky. Nie je teda vylúčené, že avalát sa ubráni svojimi námietkami plateniu zmenky, ale avalista nie.

74. Vo vzťahu k posúdeniu uplatnených zmenkových nárokov voči žalovaným 1/, 2/ a 4/ je podstatné to, čo vyplýva z čl. I § 32 ods. 2 ZZŠ, že neplatnosť záväzku avaláta nemá, až na prípad neplatnosti jeho záväzku pre vadu formy, vplyv na platnosť záväzku avalistu. V tomto ohľade dovolateľ opodstatnene poukázal aj na odbornú spisbu, v zmysle ktorej „iné vady pri podpise avaláta, ktoré už nie je možné označiť za formálne, nemôžu hrať u avalistu žiadnu rolu, a to napriek tomu, že dlh osoby, za ktorú sa aval zaručil, vôbec nevznikol“ (Kotásek, J. Zákon směnečný a šekový. Komentář. 2. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, s. 192).

75. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie aj v tejto časti trpí vadou nesprávneho právneho posúdenia spočívajúceho v nesprávnej interpretácii ustanovenia čl. I § 7 ZZŠ správne aplikovaného na zistený skutkový stav v danej veci a v tom, že odvolací súd pri právnom posúdení neaplikoval a neinterpretoval ustanovenie čl. I § 32 ods. 2 ZZŠ, s následkom prijatia vecne nesprávneho záveru, že ak právny úkon vystavenia zmenky je obchádzaním zákona, pričom uvedenú vadu konštatoval len ako vadu prejavu vôle vystaviteľa zmenky, nemôže byť zo zmenky zaviazaný nielen jej emitent a súčasne avalát (žalovaný 3/), ale ani avalisti (žalovaní 1/, 2/ a 4/). Avšak podľa právneho názoru

dovolacieho súdu, pokiaľ by aj na strane avaláta bola zistená materiálna vada (za ktorú súdy nižších inštancií právne nesprávne v zmysle § 39 OZ považovali neplatnosť samotnej emisie zmenky z dôvodu obchádzania zákona), táto by nemala žiadny vplyv na záväzok avalistov a ich povinnosť platiť zo zmenky.

76. Dovolací súd považuje za správnu argumentáciu dovolateľa, v zmysle ktorej súdmi nižších inštancií a ako bolo už vyššie uvedené právne nesprávne v zmysle § 39 OZ konštatovaná (dovolateľom popieraná) neplatnosť právneho úkonu vystavenia zmenky pre obchádzanie zákona, predstavuje materiálnu vadu. Podstatné je, že zmenka má v zmysle čl. I § 75 ZZŠ všetky náležitosti, jej emisia z hľadiska dodržania náležitostí stanovených § 13 zákona o cenných papieroch bola platná a pre každú osobu sa bude javiť ako formálne bezchybná skriptúra; ide o tzv. princíp formálneho zdania uplatňovaný v slovenskom zmenkovom práve.

77. To, že zmenkový vzťah má osobitný charakter, ktorého právny základ spočíva v skriptúrnom akte - zmenke, a nie v zmluve, vyslovil najvyšší súd už vo svojom rozhodnutí z 24. mája 2012, sp. zn. I Obdo V 31/2010.

78. Opodstatnený bol tiež poukaz dovolateľa na skutočnosť, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/, voči ktorým došlo napadnutým rozhodnutím k zamietnutiu nároku na zaplatenie peňažného zmenkového nároku, sú súčasne nadobúdateľmi obchodného podielu podľa zmluvy uzavretej so žalobcom, ktorá bola posúdená ako platná. Žalovaní 1/ a 2/ teda avalovali zmenku, ktorá má zabezpečovať ich zmluvný záväzok. V dôsledku napadnutého rozsudku však u týchto žalovaných môže dôjsť k aprobovaniu konania, ktoré predstavuje porušenie ich záväzkovej povinnosti zo zmluvy, zabezpečenej predmetnou zmenkou, ktorú navyiac avalovali.

79. Dovolací súd v zhode s dovolacou argumentáciou zvyrazňuje, že žalovaní 1/, 2/ a 4/ avalovaním zmenky neporušili ani neobchádzali žiadny zákon. Ako avalisti sa zaviazali zaplatiť za zmenku, ktorej kauza spočívala v tom, že išlo o zabezpečenie zaplatenia ceny za prevod obchodného podielu. Z už vyššie uvedeného vyplýva, že záväzok každého zmenkového dlžníka je potrebné posudzovať samostatne, čo súdy nižších inštancií vo vzťahu k avalistom neurobili.

80. Dovolací súd v odpovedi na dovoláciu otázku c/ uzatvára, že v posudzovanom prípade avalisti (zmenkoví ručitelia, žalovaní 1/, 2/ a 4/), ktorí sa zaviazali za vystaviteľa vlastnej zmenky (žalovaného 3/), sú zaviazaní na plnenie z vlastnej zmenky obsahujúcej všetky podstatné náležitosti podľa čl. I § 75 Zákona zmenkového a šekového, a to aj v prípade, ak vystaviteľ (žalovaný 3/) by nebol zaviazaný, napríklad v dôsledku kauzy vyplývajúcej zo vzťahu medzi vystaviteľom (žalovaným 3/) a remitentom (žalobcom).

81. Dovolací súd len dodáva, že nebolo možné odpovedať na časť otázky c/, tak ako ju v dovolaní formuloval dovolateľ, s predpokladom možnosti zaviazania avalistov v prípade, „1/ ak právny úkon vystavenia zmenky vystaviteľom (žalovaným v 3. rade) je posúdený ako neplatný pre obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka“, a to vzhľadom na vyššie

uvedené zodpovedanie a vyriešenie právnej otázky a/ a tiež z dôvodu neprípustnosti otázky b/, práve z ktorých vychádzala časť otázky c/ majúca väzbu na predpoklad posúdenia emisie zmenky ako neplatného právneho úkonu vystaviteľa podľa § 39 OZ vo väzbe úpravu v ObZ.

K rozhodnutiu o dovolaní

82. Podľa ust. § 441 CSP, dovolací súd nie je viazaný dovolacím návrhom.

83. Podľa ust. § 449 ods. 1 CSP, ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší.

84. Podľa ust. § 450 CSP, ak dovolací zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoc patrí.

85. Podľa ust. § 455 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

86. Dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru o dôvodnosti dovolania vo vzťahu k právnym otázkam a/ a c/ nastoleným dovolateľom, preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa ust. § 449 ods. 1 CSP zrušil a podľa ust. § 450 CSP vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom je viazaný vyššie uvedeným právnym názorom dovolacieho súdu. Vzhľadom na kasačnú formu rozhodnutia, vo výroku nebolo potrebné osobitne deklarovať odmietnutie časti dovolania (vo vzťahu k otázke b/) pre jeho vyššie konštatovanú neprípustnosť v zmysle ust. § 447 písm. f/ CSP.

87. Návrhom dovolateľa na zmenu napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu priamo dovolacím súdom v zmysle ust. § 449 ods. 3 CSP, a to minimálne v rozsahu nároku uplatneného proti žalovaným 1/, 2/ a 4/ ako avalistom, dovolací súd podľa ust. § 441 CSP viazaný nebol, navyiac v situácii, keď dovolací návrh bez odôvodnenia v dovolaní neobsahoval zmenkovú odmenu, tvoriacu predmet konania pred súdmi nižších inštancií.

88. Úlohou odvolacieho súdu v ďalšom konaní bude vec prejednať, pri opätovnom právnom posúdení za aplikácie prednostne noriem zmenkového práva a znovu rozhodnúť za rešpektovania právneho názoru dovolacieho súdu. K potrebe náležitého odôvodnenia nového rozhodnutia dovolací súd len poznamenáva, že pokiaľ odvolací súd používa termín „bohatá česká judikatúra, ktorú všeobecné súdy aplikujú pri rovnakej právnej úprave“, bude potrebné konkretizovať rozhodnutia, ktoré tým má na mysli a riadne vysvetliť ich význam a súvislosť s prejednávanou vecou, to tiež preto, že na judikatúru a právnu úpravu iného štátu zásada iura novit curia nedopadá.

ROZHODNUTIE č. 17

Premľčanie pri uplatnení nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci

§ 19 ods. 1, 2, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci – spočítanie premľčacej doby

I. Podľa § 19 ods. 1, 2, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov premľčacia doba nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci spočíva odo dňa podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, maximálne do uplynutia 6 mesiacov, a to bez ohľadu na to, či žiadosť o predbežné prerokovanie bola podaná na príslušný orgán alebo nie.

II. V prípade podania novej žiadosti o prerokovanie toho istého nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci na príslušný orgán, pokračuje spočítanie premľčacej doby len do naplnenia obdobia spočítania celkovo v trvaní 6 mesiacov. Spočítanie premľčacej doby, ktorá začala plynúť po podaní predchádzajúcej žiadosti, i keď na nepríslušný orgán, sa zarátava do celkovej 6-mesačnej doby možného spočítania premľčacej doby.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. októbra 2021 sp. zn. 4Obdo/35/2020)

Pozn.: vo veci bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú ÚS SR rozhodnutím z 20. septembra 2022 sp. zn. IIV ÚS 421/2022 odmietol

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Žalobca sa domáhal žalobou doručenu súdu dňa 18. decembra 2013 od žalovaného, pôvodne označeného Banskobystrický samosprávny kraj, úhrady istiny 29.928,39 eura s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že Banskobystrický samosprávny kraj svojím rozhodnutím č. 2119/2010/ODDSV zo dňa 10.3.2010, doručeným žalobcovi zamietol žiadosť žalobcu o zápis do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie na Krajský súd v Banskej Bystrici, pričom Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 9So/28/2011 zo dňa 14.12.2011 predmetné rozhodnutie Banskobystrického samosprávneho kraja zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď v odôvodnení rozsudku uviedol: „pokiaľ odporca napriek uvedenému vo veci rozhodol už 10.03.2010 a neumožnil tým navrhovateľovi odstrániť vytýkané nedostatky v určenej lehote 30 dní, porušil zákon.“ Následne sa žalobca domáhal predbežného prerokovania nároku v zmysle § 15 a nasl. zák. č. 514/2003 Z.z., z titulu náhrady škody, ktorú vyčíslil na sumu 29.928,39 eura. Pôvodne označený žalovaný - Banskobystrický samosprávny kraj na žiadosť žalobcu o prerokovanie nároku reagoval listom č. 7590/2013/ODDPR-002 zo dňa 5.9.2013 tak, že uplatnený nárok žalobcu neuznal.

2. V priebehu súdneho konania (po tom ako pôvodný žalovaný namietol nedostatok svojej pasívnej legitímácie v spore) žalobca navrhol pristúpenie žalovanej ako žalovanej v 2/ rade do konania. Súd prvej inštancie vstup žalovanej na miesto žalovanej v 2/ rade do konania uznesením č. k. 63Cb/284/2013-112 zo dňa 29.10.2015 (právoplatným dňa 9.12.2015) pripustil. Následne na základe späťvzatia žaloby voči pôvodnému žalovanému (žalovanému v 1/rade) súd prvej inštancie konanie voči žalovanému 1/ rade uznesením č. k. 63Cb/284/2013-158 zo dňa 26.05.2016 zastavil.

3. Súd prvej inštancie rozsudkom z 5. októbra 2017 č. k. 63Cb/284/2013-238 žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % voči žalobcovi a svedkyni Márii Kučerovej priznal svedočné vo výške 100 % s tým, že náhradu svedočného súdu priznal svedkyni voči žalobcovi v prevyšujúcej časti oproti žalobcom zloženého preddavku na trovy tohto dôkazu v zmysle uznesenia vydaného Okresným súdom Banská Bystrica pod č. k. 63Cb/284/2013-184 zo dňa 2. januára 2017.

4. Súd prvej inštancie poukázal na ust. § 19 ods. 1, 2, 3 zák. č. 514/2003 Z.z., a mal za to, že nárok žalobcu je premlčaný. Posúdil, že subjektívna trojročná premlčacia lehota začala plynúť žalobcovi voči žalovanej dňom 27.01.2012, teda dňom po dni dátumu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/28/2011, ktorá skutočnosť medzi stranami sporná nebola. Táto mala spočívať po uplatnení nároku žalobcom o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podaním žiadosti žalobcom na BBSK, doručenou dňa 11.4.2013, ktorá lehota spočívala až do 11.10.2013 a ďalej následne plynula až do dňa podania žaloby voči žalovanej dňa 22.9.2015, kedy žalobca podal návrh na pripustenie tohto žalovaného do konania. Súd na základe námietky žalovaného mal za to, že premlčacia lehota nemohla spočívať dvakrát v zmysle § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. Žalobca si svoj nárok uplatnil voči žalovanej oneskorene, a preto žalobu zamietol. Súd konštatoval, že aj keby uvedená 6 - mesačná premlčacia doba spočívala v období od 11.2.2015, kedy žalobca doručil príslušnému orgánu žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, táto by spočívala najviac do 11.08.2015 od začiatku jej plynutia dňom 27.01.2012 a aj v tomto prípade by bol tento nárok žalobcu uplatnený voči žalovanej až dňom 22.9.2015 premlčaný. Súd sa stotožnil s tvrdením žalovanej o tom, že bezodkladné nepostúpenie žiadosti žalobcu na predbežné prerokovanie nároku Banskobystrickým samosprávnym krajom vo vzťahu k žalovanej je právne irelevantné, pričom rovnako žalobca má možnosť za porušenie tejto administratívnej povinnosti domáhať ochrany svojho práva na príslušnom súde. Súd tiež konštatoval, že nepríslušný orgán, a to BBSK, informoval právneho zástupcu žalobcu o neuspokojení nároku žalobcu v rámci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody dňom 5.09.2013, vyjadrenie pôvodného žalovaného BBSK, v ktorom vzniesol námietku pasívnej vecnej legitímácie, bolo doručené súdu dňa 3.10.2014, následne doručené žalobcovi dňa 20.11.2014, kedy žalobca mal vedomosť o nesprávnom uplatnení nároku na náhradu škody voči nepríslušnému orgánu. Žalobca túto žiadosť podal na príslušnom orgáne, teda Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny až dňom

11.02.2015, v ktorom období sa nárok voči žalovanej už premlčal. Súd vzhľadom na dôvodne vznesenú námietku premlčania žalovanou sa už nezaoberal ďalšími skutočnosťami ako je výška uplatňovaného nároku a žalobu zamietol.

5. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 31. júla 2018 sp. zn. 41Cob/39/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Rozsudok súdu prvej inštancie považoval za správny, stotožňujúc sa pritom v celom rozsahu i s dôvodmi vedúcimi súd prvej inštancie k zamietnutiu žaloby (§ 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku - zákona č. 160/2015 Z. z., v znení zákona č. 87/2017 Z. z., a dnes už i zákona č. 350/2018 Z. z., ďalej tiež len „CSP“). Základnou odvolacou námietkou žalobcu bolo tvrdenie, že žaloba voči žalovanej bola podaná včas s poukazom na § 19 ods. 3, v spojení s § 15 ods. 1 a § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., táto spočívala podľa jeho názoru aj v dobe uplatnenia žiadosti na BBSK, teda u pôvodného žalovaného, ako aj u žalovanej - Slovenská republika- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, a tiež namietol, že vznesenie námietky premlčania zo strany žalovanej možno považovať za výkon práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi.

6. Preskúvaním veci odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vznesenú námietku premlčania zo strany žalovanej posúdil správne. Podľa ust. § 19 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu sa právo na náhradu škody premlčí za 3 roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Zároveň podľa ods. 3 vyššie uvedeného zákona lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas 6 mesiacov. Trojročná premlčacia doba začala plynúť dňom 27.01.2012, teda v deň po dni nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/28/2011, ktorým rozsudkom Najvyšší súd SR rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 27.10.2010, č. k. 23Sp/9/2010-65, zmenil tak, že rozhodnutie Banskobystrického samosprávneho kraja č. 2119/2010/ODDSV zo dňa 10.marca 2010 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Až z tohto rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sa poškodený, t.j. žalobca mohol dozvedieť o škode. Dátum 27.1.2012 nebol medzi stranami sporu sporný. Žalobca podal žalobu na Okresný súd Banská Bystrica voči vtedy označenému žalovanému Banskobystrický samosprávny kraj dňa 18.12.2013 a po následne vznesenej námietke pasívnej vecnej legitimácie tohto žalovaného požiadal súd o pripustenie žalovanej - Slovenská republika- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR do konania ako žalovanej 2/, a to podaním doručeným súdu dňa 22.09. 2015. Uviedol, že v zmysle § 19 ods. 3 zákona premlčacia lehota spočívala po uplatnení žiadosti žalobcom o predbežné prerokovanie podaním žiadosti na Banskobystrický samosprávny kraj doručenou dňa 11. 04.2013, t.j. do 11.10.2013 (6 mesiacov) a ďalej následne plynula až do podania žaloby voči Slovenskej republike - Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňom 22.09.2015. Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením súdu prvej inštancie, že v zmysle § 19 ods. 3 zákona nemohla premlčacia lehota spočívať dvakrát, teda aj pri podaní žiadosti na Banskobystrický samosprávny kraj, ako aj pri podaní žiadosti na

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Uvedenú skutočnosť potvrdzuje práve § 19 ods. 3, podľa ktorého lehota neplynie najdlhšie 6 mesiacov.

7. Trojročná premlčacia lehota podľa § 19 ods. 1 potom plynula od 27.1.2012 do 27.1.2015. Dňa 27.1.2015 teda uplynuli 3 roky odo dňa, kedy sa žalobca o škode dozvedel. Následne do 22.09.2015, kedy požiadal žalobca súd o pristúpenie žalovanej ako žalovanej 2/ do konania, uplynula lehota ďalších takmer 8 mesiacov. Ak by aj súd bral do úvahy lehotu 6 mesiacov, počas ktorých premlčacia lehota spočívala, aj v takom prípade požiadal žalobca o pristúpenie žalovanej do konania po uplynutí tejto stanovenej trojročnej premlčacej lehoty o takmer 2 mesiace. Ak zákon o zodpovednosti za škodu stanovuje, že lehota neplynie najdlhšie počas 6 mesiacov, nemohol potom súd dôjsť k záveru, ktorý si osvojil žalobca, teda že lehota spočívala minimálne 12 mesiacov, a to počas obdobia žiadosti doručovanej pôvodnému žalovanému BBSK, t.j. od 11.4.2013 až do jej vybavenia dňa 11.10.2013 a následne neplynula odo dňa 11.2.2015 do 11.8.2015, teda keď žalobca podal novú žiadosť o predbežné prerokovanie návrhu u žalovaného. Už z dikcie ustanovenia § 19 ods. 3 vyplýva, že takýto výklad prezentovaný žalobcom nie je možný, pretože podľa jeho názoru by mohla táto lehota spočívať 12 mesiacov, prípadne i viac.

8. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd konštatoval, že v danom prípade došlo k pochybeniu BBSK, ktorý ako orgán štátnej správy, pokiaľ zistil, že nie je vecne pasívne legitimovaný, bol povinný žiadosť žalobcu na prerokovanie nároku na náhradu škody bez zbytočného odkladu postúpiť príslušnému orgánu. Pokiaľ tak však neurobil nič to nemení na skutočnosti, že žalobca si svoj nárok síce uplatnil riadne a včas u BBSK, avšak nevznikla mu povinnosť na základe vznesenej námietky BBSK, že nie je v konaní vecne pasívne legitimovaný, opätovne podať novú žiadosť o prerokovanie svojho nároku na náhradu škody voči žalovanému. Takýto postup zvolil nesprávne, obratom po vznesení námietky BBSK (žalobca mal doručené vyjadrenie BBSK, kde vzniesol námietku pasívnej vecnej legitimácie 20.11.2014) mohol požiadať o pristúpenie žalovanej do konania. Pokiaľ tak nekonal, týmto postupom si spôsobil následné premlčanie svojho nároku, na čom nič nemení ani skutočnosť, že BBSK nepostupoval v zmysle § 15 ods. 2 zákona o zodpovednosti za škodu, z ktorého napokon vyplýva, že účinky podania žiadosti zostávajú zachované. Ohľadne problematiky vzťahu premlčania a výkonu práv v rozpore s dobrými mravmi odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 1. mája 2005 sp. zn. 1Cdo 148/2004 publikovaného v ZSP 30/2005. Tiež bolo poukázané na opačný záver Ústavného súdu, ktorý konštatoval, že v rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkov v občiansko - súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprímerane tvrdým postihom (uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 29.4.2001 sp. zn. II.ÚS 176/2011). Ďalej bolo poukázané na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 23.9.2013 sp. zn. IV. ÚS 542/2013, rozsudok Najvyššieho

súdu ČR zo dňa 28.6.2000 sp. zn. 21 Cdo 992/1999 a rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 28.11.2001 sp. zn. 25 Cdo 2905/1999.

9. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa dovolateľa rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dvoch nasledovných právnych otázok: 1/ Či sa 6 - mesačné obmedzenie spočívania premlčacej doby podľa § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., vzťahuje aj na situáciu, ak si poškodený svoju žiadosť o predbežné prerokovanie nároku uplatní včas u orgánu, ktorý nie je príslušný na prejednanie tohto nároku, avšak ktorý následne predmetnú žiadosť (nikdy) nepostúpi príslušnému orgánu v súlade s § 15 zákona, ale naopak žiadosťou zaoberá, pričom až následne v priebehu súdneho konania namietne nedostatok pasívnej legitímácie; 2/ Či konanie orgánu verejnej moci, ktorý je príslušný na prejednanie nároku na náhradu škody a ktorý uplatnením námietky premlčania chce získať prospech využitím nezákonného postupu iného, nepríslušného orgánu verejnej moci, ktorý mu mal včas podanú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku postúpiť, avšak tak neurobil, ale sa ňou dokonca meritórne zaoberal, čím vyvolal situáciu, že poškodený subjekt uplatnil svoj nárok na súde voči príslušnému subjektu po márnom uplynutí premlčacej doby, nie je výkonom práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi? Dovolateľ argumentoval tým, že si svoj nárok uplatnil včas, a to žiadosťou o predbežné prerokovanie návrhu u nepríslušného orgánu, ktorý hoci bol povinný zo zákona túto žiadosť bezodkladne postúpiť príslušnému orgánu, tak neurobil, 6 mesačné maximálne obmedzenie spočívania premlčacej doby sa na jeho situáciu nevzťahuje, a teda právny názor odvolacieho súdu v bode 31. a 32. rozsudku označil za nesprávny. Podľa neho vychádzajúc z gramatického a systematického výkladu ustanovení § 19 ods. 3, § 15 ods. 1 a § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., je zrejmé, že 6 - mesačné ohraničenie spočívania premlčacej doby sa vzťahuje len na situáciu, kedy bola žiadosť podaná na príslušný orgán na predbežné prejednanie nároku. Počas doby maximálne šiestich mesiacov totiž príslušný orgán musí rozhodnúť, či uplatnenému nároku na náhradu škody aspoň čiastočne vyhovie, alebo nie. V prípade, ak je žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, tento sa ňou nemôže meritórne zaoberať, ale ju musí postúpiť. Pokiaľ žiadosť o predbežné prerokovanie nároku nie je postúpená príslušnému orgánu, k predbežnému prejednaniu nároku ani nemôže dôjsť. Žalobca nemal preto inú možnosť, ako podať novú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku u príslušného orgánu, čakať ďalších šesť mesiacov na jeho výsledok a až po uplynutí uvedenej lehoty podať na súd návrh na pripustenie žalovanej v 2. rade do konania. Názor odvolacieho súdu, podľa ktorého žalobca nemal po uplatnení námietky nedostatku pasívnej legitímácie zo strany BBSK podávať novú žiadosť o prerokovanie na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky do konania (bod 33.rozsudku), je preto nesprávny. Ohľadne druhej právnej otázky dovolateľ poukázal na Nález Ústavného súdu ČR zo dňa 3. apríla 2018, sp. zn. II. ÚS 76/2017, podľa ktorého má žalobca za to, že aj v jeho prípade by bola akceptácia námietky premlčania žalovaného vzhľadom na okolnosti prípadu neprimerane tvrdým postihom. Na základe uvedeného žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudky oboch nižších súdov a vrátenie veci na ďalšie konanie súdu prevej inštancie.

10. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu vo vzťahu k prvej dovolateľom položenej právnej otázke uviedol, že podľa neho sa nejedná o významnú právnu otázku, ktorú je potrebné riešiť, nakoľko odpoveď vyplýva priamo zo zákona č. 514/2003 Z.z., a ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky argumentujúc § 15 ods. 2, § 16 ods. 4 a § 3 zákona č. 514/2003 Z.z. Tvrdenie žalobcu, že Slovenská republika ako právnická osoba si uplatnila námietku premlčania v rozpore s dobrými mravmi, pretože iná právnická osoba (Banskobystrický samosprávny kraj) konala v rozpore so zákonom je nedôvodná, nelogická a v rozpore s princípmi právneho štátu. Uviedol, že je nemysliteľné, aby bola jedna osoba obmedzená v uplatnení svojich práv, resp. sankcionovaná, za protiprávne konanie inej osoby, na ktorom nenesie žiadny podiel. Vzhľadom na to navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol. Ohľadne uplatnenej námietky premlčania a jej rozporu s dobrými mravmi žalovaný uviedol, že jej uplatnením len využil svoje právo vyplývajúce mu z § 19 zákona č. 514/2003 Z.z., nakoľko štát ako aj iné subjekty, ktoré sú stranami sporu, majú rovnaké právo uplatniť počas súdneho konania námietku premlčania, ktorej súd vyhovie, ak sú na to zákonné dôvody.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

12. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania, resp. predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

13. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie dovolaním napadnúť (úspešne). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

14. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu

záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Žalobca v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

16. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

17. Pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP, tak je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017) CSP, v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa, a nie dovolací súd. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

18. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej

riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

19. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že dovolateľ za právnu otázku dosiaľ neriešenú dovolacím súdom považuje nasledovné dve otázky:

a/ Či sa 6 - mesačné obmedzenie spočívania premlčacej doby podľa § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., vzťahuje aj na situáciu, ak si poškodený svoju žiadosť o predbežné prerokovanie nároku uplatní včas u orgánu, ktorý nie je príslušný na prejednanie tohto nároku, avšak ktorý následne predmetnú žiadosť (nikdy) nepostúpi príslušnému orgánu v súlade s § 15 zákona, ale naopak žiadosťou zaoberá, pričom až následne v priebehu súdneho konania namietne nedostatok pasívnej legitímácie;

b/ Či konanie orgánu verejnej moci, ktorý je príslušný na prejednanie nároku na náhradu škody a ktorý uplatnením námietky premlčania chce získať prospech využitím nezákonného postupu iného, nepríslušného orgánu verejnej moci, ktorý mu mal včas podanú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku postúpiť, avšak tak neurobil, ale sa ňou dokonca meritórne zaoberal, čím vyvolal situáciu, že poškodený subjekt uplatnil svoj nárok na súde voči príslušnému subjektu po márnom uplynutí premlčacej doby, nie je výkonom práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi.

20. Dovolací súd sa preto zamerl na skutočnosť, či rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa žalobcu nebola doteraz vyriešená právna otázka ohľadne toho, či sa 6 - mesačné obmedzenie spočívania premlčacej doby podľa § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., vzťahuje aj na situáciu, ak si poškodený svoju žiadosť o predbežné prerokovanie nároku uplatní včas u orgánu, ktorý nie je príslušný na prejednanie tohto nároku, avšak ktorý následne predmetnú žiadosť (nikdy) nepostúpi príslušnému orgánu v súlade s § 15 zákona, ale naopak žiadosťou zaoberá, pričom až následne v priebehu súdneho konania namietne nedostatok pasívnej legitímácie. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že mu nie sú známe žiadne rozhodnutia (stanoviská) najvyššieho súdu, ktoré by sa predmetnou otázkou v minulosti zaoberali, hoci existuje veľa judikatúry týkajúcej sa spočívania premlčacej lehoty, avšak nie v tak osobitnom prípade.

21. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je v danom prípade procesne prípustné; následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

22. Žalobca za podstatu nesprávnosti právnych záverov odvolacieho súdu považuje to, že odvolací súd nesprávne posúdil uplatnenie jeho nároku, nakoľko podľa neho si svoj nárok uplatnil včas, a to na základe žiadosti o predbežné prerokovanie nároku u nepríslušného orgánu, ktorý hoci bol povinný zo zákona túto žiadosť bezodkladne postúpiť príslušnému orgánu, tak neurobil, a teda podľa neho má za to, že zákonné šesťmesačné maximálne obmedzenie spočívania premlčacej doby sa na jeho situáciu nevzťahuje. Právny názor odvolacieho súdu spočívajúceho v tom, že v zmysle § 19 ods. 3 zákona nemohla premlčacia lehota spočívať dvakrát, teda aj pri podaní žiadosti na Banskobystrický samosprávny kraj, ako aj pri podaní žiadosti na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR označil preto za nesprávny. Dovolací súd uvádza, že pre právne posúdenie dovolateľom vymedzenej právnej otázky je v tomto prípade potrebné vychádzať z ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

23. Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

24. Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie.

25. Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8. Lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

26. Podľa § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

27. V prejednávannej právnej veci z obsahu spisu vyplýva skutočnosť, ktorá nebola medzi účastníkmi sporná, že subjektívna trojročná premlčacia lehota začala plynúť žalobcovi voči žalovanému Slovenská republika - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňom 27.01.2012, teda dňom po dni dátumu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/28/2011. Táto mala spočívať po uplatnení nároku žalobcom o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podaním žiadosti žalobcom na BBSK, doručenou dňa

11.04.2013, ktorá lehota spočívala až do 11.10.2013 a ďalej následne plynula až do dňa podania žaloby voči Slovenskej republike - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - dňa 22.09.2015, kedy žalobca podal návrh na pripustenie tejto žalovanej do konania. Súd na základe námietky žalovanej mal za to, že premlčacia lehota nemohla spočívať dvakrát v zmysle ust. § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. Žalobca však zastáva názor duplicitného spočívania premlčacej lehoty, nakoľko si svoj nárok včas uplatnil svojou žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku u nepríslušného orgánu, ktorý hoci bol povinný zo zákona túto žiadosť bezodkladne postúpiť príslušnému orgánu, tak neurobil. Dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. jasne definuje, že lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov. Teda z gramatického a systematického výkladu nemožno dospieť k záveru presadzovaného žalovaným, že šesť mesačné ohraničenie spočívania premlčacej doby sa vzťahuje len na situáciu, kedy bola žiadosť podaná na príslušný orgán na predbežné prejednanie nároku, keďže § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., zreteľne ustanovuje, že účinky podania žiadosti zostávajú zachované, majú na mysli prípad, ak žiadosť na predbežné prerokovanie nároku je podaná na nepríslušný orgán. Teda, ak zákonodarca priznal žiadosti zachované účinky, hoci bola podaná na nepríslušný orgán, je nutné konštatovať len to, že spočívanie premlčacej lehoty je možné len jedenkrát v rámci uplatneného nároku (najviac však na obdobie 6 mesiacov), inak by (podľa výkladu mieneného žalobcom) došlo k situácii, že by spočívanie mohlo nastať opakovane bez obmedzenia (teda bez časového obmedzenia 6 mesiacov podľa ust. § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z.). Ak by bol takýto úmysel zákonodarcu, je pravdepodobné, že by to premietol aj do predmetného ustanovenia a nestanovil by výslovné hranicu šiestich mesiacov bez uvedenia jeho opakovania, resp. predĺženia v prípade podania žiadosti stranou na nepríslušný orgán.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že premlčacia lehota podľa § 19 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorá spočíva od podania žiadosti o predbežné prerokovanie, i keď najskôr na nesprávnom orgáne, môže i po následnom uplatnení novej žiadosti o predbežné prerokovanie toho istého nároku poškodeným už na príslušnom orgáne, spočívať v súhrne maximálne po dobu 6 mesiacov, a to s poukazom na § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý vyslovene stanovuje, že lehota neplynie najdlhšie počas šiestich mesiacov. Teda premlčacia lehota práva na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci spočíva len počas predbežného prerokovania žiadosti v celkovom súhrne maximálne 6 mesiacov a nie viackrát (a vždy maximálne po dobu 6 mesiacov) ako sa domnieva žalobca, a to aj za situácie, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku žalobcu bola podaná poškodeným najskôr na nepríslušnom orgáne, ktorý ju bezodkladne nepostúpil na príslušný orgán a následne bola podaná poškodeným nová žiadosť o predbežné prerokovanie toho istého nároku už na príslušný orgán. V tomto prípade dovolací súd poukazuje na zachovanie účinkov podanej žiadosti, ktoré vyplýva z ust. § 15 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z.. Opačný náhľad na výklad tohto ustanovenia by znamenal bezdôvodné predlžovanie zákonnej premlčacej lehoty.

29. Pokiaľ teda subjekt uplatní nárok na nepríslušnom orgáne, spočívanie lehoty počas predbežného prejednávania žiadosti podľa § 19 ods. 1,2,3 zákona č. 514/2003 Z.z., pokračuje aj po postúpení veci na príslušný orgán, avšak maximálne do uplynutia celkovo šiestich mesiacov od podania žiadosti na predbežné prejednanie nároku i na nepríslušný orgán. V prípade podania novej žiadosti o predbežné prerokovania nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci už na príslušný orgán, pokračuje spočívanie premlčacej lehoty len do naplnenia obdobia spočívania premlčacej lehoty celkovo v trvaní 6 mesiacov po pripočítaní doby spočívania premlčacej lehoty od podania prvej žiadosti na nepríslušný orgán. Celkovo doba spočívania premlčacej lehoty podľa § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., nemôže totiž presiahnuť šesť mesiacov a v zmysle zákona neuplynú odznova ani po postúpení veci príslušnému orgánu alebo keď sa v priebehu procesu uplatneného nároku subjekt sám obráti s novou žiadosťou o prerokovanie toho istého nároku na náhradu škody na príslušný orgán. Premlčacia lehota uplatnenia tohto istého nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci spočíva len jedenkrát maximálne počas doby 6 mesiacov, a to bez ohľadu na to, či je podaná na príslušný orgán alebo nie.

30. Ďalšiu právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená dovolateľ vymedzil v znení: „či konanie orgánu verejnej moci, ktorý je príslušný na prejednanie nároku na náhradu škody a ktorý uplatnením námietky premlčania chce získať prospech využitím nezákonného postupu iného, nepríslušného orgánu verejnej moci, ktorý mu mal včas podanú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku postúpiť, avšak tak neurobil, ale sa ňou dokonca meritórne zaoberal, čím vyvolal situáciu, že poškodený subjekt uplatnil svoj nárok na súde voči príslušnému subjektu po márnom uplynutí premlčacej doby, nie je výkonom práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. Poukazuje na § 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.“

31. Dovolací súd uvádza, že dobrými mravmi sa rozumie súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji preukazujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú akceptované rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem správania. Rozpor s dobrými mravmi spočíva v tom, že výkon práva sa prieči spoločensky uznávaným názorom, ktoré vo vzájomných vzťahoch určujú, aký má byť obsah ich konania, aby bol súladný so všeobecnými zásadami spoločnosti. Vo všeobecnosti ide o prípad konania v rozpore s dobrými mravmi vtedy, keď konajúci síce formálne postupuje v medziach svojho práva, ale realizáciou tohto práva sleduje poškodenie druhého účastníka právneho vzťahu. V takom prípade síce ide o výkon práva, avšak výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, pre ktorý je typické, že konajúcemu v skutočnosti nejde o dosiahnutie cieľov, ktoré právo s takým konaním spája, ale mu ide o to, aby vedľajšie účinky jeho konania viedli k stavu jemu vyhovujúcemu, avšak poškodzujúcemu druhú stranu. Taký výkon práva, i keď je so zákonom formálne v súlade, je v skutočnosti výkonom práva iba zdanlivým, lebo jeho účelom nie je vykonať (svoje) právo, ale poškodiť právo (niekoho iného).

32. V zákonom stanovených prípadoch je výkonom práva tiež vznesenie námietky premlčania. Námietka premlčania je jednostranný právny úkon dlžníka v konaní pred súdom, ktorým dlžník namieta uplynutie premlčacej doby.

33. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti (nároku), v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené plniť svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tým spôsobiť, že oprávnená osoba sa už nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Tým, že oprávnená osoba vznesie námietku premlčania, vykonáva toto svoje oprávnenie.

34. Ustanovenie § 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práva nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi, sa bezpochyby vzťahuje aj na výkon práva vzniesť námietku premlčania. Vznesenie námietky premlčania v zásade neodporuje dobrým mravom, v niektorých individuálnych prípadoch však nie je vylúčená možnosť existencie takej situácie, v ktorej uplatnenie tejto námietky je výrazom zneužitia práva na úkor druhého účastníka daného právneho vzťahu, ktorý uplynutie premlčacej doby nezavinil a zánik jeho nároku by v takom prípade znamenal pritvrdý postih v porovnaní s rozsahom ním uplatňovaného práva.

35. Osobitne špecifickými sú prípady, v ktorých námietku premlčania v konaní o náhradu škody, za ktorú podľa zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá štát, vznesie štát v procesnom postavení žalovaného. Sama skutočnosť, že námietku premlčania uplatňuje štát, neznamena bez ďalšieho, že postup štátu sa nemôže priečiť dobrým mravom. I keď v prípade štátu možno len ťažko predpokladať také prejavy konania v rozpore s dobrými mravmi, ktoré sa inak v praxi súdov sporadicky vyskytujú, napríklad v právnych vzťahoch fyzických osôb, predsa len sa v niektorých individuálnych okolnostiach toho alebo onoho sporu o náhradu škody nedá celkom vylúčiť možnosť, že podstata rozporu štátom vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi spočíva v niečom inom, napríklad v štátom vyvolanej takej krajnej situácie, v ktorej štát (či už reprezentovaný mocou zákonodarnou, výkonnou alebo súdnou) zanedbá alebo nie celkom náležite plní niektorú svoju povinnosť do tej miery a s takými dôsledkami, že dochádza až k istému zlyhaniu majúcemu vo sfére uplatňovania a ochrany práva negatívne dopady na základné zásady a princípy právneho štátu. Nie je vylúčené, že ak taká situácia nastane a štát (ako žalovaný v civilnom sporovom konaní o náhradu škody v zmysle zákona č.

514/2003 Z.z.) vznesie námietku premlčania, môže ísť o výkon tohto práva štátu v rozpore s dobrými mravmi. Aj v týchto prípadoch zostáva však úlohou konajúceho súdu, aby s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti, za ktorých bola námietka premlčania vznesená, posúdil, či ide alebo nejde o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi.

36. Dovolací súd v prvom rade poukazuje na to, že konkrétne konanie toho ktorého subjektu, ktoré je alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi, je predovšetkým skutkovou otázkou (vychádza jeho posúdenie z konkrétne zistených skutkových okolností) a v tejto spojitosti dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že v zmysle ustanovenia § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a sám dokazovanie nevykonáva, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. V dovolacom konaní preto dovolací súd nie je oprávnený preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení, pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu), nakoľko v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené. Dovoláním sa preto nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Zároveň zdôrazňuje, že najvyšší súd už v niektorých dovolacích konaniach riešil otázku súladu námietky premlčania s dobrými mravmi, pričom sa stotožňuje s rozhodnutiami, na ktoré poukázal už odvolací súd v rámci svojho rozhodnutia (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 1. mája 2005, sp. zn. 1Cdo/148/2004 a na opačný záver uznesenia Ústavného súdu SR zo dňa 29. apríla 2001). Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd vzal pri rozhodovaní do úvahy konkrétne okolnosti prípadu v súlade s právnym názorom uvedeným v uznesení Ústavného súdu SR zo dňa 29. apríla 2001, pričom dospel k záveru, že v danom prípade uplatnenie námietky nepredstavuje výraz zneužitia práva na úkor žalobcu, nakoľko odvolací súd pri rozhodovaní prihliadol na konkrétne okolnosti prípadu (viď bod 33. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu), majúc na mysli najmä to, že samotný žalobca podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na nepríslušný správny orgán, a to na BBSK, ktorý sa síce dopustil pochybenia ohľadne oneskoreného postúpenia (resp. nepostúpenia) podania žalobcu na príslušný orgán, avšak účinky jeho podanej žiadosti zostali zachované ako keby bola podaná na príslušný orgán. Podaním opätovnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na už príslušný orgán si sám svojím zvoleným postupom spôsobil premlčanie svojho nároku. Zároveň dovolací súd upozorňuje, že za nesprávny postup BBSK ako nepríslušného orgánu v danej veci konať, nemôže niesť zodpovednosť žalovaná, ktorá si v danom konaní uplatnila len jej prislúchajúce právo zo zákona a nedala príčinu pre zmeškanie lehoty žalobcom (z obsahu spisu nevyplýva, že by konala tak, že umelo naťahovala vybavovanie žiadosti žalobcu podanej dňa 10.2.2015, pretože naň odpovedala dňa 10.8.2015 alebo, že by svojím správaním vyvolala u žalobcu dojem, že mieni jeho nárok uspokojiť, a tak, že by ho ubezpečila, že sa nemusí obracať na súd a pod.). Svoju obranu pred súdom (vrátane vznesenej námietky premlčania) vzniesla hneď pri prvom úkone, čo jej patrilo - vo vyjadrení k žalobe, pričom jej vstup do konania bol právoplatne pripustený dňa 9.12.2015 na základe návrhu žalobcu zo dňa 22.9.2015. To, že voči nej bola žaloba uplatnená na súde až dňa 22.9.2015, a že až dňa 9.12.2015 bol pripustený jej vstup do súdneho konania, nezavinila žalovaná. Z týchto dôvodov dospel aj dovolací súd k názoru, že v predmetnom spore

neexistovali také špecifické okolnosti (neboli zistené také výnimočné okolnosti daného prípadu a osobitného zreteľa), ktoré by opodstatňovali záver, že štátom - žalovanou vznesená námietka premlčania sa prieči dobrým mravom (§ 3 Občianskeho zákonníka). Na strane žalobcu nebola v konaní zistená žiadna závažná okolnosť (prekážka), ktorá by mu bránila podať voči žalovanej včas žalobu na súd, a pre ktorú by sa javilo nepriznanie premlčaného práva pre neho neprímerane tvrdým postihom a odôvodňoval by zásah do právnej istoty - odopretím výkonu práva vzniesť dôvodne námietku premlčania na strane žalovanej.

37. V danej súvislosti dovolací súd poukazuje na zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V dôsledku uvedeného každý zodpovedá za spôsob uplatnenia svojho práva či nároku sám, ibaže by zmeškanie lehoty pre uplatnenie práva spôsobila povinná obrana spôsobom, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. V tomto prípade však o taký spôsob bránenia práva nešiel.

38. Len na záver dovolací súd dopĺňa, že právnu otázku položenú dovolateľom nemožno ani považovať za otázku, ktorá by vo všeobecnosti nebola riešená v rozhodnutiach dovolacieho súdu. O tom svedčí napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo/137/2017, sp. zn. 2Cdo/249/2014, sp. zn. 5Cdo/151/2012, sp. zn. 1Cdo/148/2004, ale i rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS/176/2011, sp. zn. IV.ÚS 542/2013 i poukaz na viaceré rozhodnutia v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu, kde bola otázka rozporu s dobrými mravmi pri uplatnení námietky premlčania riešená. Nemožno teda hovoriť o právnej otázke doposiaľ neriešenej, ale skôr o možnom odklone od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nie písm. b/, ako je uvedené v dovolaní. Ak dovolateľ „netrafili“ dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, nie je to prekážkou preskúmania správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom v dovolacom konaní. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sudy primárne posudzovali, či vznesená námietka premlčania zo strany žalovanej je dôvodná a v súvislosti s tým sa zaoberali posúdením otázky, či premlčacia lehota mohla spočívať dvakrát v zmysle ustanovenia § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., alebo len raz. Následne sa zaoberali otázkou, či uplatnenie námietky premlčania v tomto prípade zo skutkových okolností možno kvalifikovať ako námietku uplatnenú v rozpore s dobrými mravmi alebo nie, pričom pri právnom posúdení tejto otázky vychádzali z doterajšej súdnej praxe. Z tohto dôvodu dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade dovolateľom druhá nastolená právna otázka nezakladá prípustnosť a ani dôvodnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nie je dôvodná ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože nebolo zistené, že by sa sudy nižšej inštancie odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe k otázke posudzovania rozporu s dobrými mravmi pri uplatnení námietky premlčania.

39. Vo vzťahu k rozhodnutiu, na ktoré dovolateľ v podanom dovolaní poukázal, dovolací súd uvádza, že v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, publikovaného v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018, pod číslom 71., do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Z uvedeného je zrejmé, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu sa nepovažujú rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, a z tohto dôvodu na dovolateľom uvedené rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 76/2017 dovolací súd neprihliadol.

40. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že odvolací súd námietku vzťahu premlčania a výkonu práv v rozpore s dobrými mravmi správne právne posúdil, pričom postupoval v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov ohľadne problematiky uplatnenia námietky premlčania a jej posúdenia z hľadiska dobrých mravov s tým, že dovolací súd zároveň dospel k záveru, že v danom prípade dovolateľom druhá nastolená právna otázka nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

41. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a preto nedôvodné dovolanie žalobcu podľa § 448 CSP zamietol.

ROZHODNUTIE č. 18

Právo na podporu podľa zákona č. 309/2009 Z. z.

§ 4 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. d) a ods. 3) zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. januára 2014

Právo na podporu podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. januára 2014 vzniká výrobcovi elektriny, ktorý splňa zákonom ustanovené predpoklady, bez ohľadu na splnenie podmienok pre vznik podpory predchádzajúcim odlišným výrobcom - prevádzkovateľom totožného zariadenia. Nevrátenie doplatku výrobcom elektriny (predchádzajúcim prevádzkovateľom zariadenia) nemôže mať vplyv na možnosť vzniku práva na podporu subjektu odlišného od toho, ktorému povinnosť vznikla.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. mája 2022 sp. zn. 5Obdo/24/2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 3. júla 2017, č. k. 27Cb/165/2015-375, v prvom výroku konanie v časti zastavil. Druhým výrokom pripustil zmenu žaloby v znení podľa návrhu žalobcu zo dňa 21. marca 2017. Ďalšími výrokmi uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 41.374,05 eura spolu s úrokmi z omeškania a žalovanému 2/ sumu vo výške 35.381,15 eura spolu s úrokmi z omeškania. Posledným výrokom priznal žalobcovi vo vzťahu k trovám konania plný úspech v spore.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobca žiadal, aby súd určil, že právo žalobcu na podporu v súlade s ust. § 3 ods. 1 písm. b/ a c/ a ust. § 4 ods. 1 písm. b/ a c/ zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. januára 2014 (ďalej len „zákon o POZE“), vo vzťahu k špecifikovanému zariadeniu na výrobu elektriny pre rok 2015 nezaniklo a určil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 19.898,32 eura s prísl. a žalovanému 2/ povinnosť zaplatiť istinu vo výške 19.411,56 eura s prísl. a obom povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania. Návrhom zo dňa 21.3.2017 zobral žalobca návrh v časti výroku určujúceho, že právo nezaniklo, späť, a zároveň rozšíril návrh tak, že žiadal, aby súd určil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi celkovo sumu vo výške 41.317,05 eura s prísl. a žalovanému 2/ sumu vo výške 35.381,15 eura s prísl. Súd prvej inštancie konanie v časti zastavil a pripustil zmenu žaloby uznesením zo dňa 3.7.2017.

3. Konštatoval, že predmetom sporu je nárok žalobcu na fakturáciu podpôr, ich výška a splatnosť vo faktúrach nebola sporná. Žalovaní oznámeniami z roku 2014 oznámili žalobcovi stratu nároku na podporu za rok 2015 v zmysle rozhodnutí Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“). Podľa žalobcu mu žalovaní neoznámili, čím porušil povinnosť podľa ust. § 4 zákona o POZE, porušenie špecifikoval až žalovaný 1/ v podaní zo dňa 9.1.2015. Porušenie malo spočívať v skutočnosti, že nedošlo k vráteniu doplatku za rok 2013 v zákonnej lehote (podľa ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE) najneskôr do 15.4.2014, ale až 29.5.2014, čím došlo k zániku zmluvy o dodávke. Žalovaný 1/ preto ponúkol žalobcovi uzatvorenie novej zmluvy, avšak s nižšou cenou za výkup. Žalobca v konaní namietal, že k tvrdenému porušeniu povinnosti nedošlo jeho konaním, ale predchádzajúcim prevádzkovateľom zariadenia, teda sankcionovať možno následne len subjekt, ktorému bola podpora vyplatená. Lehota na vrátenie doplatku tak, ako to uvádzajú žalovaní, podľa žalobcu nemá oporu v zákone, preto v súlade s legislatívou v roku 2015 pokračoval vo výrobe elektrickej energie a zasielal žalovaným faktúry.

4. Súd prvej inštancie musel vyhodnotiť, či nevrátením doplatku bývalým prevádzkovateľom zariadenia do 15.4.2014 došlo k strate podpory zariadenia bez ohľadu na skutočnosť, že zariadenie už prevádzkoval nový subjekt - žalobca. Tiež skutočnosť, či sa na zariadenie vzťahuje sankcia straty podpory s ohľadom na ust. § 18e zákona o POZE, a či žalobcovi vzniklo za energiu vyrobenú v roku 2015 právo na podporu. Ako nesporné vyhodnotil množstvo energie vyrobenej a dodanej žalobcom v roku 2015 vysokoúčinnou metódou a výšku potencionálneho nároku žalobcu na podporu voči žalovaným v prípade, ak mu zostalo právo na podporu napriek ich tvrdeniam.

5. Mal za preukázané, že k tvrdenému porušeniu povinnosti došlo predchádzajúcim prijímateľom podpory ustanovenej v ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE a žalovaní uplatnili na toto sankciu upravenú v ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE, čo bolo podľa súdu prvej inštancie v rozpore s právnou úpravou. Toto tiež uviedol Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo svojom náleze PL. ÚS 50/2015 zo dňa 22.3.2017. Súd prvej inštancie na jeho základe vyhodnotil postup žalovaných vo vzťahu k tvrdenej strate nároku na podporu žalobcu ako nezákonný. Žalobca nemohol stratiť právo na podporu v roku 2015 podľa ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE na základe porušenia povinnosti prechádzajúcim prijímateľom podpory upravenej v ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE.

6. Podľa súdu prvej inštancie bolo potrebné interpretovať ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE (Ak sa v nasledujúcom kalendárnom roku nepreukáže, že vyrábala vysoko účinnou kombinovanou výrobou, je povinný doplatok podľa odseku 1 písm. c) vrátiť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy do 15. apríla) tak, že výrobca má celý nasledujúci rok na preukázanie spôsobu výroby elektriny, a až v prípade, ak sa v rámci tejto lehoty spôsob výroby

nepreukáže, vznikne mu povinnosť vrátiť doplatok alebo jeho časť. V danej veci bol sporný rok 2013, čiže predchádzajúci prevádzkovateľ zariadenia mal celý rok 2014 na preukázanie spôsobu výroby elektriny, a teda lehota na vrátenie časti doplatku mu vznikla až v roku 2015 (do 15. apríla 2015), čo dodržal (uhradil 29. mája 2014), a teda žalovaným nevznikol nárok na uplatnenie žiadnej sankcie.

7. Ako nelogický vyhodnotil postup žalovaných, ktorí na jednej strane tvrdili, že všetky práva a povinnosti v zmysle zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie sa viažu na zariadenie, bez ohľadu na jeho aktuálneho vlastníka, a preto tvrdili, že žalobca nemá právo na podporu, pričom na druhej strane preukázateľne vymáhali vrátenie časti doplatku na predchádzajúcom vlastníkovi v čase, keď už vlastníkom a prevádzkovateľom zariadenia bol žalobca. Súd prvej inštancie vyhodnotil postup žalovaných, ohľadom straty podpory žalobcu na elektrinu vyrobenú a dodanú v roku 2015 vo vzťahu ku žalobcovi, ako nezákonný postup s tým, že v rozpore s právnou úpravou platnou v rozhodnom čase rozšírili šikanóznym výkladom aplikáciu zákonného ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE na porušenie povinnosti upravenej v ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE.

8. Keďže žalobca uniesol dôkazné bremeno preukázania povinnosti žalovaných zaplatiť mu žalované istiny v rozsahu 100% istiny vrátane uplatneného príslušenstva, súd prvej inštancie priznal aj uplatnený nárok na úroky z omeškania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

9. O odvolaní žalovaných rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 4Cob/96/2018-465 zo dňa 19. septembra 2019 tak, že v prvom výroku rozsudok súdu prvej inštancie v časti rozhodnutia vo veci samej potvrdil. Druhým výrokom, v časti náhrady trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že pre vec boli významné právne závery obsiahnuté v náleze Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS. 50/2015 zo dňa 22.3.2017 (ďalej len „Nález“), o ktoré oprel svoje rozhodnutie súd prvej inštancie. Smerodajným bol názor ústavného súdu (str. 22), podľa ktorého „V nadväznosti na citované ústavný súd považuje za žiaduce (nad rámec návrhu skupiny poslancov uviesť, že popri povinnostiach ustanovených v § 4 ods. 2 zákona o podpore OZE ustanovuje výrobcom elektriny s právom na podporu aj ďalšie povinnosti ustanovené v § 4 ods. 4 až 7 tohto zákona. Na porušenie týchto povinností sa však skupinou poslancov namietaný sankčný mechanizmus ustanovený v § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE nevzťahuje. Z ustanovení § 16 ods. 1 písm. a) až d) zákona o podpore OZE totiž vyplýva, že porušením týchto povinností sa výrobcovia elektriny s právom na podporu dopustia správnych deliktov, ktoré sú sankcionovateľné uložením pokuty Štátnou energetickou inšpekciou podľa § 16 ods. 2 písm. a) tohto zákona.“

11. Ďalej uviedol, že žalovaní svoje odvolanie postavili na pochybeniach súdu prvej inštancie v troch rovinách:

- námietke nesprávnosti názoru súdu ohľadom nemožnosti aplikácie ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE na ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE vzhľadom na Nález,
- kritike právneho názoru v Náleze,
- kritike Nálezu v časti, v ktorej jeho odôvodnenie nie je konformné s argumentáciou žalovaných, pričom však vyzdvihujú časti Nálezu, ktoré boli súladné s ich tvrdeniami.

12. K námietke žalovaných, že súd prvej inštancie v odôvodnení stroho odkázal na citáciu Nálezu, v ktorom sa uvádzalo, že súkromnoprávny sankčný mechanizmus v § 4 ods. 3 zákona o POZE sa na porušenie § 4 ods. 4 daného zákona nevzťahuje, vzhľadom na sankcionovateľnosť podľa § 16 zákona o POZE - správny delikt, pričom si bez ďalšieho osvojil časť odôvodnenia Nálezu na strane 22, ktorá nezodpovedala normatívnemu jadru Nálezu, majúc za to, že tento postup je arbitrárny, nesystematický, nekompetentný a nedostatočne odôvodnený, odvolací súd uviedol, že právny názor vyjadrený v Náleze rešpektuje, nakoľko ide o rozhodnutie vyššej súdnej authority, pričom tento názor nebol prekonaný odlišným rozhodnutím ústavného súdu, preto nebol dôvod, aby sa odvolací súd od neho odchyľil. Danú námietku vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú a konštatoval, že odôvodnenie súdu prvej inštancie je dostatočné, výstižné a vecne správne. Súd prvej inštancie zrozumiteľne a výstižne vysvetlil v bode 58. jeho odôvodnenia, na základe akých dôvodov vec právne posúdil tak, že uplatnený nárok žalobcu považoval za dôvodný, pričom odôvodnil svoje právne závery, preto nebolo možné sa stotožniť s argumentáciou žalovaných, že len stroho odkázal na citáciu Nálezu.

13. Ďalšie vytýkané pochybenie súdu prvej inštancie malo spočívať v právnom názore k výkladu ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE tak, že umožňuje vrátiť doplatok do 15.4.2015, a že súd nesprávnym právnym výkladom druhej vety ustanovenia došiel k záveru, že doplatok mal žalobca vrátiť správne do 15.4.2015 a nie do 15.4.2014. Tu poukázal odvolací súd na skutočnosť, že konanie žalovaných vo vzťahu k tvrdenej strate nároku na podporu žalobcu vyhodnotil súd prvej inštancie ako nezákonné, keď na porušenie povinnosti podľa § 4 ods. 4 zákona o POZE žalovaní uplatnili sankciu upravenú v ust. § 4 ods. 3 daného zákona, čo bolo podľa Nálezu v rozpore s právnou úpravou. Ďalej uviedol, že žalovaní žiadnym spôsobom nepreukazovali svoje tvrdenia, že nimi poskytnutý výklad spôsobu vyplácania podpory predstavuje zaužívanú obchodnú prax medzi stranami, preto sa odvolací súd priklonil k interpretácii ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE prezentovanej súdom prvej inštancie. Stotožnil sa s názorom, že výrobca má celý nasledujúci rok na preukázanie spôsobu výroby elektriny. Až v prípade, ak v rámci tejto lehoty spôsob výroby nepreukáže, vznikne mu povinnosť vrátiť doplatok alebo jeho časť (v danom prípade do 15. apríla 2015) z dôvodu, že takýto výklad zodpovedá gramatickému hľadisku i pravidlám formálnej logiky.

14. Na záver odvolací súd uviedol, že sa nestotožňuje s rozsudkom súdu prvej inštancie v časti, v ktorej súd prvej inštancie priznal žalobcovi plný úspech v spore. V odôvodnení v bode 64. a 65. uviedol, že o nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie neodôvodnil, prečo priznal žalobcovi plný úspech, a tým aj nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu napriek skutočnosti, že konanie zastavil v späťvzatej časti, týkajúcej sa určenia, že právo na podporu nezaniklo. Súd prvej inštancie neuviedol, z akých dôvodov dospel k záveru, že žalobca mal plný úspech vo veci, keď aplikoval § 255 CSP, nevysvetlil, z akého dôvodu na daný prípad neaplikoval § 256 ods. 1 CSP, čo založilo nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia v časti výroku o trovách.

15. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali včas spoločne dovolanie obaja žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“), prípustnosť ktorého odôvodnili podľa ust. § 420 písm. f/ CSP a zároveň podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolatelia navrhli, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

16. Podľa dovolateľov sa odvolací súd s právnym posúdením veci a riešením relevantných otázok, na ktorých žalovaní založili svoje odvolanie, nezaoberal, keďže rovnako ako súd prvej inštancie s odkazom na čl. 2 ods. 2 CSP si osvojil časť Nálezu s tým, že ide o ustálenú rozhodovaciu prax. Odvolací súd rozhodol bez náležitého odôvodnenia súdneho rozhodnutia. K uvedenému poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) sp. zn. 3Cdo/27/2019, podľa ktorého riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (teda po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad.

17. Vadu zmätočnosti videli v skutočnosti, že odvolací súd len uviedol, že pre konanie boli významné právne závery formulované Nálezom, pričom sa nevysporiadal s námietkami žalovaných o nemožnosti aplikácie názoru na strane 22 Nálezu v danej veci. Odvolací súd sa tiež nevysporiadal s tým, že Nález posudzoval súlad § 4 ods. 3 zákona o POZE s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 Ústavy SR a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom ústavný súd konštatoval súlad predmetného ustanovenia, a zároveň potvrdil vysoký verejný záujem na plnení povinností výrobcov podľa zákona o POZE.

18. Dovolatelia tvrdili, že situácie, kedy môže dôjsť k neoprávnene vyplatenému doplatku, môžu byť rôzne, a preto nie je vhodné a účelné presne odkazovať na konkrétne ustanovenia zákona o POZE. Majú za to, že posledné slová v ust. § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE sú naformulované vo všeobecnej a generálnej rovine, odkazujúc na akékoľvek ustanovenie zákona o POZE. Tvrdia, že pre rozhodnutie o odvolaní bolo rozhodujúce ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE veta druhá, podľa ktorého pokiaľ výrobca nepreukáže, že vyrábal vysoko účinnou kombinovanou výrobou, je povinný doplatok vrátiť do 15. apríla. Majú za to, že nevrátenie vyplateného doplatku v stanovenej lehote napĺňa skutkové znaky v § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE. Všeobecná povinnosť v tomto ustanovení je následne vo vzťahu k výrobcom elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou elektriny a tepla precizovaná v § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE. Podľa dovolateľov dôsledkom precizovania ust. § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE ustanovením § 4 ods. 4. druhá veta zákona o POZE je, že § 4 ods. 3 daného zákona sa vzťahuje na prípad, kedy výrobca elektriny síce porušil povinnosť vrátiť doplatok prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy do 15. apríla podľa ust. § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE, avšak následne, po uvedenej lehote, tento doplatok vrátil.

19. Odvolací súd podľa dovolateľov nepristúpil k riešeniu relevantných právnych otázok, pričom len konštatoval, že právny názor vyslovený v Náleze odvolací súd rešpektuje, nakoľko ide o rozhodnutie vyššej súdnej authority. Už v odvolaní namietali, že časť Nálezu osvojená si odvolacím súdom ako ustálená rozhodovacia prax a právny názor vyššej súdnej authority, nemôže byť takto posudzovaná, keďže predmetom Nálezu bola iná právna otázka (súladi § 4 ods. 3 s Ústavou). Ústavný súd sa v Náleze venoval problematike ústavnosti § 4 ods. 3 zákona o POZE, v spojení s povinnosťami uvedenými v ods. 2 totožného paragrafu, a len v jednom odseku sa vyjadril k ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE, ktoré si odvolací súd osvojil, aj napriek faktu, že táto časť odôvodnenia vôbec nezodpovedala normatívnemu jadru Nálezu. Postup odvolacieho súdu je tak arbitrárny a nesystematický, v jeho rozhodnutí absentuje právne presvedčivé odôvodnenie. Navyše, názor ústavného súdu vo vzťahu k § 4 ods. 4 zákona o POZE uvedený nad rámec sťažnostných dôvodov dvoma vetami na strane 22. Nálezu nie je právnym názorom ústavného súdu, ktorý by bol pre všeobecné súdy nižšej inštancie záväzný, a ktorý by si všeobecné súdy mohli bez akejkoľvek právnej úvahy osvojovať, pričom ho nemožno považovať ani za „ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít“ podľa čl. 2 ods. 2 CSP.

20. V ďalšom poukázali na to, že odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s argumentáciou, či súkromnoprávna sankcia môže existovať popri verejnoprávnej, pričom Nález na jednej strane uvádza, že na ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE sa vzťahuje sankcia - správny delikt podľa ust. § 16 ods. 1 písm. c/ zákona o POZE, avšak podľa dovolateľov sa opomenulo to, že rovnako aj porušenie podľa ust. § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE predstavuje správny delikt ex lege podľa ust. § 16 ods. 1 písm. a/ až e/ zákona o POZE. Zo znenia ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE je nesporné, že na ust. § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE sa vzťahuje tento súkromnoprávny sankčný mechanizmus. Podľa dovolateľov je tomu tak z dôvodu, že právny poriadok umožňuje, aby súkromnoprávna a verejnoprávna sankcia

popri sebe koexistovali, resp. pôsobili súčasne na subjekt. V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu tak absentujú akékoľvek odpovede na základné otázky a argumenty, ktorými žalovaní odôvodňovali svoje odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, čo spôsobuje nedostatočne odôvodnené rozhodnutie odvolacieho súdu, a tým porušenie práva na spravodlivý proces.

21. Dovolatelia prípustnosť svojho dovolania vyvodili aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, či povinnosť výrobcu elektriny vrátiť doplatok prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy do 15. apríla podľa ust. § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE predstavuje špeciálnu úpravu vo vzťahu k všeobecnej povinnosti vrátiť doplatok (bez časového ohraničenia) podľa ust. § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE, a teda, či porušením povinnosti podľa § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE dochádza k porušeniu povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE bez možnosti následnej liberácie v dôsledku vrátenia doplatku po lehote uvedenej v § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE. Súčasťou tejto právnej otázky je podľa dovolateľov zároveň aj otázka, či sa sankčný mechanizmus nemožnosti uplatnenia podpory podľa § 4 ods. 3 zákona o POZE vzťahuje aj na § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE (nakoľko konkretizuje ust. § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE) v prípade žalobcu, ktorý síce porušil povinnosť vrátiť doplatok prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy do 15. apríla podľa § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE avšak následne, po stanovenej lehote, tento doplatok vrátil.

22. Odvolací súd podľa nich právnu otázku riešil iba s odkazom na čl. 2 ods. 2 CSP tak, že si len osvojil názor prezentovaný ústavným súdom na str. 22 Nálezu, bez náležitého a odôvodnením súdneho rozhodnutia deklarovaného procesu právneho posudzovania veci. Z Nálezu nevyplýva, že by sa ústavný súd zaoberal riešením tejto právnej otázky, neskúmal, či duplicitná úprava povinnosti výrobcu elektriny vrátiť doplatok prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy nie je vyjadrením špeciality právnej úpravy uvedenej v § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE vo vzťahu k § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE.

23. Dovolatelia majú za to, že povinnosť výrobcu elektriny (žalobcu), vrátiť doplatok do 15. apríla, podľa § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE predstavuje špeciálnu úpravu vo vzťahu k všeobecnej povinnosti vrátiť doplatok (bez časového ohraničenia) podľa § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE, a teda, že porušením povinnosti podľa § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE dochádza k porušeniu povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE bez možnosti následnej liberácie v dôsledku vrátenia doplatku po lehote uvedenej v § 4 ods. 4 zákona o POZE. S odkazom na § 4 ods. 3 zákona o POZE tak žalobca nemôže uplatňovať právo na podporu na nasledujúci rok, a to aj napriek tomu, že doplatok dodatočne, po uplynutí lehoty podľa § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE, vrátil.

24. Nesúhlasia s názorom ústavného súdu, ktorý si osvojil odvolací súd, že sankčný mechanizmus straty podpory podľa § 4 ods. 3 zákona o POZE nemožno aplikovať na § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE, nakoľko toto porušenie je správnym deliktom, ktorý postihuje § 16 ods. 1 písm. c/ zákona o POZE (štátna energetická inšpekcia). Majú za to, že zákon o POZE umožňuje, aby súkromnoprávna a verejnoprávna sankcia popri sebe koexistovali. Zdôrazňujú, že vo vzťahu k povinnostiam výrobcov elektriny existuje dôležitý verejný záujem na ich dodržiavaní, pričom však rozsudok odvolacieho súdu toto nezohľadňuje. Aj v Náleze sa ústavný súd vyjadril, že za situácie, keď výrobcovia elektriny z obnoviteľných zdrojov energie majú nárok na zákonom ustanovené formy podpory, ktorých hodnota je aj podľa tvrdenia skupiny poslancov mimoriadne vysoká, je celkom prirodzené a legitímne, ak zákonodarca viaže poskytnutie podpory na dôsledné dodržiavanie povinností ustanovených zákona o POZE výrobcami elektriny.

25. Ďalšia právnu otázku, od ktorej vyriešenia závisel rozsudok odvolacieho súdu, bola podľa dovolateľov otázka výkladu lehoty podľa ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE, t. j. povinnosť vrátiť doplatok do 15. apríla. Podľa dovolateľov mal odvolací súd nesprávnym právnym výkladom druhej vety § 4 ods. 4 zákona o POZE prísť k záveru, že doplatok mal žalobca vrátiť nie do 15. apríla 2014, ale až do 15. apríla 2015. Odvolací súd si nesprávne vyložil celý mechanizmus vyplácania doplatku pre vysoko účinnú kombinovanú výrobu, právnú normu si vyložil izolovane, bez systematického pohľadu na celý zákon a zohľadnenia špecifik spojených s vysoko účinnou kombinovanou výrobou.

26. V ďalšom priblížili postup/spôsob potvrdenia „ozelenenia“ vyrobenej elektriny a jej fakturácie, pri ktorej má výrobca elektriny právo na podporu formou doplatku a ceny elektriny na straty, pričom s vysokoúčinnou kombinovanou metódou výroby elektriny je spojený špecifický administratívny proces v tom, že potvrdenie o pôvode elektriny kombinovanou výrobou sa vydáva za predchádzajúci rok. Tvrdia, že síce počas (predchádzajúceho) roka sa vypláca podpora doplatkom a cenou elektriny na straty za vyrobenú elektrinu, ale jej „ozelenenie“, resp. potvrdenie, že ide o elektrinu vyrobenú vysoko účinnou kombinovanou výrobou, sa potvrdí až v nasledujúcom kalendárnom roku. Teda, výrobca dostáva doplatok, ale v podstate bez právneho dôvodu, tento titul nadobúda až následne po vydaní potvrdenia za predchádzajúci rok.

27. Vzhľadom na uvedené dovolatelia majú za to, že v priebehu roku 2013 bola riadne fakturovaná žalobcom vyrobená elektrina, avšak bez preukázania, že bola vyrobená vysoko účinnou kombinovanou výrobou - potvrdením o pôvode elektriny vyrobenej vysokoúčinnou kombinovanou výrobou. Následne dňa 3.4.2014 úrad vydal potvrdenie o pôvode elektriny vyrobenej vysokoúčinnou kombinovanou výrobou za predchádzajúci rok 2013, ktorým potvrdil, že elektrina v roku 2013 bola vyrobená vysokoúčinnou kombinovanou výrobou (tzv. ju „ozelenil“) a bola uplatnená u žalovaných na preukázanie, že bola vyrobená vysokoúčinnou kombinovanou výrobou. Preto ak sa v roku 2014 (nasledujúci kalendárny rok)

po roku, v ktorom bol doplatok riadne fakturovaný, nepreukázalo, že táto elektrina bola vyrábaná vysokoúčinnou kombinovanou výrobou (potvrdením o pôvode elektriny kombinovanou výrobou preukazujúc, že všetko fakturované množstvo bolo vyrobené vysoko účinnou kombinovanou výrobou), bol žalobca povinný vrátiť neoprávnene vyplatený doplatok späť žalovanému 1/ do 15. apríla 2014 - ako do najbližšieho 15. apríla. Tvrdia, že nie je sankcionovateľné to, že bol vyplatený doplatok za množstvo elektriny, na ktoré sa vzťahuje podpora, ale to, že nebola dodržaná lehota do 15. apríla 2014.

28. Ak by žalobca nefakturoval v roku 2013 doplatok žalovanému 1/, a na základe potvrdenia vydaného v roku 2014 o pôvode elektriny za prechádzajúci rok 2013, bolo potvrdením o pôvode elektriny kombinovanou výrobou preukázané, že išlo o elektrinu vysoko účinnou kombinovanou výrobou (tzv. by ju „ozelenil“), žalobca by mal právo uplatniť si doplatok za takto vyrobenú elektrinu v roku 2013 u žalovaného 1/, a to do konca roku 2014.

29. Na záver dovolateľa uviedli, že uvedený spôsob vyplácania podpory predstavuje reálny výkon podnikania v danej regulovanej oblasti, pričom žalobca nemá zákonný, logický, ani praktický dôvod, aby neoprávnene uhradený doplatok zadržoval 15,5 mesiacov. Odvolací súd uvedenú skutočnosť nesprávne právne posúdil, uvedené otázky dovolateľa považovali za zásadné s mimoriadnym významom pre prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav ako aj pre výrobcov elektriny. Dovolatelia navrhli najvyššiemu súdu, aby rozsudok odvolacieho súdu v jeho prvom výroku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

30. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalobca s tým, že žalovaní počas konania a ani v podanom dovolaní neuviedli žiaden argument, ktorý by vyvrátil tvrdenia žalobcu, a preto považuje dovolanie žalovaných za nedôvodné. Dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie žalovaných zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

31. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podali včas spoločne obaja žalovaní, zastúpení advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalovaných nie je dôvodné.

32. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

33. Dovolanie podľa ust. § 420 písm. f/ CSP je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

34. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

35. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

36. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

37. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

38. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Zo zákonných ustanovení, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody, a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

39. Dovolatelia prípustnosť dovolania vyvodzovali z ust. § 420 písm. f/ CSP a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

K prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP

40. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

41. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

42. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam (I. ÚS 4/2011). Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu súdu vykazujúcemu atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti. Dovolanie v systéme opravných prostriedkov nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 4Cdo/280/2013, 7Cdo/92/2012, 3Cdo/539/2014). Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita, nastolené právoplatným rozhodnutím, sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne.

43. Najvyšší súd konštatuje, že dovolatelia vznášajú totožné námietky a argumenty ako tie, ktoré uplatnili už pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, pričom sa s nimi už vysporiadali súdy nižšej inštancie v odôvodneniach svojich rozhodnutí a žalovaným dali na ne relevantné odpovede. Dovolatelia založili prípustnosť dovolania na ustanovení § 420 písm. f/ CSP, keď v podanom dovolaní vytýkali, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými argumentami dovolateľov.

44. Za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojim postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho - ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

45. Pokiaľ sa odvolací súd po preskúmaní veci a napadnutého rozhodnutia stotožní s názormi vyslovenými súdom prvej inštancie bez toho, aby vytkol obsah odôvodnenia rozhodnutia, nemožno túto skutočnosť považovať za vadu, ktorá by napĺňala predpoklady zákonom stanoveného dovolacieho dôvodu len preto, že sporová strana s rozhodnutím nesúhlasí. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

46. V tu posudzovanom prípade je z rozsudku odvolacieho súdu zrejmé, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, stotožňujúc sa so závermi súdu prvej inštancie, ako aj s Nálezom ústavného súdu, že žalovaní nesprávne sankcionovali žalobcu podľa ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE, a to stratou nároku na podporu v kalendárnom roku 2015, pretože sankciou podľa ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE sú postihovaní výrobcovia elektrickej energie, ktorý nespĺnia povinnosti stanovené v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o POZE. Porušenie povinnosti podľa § 4 ods. 4 zákona o POZE je sankcionované podľa ust. § 16 zákona o POZE, čím sa môže výrobca elektrickej energie dopustiť správneho deliktu, ktoré postihuje Štátna energetická inšpekcia. Porušenie povinnosti nastalo ešte zo strany prechádzajúceho prijímateľa podpory, nie zo strany žalobcu, a teda konanie žalovaných vyhodnotil ako nezákonné. Odvolací súd sa vyjadril ku všetkým podstatným a pre posúdenie veci relevantným odvolacím námietkam, a nie je mu možné vytýkať, že sa vo svojom rozhodnutí v odôvodnení dostatočne nevysporiadal s argumentáciou sporových strán, resp. žalovaných. Dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa s odvolacími námietkami žalovaných zaoberal, tieto zhodnotil a dostatočne objasnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie.

47. Dovolací súd konštatuje, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v časti namietaného výroku rozhodnutia vo veci samej spĺňa zákonné kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí. Rozhodnutie obsahuje zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom odvolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokovávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

48. Najvyšší súd má za to, že skutkové a právne závery súdov nižších inštancií nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 CSP). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v

žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

49. K žalovaným namietanej záväznosti názormi vyjadrenými v rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít, za ktorú súd prvej inštancie ako aj odvolací súd považoval nález ústavného súdu, s ohľadom na časti, ktoré si mali súdy osvojiť ako právny názor vyššej autority, pričom podľa žalovaných názor Ústavného súdu SR vo vzťahu k § 4 ods. 4 zákona o POZE, nemôže byť posudzovaný ako právny názor najvyššej súdnej autority, keďže predmetom nálezu bola iná právna otázka (súladiť s § 4 ods. 3 s Ústavou SR), dovolací súd musí zdôrazniť nesprávnosť takýchto námietok dovolateľov. Je potrebné poukázať na čl. 2 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku, podľa ktorého právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. V ods. 3 predmetného článku je upravená výnimka, v zmysle ktorej, ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. S prihliadnutím na čl. 3 CSP do pojmu ustálená prax treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie (sp. zn. 6Cdo/129/2017). Dovolací súd tiež poukazuje na znenie Veľkého komentára CSP, vo vzťahu k čl. 2, ktorý uvádza: „V oblasti explikovaných ako „najvyššie súdne autority“ je potrebné článok 2 vykladať vo funkčnej jednote s článkom 3 v tomto zmysle je jednoznačné, že za najvyššie súdne autority možno sémanticky dosadiť: i) Ústavný súd Slovenskej republiky, ii) Najvyšší súd Slovenskej republiky, iii) V oblasti ich kompetenčného dosahu na univerzum úvahy „civilný proces v Slovenskej republike“ i Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie.“ (viď Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, str. 32).

50. Nemožno sa teda stotožniť s tvrdením žalovaných, že názor ústavného súdu vyjadrený v jeho Náleze nie je názorom jednej z najvyšších súdnych autorít. Ústavný súd sa v Náleze nevenoval výlučne problematike ústavnosti § 4 ods. 3 zákona o POZE, ale tiež sa vyjadril k interpretácii ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE, aj keď len stručne, ale jednoznačne zaujal názor, že na ust. § 4 ods. 4 až 7 sa sankčný mechanizmus podľa ust. § 4 ods. 3 nevzťahuje. Ak by odvolací súd nerešpektoval právny názor najvyššej súdnej autority - ústavného súdu, tak by takéto rozhodnutie mohlo napĺňať určité znaky svojvoľného rozhodnutia. Žalovaní vo svojom dovolaní v zásade pritom poukazovali len na časti nálezu, ktoré mali všeobecný charakter. K uvedenému dovolací súd konštatuje, že nie je možné si len účelovo vyberať časti z rozhodnutí, ktoré sa hodia sporovej strane a majú voči nej priaznivejší charakter, bez ohľadu na ostatné skutočnosti a závery uvedené v danom rozhodnutí.

51. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie

dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 CSP). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaných.

52. Dovolací súd tak dospel k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, resp. svojvoľné. Námietka nedostatočného, resp. nepreskúmateľného rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie preto v posudzovanom prípade nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá by znamenala porušenie práva žalovaných na spravodlivý súdny proces. Dovolanie žalovaných preto v tejto časti nie je prípustné ako ani dôvodné.

K prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

53. Dovolatelia ďalej prípustnosť svojho dovolania vyvodzovali aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (§ 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v takom prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

54. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená (vid' napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/216/2017). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

55. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu (nie skutkovú), na vyriešení ktorej spočívalo napadnuté rozhodnutie. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť

rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

56. Dovolací súd k uvedenému dáva do pozornosti, že predovšetkým v oblasti energetiky existuje skupina právnych predpisov, ktoré majú charakter tak predpisu verejného práva, ako aj predpisu súkromného práva (viď napr. zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike, ako aj zákon o POZE), kedy je nevyhnutné rozlišovať, či konkrétne zákonné ustanovenie upravuje vzťahy medzi subjektmi súkromného práva, alebo ide o ustanovenie, ktoré má verejnoprávny charakter [a napr. sa týka vzťahu medzi subjektom verejného práva (napr. ÚRSO - pozn. dovolacieho súdu) a subjektu súkromného práva (výrobca elektriny, prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy) alebo (správneho) konania vedeného príslušným orgánom verejnej moci].

57. Zákon o POZE aj napriek tomu, že obsahuje viacero inštitútov verejnoprávnej povahy, upravuje aj vzájomné práva a povinnosti medzi subjektmi súkromného práva, na ktoré nemožno hľadiť optikou verejného práva. K vzťahom súkromnoprávnej povahy ústavný súd priradil predovšetkým vzťahy medzi výrobcami energie z OZE a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav, ktoré sú vo svojej podstate regulované ustanovením § 4 ods. 3 zákona o POZE. S prihliadnutím na vnútornú konštrukciu nadväzujúcich ustanovení zákona o POZE ústavný súd v Náleze vyvodil, že ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o POZE vo svojej podstate predstavujú hypotézu právnej normy obsiahnutej v napadnutom ustanovení § 4 ods. 3 zákona o OZE, pričom povinnosti podľa § 4 ods. 2 zákona o POZE majú výrobcovia elektriny primárne vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy ako subjektom súkromného práva. Cez prizmu súkromnoprávneho vzťahu výrobcu elektriny z OZE a prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy je podľa záveru ústavného súdu z hľadiska aplikácie § 4 ods. 3 zákona o POZE podstatný vzťah medzi výrobcami elektriny a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav. Tento záver podľa ústavného súdu potvrdzuje predovšetkým skutočnosť, že práva podľa § 4 ods. 1 písm. b/ a c/ zákona o OZE si výrobcovia elektriny môžu uplatňovať vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, a nie ÚRSO, prípadne inému orgánu verejnej správy.

58. Podľa ust. § 3 ods. 1 písm. b/ zákona o POZE, podpora výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a podpora výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou sa zabezpečuje odberom elektriny prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, do ktorej je zariadenie výrobcu elektriny pripojené za cenu elektriny na straty.

59. Podľa § 3 ods. 1 písm. c/ zákona o POZE, podpora výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a podpora výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou sa zabezpečuje doplatkom.

60. Podľa § 3 ods. 1 písm. d/ zákona o POZE, podpora výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a podpora výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou sa zabezpečuje prevzatím zodpovednosti za odchýlku prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy.

61. Podľa § 3 ods. 4 písm. b) zákona o POZE, podpora podľa odseku 1 písm. c) sa vzťahuje na všetku elektrinu vyrobenú vysoko účinnou kombinovanou výrobou v zariadení na kombinovanú výrobu s celkovým inštalovaným výkonom do 5 MW vrátane.

62. Podľa § 4 ods. 2 zákona o POZE, výrobca elektriny s právom na podporu je povinný

a) predložiť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy potvrdenie o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov energie alebo potvrdenie o pôvode elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou vydané za predchádzajúci kalendárny rok,

b) oznámiť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy, s ktorým má uzavretú zmluvu o dodávke elektriny, predpokladanú charakteristiku svojej dodávky v termínoch uvedených v prevádzkovom poriadku prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy, ak celkový inštalovaný výkon zariadenia je väčší ako 1 MW,

c) oznámiť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len "úrad") a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy uplatnenie podpory podľa § 3 ods. 1 písm. b) a c), vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny, vždy k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok; pri zariadeniach výrobcu elektriny uvedených do prevádzky po 15. auguste je výrobca elektriny povinný informovať prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy o využití práva podľa odseku 1 najneskôr 30 dní pred uvedením zariadenia výrobcu elektriny do prevádzky,

d) vrátiť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy doplatok podľa § 3 ods. 1 písm. c), ktorý mu bol vyplatený v rozpore s podmienkami podpory podľa tohto zákona.

63. Podľa § 4 ods. 3 zákona o POZE, výrobca elektriny s právom na podporu, ktorý nespĺní povinnosti podľa odseku 2, si nemôže na elektrinu vyrobenú v danom zariadení na výrobu elektriny uplatniť právo podľa odseku 1 písm. b) a c) na nasledujúci kalendárny rok.

64. Podľa § 4 ods. 4 zákona o POZE, výrobca elektriny kombinovanou výrobou, ktorému bolo vydané potvrdenie o pôvode elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou za predchádzajúci kalendárny rok, si uplatňuje v roku vydania tohto potvrdenia podporu podľa odseku 1 písm. b) a c). Ak sa v nasledujúcom kalendárnom roku nepreukáže, že vyrábala vysoko účinnou kombinovanou výrobou, je povinný doplatok podľa odseku 1 písm. c)

vrátiť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy do 15. apríla. Ak si neuplatnil právo na doplatok podľa odseku 1 písm. c) a na základe vydaného potvrdenia o pôvode elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou preukáže, že elektrinu vyrábala vysoko účinnou kombinovanou výrobou, môže si na takto vyrobenú elektrinu uplatniť do konca roka právo na doplatok podľa odseku 1 písm. c).

65. Podľa ust. § 8 ods. 2 veta prvá zákona o POZE, potvrdenie o pôvode elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou vydáva úrad výrobcovi elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou na základe žiadosti.

66. Podľa § 18e ods. 1 zákona o POZE, podmienky podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a podpory výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou pri zariadení výrobcu elektriny, ktoré bolo uvedené do prevádzky pred 1. januárom 2014, zostávajú zachované podľa doterajších predpisov.

67. Dovolateľom formulovaná otázka, či povinnosť výrobcu elektriny vrátiť doplatok prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy do 15. apríla podľa ust. § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE predstavuje špeciálnu úpravu vo vzťahu k všeobecnej povinnosti vrátiť doplatok (bez časového ohraničenia) podľa ust. § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE, a teda, či porušením povinnosti podľa § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE dochádza k porušeniu povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE bez možnosti následnej liberácie v dôsledku vrátenia doplatku po lehote uvedenej v § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE, opomína výrazné nepresnosti v zákonnej dikcii, kedy ani odpoveď na to, či ide v prípade odseku 4 o špeciálnu úpravu k odseku 2 písm. d/, nedokáže dať priamu odpoveď na to, ako v takto nepresne formulovanej legálnej dikcii pristupovať k interpretácii sankcie formulovanej odsekom 3. Z toho vyplýva aj následná nepresnosť a hypotetická otázka uvádzaná dovolateľom ako podstatná a nadväzujúca, či sa sankčný mechanizmus nemožnosti uplatnenia podpory podľa § 4 ods. 3 zákona o POZE vzťahuje aj na § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE (nakolko konkretizuje ust. § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE) v prípade žalobcu, ktorý síce porušil povinnosť vrátiť doplatok prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy do 15. apríla podľa § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE avšak následne, po stanovenej lehote, tento doplatok vrátil. Je zjavné, že úplne opomína skutočnosť, že v danej veci nedošlo podľa záverov konajúcich súdov k porušeniu tejto povinnosti, keď zákonná dikcia nedáva presný návod, ako vyložiť plynutie času vo vzťahu k určenej lehote 15. apríla, keď je zjavné, že takýto dátum môže byť ako dátum roka nasledujúceho po roku, v ktorom k samotnej výrobe dochádzalo (tu 2013), alebo sa vzťahuje až na rok, ktorý nasleduje po tom, ako bolo výrobcovi vydané potvrdenie o pôvode elektriny (tu 2014). Nemožno tak v právnej otázke podsúvať premisu, že k porušeniu došlo a pýtať sa, či za také porušenie má nasledovať sankcia, ktorá zákonom vôbec s touto povinnosťou spojená nie je. Podstatným je v tomto kontexte aj ten moment, že povinnosť upravená odsekom 2 písm. d/ je „bezzubá“, neobsahuje žiaden termín na vrátenie doplatku, potom sankcia na túto povinnosť nadväzujúca v odseku 3 nemôže byť sankciou, ktorá v súkromnoprávnom vzťahu

má viesť k odňatiu zákonného práva na podporu. V zásade presne z takéhoto interpretačného postupu vychádza aj súdmi nižšej inštancie uvádzaný záver formulovaný Nálezom, ktorý odmieta prenos lehôt formulovaných odsekom 4 pre účely sankcie podľa odseku 3.

68. Tu len na okraj treba uviesť aj kontext toho, že ide o výklad zákona v dvoch rôznych zneniach, a to do 31.12.2013 a následne od 1.1.2014, čo počas celého konania ako súdy, tak strany sporu ponechali viacmenej ako nepovšimnuté, hoci, na riešenie danej situácie to má výrazný vplyv. Znenie dotknutej právnej úpravy účinné do konca roka 2013, v ktorom aj relevantná výroba elektriny z OZE prebiehala, v odseku 3 neobsahovalo odkaz na písmená c/ a d/ odseku 2. Rozpor vzniká až pri posudzovaní tohto ustanovenia účinného od 1.1.2014, kde sa už takýto odkaz (na celý odsek 2) nachádza. Cieľom prechodného ustanovenia § 18e ods. 1 zákona o POZE, ktorý sa práve na účinnosť novely zákona o POZE č. 382/2013 Z. z. vzťahuje, bolo zakotviť nemennosť podmienok vzniku práva na podporu (definovaných v § 3 zákona o POZE) pre subjekty, ktorých zariadenia boli uvedené do prevádzky pred 1.1.2014 z dôvodu zachovania právnej istoty, stability, ochrany už nadobudnutých práv a dodržania zásady zákazu pravej retroaktivity. Ustanovenie § 18e ods. 1 zákona o POZE sa výslovne viaže k podmienkam podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a podpory výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou pri zariadení výrobcu elektriny, ktoré sú upravené v § 3 zákona o POZE, a preto nemôže byť toto ustanovenie aplikované na sankciu vyplývajúcu z ustanovenia § 4 ods. 3 zákona o POZE. Ustanovenie § 18e ods. 1 má teda väzbu k podmienkam podpory výroby elektriny a nemá väzbu k § 4, v ktorom sú vyjadrené práva a povinnosti výrobcu elektriny.

69. Podľa tvrdenia dovolateľov v danom prípade jednou z kľúčových otázok pre rozhodnutie odvolacieho súdu bolo, či povinnosť výrobcu elektriny vrátiť doplatok prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy do 15. apríla podľa § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE predstavuje špeciálnu úpravu vo vzťahu k všeobecnej povinnosti vrátiť doplatok (bez časového ohraničenia) podľa § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE, resp. o konkretizáciu tohto ustanovenia. Dovolateľ sa vlastne pýta, či porušením povinnosti podľa § 4 ods. 4 zákona o POZE dochádza k porušeniu povinnosti podľa § 4 ods. 2 zákona, hoci samotné písmeno d/ žiadnu lehotu neobsahuje. Irelevantnou sa potom stáva tá časť otázky, ktorá už len s poukazom na daný skutkový stav upresňuje, či sa na sankčný mechanizmus nemožnosti uplatnenia podpory podľa § 4 ods. 3 zákona o POZE vzťahuje aj § 4 ods. 4 druhá veta zákona o POZE (nakoľko konkretizuje ust. § 4 ods. 2 písm. d/) v prípade žalobcu, ktorý (podľa dovolateľov) porušil povinnosť vrátiť doplatok prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy do 15. apríla podľa § 4 ods. 4 zákona o POZE avšak následne, po stanovenej lehote, tento vrátil. Tu je podstatným práve akcent na tú skutočnosť, že snaha previazať znenie písmena d/ odseku 2 s plynutím času tak, ako to pre špecifikovaných (teda nie všetkých) výrobcov elektriny vymedzuje odsek 4, nie je správna. Odsek 4 výslovne upravuje postupy v prípade dvoch rôznych situácií, ktoré priamo nesúvisia so spôsobom formulácie sankcie v odseku 3, a aj to len vo vzťahu k jednej skupine výrobcov elektriny.

70. Ohľadom námietky žalovaných, že súd v rámci právneho posudzovania veci neuvažoval o aplikovaných právnych normách, ich obsahu, zmysle a účele ako aj ich vzájomnom vzťahu, či dôvodoch pre ich aplikáciu, tak s tou námietkou sa nie je možné stotožniť. Súd nižšej inštancie sa zaoberali právnym posúdením (súd prvej inštancie v bodoch 57 až 61 odôvodnenia), kde sa vyjadril k výkladu ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE, pričom sa stotožnil s názorom ústavného súdu a jeho výkladom ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE. Právne posúdenie veci odvolacieho súdu je obsiahnuté v ods. 21 až 24 jeho rozhodnutia, kde sa tento tiež stotožnil s nálezom ústavného súdu, pričom svoje dôvody ešte rozšíril o vlastný názor, vo vzťahu k správnosti záverov konštatovaných v rozhodnutí súdu prvej inštancie, týkajúcich sa výkladu k ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE, a neopieral sa len o názor uvedený v náleze ústavného súdu. Vzhľadom na uvedené sa nemožno stotožniť s tvrdením žalovaných, že súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, sa opierali len o názory prezentované v náleze, keď vyvodili aj vlastné závery k výkladu ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE a rovnako k § 4 ods. 4 zákona o POZE.

71. Nález ústavného súdu síce rozhodoval o ústavnosti ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE, pričom sa však vyslovil aj k rozsahu jeho aplikovateľnosti vo vzťahu k ust. § 4 ods. 2 daného zákona, čo je v prejednávanej veci kľúčovým. Uviedol rozsah sankcie podľa § 4 ods. 3 daného zákona, teda aj za porušenie akých povinností sa táto sankcie uplatní. Tiež poukázal na to, že už pred prijatím novely (č. 382/2013 Z.z.), porovnávajúc ju so znením zákona po jej prijatí, bolo účelom ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE (podľa skoršieho znenia) ustanoviť právne dôsledky nesplnenia povinností uložených výrobcom elektriny (ust. § 4 ods. 2 písm. a/ a b/ zákona o POZE), pričom novelizáciou došlo od 1.1.2014 len k zmene, resp. rozšíreniu týchto právnych dôsledkov. Je zrejmé, že účelom sankcie podľa ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE bolo postihovať nesplnenie povinností podľa ust. § 4 ods. 2 zákona o POZE, ktoré sú vymedzené určitým jednoznačným spôsobom.

72. Ústavný súd jasne v náleze uviedol, že sankcia podľa § 4 ods. 3 zákona o POZE sa aplikuje na porušenie povinností výrobcu elektriny vo vzťahu k ust. § 4 ods. 2 zákona o POZE, a vzhľadom na uvedené je porušenie týchto povinností sankcionované stratou práva na podporu - „účelom § 4 ods. 3 tohto zákona už podľa jeho pôvodného znenia bolo ustanoviť právne dôsledky nesplnenia niektorých povinností, ktoré tento zákon výrobcom elektriny ukladá /konkrétne išlo o povinnosti ustanovené v § 4 ods. 2 písm. a) a b) tohto zákona/. Novelizáciou zákona o podpore OZE vykonanou zákonom č. 382/2013 Z.z. došlo s účinnosťou od 1. januára 2014 „len“ k zmene, resp. rozšíreniu týchto právnych dôsledkov.“ Z uvedeného možno vyvodiť, že len za nesplnenie niektorých povinností sa vzťahuje sankcia strata podpory (konkrétnejšie povinnosti podľa ust. § 4 ods. 2 zákona o POZE) podľa ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE, teda nie povinností, ktoré sú uložené odsekom 4.

73. Sankciou uvedenou v ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE majú byť teda postihovaní výrobcovia elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, ktorí si neplnia povinnosti podľa ust. § 4 ods. 2 zákona o POZE. Účelom, resp. zmyslom sankcie vyjadrenej v ust. § 4 ods. 3 zákona o POZE nebolo podľa dovolacieho súdu postihnúť touto sankciou akékoľvek porušenie ustanovenia daného zákona, ale len konkrétne porušenie výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov uvedených v § 4 ods. 2 zákona o POZE. Pokiaľ odsek 2 písmeno d/ neobsahuje lehotu na vrátenie doplatku, ktorá jednoznačne (pre všetkých výrobcov elektriny s právom na podporu) takúto povinnosť predpokladá, potom nemožno analogicky aplikovať lehoty upravené pre jednu skupinu takýchto výrobcov a dovodiť sankciu, ktorá sa prieči účelu samotnej normy.

74. V ďalšom ústavný súd tiež uviedol že „...ústavný súd považuje za žiaduce (nad rámec návrhu skupiny poslancov) uviesť, že popri povinnostiach ustanovených v § 4 ods. 2 zákona o podpore OZE ustanovuje výrobcom elektriny s právom na podporu aj ďalšie povinnosti ustanovené v § 4 ods. 4 až 7 tohto zákona. Na porušenie týchto povinností sa však skupinou poslancov namietaný sankčný mechanizmus ustanovený v § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE nevzťahuje. Z ustanovení § 16 ods. 1 písm. a/ až d/ zákona o podpore OZE totiž vyplýva, že porušením týchto povinností sa výrobcovia elektriny s právom na podporu dopustia správnych deliktov, ktoré sú sankcionovateľné uložením pokuty Štátnou energetickou inšpekciou podľa § 16 ods. 2 písm. a/ tohto zákona.“

75. Ohľadom ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE možno konštatovať, že touto sankciou sa sankcionuje výrobca elektrickej energie v prípade, keď nevráti doplatok v lehote do 15.4., podstatným je teda dodržanie tejto lehoty, nie to, či bol doplatok ne/oprávnené vyplatený a v rozpore s podmienkami podpory.

76. Podľa Nálezu Ústavného súdu SR porušenie povinnosti vyjadrené v ust. § 4 ods. 4 je postihované podľa § 16 ods. 1 písm. c/ zákona o POZE, a preto sankcia straty práva na podporu podľa § 4 ods. 3 zákona o POZE sa nevzťahuje na porušenie povinnosti podľa § 4 ods. 4 zákona o POZE. Tento názor je vyjadrený určito a zrozumiteľne, konštatujúc, že sankcia podľa § 4 ods. 3 sa neaplikuje na porušenie ust. § 4 ods. 4 až 7 zákona o POZE. Ústavný súd v odôvodnení vyslovil rozsah sankcie podľa ust. § 4 ods. 3 zákona, a teda aj za porušenie akých povinností sa sankcia na stratu podpory môže uplatniť. Tiež konštatoval, že porušenie ust. § 4 ods. 4 až 7 zákona o POZE je sankcionované podľa ust. § 16 daného zákona, kde pokutu ukladá Štátna energetická inšpekcia, čo bolo podľa ústavného súdu dostačujúce.

77. Vo vzťahu k druhej otázke týkajúcej sa nesprávneho určenia lehoty, dokedy má byť doplatok výrobcom elektrickej energie vrátený, dovolací súd poukazuje na to, že v ust. § 8 ods. 2 veta prvá, zákona o POZE, tento nestanovuje pre ÚRSO akúkoľvek (žiadnu) lehotu na vydanie potvrdenia pre elektrinu vyrobenú vysoko účinnou kombinovanou výrobou. Potom požiadavka uvedená v ust. § 4 ods. 4 zákona o POZE, kde je stanovená lehota pre preukázanie

množstva elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou metódou, je do konca nasledujúceho kalendárneho roku, a teda v prípade žalobcu to bolo do konca roka 2014. Dovolací súd poznamenáva, že uvedená úvaha sa odvíja od toho, že zo zákona o POZE pri výrobcach elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie určuje lehotu pre vydanie potvrdenia ÚRSO-m, avšak v prípade vydania potvrdenia o pôvode elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou metódou zákon neustanovoval lehotu, v ktorej mal ÚRSO vydať potvrdenie. Z rovnakých úvah vychádzali aj súde nižších inštancií a dovolací súd tejto úvahe nemôže vytknúť iracionálnosť alebo nedostatok ústavne konformnej interpretácie zákonom neurčítym spôsobom ustanovenej lehoty.

78. Napokon, z rozhodnutí súdov nižšej inštancie zjavne vyplýva najdôležitejší záver, a to ten, že žalobca nemal povinnosť vrátiť doplatok, keďže on sa stal výrobcom pre účely posudzovania nároku na doplatok až od roku 2014, pričom povinnosť vrátiť doplatok za rok 2013 sa viazala na výrobcu, ktorému dané zariadenie patrilo v danom období a ktorému bol tento v relevantnom období aj vyplatený. Z ustanovenie § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE vyplýva, že povinnosť vrátiť neoprávnené vyplatený doplatok sa vzťahuje na subjekt, ktorému sa doplatok vyplatil, ktorým ale v tomto prípade žalobca nebol („...vrátiť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy doplatok podľa § 3 ods. 1 písm. c), ktorý mu bol vyplatený v rozpore s podmienkami podpory podľa tohto zákona.“). Právo na podporu vznikne výrobcovi elektriny, pokiaľ splní povinnosti stanovené zákonom, pričom nie je závislé na existencii práva na podporu predchádzajúceho výrobcu elektrickej energie (prevádzkovateľa zariadenia). Zo znenia § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o POZE sa sankcia podľa § 4 ods. 3 vzťahuje na výrobcu elektrickej energie a nemožno ňou postihovať samotné zariadenie na výrobu elektriny.

79. Dovolací súd tak uzavrel, že právo na podporu podľa ust. § 4 ods. 1 písm. c/ zákona o POZE vzniká výrobcovi elektriny, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady, pričom nie je závislé na splnení podmienok pre vznik podpory výrobcom, ktorý bol predchádzajúcim prevádzkovateľom totožného zariadenia pre účely posudzovania splnenia podmienky formulovanej v ustanovení § 4 ods. 2 písm. d/ v spojení s odsekom 3 tohto ustanovenia. Nevrátenie doplatku výrobcom elektriny (predchádzajúcim prevádzkovateľom zariadenia) nemôže mať vplyv na možnosť vzniku práva na podporu subjektu odlišného od toho, ktorému povinnosť vznikla.

80. Dovolací súd tak dospel k záveru, že žalovaní nedôvodne odvolaciemu súdu vytýkali nesprávne právne posúdenie veci, teda ich dovolanie smeruje proti vecne a právne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, a v súlade s ust. § 448 CSP dovolací súd tak dovolanie ako nedôvodné zamietol.

ROZHODNUTIE č. 19

Postúpená pohľadávka partnera verejného sektora a nárok postupníka na úroky z omeškania

§ 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 2 ods. 1 písm. a) bod 6 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 23 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 19 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov

I. Pri postúpenej pohľadávke na základe zmluvy, ktorá inak spĺňa definíciu uvedenú v § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení účinnom do 31.8.2016 je definícia zmluvy uvedená pod písm. d/) je potrebné aplikovať § 2 ods. 1 písm. a) bod 6 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov a z neho vyvodit', či subjekt, na ktorý bola pohľadávka postúpená (postupník) spĺňa v ňom uvedené definičné znaky partnera verejného sektora (pozitívna definícia) a súčasne, či ho povinnosti registrovať sa v registri partnerov verejného sektora nezbavujú podmienky uvedené v § 2 ods. 2, 3 a 5 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov (negatívna definícia). Ak postupník definičné znaky uvedené v § 2 ods. 1 písm. a) bod 6 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov nespĺňa, prípadne síce spĺňa, ale ho vylučujú dôvody uvedené v § 2 ods. 3, 4 alebo 5 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nie je nositeľom povinnosti zápisu do registra partnerov verejného sektora.

II. Na zmluvu o postúpení pohľadávok, ktorá inak spadá pod zmluvy uvedené v § 2 ods. 1 písm. e) (predtým d/) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov, avšak ktorá bola uzavretá po 31.7.2017, nie je možné aplikovať povinnosť uvedenú v § 23 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pretože toto ustanovenie sa vzťahuje len na zmluvy uzavreté pred 1.2.2017.

III. Ak pred postúpením pohľadávky partnera verejného sektora na postupníka, ktorý nemá povinnosť zápisu do registra partnerov verejného sektora, došlo k omeškaniu dlžníka, má postupník nárok aj na úrok z omeškania za obdobie omeškania dlžníka

s úhradou pohľadávky pôvodnému veriteľovi (postupcovi) pred postúpením pohľadávky. Ak postupník má povinnosť zápisu do registra partnerov verejného sektora, má nárok na tento úrok z omeškania až po svojom zápise do tohto registra (s poukazom na § 19 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov). V takom prípade tiež platí, že v období do zápisu postupníka do registra partnerov verejného sektora, dlžník nie je v omeškani a môže nezapísanému postupníkovi aj odoprieť plniť postúpenú pohľadávku (§ 19 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2022 sp. zn. 4Obdo/35/2021)

Pozn.: vo veci bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú ÚS SR rozhodnutím z 26. októbra 2022 sp. zn. II.ÚS 479/2022 odmietol

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Martin (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 18Cb/65/2018-406 zo 16. októbra 2019 výrokom I. návrh žalobcu zo dňa 24.1.2019 na prerušenie konania zamietol. Výrokom II. konanie o zaplatenie v časti istiny 176.581,33 eura a úrokov z omeškania vo výške 8,05 % ročne od 02.06.2015 zo sumy 19.375,61 eura do zaplatenia, od 03.06.2015 zo sumy 1.980,00 eur do zaplatenia, od 10.06.2015 zo sumy 11.880,- eur do zaplatenia, od 17.06.2015 zo sumy 911,- eur do zaplatenia, od 23.06.2015 zo sumy 1.822,01 eura do zaplatenia, od 24.06.2015 zo sumy 3.960,- eur do zaplatenia, od 24.06.2015 zo sumy 13.403,31 eura do zaplatenia, od 08.07.2015 zo sumy 3.960,- eur do zaplatenia, od 08.07.2015 zo sumy 3.960,- eur do zaplatenia, od 28.07.2015 zo sumy 14.079,02 eura do zaplatenia, od 10.08.2015 zo sumy 3.960,- eur do zaplatenia, od 19.08.2015 zo sumy 3.960,- eur do zaplatenia, od 26.08.2015 zo sumy 3.960,- eur do zaplatenia, od 26.08.2015 zo sumy 1.694,- eur do zaplatenia, od 27.08.2015 zo sumy 8.830,44 eura do zaplatenia, od 02.09.2015 zo sumy 1.822,01 eura do zaplatenia, od 02.09.2015 zo sumy 1.980,- eur do zaplatenia, od 07.09.2015 zo sumy 5.940,- eur do zaplatenia, od 14.09.2015 zo sumy 1.980,- eur do zaplatenia, od 14.09.2015 zo sumy 3.960,- eur do zaplatenia, od 23.09.2015 zo sumy 1.566,- eur do zaplatenia, od 23.09.2015 zo sumy 13.860,- eur do zaplatenia, od 24.09.2015 zo sumy 10.652,45 eura do zaplatenia, od 21.10.2015 zo sumy 1.566,- eur do zaplatenia, od 21.10.2015 zo sumy 15.840,- eur do zaplatenia, od 22.10.2015 zo sumy 1.980,- eur do zaplatenia, od 22.10.2015 zo sumy 17.699,48 eura do zaplatenia zastavil. Výrokom III. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.121.080,69 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom IV. žalobu v časti uplatneného nároku na zaplatenie úroku z omeškania zamietol. Výrokom V. rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

2. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie považoval za zistené, že dňa 21.5.2018 bola podpísaná Zmluva o postúpení pohľadávok medzi BIOTRONIK Slovensko s.r.o., IČO: 35 761 059 ako postupcom a žalobcom ako postupníkom. V čl. 1. bod 1.1 postu

vyhlásil, že má pravé, vymáhateľné a nepremlčané pohľadávky špecifikované v príl. č. 1 tejto zmluvy vo výške 1.297.662,02 eura voči žalovanému, za dodanie zdravotníckeho tovaru. Z čl. 2. bod 2.1 vyplynulo, že postupca postupuje na postupníka všetky pohľadávky uvedené v odseku 1.1 tejto zmluvy za podmienok uvedených v odseku 2.2 a postupník prehlasuje, že tieto postupované pohľadávky prijíma a zaväzuje sa postupcovi za ne zaplatiť cenu uvedenú v čl. 4. tejto zmluvy. V čl. 2. bod 2.2 sa zmluvné strany dohodli, že postupník nadobudne postupované pohľadávky v okamihu zaplataenia celej ceny za postupované pohľadávky podľa podmienok uvedených v čl. 4. tejto zmluvy. Dňom zaplataenia celej ceny za postúpené pohľadávky nastávajú účinky postúpenia pohľadávok. S postúpenými pohľadávkami prechádza na postupníka aj ich príslušenstvo a všetky práva s nimi spojené. V čl. 3. bod 3.1 sa postupca zaviazal oznámiť dlžníkovi postúpenie pohľadávok do 7 dní odo dňa splnenia podmienky uvedenej v odseku 2.2 tejto zmluvy. V čl. 4. zmluvy bola dohodnutá cena za postupované pohľadávky. Bolo zistené, že v Prílohe č. 1 k zmluve o postúpení pohľadávok (č. 1. 11) je uvedený dlžník - žalovaný a zoznam postupovaných pohľadávok, spolu pohľadávka vo výške 1.297.662,02 eura. Z Prílohy č. 2 - Oznamenie o postúpení pohľadávok, bolo zistené, že postupca oznámil dlžníkovi postúpenie pohľadávok špecifikovaných v Prílohe č. 1 zo dňa 21.5.2018 (č. 1. 15), podací lístok č. 1. 16, BIOTRONIK Slovensko s.r.o., IČO: 35 761 059, podal na pošte Topoľčany dňa 21.5.2018 pre žalovaného doporučený list, pod. č. RE 379384183SK dňa 21.5.2018. Podľa listiny - Slovenská pošta - Sledovanie zásielok (č. 1. 17) bolo zistené, že zásielka bola vydaná adresátovi na pošte Martin 1 dňa 23.5.2018.

3. Ďalej zo zriaďovacej listiny Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej aj ako „MZ SR“) zo dňa 20.12.1991 bolo zistené, že MZ SR podľa zákona č. 592/1990 Zb., o rozpočtových pravidlách SR, zákona č. 518/1990 Zb., o prechode zakladateľskej alebo zriaďovateľskej funkcie národných výborov na obce, ústredné orgány štátnej správy a orgány miestnej štátnej správy a na základe reformy štruktúry, riadenia a financovania zdravotníctva SR schválenej uznesením vlády SR z 24.11.1990 č. 554, zriadilo s účinnosťou od 1. januára 1992 Štátnu príspevkovú organizáciu s právnou subjektivitou s názvom „Martinská fakultná nemocnica“ so sídlom v Martine, ul. Kollára 2, IČ: 365327 na neurčitú dobu. Žalovaný pripojil rozhodnutia MZ SR o zmene tejto zriaďovacej listiny, ktorými došlo k zmene predmetu činnosti žalovaného (č. 1. 315 a nasl.). Ďalej bolo zistené, že dňa 28.8.2014 bola uzatvorená Kúpna zmluva č. 836/2014 medzi predávajúcim BIOTRONIK Slovensko s.r.o., IČO: 35 761 059 (ďalej aj ako „BIOTRONIK Slovensko s.r.o.“ alebo „postupca“) a kupujúcim - žalovaným (č. 1. 348 spisu). Podľa Čl. 2 bod 2.1 zmluvy bola predmetom dodávka zdravotníckych pomôcok pre intervenčnú a invazívnu kardiológiu vrátane príslušenstva - časť 5 Špeciálny zdravotnícky materiál, kde je presne popísaný. Opis predmetu zákazky, ktorého špecifikácia tvorí Prílohu č. 2 zmluvy - špecifikácia a cenník je neoddeliteľnou súčasťou. V Čl. 7 bola dohodnutá kúpna cena, ceny boli uvedené v Príl. č. 2 tejto zmluvy - špecifikácia a cenník ako neoddeliteľná súčasť tejto zmluvy. V Čl. 13 bod 13.5 zmluvy sa predávajúci zaviazal, že bez súhlasu kupujúceho nepostúpi svoju peňažnú pohľadávku vzniknutú z tejto zmluvy tretej strane. Podľa Čl. 14 bod 14.1 právne vzťahy touto zmluvou neupravené sa riadia príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Prílohou č. 2 (č. 1. 352/rub a nasl.) je špecifikácia ceny predmetu zákazky - časť 5/špeciálny zdravotnícky materiál

pre invazívnu a intervenčnú kardiológiu...). Taktiež bolo zistené, že do Registra partnerov verejného sektora MS SR bol žalobca zapísaný ku dňu 15.3.2019, číslo vložky 26208.

4. Zistený skutkový stav súd prvej inštancie posúdil za aplikácie § 102c zákona č. 578/2004 Z.z., o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z.z.“), § 2 ods. 1, § 2 ods. 2, 3, 5, § 4, § 11 ods. 2, § 15 ods. 2, § 23 ods. 1, 2 zákona č. 315/2016 Z.z., o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 315/2016 Z.z.“) v spojení s § 39, § 524 ods. 1 a 2, § 525 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1, § 19 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z.z., o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z.z.“) a dospel k záveru, že žaloba žalobcu, po čiastočnom späťvzátí, je v časti nároku na zaplatenie istiny dôvodná (výrok III.) a v časti uplatneného úroku z omeškania nedôvodná (výrok IV.).

5. Súd prvej inštancie zhodnotil, že predmetom postúpenia nebol majetok v správe štátnej organizácie, ako to vyplýva z § 102c ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z.z., lebo pohľadávka, ktorá bola predmetom postúpenia, nebola v čase jej postúpenia a ani teraz v správe štátnej organizácie, teda žalovaného, preto nebola vylúčená z exekúcie, z ktorého dôvodu mohla byť postúpená. Pokiaľ išlo o právnu úpravu ust. § 102c ods. 3 písm. e) zákona č. 578/2004 Z.z., súd prvej inštancie uviedol, že finančné prostriedky na účte nemožno kvalifikovať ako pohľadávku, nakoľko pohľadávka je právo veriteľa na zaplatenie a finančné prostriedky na účte nemožno identifikovať s takýmto právom a nejde o majetok v zmysle § 102c ods. 3 písm. a) až d) uvedeného zákona. Len v prípade, ak by súd žalobcom uplatnenú pohľadávku právoplatne priznal, v prípade účinnosti uvedeného zákonného ustanovenia by nemohla byť uspokojená z majetku a finančných prostriedkov na účtoch žalovaného, ako vyplýva z právnej úpravy § 102c ods. 3 uvedeného zákona. Išlo však o otázku, ktorá sa priamo nedotýka tohto konania, z ktorého dôvodu aj okresný súd návrh na prerušenie konania postupom podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP, pre námietku rozporu právnej úpravy ust. § 102c zákona č. 578/2004 Z.z., s Ústavou SR zamietol, pretože uvedené bude dôvodné uplatniť až v exekučnom konaní. Ďalej ustálil, že predmetná pohľadávka postúpená byť mohla, avšak v čase účinnosti § 102c zákona č. 578/2004 Z.z., by nemohla byť uspokojená z majetku a finančných prostriedkov na účtoch, ako vyplýva z uvedeného zákonného ustanovenia. Túto pohľadávku tým, že ju postúpil právny predchodca ako postupca na žalobcu ako postupníka, žalobca ako postupník z titulu postúpenia zmluvy o postúpení pohľadávok ako vlastníka môže. Nebolo možné túto pohľadávku vyhodnotiť ako pohľadávku, ktorá by nepodliehala exekúcii, prípadne, že by nemohla byť vymáhaná na súde, nakoľko bolo dôvodné vyhodnotiť, že v tomto konaní mohol tak právny predchodca žalobcu ako aj žalobca zaobstarat' exekučný titul v prípade preukázania oprávnenosti tejto pohľadávky. Súd prvej inštancie tak mal preukázanú aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu z titulu zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorú vyhodnotil ako platne uzatvorenú. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu (postupcom zo zmluvy o postúpení pohľadávok) a žalovaným, bola platne, v písomnej forme uzatvorená kúpna zmluva v zmysle

ust. § 409 a nasl. Obchodného zákonníka. Medzi stranami nebolo sporné splnenie záväzku právneho predchodcu žalobcu ako predávajúceho vo vzťahu k žalovanému ako kupujúcemu, nebola sporná ani dohoda o cene predmetu kúpnej zmluvy, výška žalovaného nároku.

6. Ohľadne otázky zapísania žalobcu v registri partnerov verejného sektora, súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca je na účely zákona č. 315/2016 Z.z., partnerom verejného sektora v zmysle ust. § 2 ods. 1 písm. a) bod 1. v prípade plnenia zo strany žalovaného. Žalovaný je podľa zriaďovacej listiny v znení jej zmien (č. 1. 315 a nasl.) štátnou príspevkovou organizáciou podľa § 21 zákona č. 523/2004 Z.z. (podľa § 21 ods. 2 zákona č. 523/2004 Z.z., príspevková organizácia je právnická osoba štátu, obce alebo vyššieho územného celku, ktorá je na štátny rozpočet, rozpočet obce alebo na rozpočet vyššieho územného celku zapojená príspevkom a ktorej spravidla menej ako 50 % výrobných nákladov je pokrytých tržbami. Platia pre ňu finančné vzťahy určené zriaďovateľom v rámci jeho rozpočtu. Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z.z., príspevková organizácia hospodári podľa svojho rozpočtu príjmov a výdavkov. Jej rozpočet zahŕňa aj príspevok z rozpočtu zriaďovateľa a prostriedky prijaté od iných subjektov.) Vychádzajúc z uvedenej právnej úpravy a tiež ust. § 3 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z.z., podľa ktorého je žalovaný subjektom verejnej správy, potom žalobca je na účely zákona č. 315/2016 Z.z., partnerom verejného sektora. Žalovaný prijíma finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu (§ 21 ods. 2 zákona č. 523/2004) ako príspevková organizácia, je na štátny rozpočet ako aj na rozpočet VÚC zapojená príspevkom a žalobca v prípade plnenia zo strany žalovaného prijíma finančné prostriedky prostredníctvom žalovaného zo štátneho rozpočtu, rozpočtu VÚC, tiež v zmysle bodu 6. § 2 ods. 1 písm. a) tohto zákona, nakoľko na žalobcu bola postúpená pohľadávka, ktorá má byť plnená voči tam uvedeným subjektom, prostredníctvom žalovaného bude plnená žalobcovi pohľadávka z príspevku zo štátneho rozpočtu alebo VÚC v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z.z. V zmysle ust. § 19 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z.z., žalovaný môže poskytnúť verejné prostriedky žalobcovi len vtedy, ak je žalobca zapísaný v registri partnerov verejného sektora.

7. Vzhľadom na vyššie uvedené mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobca bol zapísaný v registri partnerov verejného sektora k dátumu 15.3.2019. Žalobca nebol zapísaný ku dňu 31. júla 2017 (§ 23 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z.) a ani v čase vzniku Zmluvy o postúpení pohľadávok 21.5.2018 v registri partnerov verejného sektora. Potom v zmysle § 23 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2016 Z.z., žalovaný ako účastník kúpnej zmluvy s právnym predchodcom žalobcu, nakoľko poskytuje finančné prostriedky podľa § 2 ods. 1 písm. a) bodu 1. zákona č. 315/2016 Z.z., nie je v omeškaní, ak z tohto dôvodu neplní, čo mu ukladá zmluva. V dôsledku toho podľa § 23 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2016 Z.z., nepriznal žalobcovi nárok na úrok z omeškania, lebo v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia žalovaný nebol v omeškaní. Nakoľko bolo preukázané, že nebola na strane žalobcu splnená povinnosť podľa § 23 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z., boli splnené zákonné predpoklady pre aplikáciu ust. § 23 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2016 Z.z., ktoré ustanovenie výslovne uvádza termín „...nie je v omeškaní“. Pretože žalovaný nie je v omeškaní, súd prvej inštancie nárok na úrok z omeškania zamietol.

8. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 13Cob/7/2020-473 z 25. novembra 2020 potvrdil rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 18Cb/65/2018-406 zo dňa 16. októbra 2019 v napadnutom výroku IV., ktorým bola žaloba v časti uplatneného nároku na zaplatenie úroku z omeškania zamietnutá a v závislom výroku V., podľa ktorého žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Ohľadne trov odvolacieho konania rozhodol tak, že žalovaný nemá voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Vzhľadom na konštatovanie vecnej správnosti napadnutého rozsudku okresného súdu a stotožnenie sa s dôvodmi uvedenými v písomnom vyhotovení rozsudku okresným súdom, krajský súd za aplikácie § 387 ods. 2 CSP odkázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

9. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie skonštatoval, že pred okresným súdom bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie sporovej veci, z ktorého vychádzal aj krajský súd za aplikácie ust. § 383 CSP. Doplnil, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu, procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (sp. zn. IV. ÚS 329/04, sp. zn. IV. US 329/2004, sp. zn. IV. US 252/04).

10. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu uviedol, že vzhľadom na žalovaným uplatnené prostriedky procesnej obrany sa súd prvej inštancie správne zaoberal existenciou vzniku práva žalobcu na plnenie, t. j. podrobil uplatnený žalobcov nárok skúmaniu splnenia, resp. nesplnenia zákonných podmienok vyplývajúcich o.i., z právnej úpravy zákona č. 315/2016 Z.z., o registri partnerov verejného sektora v spojení s právnou úpravou zákona č. 523/2004 Z.z., o rozpočtových pravidlách v znení účinnom k dátumu uzatvorenia zmluvy o postúpení a k momentu podania žaloby, pričom vyjadril správnosť vo veci správnej aplikácie zákonných ustanovení vyššie uvedených právnych predpisov.

11. Vo veci argumentácie žalobcu, podľa ktorej nie je partnerom verejného sektora, a preto sa na neho právna úprava zákona č. 315/2016 Z.z., o registri partnerov verejného sektora nemôže uplatniť, primárne odvolací súd poukázal na účel zákona č. 315/2016 Z.z., ktorým bolo zavedenie registra partnerov verejného sektora ako aj úprava s tým súvisiacich otázok s cieľom legislatívne vymedziť požiadavky na subjekty, s ktorými vstupuje štát, resp. subjekty verejného práva do právnych vzťahov, resp. v rámci ktorých tretia osoba prijíma akékoľvek plnenie. Filozofiou zákonnej úpravy je to, že prístup k verejným zdrojom je podmienený zápisom v

registri. Právnu úpravu zákona č. 315/2016 Z.z., je však potrebné vnímať a posudzovať v súvislosti aj s hmotnoprávnou úpravou zákonov, ktoré regulujú prístup k verejným zdrojom - všeobecná úprava rozpočtových pravidiel, poskytovanie dotácií, verejné obstarávanie. Partner verejného sektora je v zákone identifikovaný pozitívne a negatívne. Spoločným znakom oboch typov vymedzení pojmu partner verejného sektora je nakladanie s verejnými zdrojmi/verejnými financiami, verejnými prostriedkami, a to buď s ohľadom na finančné limity, alebo bez ohľadu na finančné limity uvedené v zákone o registri partnerov verejného sektora. Pri posudzovaní otázky, či subjekt je partnerom verejného sektora a či je povinný zo zákona sa zapísať do registra alebo nie, sa prednostne skúma naplnenie pozitívnej definície v § 2 ods. 1 tohto zákona a až druhotne sa overuje naplnenie negatívneho vymedzenia v § 2 ods. 2, 3 a 4 tohto zákona.

12. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca vo vzťahu k požadovanému plneniu od žalovaného je na účely zákona č. 315/2016 Z.z., partnerom verejného sektora v zmysle ust. § 2 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 315/2016 Z.z. Dôvodil tým, že v danom prípade žalobca nadobudol pohľadávku voči žalovanému ako subjektu verejného sektora. Žalovaný je naviazaný na prostriedky zo štátneho rozpočtu (§ 21 ods. 2 zákona č. 523/2004 Z.z.) a žalobca, ktorý požaduje plnenie na základe zmluvy o postúpení pohľadávky v prípade plnenia zo strany žalovaného, tak prijme finančné prostriedky (aj splnená podmienka finančného limitu) zo štátneho rozpočtu. Teda na žalobcu bola postúpená pohľadávka, ktorá má byť plnená subjektom verejného sektora a bude plnená z príspevku zo štátneho rozpočtu. V zmysle ust. § 19 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z.z., tak žalovaný mohol/môže poskytnúť verejné prostriedky žalobcovi, teda plniť zmluvný záväzok len vtedy, ak je žalobca zapísaný v registri partnerov verejného sektora (ust. § 23 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z.). Za situácie, že žalobca nebol zapísaný v registri partnerov verejného sektora k 31. júlu 2017 (ust. § 23 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z.), ale až k dátumu 15.3.2019, potom nastal zákonný dôsledok vyplývajúci z ust. § 23 ods. 2 tohto zákona, spočívajúci v tom, že žalovaný nie je v omeškaní, ak neplnil to, čo mu ukladala zmluva. Pokiaľ súd prvej inštancie nárok žalobcu na zaplatenie úroku z omeškania zamietol, jeho postup bol vecne správny.

13. Proti tomuto rozsudku podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s § 422 ods. 1 písm. c/, ods. 2 CSP.

14. K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ v zásade namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku ako aj rozsudku súdu prvej inštancie. Podľa neho rozhodnutie neobsahuje žiadne uvedenie a vysvetlenie nižšie uvedených dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu:

a/ dôvodov, pre ktoré súd žalobcovi nepriznal nárok na úroky z omeškania za omeškanie žalovaného so zaplatením peňažného záväzku voči postupcovi v období od prvého dňa omeškania žalovaného so zaplatením pohľadávky do dňa postúpenia pohľadávky postupcu

žalobcovi (21.5.2018), keď v tomto období bola splnená podmienka zápisu postupcu do registra partnerov verejného sektora v zmysle zákona č. 315/2016 Z.z., o registri partnerov verejného sektora (ďalej ako aj „zákon č. 315/2016 Z.z.“) a teda žalovaný bol v omeškaní so splnením svojho záväzku, a preto bol povinný podľa § 369 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka povinný platiť úroky z omeškania. V čase postúpenia pohľadávky existoval nárok na istinu spolu s príslušenstvom, teda aj na úroky z omeškania postúpením pohľadávky, existujúci nárok nemohol zaniknúť a trval. Ku dňu postúpenia pohľadávky existovalo aj právo veriteľa (postupcu) na zaplatenie úrokov z omeškania z dlžnej sumy;

b/ dôvodov, pre ktoré súd žalobcovi nepriznal nárok na úroky z omeškania za omeškanie žalovaného so zaplatením peňažného záväzku voči postupcovi v období od prvého dňa omeškania žalovaného so zaplatením peňažného záväzku voči žalobcovi v období odo dňa zápisu žalobcu do registra partnerov verejného sektora v zmysle zákona č. 315/2016 Z.z., t. j. odo dňa 15.03.2019 až do zaplatenia uplatnenej pohľadávky, hoci v období po zápise žalobcu do registra partnerov verejného sektora bol žalovaný v omeškaní so splnením svojho záväzku a je s ním v omeškaní dodnes, a teda bol podľa ustanovenia § 369 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka povinný platiť úroky z omeškania (viď dôvodová správa a tiež komentár k § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 zákona č. 315/2016 Z.z.). Podľa žalobcu oba sudy nižšej inštancie nepriznanie nároku na úroky z omeškania odôvodnili len „en bloc“ (odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v bodoch 76 - 77 a odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v bodoch 57 - 58), paušálne za celé obdobie uplatneného nároku namietajúc, že sa nezaoberali vyššie uvedeným časovými úsekmi, a to obdobím do postúpenia pohľadávky, obdobím od postúpenia pohľadávky do zápisu postupníka do registra partnerov verejného sektora a obdobím od zápisu postupníka do registra partnerov verejného sektora do zániku nároku na zaplatenie úrokov z omeškania zaplatením istiny. Ďalej odôvodnenie napadnutého rozhodnutia označil za zmätočné z dôvodu nesprávnej aplikácie § 23 ods. 1, 2 zákona č. 315/2016 Z.z., nakoľko žalobca nadobudol pohľadávku až 21.05.2018, a preto nemal povinnosť zabezpečiť svoj zápis do registra partnerov verejného sektora do 31.07.2017 poukazujúc na to, že žalobca nebol účastníkom kúpnej zmluvy č. 836/2014 uzavretej medzi predávajúcim BIOTRONIC Slovensko s.r.o., a kupujúcim (žalovaným) dňa 28.08.2014, a preto sa na neho nevzťahovala povinnosť vyplývajúca z § 23 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z., v dôsledku ktorých nemohol nastať zákonný dôsledok vyplývajúci z § 23 ods. 2 citovaného zákona spočívajúceho v tom, že by žalovaný nebol v omeškaní so splnením svojho záväzku.

15. V spojitosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f/ CSP, dovolateľ jeho porušenie vidí aj ohľadne výroku týkajúceho sa posúdenia nároku žalobcu na náhradu trov konania. V tejto časti namieta jeho zmätočnosť a arbitrárnosť a to voči obom súdom nižšej inštancie. Argumentoval tým, že odvolací súd v rámci svojho odôvodnenia odkázal len na § 255 ods. 2 CSP, bez toho aby bolo dané ustanovenie subsumované pod konkrétny prípad a bolo aj dostatočne odôvodnené. To isté namietal aj voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci výroku o nároku na náhradu trov. Mal za to, že ak celkový žalobcom uplatnený nárok predstavuje sumu 1 693 108,74 eura, a pokiaľ mal žalobca úspech v časti 1 121 080,69

eura, čo predstavuje 66,21 %, mala mu byť v zmysle § 255 ods. 1, 2 CSP priznaná náhrada trov konania v rozsahu 32,42 %.

16. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia nižšie uvedených právnych otázok, ktoré podľa neho v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené.

17. Podľa neho súdy nižšej inštancie nesprávne vyriešili právnu otázku „či sa na právnickú osobu zapísanú v obchodnom registri, na ktorú bola postúpená pohľadávka (postupník) voči štátnej príspevkovej organizácii zriadenej Ministerstvom zdravotníctva SR, vzťahuje ustanovenie § 2 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 315/2016 Z.z., a teda či táto právnická osoba je z uvedeného dôvodu partnerom verejného sektora“ (ďalej aj ako otázka č. 1). Podľa názoru dovolateľa sa súdy dopustili omylu aplikácie práva na zistený skutkový stav, nesprávne interpretovali § 2 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 315/2016 Z. z., a zo skutkových záverov vyvodili nesprávne právne závery, keď prijali záver, že žalobca je vo vzťahu k požadovanému plneniu - úrokom z omeškania - od žalovaného na účely zákona č. 315/2016 Z.z., partnerom verejného sektora v zmysle vyššie citovaného ustanovenia. Upriamil pozornosť na § 2 ods. 1 písm. 2/ zákona č. 315/2016 Z.z., z ktorého je zrejmé, že žalovaný je verejným podnikom, resp. bol v čase podania žaloby (právnickou osobou, ktorá je úplne alebo z väčšej časti financovaná štátom - štátnou príspevkovou organizáciou). Žalobca však nadobudol voči žalovanému pohľadávku, ktorá je predmetom súdneho konania, postúpením. Dovolateľ dôvodil, že § 2 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 315/2016 Z.z., sa nevzťahuje na prípad postúpenia pohľadávky, pričom to vylučuje i znenie § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 citovaného zákona, ktoré osobitne, špeciálne a odlišne, upravuje práve prípad postúpenia pohľadávky. Bolo poukázané na právnu úpravu, v ktorých prípadoch je postupník (žalobca) definovaný ako partner verejného sektora, a to na § 2 ods. 1 písm. a/, bod 6 upozorňujúc, že žalovaný však nie je štátom, štátnym fondom, verejnoprávnou inštitúciou, obcou, vyšším územným celkom, ani právnickou osobou zriadenou zákonom. Je toho názoru, že žalovaný je „verejným podnikom“, a že nepatrí medzi subjekty výslovne uvedené ako subjekty, postúpením pohľadávky voči ktorým postupník je zo zákona považovaný za partnera verejného sektora. Podľa šiesteho bodu je partnerom verejného sektora ten, na koho bola postúpená pohľadávka voči subjektu verejného sektora, t.j. v tomto prípade voči štátu, štátnemu fondu, obci, vyššiemu územnému celku, právnickej osobe zriadenej zákonom, resp. subjektom, ktoré toto ustanovenie označuje. Podotkol, že účelom tohto zákona je zvýšiť transparentnosť právnych vzťahov so štátom aj tam, kde sa narába s pohľadávkami voči štátu. Teda úmyslom zákonodarcu nebolo regulovať postúpenia pohľadávok voči všetkým subjektom verejného sektora (ktoré by boli taxatívne uvedené v § 2 ods. 1 písm. a/, bod 1 citovaného zákona), ale jeho úmyslom bolo regulovať len osobitnú skupinu (zrejme pre štát najdôležitejších) pohľadávok voči presne definovaným subjektom - taxatívne uvedených v § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 citovaného zákona. Vzhľadom na vyššie uvedené podľa žalobcu nemohol nastať zákonný dôsledok vyplývajúci z § 23 ods. 2 zákona č. 315/2016 Z.z., spočívajúci v tom, že žalovaný nie je v omeškani, ak neplnil to, čo mu ukladá zmluva. Žalovaný totiž v omeškani

s plnením svojho záväzku jednoznačne bol, a preto žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie úrokov z omeškania.

18. Za ďalšiu nesprávne vyriešenú právnu otázku označil otázku daného znenia „či v prípade, že zmluva o postúpení pohľadávky bola uzavretá po 31.07.2017 (§ 23 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z.) a postupca bol riadne zapísaný v registri partnerov verejného sektora, sa na postupníka vzťahuje § 23 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z., s následkom uvedeným v § 23 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona, teda, že v dôsledku nezapísania postupníka do registra verejného sektora v zmysle § 23 ods. 1 citovaného zákona dlžník nie je v omeškani s plnením svojho záväzku, ak z uvedeného dôvodu neplní, čo mu ukladá zmluva“ (ďalej aj ako otázka č. 2). Dovolateľ dodal, že ani jeden zo súdov nižšej inštancie neodôvodnil svoj záver, že by sa na postupníka malo dané ustanovenie vzťahovať, čo by znamenalo, že žalovaný voči postupníkovi nie je v omeškani. V tejto spojitosti bolo poukázané na bod 41. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a bod 76. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V danom prípade podľa neho oba sudy nesprávne aplikovali jednak ustanovenie § 23 ods. 1, ods. 2 písm. a/ citovaného, nesprávne ich interpretovali a zo skutkových záverov vyvodili nesprávne právne závery, keď prijali záver, že vzhľadom k tomu, že žalobca nebol zapísaný v registri partnerov verejného sektora k 31.7.2017, ale až k dátumu 15.03.2019, nastal zákonný dôsledok vyplývajúci z § 23 ods. 2 citovaného zákona.

19. Podľa dovolateľa sudy nižšej inštancie nesprávne vyriešili právnu otázku, „či zaniká nárok postupníka (v čase postúpenia pohľadávky nezapísaného v registri partnerov verejného sektora) na úroky z omeškania, ktoré vznikli postupcovi zapísanému v registri partnerov verejného sektora z kúpnej zmluvy v období pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky“ (ďalej aj ako otázka č. 3). Taktiež namietol nedostatočné odôvodnenie oboch súdov ohľadne ich záveru, že nárok žalobcu mal zaniknúť, resp. prečo súdmi bezdôvodne nebol priznaný.

20. Za poslednú súdmi nesprávne riešenú právnu otázku považuje, „že či v prípade, ak postupník ku dňu uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky nebol zapísaný v registri partnerov verejného sektora, stráca nárok na úroky z omeškania aj za obdobie po jeho zápise do registra partnerov verejného sektora, s poukazom na následok uvedený v § 23 ods. 2 písm. a/ zákona č. 315/2016 Z.z.“ (ďalej aj ako otázka č. 4). Ohľadne daného poukázal na bod 41., 57. až 58. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Sudy nižšej inštancie sa podľa dovolateľa dopustili omylu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, nesprávne interpretovali § 524 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a zo skutkových záverov vyvodili nesprávne právne závery, keď prijali záver vyplývajúci z obsahu odôvodnenia ich rozhodnutí, že nárok postupníka na úroky z omeškania, ktoré vznikli postupcovi zapísanému v registri partnerov verejného sektora z kúpnej zmluvy v období pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky, nadobudnutím účinnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, zanikol.

21. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

22. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že podľa neho súd prvej inštancie riadne odôvodnil svoje rozhodnutie v súlade s § 220 ods. 2 CSP, pričom odvolací súd pri odôvodnení svojho rozhodnutia postupoval v súlade s § 387 ods. 2 CSP. Mal za to, že odvolací súd na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie k jednotlivým dôvodom žalobcu uviedol a špecifikoval v odsekoch 43 až 60 rozhodnutia dôvody, pre ktoré tak rozhodol. Vzhľadom na uvedené podľa neho súdy vysvetlili dôvody podstatné pre rozhodnutie súdu o nároku úroku z omeškania a náhradu trov konania. Ďalej poukázal na to, že voči rozhodnutiu o nároku na náhradu trov konania nie je prípustné dovolanie z dôvodu, že sa nejedná o rozhodnutie, ktorým konanie končí a už vôbec nie o rozhodnutie vo veci samej (viď R 73/2018, I. ÚS 56/2017). Zároveň vyjadril nesúhlas s tvrdením žalobcu o nedostatku odôvodnenia rozhodnutia vo výroku o trovách konania a tvrdenia o zmätočnosti a arbitrárnosti rozhodnutia. Ohľadne daného poukázal na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie (bod 78-79) ako aj na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (bod 60-61). Ohľadne namietaného právneho posúdenia uviedol, že je nesporné, že žalobca nebol zapísaný v registri partnerov verejného sektora v súlade so zákonom č. 315/2016 Z.z., ani v čase uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávok, ani v čase podania žalobného návrhu. Žalobca mal byť prijímateľom finančných prostriedkov štátnej príspevkovej organizácie nad zákonom stanovený limit, pričom zároveň spĺňal pojmové znaky definície partnera verejného sektora. Žalobca ako nový veriteľ je subjektom, ktorému bola postúpená pohľadávka voči štátnej príspevkovej organizácie, ktorá je v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy považovaná za súčasť verejného sektora. Zároveň sa jednalo o pohľadávku nad limity ustanovené týmto zákonom. Uviedol, že subjekt, na ktorý takto prejde pohľadávka, je povinný sa zapísať do registra najneskôr pred momentom podpisu zmluvy o prevode pohľadávky (poukaz na dôvodovú správu k zákonu č. 315/2016 Z.z.). Nesplnenie tejto povinnosti znamená zamedzenie prístupu k verejným zdrojom. Podľa neho súdy nižšej inštancie správne posúdili právnu otázku, že žalobca sa stal partnerom verejného sektora s dodaním, že svoje rozhodnutia riadne odôvodnili. Podľa názoru žalovaného dovolateľom nastolené otázky nespĺňajú kritérium uvedené v § 421 ods. 1 CSP.

23. Dovolateľ sa vyjadril k podanému vyjadreniu žalovaného, pričom uviedol tvrdenia a názory, ktoré už odzneli v dovolaní a v jeho predchádzajúcich podaniach.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“), po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, skúmal či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady

prípustnosti dovolania a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a aj dôvodné, a preto rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok prvoinštančného súdu v rozsahu dovolania zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

25. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

26. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

28. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

29. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

30. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

31. Dovolateľ v dovolaní ako dôvod, z ktorého vyvodzuje jeho prípustnosť, uvádza ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, keď v dovolaní poukazuje na vady odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku a má tento rozsudok za arbitrárny a nedostatočne odôvodnený. Túto vadu dovolateľ videl v tom, že odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) nezdôvodnil, resp. neuviedol nepriznanie nároku na úroky z omeškania v období od prvého dňa omeškania žalovaného so zaplatením pohľadávky do dňa postúpenia pohľadávky postupcu žalobcovi (21.5.2018), argumentujúc splnením podmienky zápisu postupcu do registra partnerov verejného sektora v zmysle zákona č. 315/2016 Z.z.; obdobím od postúpenia pohľadávky do zápisu postupníka do registra partnerov verejného sektora a nepriznanie nároku na úroky z omeškania v období odo dňa zápisu žalobcu do registra partnerov verejného sektora v zmysle zákona č. 315/2016 Z.z., t.j. odo dňa 15.03.2019 až do zaplatenia uplatnenej pohľadávky, hoci v období po zápise žalobcu do registra partnerov verejného sektora bol žalovaný v omeškaní so splnením svojho záväzku a je s ním v omeškaní dodnes, a teda bol podľa ustanovenia § 369 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka povinný platiť úroky z omeškania. Za zmätočné považoval aj nesprávnu aplikáciu § 23 ods. 1,2 zákona č. 315/2016 Z.z., dôvodiac tým, že pohľadávku nadobudol až 21.05.2018, a preto nemal povinnosť zabezpečiť svoj zápis do registra partnerov verejného sektora do 31.07.2017. Taktiež namietal to, že ani jeden zo súdov nižšej inštancie nezdôvodnil záver ohľadne aplikácie § 23 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ zákona č. 315/2016 Z.z., neodôvodnil svoj záver, že by sa na postupníka malo dané ustanovenie vzťahovať, čo by znamenalo, že žalovaný voči postupníkovi nie je v omeškaní.

32. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

33. Jednou z garancií obsiahnutých v pojme práva na spravodlivý proces je aj celkom nepochybné právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia, nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu preto nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou. Striktne oddelovanie procesného postupu súdu a rozhodnutia, ktorý je jeho sumárom a výsledkom, nie je ústavne udržateľným konceptom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný

(nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 419/2021 z 30. septembra 2021). K tomu pozri tiež rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 120/2020.

34. Dovolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 314/2018 z 13.11.2018, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 47/2018, ktorého právna veta znie: „Odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku“. V bode 35 odôvodnenia predmetného nálezu ÚS SR konštatoval, že „absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama o sebe zakladá porušenie sťažovateľom namietaného základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, i práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor““.

35. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a tak aj súdu prvej inštancie vykazuje znaky nepreskúmateľnosti rozhodnutia, nakoľko neobsahuje zásadné vysvetlenie - zdôvodnenie k niektorým podstatným námietkam žalobcu uvedených v odvolaní. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) nevyplýva, že by sa zaoberal odvolacou argumentáciou žalobcu, ktorou poukazoval na časový úsek, v rámci ktorého mu nebol priznaný ani nárok na úroky z omeškania za omeškanie žalovaného so zaplatením peňažného záväzku voči postupcovi (BIOTRONIK Slovensko s.r.o.) v období od prvého dňa omeškania žalovaného so zaplatením pohľadávky do dňa postúpenia pohľadávky postupcu žalobcovi (21.5.2018), hoci v tom čase bola splnená podmienka zápisu postupcu do registra partnerov verejného sektora v zmysle zákona č. 315/2016 Z.z. Záväzok žalovaného uhradiť príslušenstvo pohľadávky by v takom prípade nemohol nezaniknúť. V čase postúpenia pohľadávky existoval nárok na istinu spolu s príslušenstvom, teda aj na úroky z omeškania a postúpením pohľadávky existujúci nárok nemohol zaniknúť a trval. Odvolací súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal, resp. nevyjadril ani k druhému žalobcom namietanom časovom úseku, za ktorý mu podľa neho prislúchal nárok na priznanie úroku z omeškania žalovaného so zaplatením peňažného záväzku voči postupcovi v období od prvého dňa omeškania žalovaného so zaplatením peňažného záväzku voči žalobcovi v období odo dňa jeho zápisu do registra partnerov verejného sektora v zmysle zákona č. 315/2016 Z.z., t.j. odo dňa 15.03.2019 až do zaplatenia uplatnenej pohľadávky. Odvolací súd sa danou argumentáciou vôbec nezaoberal a nijakým spôsobom sa k nej nevyjadril, hoci v rámci súdneho konania bolo preukázané, že žalobca bol zapísaný do registra partnerov verejného sektora ku dňu 15.03.2019. Ďalej dovolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že súd prvej inštancie sa nevyporiadal s faktom, ktorý aj sám vo svojom rozhodnutí konštatoval, a to, že žalobca bol riadne zapísaný do registra partnerov verejného sektora, pričom svojím rozhodnutím zo dňa 16.10. 2019 judikoval, že pohľadávky boli na žalobcu riadne a platne postúpené a žalobca disponuje riadnym nárokom vo vzťahu k istine z nich, avšak aj napriek tomu žalobu v časti uplatneného nároku na zaplatenie úroku z

omeškania zamietol. Uvedené dovolací súd považuje za zmätočné opätovne poukazujúc na fakt, že žalobca bol riadne zapísaný do registra partnerov verejného sektora ku dňu 15.03.2019, pričom odvolací súd sa s daným záverom súdu prvej inštancie stotožnil, pričom opomenuli brať do úvahy skutočnosť, že nezapísanie subjektu do registra partnerov verejného sektora má za následok odloženie plnenia zo strany štátu do momentu zápisu do registra partnerov verejného sektora a nie zánik nároku na plnenie (komentár k § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 zákona č. 315/2015 Z.z.).

36. Vzhľadom na vyššie uvedené, odôvodnenia súdov nižšej inštancie sú vo vyššie uvedených podstatných otázkach nedostatočné odôvodnené, nejasné, z ktorých nie je možné vyvodiť úvahy súdu, ktorými sa spravoval, a to najmä pokiaľ ide o odôvodnenie zamietnutia nároku na zaplatenie úrokov z omeškania prihladnuc na už vyššie poukázané jednotlivé obdobia uplatneného úroku z omeškania (obdobie do postúpenia pohľadávky, obdobie od postúpenia pohľadávky do zápisu postupníka do registra partnerov verejného sektora a obdobie od zápisu postupníka do registra partnerov verejného sektora do zániku nároku na zaplatenie úrokov z omeškania zaplatením istiny).

37. Takýmto procesným postupom odvolacieho súdu došlo v konaní k takej vade zmätočnosti, ktorá mala zásadný vplyv aj na ostatné konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu, čím boli porušené procesné práva žalobcu v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ust. § 420 písm. f/ CSP.

38. Dovolateľ ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania aj podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená.

39. Pri dovolacom dôvode vyvodenom z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, je dovolateľ povinný tento dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 08.06.2017, sp. zn. 3Cdo/52/2017).

40. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016, dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti, doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca

(kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

41. Dovolací súd konštatuje, že z obsahu dovolania žalobcu možno vyvodit' nesprávne právne posúdenie nasledujúcich právnych otázok: „Či je žalobca partnerom verejného sektora v zmysle § 2 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 315/2016 Z.z.? Či žalobca má nárok na úroky z omeškania ak zmluva o postúpení pohľadávok bola uzavretá po 31. júli 2017 (§ 23 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z.) a postupca bol riadne zapísaný v registri partnerov verejného sektora s následkom v § 23 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona? Či zaniká nárok postupníka (v čase postúpenia pohľadávky nezapísaného v registri partnerov verejného sektora) na úroky z omeškania, ktoré vznikli postupcovi zapísanému v registri partnerov verejného sektora z kúpnej zmluvy v období pred uzatretím zmluvy o postúpení pohľadávky? Či žalobca má nárok na úroky z omeškania aj za obdobie po jeho zápise do registra partnerov verejného sektora, s poukazom na následok uvedený v § 23 ods. 2 písm. a/ zákona č. 315/2016 Z.z.“ Z tohto dôvodu dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobcu je podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP procesne prípustné, nakoľko tieto otázky neboli doposiaľ dovolacím súdom riešené.

42. Podľa ust. § 2 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 315/2016 Z.z., na účely tohto zákona sa rozumie partnerom verejného sektora, ak v odsekoch 2, 3 a 5 nie je ustanovené inak, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá prijíma finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu štátneho účelového fondu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, z rozpočtu obce, z rozpočtu vyššieho územného celku, z európskych fondov s výnimkou Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu, od právnickej osoby zriadenej zákonom s výnimkou komory zriadenej zákonom, od verejného podniku, od zdravotnej poisťovne alebo prijíma štátnu pomoc.

43. Podľa ust. § 2 ods. 1 písm. d/ zákona č. 315/2016 Z.z. (účinného od 24.02.2017 do 31.07.2017) na účely tohto zákona sa rozumie zmluvou zmluva alebo iný právny úkon, na základe ktorého partner verejného sektora prijíma finančné prostriedky podľa písmena a) prvého bodu alebo nadobúda majetok, práva k majetku alebo iné majetkové práva podľa písmena a) druhého bodu okrem zmluvy alebo iného právneho úkonu, ktorého účastníkom je Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity, ak v mene Ministerstva financií Slovenskej republiky alebo Štátnej pokladnice vykonáva svoju pôsobnosť podľa osobitného predpisu, alebo ktorého účastníkom je Národná banka Slovenska, ak zastupuje Slovenskú republiku v medzinárodných inštitúciách alebo na medzinárodných finančných trhoch, ak robí obchody na finančnom trhu alebo so Slovenskou republikou alebo ak vykonáva pôsobnosť v devízovej oblasti, a zmlúv týkajúcich sa burzových obchodov podľa osobitného predpisu.

44. Podľa ust. § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 zákona č. 315/2016 Z.z., na účely tohto zákona sa rozumie partnerom verejného sektora, ak v odsekoch 2 až 4 nie je ustanovené inak, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá nie je subjektom verejnej správy a na ktorú bola postúpená alebo inak nadobudla pohľadávku voči štátu, štátnemu fondu, verejnoprávnej inštitúcii, obci, vyššiemu územnému celku alebo právnickej osobe zriadenej zákonom.

45. Podľa ust. § 2 ods. 1 písm. b/ zákona č. 315/2016 Z.z., na účely tohto zákona sa rozumie verejným podnikom právnická osoba, v ktorej má štát, obec, vyšší územný celok alebo právnická osoba zriadená zákonom s výnimkou komory zriadenej zákonom samostatne alebo spoločne výlučnú priamu alebo nepriamu účasť.

46. Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 315/2016 Z.z., ak nie je splnená povinnosť podľa § 11 ods. 2 alebo ak je partner verejného sektora v omeškaní so splnením povinnosti podľa § 10 ods. 2 tretej vety, nie je účastník zmluvy podľa odseku 1 v omeškaní, ak z tohto dôvodu neplní, čo mu ukladá zmluva.

47. Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z., fyzická osoba a právnická osoba zapísané v registri konečných užívateľov výhod podľa osobitného predpisu sa považujú za partnerov verejného sektora zapísaných v registri partnerov verejného sektora podľa tohto zákona.

48. Podľa § 22 ods. 2 zákona č. 315/2016 Z.z., partner verejného sektora podľa odseku 1 je povinný zabezpečiť overenie identifikácie konečného užívateľa výhod podľa tohto zákona a podanie návrhu na zápis na účely zosúladenia zapísaných údajov s § 4 do 31. júla 2017.

49. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z., fyzická osoba a právnická osoba, ktoré sú účastníkom zmluvy podľa § 2 ods. 1 písm. d) uzavretej pred účinnosťou tohto zákona a ktoré spĺňajú podmienky na zápis do registra, sú povinné zabezpečiť svoj zápis do registra podľa tohto zákona do 31. júla 2017.

50. Podľa § 23 ods. 2 zákona č. 315/2016 Z.z., ak nie je splnená povinnosť podľa odseku 1, a) účastník zmluvy, ktorý poskytuje finančné prostriedky podľa § 2 ods. 1 písm. a) prvého bodu alebo majetok, práva k majetku alebo iné majetkové práva podľa § 2 ods. 1 písm. a) druhého bodu, nie je v omeškaní, ak z tohto dôvodu neplní, čo mu ukladá zmluva, b) účastník zmluvy podľa písmena a) má právo odstúpiť od zmluvy.

51. Kľúčovou otázkou v predmetnej veci bolo, či žalobca spĺňa definíciu partnera verejného sektora. Žalobca túto otázku formuloval takto: „či sa na právnickú osobu zapísanú v obchodnom registri, na ktorú bola postúpená pohľadávka (postupník) voči štátnej príspevkovej organizácii zriadenej Ministerstvom zdravotníctva SR, vzťahuje ustanovenie § 2 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 315/2016 Z.z., a teda či táto právnická osoba je z uvedeného dôvodu partnerom verejného sektora“. Dovolací súd uvádza, že súdy nižšej inštancie sa pri riešení tejto otázky dopustili nesprávneho právneho posúdenia. Partner verejného sektora je pozitívne definovaný v § 2 odseku 1 písm. a/ zák. č. 315/2016 Z.z., a negatívne vymedzenie je upravené v § 2 odsekoch 2, 3 a 5 zák. č. 315/2016 Z.z., pričom platí, že ak subjekt spĺňa znaky partnera verejného sektora podľa odseku 1 prvého až štvrtého bodu, šiesteho a siedmeho bodu, nemá povinnosť zápisu do registra, ak mu svedčí niektorý z dôvodov uvedený v odsekoch 2, 3 a 5. Podľa bodov 1 a 6, ktoré boli vzaté do úvahy súdmi i boli predmetom vyjadrení a námietok strán sporu ide o subjekt všeobecný - teda ním môže byť akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá je prijímateľom verejných zdrojov. Spoločným znakom jednotlivých definícií partnera verejného sektora uvedených v jednotlivých bodoch § 2 ods. 1 písm. a/ je nakladanie s verejnými zdrojmi, a to buď s ohľadom na finančné limity alebo bez ohľadu na ne. Vzhľadom na rôznorodosť dotknutých právnych vzťahov je táto problematika riešená rozdelením jednotlivých znakov definície partnera verejného sektora do viacerých bodov. Či je subjekt partnerom verejného sektora je vždy závislé od všetkých aspektov definície partnera verejného sektora, pričom primárne sa skúma naplnenie pozitívneho vymedzenia partnera verejného sektora a následne sa skúma, či existuje okolnosť, ktorá by vylučovala označenie subjektu ako partnera verejného sektora (z negatívnej definície) /vid' komentár k § 2 str. 21 až 22 k Zákonom o registri partnerov verejného sektora, C.H.BECK, Šafanko/Azud/Macek, I. vydanie, r. 2021/. Podľa dovolacieho súdu súdy nižšej inštancie pri posúdení, či žalobca spĺňa definíciu partnera verejného sektora, opomenuli skutočnosť, že žalobca nadobudol voči žalovanému pohľadávku, ktorá je predmetom súdneho konania, postúpením, pričom definícia partnera verejného sektora v prípadoch postúpenej pohľadávky je upravená v § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 citovaného zákona. Toto ustanovenie osobitne, špeciálne a odlišne, upravuje práve prípad postúpenia pohľadávky. Podľa tejto definície však vzhľadom k tomu, že žalovaný nie je štátom, štátnym fondom, verejnoprávnu inštitúciou, obcou, vyšším územným celkom, ani právnickou osobou zriadenou zákonom, žalobcovi povinnosť registrovať sa v registri partnerov verejného sektora nevznikla, pretože v zmysle tohto ustanovenia ho nemožno považovať za partnera verejného sektora. Žalovaný je totiž štátnou príspevkovou organizáciou zriadenou MZ SR, pričom v zmysle § 2 ods. 1 písm. b/ zákona č. 315/2016 Z.z., napĺňa síce definíciu verejného podniku, ktorý však nepatrí medzi subjekty výslovne uvedené v § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 zák. č. 315/2016 Z.z., ako subjekty, postúpením pohľadávky voči ktorým postupník je zo zákona považovaný za partnera verejného sektora. Podľa bodu 6 je partnerom verejného sektora ten, na koho bola postúpená pohľadávka voči subjektu verejného sektora, t.j. v tomto prípade voči štátu, štátnemu fondu, obci, vyššiemu územnému celku, právnickej osobe zriadenej zákonom, resp. subjektom, ktoré toto ustanovenie označuje. Zámerom tohto ustanovenia zákona nebolo obmedzovať hmotnoprávne možnosť postúpiť pohľadávku voči štátu na iné subjekty. Účelom zákona je zvýšiť v tomto prípade transparentnosť právnych vzťahov so štátom aj tam, kde sa narába s pohľadávkami voči štátu, pričom vo vzťahu ku ktorým subjektom sa táto transparentnosť zvyšuje, je vymenované práve v tomto ustanovení bodu 6 v § 2 ods. 1 písm. a/ zák. č. 315/2016

Z.z. Vzhľadom na uvedené je potrebné konštatovať, že pohľadávka, ktorá bola postúpená na žalobcu, nie je pohľadávkou voči štátu, štátnemu fondu, obci, vyššiemu územnému celku, právnickej osobe zriadenej zákonom a na základe uvedeného je potrebné konštatovať, že žalobcu pri predmetnej postúpenej pohľadávke nevznikla povinnosť zápisu do registra partnerov verejného sektora a to z dôvodu, že žalovaný nie je štátom, štátnym fondom, verejnoprávnu inštitúciou, obcou, vyšším územným celkom a nie je ani právnickou osobou zriadenou zákonom, ale žalovaný je štátnou príspevkovou organizáciou a spadal by do definície verejného podniku (ten však v bode 6 medzi subjektami uvedený nie je). V dôsledku toho dovolací súd má za to, že na žalobcu vzhľadom na skutočnosť, že ide o postúpenú pohľadávku sa nevzťahuje ustanovenie § 2 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 315/2016 Z.z., ktoré aplikovali sudy nižšej inštancie, ale sudy mali posudzovať, či žalobca spĺňa definíciu partnera verejného sektora podľa § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 zákona č. 315/2016 Z.z. (ktorú definíciu vzhľadom na vyššie uvedené žalobca nespĺňa a nespĺňal ani v čase postúpenia pohľadávky). K postúpeniu pohľadávky podľa skutkového stavu zisteného nižšími súdmi došlo dňa 21.5.2018, pričom ust. § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 zák. č. 315/2016 Z.z., bolo v tom istom znení ako je aj ku dňu rozhodovania dovolacieho súdu. Na doplnenie ešte dovolací súd uvádza, že v čase postúpenia pohľadávky v predmetnom § 2 absentovala ešte definícia verejného podniku, ktorý pojem používa definícia partnera verejného sektora podľa § 2 ods. 1 písm. a/ bod 1 zák. č. 315/2016 Z.z., v znení účinnom od 1.9.2019, ktorý pojem nahradil komplikovanejšiu definíciu v predchádzajúcej právnej úprave v tomto bode 1 „...od právnickej osoby, ktorá je úplne alebo z väčšej časti financovaná štátom, obcou, vyšším územným celkom alebo právnickou osobou zriadenou zákonom, ktorá je kontrolovaná štátom, obcou, vyšším územným celkom alebo právnickou osobou zriadenou zákonom alebo v ktorej štát, obec, vyšší územný celok alebo právnická osoba zriadená zákonom vymenúva alebo volí viac ako polovicu členov jej riadiaceho orgánu alebo kontrolného orgánu...“. definícia partnera verejného sektora uvedená v § 2 ods. 1 písm. a/ bod 1 zák. č. 315/2016 Z.z., sa však na predmetnú vec nevzťahuje.

52. V súvislosti s právnou otázkou, či žalobca má nárok na úroky z omeškania, ak zmluva o postúpení pohľadávok bola uzavretá po 31.7.2017 (§ 23 ods. 1 zákona č. 315/2016 Z.z.) a postupca bol riadne zapísaný v registri partnerov verejného sektora s následkom v § 23 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona, dovolací súd uvádza, že odvolací súd v spojení so súdom prvej inštancie sa dopustili omylu spočívajúceho v tom, že vec posúdili podľa normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá. Jedná sa o aplikovanie § 23 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ zákona č. 315/2016 Z.z. Sudy jeho aplikáciou dospeli k nesprávnym právnym záverom, keď prijali záver, že vzhľadom k tomu, že žalobca nebol zapísaný v registri partnerov verejného sektora k 31.07.2017, ale až k dátumu 15.03.2019, nastal zákonný následok vyplývajúci z § 23 ods. 2 citovaného zákona v tom zmysle, že žalovaný nie je v omeškani ak neplnil to čo mu ukladá zmluva. Dovolací súd sa s uvedeným zverom nestotožňuje a poukazuje na to, že k uvedenému ani nemohlo dôjsť, nakoľko zmluva o postúpení pohľadávok medzi postupcom (BIOTRONIC Slovensko s.r.o.) a žalobcom ako postupníkom bola uzavretá dňa 21.mája 2018, teda až po 31.07.2017. Bolo by preto aj nelogické požadovať pred samotným postúpením pohľadávky od žalobcu ako postupníka splnenie povinnosti zápisu do registra partnerov verejného sektora do 31.7.2017. Účelom ustanovenia § 23 zák. č. 315/2016 Z.z., bolo stanovenie prechodného

obdobia pre zápis fyzických alebo právnických osôb, ktoré napĺňajú znaky partnera verejného sektora podľa § 2 ods. 1 písm. a) body 1 - 4, 6, 7 a boli účastníkom zmluvy uzavretej pred účinnosťou zák.č.315/2016 Z.z., t.j. pred 1.2.2017. Na vykonanie preregistrácie bola stanovená 6 mesačná lehota odo dňa účinnosti zákona, pričom posledným dňom bol 31.7.2017. V prípade nesplnenia tejto povinnosti preregistrácie bolo v ods. 2 upravené, že verejný subjekt má právo odoprieť plnenie s tým, že sa nedostáva do omeškania, avšak po vykonaní registrácie, právo odoprieť plnenie už nie je dané a po registrácii povinného subjektu sa už do omeškania verejný subjekt v prípade neplnenia môže dostať (pokiaľ nedošlo podľa § 23 ods. 2 písm. b / zák. č. 315/2016 Z.z. k odstúpeniu od zmluvy). Z vykonaného dokazovania bezpochyby vyplynulo, že žalobca nadobudol pohľadávku až po nadobudnutí účinnosti zák. č. 315/2016 Z.z., ako aj po uplynutí zákonnej 6-mesačnej lehoty na preregistráciu, a preto sa nemohol ku dňu 31.07.2017 dať zapísať do registra partnerov verejného sektora. Žalobca nebol pred dňom nadobudnutia účinnosti zák. č. 315/2016 Z.z., účastníkom zmluvy definovanej v § 2 ods. 1 písm. d/ citovaného zákona (t. č. písm. e/), preto v tomto prípade nemohlo dôjsť k aplikácii § 23 ods. 1, ods. 2 zákona č. 315/2016 Z.z., a jeho aplikácia na rozhodnutie tejto veci a na jej základe zamietnutie úrokov z omeškania bola nesprávna. Nemohol teda ani nastať následok predpokladaný v § 23 ods. 2 citovaného zákona vo vzťahu k žalobcovi.

53. Na vyššie uvedenú právnu otázku nadväzuje ďalšia žalobcová otázna týkajúca sa toho, že či žalobca má nárok na úroky z omeškania aj za obdobie po jeho zápise do registra partnerov verejného sektora, s poukazom na následok uvedený v § 23 ods. 2 písm. a/ zákona č. 315/2016 Z.z.“ Ako už bolo uvedené ustanovenie § 23 nie je možné na danú vec aplikovať, a preto ani nemohol nastať následok uvedený v § 23 ods. 2 písm. a/ zák. č. 315/2016 Z.z. V prípade však, že by sa na danú vec vzťahovalo ustanovenie § 23 ods. 2 písm. a/ zák. č. 315/2016 Z.z. (za splnenia podmienok uvedených v bode 52. zmluva uzavretá pred účinnosťou zákona č. 315/2016 Z.z.) tak by platilo, že odo dňa vykonania registrácie v registri partnerov verejného sektora, by dôvod pre odopretie plnenia odpadol a v prípade neposkytnutia plnenia partnerovi verejného sektora po dni zápisu v registri partnerov verejného sektora, by sa verejný subjekt mohol dostať do omeškania s plnením (počnúc dňom nasledujúcim po dodatočnej registrácii). V danom prípade súdy nižšej inštancie zistili, že žalobca sa dal zapísať do registra partnerov verejného sektora dňa 15.3.2019. Dovolací súd k uvedenému zápisu uvádza, že fyzická alebo právnická osoba, ktorá inak nespĺňa definíciu partnera verejného sektora, sa môže na vlastnú žiadosť dať zaregistrovať do registra partnerov verejného sektora podľa § 17 ods. 1 zák. č. 315/2016 Z.z. (dobrovoľná registrácia v záujme väčšej transparentnosti zmluvných vzťahov nad rámec požadovaných zákonom).

54. V súvislosti s právnou otázkou, či zaniká nárok postupníka (v čase postúpenia pohľadávky nezapísaného v registri partnerov verejného sektora) na úroky z omeškania, ktoré vznikli postupcovi zapísanému v registri partnerov verejného sektora z kúpnej zmluvy v období pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky, dovolací súd uvádza, že súdy nižšej inštancie vyvodili nesprávne právne závery, keď dospeli k tomu, že nárok postupníka na úroky z omeškania, ktoré vznikli postupcovi zapísanému v registri partnerov verejného sektora (odo

dňa 11.08.2017) z kúpnej zmluvy v období pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky, nadobudnutím účinnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, zanikol. V tomto prípade neprišlo k zániku plnenia z dôvodu postúpenia pohľadávky na žalobcu ako postupníka z dôvodu jeho nefigurovania v registri partnerov verejného sektora. Je nutné vziať do úvahy fakt, že bola platne uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávok, na základe ktorej na žalobcu ako postupníka prešla pohľadávka postupcu (BIOTRONIC Slovensko s.r.o.) predstavujúca istinu a príslušenstvo a to, že žalovaný v čase pred samotným postúpením ako dlžník neposkytol plnenie, a to ani pôvodnému veriteľovi (postupcovi), ktorý spĺňal v dobe splatnosti pohľadávky, ako aj v dobe postúpenia pohľadávky podmienky pre registráciu v registri partnerov verejného sektora a v tomto registri aj zapísaný bol. Z ustanovenia § 524 ods. 2 OZ vyplýva, že s postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené. Teda je nesporné, že nárok na úroky z omeškania, ktoré vznikli do uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky, nezaniká z dôvodu postúpenia tejto pohľadávky z partnera verejného sektora na osobu nezapísanú v registri partnerov verejného sektora. V prípade však, že by v období po splatnosti pohľadávky do postúpenia pohľadávky nastali dôsledky § 15 ods. 2 zák. č. 315/2016 Z.z., mohlo ešte vo vzťahu k pôvodnému veriteľovi za splnenia predpokladov v týchto ustanoveniach uvedených (pri neplnení povinnosti uvedenej v § 11 ods. 2 zák. č. 315/2016 Z.z.) vzniknúť verejnému subjektu právo na odopretie plnenia, počas obdobia ktorého (až do odstránenia prekážky) by verejný subjekt nebol s plnením v omeškani. V konaní však existencia takejto skutočnosti tvrdená, ani zistená, nebola.

55. Dovolací súd k záverečnému zhrnutiu uvádza, že kľúčovou otázkou pre posúdenie nároku na úrok z omeškania v predmetnej veci bolo, či bol žalobca a prípadne od kedy, povinný zapísať sa do registra partnerov verejného sektora, teda či bol a od ktorého dňa partnerom verejného sektora a či mohol žalovaný odoprieť poskytnutie plnenia - odoprieť uhradiť postúpenú pohľadávkou bez dôsledku vzniku omeškania na jeho strane a či mohol žalovaný odoprieť uhradiť do postúpenia pohľadávky vzniknuté úroky z omeškania, z dôvodu, že nový veriteľ nebol registrovaný v registri partnerov verejného sektora. K odpovediam na tieto otázky smerovali aj dovolacie otázky žalobcu. Dovolací súd dospel k záveru, že pri postúpení pohľadávky na základe zmluvy, ktorá inak spĺňa definíciu uvedenú v § 2 ods. 1 písm. e/ zák. č. 315/2016 Z.z. (v znení účinnom do 31.8.2016 je definícia zmluvy uvedená pod písm. d/) je potrebné aplikovať § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 zák. č. 315/2016 Z.z., a z neho vyvodíť, či predmetný subjekt, na ktorý bola pohľadávka postúpená spĺňa definíčné znaky partnera verejného sektora (pozitívna definícia) uvedené v tomto bode 6, a následne pri kladnom zodpovedaní tejto otázky, či ho z povinnosti registrovať sa v registri partnerov verejného sektora nevylučujú okolnosti uvedené v negatívnej definícii partnera verejného sektora uvedené v § 2 ods. 2, 3 a 5. Pokiaľ subjekt, na ktorý bola pohľadávka postúpená definíčné znaky uvedené v § 2 ods. 1 písm. a/ bod 6 zák. č. 315/2016 Z.z. nespĺňa, prípadne síce spĺňa, ale ho vylučujú dôvody uvedené v § 2 ods. 3, 4 alebo 5 zák. č. 315/2016 Z.z., nie je nositeľom povinnosti zápisu do registra partnerov verejného sektora. Zároveň dovolací súd dospel k záveru, že na zmluvu o postúpení pohľadávok, ktorá inak spadá pod zmluvy uvedené v § 2 ods. písm. e/ (predtým d/) zák. č. 315/2016 Z.z., ktorá bola uzavretá po 1.2.2017, resp. až po 31.7.2017 nie je možné aplikovať povinnosť uvedenú v § 23 zák. č. 315/2016 Z.z., pretože

toto ustanovenie sa vzťahuje len na zmluvy uzavreté pred 1.2.2017. Zároveň dovolací súd uvádza, že pokiaľ pred postúpením pohľadávky partnera verejného sektora došlo k omeškaniu dlžníka, pričom postupník nie je partnerom verejného sektora, nie je dôvod na nepriznanie úroku z omeškania za obdobie meškania s platením postúpenej pohľadávky partnera verejného sektora postupníkovi z dôvodu, že postupník nie je zapísaný v registri partnerov verejného sektora. V prípade, že by postupník bol partnerom verejného sektora, priznať mu nárok na úrok z omeškania za obdobie od začiatku omeškania dlžníka voči pôvodnému veriteľovi (partnerovi verejného sektora zapísaného do registra partnerov verejného sektora) do dňa postúpenia pohľadávky by bolo možné až po zápise postupníka do registra partnerov verejného sektora (s poukazom na § 19 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z.z.). Po jeho zápise do registra partnerov verejného sektora by mohol, v prípade neuhradenia postúpenej pohľadávky dlžníkom, nárok na úrok z omeškania odo dňa registrácie až do uhradenia postúpenej pohľadávky pretrvávať. Počas obdobia, v ktorom by postupník, ktorý by bol partnerom verejného sektora, ale nebol by zapísaný v registri partnerov verejného sektora, by však dlžník v omeškaní nebol a mohol by odoprieť plniť postúpenú pohľadávku (§ 19 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z.z.) až do zápisu postupníka do registra partnerov verejného sektora.

56. Keďže konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou nesprávneho procesného postupu, predpokladanou v ustanovení § 420 písm. f/ CSP a zároveň aj nesprávnym právnym posúdením predpokladaným v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolací súd žalobcom napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Dôvody, pre ktoré bolo potrebné zrušiť rozsudok odvolacieho súdu identifikoval najvyšší súd aj pri rozhodnutí súdu prvej inštancie a aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 2 CSP). Z uvedených dôvodov preto najvyšší súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil výrok IV. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba v časti uplatneného nároku na zaplatenie úroku z omeškania zamietnutá, a ktorým potvrdil výrok V. súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania, a zároveň zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. a vec vrátil v zrušenom rozsahu súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Dovolací súd zrušil aj súvisiaci výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodnutia odvolacieho súdu a tiež výrok V. rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania ako závislom výroku, nakoľko zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a rozhodnutia súdu prvej inštancie (vo výroku IV.) výrok o trovách konania stratil svoj základ.

ROZHODNUTIE č. 20

Vyplatenie odmien a prémie zamestnancovi ako odporovateľný právny úkon

§ 34 Občianskeho zákonníka

§ 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom od 1.1.2012 do 31.12.2020

Vyplatenie odmeny a prémie zamestnancovi úpadcu má charakter právneho úkonu, ktorému možno odporovať žalobou o neúčinnosť právneho úkonu podľa § 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. mája 2022 sp. zn. 5Obdo/8/2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Trnava (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) svojím v poradí druhým rozsudkom z 13. apríla 2018, č. k. 36Cbi/41/2014 - 399, v spojení s opravným uznesením zo 7. augusta 2020, č. k. 36Cbi/41/2014 - 567, zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že právne úkony - vyplatenie odmien a prémie úpadcom žalovanému, vo výškach špecifikovaných v petite žaloby za obdobie od augusta 2012 do augusta 2013 a vyplatenie mzdy za mesiac jún 2013, ktoré boli vykonané bankovými prevodmi z účtu úpadcu na účet žalovaného, sú právne neúčinné, pričom žalobkyňa tiež požadovala vrátenie peňažnej náhrady rovnajúcej sa výške vyplatených odmien a prémie do konkurznej podstaty. Druhým výrokom zaviazal úpadcu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva stotožnenie sa s obranou žalovaného, že v prípade úkonov vyplatenia odmien a prémie formou bezhotovostných prevodov z účtu spoločnosti v konkurze na účet žalovaného nejde o právne úkony v zmysle § 34 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej tiež „OZ“), ktorým by tak bolo možné odporovať žalobou o neúčinnosť právneho úkonu. Na rozdiel od pracovnej zmluvy upravujúcej odmeňovanie žalovaného, ktorá by podľa názoru súdu prvej inštancie mohla byť napadnutá odporovacou žalobou, totiž ide v prípade vyplatenia odmien a prémie len o faktické plnenie záväzku spoločnosti v úpadku voči žalovanému, a teda len o predmet, resp. obsah právneho úkonu, ale nie o právny úkon samotný. Pre nesplnenie tejto základnej podmienky podania odporovacej žaloby v zmysle § 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) sa už súd prvej inštancie ďalšími skutočnosťami uvádzanými v žalobe nezaoberal. Námietku žalobkyne o oneskorenosti uplatnenia argumentu (že sa nejedná o právny úkon) vyhodnotil ako nedôvodnú, nakoľko v prípade skúmania, či úkon uvedený v odporovacej žalobe je právnym úkonom, ide o predbežnú otázku, ktorú je súd povinný skúmať počas celého konania.

3. Krajský súd v Trnave (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom z 24. septembra 2019, č. k. 21CoKR/11/2018 - 468 v znení opravného uznesenia, zmenil rozsudok súdu prvej inštancie

z 13. apríla 2018, č. k. 36Cbi/41/2014 - 399 tak, že určil za neúčinné voči veriteľom konkurzného konania úpadcu, vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 23K/12/2013, právne úkony vyplatenia odmien a prémie bližšie špecifikovaných vo výroku rozsudku, žalovanému uložil povinnosť vydať prijaté plnenie vo výške 9.142,42 eura do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia na bankový účet taktiež označený vo výroku, v zostávajúcej časti žalobu zamietol a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

4. Odvolací súd konštatoval, že nevstupoval do modifikácie procesu skutkového stavu, na ktorom je založené napadnuté rozhodnutie, ale prejednával iba právne otázky, preto nebol daný dôvod na doplnenie alebo zopakovanie dokazovania v zmysle § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „CSP“), a tým ani na nariadenie pojednávania. Následne vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu § 60 ZKR, ktorý považoval za rozhodujúci.

5. Odvolací súd sa nestotožnil s posúdením úkonov vyplatenia odmien a prémie žalovanému len ako faktických plnení a na rozdiel od súdu prvej inštancie bol názoru, že právnym úkonom je i prejav vôle určitého subjektu, ktorý smeruje k splneniu záväzku, k čomu v tomto prípade nesporne došlo, preto vyplatenie odmien a prémie žalovanému je prejav vôle, ktorému možno podľa § 57 a nasl. ZKR odporovať a posudzovať ho i z hľadiska § 60 ZKR. Vzhľadom preto opodstatnenosť odvolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci.

6. Zdôraznil, že predmetom sporu je určenie neúčinnosti právnych úkonov uskutočnených medzi dlžníkom, ktorým je spoločnosť PROFINT, spol. s r. o. a s ním spriaznenou osobou podľa § 60 ods. 2 ZKR, kedy nie je správca povinný preukazovať úmysel dlžníka ukrátiť uspokojenie pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka a ani vedomosť spriaznenej osoby o tomto úmysle. Dôkazné bremeno v takomto konaní zaťažuje spriaznenú osobu, ktorá musí hodnoverným spôsobom preukázať, že úmysel dlžníka ukrátiť uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka nemohla zistiť ani pri náležitej starostlivosti. Žalovaný bol v postavení konateľa a spoločníka úpadcu, čím je daný jeho status spriaznenej osoby podľa § 9 ods. 1 ZKR, kedy sa existencia úmyslu ukrátiť veriteľa a vedomosť druhej strany o tom predpokladá, pričom žalovaný túto zákonnú domnienku nevyvrátil. Je irelevantné, či dlžník bol v čase vykonania sporných úkonov v úpadku alebo či sa týmito právnymi úkonmi do úpadku dostal. Ukrátenie uspokojenia pohľadávok veriteľov, ktorých správca v konaní identifikoval, znamená, že ich pohľadávky v dôsledku dispozície dlžníka s majetkom buď nebudú v konkurze uspokojené v plnom rozsahu alebo ani v takom, aký by bolo možné dosiahnuť pred účinnosťou tých právnych úkonov, ktorými dlžník disponoval so svojim majetkom a ktorých určenia neúčinnosti sa žalobca v konaní domáha.

7. K námietke žalovaného o nesprávnosti výpočtu majetkového prospechu odvolací súd uviedol, že práve z dôvodu týchto pochybností bolo v poradí prvé rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušené a vec mu bola vrátená, pričom v tomto štádiu konania žalobkyňa

výpočty vysvetlila a žalovaný žiadne konkrétne námietky, prípadne znalecké posúdenie nepredložil.

8. Odvolací súd ďalej konštatoval, že odvolaniu žalobkyne nevyhovelo v časti určenia neúčinnosti úkonu vyplatenia odmien a prémie za mesiac december 2012. Žalobný petit vo vzťahu k tomuto úkonu neobsahoval žiadny číselný údaj a bez jeho špecifikácie mu nemožno priznať žiadnu relevanciu, v tejto časti preto súd žalobu zamietol. Žalovanému tiež uložil vrátiť do podstaty sumu prijatú vyplatením odmien a prémie, ktoré nemožno považovať za povinnú zložku mzdy, neplatením ktorej by hrozil úpadcovi postih. O nároku na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 396 ods. 2 CSP a s poukazom na § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich plnú náhradu voči žalovanému priznal v konaní úspešnej žalobkyne.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej tiež „dovolateľ“) včas dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval kumulatívne z ust. § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP, pričom žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, alebo ho zmenil tak, že žalobu zamietne a žalovanému prizná náhradu trov konania v celom rozsahu. Dovolateľ uviedol, že v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu sú odmeny a prémie za mesiace august až november 2012 uvedené v „hrubom“, bez odčítania dane a poistného napriek tomu, že odvolací súd už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí z 26. septembra 2017 určil, že žalobkyňa musí požadované sumy určiť v „čistom“, a to žalobkyňa spravila len za rok 2013. Podľa dovolateľa žalobkyňa položky za rok 2012 žalobou (zmenou petitu) uplatnila až po 18 mesiacoch, teda v rozpore s § 57 ods. 2 ZKR. Taktiež vo vzťahu k sume 1633,37 eura, predstavujúcej odmenu za apríl 2013, rozhodol odvolací súd ultra petitem, nakoľko vo výpočte išlo o chybu, ktorú aj žalobkyňa písomne uznala. Rovnako nie je z rozhodnutia zrejmé, prečo odvolací súd uznal za odporovateľný právny úkon aj vyplatenie 150 eur za august 2013, nakoľko tu podľa dovolateľa nešlo o odmenu, ale o prvú časť základnej mzdy. Dovolateľ poukázal tiež na to, že odvolací súd vo vzťahu k trovám konania nezohľadnil späťvzatie časti žaloby, keď zaviazal žalovaného k ich plnej náhrade.

10. Dovolateľ ďalej namietol arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, keď uviedol, že po tom, čo súd prvej inštancie zamietol žalobu zastávajúc názor, že v žalobe uvedené úkony nie sú právnymi úkonmi, a preto sa už ďalšími podmienkami odporovateľnosti nezaoberal, odvolací súd zmenil jeho rozsudok výlučne z dôvodu (opačného) názoru, podľa ktorého v žalobe uvádzané úkony charakter právneho úkonu majú. Tento názor však odôvodnil jedinou vetou a odkazom na jedno rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej len „NS ČR“), podľa dovolateľa ale nepoužiteľného. Naopak dovolateľ argumentoval rozhodnutiami NS ČR z 2. marca 2004, sp. zn. 30 Cdo 531/2003 a z 30. augusta 2006, sp. zn. 30 Cdo 304/2006. Takto sa odvolací súd podľa dovolateľa opomenul vysporiadať s celým radom ďalších aspektov rozhodujúcich pre posúdenie dôvodnosti žaloby, s ktorými sa nevysporiadal súd ani jednej inštancie, a to vrátane tých skutočností, ktoré viedli k zrušeniu v poradí prvého rozsudku súdu prvej inštancie. Za rozhodujúce tu dovolateľ považoval neposkytnutie odpovede na otázku, prečo podľa názoru odvolacieho súdu bola splnená aj

podmienka podľa § 57 ods. 4 ZKR. Absentovala odpoveď súdu k otázke, či úkonmi uvedenými v žalobe došlo (bez ohľadu na to, či tieto považovať za právne alebo iné) k zmenšeniu majetku úpadcu tak, že tento už nepostačoval na uspokojenie pohľadávok iných veriteľov a došlo k ich ukráteniu. Dovolateľ uviedol, že v zmysle ZKR je v úpadku aj platobne neschopný subjekt, ale platobná neschopnosť neznamená, že daný subjekt ukráti veriteľa, ukrátenie môže nastať až pri predĺžení, t.j. ak je majetok nižší ako záväzky daného subjektu.

11. Uvedenými nedostatkami v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dovolateľ argumentoval aj v ďalšej časti dovolania, tvrdiac odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), v tomto prípade nielen pre neriadenie sa odvolacieho súdu závermi vyslovenými v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako R 3/2016, ale i pre nevysvetlenie takémuto rozhodnutiu zodpovedajúcich záverov samotného odvolacieho súdu v inej ním prejednávanej veci sp. zn. 31CoKR/14/2016. Dovolateľ poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 392/2016 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“, „NS SR“ alebo „dovolací súd“) vo veci sp. zn. 5Obdo/77/2016. Dôvod prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP videl dovolateľ v doterajšom neriešení podľa neho kľúčovej právnej otázky pre rozhodnutie odvolacieho súdu, či vyplatenie odmien a prémie zamestnancovi úpadcu možno považovať za právny úkon, a tým aj za odporovateľný právny úkon. Dôkazom doterajšieho neriešenia tejto otázky je podľa neho odvolávanie sa súdov oboch inštancií len na rozhodnutia NS ČR, resp. tuzemských súdov nižšej inštancie. Záverom navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku.

12. K dovolaniu žalovaného sa písomne vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že dovolateľ vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP neuviedol ani jedno rozhodnutie dovolacieho súdu, predstavujúce ustálenú rozhodovaciu prax. Pokiaľ dovolateľ namietal nedostatočné posúdenie splnenia podmienky podľa § 57 ods. 4 ZKR, ide o neprípustnú námietku nedostatočného zistenia skutkového stavu. Pri dovolacom dôvode podľa § 421 ods. písm. b/ CSP podľa nej nejde o takú otázku, ktorá by dosahovala intenzitu zásadného významu a mal by o nej rozhodovať dovolací súd, dovolateľ sčasti namieta i skutočnosti, ktoré s uplatneným dôvodom dovolania nemajú žiadny súvis a pokiaľ uvádza na podporu svojej argumentácie dve rozhodnutia NS ČR, týmito boli zamietnuté žaloby nie preto, že nešlo o právny úkon, ale z iných (procesných) dôvodov. Okrem toho ide o staršie rozhodnutia, ktoré boli novšou judikatúrou, vrátane rozhodnutia použitého odvolacím súdom, prekonané. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP uviedla, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku relevantne objasnil všetky podstatné skutočnosti dôležité pre rozhodnutie, nemal povinnosť dať odpoveď na všetky otázky, a ani tento dovolací dôvod tak podľa nej nebol naplnený.

13. Uznesením z 2. februára 2022, sp. zn. 5Obdo/8/2021, najvyšší súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu do právoplatného skončenia dovolacieho konania.

14. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) riadne zastúpená strana sporu (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorej bolo vydané rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP), dospel k záveru, že dovolanie je čiastočne prípustné ako aj dôvodné a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

K prípustnosti dovolania z dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP.

15. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti.

16. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016, ako aj po tomto dátume opakovane vyjadril záver, aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne, a v záujme právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd vo veci konať a rozhodnúť o veci samej, čo platí pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázky posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

17. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

18. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

20. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, na ktoré dovolateľ odkazoval v dovolaní, zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej

republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej tiež „ústava“).

21. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

22. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania aj z ust. § 420 písm. f/ CSP, a to porušením práva na spravodlivý proces, ktorého podstatou je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie a rozhodnutie súdov v prejednávanej veci tak, aby konanie ako celok bolo nielen zákonné, ale aj spravodlivé.

23. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom odvolacieho súdu bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

24. Podstata argumentácie dovolateľa k dôvodom dovolania uplatneným v zmysle § 420 písm. f/ CSP spočíva v tvrdení o nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, a to v miere zakladajúcej porušenie práva strany na spravodlivý proces.

25. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

26. Aj podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“ - I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť

konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

27. Z recentnej judikatúry ústavného súdu vo vzťahu k všeobecnému súdnictvu tiež vyplýva, že jednou z garancií obsiahnutých v pojme práva na spravodlivý proces je aj celkom nepochybné právo účastníka na riadne odôvodnenie, nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu [§ 420 písm. f) CSP, pozn. dovolacieho súdu] preto nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou. Striktné oddeľovanie procesného postupu súdu a rozhodnutia, ktorý je jeho sumárom a výsledkom, nie je ústavne udržateľným konceptom, pretože celý faktický proces súdu a naň nadväzujúci myšlienkový proces hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41). Ústavný súd opakovane vo svojej judikatúre pripomína, že všeobecné súdy pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre účastníka konania. Pretože jednotlivci sa obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. ÚS 419/2021).

28. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, a to práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybné aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov (4 Cdo 171/2005).

K dôvodnosti dovolania z dôvodov v zmysle § 420 písm. f) CSP.

29. Dovolateľ konkrétne vytýkal odvolaciemu súdu (ktorého rozsudkom bol zmenený žalobu zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie v neprospech dovolateľa), že sa dopustil podobnej nesprávnosti, pre ktorú došlo k zrušeniu v poradí prvého rozhodnutia súdu

prvej inštancie v tejto veci. Už v rozsudku odvolacieho súdu z 26. septembra 2017, č. k. 21CoKR/23/2016 - 277, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie zo 4. decembra 2015, č. k. 36Cbi/41/2014 - 195 [a ktoré rozhodnutie odvolacieho súdu inak malo mať pre svoj výlučný charakter kasačného rozhodnutia procesnú formu uznesenia (§ 392 CSP); pozn. dovolacieho súdu] totiž odvolací súd (o. i.) konštatoval, že za správne nešlo považovať to, že súd prvej inštancie akceptoval žalobkyňou vykonaný matematický výpočet súm reprezentujúcich aj plnenia žalovaným prijaté titulom neúčinných právnych úkonov tak, že jednotlivé čiastkové sumy boli znížené o vyššiu než prináležiacu sumu odvodov (o 35,2% vzťahujúcich sa na samostatne zárobkovo činné osoby, namiesto 13,4%) a v dôsledku tejto skutočnosti výška takýchto súm nemôže byť správna (tu porovnaj bod 37. odôvodnenia spomínaného zrušujúceho rozsudku odvolacieho súdu, č. l. 282 p. v. spisu).

30. Ohliadnuc od toho, že takto odvolacím súdom prijatá odvolacia námietka žalovaného (neskoršieho dovolateľa) vo výsledku nevyznela v jeho prospech (nakolko by mal pri nižšej sadzbe odvodov odpočítaných od prijatých plnení zaplatiť žalobcovi viac), išlo tu vo svojej podstate o problém nesprávneho určenia časti príjmov žalovaného zodpovedajúcich odporovaným právnym úkonom úpadcu v „netto“ vyjadrení (ku ktorému sa má dospieť „očistením“ príjmu „brutto“ o sumy odvodov do príslušných fondov poistenia a zamestnanosti a sumu preddavku na daň). Preto pri posudzovaní v zmysle § 420 písm. f/ CSP namietanej arbitrárnosti a čiastočnej nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k jeho výrokovej časti, nešlo ponechať bez povšimnutia, že prvé štyri vo výroku uvedené čiastkové sumy, všetky za rok 2012 (1.014,32 eura, 456,42 eura, 472,93 eura a 812,03 eura), boli vyjadrené „brutto“ (viď tiež č. l. 111 spisu) a ďalších osem súm (623,53 eura, 670,19 eura, 845,56 eura, 1.633,37 eura, 735,65 eura, 813,56 eura, 914,86 eura a 150 eur) naopak „netto“, pričom dovolateľovi bolo treba prisvedčiť i v tom, že v prípade sumy 1.633,37 eura, vo vzťahu ku ktorej došlo k čiastočnému späťvzatiu žaloby (nech aj zo strany súdu prvej inštancie vyhodnotenej ako zmena žaloby - tu porovnaj č. l. 94, 98 a 122 spisu) sa do výroku rozsudku dostala nesprávna (pôvodná, vyššia a v čase rozhodovania už neaktuálna) suma.

31. Práve opísané nezrovnalosti, keď si odvolací súd dostatočne neujasnil predmet svojho rozhodovania, ako aj úplná absencia argumentácie súdu v odôvodnení, spôsobilej presvedčiť o tom, prečo by výsledné sumy (a u ostatnej sumy 150 eur dokonca samotné jej priznanie) uvedené vo výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu mali byť správnymi (odvolací súd sa v rámci odôvodňovania svojho druhého rozsudku v tejto veci obmedzil výlučne na otázku, či plnenia úpadcu prijaté žalovaným možno považovať za právne úkony) mali za následok, že nimi zaťažené rozhodnutie nebolo možné bez preskúmateľného odôvodnenia považovať za postup súdu rešpektujúci právo strany sporu na zaujatie stanoviska k jej adresnej argumentácii a takto ani za rešpektovanie jej práva na spravodlivý proces.

32. Je potrebné dodať, že na vyššie uvedené závery nemá vplyv nedôvodnosť ďalšej námietky dovolateľa, že žalobkyňa nároky za rok 2012 uplatnila až po uplynutí zákonom stanovenej 18-mesačnej lehoty, pretože v tomto prípade celkom zjavne nešlo o zmenu žaloby (jej rozšírením o pôvodne neuplatnené nároky), ale o opravu, precizovanie pôvodnej žaloby, v ktorej dotknuté čiastkové nároky už figurovali (č. l. 8 a 97 spisu). Dovolací súd nevzhliadol

porušenie práva na spravodlivý proces ani v tom, že odvolací súd neposkytol odpoveď na špecifickú argumentáciu neskoršieho dovolateľa o rozdiely medzi dôvodmi úpadku spočívajúcimi v platobnej neschopnosti a predĺžení, v tomto prípade ale preto, že odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia položil dôraz na aspekt ukrátenia veriteľov úpadcu, podľa neho preukázaného existenciou pohľadávok Finančného riaditeľstva SR - Daňového úradu Trnava, Sociálnej poisťovne a VZP a.s., ako aj listinami predloženými a vypracovanými samotným žalovaným, preukazujúcimi znižovanie majetku v rozhodnom období a tiež na to, že majetok dlžníka bol nižší ako jeho záväzky (tu ide o skutkový záver, ktorý by bol aj pri jeho prípadnej nesprávnosti z prieskumu na základe dovolania podľa § 420 ako aj § 421 CSP vylúčený). Okrem toho zdôraznil odvolací súd bezvýznamnosť otázky, či sporné úkony urobil dlžník už v úpadku, alebo či až tieto úkony boli tými, ktorými sa dlžník do úpadku dostal. To, že sa dovolateľ nestotožnil so skutkovými alebo právnymi závermi odvolacieho súdu, však nezakladá porušenie práva strany na spravodlivý proces.

33. Dovolací súd uzatvára, že napadnutý rozsudok trpí vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá spočíva v časti kľúčovej pre vecne správne meritórne rozhodnutie v nedostačujúcom, a tým nepreskúmateľnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu. Tu zdôrazňuje dovolací súd, že ak napadnutý rozsudok predstavuje rozhodnutie zmeňujúce, potom v celom rozsahu musí dávať odpovede na skutkové a právne otázky, ktoré v konaní vyvstali, a to vyčerpávajúcim spôsobom, pričom však v danom prípade neobsahuje preskúmateľné odpovede na všetky otázky, od ktorých záviselo vecne správne rozhodnutie a právne posúdenie predmetnej veci. Odvolací súd svoje rozhodnutie vyjadrené vo výrokovvej časti riadne neodôvodnil a svoje závery, právne aj skutkové, zaujal bez zrejmych a jasných odpovedí na všetky skutkovo a právne relevantné otázky.

34. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že odvolací súd namietaným postupom v odvolacom konaní porušil základné právo dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a právo na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Preto bolo dovolanie žalovaného v tejto časti nielen prípustné, ale aj dôvodné.

35. Jediným možným prostriedkom nápravy porušenia uvedených práv žalovaného odvolacím súdom je tak zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, ktoré už bude zodpovedať požiadavkám spravodlivého súdneho procesu a bude obsahovať odpovede na všetky pre rozhodovaný spor podstatné (skutkové a právne) otázky.

36. S prihliadnutím na uvedené bol preto daný dôvod zrušenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vrátenia mu veci na ďalšie konanie podľa § 449 ods. 1 a § 450 CSP. Pretože takýmto rozsudkom odvolací súd rozhodol tiež o nároku žalobkyne na náhradu trov konania (§ 262 ods. 1 CSP) a na toto rozhodnutie nadviazalo uznesenie súdu prvej inštancie o výške náhrady (§ 262 ods. 2 CSP), ktoré takto malo povahu rozhodnutia závislého na napadnutom rozhodnutí, potom v súlade s ust. § 439 písm. a/ CSP bolo nevyhnutné zrušiť aj takéto rozhodnutie.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP

37. Najvyšší súd sa v minulosti už vyjadril, že v prípade kumulácie dôvodov dovolania podľa § 420 CSP a § 421 ods. 1 CSP, nie je vylúčené, aby aj pri zistení prípustnosti a tým dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP ako primárneho dôvodu pre zrušenie napadnutého rozhodnutia dovolacieho súdu, bol možný dovolací prieskum prípustnosti a prípadne aj dôvodnosti namietaných dôvodov podľa § 421 ods. 1 CSP. Platí to aj v prípade zistenia porušenia práva strany na spravodlivý proces, ktoré tkvie v nedostatočnej preskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, vždy totiž bude závisieť od individuálneho posúdenia v tej - ktorej veci, či konštatovaná vada zmätočnosti (ne)bráni ďalšiemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska nastolenej dovolacej argumentácie podľa § 421 ods. 1 CSP.

38. V tejto konkrétnej veci sa odvolací súd, vo väzbe na nosný a jediný dôvod zamietnutia žaloby súdom prvej inštancie, v odôvodnení napadnutého rozsudku zaoberal z hľadiska právneho posúdenia otázkou, či samotné vyplatenie odmien a prémie úpadcom ako zamestnávateľom svojmu zamestnancovi (tu súbežne vo funkcii riaditeľa, konateľa a spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným), predstavuje právny úkon, keďže odporovať podaním odporovacej žaloby na súde (tu v zmysle úpravy v ZKR) možno len právnomu úkonu. V tomto smere bolo dovolateľovi potrebné prisvedčiť v tom, že u právnej otázky posudzovania úkonu vyplatenia odmien a prémie zamestnancovi úpadcu v pozícii jeho riaditeľa (realizovaného na základe pracovnej zmluvy a prémiového poriadku), ako právneho úkonu, ktorému možno odporovať žalobou o neúčinnosť právneho úkonu, ide o otázku dosiaľ dovolacím súdom neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), okrem toho však aj v tom, že u ďalšej právnej otázky ukrátenia veriteľov odporovateľným úkonom dlžníka doterajší obsah spisu a odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nasvedčuje odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). V oboch prípadoch teda považoval dovolací súd za splnené podmienky prípustnosti dovolania z dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ ako aj písm. b/ CSP. Treba zvýrazniť, že každá z nastolených otázok sa týka aplikácie a interpretácie inej právnej normy, pričom nejde o kumuláciu dôvodov dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP k totožnej právnej otázke, čo by z podstaty veci bolo vylúčené. Zo strany dovolateľa považoval dovolací súd za splnené podmienky prípustnosti dovolania aj v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP, keďže dovolateľ uviedol právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uviedol, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

39. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení, napríklad podľa Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku).

40. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia ústavného súdu, krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky ani Európskeho súdu pre ľudské práva (3 Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017).

41. Pokiaľ ide o podmienky prípustnosti dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, tak toto ustanovenie podmieňuje prípustnosť dovolania kumuláciou dvoch dôvodov, a to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej právnej otázky a zároveň že táto právna otázka nebola vyriešená v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu.

K dôvodnosti dovolania z hľadiska dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP.

42. Dovolací súd považuje za potrebné vyjadriť sa k dôvodnosti dovolania z hľadiska dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP, resp. právnych otázok nastolených dovolateľom, predovšetkým so zreteľom k potrebe usmernenia súdov nižších inštancií v ďalšom konaní, ktoré má nasledovať na základe tohto zrušujúceho rozhodnutia.

43. K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom z dôvodu jeho odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ síce rozhodnutie predstavujúce výraz takejto praxe neidentifikoval celkom správne (nejde tu totiž o rozhodnutie R 3/2016, ktorým je na prejednávanú vec sa nevzťahujúci rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo/126/2013, týkajúci sa dôvodov pre výpoveď nájmu bytu, ale ide o rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. júla 2014, sp. zn. 25CoKR/2/2014, uverejnený ako judikát R 33/2016, v zošite 3/2016 Zbierky) a sám pripustil to, čo tvrdil aj odvolací súd v napadnutom rozsudku - že v takejto veci šlo o iné skutkové okolnosti a vec týkajúcu sa leasingu. Súčasne nejedná sa o rozhodovacia prax dovolacieho súdu, avšak dovolacím súdom a do judikátu (v Zbierke) pretavenú rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Odhliadnuc od uvedeného dovolací súd uvádza, že tým, čo je ale pre oba prípady spoločné, je téza, že povinnosťou žalobcu v konaní o odporovacej žalobe (nerozhodné či podľa ZKR alebo OZ) je preukázať ukrátenie veriteľa odporovateľným úkonom dlžníka, teda taký stav majetku dlžníka v čase urobenia úkonu, ktorý sa má určiť za neúčinný, pri ktorom sa uspokojenie pohľadávky veriteľa buď znemožní alebo zhorší (tu porovnaj druhú časť právnej vety III., judikátu R 33/2016, podľa ktorej: „Pre úspešnosť odporovacej žaloby musí správca preukázať, že prevodom práva ... došlo k ukráteniu pohľadávok veriteľov dlžníka, ktorí majú voči dlžníkovi pohľadávky v čase účinnosti napadnutého právneho úkonu.“). Rovnaký názor vyslovil aj najvyšší súd vo veci sp. zn.

1Obdo/70/2019, podľa ktorého: „Správca ako žalobca v konaní o neúčinnosť právneho úkonu musí preukázať splnenie základnej hmotno-právnej podmienky vyplývajúcej z § 57 ods. 4 ZKR, a to ukrátenie uspokojenia prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka realizáciou právnych úkonov.“ Obdobne podľa najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 1Obdo/84/2019: „Žaloba veriteľa v konaní o neúčinnosť právneho úkonu, ktorý nepreukáže, že došlo k ukráteniu niektorej prihlásenej pohľadávky veriteľa, nemôže byť úspešná.“ A tiež vo veci sp. zn. 2Obdo/41/2020 najvyšší súd vyslovil, že: „K splneniu hmotnoprávneho predpokladu vyplývajúceho z § 57 ods. 4 ZKR nestačí len poukazovanie na účtovnú evidenciu, resp. závierku úpadcu. Ukrátenie uspokojenia pohľadávok veriteľov môže byť preukázané len rozsahom majetku úpadcu pred uzavretím napádaného právneho úkonu a porovnaním stavu majetku po účinnosti odporovaného právneho úkonu vo väzbe na existujúce pohľadávky veriteľov.“ Uvedenie takýchto konkrétnych zistení a úvah odvolacieho súdu k vysvetleniu ním prijatému všeobecnému záveru o ukrátení, aj to z hľadiska aplikovaného § 60 ZKR, však vo vzťahu k § 57 ods. 4 ZKR v odôvodnení napadnutého rozsudku chýba.

44. Podľa ust. § 57 ods. 4 ZKR (v znení platnom k momentu nadobudnutia účinkov vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu, 28. novembra 2013), odporovať podľa tohto zákona možno len tomu právnemu úkonu dlžníka, ktorý ukracuje uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka.

45. Dôvodnosť námietky dovolateľa spočíva v tom, že z hľadiska vyššie uvedenej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie bez toho, aby pre správne právne posúdenie veci dal relevantnú odpoveď na otázku splnenia základnej hmotnoprávnej podmienky odporovateľnosti podľa ust. § 57 ods. 4 ZKR. Len po jej zodpovedaní možno prikrčiť k posúdeniu dôvodnosti žaloby podanej z hľadiska úpravy (osobitných skutkových podstát) odporovania právnym úkonom dlžníka obsiahnutej v ZKR, napr. ako právnych úkonov bez primeraného protiplnenia (§ 58 ZKR), ako zvýhodňujúcich právnych úkonov (§ 59 ZKR), právnych úkonov ukracujúcich (§ 60 ZKR), urobených po zrušení konkurzu (§ 61), atď. Dovolací súd tu podotýka, že treba odlišiť právne posúdenie veci od skutkovej otázky zisťovania (existencie) jednotlivých predpokladov stanovených hypotézou uvedenej právnej normy. (K otázke odlišenia skutkových a právnych otázok vid' napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/45/2020, sp. zn. 3Cdo/27/2019). K výkladu § 57 ZKR uvádza Ďurica: „Všeobecnými predpokladmi odporovateľnosti sú: a) právny úkon dlžníka, b) účinnosť právneho úkonu dlžníka, c) ukrátenie uspokojenia pohľadávky veriteľa. Osobitnými predpokladmi odporovateľnosti v konkurznom konaní sú: a) vyhlásenie konkurzu, b) právny úkon dlžníka sa týka jeho majetku, c) ukrátenie pohľadávky veriteľa, ktorý si prihlásil pohľadávku“ (Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 4. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 511). Z hľadiska správneho právneho posúdenia ide teda o otázku správnej interpretácie citovaného zákonného ustanovenia v okolnostiach danej veci. Kľúčové pre rozhodnutie vo veci je teda to, či práve žalobou odporovanými úkonmi úpadcu došlo k ukráteniu uspokojenia prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka. Vo veci spornou otázkou nebolo, či spočíva dôkazné bremeno na preukázaní takejto skutočnosti na žalobkyni, ktoré aj v zmysle judikátu R 33/2016, resp. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/70/2019, ťaží žalujúcu stranu, ale to, či pre

spĺnenie tohto dôkazného bremena bez ďalšieho stačí preukázanie samotnej existencie neuspokojenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka. V tomto smere odvolací súd žalobe vyhovel bez uvedenia náležitej interpretácie ust. § 57 ods. 4 ZKR, a ktorá by bola v súlade s vyššie uvedenou ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, keď sa v podstate obmedzil len na konštatovanie existencie viacerých neuspokojených pohľadávok veriteľov a bez toho, aby dal adresnú odpoveď ich ukrátenia (súvisu s) práve tými úkonmi úpadcu, ktoré tvoria predmet odporovacej žaloby žalobkyne. Iný záver z preskúmaného rozhodnutia vyvodit' nemožno. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd jednou vetou, a to predovšetkým k použitému ust. § 60 ZKR, všeobecne uviedol, že: „Ukrátenie uspokojenia pohľadávok veriteľov, ktorých správca jednoznačne v konaní identifikoval čo do označenia i výšky záväzku úpadcu ako Finančné riaditeľstvo SR - Daňový úrad Tmava, Sociálna poisťovňa, VZP a.s. znamená, že pohľadávky veriteľov v dôsledku dispozície dlžníka s majetkom buď nebudú uspokojené v konkurze v plnom rozsahu, alebo ani v takom rozsahu, aký by bolo možné dosiahnuť pred účinnosťou týchto právnych úkonov, ktorými dlžník disponoval svojím majetkom a ktorých určenia neúčinnosti sa žalobca v tomto konaní domáha“. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd sa z hľadiska pri rozhodovaní potrebnej aplikácie ustanovenia § 57 ods. 4 ZKR (opomenúc fakt, že v rozsudku ho priamo ani necitoval) uspokojil v podstate iba s konštatáciou existencie veriteľských pohľadávok, pričom však zostalo bez konkrétneho vysvetlenia preukázanie samotného ukrátenia ich uspokojenia z majetku úpadcu v rozhodnom čase a súčasne, či k ukráteniu došlo v príčinnej súvislosti s úkonmi, ktorým žalobkyňa odporuje. V tejto súvislosti okrem nedostatočného posúdenia veci v skutkovej rovine, ktorá však predmet dovolacieho prieskumu netvorí, došlo k absencii interpretácie ust. § 57 ods. 4 ZKR v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, čo zakladá vadu nesprávneho právneho posúdenia.

46. Dovolací súd uzatvára, že z hľadiska úpravy v ust. § 57 ods. 4 ZKR je spoločnou podmienkou pre označenie akéhokoľvek napadnutého právneho úkonu ako úkonu odporovateľného, a teda v konkurznom konaní neúčinného, preukázanie, že týmto právnym úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia prihlásenej pohľadávky veriteľa. Ukrátenie uspokojenia pohľadávky je vecou dôkazného bremena žalobcu a vykonaného dokazovania. Úspešnosť odporovateľnosti závisí od toho, či sa majetok dlžníka jeho právnym úkonom zmenšil, v akom rozsahu, a prípadne, aký majetok zostal dlžníkovi na uspokojenie prihlásených pohľadávok. Následne v prípade právneho úkonu ukracujúceho je podmienkou len preukázanie toho, že týmto úkonom skutočne došlo k ukráteniu, a že tento úkon bol urobený s úmyslom dlžníka veriteľov ukrátiť (pokiaľ nejde o osobitné prípady spriaznených osôb, kedy zákon úmysel predpokladá). O ukracujúci právny úkon sa tak môže v zásade jednať len v prípade, ak dohodnuté plnenie protistrany nie je ekvivalentnou odplatom (náhradou, plnením) za poskytnuté plnenie dlžníka. O odporovateľnosti nemožno hovoriť ani v prípade, ak by síce napadnutým právnym úkonom došlo k zmenšeniu majetku dlžníka, avšak majetok, ktorý dlžníkovi zostal, by postačoval na uspokojenie prihlásených pohľadávok veriteľov.

47. V prípade druhej dovolateľom nastolenej otázky ide o právnu otázku doposiaľ dovolacím súdom neriešenú, a teda z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP zakladajúcu prípustný dôvod dovolania. Touto je otázka možnosti (alebo nemožnosti) nazerania

na úkon vyplatenia odmien a prémiei zamestnancovi, za okolností obdobných tým z prejednávanej veci, ako na právny úkon (ktorému možno odporovať). Dovolateľom nastolená otázka okrem jej doterajšieho neriešenia má i povahu takej otázky, od zodpovedania ktorej jedným alebo druhým do úvahy prichádzajúcim spôsobom celkom nepochybne záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto veci. Dovolací súd sa však nestotožňuje s odpoveďou ponúkanou dovolateľom (a predtým aj súdom prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom), keď naopak za správnu považuje odpoveď poskytnutú odvolacím súdom v napadnutom rozsudku.

48. Tu je vo vzťahu k argumentácii žalobkyne, že nejde o prípustný dovolací dôvod, ak sa nejedná o otázku zásadného právneho významu, potrebné pre úplnosť dodať, že aktuálne znenie § 421 ods. 1 CSP nevyžaduje ako podmienku prípustnosti dovolania, aby právna otázka, ktorá je predmetom dovolania spĺňala aj podmienku „zásadného právneho významu“. Rovnako ani spôsob vymedzenia dovolacej otázky spočívajúcej v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 CSP) neviaže prípustnosť dovolania na existenciu takejto podmienky (viď nález ústavného súdu z 9. februára 2021, č. k. IV. ÚS 479/2020-82).

49. Podľa ust. § 57 ods. 1 veta prvá ZKR, právne úkony týkajúce sa majetku dlžníka sú v konkurze voči veriteľom dlžníka neúčinné, ak im správca alebo veriteľ, prihlásenej pohľadávky podľa tohto zákona odporuje.

50. Podľa § 34 OZ, právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú a podľa § 35 ods. 1 OZ, prejav vôle sa môže urobiť konaním alebo opomenutím; môže sa stať výslovnou alebo iným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejavovať.

51. Podľa právnej úpravy týkajúcej sa odporovateľnosti právnych úkonov dlžníka v konkurze (§ 57 a nasl. ZKR), ustálenej súdnej praxe ako aj doktríny, je predmetom odporovateľnosti právny úkon dlžníka. „Odporovateľnosťou možno napadnúť len právne úkony, a nie iné konanie, ktoré dlžník urobil, ak nie je právnym úkonom.“ (Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 4. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 519) „Odporovateľnosťou možno postihnúť len taký úkon, ktorý možno subsumovať pod definíciu právneho úkonu vymedzeného v § 34 OZ.“ (Dolný, J. Odporovateľnosť právnych úkonov v konkurznom práve. Bratislava : C. H. Beck, 2021, s. 104) „Právny úkon je z pohľadu konania subjektu práva právom dovoleným a vôľou podmieneným správaním (na ktoré sú viazané právne následky)“ [Ústavný súd SR, III. 196/2017]. Definične možno uzavrieť, že právny úkon je právom dovolený prejav vôle konajúceho zameraný na dosiahnutie určitého ekonomicko - sociálneho cieľa, s ktorým právny poriadok spája právne následky viac či menej v súlade s prejavovou vôľou.

52. Doktrína považuje za právny úkon samotný úkon splnenia dlhu. Pri výklade § 559 OZ autori renomovaného komentára k Občianskemu zákonníku uvádzajú, že „(v) o všeobecnosti možno konštatovať, že splnenie dlhu je jednostranným právnym úkonom. Pri použití terminológie § 34 je zrejmé, že tento právny úkon (s účinkami uspokojenia veriteľa)

smeruje k zániku povinnosti dlžníka plniť a jej zodpovedajúceho práva veriteľa na plnenie. ... Právna teória spravidla definuje splnenie dlhu ako právny úkon, ktorým dlžník alebo iná osoba poskytne veriteľovi alebo inej oprávnenej osobe, s úmyslom splniť dlh, predmet plnenia, ktorý zodpovedá obsahu ich vzájomného záväzkového vzťahu.“ (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. § 451 - 880. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 2094). Dokonca za právny úkon považuje judikatúra platbu, ktorou sa splní peňažný dlh. Platba je dôsledkom prejavu vôle subjektu právneho vzťahu splniť peňažný záväzok, preto nemožno platbu považovať za právnu skutočnosť, ale za právny úkon [rozsudok NS ČR z 31. augusta 2010, sp. zn. 23 Cdo 472/2008, tu porovnaj tiež Fekete, I.: Občiansky zákonník 1. zväzok (Všeobecná časť), Veľký komentár, 3. aktualizované a rozšírené vydanie. Bratislava: Eurokódex]. Splnenie dlhu (solúcia) predstavuje jednostranný právny úkon dlžníka, ktorým poskytuje veriteľovi predmet plnenia s úmyslom splniť svoju povinnosť vyplývajúcu zo záväzku alebo z iného občianskoprávneho vzťahu ... (Fekete, I., Feketeová, M. Plnenie niekoľkých dlhov tomu istému veriteľovi v občianskom práve. In Justičná revue, 58, 2006, č. 11, s. 1674-1682).

53. Hoci judikatúry najvyššieho súdu, vyslovujúcej sa priamo k podstate právnej otázky tvoriacej predmet dovolania v tu prejednávanvej veci, niet, pri hľadaní korektnej odpovede na ňu sa okrem práve priblíženej odbornej spisby možno inšpirovať aj tými rozhodnutiami NS ČR, ktoré síce za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu považovať nemožno (R 71/2018), na druhej strane však len ťažko možno opomenúť fakt, že i v ich rámci došlo k interpretácii právnej úpravy spoločnej pomerne dlhý čas oboch členským štátom niekdajšej československej federácie, ktorá až do nadobudnutia účinnosti zákona č. 89/2012 Sb. (nového českého Občianskeho zákonníka), t.j. do 1. januára 2014, a teda aj v čase významnom pre rozhodovanie v aktuálne prejednávanvej veci, nedoznala (porovnávajúc českú aj slovenskú úpravu citovanú v ods. 46. zhora) žiadnych zmien.

54. Za výraz takto použiteľnej judikatúry možno označiť rozsudky NS ČR z 31. marca 2014, sp. zn. 29 ICdo 6/2012 a z 27. februára 2014, sp. zn. 29 Cdo 677/2011 (v oboch prípadoch inak rozhodnutia senátu NS ČR špecializovaného na rozhodovanie v insolvenčnej agende, t. j. o. i. vo veciach konkurzov), v zmysle ktorých prejav vôle, ktorým dlžník plní dlh (peňažný záväzok) svojmu veriteľovi, je právnym úkonom v zmysle ustanovenia § 34 OZ, nakoľko ide o prejav vôle smerujúci k zániku povinnosti splniť dlh (záväzok).

55. V rovnakom duchu interpretuje rozhodnú úpravu aj česká odborná spisba, v zmysle záverov ktorej v literatúre v zásade niet sporu o tom, že právnym úkonom je aj poskytnutie plnenia dlžníkom s úmyslom splniť dlh a tým sa ho zbaviť. Ak sa vedú v náuke o niečom polemiky, je to spravidla len o tom, či k zániku záväzku splnením dlhu dochádza na základe jednostranného právneho úkonu dlžníka, ktorý poskytuje svoje plnenie s úmyslom splniť svoj dlh, sprevádzaného rovnako jednostranným právnym úkonom veriteľa, ktorý na to poskytuje súčinnosť a plnenie prijíma, alebo tu ide o dvojstrannú solučnú zmluvu (pričom ale takýto spor je len akademický bez akéhokoľvek praktického významu) a aj vo vzťahu k rozhodovacej praxi možno konštatovať, že judikatúra NS ČR sa ustálila na názore, že k splneniu dlhu dochádza na základe jednostranného právneho úkonu dlžníka a hoci sa výnimočne objavila

i rozhodnutia, ktoré tento jednoznačný pohľad takpovediac kalia, aj v týchto prípadoch súdna prax dospela k záveru, že pre účely úpravy odporovateľnosti podľa insolvenčného zákona (tu - v podmienkach Slovenskej republiky - rozumej podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii, pozn. najvyššieho súdu) je treba akékoľvek plnenie poskytované dlžníkom v prospech tretích osôb považovať za právny úkon (pozri Řeháček, Oldřich, Vrba, Milan. Plnění dluhu jako zvýhodňující právní jednání. Právní rozhledy, 2015, č. 17, s. 573-579, vrátane tam uvedených odkazov, z ktorých je o. i. zřejmé, že autori za výrazy tamojšej ustálenej judikatúry považujú napr. rozhodnutia NS ČR z 31. januára 2002 sp. zn. 25 Cdo 426/2000, z 12. mája 2005 sp. zn. 22 Cdo 748/2005, z 3. mája 2007 sp. zn. 20 Cdo 2298/2006, z 23. augusta 2011 sp. zn. 20 Cdo 2777/2010 alebo z 21. októbra 2010 sp. zn. 33 Cdo 1598/2009, vyjadrujúce sa k otázke nastolenej aj dovolaním v prejednávanej veci zhodne s rozhodnutiami tu spomínanými v ods. 56. zhora a naopak za výraz judikatúry nimi označovanej ako určitý exces práve uznesenie použité v rámci argumentácie z dovolania v prejednávanej veci - uznesenie NS ČR z 2. marca 2004 sp. zn. 30 Cdo 531/2003). K uvedenému možno podporne uviesť aj názor, podľa ktorého „plnenie dlhu a prijatie tohoto plnenia, resp. poskytnutie nevyhnutnej súčinnosti, sú jednostrannými úkonmi účastníkov záväzkového vzťahu, ktorými nedochádza k vzniku dvojstranného právneho úkonu vo forme tzv. solučnej zmluvy. Ide vždy o faktické správanie sa dlžníka a veriteľa, ktoré je samo osebe relevantnou právnou skutočnosťou“ (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. § 451 - 880. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 2094). Uvedené však nemožno chápať bez kontextu tohoto výkladu s dôrazom na odlíšenie od solučnej zmluvy, teda nie tak, ako to predkladá dovolateľ, že plnenie dlhu z určitého právneho (tu pracovnoprávneho) vzťahu netvorí jednostranný právny úkon, ale len úkon „faktický“. Relevantné je, že aj úkon plnenia dlhu poskytnutím určitej peňažnej čiastky veriteľovi je vo svojej podstate prejavom vôle dlžníka, čo definične zodpovedá úprave v § 34 OZ.

56. Aj v okolnostiach daného prípadu je potrebné vyplatenie odmien a prémiei (ako pohyblivej zložky mzdy, ktorým by malo vecne, časovo a oceniťne zodpovedať určité plnenie obvykle nad rámec dojednanej základnej pracovnej činnosti krytej základnou mzdou zamestnanca), považovať za prejav vôle zamestnávateľa, keďže nejde len o púhy prevod (odovzdanie) peňažnej sumy do dispozície zamestnancovi, ale tento prevod je len záverečnou súčasťou, výslednicou úkonu, na počiatku ktorého nevyhnutne stojí určitá vôľa transformovaná do pokynu na vyplatenie, resp. vyplatenia dotknutej sumy. Nejedná sa teda len o faktický dlžníkov úkon vyplatenia - prevodu či odovzdania peňažnej sumy veriteľovi.

57. Aj keď v prejednávanej veci právnym základom žalobou odporovaných platieb úpadcu (dlžníka) vyplatených žalovanému bola medzi úpadcom a žalovaným uzavretá pracovná zmluva a prémieový poriadok, čo predstavuje pracovnoprávny, zamestnanecký vzťah, tak dovolací súd pri hľadaní odpovede na otázku, či vyplatenie odmien a prémiei zamestnancovi tvorí právny úkon, ktorému by bolo možné odporovať, vychádzal z Občianskeho zákonníka, ktorý obsahuje všeobecnú zákonnú definíciu právnych úkonov (§ 34 a nasl.). Hoci Zákonník práce (zák. č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších právnych predpisov) úpravu právnych úkonov v ust. § 15 - 17 obsahuje, avšak len z hľadiska ich výkladu, právnej formy a neplatnosti v rámci osobitostí daných predmetom zamerania tohto právneho predpisu, ktorým je úprava

individuálnych pracovnoprávných vzťahov v súvislosti s výkonom závislej práce fyzických osôb pre právnické osoby alebo fyzické osoby a kolektívnych pracovnoprávných vzťahov. Napokon samotný Zákonník práce z hľadiska jeho pôsobnosti v § 1 ods. 4 stanovuje, že ak zákon v prvej časti neustanovuje inak, vzťahujú sa na právne vzťahy podľa odseku 1 všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka. Tie sú v Občianskom zákonníku obsiahnuté v prvej časti rozdelenej do deviatich hláv (§ 1 až § 122) a štvrtá hlava sa týka právnych úkonov (§ 34 a nasl. OZ).

58. Vzhľadom na dosiaľ uvedené preto podľa právneho názoru najvyššieho súdu za správnu odpoveď na otázku nastolenú dovolaním v prejednávanej veci treba považovať tú, podľa ktorej z hľadiska identifikácie predmetu odporovateľnosti podľa úpravy v ust. § 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a vyrovnaní (v znení účinnom od 1. januára 2012 do 31. decembra 2020) je potrebné ustanovenie § 34 Občianskeho zákonníka vykladať tak, že aj samotné vyplatenie odmeny a prémie (ako pohyblivej zložky základnej mzdy) zamestnancovi úpadcu v pozícii jeho riaditeľa, realizované na základe pracovnej zmluvy a prémiového poriadku a za účelom splnenia z nich vyplývajúceho peňažného záväzku zamestnávateľa voči zamestnancovi, má charakter právneho úkonu, ktorému možno odporovať žalobou o neúčinnosť právneho úkonu.

59. Dovolanie by takto pri jeho výlučnom opretí o dôvod jeho prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP bolo síce prípustné, nie však aj dôvodné. Uvedený záver však so zreteľom k opodstatnenosti dovolania v tomto prípade z ďalších v ňom uvedených dôvodov (najmä § 420 písm. f/ CSP) nemá vplyv na spôsob rozhodnutia o dovolaní ako vyplýva z výrokovej časti tohto uznesenia dovolacieho súdu.